1144

സമാധാനമായിരിക്കുക

1144

K. Sadanandan.
St. Joseph's ... P.O.
Chowara
Kottukal P.O.

JAWAHAR SMARAKA GRANDHASALA
Reg. No. 3273
KIDARAKKUZHI, VENJAMOOR P.O.

സമാധാനായകന്മാർ

1143

സമാധാനനായകന്മാർ

(സമാധാനത്തിനുള്ള നോബൽസമ്മാനം നേടിയവർ)

ഗ്രന്ഥകർത്രി:

എഡിത്ത് പാറേറഴ്സൺ മെയർ

വിവർത്തകൻ:

എ. എൻ. നമ്പ്യാർ

ZAMORIN'S SMARAKA GRANTHASALA
Reg. No. 3273
MUKKATTIRI, VENGANOOR P.O.

പ്രസാധകർ:

കറൻറ് ബുക്സ്, തൃശ്ശൂർ

വില: 2—50

Copyright: © 1959 by Edith Patterson Meyer
CHAMPIONS OF PEACE
by: Edith Patterson Meyer
Published by: Little Brown Co., Boston.

SAMADHANA NAYAKANMAR
(CHAMPIONS OF PEACE)

by
EDITH PATTERSON MEYER

First Impression May 1965
Copies 3000
Price Rs. 2-50

translated by
A. N. NAMBIAR

Cover & Blocks: Sankar Blocks
Printed at: Current Printers, Trichur
Publishers: CURRENT BOOKS, TRICHUR

1144

ഉള്ളടക്കം

1. സമാധാനത്തിന്റെ പ്രഥമപ്രവർത്തകർ

   ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻഡും ഫ്രെഡറിക്ക് പാസ്സിയും (1901); വീണ്ടും രണ്ടാമതും ക്രീമർ (1903)

2. "സമാധാനം ബെർത്താ"

   ബെർത്താ കിൻസ്കി ഹോൺ സട്ട്നർ പ്രഭ (1905)

3. സമരോത്സുകനായ ടെഡ്ഡി, മധ്യസ്ഥൻ

   തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ട് (1906)

4. ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ സമാധാനപ്രേമി, യുദ്ധകാല പ്രസിഡണ്ട്

   വുഡ്രൂ വിൽസൺ (1919)

5. വടക്കുനിന്നും ഒരു നല്ല അയൽക്കാരൻ

   ഫ്രിഡ്ഡ് ജോഫ് നാൻസൻ (1922)

6. അന്താരാഷ്ട്രീയ മനസ്ഥിതിക്കാർ

   ജെയ്ൻ അഡംസും നിക്കളസ് മുറെ ബട്ലറും (1931); നോർമ്മൻ ഏഞ്ചൽ (1933); കാറൽ ഹോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി (1935)

7. "മഹത്വത്തിനുവേണ്ടിയല്ല,
സേവനത്തിനുവേണ്ടി"

ഇൻറർ നാഷനൽ കമ്മിറ്റി ഓഫ് ദി റെഡ് ക്രോസ് (1944); ബ്രിട്ടീഷ് ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കൗൺസിലും, അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയും (1947)

8. ഐക്യരാഷ്ട്ര മധ്യസ്ഥൻ

റാൽഫ് ജോൺസൺ ബുഞ്ച് (1950)

9. കാട്ടിലെ നല്ലവനായ ഡോക്ടർ

ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സർ (1952)

10. അണുയുഗത്തിലെ നയതന്ത്രജ്ഞൻ

ലെസ്റ്റർ ബൗൾസ് പിയേഴ്സൺ (1957)

അനുബന്ധങ്ങൾ

I ആൽഫ്രഡ് നോബലിൻെറ ഒസ്യത്ത്

II നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കുന്നതു സംബന്ധിച്ചും, നോർവീജിയൻ നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനെ സംബന്ധിച്ചുമുള്ള പ്രത്യേക ചട്ടങ്ങൾ

III നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നേടിയവർ

1/5/5

സമാധാനത്തിന്റെ പ്രഥമപ്രവർത്തകർ

ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറും
ഫ്രെഡറിക്ക് പാസ്സിയും (1901);
വില്യം റണ്ടാൽ ക്രീമർ (1903)

നോർവെയിലെ ക്രിസ്റ്റ്യാനിയാനഗരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പഴയ പാർലമെൻറുകെട്ടിടത്തിനു മുമ്പിൽ, 1901 ഡിസംബർ 10-ാംനു- രാവിലെ നിരവധി കുതിരവണ്ടികളും വാടകവണ്ടികളും തുരുതുരാ വന്നുനിന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു ആഘോഷത്തിനു യോജ്യമായ വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ച സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ വണ്ടികളിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങി. മഞ്ഞുകാലത്തു ധരിക്കാവുള്ള ഓവർകോട്ടുകളും, കനത്ത കമ്പിളിക്കുപ്പായങ്ങളും, ഫർകെയ്പ്പുകളും അവർ അണിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിലും, പുരുഷന്മാരുടെ ടോപ്പ് ഹാറുകളും സിൽക്ക് ഉറുമാലുകളും, സ്ത്രീകളുടെ നിറപ്പകിട്ടുള്ള ശിരോവസ്ത്രങ്ങളും കാൽപ്പാദംവരെ എത്തുന്ന പാവാടകളും, അവർ ഒരാഘോഷത്തിനാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിരുന്നു.

"സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിൽ (പാർലമെൻറിൽ) ഇന്നു് എന്താണാവോ ഒരാഘോഷം?" ഒരു വാടകവണ്ടിക്കാരൻ കൂട്ടുകാരനോടു ചോദിച്ചു. അവർ തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ കമ്പിളികൊണ്ടു പുതപ്പിച്ചു നിർത്തിയശേഷം ചൂടുള്ള ഒരു കപ്പ് കാപ്പി കുടിക്കാൻ കഫേയിൽ കയറിയിരിക്കയായിരുന്നു.

"തനിക്കറിയാൻ മേലേ?" രണ്ടാമത്തെ വണ്ടിക്കാരൻ അത്ഭുതം പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു. "ഡൈനാമിറ്റ് കണ്ടുപിടിച്ച ആ സ്വീഡൻകാരൻ ആൽഫ്രഡ് നോബൽ ഇല്ലേ? അദ്ദേഹം സമാധാനസമ്മാനം നൽകാൻവേണ്ടി കുറെ പണം നീക്കിവച്ചിരുന്നല്ലോ; ആ സമ്മാനം നല്കുന്ന പടങ്ങാണ് ഇന്നിവിടെ നടക്കുന്നത്. ആദ്യത്തെ തവണയാണിത്. എന്തെങ്കിലും മാന്യതയുള്ള ആളുകളെല്ലാംതന്നെ ഇവിടെ എത്തിയിട്ടുണ്ട്. സ്വീഡനിലെ രാജകുമാരനും രാജകുമാരിയുംകൂടി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നാണ് കേട്ടത്."

"ഉവ്വോ? എന്നാൽ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു സംഭവമായിരിക്കും ഇത്. ഇന്നു രാത്രി പത്രത്തിൽ എല്ലാ വിവരവും വായിക്കണം."

പാർലമെൻറ് കെട്ടിടത്തിനും പ്രധാന നിരത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള ചെറിയ പൂന്തോപ്പിനു പിന്നിൽ കുതിരവണ്ടികളും വാടകവണ്ടികളും പിന്നെയും വന്നുനിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്; അപൂവ്വം ചില മോട്ടോർകാറുകളും ഉണ്ട്. ആ പഴയ ശിലാമന്ദിരത്തിനകത്തുള്ള വലിയ ഹാളും ബാൽക്കണികളും ആളുകളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു; നാഷനൽ തിയറ്റർ ഓർക്കെസ്ട്രാ, നോർവെയുടെ ദേശീയഗാനം ആലപിക്കാൻ ആരംഭിച്ചപ്പോഴേക്കും എല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. ഒരു വശത്തുള്ള പ്രവേശനദ്വാരത്തിൽക്കൂടി പ്രമുഖവ്യക്തികളെ അകത്തു കടത്തി; അവർ മുൻനിരയിൽ അവർക്കായി നീക്കിവച്ചിരുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽ നില്പായി. സ്വീഡനിലെ കാറൽ രാജകുമാരനും ഇൻഗെബോർഗ് രാജകുമാരിയും അക്കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്നു; മാത്രമല്ല, പാർലമെൻറദ്ധ്യക്ഷനും, നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളും, സമ്മാനം സ്വീകരിക്കാൻ വന്നവരും. അവർ പ്രശസ്തവ്യക്തികളെക്കൊണ്ടുനിറഞ്ഞ സദസ്സിനഭിമുഖമായി ഒരു നിമിഷം നിന്നു; പാർലമെൻറംഗങ്ങളും, യൂനിവേഴ്സിറ്റി പ്രൊഫസ്സർമാർ, പ്രമുഖസ്ഥാപനങ്ങളുടെ തലവന്മാർ, വ്യാപാരരംഗത്തും തൊഴിൽരംഗ

ത്തും പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രമുഖവ്യക്തികളും, അവരുടെയെല്ലാം ഭാരുമാർ, പത്രപ്രതിനിധികളും തുടങ്ങിയവരാണു് ആ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നതു്.

സംഗീതം നിലച്ചു. വിശിഷ്ടാതിഥികളും സദസ്യരും താന്താങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തു് ഇരിപ്പായി. ലഘുവായ ഒരു പ്രാർത്ഥന നടന്നു. അതുകഴിഞ്ഞു്, ഒരു ചെറുപ്രസംഗത്തിൽ, പാർലമെൻറ്റധ്യക്ഷൻ അന്നത്തെ സമ്മേളനത്തിൻെറ പ്രാധാന്യം വിശദീകരിച്ചു. ഹാളിൽ ആകാംക്ഷയുടെയും ആവേശത്തിൻെറയും ഒരന്തരീക്ഷം തങ്ങിനിന്നിരുന്നു; കാരണം നോബൽ കമ്മിറ്റി ആരെയാണു് സമാധാനത്തിനഹ്നായി തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നതെന്ന വിവരം ഈ നിമിഷംവരെ പരമരഹസ്യമായി സൂക്ഷിച്ചുപോന്നിരുന്നു. ഇപ്പോൾ കമ്മിറ്റിയധ്യക്ഷൻ സമാധാനത്തിനുള്ള ആദ്യത്തെ നോബൽസമ്മാനം ലഭിക്കാൻ അഹ്നായിത്തീർന്നവരുടെ പേരുകൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു. സമാധാനത്തിൻെറ പ്രഥമ പ്രവർത്തകരായ രണ്ടു പ്രമുഖ വ്യക്തികൾക്കു് പ്രസ്തുത സമ്മാനം പങ്കിട്ടുകൊടുക്കാനാണു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു സദസ്യർ അറിഞ്ഞു. സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലെ ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറും ഫ്രാൻസിലെ ഫ്രെഡറിക്കു് പാസ്സിയും ആണു് സമ്മാനം ലഭിക്കാൻ പോകുന്നവർ. വയോവൃദ്ധനായ പാസ്സി സമ്മാനം വാങ്ങാൻ അവിടെ സന്നിഹിതനായിട്ടുണ്ടു്; വയോവൃദ്ധനായ ഡ്യൂനാൻറു് തദവസരത്തിൽ വന്നുചേരാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിനാൽ, തൻെറ പേരിൽ സമ്മാനം സ്വീകരിക്കാൻ ഒരു സുഹൃത്തിനെ അധികാരപ്പെടുത്തി അയച്ചിരിക്കയാണു്. സമ്മാനത്തുകയുള്ള ചെക്കും, ഒരു സർട്ടിഫിക്കറ്റും, ആൽഫ്രഡു് നോബലിൻെറ രൂപം ഒരു വശത്തും, സാഹോദര്യത്തിൻെറ പ്രതീകമായി മൂന്നു പേർ കൈകോർത്തുപിടിച്ചിരിക്കുന്ന രൂപം മറുവശത്തും മുദ്രണം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണമെഡലുമാണു് സമ്മാനത്തിനഹ്നായവർക്കു് ഈ ചടങ്ങിൽവച്ചു് നല്കപ്പെടുക.

സമാധാനത്തിനുള്ള ആദ്യത്തെ നോബൽസമ്മാനം നല്കുന്ന ചടങ്ങിന്റെ വിവരണം വളരെ വിപുലമായതോതിൽ റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. പത്രലേഖകന്മാർ തങ്ങളുടെ വായനക്കാരെ അനുസ്മരിപ്പിച്ചു—ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ മരണശേഷം അഞ്ചുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞിട്ടാണ് ആദ്യമായി ഈ സമ്മാനം നല്കപ്പെടുന്നതു്; ഇതിൽ ആദ്യത്തെ നാലുകൊല്ലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസാധാരണമായ ഒസ്യത്തു് ബലത്തിൽ കൊണ്ടുവരാനാണു് ചിലവഴിച്ചതു്; അഞ്ചാമത്തെ കൊല്ലം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു് നല്കപ്പെടേണ്ട വിവിധ സമ്മാനങ്ങൾക്കു് അർഹരായവരെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനായി നിയുക്തമായ കമ്മറ്റികളുടെ പ്രവർത്തനത്തിനും ചിലവഴിച്ചു. ശാസ്ത്രത്തിനു മൂന്നും, സാഹിത്യത്തിനു് ഒന്നും, സമാധാനപ്രവർത്തനത്തിനു ഒന്നും സമ്മാനങ്ങളും നല്കാനാണു് നോബൽ തന്റെ ഒസ്യത്തിൽ വ്യവസ്ഥചെയ്തിരുന്നതു്. ഇതേദിവസംതന്നെ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽ വച്ചു് ശാസ്ത്രത്തിനും സാഹിത്യത്തിനുമുള്ള നോബൽസമ്മാനങ്ങളും നല്കപ്പെട്ടിരുന്നുണ്ടു്; അതിന്റെ റിപ്പോർട്ടുകളും എഴുതാൻ പത്രലേഖകന്മാർ അവിടേയ്ക്കും പോയിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ സമാധാനത്തിനുള്ള നോബൽസമ്മാനം നല്കുന്ന ചടങ്ങു് നോർവെയുടെ തലസ്ഥാനനഗരിയിൽവച്ചാണു് നടക്കുന്നതു്; കാരണം സമാധാനസമ്മാനം നല്കുന്നതിനുള്ള ബഹുമതിയും ഉത്തരവാദിത്വവും നോർവെയ്ക്കാണു് നോബൽ നല്കിയിരുന്നതു്.

സമാധാനത്തിനുള്ള ആദ്യത്തെ നോബൽസമ്മാനം ലഭിക്കാനർഹരായ ആളുകളെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കുന്നതിൽ നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മറ്റി നടത്തിയിരുന്ന പരിശ്രമങ്ങളിൽ പലതും വളരെ വലിയ താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിലും യൂറോപ്പിലും മാത്രമല്ല, അമേരിക്കയിൽപോലുമുള്ള ആളുകളും—വിശേഷിച്ചും പല സമാധാനസംഘടനയിലെയും അംഗങ്ങളും—തങ്ങൾക്കു തോന്നിയ പേരുകളും പലതും നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. റഷ്യയിലെ യുവാവായ സാർ, നിക്കളസ് രണ്ടാമൻ ആയാലെ

ന്നാ? 1899-ൽ ഹേഗിൽവച്ചുനടന്ന മധ്യസ്ഥസമ്മേളനത്തിനു് അദ്ദേഹമല്ലേ ഏറിയകൂറും ഉത്തരവാദിയായിരുന്നതു്? അല്ലെങ്കിൽ ആസ്ട്രിയൻ പ്രഭു ബെർത്താ ഫോൺ സട്ടനർ ആയാലോ? തന്റെ ആവേശകരമായ സമാധാനപ്രസ്ഥാനപ്രവർത്തനങ്ങളും കൊണ്ടു് ആൽഫ്രഡ് നോബലിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിരുന്നതുതന്നെ അവരല്ലേ? എങ്കിലും 1901 ഡിസംബർ 10-ാം തീയതി രാവിലെ, മേല്പറഞ്ഞതുപോലെ, കമ്മിറ്റിയുടെ തീരുമാനം പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അതിനെപ്പറ്റി വളരെക്കുറച്ചു വിമർശനം മാത്രമേ കേൾക്കാനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഫോൺസട്ടനർ പ്രഭുപത്നിയെപ്പോലുള്ള ചില തീവ്രസമാധാനവാദികളുംമാത്രം അദ്ദേഹത്തിനു പ്രായപ്പെട്ട, സമ്മാനം പാസ്സിക്കു മാത്രമായി കൊടുത്താൽ മതിയായിരുന്നെന്നും; ഡ്യൂനാൻറിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും അധികവും യുദ്ധം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനുപകരം യുദ്ധകാലപരിതസ്ഥിതികളും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനാണു് വിനിയോഗിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്, എന്നായിരുന്നു അവരുടെ ന്യായം.

ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിന്റെ സ്ഥാപകനാണു് ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറ്. സമ്മാനംകിട്ടുന്നകാലത്തു്, വാർദ്ധക്യംകൊണ്ടു വശംകെട്ടിരുന്ന അദ്ദേഹം തന്റെ സ്വദേശമായ സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിൽ വളരെ ലളിതമായ ജീവിതം നയിച്ചുവരികയായിരുന്നു. വാർദ്ധക്യംകൊണ്ടു വശംകെട്ടിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി നിലക്കൊള്ളുന്ന പത്രങ്ങളിലേയ്ക്കു പതിവായി എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു; യുദ്ധത്തിൽ മുറിവേറ്റവരോടും യുദ്ധത്തടവുകാരോടും കുറേക്കൂടി നല്ലരീതിയിൽ പെരുമാറേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഉന്നിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള കത്തുകളും ലേഖനങ്ങളുമായിരുന്നു അതിൽ അധികവും. മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം തന്റെ ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ

ഇപ്പോഴും അന്താരാഷ്ട്രമനോഭാവം വളർത്തുന്നതിനും യുദ്ധത്തിനൊരവതിവരുത്തുന്നതിനും നിരന്തരം ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ജീവിതം അസാധാരണമായ ഒന്നായിരുന്നു. ജനീവയിലെ ധനാഢ്യരും ഈശ്വരഭക്തിയുള്ളവരുമായ മാതാപിതാക്കളുടെ പുത്രനായിരുന്ന അദ്ദേഹം കുട്ടിക്കാലത്തു്, തൊട്ടാൽവാടിയെപ്പോലെ മൃദുലവികാരത്തോടുകൂടിയ ഒരു ബാലനായിരുന്നു; വായനയിലും പ്രകൃതിനിരീക്ഷണത്തിലുമാണു് അദ്ദേഹം താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നതു്. പ്രായമായപ്പോൾ ഗൗരവമുള്ള വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ചർച്ചനടത്തുന്ന സംഘങ്ങൾക്കു് നേതൃത്വം നല്കുന്നും, നഗരത്തിലെ ജയിലിൽ കഴിയുന്ന തടവുകാർക്കു് സന്മാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചുകൊടുക്കുന്നും അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന യുവാക്കൾക്കു് അദ്ദേഹം കത്തുകൾ എഴുതിയിരുന്നു; തങ്ങളുടെ മതം അനുശാസിക്കുന്നവിധത്തിൽ ജീവിതം നയിക്കുന്നും, ചർച്ചാസംഘങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നും, സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണപ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെടുന്നും അദ്ദേഹം അവരെ ആഹ്വാനംചെയ്തിരുന്നു.

ജീൻ ഹെൻറി ബാങ്കിങ്ങ് വ്യവസായത്തിൽ പരിശീലനം നേടി; അദ്ദേഹം ജനീവയിലെ ഒരു ബാങ്കിങ്ങ് സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉത്തരാഫ്രിക്കൻ സഞ്ചാരപ്രതിനിധിയായി ജോലി ആരംഭിച്ചു. ജനീവയിലെ സുരക്ഷിതവും മാന്യോചിതവുമായ ജീവിതത്തിൽനിന്നു് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു ജീവിതമാണു് അദ്ദേഹം ഉത്തരാഫ്രിക്കയിൽ കണ്ടതു്. അവിടെവച്ചു് അദ്ദേഹം പ്രമാണിമാരായ ചില ആളുകളെ കണ്ടുമുട്ടുകയും, സ്വന്തംപേരിൽ അല്പം ലാഭകരമായ ചില എടപാടുകളിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഫ്രഞ്ചു് ആധിപത്യത്തിൽ അദ്ദേഹം അല്പം നിലം വാങ്ങിച്ചു; കൃഷിപ്പണിയും കാലിവളർത്തലും നടത്തണമെന്നായിരുന്നു ഉദ്ദേശിച്ചതു്. പക്ഷേ അതു് തന്നെക്കൊണ്ടു് ഒറ്റയ്ക്കു നടത്താൻ കഴിയുന്ന ഒരേർപ്പാടല്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, അദ്ദേഹം സുഹൃത്തുക്ക

ളിൽനിന്നും ബന്ധുക്കളിൽനിന്നും പണംപിരിച്ച് ഒരു കമ്പനി യുണ്ടാക്കി. എല്ലാംകൊണ്ടും ധാരാളം പ്രതീക്ഷയ്ക്കവകാശമുണ്ടാ യിരുന്നു; വിഷമം ഒന്നേയുള്ളൂ: അവിടെ വെള്ളമില്ല; സമീപ ത്തു് ഗവർമ്മേണ്ടേടമയിലുള്ള വസ്തുവിൽനിന്നു് വെള്ളം പൈപ്പു വഴി അങ്ങോട്ടെത്തിച്ചാൽ മാത്രമേ വല്ലതും ചെയ്യാൻ പറ്റുകയു ള്ളൂ. അംജീറിയൻ ഭരണാധികാരികളെ ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേ ഹം ചെന്നുകണ്ടു; ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. ഒടുക്കം യുവാവായ ഡ്യൂനാൻറ് തീച്ചപ്പെടുത്തി—ഏറ്റവും മുകളിലുള്ള ഭരണാധി കാരിയെ, ഫ്രഞ്ചു ചക്രവർത്തി നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമനെത്തന്നെ സമീപിക്കാൻ. കത്തുകളയച്ചിട്ടു് മറുപടിയൊന്നും കണ്ടില്ല; അതുകൊണ്ടു് ചക്രവർത്തിയെ നേരിട്ടുചെന്നു കാണാനായി ഡ്യൂ നാൻറ് പാരീസിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. വഴിക്കു് ജനീവയിലുള്ള മാതാപിതാക്കളുടെകൂടെ അല്പദിവസം അദ്ദേഹം ചിലവഴിച്ചു; ആ സമയംകൊണ്ടു് ചക്രവർത്തിയെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ പുസ്തകം എഴുതിയുണ്ടാക്കാനും അദ്ദേഹം തീച്ചയാക്കി. ചരിത്രപരമായ ഗവേഷണവും പുസ്തകമെഴുത്തും ഡ്യൂനാൻറിനു വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു; ചക്രവർത്തിയുടെ ശ്രദ്ധയാകർഷിക്കാൻ ഇ ങ്ങനെയൊരു സൂത്രം കണ്ടെത്തിയതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ സന്തോഷവും തോന്നി. ജനീവയിൽ സഹകാരുമായി ആ പുസ്ത കം അദ്ദേഹം അച്ചടിപ്പിച്ചു; തന്റെ സമയവും പണവും വളരെ നല്ലൊരു സംരംഭത്തിലാണു് നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു് അദ്ദേ ഹം കണക്കാക്കുകയും ചെയ്തു. ഇനി തീർച്ചയായും നെപ്പോളി യൻ മൂന്നാമൻ, തനിക്കു് ആവശ്യമുള്ള വെള്ളം കൊണ്ടുപൊ യ്ക്കോളുവാൻ അനുവദിച്ചുകൊണ്ടു് കല്പന പുറപ്പെടുവിക്കാതിരി ക്കില്ല

പാരീസിൽ ചക്രവർത്തിയുടെ സുഹൃത്തുക്കളുടെ സുഹൃത്തു ക്കളെ അദ്ദേഹം കണ്ടുമുട്ടി. ചക്രവർത്തിയുമായി ഒരു കൂടിക്കാ ഴ്ചയ്ക്കു് എല്ലാ ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം വീണ്ടും വീണ്ടും കരുതി; എന്നാൽ അതിനുള്ള ഉത്തരവു് ഒരിക്കലും വ

ന്നില്ല. അങ്ങനെയിരിയ്ക്കേ ഡ്യൂനാൻറ് കേട്ടു, നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമൻ വടക്കൻ ഇറ്റലിയിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കയാണെന്നു്. അവിടെ, ലോംബാർഡിയിലുള്ള ഏതോ പ്രദേശം ആസ്ട്രിയക്കാരിൽനിന്നു് തിരിച്ചു പിടിച്ചടക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഇറ്റലിക്കാരെ സഹായിക്കുകയാണു് നെപ്പോളിയന്റെ സൈന്യം. ചക്രവർത്തിയെ കാണാൻ പാരീസിലേക്കാളും എളുപ്പം ഇറ്റലിയിലാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി, ഡ്യൂനാൻറ്. അങ്ങനെ, 1859-ൽ, ധാരാളം പണവും താനെഴുതിയ പുസ്തകവും, അൾജീരിയൻ ഭൂമിയിലേയ്ക്കു വെള്ളം കൊണ്ടുപോകാനുള്ള പദ്ധതിയെക്കുറിച്ചു് ഒരു വിവരണക്കുറിപ്പും മറ്റുമായി ഡ്യൂനാൻറ് ഇറ്റലിയിലേയ്ക്കു യാത്രതിരിച്ചു; വടക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ പരിചയിച്ചുകഴിഞ്ഞ വെളുത്ത സൂട്ടുകളും അദ്ദേഹം ധാരാളം കൂടെക്കൊണ്ടുപോയിരുന്നു.

ബ്രെഷ്സിയായിലെത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലായി, താൻ വിചാരിച്ചതിലുമധികം യുദ്ധരംഗത്തെത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നു്. നിരത്തുകൾ വെട്ടിമുറിക്കുകയും പാലങ്ങൾ തകർക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന കോച്ചു് വണ്ടിക്കു് മുന്നോട്ടുപോകാൻ കഴിയാതായി; അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഒരു കുതിരവണ്ടി വാടകയ്ക്കെടുത്തു. അതിന്റെ വണ്ടിക്കാരൻ കാസ്റ്റിലിയോൺ എന്ന ഗ്രാമംവരെ എങ്ങനെയോ വണ്ടി തെളിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ഫ്രഞ്ചുപട്ടാളക്കാരും, ഇറ്റാലിയൻ പട്ടാളക്കാരും, ആസ്ട്രിയൻ പട്ടാളക്കാരും സമരസന്നദ്ധരായി പടനീക്കം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന സോൾഫെറിനൊ സമതലത്തിൽനിന്നും ഏതാനും നാഴികമാത്രമേ ഈ ഗ്രാമത്തിലേയ്ക്കു ദൂരമുള്ളൂ.

ജൂൺമാസത്തിലെ ചുട്ടുപൊരിയുന്ന ദിവസമായിരുന്നു അതു്; അന്നു് പതിനഞ്ചു മണിക്കൂർ നേരം, പത്തു നാഴിക നീണ്ടുകിടക്കുന്ന യുദ്ധനിരയിൽ സോൾഫെറിനൊയിലെ ഉഗ്രസമരം കൊടുമ്പിരിക്കൊണ്ടു. ഡ്യൂനാൻറ് ഒരു കുന്നിൻചരിവിൽനിന്നുകൊണ്ടു് തന്റെ ദൂരദർശിനിയിൽക്കൂടെ ആ യുദ്ധം

മുഴുവൻ നോക്കിക്കണ്ടു. വരിവരിയായി അണിനിരന്ന പട്ടാളക്കാർ പെടിപൊഴിച്ചുകൊണ്ടു മുന്നേറുന്നതും, പിൻവാങ്ങുന്നതും, പിന്നീടു് വീണ്ടും ബയനറ്റുകളും നീട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു മുന്നോട്ടു കുതിക്കുന്നതും അദ്ദേഹം കണ്ടു. സമരത്തിന്റെ ജയാപജയങ്ങളും ക്രമേണ്യരിച്ചു് സൈന്യനിരകളും മുന്നോട്ടുകയറുകയും പിൻവാങ്ങുകയുംചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഓരോ ഏറ്റവുമുട്ടലിനേയും അതിജീവിച്ച പട്ടാളക്കാർ ക്ഷീണവും മുറിവുകളും വകവയ്ക്കാതെ പൊരുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുക്കം, നേരം ഇരുട്ടിയപ്പോൾ ആസ്ത്രിയൻ പട്ടാളക്കാർ പിൻവാങ്ങി. യുദ്ധം അവസാനിച്ചു; ഫ്രഞ്ചു്–ഇറ്റാലിയൻ സൈന്യം വിജയംവരിച്ചു; പക്ഷെ യുദ്ധരംഗത്തു് ഇരുപക്ഷക്കാരുടെ ഇടയിൽപെട്ട നാല്പതിനായിരം പട്ടാളക്കാർ മരിച്ചും മുറിവേറ്റും വീണുകിടപ്പുണ്ടായിരുന്നു.

മരിച്ചവരെ മറവുചെയ്യാനും മുറിവേറ്റവരെ വണ്ടിയിൽ കയറ്റി കൊണ്ടുപോകാനും പട്ടാളക്കാർ രംഗത്തുവന്നു. വേദന സഹിക്കവയ്യാതെ നിലവിളിക്കുന്ന മുറിവേറ്റ പട്ടാളക്കാരെ വാരിക്കൂട്ടിയ വണ്ടികളും നിരവധിയുണ്ടായിരുന്നു; അവ ഒന്നൊന്നായി കുണ്ടും കുഴിയുംവീണ്ടുനിറഞ്ഞ നിരത്തിൽകൂടി വലിച്ചു് സമീപത്തുള്ള ഗ്രാമങ്ങളിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി. അവിടെക്കിടന്നു് ഈച്ചകളെപ്പോലെ അവർ ചത്തൊടുങ്ങുകയായിരുന്നു; അവർക്കു് ലഭിക്കേണ്ടിയിരുന്ന ശ്രുശ്രൂഷയുടെ ആയിരത്തിലൊരംശംപോലും നല്കപ്പെട്ടില്ല.

സുഖപ്രിയനും ചുറുചുറുക്കുള്ള ബിസിനസ്സുകാരനുമായ ഡ്യൂനാൻ്റ് കണ്ട കാഴ്ചകളും അദ്ദേഹത്തെ ഞെട്ടിച്ചു. താൻ ഇറ്റലിയിലേയ്ക്കു വന്നതെന്തിനാണെന്നുപോലും അദ്ദേഹം മറന്നു; അദ്ദേഹം പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചു. സ്വതവെയുള്ള ലജ്ജാശീലം കൈവെടിഞ്ഞുകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം മുറിവേറ്റവരുടെ അഴുക്കു പുരണ്ട വസ്ത്രങ്ങളും മുറിച്ചുമാറ്റി; അവിടെയുള്ള ഏതാനും ഡോക്ടർമാർക്കു് മുറിവുകളും വച്ചുകെട്ടാൻ പാകത്തിനു് ഒരുക്കിവച്ചു; മരിക്കാറായി കിടക്കുന്നവരുടെ അവസാനത്തെ കത്തുകളും

അദ്ദേഹം എഴുതി; ശ്വാസം കഴിക്കാൻപോലും വിഷമിച്ചിരുന്ന വരെ ആശ്വാസവാക്കുകളും പറഞ്ഞു് സമാധാനിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഗ്രാമത്തിലെ വലിയ പള്ളിയിൽ മുറിവേറ്റ അഞ്ഞൂറു പേരെ കൊണ്ടുവന്നു കിടത്തിയിരുന്നു; ഇവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല അദ്ദേഹം സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു; രാവുപകൽ വിശ്രമമില്ലാതെ അദ്ദേഹം അവക്കിടയിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. ഉഷ്ണരാജ്യമായ അംബീറിയയിൽ ധരിച്ചുപോന്ന വെള്ളവസ്ത്രങ്ങളാണു് അദ്ദേഹം ഇവിടെയും ധരിച്ചിരുന്നതു്; അതുകൊണ്ടു് അവരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ "വെള്ളവസ്ത്രം ധരിച്ച മനുഷ്യൻ" എന്നു വിളിച്ചുപോന്നു. മുറിവേറ്റവർ ഏതു ദേശക്കാർ?ന്നോ അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചതേയില്ല. "എല്ലാ മനുഷ്യരും സഹോദരന്മാരാണു്" അദ്ദേഹം വീണ്ടും വീണ്ടും പറഞ്ഞു; ഫ്രഞ്ചുകാരെയും, ഇറവലിക്കാരെയും, ഓസ്ട്രിയക്കാരെയും, അറബികളെയും, ജർമ്മൻകാരെയും, സ്പാളുകളെയും എല്ലാം ഒരുപോലെ അദ്ദേഹം പരിചരിച്ചുപോന്നു. ആ ചെറിയ പട്ടണത്തിലെ ആൾക്കാരെ അദ്ദേഹം സേവനത്തിനു റിക്രൂട്ട് ചെയ്തു—ഡോക്ടർമാരെ സഹായിക്കാൻ പുരുഷന്മാർ; വെള്ളം കൊണ്ടുവരാനും സൂപ്പുണ്ടാക്കാനും ബാൻഡേജുകൾ തയ്യാറാക്കാനും സ്ത്രീകൾ. ആ പ്രദേശത്തു സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന ടൂറിസ്റ്റുകളെയും അദ്ദേഹം ഇത്തരം ജോലിക്കു നിയോഗിച്ചു. തദ്ദേശവാസികളും ടൂറിസ്റ്റുകളും ഒരുപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുദ്രാവാക്യം ഏറ്റുപറഞ്ഞിരുന്നു: "എല്ലാ മനുഷ്യരും സഹോദരരാണു്"; അവർ എല്ലാ ദേശക്കാരെയും പരിചരിച്ചുപോന്നു. ഓസ്ട്രിയൻ തടവുകാർക്കിടയിൽ ചില ഡോക്ടർമാരും ഉണ്ടെന്നുകേട്ടപ്പോൾ ഡ്യൂനാൻറ് ഒരു കുതിരപ്പുറത്തുകയറി, രാത്രിസമയത്തു് ഫ്രഞ്ച് സൈനികതല സ്ഥാനത്തു ചെന്നു; കാസ്റ്റിലിയോണിന്റെ ഇരുവശത്തും മുറിവേറ്റുകിടക്കുന്നവരെ സഹായിക്കാൻ ഈ ഡോക്ടർമാരെ വിട്ടയയ്ക്കണമെന്നു്. അദ്ദേഹം സൈനികമേധാവികളോടഭ്യർത്ഥിച്ചു. പട്ടണത്തിലെ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളും കുറഞ്ഞുവന്നപ്പോൾ ബ്രെഷ്

സിയയിൽനിന്നു് ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും കൊണ്ടുവരുന്നതിനായി അദ്ദേഹം ഒരു വണ്ടിക്കാരനെ അങ്ങോട്ടയച്ചു; അതിന്റെ ചിലവുമുഴുവൻ അദ്ദേഹംതന്നെയാണു് വഹിച്ചതു്. ജനീവയിലെ ഉദാരമതിയായ ഒരു സ്ത്രീയ്ക്കു് അദ്ദേഹം എഴുതി, അല്പം പുകയില അയച്ചുകൊടുക്കാൻ; പുകയിലയ്ക്കു് രോഗാണുനാശകശക്തിയുണ്ടെന്നാണു വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. പ്രസ്തുത മഹിളയുടെ പരിശ്രമഫലമായി ജനീവയിലെ മറ്റു സ്ത്രീകളും തങ്ങളാൽ കഴിവുള്ള സഹായംനല്കി.

കാസ്റ്റിലിയോണിലെ മുറിവേറ്റ പട്ടാളക്കാർ മരിച്ചുപോവുകയോ, മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു മാറ്റപ്പെടുകയോ ചെയ്യുന്നതുവരെ ഡ്യൂനാൻറ് അവിടെത്തന്നെ താമസിക്കുകയും താൻ സ്വയം ഏറ്റെടുത്ത കടമ നിറവേറ്റുകയും ചെയ്തു. അതു കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലേയ്ക്കു മടങ്ങി; അദ്ദേഹം ആകെ തളർന്നുപോയിരുന്നു. അദ്ദേഹം അല്പം വിശ്രമിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു; പക്ഷെ തന്റെ അനുവേദനം മറക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. രാവും പകലും അതിന്റെ ഭീകരസ്മരണ അദ്ദേഹത്തെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അംജീറിയയിൽ താൻ വാങ്ങിച്ച നിലത്തിലേയ്ക്കു വെള്ളം കൊണ്ടുവരുന്നതിനു ഫ്രഞ്ച് ചക്രവർത്തിയുടെ അനുവാദം വാങ്ങിക്കാനുള്ള പരിശ്രമങ്ങൾക്കായി വീണ്ടും പാരീസിലേയ്ക്കു പോകാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. എങ്കിലും അവിടെ ചെന്നശേഷം ഈ ജോലിയിൽ വ്യാപൃതനാകുന്നതിനു പകരം, സോംഫെറീനൊയുദ്ധത്തെ തുടർന്നുവന്ന ഭയങ്കരദിനങ്ങളിലെ കഥകളെപ്പറ്റി താൻ കണ്ടുമുട്ടിയവരോടെല്ലാം പറയാനാണു് അദ്ദേഹം തന്റെ സമയം മുഴുവൻ ചിലവഴിച്ചതു്. മറ്റൊന്നും അത്ര പ്രധാനപ്പെട്ടതായി തോന്നിയില്ല. നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമന്റെ അവഹേളനവും, അംജീറിയയിൽനിന്നു വന്ന വാർത്തയുടെ വാർത്തകളും ഒന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയിൽനിന്നു കാസ്റ്റിലിയോണിലെ കാഴ്ചകളും ശബ്ദങ്ങളും പുറംതള്ളാൻ പര്യാപ്തമായില്ല.

മൂന്നുകൊല്ലത്തെ മാനസികയാതനകൾക്കുശേഷം, ആ മുഴുവൻ ചരിത്രവും എഴുതിവയ്ക്കുകവഴി തന്റെ മനസ്സിന്റെ സ്വസ്ഥത വീണ്ടെടുക്കാൻ ഡ്യൂനാന്റ് തീച്ചപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹം ജനീവയിലേയ്ക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോയി; അവിടെവച്ച് കിട്ടാവുന്ന എല്ലാ റിപ്പോർട്ടുകളും അദ്ദേഹം പഠിച്ചു; സൈനികാധികാരികളുമായി ചർച്ചകൾ നടത്തി, വസ്തുതകൾ ശരിയാണെന്നുറപ്പുവരുത്തി. എന്നിട്ട് "സുവനീർ ഡി സോൾഫെറീനൊ" എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ, ലളിതമായ ഭാഷയിൽ വളച്ചുകെട്ടൊന്നുംകൂടാതെ, ആ യുദ്ധത്തെപ്പറ്റിയും അതിന്റെ ഭീരന്തഫലങ്ങളെപ്പറ്റിയും, താൻ കണ്ടിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ അതേപടി, വസ്തുനിഷ്ഠമായി അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തി. ആവശ്യമായ സജ്ജീകരണങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത, വേണ്ടത്ര ഡോക്ടർമാരും നഴ്സുമാരുമില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു മുറിവേറ്റവരെ കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ കണ്ട ഭയങ്കരദൃശ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു; താൻ സ്വന്തം ചുമതലയിൽ ചെയ്ത സേവനങ്ങൾ വിനയപൂർവ്വം അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തി; ഭാവിയെക്കുറിച്ച് ചില പ്രതീക്ഷകളും അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചു. യുദ്ധം തീരെ ഒഴിവാക്കാൻ സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ, മനുഷ്യസ്നേഹികളായ ആളുകൾക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയുന്ന ഏറ്റവും ചെറിയ സേവനം യുദ്ധത്തിന്റെ ഭീകരത കുറയ്ക്കാനുള്ള വഴികൾ ആരായുകയാണ്. തോക്കുകൾ വെടിപൊട്ടിക്കുന്നതു നിർത്തിയാൽ, കഴിയുന്നത്ര വേഗത്തിൽ വ്യക്തമായ അടയാളങ്ങൾ വഹിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രഥമശുശ്രൂഷാസംഘങ്ങളെ യുദ്ധരംഗത്തേയ്ക്കുപോകാൻ അനുവദിക്കുകവഴി, ഗവണ്മെണ്ടുകൾ യുദ്ധത്തിന്റെ അനിവാര്യമായ അനന്തരഫലങ്ങളെ നേരിടാൻ തയ്യാറാകേണ്ടതാണ്. ഡോക്ടർമാർക്കും നഴ്സുമാർക്കും ഇരുപക്ഷത്തിലും പെട്ട മുറിവേറ്റവരെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ സാധിക്കത്തക്കവണ്ണം, അവർക്ക് നിഷ്പക്ഷപദവി നല്കേണ്ടതും ആവശ്യമാണ്. ഇനിയുമധികം—ഇനിയും എത്രയോ അധികം—വൈദ്യസഹായസൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കയും വേണം. ഡോക്ടർമാരെയും നഴ്സുമാ

രെയും സഹായിക്കാൻ സിവിലിയന്മാക്ക പരിശീലനം നൽകണം.

"ഓ, അന്നു് ലോംബാഡിയിലെ പട്ടണങ്ങളിൽ പരിചയവും പരിശീലനവും ലഭിച്ച നൂറു് വളണ്ടിയർ ഓർഡർലിമാരെയും നഴ്സുമാരേയും കിട്ടിയിരുന്നെങ്കിൽ എത്രനന്നായേനെ!" അദ്ദേഹം എഴുതി. "അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ഗ്രൂപ്പിനു് സേവനത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു; കിട്ടാവുന്ന ചുരുക്കം ചില സഹായസഹകരണങ്ങളും ഫിന്നിച്ചിതറിയ പരിശ്രമങ്ങളും വിദഗ്ധമായ നേതൃത്വമില്ലാതെ നേരാംവണ്ണം സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ അവക്ക കഴിയുമായിരുന്നു." ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനഭാഗത്തു് അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നു: "യുദ്ധകാലത്തു് മുറിവേറ്റവരെ സഹായിക്കാൻ ഉത്സാഹികളും സേവനസന്നദ്ധരും വിദഗ്ധമായ പരിശീലനംനേടിയവരുമായ വളണ്ടിയർമാരെ രംഗത്തേയ്ക്കയയ്ക്കാൻ, സമാധാനവും ശാന്തിയും നിലവിലുള്ളപ്പോൾ ഏതാനും ഭീതിതാശ്വാസസംഘടനകളെ രൂപവൽക്കരിക്കുക സാധ്യമല്ലേ?"

ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ഈ പുസ്തകവും ചക്രവർത്തിയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം എഴുതിയിരുന്ന പുസ്തകംപോലെതന്നെ, സ്വകാര്യമായിട്ടാണു് അച്ചടിപ്പിച്ചതു്. അതിന്റെ പ്രതികൾ അദ്ദേഹം നിരവധി സുഹൃത്തുക്കൾക്കും പല രാജ്യങ്ങളിലുള്ള പ്രമുഖ വ്യക്തികൾക്കും വിപുലമായതോതിൽ അയച്ചുകൊടുത്തു. അതിനു ലഭിച്ച സ്വീകരണം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പുസ്തകത്തിനു ലഭിച്ച സ്വീകരണത്തിൽനിന്നും വളരെ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു.

"സുവനിർ ഡി സോൾഫെറിനൊ" പെട്ടെന്നതന്നെ ഒച്ചപ്പാടുളവാക്കിയ ഒരു ഗ്രന്ഥമായിത്തീർന്നു. രാജകുടുംബാംഗങ്ങളും, സൈനികമേധാവികളും, പത്രാധിപന്മാരും, സാഹിത്യകാരന്മാരും എല്ലാം അതു വായിച്ചു. പുസ്തകത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ആവശ്യക്കാർ വളരെ വർദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടു് ഒരു രണ്ടാംപതിപ്പും, താമസിയാതെ ഒരു മൂന്നാംപതിപ്പും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു.

മൂന്നാംപതിപ്പിൽ ഡ്യൂനാൻറ് ഒരു പുതിയ ആശയംകൂടി പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു; അതായതു് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചതരത്തിലുള്ള ഉദ്ദിതാശ്വാസസംഘടനകൾക്കു് സമാധാനകാലത്തും ചില സേവനങ്ങൾ ചെയ്യാൻ കഴിയും; ഉദാഹരണമായി, വെള്ളപ്പൊക്കം, അഗ്നിബാധ, മറവു് അത്യാഹിതങ്ങൾ എന്നിവയിൽപ്പെട്ടു ദുരിതമനുഭവിക്കുന്നവരേയും ഇത്തരം സംഘടനകൾക്കു് സഹായിക്കാം.

ഡ്യൂനാൻറിന്റെ പുസ്തകം ജനങ്ങളുടെ മനസ്സാക്ഷിയെ ഉണർത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തന്റെ ആശയങ്ങൾ എങ്ങനെ പ്രാവർത്തികമാക്കാം എന്നു് അദ്ദേഹം ഇനിയും വിശദമാക്കിയിട്ടില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രായോഗികമാണെന്നു വ്യക്തമായിരുന്നു. ജനീവാ വെൽഫെയർ സൊസൈറ്റിയിലെ അംഗങ്ങളായ, ജനീവയിലെ നാലു പ്രമുഖ വ്യക്തികൾ, ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ആശയങ്ങളെപ്പറ്റി ഉത്സാഹഭരിതരായിത്തീർന്നു; അവ പ്രാവർത്തികമാക്കാനുള്ള വഴികൾ കണ്ടുപിടിക്കാം എന്നു് അവർ വിശ്വസിച്ചു. അവർ ഡ്യൂനാൻറിനെയും ചേർത്തു് അഞ്ചുപേരടങ്ങുന്ന ഒരു കമ്മിറ്റി രൂപവല്ക്കരിക്കുകയും, ഈ കമ്മിറ്റി ഏതാനും യോഗങ്ങൾക്കുശേഷം 'പെർമനൻറ് ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി' എന്ന പേർ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. രാഷ്ട്രീയമോ മതപരമോ ആയ ബന്ധങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത, മനുഷ്യസ്നേഹികളുടെ ഒരു അന്തർദേശീയ സംഘടന രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനായി, വിവിധരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും പ്രമുഖവ്യക്തികളെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു് ജനീവയിൽ ഒരു സമ്മേളനം നടത്താൻ ഈ കമ്മിറ്റി തീരുമാനിച്ചു.

അതോടുകൂടി ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഒരു പുതിയ അദ്ധ്യായം ആരംഭിക്കുകയായി. അംജീറിയയിലെ ഭൂവികസനപദ്ധതിയെക്കാൾ എന്തുകൊണ്ടും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ജോലി അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞു. കാഴ്ചയ്ക്കു് മാന്യനായ ഒരു ഇടത്തരം സ്വിസ്സുകാരനെപ്പോലിരുന്ന അദ്ദേഹം, ഒരു വെളിപാടുണ്ടാ

യവനെപ്പോലെ യൂറോപ്പു മുഴുവൻ സഞ്ചരിച്ചു. പുതിയ സംഘടനയ്ക്കു സ്വാധീനശക്തിയുള്ള പിൻതുണ നേടാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം രാജകൊട്ടാരങ്ങളും പാർലമെൻറ് മന്ദിരങ്ങളും കയറിയിറങ്ങി. അദ്ദേഹം തുരുതുരാ കത്തുകൾ എഴുതി; മറുപടിയായി അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആശയങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ട് വിക്ടർ യൂഗൊ, ചാർത്സ് ഡിക്കൻസ്, ഫ്ളോറൻസ് നൈറ്റിംഗേൽ തുടങ്ങിയ പ്രമുഖ വ്യക്തികളുടേയും, പ്രമുഖ പത്രാധിപന്മാർ, സൈനികമേധാവികൾ, രാജകുടുംബാംഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയവരുടേയും കത്തുകൾ അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിക്കയുണ്ടായി. മറിവേറ്റ പട്ടാളക്കാർ ശത്രുക്കളല്ലെന്നും, സഹായം അർഹിക്കുന്ന മനുഷ്യജീവികളാണെന്നുമുള്ള ആദർശാധിഷ്ഠിതമായ ആശയം രാജാക്കന്മാർക്കും, നയതന്ത്രപ്രതിനിധികൾക്കും, എന്തിനു് സൈനികമേധാവികൾക്കുപോലും സ്വീകാര്യമാണെന്നു തെളിഞ്ഞു.

ബെർളിനിൽവച്ചു നടന്ന ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയസമ്മേളനത്തിലെ ഉത്സാഹരിതമായ സ്വീകരണത്തിനുശേഷം, ഡ്യൂനാൻറിൻെറ ആവേശം അതുകണ്ടു വളർന്നു നിമിത്തം, അദ്ദേഹം അഞ്ചുപേരടങ്ങുന്ന കമ്മീഷൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പരിപാടിയിലും കവിഞ്ഞു് ചിലതു പ്രവർത്തിക്കാൻ തുടങ്ങി. സ്വന്തം ഉത്തരവാദിത്വത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു സർക്കുലർ അച്ചടിപ്പിച്ചു് വിതരണം ചെയ്തു; യുദ്ധകാലത്തു് മുറിവേറ്റവരെ സഹായിക്കുന്ന എല്ലാവർക്കും നിഷ്പക്ഷപദവി നൽകണമെന്നും, വൈദ്യസഹായസജ്ജീകരണങ്ങളും കൊണ്ടുപോകാനുള്ള വാഹനങ്ങൾക്കു് സഹായസഹകരണത്തിനും നല്ലണമെന്നും അതിൽ അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുമാറു് എല്ലാ യൂറോപ്യൻരാഷ്ട്രങ്ങളും എന്നുതന്നെ പറയാം, ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു; അവ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം താല്പര്യങ്ങളെ കവച്ചുവയ്ക്കുന്നതാണെന്നറിഞ്ഞിട്ടുപോലും.

പക്ഷെ ജനീവാകമ്മിറ്റിയിലെ മറ്റു നാലംഗങ്ങളും, പ്രത്യേകിച്ചു് മോയ്നർ എന്നു പേരായ ഒരു യാഥാസ്ഥിതിക

അഭിഷേകൻ, ഡ്യൂനാൻറ് തങ്ങളോടാലോചിക്കാതെ ഈ കടുംകൈ പ്രവർത്തിച്ചതിൽ അരിശംകൊള്ളുകയും പരിഭവം പ്രകടിപ്പിക്കുകയുമാണ് ചെയ്തത്. അദ്ദേഹം ആകാവുന്നതിലധികം കാര്യങ്ങളും ആകാവുന്നതിലധികം വേഗത്തിൽ നേടാൻ ശ്രമിക്കുകയാണെന്നു് അവർക്കു തോന്നി; അവർ അദ്ദേഹത്തെ നിയന്ത്രിച്ചുനിർത്താൻ ശ്രമിച്ചു. അവർ സ്വകാര്യമായി അദ്ദേഹത്തെ താക്കീതുചെയ്യുകയും, അക്കൊല്ലം ജനീവയിൽവച്ചു നടന്ന സമ്മേളനത്തിൽവച്ചു് പരസ്യമായി അദ്ദേഹത്തെ താഴ്ത്തിക്കെട്ടുകയും ചെയ്തു; സമ്മേളനത്തിന്റെ നടപടികളിൽ നിസ്സാരമായ പങ്കു് മാത്രമെ അവർ അദ്ദേഹത്തിനു നൽകിയിരുന്നുള്ളൂ. ഡ്യൂനാൻറിനു് അതു് ആഴത്തിൽ കൊണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല; സമ്മേളനത്തിന്റെ വിജയത്തിൽമാത്രമാണു് അദ്ദേഹം ഏറ്റവുമധികം ശ്രദ്ധചെലുത്തിയതു്.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാത്രമല്ല, മറെറല്ലാവരുടെയും പ്രതീക്ഷകളെ കവച്ചുവയ്ക്കുന്ന തരത്തിൽ സമ്മേളനം വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു. പതിനാലു രാജ്യങ്ങളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചുകൊണ്ടു് മുപ്പതോളം പ്രതിനിധികളും സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. അമേരിക്കൻ പ്രതിനിധി—അദ്ദേഹം ഒരു ഔദ്യോഗികപ്രതിനിധിയായിരുന്നില്ല—ഡ്യൂനാൻറിന്റെ പദ്ധതിക്കു് പിന്തുണ നൽകിക്കൊണ്ടു സംസാരിച്ചു; അമേരിക്കൻ ആഭ്യന്തരയുദ്ധകാലത്തു് യൂണൈറഡ് സ്റ്റേറ്റ്സ് സാനിറററി കമ്മീഷൻ ഉത്തരപക്ഷക്കാരേയും ദക്ഷിണപക്ഷക്കാരേയും അതുപോലെ സഹായിച്ചിരുന്നു എന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ഡ്യൂനാൻറിന്റെ പദ്ധതി അപ്രായോഗികമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം സമർത്ഥിച്ചു. ഈ ജനീവാസമ്മേളനത്തിൽനിന്നും, അടുത്തകൊല്ലം നടന്ന അതിനേക്കാൾ വിപുലമായ സമ്മേളനത്തിൽനിന്നുമാണു് "ജനീവാ കൺവൻഷൻ" രൂപമെടുത്തതു്; യുദ്ധത്തിൽ മുറിവേററവരോടും, യുദ്ധത്തടവുകാരോടും എങ്ങനെയൊക്കെയാണു് പെരുമാറേണ്ടതു് എന്നു വ്യവസ്ഥചെയ്യുന്ന യുദ്ധകാലചട്ടങ്ങളും ഈ കൺവൻഷ

നിലാണ് രേഖപ്പെടുത്തിവച്ചിരിക്കുന്നു; ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് സംഘടനയും ഈ സമ്മേളനങ്ങളിൽവച്ചാണ് രൂപമെടുത്തതു്. ആതിഥേയരാഷ്ട്രത്തോടുള്ള ബഹുമതിസൂചകമായി സ്വിസ്സ്പരാക, അതിൻെറ വണ്ണങ്ങളം മറിച്ചിട്ട രൂപത്തിൽ, പുതിയ സംഘടനയുടെ പതാകയായി അംഗീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ഡ്യൂനാൻറ് വീണ്ടും യൂറോപ്പുമുഴുവൻ ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടു; ജനീവാ കൺവൻഷൻ ഔദ്യോഗികമായി ഗവമ്മേണ്ടുകളെക്കൊണ്ടു് അംഗീകരിപ്പിക്കാനായിരുന്നു ഇത്തവണ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശ്രമം. ജനീവയിലെ തൻെറ കൂട്ടുകാർ തന്നെ ഒരു എടുത്തുചാട്ടക്കാരനും കരുതലില്ലാത്തവനുമായിട്ടാണ് കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളതെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു; തൻെറ കഴിവിൽ അവർക്കു വിശ്വാസം പോരെന്നും അദ്ദേഹത്തിനറിയാം. പക്ഷേ താൻ തുടങ്ങിവെച്ച ഈ സംരംഭവുമായി മുന്നോട്ടു പോകേണ്ടതു് തൻെറ കടമയാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. അദ്ദേഹം ഒരു ഫ്രഞ്ചു് ഉദ്യോഗസ്ഥനെ ശ്രുപവൽക്കരിക്കാൻ സഹായിച്ചു; സ്വാധീനശക്തിയുള്ള ആളുകളുമായി അദ്ദേഹം കൂട്ടുകൂടി നടന്നു; രാജകീയസല്ലാരങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു. ആദ്യത്തിലടിയുറച്ച തൻെറ അത്യുത്സാഹത്തിനിടയിൽ അദ്ദേഹം തീരെ അപ്രായോഗികമായ ചില അന്താരാഷ്ട്രീയപദ്ധതികളിലും ചെന്നു ചാടുകയുണ്ടായി. അൾജീറിയയിലുള്ള നിലത്തിൻെറ കാര്യം അദ്ദേഹം തീരെ അവഗണിച്ചു; സ്വന്തം വ്യാപാരബാദ്ധ്യതകളും നിറവേറ്റാൻ തീരെ മറന്നു.

അപ്പോഴാണ് അത്യാഹിതം നേരിട്ടതു്. ജനീവയിൽ സാമ്പത്തികക്ഷോഭം ഉണ്ടായി; ബാങ്കുകളിൽനിന്നും വ്യാപാരസ്ഥാപനങ്ങളിൽനിന്നും പണം പിൻവലിക്കപ്പെട്ടു. തൻെറ നാല്പതു വയസ്സിനിടയ്ക്കു് ഒരിക്കലും പണത്തിൻെറ വിഷമം എന്തെന്നറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഡ്യൂനാൻറ് പെട്ടെന്നു് പാപ്പരായി. ഇതു്

വളരെ ഗൗരവമേറിയ സംഗതിയായിരുന്നുതാനും; കാരണം, പാപ്പരായിപ്പോവുക എന്നതു്, ജനീവയിൽ വളരെ അപമാനകരവും ലജ്ജാകരവുമായിട്ടാണു് ഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. ഒരാളുടെ പരേതപ്രേതംപോലും നഷ്ടപ്പെടാൻ ഇതു മതിയായ കാരണമായിരുന്നു. ഡ്യൂനാൻറ്റ് തന്റെ സ്വന്തം നഗരത്തിൽ ഒരു ഭ്രഷ്ടനായിത്തീർന്നു; സുഹൃത്തുക്കളുടെ വീടുകളിൽ ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാഗതം ലഭിക്കില്ല; സ്വന്തം കുടുംബത്തിൽപെട്ടവർപോലും അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടാൽ അവജ്ഞയോടുകൂടി മാത്രമേ നോക്കുകയുള്ളൂ.

ഡ്യൂനാൻറിന്റെ മൃദുലസ്പർശിയായ ആത്മാവു് വളരെയധികം നൊമ്പരപ്പെട്ടു. വളരെ വൈകിയപ്പോഴാണു് അദ്ദേഹം തന്റെ അനാസ്ഥയെക്കുറിച്ചു് മനസ്സിലാക്കിയതു്. തെറ്റായ തീരുമാനങ്ങളുടേയും ഭാഗ്യദോഷത്തിന്റേയും സമ്മേളനഫലമായിട്ടല്ല അദ്ദേഹം തന്റെ ദുർഭാഗ്യത്തെ കണക്കാക്കിയതു്; മറിച്ചു് ഒരു ഭയങ്കര അതുല്യാഹിതമായിട്ടാണു്. തന്റെ കഥ കഴിഞ്ഞുപോയെന്നു് അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. തനിക്കു വിധിച്ച ദാരിദ്ര്യത്തിന്റേയും, അതിനെക്കാളേറെ താൻനിമിത്തം മറ്റുള്ളവർക്കു വന്നുചേർന്ന ദാരിദ്ര്യത്തിന്റേയും ഭാരംചുമക്കാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറാണു്. എന്നാൽ തനിക്കു നേരിട്ട അപമാനംകൊണ്ടു് റെഡ്ക്രോസ്സംഘടനയെ വിഷമിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറല്ല; സിക്രട്ടറിസ്ഥാനം രാജിവച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ജനീവവിട്ടു് പാരീസിലേയ്ക്കു പോയി. ഡ്യൂനാൻറിന്റെ വിഷമസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചു് നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമൻ അറിഞ്ഞപ്പോഴാണു്, അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരുപക്ഷേ മനസ്സാക്ഷിക്കുത്തേറ്റിരിക്കാം; ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ഭൂമധ്യരേഖയിൽ പ്രകൃതി താൻ വഹിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു് ചക്രവർത്തി വാഗ്ദാനംചെയ്തു. പക്ഷേ സ്വാഭിമാനിയായ ഡ്യൂനാൻറ് അതു് സ്വീകരിക്കുവാൻ തയാറായില്ല. റെഡ്ക്രോസ് സംഘടന സ്ഥാപിച്ചതിനുള്ള പ്രതിഫലമായി അതു് കണക്കാക്കപ്പെടാനിടയുണ്ടെന്നു് ഡ്യൂനാൻറ് വിചാരിച്ചു.

മൂന്നുകൊല്ലത്തോളം ഡ്യൂനാൻറ് പാരീസിൽതന്നെ താമസിച്ചു; കിട്ടിയതുകൊണ്ട് ആഹാരംകഴിച്ചാണ് അദ്ദേഹം ജീവിച്ചതു്. അദ്ദേഹം അദ്ധ്യാപകനായും, പത്രാധിപരായും, തജ്ജമക്കാരനായും, പ്രാസംഗികനായും ജോലിനോക്കാൻ ശ്രമിച്ചു; പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിനു് ആത്മവിശ്വാസം നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. എല്ലാ ജോലിയിലും അദ്ദേഹം പരാജയപ്പെട്ടു. കൈയ്യിലുള്ള പണം കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിലെ ബഞ്ചുകളിൽ കിടന്നു് രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ തുടങ്ങി; നീണ്ട പകൽ മുഴുവൻ ഒരു കപ്പു് കാപ്പികൊണ്ടു കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഷൂസു് വാങ്ങാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹം തന്റെ വാച്ചിന്റെ ചങ്ങലയും മോതിരവും പണയംവച്ചു് പണമുണ്ടാക്കി. പിൽക്കാലത്തു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: "കീശയിലൊളിച്ചുവച്ച റൊട്ടിക്കഷണം കാൻതിന്നുന്ന തെരുവുജീവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഞാനും പെട്ടിരുന്നു; അവർ മഷികൊണ്ടു് തങ്ങളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ കറുപ്പിക്കുകയും ചോക്കുകൊണ്ടു് കോളർ വെളുപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു; കടലാസു് കത്തിത്തിരുകിയാണു് അവർ തൊപ്പിയുടെ ആകൃതി നിലനിർത്തിപ്പോന്നിരുന്നതു്."

ആയിടയ്ക്കാണു് ഫ്റാങ്കോ-പ്രഷ്യൻ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതു്. ജർമ്മൻകാർ പാരീസു് ആക്രമിക്കുകയും നഗരം കൈവശപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, ഡ്യൂനാൻറ് തന്റെ പരാജയബോധത്തിൽനിന്നും ആത്മനിന്ദയിൽനിന്നും ഞെട്ടിയുണർന്നു. റെഡ്ക്രോസ് ചിഹ്നമുള്ള കൈപ്പട്ടയും ധരിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം രാവും പകലും പട്ടാളക്കാർക്കും യുദ്ധത്തടവുകാർക്കുംവേണ്ടി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചുതുടങ്ങി. കാവൽജോലിയിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പട്ടാളക്കാർക്കു് കമ്പിളിത്തുണി ശേഖരിക്കുന്നതിനും, മുറിവേറ്റവർക്കു് ബാൻഡേജുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമായി അദ്ദേഹം ഒരു 'ജനറൽ അസോസ്യേഷൻ ഓഫ് സിറ്റിസൻസ്" സംഘടിപ്പിച്ചു. റെഡ്ക്രോസു് പ്രവർത്തകന്മാർക്കു് അനുവദിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഔദ്യോഗികസംരക്ഷണം അദ്ദേഹത്തിനും ലഭിച്ചിരുന്നു.

അദ്ദേഹം ഒരു സ്വിസ്സ്പൗരനും, തന്മൂലം നിഷ്പക്ഷപദവിയുള്ള വനും ആകയാൽ, തടവുകാരുടെ കൈമാറ്റത്തെക്കുറിച്ച് മാധ്യസ്ഥം വഹിക്കാൻ ഫ്രഞ്ചു് റെഡ്ക്രോസു് അദ്ദേഹത്തോടാവശ്യപ്പെട്ടു. ഒരു കുഴൽവിളിക്കാരന്റെ പിന്നിലായി, ഒരു വെള്ളക്കൊടിയും ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഡ്യൂനാൻറ് പലതവണ ശത്രുനിര മുറിച്ചുകടന്നിട്ടുണ്ടു്. ഒന്നിലധികം തവണ അദ്ദേഹത്തെ വഴിക്കു് തടഞ്ഞുവച്ചിട്ടുണ്ടു്; അദ്ദേഹത്തെ വെടിവെച്ചുകൊന്നേയ്ക്കുമെന്നുപോലും തോന്നിയ സന്ദർഭങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ സംശയദൃഷ്ടിയോടെയാണു് അവർ വീക്ഷിച്ചിരുന്നതു്—കാരണമില്ലാതെയുമല്ല; അദ്ദേഹം തന്റെ സ്വന്തം പാസ്സ്പോർട്ടു് ഉപയോഗിച്ചു് പലരെയും രക്ഷപ്പെടാൻ സഹായിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെ നിത്യവും സ്വജീവിതം പണയപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു്, വളരെക്കാലമായി ജീവിച്ചിരുന്നതിലും സജീവമായി അദ്ദേഹം തന്റെ ജോലി തുടർന്നു. പരിപൂർണ്ണമായ ആത്മാർപ്പണത്തോടെ അദ്ദേഹം ജോലിയിൽ മുഴുകി; സോൾഫെറിനൊയുദ്ധത്തിനുശേഷം കാസ്റ്റിലിയോണിൽ ചിലവഴിച്ച നാളുകളിൽ തനിക്കു് അനുഭവപ്പെട്ട കൃതകൃത്യതയും, ജോലിയുടെ ഭാരവും, അദ്ദേഹത്തിനു് വീണ്ടെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

ജനീവയിൽ റെഡ്ക്രോസ് സംഘടന വർത്തോതിൽ കാര്യക്ഷമമായ പ്രവർത്തനം നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നു; മുറിവേറ്റ പട്ടാളക്കാരെയും യുദ്ധത്തടവുകാരെയും അവർ സഹായിച്ചുപോന്നു. പാരീസിൽ, അതിന്റെ സ്ഥാപകനായ ഡ്യൂനാൻറ്, തന്നെ പുറംതള്ളിയ സംഘടനയുടെ ചിഹ്നമുള്ള കൈപ്പട്ടയും ധരിച്ചുകൊണ്ടു് തന്റെ ജീവകാരുണ്യപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനായി കഴിയുകയുമായിരുന്നു. റെഡ്ക്രോസ് സംഘടന യുദ്ധകാലത്തു് ഒരു സമാശ്വാസശക്തിയായിത്തീർന്നുപോലെ, സമാധാനത്തിന്റെ ഒരുപകരണവുമാക്കിത്തീർക്കാം എന്ന ആശയം ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹം മുറുകെപ്പിടിച്ചിരുന്നു. മാനുഷികവ്യവഹാരങ്ങളിലെ പരസ്പരധാരണയും സൗമനസ്സംകൊണ്ടു് ക്രമപ്പെടുത്താൻ

കഴിയുമെന്നു് അദ്ദേഹം എപ്പോഴും വിശ്വസിച്ചുപോന്നിരുന്നു. സദാ സജീവമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ വലിയ വലിയ ആശയങ്ങളും പലതും രൂപമെടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു—തന്നത്താൻ അദ്ദേഹത്തിനു് നടപ്പാക്കാൻ കഴിയാത്തത്ര വലിയ ആശയങ്ങളും. ഫ്രഞ്ചു് സമാധാനസംഘത്തിന്റെ തലവനായ ഫ്രെഡറിക്ക് പാസ്സി, സൂയസ് കനാൽ എഞ്ചിനീയറായ ഫെർഡിനാൻഡ് ഡി ലെസ്സെപ്സ് തുടങ്ങിയ ഫ്രഞ്ചു് പുരോഗമനവാദികളോടു് ഡ്യൂനാൻറ് തന്റെ ആശയങ്ങളും ചർച്ചചെയ്തു; യുദ്ധത്തടവുകാരുടെ പുനരധിവാസം, സൈനികസേവനത്തിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പട്ടാളക്കാർക്കു് സമാധാനകാലത്തേയ്ക്കുപയുക്തമായ തൊഴിലുകളിലും വ്യാപാരങ്ങളിലും പരിശീലനം നല്കൽ, അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥക്കോടതികളുടെ സ്ഥാപനം തുടങ്ങിയ പുരോഗമനാശയങ്ങളാണു് അവരുടെ ചർച്ചയ്ക്കു വിഷയമായതു്. ഈ ആളുകളെ ചേർന്നു് 'വേൾഡ് അല്ലയൻസു് ഫോർ ഓർഡർ ആൻഡ് സിവിലിസേഷൻ' എന്ന പേരിൽ ഒരു സംഘടന രൂപീകരിച്ചു; വിദ്യാഭ്യാസവും സാമൂഹ്യക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങളുമായിരുന്നു ഈ സംഘടനയുടെ പ്രധാന പരിപാടികൾ. ഡ്യൂനാൻറ് ഫ്രാൻസിലുടനീളം സഞ്ചരിച്ചു് സംഘടനയുടെ ശാഖകളും നാടെങ്ങും സ്ഥാപിച്ചുപോന്നു. പക്ഷെ ഈ സംഘടനയ്ക്കു പ്രവർത്തനത്തിനാവശ്യമായ പണം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല; ഡ്യൂനാൻറിനാകട്ടെ, തന്റെ മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ ആശയങ്ങളും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനു് മുമ്പത്തെപ്പോലെ സ്വന്തമായും പണം ചിലവാക്കാനുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ സോഷ്യൽ സയൻസു് അസോസ്യേഷനിൽ പ്രസംഗിക്കുന്നതിനു് ഡ്യൂനാൻറ് ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു; സമാധാനകാലത്തു് റെഡ്ക്രോസു് സംഘടനയ്ക്കു പിന്തുണ നൽകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചും, യുദ്ധത്തടവുകാരെ സഹായിക്കേണ്ടതിനെക്കുറിച്ചും, അടിമത്തത്തിനെതിരായി പ്രവർത്തനം നടത്തേണ്ടതിനെപ്പറ്റിയും വലിയ ആവേശത്തോടെ ഡ്യൂനാൻറ്

പ്രസംഗിച്ചു. ഇനിയും ചില പ്രസംഗങ്ങളും നടത്താൻ കഴിയുമെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രത്യാശിച്ചിരുന്നു; പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രതിഫലം നൽകാൻ ഫണ്ടുകളും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല; അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു് അധികമാരും മുന്നോട്ടു വന്നതുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വസ്ത്രങ്ങളും ഒരു പ്രാസംഗികനു യോജ്യമാംവണ്ണം വൃത്തിയുള്ളതല്ലെന്നും, അദ്ദേഹം ധരിക്കുന്ന പരുത്തിത്തുണികൊണ്ടുള്ള കൈയുറകളുംകൂടി എന്തോ ഒരു പ്രത്യേകതയുണ്ടെന്നും, അദ്ദേഹം ചുമയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടു് സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കപ്പെടാവുന്ന ഒരതിഥിയല്ലെന്നും ആളുകൾ പരാതിപ്പെട്ടു. ഡ്യൂനാന്റിന്റെ കൈവശം പണം തീരെ ഇല്ലെന്നും, അദ്ദേഹം കൈയുറകളും ധരിക്കുന്നതു് വലത്തുകൈയിലുള്ള എക്സീമാ മറച്ചുവയ്ക്കുവാനാണെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരുക്കൻ പെരുമാറ്റത്തിനു കാരണം എക്സീമായുടെ ചൊറിച്ചിലും താണതരം ഭക്ഷണം കഴിച്ചതുകൊണ്ടുള്ള ദഹനക്കേടും ആണെന്നും, അദ്ദേഹം ചുമയ്ക്കുന്നതു് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഈറൻ കാലാവസ്ഥ കാരണമാണെന്നും അവക്കറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു.

രോഗവും, തന്റെ വേഷത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ലജ്ജയും, നിരാശയും, ഉത്സാഹക്കുറവും എല്ലാംകൊണ്ടു് ഡ്യൂനാന്റ് ആളുകളെ കാണുന്നതുതന്നെ ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിച്ചുപോന്നു. പതിനഞ്ചു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം മിക്കവാറും അജ്ഞാതവാസത്തിൽതന്നെ കഴിഞ്ഞു; സ്വകുടുംബത്തിൽനിന്നു് ഭ്രഷ്ടനായി, സുഹൃത്തുക്കളാൽ വിസ്മരിക്കപ്പെട്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ തെക്കേ അറ്റത്തു് ഒരു കൊച്ചുമുറിയിലാണു് അദ്ദേഹം താമസമാക്കിയതു്; അദ്ദേഹം ക്ഷീണിതനും ഉള്ളിൽ കടുത്ത അമർഷമുള്ളവനുമായിരുന്നു; സഹതാപം കാണിക്കാൻ ചെല്ലുന്നവരോടു് അദ്ദേഹം കലമ്പൽകൂട്ടി; ആരും തന്നോടു ദയകാണിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല; സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിനു് കൊതിതോന്നി; എങ്കിലും അവിടെ ആരും അദ്ദേഹത്തെ വേണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം എഴുത്തുപണിയിൽ മുഴുകി;

വളരെ ദൂരം നടന്നു; പൂന്തോട്ടങ്ങൾ കാണുന്നിടത്തു് വളരെ നേരം തങ്ങിനിന്നു. വീണ്ടുവിചാരമുള്ള ചിലരുടെ പരിശ്രമ ഫലമായി അദ്ദേഹം പട്ടിണികിടക്കേണ്ടിവന്നില്ല; തജ്ജമ, ഫ്രഞ്ചു് പഠിപ്പിക്കുക, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും അടിമത്തത്തിനെതിരായും ലഘുലേഖകൾ എഴുതുക, മനുഷ്യസ്നേഹപ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സംഘടനകളുടെ ലഘുലേഖകൾ വിതരണം ചെയ്യുക തുടങ്ങിയ പല ചില്ലറ ജോലികളും അവർ അദ്ദേഹത്തിനെത്തിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരൻ അയച്ചുകൊടുത്ത ചില്ലറ പ്പണംകൊണ്ടു് ഡ്യൂനാൻ്റ് വീണ്ടും പാരീസിലേയ്ക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോയി. അവിടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തായ പാസ്സിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ പ്രവർത്തനം നടത്തിയിരുന്ന സമാധാനസംഘടനയുടെ സിക്രട്ടറിയായി അദ്ദേഹം കുറച്ചു കാലം ജോലിചെയ്തു. അതുകഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം ധാരാളം സഞ്ചരിച്ചു; ആകെ തളർന്നു്, തലയുയർത്തിനടക്കാൻ വയ്യാതായ അദ്ദേഹം മറ്റൊരു പേർ സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടാണു് യാത്രചെയ്തിരുന്നതു്. കുറച്ചുകാലം സ്റ്റുട്ഗാർട്ടിൽ ഒരു മതപ്രാസംഗികന്റെ കൂടെ അദ്ദേഹം താമസിച്ചു; ചികിത്സകൾ നടത്തിയെങ്കിലും ഒട്ടും ഭേദം തോന്നിയില്ല. ഒടുക്കം അദ്ദേഹം സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലേയ്ക്കുതന്നെ പോയി; പക്ഷെ ജനീവയിലേയ്ക്കല്ല; അവിടെ അപ്പോഴും അദ്ദേഹം അസ്വീകാര്യനായിരുന്നു. ജർമ്മൻ ഭാഷ സംസാരിക്കുന്ന പ്രദേശത്തുള്ള ഹെയ്ഡൻ പട്ടണത്തിലേയ്ക്കാണു് അദ്ദേഹം പോയതു്. ഹെയ്ഡൻ അദ്ദേഹത്തിനിഷ്ടപ്പെട്ട. അദ്ദേഹം താമസമാക്കിയ ചെറിയ ഹോട്ടൽ ചിലവു കുറഞ്ഞതും സൗകര്യമുള്ളതുമായിരുന്നു; ഹോട്ടലുടമസ്ഥനും കുടുംബവും അദ്ദേഹത്തോടു് ദയയോടുകൂടി പെരുമാറി; അവിടത്തെ ഡോക്ടർ അദ്ദേഹത്തെ അല്പമൊന്നു സഹായിക്കയും ചെയ്തു. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം കുറച്ചുകൂടി ചിലവുകുറഞ്ഞ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തേയ്ക്കു താമസം മാറ്റി; വൃത്തിയുള്ള ഒരു കൊ

ച്ചുമറിയും സൗഹാർദ്ദംനിറഞ്ഞ പരിചരണവും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. അദ്ദേഹം ഭൂതകാലം അയവിറക്കിയും അയഥാർത്ഥമായ ഒരു ഉട്ടോപ്യൻഭാവിയെക്കുറിച്ചു സ്വപ്നം കണ്ടുകൊണ്ടുമാണു് ജീവിച്ചതു്. മുറിക്കകത്തിരുന്നും തോട്ടത്തിലിരുന്നും അദ്ദേഹം ധാരാളം വായിക്കുകയും എഴുതുകയും ചെയ്തു. ഗ്രാമത്തിനു പുറത്തുള്ള കുന്നിൻപുറങ്ങളിലും ആൾത്തിരക്കില്ലാത്ത വഴികളിൽക്കൂടിയും അദ്ദേഹം ഏകനായി ധാരാളം ചുറ്റിനടന്നു.

ഒരുദിവസം അവിടത്തെ ചെറിയ സ്കൂളിലെ കുട്ടികളും തങ്ങളുടെ അദ്ധ്യാപകനോടു പലതും പറയുന്നകൂട്ടത്തിൽ, തങ്ങളും കണ്ടുമുട്ടിയ ഒരു വൃദ്ധമാനുഷനെക്കുറിച്ചും പറയുവാനിടയായി—നീണ്ട താടിവളർത്തി, കറുത്ത വസ്ത്രങ്ങളും, ഒരു കൊച്ചു വെൽവെറ്റുതൊപ്പിയും ധരിച്ച ഒരു മാന്യൻ; അങ്ങോർ വളരെ സൗഹാർദ്ദഭാവത്തിലാണു് അവരോടു പെരുമാറിയതെങ്കിലും അങ്ങോക്കു് ജർമ്മൻഭാഷ നന്നായി മനസ്സിലാക്കാനോ പറയാനോ വയ്യ. ഹെർ സോൺഡെർഗ്ഗർ എന്നു പേരായ ആ അദ്ധ്യാപകൻ പ്രസ്തുത മാന്യനെപ്പറ്റി അന്വേഷണം നടത്തുകയും ആളെ കണ്ടുപിടിക്കുകയും ചെയ്തു; ആ മാന്യൻ ഒരുകാലത്തു് ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസിൻെറ സ്ഥാപകനെന്ന നിലയിൽ വളരെ പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറ് ആണെന്നറിഞ്ഞപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിൻെറ അത്ഭുതത്തിന്നതിരുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ഡ്യൂനാൻറിനെ ചെന്നുകണ്ടു; അവർ വലിയ ചങ്ങാതിമാരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഡ്യൂനാൻറിൻെറ മുഖം ''സ്നേഹവും നന്മയും വിശിഷ്ടവ്യക്തിത്വവും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു''താണെന്നാണു് ആ അദ്ധ്യാപകൻ പിന്നീടു പറഞ്ഞതു്. എങ്കിലും ഡ്യൂനാൻറിൻെറ ഹൃദയം കടുത്ത നിരാശയും, മറവുള്ളവർ തന്നെ സദാ ശല്യപ്പെടുത്തുകയാണെന്ന ബോധവുംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കയായിരുന്നു.

ആ ഗ്രാമം അദ്ദേഹത്തെ ഒരു വിശിഷ്ടവ്യക്തിയായി അംഗീകരിച്ചപ്പോഴും ഡ്യൂനാൻറിനു് വലിയ സന്തോഷം

തോന്നി. ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു റെഡ് ക്രോസ് സംഘടന രൂപവൽക്കരിക്കാൻ അദ്ദേഹം സ്ഥലവാസികളെ സഹായിച്ചു; അവർ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ അതിന്റെ ഓണററി ചെയർമാനായി അവരോധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഡ്യൂനാൻറ് എവിടെയാണുള്ളതെന്ന വിവരം സോൺഡെറെഗ്ഗർ ജനീവയിലുള്ള ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ് ക്രോസ് സംഘടനാ ഭാരവാഹികളെ അറിയിച്ചു. അവർ അയച്ച മറുപടിയിൽ തങ്ങളുടെ അത്ഭുതം രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്നു; അവർ വിചാരിച്ചിരുന്നതു് ഡ്യൂനാൻറ് മരിച്ചുപോയിരിക്കുമെന്നാണു്. പക്ഷെ അവർ അദ്ദേഹവുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്താനുള്ള യാതൊരു ശ്രമവും നടത്തിയില്ല; അങ്ങനെയുള്ള ശ്രമങ്ങൾ അവർ നടത്തിയിരുന്നെങ്കിൽത്തന്നെ ഡ്യൂനാൻറ് അതിനെ സ്വാഗതംചെയ്യുമായിരുന്നില്ലെന്നും. പ്രകാശംനിറഞ്ഞ, വൃത്തിയുള്ള ആ കൊച്ചുമുറി അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ലോകത്തിൽനിന്നുള്ള ഒരഭയകേന്ദ്രമായിത്തീർന്നിരുന്നു. ഭൂതകാലജീവിതം അയവിറക്കിക്കൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം ഹെർ സോൺഡെറെഗ്ഗറുടെ സഹായത്തോടുകൂടി "സുവനിർ ഡി സോൾഫെറീനൊ" ജർമ്മൻഭാഷയിലേയ്ക്കു വിവർത്തനം ചെയ്തു. സന്ദർശകർ അദ്ദേഹത്തെ കാണാൻ ചെന്നാൽ, തന്റെ അപ്പോഴത്തെ പ്രകൃതമനുസരിച്ചു്, അദ്ദേഹം അവരെ കാണാൻ തയാറാണെന്നുംവരും, ഇല്ലെന്നുംവരും; എങ്കിലും കൂടിക്കാഴ്ചമാത്രം ഇതിൽനിന്നൊഴിവായിരുന്നു. കൂടിക്കാഴ്ച എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ ചെന്നുകാണാം; മിക്കവാറും എല്ലായ്പോഴും അദ്ദേഹം അവരെ സ്വാഗതംചെയ്തിരുന്നു.

1895-ൽ ഒരു സ്വിസ്സ് പത്രപ്രവർത്തകൻ ഡ്യൂനാൻറിനെ ചെന്നുകാണുകയുണ്ടായി; അദ്ദേഹം നല്ല ഉത്സാഹമനസ്സോടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന സമയമായിരുന്നു; ധാരാളം സംസാരിക്കാനും അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ആ സമയത്തു്. പത്രപ്രവർത്തകൻ തനിക്കു ലഭിച്ച ആ അഭിമുഖസംഭാഷണം ഒരു വലിയ ലേഖനമാക്കി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി; ഒരുകാലത്തു് വളരെ പ്രശസ്തനായിരുന്ന

ആ മഹാവ്യക്തിയുടെ പടത്തോടുകൂടി പ്രസ്തുത ലേഖനം നിരവധി പത്രങ്ങളിൽ പുറത്തുവന്നു. താമസിയാതെ കത്തുകളും സമ്മാനങ്ങളും അങ്ങോട്ടു പ്രവഹിച്ചുതുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മദിനത്തിൽ ഡ്യൂനാൻറിനു ലഭിച്ച സമ്മാനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വെള്ളപ്പൂക്കളും ചുമന്ന പൂക്കളും ഉപയോഗിച്ച് റെഡ്ക്രോസ് ആകൃതിയിൽ അലങ്കരിച്ച ഒരു പുഷ്പോപഹാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു. റഷ്യയിലെ ചക്രവർത്തിനി അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു പെൻഷൻ കൊടുക്കാൻ നിർബ്ബന്ധംപിടിച്ചു.

ഏതാണ്ടൊരത്ഭുതമെന്നതന്നെ പറയാം, ഡ്യൂനാൻറ് തന്നെ ലോകം വീണ്ടും കണ്ടെത്തിയതിൽ ആസ്വദിച്ചിരുന്നതായി കാണപ്പെട്ട. അദ്ദേഹം വിവിധരാജ്യങ്ങളിലുള്ള നിരവധി ആളുകളുമായി കത്തിടപാടുകൾ നടത്തിത്തുടങ്ങി. ഫോൺസ്റ്റ്നർ പ്രേവി അദ്ദേഹത്തെ വന്നുകണ്ടു്, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുന്ന അവരുടെ പത്രത്തിലേയ്ക്കു ലേഖനങ്ങൾ എഴുതണമെന്നു പേക്ഷിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം സസന്തോഷം അതിനു സമ്മതിച്ചു. വളരെക്കാലം മുമ്പു കഴിഞ്ഞ അനുഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചും, അതിവിദൂരഭാവിയിൽ നടപ്പാക്കാനിരിക്കുന്ന മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പദ്ധതികളെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം എഴുതി. 1899–ലെ ഹേഗ് സമ്മേളനത്തിനുമുമ്പു് അതിന്റെ വിജയം പ്രവചിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഒരു സുദീർഘലേഖനം എഴുതിയിരുന്നു. പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിലേയ്ക്കും, സമാധാനസമ്മേളനങ്ങളിലേയ്ക്കും അദ്ദേഹത്തെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നെങ്കിലും, താൻ താമസിച്ചുപോന്ന കുന്നിൻചരിവിലെ കൊച്ചുഗ്രാമംവിട്ടു് പുറത്തുപോകാൻ അദ്ദേഹം കൂട്ടാക്കിയില്ല.

1901–ൽ സമാധാനത്തിനുള്ള ആദ്യത്തെ നോബൽസമ്മാനം അദ്ദേഹത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തായ ഫ്രെഡറിക്ക് പാസ്സിക്കും നല്കാൻ തീരുമാനിക്കപ്പെട്ട വിവരം അറിയിച്ചുകൊണ്ടുള്ള കമ്പിസന്ദേശം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. ഈ ബഹുമതി ഒരേസമയത്തു് ''ആശ്വാസത്തിനും പ്രത്യാശയ്ക്കും'' വകനല്കുന്ന

താണെന്നാണ് ഡ്യൂനാൻറ് പ്രസ്താവിച്ചത്; കാരണം താൻ അതിശക്തിയായി വിശ്വസിച്ചുപോരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും സജീവമായി പിന്തുടരാൻ അതൊരു ബാധ്യത സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ് പ്രസ്ഥാനം മുഴുവൻ വളരാൻ നിദാനമായ ജനീവാ വെൽഫെയർ സൊസൈററി ദീർഘകാലത്തെ നിശ്ശബ്ദത ഭേദിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു ഇങ്ങനെ എഴുതി: "താങ്കളെപ്പോലെ മറെറാരാളും ഈ ബഹുമതി ഇത്രയധികം അർഹിക്കുന്നില്ല; കാരണം താങ്കളാണു്, നാല്പതുകൊല്ലം മുമ്പു്, യുദ്ധക്കളത്തിൽ മുറിവേററവരെ സഹായിക്കുന്നതിനുള്ള അന്താരാഷ്ട്രീയ പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ആരംഭം കുറിച്ചുവച്ചതു്. താങ്കളില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, പത്തൊൻപതാംനൂററാണ്ടിലെ ഏററവും വലിയ നേട്ടമായ റെഡ്ക്രോസ്, ഒരുപക്ഷേ, ഒരിക്കലും രൂപമെടുക്കുകയില്ലായിരുന്നു."

സമ്മാനത്തുകയിൽനിന്നു് ഒരു സെൻറ് പോലും എടുക്കാൻ ഡ്യൂനാൻറ് കൂട്ടാക്കിയില്ല. ഇരുപതിനായിരം ഡോളറിനടുത്തു വരുന്ന തുകയുള്ള ചെക്ക് അപ്പടി ഒരു നോർവീജിയൻ ബാങ്കിൽ ഡെപ്പോസിററ് വയ്ക്കാനാണു് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചതു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവാവസാനംവരെയുള്ള ഒമ്പതു കൊല്ലക്കാലത്തോളം അതു് അവിടെത്തന്നെ നിക്ഷേപമായി തുടർന്നു. തൻെറ ഒസ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിവച്ചിരുന്നു, ആ തുക തൻെറ ഉത്തമണ്ണാക്കു് കൊടുത്തുതീർക്കാൻ നിയമപരമായി സാധുവല്ലെങ്കിൽ, അതു മുഴുവൻ ധർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി ചിലവഴിക്കുകയാണു് വേണ്ടതെന്നു്; പക്ഷേ നോർവെയിലും പക്ഷേ സ്വിററ്സർലാൻഡിലും ചിലവഴിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു.

ഡ്യൂനാൻറ് തോട്ടത്തിലേയ്ക്കിറങ്ങിവരുന്നതു് കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവന്നു. അദ്ദേഹം ജനലിനടുത്തുള്ള ചാരുകസാലയിൽത്തന്നെ ഇരുന്നുകൊണ്ടു് ചുമയ്ക്കുകയും എഴുതുകയും വായിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നു. അദ്ദേഹം മരുന്നുകഴിക്കാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല; അദ്ദേ

ഹത്തിന്റെ പെരുമാറ്റം കൂടുതൽക്കൂടുതൽ വിചിത്രമായിത്തീർന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാഴ്ചശക്തി മങ്ങിപ്പോയി. ഒടുക്കം അദ്ദേഹം മരിച്ചു.

ലോകമൊട്ടുക്കും ഇന്നു് അഖിലലോക റെഡ്ക്രോസ് ദിനം ആചരിക്കപ്പെടുന്നതു് ഡ്യൂനാൻറിന്റെ ജന്മദിനമായ മേയ് 8-ാംതീയതിയാണു്. സ്യൂറിച്ചിൽ, അദ്ദേഹം അന്ത്യവിശ്രമം കൊള്ളുന്ന സ്ഥലത്തു്, അദ്ദേഹം അഗാധമായി ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്ന ജീവകാരുണ്യത്തിന്റെ പ്രതീകമായി ഒരു വെളുത്ത മാർബിൾ സ്മാരകം ഉയർന്നിട്ടുണ്ടു്. അന്ത്യശ്വാസംവലിയ്ക്കുന്ന ഒരു പട്ടാളക്കാരന്റെ അരികിൽ മുട്ടുകുത്തിയിരുന്നു കൊണ്ടു് അയാൾക്കു വെള്ളം കുടിക്കുവാൻ കൊടുക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യന്റെ രൂപം അതിൽ കൊത്തിവച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിനുചുവട്ടിൽ ലളിതമായ ഈ ലിഖിതവും. ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറ്, ജനനം 1828; മരണം 1910. റെഡ്ക്രോസിന്റെ സ്ഥാപകൻ.

ഫ്രഡറിക്ക് പാസ്സിയ്ക്കു്, തന്റെ സുഹൃത്തായ ഡ്യൂനാൻറിനോടൊപ്പം സമാധാനത്തിനുള്ള ആദ്യത്തെ നോബൽസമ്മാനം ലഭിച്ചപ്പോൾ, എനിക്കു് എണ്പതുവയസ്സു പ്രായമായിരുന്നു. മദ്ധ്യവയസ്കനായിരുന്ന കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഉഴിഞ്ഞുവച്ച ഒന്നായിരുന്നു. അതിനുമുമ്പുള്ള കാലത്തു് അദ്ദേഹം നിയമം പഠിച്ചു് ഗവൺമെണ്ടു് സർവ്വീസിൽ ഒരു ക്ലാർക്കായും, പിന്നീടു് ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനായും, സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തികവിഷയങ്ങളിൽ ലക്ചററായും ജോലിനോക്കിയിരുന്നു. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ഒരു ലിബറൽ ചിന്തകനായിരുന്ന അദ്ദേഹം; അക്കാലത്തു് ഫ്രാൻസിൽ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തെപ്പററി അധികമാരും കേൾക്കുകപോലും ചെയ്തിരുന്നില്ല.

യുദ്ധത്തിന്റെ ദോഷത്തവും സമാധാനത്തിന്റെ ആവശ്യകതയും പാസ്സിയ്ക്ക് ബോധപ്പെട്ടതു് ക്രിമിയൻ യുദ്ധത്തിന്റെ കാലത്താണു്. ലോയിർനദിയിലെ വെള്ളപ്പൊക്കംമൂലം ജീവനാശവും ദുരിതവും നാശനഷ്ടങ്ങളും സംഭവിക്കുമ്പോൾ പരിഭ്രമിക്കുകയും സഹതാപം പ്രകടിപ്പിക്കുകയുംചെയ്യുന്ന ആളുകൾ, ക്രീമിയൻ യുദ്ധത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഒരു താല്പര്യവും പ്രകടിപ്പിച്ചുകണ്ടില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചു. വെള്ളപ്പൊക്കംപോലെ പ്രകൃതികോപംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന അനർത്ഥങ്ങൾ അവരുടെ നിയന്ത്രണത്തിനതീതമാണു്, എന്നു് പാസ്സി വാദിച്ചു; അതുകൊണ്ടു് അത്തരം കെടുതികൾ അവർക്കു സഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളു. എന്നാൽ അതിനെക്കാൾ ഭയങ്കരമായ യുദ്ധത്തിന്റെ കെടുതികൾ മനുഷ്യനിർമ്മിതമാണു്; തീച്ചയായും അതു തടയപ്പെടാവുന്നതുമാണു്. സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി തന്റെ സമയവും പ്രയത്നവും ഉഴിഞ്ഞുവയ്ക്കാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. ആയുഷ്ക്കാലംമുഴുവൻ താൻ "യുദ്ധത്തിനെതിരായി യുദ്ധം" ചെയ്യുന്നതാണെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു; അദ്ദേഹം അങ്ങിനെത്തന്നെയാണു് ജീവിതാവസാനംവരെ പ്രവർത്തിച്ചതും.

1867-ൽ ഒരു സമാധാനസംഘടന രൂപവല്ക്കരിക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശം ഉന്നയിച്ചുകൊണ്ടു് പാസ്സി, പാരീസിലെ പ്രമുഖദിനപത്രമായ 'ലെ ടെംപ്സി'ലേയ്ക്കു് ഒരു കത്തെഴുതുകയുണ്ടായി. ഇതിനു ലഭിച്ച പ്രതികരണം പ്രതീക്ഷയിൽക്കവിഞ്ഞ ഒന്നായിരുന്നു; അടുത്ത മാസംതന്നെ 'ഫ്രഞ്ച് ലീഗ് ഓഫ് പീസ്' എന്ന പേരിൽ ഒരു സംഘടന രൂപവല്ക്കരിക്കപ്പെട്ടു; പാസ്സിയായിരുന്നു അതിന്റെ സിക്രട്ടറി. അതിന്റെ അംഗത്വം കണക്കില്ലാതെ വർദ്ധിച്ചു. താമസിയാതെത്തന്നെ അതു് ഏറ്റവും സ്വാധീനശക്തിയുള്ള ഒരു സംഘടനയായിത്തീർന്നു; ഫ്രാൻസിലെ പ്രമുഖരാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാർക്കുപോലും പരസ്യമായി യുദ്ധത്തെ അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടു് ഒന്നും പറയാൻ ധൈര്യമില്ലാതായി.

പാസ്സി ചുമ്മാ സ്വപ്നംകാണുകയും, തത്വങ്ങളെപ്പറ്റി പ്ര
സംഗിക്കുകയും, കേൾക്കാൻ സുഖമുള്ള വാചകങ്ങളും എഴുതിപ്പി
ടിപ്പിക്കുകയും മാത്രമല്ല ചെയ്തതു്. അന്താരാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകള
ടേയും മാധ്യസ്ഥത്തിന്റെയും ഉറച്ച അടിത്തറമേൽ മാത്രമേ സ
മാധാനം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ കഴിയുകയുള്ള എന്നും അദ്ദേഹം വി
ശ്വസിച്ചു; ഈ ലക്ഷ്യത്തെ മുൻനിർത്തിയാണു് അദ്ദേഹം പ്രവ
ത്തിച്ചുപോന്നതും. 1870–ൽ ഫ്രാങ്കോ–പ്രഷ്യൻ യുദ്ധം ഒഴി
വാക്കാൻ, തന്നാൽ കഴിവുള്ള എല്ലാംതന്നെ അദ്ദേഹം ചെയ്തിരു
ന്നു; ലീഗ് ഓഫ് പീസിന്റെ പേരിൽ പ്രതിഷേധക്കുറിപ്പുകളെ
ഴുതി ഫ്രാൻസിലെ എല്ലാ പ്രമുഖപത്രങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പ്ര
സിദ്ധപ്പെടുത്തി. പക്ഷെ അതെല്ലാം നിഷ്ഫലമായി കലാശിച്ചു.
യുദ്ധകാലത്തു് ലീഗ് മിക്കവാറും ഒരു അണ്ടർഗ്രൗണ്ടു് സംഘടന
യായിട്ടാണു് പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നതു്. എങ്കിലും യുദ്ധം അവ
സാനിച്ച ഉടനെ അതിന്റെ പ്രവർത്തനം വീണ്ടും ഊർജ്ജിതപ്പെ
ടുത്തി; ഇത്തവണ സംഘടനയുടെ പേർ 'ഫ്രഞ്ച് സൊസൈ
റ്റി ഓഫ് ദി ഫ്രൻസ് ഓഫ് പീസ്' എന്നാക്കി മാറ്റിയി
രുന്നു. മാധ്യസ്ഥ്യത്തിനും രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സൗഹാർദ്ദപൂർണ്ണമായ
പരസ്പരാശ്രിതത്വത്തിനും അനുകൂലമായ ഒരു നയമാണു് സംഘ
ടന കൈക്കൊണ്ടതു്; അതു പെട്ടെന്നുതന്നെ ശക്തിപ്പെടുകയും
ചെയ്തു. 1877–ൽ അതിൽ ആയിരക്കണക്കിനുള്ള അംഗങ്ങളും
ഉണ്ടായിരുന്നു; ഫ്രാൻസിലുടനീളം അതിന്റെ ആശയങ്ങളും
പ്രചരിപ്പിക്കാനായി ഏതാണ്ടു് അഞ്ഞൂറോളം ആളുകളും പ്രവ
ത്തിച്ചിരുന്നു.

കുറെ കൊല്ലങ്ങളോളം പാസ്സി 'ഫ്രഞ്ച് ചേംബർ ഓഫ്
ഡെപ്യൂട്ടീസി'ൽ ഒരംഗമായിരുന്നു. അവിടെയായിരുന്ന കാല
ത്തു്, രാഷ്ട്രങ്ങളും സ്വമേധയാ മാധ്യസ്ഥത്തിനു വഴങ്ങണമെന്ന
അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണം വളർത്തിയെടുക്കാൻ അ
ദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചു; ഫ്രാൻസും അമേരിക്കയും തമ്മിൽ ഒരു മധ്യ
സ്ഥ ഉടമ്പടിയിലേപ്പെടുന്നതിനും അദ്ദേഹം സഭയുടെ പിന്തുണ

നേടുകയും ചെയ്തു. തന്റെ സമാധാനസംഘടനയുടെ വളർച്ചയ്ക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ലേഖനങ്ങളെഴുതുകയും പ്രസംഗങ്ങളും നടത്തുകയും അദ്ദേഹം തുടർന്നുപോന്നു.

1888-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വില്യം റണ്ടാൽ ക്രീമറോടൊപ്പം അദ്ദേഹം മധ്യസ്ഥതയ്ക്കുവേണ്ടി നിലകൊള്ളുന്ന ഇൻറർ പാർലമെൻററി യൂനിയൻ സ്ഥാപിച്ചു; ഫ്രാൻസിൽ പ്രവർത്തിച്ചുപോന്ന തന്റെ സമാധാനസംഘടന, അദ്ദേഹം രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കിടയിൽ മാധ്യസ്ഥംപുലർത്തുന്നതിനുള്ള 'ഫ്രഞ്ച് സൊസൈറ്റി ഫോർ ആർബിട്രേഷൻ' എന്ന പേരിൽ രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ സൊസൈറ്റി ഒരു പ്രമുഖ മാസിക പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു; 1889-ലും അതിനടുത്തകൊല്ലവും പാരീസിൽ വച്ചു നടന്ന സമാധാനസമ്മേളനങ്ങളുടെ ആതിഥേയത്വം ഈ സംഘടനയാണ് വഹിച്ചതു്. ഈ രണ്ടു സമ്മേളനങ്ങളുടെയും ആസൂത്രണത്തിന്റെയും പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും പ്രധാനഭാരം പാസ്സിയുടെ ചുമലിലാണ് വീണതു്. സമ്മേളനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം "ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെയും ആത്മസമർപ്പണത്തിന്റെയും" ഒരന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നതായി ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർ റിപ്പോർട്ടുചെയ്യുകയുണ്ടായി; സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി തികഞ്ഞ വാഗ്മിതയോടെ അദ്ദേഹം പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 1891-ൽ ബേൺ നഗരത്തിൽ 'പെർമനൻറ് ഇൻറർനാഷനൽ ബ്യൂറോ' സ്ഥാപിതമായപ്പോൾ, പാസ്സിയുടെ ഫ്രഞ്ച് സംഘടന അതിൽ അംഗമായി ചേരുകയും അതിനു് അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുണനല്കുകയും ചെയ്തു.

അമേരിക്കയിൽ എണ്ണപ്പെട്ട ചിന്തകന്മാക്കെല്ലാംതന്നെ പാസ്സിയെക്കുറിച്ചും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രയത്നങ്ങളെക്കുറിച്ചും അറിയാമായിരുന്നു. "യൂറോപ്പിലെ സമാധാനപ്രസ്ഥാന"ത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം 1896-ൽ "അമേരിക്കൻ ജേണൽ ഓഫ് സോഷ്യോളജി"യിൽ എഴുതിയ വി

ജ്ഞാനപ്രദമായ ലേഖനം വായിക്കാൻ അവക്കെല്ലാം അവസരം ലഭിച്ചു. "നശീകരണത്തിനുള്ള കലയിൽ" നാം കൈവരിച്ചിട്ടുള്ള ഭയാനകവും ഭാരിച്ച ചിലവുള്ളതുമായ മുന്നേറ്റത്തിനെതിരായി ജനങ്ങളെ പ്രതിഷേധിച്ചുണർത്തിയിരിക്കുന്നു, പാസ്സി പ്രസ്തുതലേഖനത്തിൽ എഴുതി. യൂറോപ്പിലെ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും സമാധാനസംഘടനകളെ സജീവമായി പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. "കഴിഞ്ഞ മുപ്പതുകൊല്ലമായി ഞാൻ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി അവിരാമം പ്രവർത്തിച്ചുവരികയാണ്", അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "താല്ക്കാലികമായ പരാജയങ്ങളും പ്രതിബന്ധങ്ങളും നേരിടേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പരിശ്രമങ്ങളുടെ അന്തിമവിജയത്തെക്കുറിച്ച് ഞാനൊരിക്കലും നിരാശനായിട്ടില്ല.... ചക്രവാളം പ്രകാശമാനമായിത്തീരുകയാണ്; പ്രവൃത്തികളെ വാക്കുകളേക്കാൾ ഉച്ചത്തിൽ സംസാരിച്ചുണർത്തിയിരിക്കുന്നു; മാധ്യസ്ഥ്യത്തിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി പൊതുജനാഭിപ്രായം ഉണർന്നുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു."

സമാധാനസമ്മാനം ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞശേഷം, തനിക്കു ലഭിച്ച ബഹുമതിയിൽ വിശ്രമിക്കുകയല്ല പാസ്സി ചെയ്തത്. പിന്നെയും പത്തുകൊല്ലത്തോളം അദ്ദേഹം സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നു—സംഘടനാപ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടും പ്രസംഗിച്ചും എഴുതിയും യോഗങ്ങളിൽ ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചും പ്രോത്സാഹനം നല്കിയും ഉപദേശിച്ചും അദ്ദേഹം കർമ്മനിരതനായി കഴിച്ചുകൂട്ടി. രാഷ്ട്രങ്ങളോട് വിപുലമായ വ്യാപാരങ്ങളിലേർപ്പെടാൻ അദ്ദേഹം ആഹ്വാനംചെയ്തു; "ഭൂമിയുടെ വ്യത്യസ്തമേഖലകളിൽ ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടക്കുന്ന സമ്പത്തുക്കളെ" മനുഷ്യരാശിക്ക് തുറന്നുകൊടുക്കാൻ അദ്ദേഹം രാഷ്ട്രങ്ങളോടാവശ്യപ്പെട്ടു. തൊണ്ണൂറാമത്തെ വയസ്സിൽ മരണമടയുന്നതിനുമുമ്പ് ശ്രോപ്പിവിശ്വാസത്തോടെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രവചിച്ചു: "ഭാവിയെ, നമ്മുടെ ഇച്ഛാനുസരണം കൊണ്ടുവരാൻ യത്നിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അതൊരിക്കലും യുദ്ധത്തിന്റെയായ

ദ്ദിന്റെയോ വിദ്വേഷത്തിന്റെയോ അടിമയായിത്തീരില്ല. അതു് സമാധാനത്തിനും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും മാധ്യസ്ഥ്യത്തിനും വഴിപ്പെട്ടുന്ന ഒന്നായിരിക്കും.''

സമാധാനത്തിനുള്ള അടുത്ത നോബൽസമ്മാനം സ്വിസ്സ് സമാധാനവാദികളായ ഡ്യൂക്കോമ്മണിനും ഗോബാട്ടിനും ഭാഗിച്ചുകൊടുക്കുകയാണുണ്ടായതു്; അതുകഴിഞ്ഞു് മൂന്നാമത്തെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ശ്രദ്ധേയനായ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ്കാരനു ലഭിച്ചു. വില്യം റണ്ടാൽ ക്രീമർ ഒരു ദരിദ്രബാലനായിരുന്നു; നേരത്തെത്തന്നെ സ്കൂൾ വിട്ടു്, ആദ്യം ഒരു കപ്പൽനിർമ്മാണകേന്ദ്രത്തിലും പിന്നീടു് ലണ്ടനിൽ ഒരു ആശാരിയായും ജോലി നോക്കാൻ ക്രീമർ നിർബ്ബന്ധനായി. മണിക്കൂറുകണക്കു നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ജോലി, വളരെ താഴ്ന്ന കൂലിനിരക്കു്, വഷളായ ജോലി വ്യവസ്ഥകൾ—ഇതായിരുന്നു അന്നത്തെ സ്ഥിതി. ജോലി സമയം ഒമ്പതുമണിക്കൂറായി ചുരുക്കുന്നതിനു് യൂനിയൻ ഒരു സമരമാരംഭിച്ചപ്പോൾ ക്രീമറും അതിൽ ചേർന്നു. താമസിയാതെ അദ്ദേഹം ഉത്സാഹശാലിയായ ഒരു യൂനിയൻ പ്രവർത്തകനായിത്തീർന്നു. പക്ഷെ, ഒമ്പതുമാസം നീണ്ടുനില്ക്കുകയും അഞ്ചുലക്ഷത്തോളം തൊഴിലാളികളെ കഷ്ടതിലാക്കുകയുംചെയ്ത ഒരു ലോക്കൗട്ടിനു ശേഷം, അന്നു് ഇരുപത്തിരണ്ടുവയസ്സു പ്രായമായ ക്രീമർ തീർച്ചപ്പെടുത്തി, ''പരസ്പരം ആശ്രയിച്ചു കഴിയേണ്ടുന്നവർതമ്മിലുള്ള സമരം വെറും ഭ്രാന്താ''ണെന്നു്. മാധ്യസ്ഥമാണു് ഇതിനുള്ള പരിഹാരമാർഗ്ഗം എന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി; അതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാനും അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു; എങ്കിലും മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയുംതമ്മിലുള്ള മാധ്യസ്ഥത്തിനുവേണ്ടിമാത്രമല്ല, രാഷ്ട്രങ്ങൾതമ്മിലുള്ള മാധ്യസ്ഥത്തിനുവേണ്ടികൂടിയാണു് അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചപോന്നതു്.

ക്രീമർ ഒരു കേവക്കർ വിശ്വാസിയായിരുന്നു; കേവക്കർ മാരുടെ യുദ്ധവിരോധമനോഭാവം അദ്ദേഹത്തിനും ഉണ്ടായിരുന്നു. അനീതിയ്ക്കെതിരായി സമരംചെയ്യുവാപോലെത്തന്നെയാണു് യുദ്ധത്തിനെതിരായും അദ്ദേഹം സമരംചെയ്തു്; സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചുപോലെത്തന്നെയാണു് അദ്ദേഹം സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിച്ചതു്. തൊഴിൽ വ്യവസ്ഥകളെ പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള പരിശ്രമങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ഗ്രൂപ്പുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചും പ്രസംഗിച്ചും രാജ്യത്തുടനീളം സഞ്ചരിക്കുന്നതിനിടയിൽ അദ്ദേഹം തൊഴിലാളികളുടെ സമാധാനസംഘടന സ്ഥാപിക്കുകയുംചെയ്തു. വിശാലമായ ഒരു പരിപാടിയാണു് ഈ സംഘടനയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതു്; ''രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഒരു ഹൈക്കോട്ടു് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി'' ഈ പരിപാടികളുടെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നു. പില്ലാലത്തു്, സ്റ്റോറുകളുടെ സമത്വം, ക്രോഡീകരിക്കപ്പെട്ട അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമം, മാധ്യസ്ഥം, സമാധാനപരമായ ഉപരോധങ്ങൾ തുടങ്ങി ആ പദ്ധതിയിലടങ്ങിയ പല നിർദ്ദേശങ്ങളും ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ ഭാഗമായിത്തീർന്നു. ക്രീമർ ഇംഗ്ലണ്ടിലും സ്കോട്ടു് ലാൻഡിലും സഞ്ചരിച്ചു്, സാമൂഹ്യവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും ശക്തിയായി വാദിച്ചുകൊണ്ടു് നിരവധി പ്രസംഗങ്ങൾ ചെയ്തു; അദ്ദേഹം വെട്ടിത്തുറന്നു കാര്യങ്ങൾ സംസാരിച്ചു. യുദ്ധസജ്ജീകരണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതുനിമിത്തം തൊഴിലാളിജനവിഭാഗം വഹിക്കേണ്ടിവരുന്ന സാമ്പത്തികഭാരത്തിന്റെനേർക്കു് അദ്ദേഹം എപ്പോഴും വിരൽചൂണ്ടിയിരുന്നു. ആദ്യത്തെ അന്താരാഷ്ട്രീയ തൊഴിലാളിസംഘടന സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹവും സഹായിച്ചിരുന്നു; 1875-ൽ ന്യൂ ഫ്രഞ്ചു് തൊഴിലാളികളെ കാണുന്നതിനും അവരുമായി കൂടിയാലോചനകൾ നടത്തുന്നതിനുമായി അദ്ദേഹം അമ്പതു തൊഴിലാളിപ്രതിനിധികളെ പാരീസിലേയ്ക്കയച്ചു. പാരീസിൽ തൊഴിലാളികളുടെ സമാധാനക്കമ്മറ്റി

അദ്ദേഹം രൂപീകരിച്ചു; മൂന്നുകൊല്ലംകഴിഞ്ഞു് അവിടെവച്ചു് ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ സമ്മേളനം നടത്തപ്പെട്ടു.

തനിക്കു് ഒരു പാർലമെൻറംഗമാകാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ സമാധാനത്തിനും മധ്യസ്ഥതയ്ക്കുംവേണ്ടി എതുയധികം പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു! ഒരു തൊഴിലാളിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതു് മിക്കവാറും അവിശ്വസനീയമായ ഒരാഗ്രഹമാണെന്നു ക്രീമർക്കറിയാം; എങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ ലക്ഷ്യം വച്ചുകൊണ്ടു പ്രവർത്തിച്ചു; അമ്പതു വയസ്സു കഴിഞ്ഞപ്പോഴും പ്രസ്തുതലക്ഷ്യം നേടുകയുംചെയ്തു. പാർലമെൻറിൽ തൊഴിലാളികളായി വേറെയും പതിനൊന്നുപേർ കൂടിയുണ്ടായിരുന്നു; ഈ പന്ത്രണ്ടുപേർ "പന്ത്രണ്ടു അപ്പോസ്തലന്മാർ" എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടു. തൊഴിലാളികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസപരവും സാമ്പത്തികവുമായ സ്ഥിതിഗതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനു കഴിവുള്ളതെല്ലാം ക്രീമർ ചെയ്തു. ദിനംപ്രതി അദ്ദേഹം വ്യാവസായിക പരിഷ്കരണത്തിനും ലോകസമാധാനത്തിനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സത്യസന്ധത, വിശ്വാസയോഗ്യത, സ്ഥിരോത്സാഹം എന്നിവയ്ക്കു് അദ്ദേഹം പ്രശസ്തി സമ്പാദിച്ചു. ബൂവർയുദ്ധം പാർലമെൻറിൽ ചർച്ചയ്ക്കുവന്നപ്പോൾ, ക്രീമർ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയാണു് വാദിച്ചതു്; ദേശീയാവേശം അതിശക്തമായിരുന്നിട്ടുകൂടി, പാർലമെൻറിലേയ്ക്കു വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട യുദ്ധവിരോധികളായ ചുരുക്കം ചിലരിൽ അദ്ദേഹവും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു.

ആൻഡ്രൂ കാർണെഗിയുടെ പിൻബലത്തോടുകൂടി, ഇംഗ്ലണ്ടും അമേരിക്കയും തമ്മിലുള്ള ഒരു മാധ്യസ്ഥക്കരാറിനുവേണ്ടി ക്രീമർ പ്രയത്നിച്ചു. പ്രസിഡണ്ടു് ക്ലീവ്ലാൻഡിനു്, പാർലമെൻറിലെ ഇരുന്നൂറിലധികം അംഗങ്ങളും ഒപ്പിട്ട ഒരു ഭീമഹരജി സമർപ്പിക്കുന്നതിനായി ക്രീമർ വാഷിംഗ്ടണിലേയ്ക്കു പോയി. പ്രസിഡണ്ടു് ബഹുമാനപൂർവ്വം അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചെങ്കിലും കാര്യമായിട്ടൊന്നും സംഭവിച്ചില്ല. അമേരിക്കയിലായിരുന്ന

പ്പോൾ കേച്ക്കർ സമാധാനകവിയായ ജോൺ ഗ്രീൻലീഫ് വി റിയറെ സന്ദർശിക്കാൻ ക്രീമർക്ക് കഴിഞ്ഞു.

ക്രീമർ അടുത്തായി ഫ്റാൻസിലേയ്ക്കാണ് പോയതു; അവിടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തായ പാസ്സി, ഏതാനും ഫ്റഞ്ച് ഡെപ്യൂട്ടിമാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി ഫ്റാൻസും അമേരിക്കയും തമ്മിൽ ഒരു മാധ്യസ്ഥക്കരാറുണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിച്ചു വരികയായിരുന്നു. ഫ്റഞ്ച് ചേംബർ ഓഫ് ഡെപ്യൂട്ടീസ് ഇതിന്നനുകൂലമായി വോട്ടുചെയ്തു; താമസിയാതെ യുണൈറ്റഡ് സ്റ്റേറ്സ് കോൺഗ്രസ്സും, വിദേശരാജ്യങ്ങളുമായി മാധ്യസ്ഥക്കരാറുണ്ടാക്കുന്നതിന്നനുകൂലമായി ഒരു പ്രമേയം പാസ്സാക്കുകയുണ്ടായി. അങ്ങനെ ഒടുക്കം ക്രീമറുടെയും കാർണെഗിയുടെയും പ്രവർത്തനം ഫലപ്രദമായി കലാശിച്ചു.

പാസ്സിയുടെയും ഏതാനും ബ്രിട്ടീഷ് പാർലിമെൻറംഗങ്ങളുടെയും, ഫ്റഞ്ച് ഡെപ്യൂട്ടിമാരുടെയും സഹായത്തോടുകൂടി ക്രീമർ 'ഇൻറർ പാർലമെൻററി യൂനിയൻ' സംഘടിപ്പിച്ചു; വിവിധരാജ്യങ്ങളിലെ നിയമസഭാംഗങ്ങളെ ഒന്നിച്ചുചേർത്തുണ്ടായ ഒരു സംഘടനയായിരുന്നു ഇതു. 1889-ൽ പാരീസിൽവച്ച് ഒരു സമാധാനസമ്മേളനം ചേരാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു; അതിനെത്തുടർന്നു രണ്ടുദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ഒരു ഇൻറർ പാർലമെൻററി സമ്മേളനം നടത്താനും തരുമാനിക്കപ്പെട്ടു. ക്രീമർ പാരീസിലെത്തി; സമ്മേളനം നടത്താൻ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന വൃത്തികെട്ട ചെറിയ ഹാളം കണ്ടപ്പോൾ, അദ്ദേഹം ഞെട്ടിപ്പോയി. സമ്മേളനം ചരിത്രപ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമാണെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു; അദ്ദേഹം ഒരു തൊഴിലാളിയും കേച്ക്കറും എല്ലാമായിരുന്നെങ്കിലും സമ്മേളനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തിനൊത്ത അന്തസ്സോടുകൂടിയ ഹാളം അതിന്നാവശ്യമാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. സമ്മേളനം നടത്താൻ കുറേക്കൂടി കൊള്ളാവുന്ന ഒരു സ്ഥലം അദ്ദേഹം തിരക്കിനടന്നു; ഒടുക്കം, വലിയ ചിലവുള്ളതാണെങ്കിലും, സുപ്രസിദ്ധമായ 'ഹോട്ടൽ കോണ്ടിനെൻറി'

ലെ ബാഡ്മിന്റൺ അതിന്നായി അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുത്തു. മനോഹരമായ ആ മുറിയ്ക്കകത്തു് പ്രതിനിധികളും സന്ദേളിച്ചപ്പോൾ ക്രീമർ താൻ ചെയ്ത പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു് അവരോടു പറഞ്ഞു; അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തീരുമാനം സഹർഷം സ്വാഗതംചെയ്യുകയും, കൂടുതൽ ചിലവാക്കേണ്ടിവന്ന തുക സംഭാവനചെയ്യാൻ മുന്നോട്ടുവരികയും ചെയ്തു.

ക്രീമർ സമാധാനത്തിന്നുവേണ്ടി നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളോടുള്ള ബഹുമാനസൂചകമായി ഇംഗ്ലന്ഡിലെ രാജാവായ എഡ്വേർഡ് ഏഴാമൻ അദ്ദേഹത്തിനു് 'സർ' ബിരുദം നൽകാൻ തീരുമാനിച്ചു. എന്നാൽ ക്രീമർ ഈ ബഹുമതി നിരസിക്കുകയാണു ചെയ്തതു്. കാരണം, ഒരു കേവക്കറായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനു് ബഹുമതിദാനച്ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കുമ്പോൾ ധരിയ്ക്കേണ്ടിയിരുന്ന ദർബാർ വേഷവും വാളും ധരിക്കാൻ സമ്മതമല്ലായിരുന്നു. ഈ വിവരം അറിഞ്ഞ രാജാവു് ക്രീമർ ബഹുമതിദാനച്ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കുമ്പോൾ സാധാരണ വസ്ത്രങ്ങൾ മാത്രം ധരിച്ചാൽ മതിയെന്നു് പ്രത്യേകാനുമതി നല്കി.

1903-ൽ സമാധാനത്തിനുള്ള നോബൽസമ്മാനം സർ വില്യം ക്രീമർക്കു നൽകപ്പെട്ടപ്പോൾ എല്ലാവരും ആഹ്ലാദിച്ചു. സംശയലേശമെന്യെ സർ വില്യം തനിക്കു ലഭിച്ച സമ്മാനത്തുക മുഴുവൻ—ഏതാണ്ടു് നാല്പതിനായിരം ഡോളർ വരും—സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി വിനിയോഗിക്കാൻ നീക്കിവച്ചപ്പോൾ ആർക്കും അതിൽ അത്ഭുതം തോന്നിയില്ല. ഞെട്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം മരണമടഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി: "സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രയത്നിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റേതൊരാളുടേയും പ്രവർത്തനത്തോടു കിടപിടിക്കുന്ന ഒരു റിക്കാർഡാണു് അദ്ദേഹം വിട്ടേച്ചുപോയിരിക്കുന്നതു്."

"സമാധാനം ബെർത്താ"

ബെർത്താ കിൻസ്കി

ഫോൺ സട്ട്നർ പ്രഭാവി (1905)

"കൗണ്ടസ്സ് കിൻസ്കി!"

തന്റെ പേരുവിളിച്ച കേട്ടമാത്രയിൽ, വിയന്നാതീവണ്ടിയിൽനിന്നിറങ്ങിയ യുവതി തിരിഞ്ഞുനോക്കി; പാരീസിലെ സ്റ്റേഷനിൽ അവളെ സ്വീകരിക്കാനെത്തിയിരുന്ന ആൽഫ്രഡ് നോബൽ കണ്ടു; അവൾ സുന്ദരിയാണ്. തൊപ്പിയൂരി കൈയിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ഞാനാണ് ആൽഫ്രഡ് നോബൽ. നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നതിൽ എനിക്കു സന്തോഷമുണ്ട്."

ഒരു പരിചാരകൻ പോർട്ടറുടെ കൈയിൽനിന്നും പ്രഭാവിയുടെ സഞ്ചി ഏറ്റുവാങ്ങി, തന്റെ യജമാനനെയും ആസ്ട്രിയൻ പ്രഭാവിയെയും പിന്തുടർന്നുകൊണ്ട് പുറത്തു കാത്തുനില്ക്കുന്ന കുതിരവണ്ടിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു നടന്നു.

"നിങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി പുതുതായലങ്കരിക്കപ്പെട്ടുന്ന എന്റെ വീട്ടിലെ മുറി, നിർഭാഗ്യവശാൽ, ഇനിയും തയ്യാറായിട്ടില്ല", നോബൽ, കിൻസ്കിപ്രഭാവിയോടു പറഞ്ഞു. "അതുകൊണ്ട് ഗ്രാൻറ് ഹോട്ടലിൽ ഒരു മുറിയാണ് നിങ്ങളുടെ താമസത്തിനേർപ്പാടുചെയ്തിരിക്കുന്നതു."

യുവതി തന്റെ സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

"നിങ്ങൾക്ക് പാരീസ് പരിചയമുണ്ടോ?" ലഫായെറ്റ് തെരുവിൽക്കൂടി അവർ വണ്ടിയിൽ സവാരിചെയ്യുമ്പോൾ ലോകപ്രസിദ്ധനായ ആ കണ്ടുപിടുത്തക്കാരൻ അനേഷ്ടിച്ചു.

പ്രേചി തലകുലുക്കി. "കുറെ കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ഞാനും അമ്മയും ഇവിടെ കുറച്ചുകാലം താമസിച്ചിട്ടുണ്ട്." വിധവയായ അമ്മയോടൊപ്പം, സംഗീതം പഠിക്കാനായിട്ട് താൻ അന്ന് പാരീസിലേയ്ക്കു വന്നിരുന്നതെന്നും, എന്നാൽ സഭോകമ്പംനിമിത്തവും തന്റെ ശബ്ദമധുരിമയെക്കുറിച്ച് ഉറപ്പില്ലാത്തതുകൊണ്ടും രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞ് ആ സംരംഭം ഉപേക്ഷിക്കയാണുണ്ടായതെന്നും അവൾ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചില്ല. അതുപോലെതന്നെ, അന്നു പാരീസിലെ മേലേക്കിടക്കാരുടെ സാമൂഹ്യപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ താൻ ധാരാളം പെരുമാറിയിരുന്നെന്നും, പ്രഭുകുടുംബങ്ങളുടെ കൊട്ടാരങ്ങളിൽ എന്നും സ്വാഗതംചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരതിഥിയായിരുന്നെന്നും അവൾ അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞില്ല.

സാധനങ്ങൾ കെട്ടഴിച്ചുവയ്ക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ ഹോസ്റ്റസ്സും പ്രൈവറ്റ് സിക്രട്ടറിയും എന്ന പുതിയ ജോലി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് താൻ പാരീസിലേയ്ക്കു വരുവാനിടയായ അസാധാരണപരിതസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുകയായിരുന്നു ബെർത്താ കിൻസ്കി. ചെറിയ കിൻസ്കി സമ്പാദ്യം മുഴുവൻ തീർന്നുപോയപ്പോൾ (പരിഷ്കൃതമായ ചൂതാട്ടക്കാസിനോകളിൽവച്ച് സമ്പാദ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ അവളുടെ അമ്മയാണ് അതു മുഴുവൻ കളഞ്ഞുകുളിച്ചത്), ബെർത്താ, ഫോൺസട്ട്നർപ്രഭുവിന്റെ നാലു പെൺമക്കളുടെ തോഴിയും അദ്ധ്യാപികയുമായി പുതിയ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടിവന്നു. പതിനഞ്ചുമുതൽ ഇരുപതു വയസ്സുവരെ പ്രായമുള്ള ആ പെൺകുട്ടികളെ അവൾക്ക വലിയ ഇഷ്ടമായിരുന്നു; അവക്ക് അവളെയും വലിയ കാര്യമായിത്തീർന്നു. വിയന്നയിലുള്ള അവരുടെ വലിയവീട്ടിലും, വേനൽക്കാലത്ത് നാട്ടിൻപുറത്തുള്ള സട്ട്നർകോട്ടയിലുമുള്ള ജീവിതം സന്തോഷകരമായ

ന്നായിരുന്നു—വിശേഷിച്ചും, സട്ടൺനർ പെൺകുട്ടികളുടെ ജ്യേഷ്ഠൻ ആർതർ അരികിലുള്ളപ്പോൾ. സുന്ദരനായ ആ യുവാവ് നിയമം പഠിക്കുകയാണെന്നാണ് വയ്പ്; പക്ഷെ അതിൽ അദ്ദേഹം തീരെ അശ്രദ്ധനായിരുന്നു. തന്റെ സമയമധികവും പിയാനോവായനയിലും, പാർട്ടികളും നല്ലനടിയിലും, അമേച്വർ നാടകങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിലുമാണ് ആർതർ ചിലവഴിച്ചിരുന്നതു്. സരസഭാഷണപ്രിയനുമായ അദ്ദേഹം എല്ലാവരുടെയും ഇഷ്ടത്തിനു പാത്രമായിരുന്നു. ബെർത്തയും ആർതറും പരസ്പരം അനുരാഗബദ്ധരായിത്തീർന്നു—"ക്രമത്തിലും ആനന്ദമൂർഛയിലും." മാസങ്ങളോളം, അവരുടെ ബന്ധത്തെ ആവരണംചെയ്തിരുന്ന രഹസ്യമൊഴിച്ച്, അവരുടെ ആനന്ദം കളങ്കരഹിതമായി തുടർന്നു. പെൺകുട്ടികളും ഈ റൊമാൻസിനെക്കുറിച്ച് മണത്തറിഞ്ഞിരുന്നു; അവർ അതിൽ സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനിടയ്ക്ക് അവരുടെ അമ്മ അതു കണ്ടുപിടിച്ചു; ആ സ്ത്രീയ്ക്ക് സന്തോഷം തീരെ തോന്നിയതുമില്ല. അങ്ങനെയൊരു ബന്ധം അസാധുമാണ്! മുപ്പത്തിരണ്ടു വയസ്സായ അദ്ധ്യാപികയ്ക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയില്ലേ, അവളുടെ സാമൂഹ്യപദവി ഉയർന്നതുതന്നെയെങ്കിലും—വാസ്തവത്തിൽ, അതു് അവരുടേതിനേക്കാൾ ഉയർന്നതാണ്—അവൾ ആർതറെക്കാൾ ഏഴുവയസ്സ് മൂത്തതാണെന്നു്? മാത്രമല്ല, അതിനെക്കാൾ വഷളായ കാര്യം, അവൾക്ക് ചില്ലിക്കാശിനുപോലും വകയുമില്ല!

പ്രായമായ പ്രഭ്വിയും, അത്രതന്നെ ചെറുപ്പമല്ലാത്ത അദ്ധ്യാപികപ്രഭ്വിയും തമ്മിൽ ഇക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു സംഭാഷണം നടന്നു. വലിയ പ്രഭ്വിയെ ആശ്വാസപ്പെടുത്തുമാറ്, കിഴ്സ്തി പ്രഭ്വിയും നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നതായി കണ്ടു, ആർതറുമായുള്ള വിവാഹബന്ധം ന്യായീകരിക്കാവുന്നതല്ലെന്നു്. അവൾ അല്പം കരഞ്ഞു; എന്നിട്ട് തനിക്ക് വിയന്നയിൽനിന്നു് വളരെ അകലെ എവിടെയെങ്കിലും ഒരു ജോലി സമ്പാദിച്ചുകൊടുക്കാൻ അവൾ വലിയ പ്രഭ്വിയുടെ സഹായത്തിനപേക്ഷിച്ചു.

സംഗതിവശാൽ, അന്നേദിവസംതന്നെ വലിയ പ്രേഷി "ചിയന്ന പ്രസ്സ്" എന്ന പത്രത്തിൽ അസാധാരണമായ ഒരു പരസ്യം കണ്ടിരുന്നു; അവം അതു് ബെർത്തയ്ക്കു കാണിച്ചു കൊടുത്തു. "പാരീസിൽ താമസിക്കുന്ന ധനികനും, സംസ്കാര സമ്പന്നനും, പ്രായംചെന്നവനുമായ ഒരു മാന്യനു് തന്റെ വീട്ടുകാര്യങ്ങളും നോക്കിനടത്തുന്നതിനും സിക്രട്ടറിജോലി നോക്കുന്നതിനും തയ്യാറുള്ള, പാകതവന്നവളും പല ഭാഷകളറിയാവുന്നവളുമായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ സേവനം ആവശ്യമുണ്ടു്."

ബെർത്ത ഉടൻതന്നെ "പ്രായംചെന്ന" ആ മാന്യനു് ഒരപേക്ഷയയച്ചു; തനിക്കു് ഇംഗ്ലീഷും ഫ്രഞ്ചും ജർമ്മനും നന്നായി എഴുതാനും വായിക്കാനും അറിയാമെന്നും ഉടൻതന്നെ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കാൻ തയ്യാറാണെന്നും അവം എഴുതിയിരുന്നു. മറുപടിയിൽ കണ്ട "ആൽഫ്രഡ് നോബൽ" എന്ന കൈയൊപ്പു വായിച്ചപ്പോഴും ബെർത്താകിൻസ്കിക്കു് വിശേഷിച്ചൊന്നും മനസ്സിലായില്ല. പക്ഷെ ആ കത്തു് വലിയ പ്രേഷിയെ കാണിച്ചപ്പോൾ ആയമ്മയ്ക്കു് ആളെ മനസ്സിലായി; അതു് "ഡൈനമൈറ്റ് കണ്ടുപിടിച്ച സുപ്രസിദ്ധനും സർവ്വാദരണീയനുമായ" മാന്യനാണെന്നു് ബെർത്തയ്ക്കു അപ്പോഴാണുമാത്രമേ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളു. വീണ്ടും ഒരു കത്തിടപാടുകൂടി നടന്നപ്പോൾ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ശരിയായി; യാത്രയ്ക്കുള്ള ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്തു. കാമുകീകാമുകന്മാർ സ്നേഹമസൃണമായി യാത്രപറഞ്ഞു; കരഞ്ഞു ചുമന്ന കണ്ണുകളോടെ ബെർത്താ പാരീസിലേയ്ക്കുള്ള രാത്രിവണ്ടിയിൽ യാത്രയായി.

സ്വപ്നത്തിലെന്നപോലെ അവളിപ്പോഴും ഹോട്ടൽമുറിയിലൂടെ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും നടന്നു. താൻ പിൻതിരിഞ്ഞുനോക്കാൻ പാടില്ല; ഒരിക്കലും അവംക്കു് ലഭിക്കാൻ കഴിയാത്ത ആനന്ദത്തെക്കുറിച്ചു് ഇനി താൻ സ്വപ്നംകണ്ടുകൂടാ. അവം തന്റെ പുതിയ മേലധികാരിയെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചു. പ്രായംചെന്നയാളോ? അസംബന്ധം! എന്തിനു്, അദ്ദേഹ

ത്തിനു് തന്നേക്കാം വളരെയൊന്നും പ്രായമുണ്ടായിരിക്കയില്ല. "പൊക്കം സാധാരണയിൽ കുറച്ചു കുറവാണു്," അവനെ ശ്രദ്ധിച്ചു. "കവർത്തതും മുറിവിവളർന്നതുമായ താടി; വിരൂപനല്ല, സുന്ദരനുമല്ല; മുഖഭാവത്തിനു് ഒരുതരം വിഷാദഛായയുണ്ടു്; പക്ഷെ കണ്ണുകളും ദയാർദ്രങ്ങളാണു്." തനിക്കു് അദ്ദേഹത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടുവെന്നു് അവനു തീച്ചയാക്കി; തങ്ങൾക്കു് തീച്ചയായും ഒത്തൊരുമിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയും.

നോബൽ അവളുടെകൂടെ ഉച്ചഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ വന്നപ്പോൾ അവർ പരസ്പരം അപരിചിതരാണെന്നു തോന്നിയതേയില്ല. അവർ പല കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയും സംസാരിച്ചു; സുപ്രസിദ്ധനായ ആ കണ്ടുപിടുത്തക്കാരനു് പുസ്തകങ്ങളും ഗൗരവമുള്ള വായനയും വളരെ ഇഷ്ടമുള്ള കാര്യങ്ങളാണെന്നു് ബെർത്ത മനസ്സിലാക്കി. അദ്ദേഹത്തിനു് ഫ്റാൻസിലെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മദേശമായ സ്വീഡനിലെയും സമകാലീനസാഹിത്യത്തിൽ നല്ല പിടിയുണ്ടു്; മാത്രമല്ല താൻ വളർന്നുവന്നതു റഷ്യയിലായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അവിടത്തെയും, ഫ്രാൻസിലേയ്ക്കു വരുന്നതിനുമുമ്പു് താൻ വളരെക്കാലം താമസിച്ചിരുന്ന ജർമ്മനിയിലെയും, കൂടെക്കൂടെ സന്ദർശിക്കാറുള്ള ഇംഗ്ലണ്ടിലെയും സാഹിത്യം അദ്ദേഹത്തിനു സുപരിചിതമാണു്. "പ്രായംചെന്ന" എഴുത്തുകാരെക്കുറിച്ചു് അവർ പറഞ്ഞുചിരിച്ചു; ജനനത്തീയതികളും ഒത്തുനോക്കിയപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിനു് പുതിയ സിക്രട്ടറിയെക്കാൾ കൃത്യം പത്തുവയസ്സു് പ്രായക്കൂടുതലുണ്ടാവണമെങ്കിൽ വെറും മൂന്നുമാസത്തിന്റെ കുറവേയുള്ള എന്നു് അവർ കണ്ടുപിടിച്ചു.

ഉച്ചതിരിഞ്ഞപ്പോൾ അവർ ഇരട്ടക്കുതിരകളെ പൂട്ടിയ ഒരു വണ്ടിയിൽ സവാരിക്കു പോയി. വസന്തകാലമായിരുന്നു അതു്; ചെസ്റ്റ്നട്ടു് മരങ്ങൾ പൂത്തുനിന്നിരുന്നു. അവർ നോബലിന്റെ വസതിയും സന്ദർശിച്ചു; നോബൽ പ്രഭുവിയെ അവിടത്തെ പ്രായമായ ഭൃത്യജനങ്ങൾക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു; പ്രഭുവിക്കു താമസിക്കാനായി സജ്ജീകരിക്കപ്പെട്ടുന്ന മുറികളും അദ്ദേഹം

അവംക്ക കാണിച്ചുകൊടുത്തു. പ്രേമിയെ ഹോട്ടലിൽതന്നെ കൊണ്ടാക്കിയപ്പോഠം, നോബൽ, തന്റെ ജോലിത്തിരക്കിനിടയിൽ കൂടുതൽ സമയം അവളോടൊത്തു ചിലവഴിക്കാൻ കഴിയാത്തതിൽ വൃസനം പ്രകടിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ദിവസവും ഒന്നോ രണ്ടോ മണിക്കൂർ അവളുടെകൂടെ ചിലവഴിക്കുകയും, അവളുടെ ജോലികഠം എന്തൊക്കെയാണെന്നു് വിവരിച്ചുകൊടുക്കുകയും, പ്രവർത്തനക്രമം ആസൂത്രണംചെയ്യുകയുംചെയ്യും; പക്ഷെ അവം പുതിയ താമസസ്ഥലത്തേയ്ക്കു മാറിത്താമസിക്കുന്നതുവരെ കൃത്യമായ ജോലിവ്യവസ്ഥകളൊന്നും പാലിക്കേണ്ടതില്ല. അതുകഴിഞ്ഞാൽ അവംക്കു് വീട്ടുകാര്യങ്ങളം മുഴുവൻ ഏറെറടുക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കത്തിടപാടുകഠം നോക്കിനടത്തുകയുംചെയ്യാം. അതുവരെ—അദ്ദേഹം പുഞ്ചിരിതൂകി—"പാരീസു് ആസ്വദിച്ചുകൊള്ളൂ!"

പാരീസു് ആസ്വദിക്കുകയോ? വീടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തകളും ഹൃദയംനിറയെ വേദനയുമായി കഴിയുന്ന അവംക്കു് എങ്ങനെ പാരീസു് ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയും? ദിവസവും നോബൽ അവളെ കാണാൻ ചെല്ലുന്ന സമയത്തുമാത്രം അവം തന്റെ മനോവിഷമങ്ങളം മറന്നു്, സംഭാഷണങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരുന്നു; മറവുസമയങ്ങളിൽ അവം കരയുകയും നെടുവീർപ്പിടുകയും ആർതക്കു് കത്തുകളെഴുതുകയുംചെയ്തു.

ബെത്താ കിൻസ്കിയെ എന്തോ ഒരു പ്രശ്നം അലട്ടുന്നുണ്ടെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാനും, അതൊരുപക്ഷെ സുഖകരമല്ലാത്ത ഒരു പ്രേമബന്ധമായിരിക്കുമെന്നു മനസ്സിലാക്കാനും, ആൽഫ്രഡ് നോബലിനെപ്പോലെ ഉംക്കാഴ്ചയുള്ള ഒരാംക്കു് അധികകാലം വേണ്ടിവന്നില്ല. "നിങ്ങളുടെ ഹൃദയം സ്വതന്ത്രമാണോ?" ഒരുദിവസം വൈകുന്നേരം ഇരുവരും സവാരിചെയ്യുന്നതിനിടയിൽ അദ്ദേഹം പെട്ടെന്നു ചോദിച്ചു.

"അല്ല," അവം സത്യസന്ധമായി മറുപടിപറഞ്ഞു, "അതു സ്വതന്ത്രമല്ല." അവളുടെ കണ്ണുകഠം നിറഞ്ഞു; താനെ

ന്താണ് ചെയ്യുന്നതെന്നറിയുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ, അവൾ തന്റെ അസാധുമായ പ്രണയബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് മുഴുവൻ വിവരങ്ങളും നോബലിനെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കാൻതുടങ്ങി. തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ആഴത്തിലോറ മനോവേദനയെപ്പറ്റി അവൾ തുറന്നു സമ്മതിച്ചു; തന്റെ വിധിയെപ്പഴിച്ചുകൊണ്ടു കരഞ്ഞും, സ്നേഹഭാജനമായ ആർതറിനു കത്തുകളെഴുതിയുമാണ് താൻ തനിച്ചുള്ള സമയംമുഴുവൻ കഴിക്കുന്നതെന്നു് അവൾ ഏറ്റവുപറഞ്ഞു.

ആൽഫ്രഡ് നോബൽ ഗൗരവത്തോടും സഹതാപത്തോടും അക്കഥ മുഴുവൻ കേട്ടു. അദ്ദേഹം അവളോടുപദേശിച്ചു: "കത്തുകളയയ്ക്കുന്നതു് ഉടൻ നിർത്തുക. വിയന്ന വിട്ടുപോന്ന കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾ വലിയ ധീരതയാണ് പ്രകടിപ്പിച്ചതു്; പക്ഷെ കഴിഞ്ഞകാലത്തോടുള്ള ബന്ധം പൂർണ്ണമായും വിഛേദിക്കണം. അതുകഴിഞ്ഞാൽ, കുറച്ചുകാലത്തിനിടയ്ക്ക്, നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിൽ മറ്റു കാര്യങ്ങൾ വന്നുനിറയും, നിങ്ങൾ അതു് പാടെ മറക്കുകയുംചെയ്യും. ആ മനുഷ്യനും അങ്ങനെത്തന്നെ—ഒരുപക്ഷെ നിങ്ങളേക്കാൾ വേഗത്തിൽ എല്ലാം മറക്കുന്നതു് അദ്ദേഹമായിരിക്കും." എങ്കിലും ഈ ഉപദേശം അനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിയ്ക്കാൻ ബെർത്തയ്ക്കു തീരെ കഴിഞ്ഞില്ല.

അവർ പാരീസിലെത്തിയിട്ട് ഏകദേശം ഒരാഴ്ചയായപ്പോൾ, നോബലിനു് ഒരു പുതിയ ഡൈനാമിറ്റ് ഫാക്ടറി ആരംഭിക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ചു് അടിയന്തിരമായി സ്വീഡനിലേയ്ക്കു പോകേണ്ടി വന്നു. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം കാണാൻ വരുന്നതുകൂടി ഇല്ലാതായപ്പോൾ, ബെർത്തയ്ക്കു തന്റെ ഏകാന്തവാസം സഹിക്കവയ്യാത്ത ഒന്നായിത്തീർന്നു. മൂന്നാം ദിവസം അവൾക്കു രണ്ടു കമ്പിസന്ദേശങ്ങൾ ലഭിച്ചു. ആദ്യത്തേതു് സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽനിന്നായിരുന്നു; അതിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരുന്നു: "ബുദ്ധിമുട്ടൊന്നുമില്ലാതെ എത്തി. ഒരാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ പാരീസിൽ തിരിച്ചെത്തും." രണ്ടാമത്തേതു വിയന്നയിൽനിന്നുള്ള സന്ദേശമായിരുന്നു: "നിന്നെക്കൂടാതെ എനിക്കു ജീവിക്കാൻ വയ്യ."

ഒടുക്കം ഇപ്പോഴും ബെർത്ത മനസ്സിലാക്കി, തനിക്കു തന്റെ ഹൃദയം തുറന്നുകാട്ടുന്ന മാർഗ്ഗംമാത്രമേ സ്വീകരിക്കാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ എന്നു്. അവളുടെ കൈയിൽ അപ്പോഴും അവശേഷിച്ചിരുന്ന ഒരേ ഒരു ആഭരണം, വൈരം പതിച്ച ഒരു കുരിശു്, അവൾ വിറ്റു, കിട്ടിയ പണംകൊണ്ടു ഹോട്ടലിലെ ബില്ലു സരിച്ചു കൊടുക്കാനുള്ളതു കൊടുത്തു; ബാക്കികൊണ്ടു് വിയന്നയിലേയ്ക്കു് ഒരു ടിക്കറ്റും വാങ്ങി. അവൾ നോബലിനു് ഒരു കുറിപ്പെഴുതി അയച്ചു; അദ്ദേഹം അവളോടു കാണിച്ച ബഹുമാനങ്ങൾക്കു് അവൾ അതിൽ നന്ദിപറഞ്ഞു; താൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലുള്ള ജോലി സ്വീകരിക്കാതെ വിയന്നയിലേയ്ക്കു തന്നെ തിരിച്ചുപോവുകയാണെന്നു് അവൾ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു.

ആ മടക്കയാത്ര ഒരു സ്വപ്നംപോലെ തോന്നിച്ചു. അതവസാനിച്ചപ്പോൾ കാമുകീകാമുകന്മാർ വീണ്ടും ഗാഢാശ്ലേഷത്തിലമർന്നു; ഇനിയൊരിക്കലും തങ്ങൾ വിട്ടുപിരിയുകയില്ലെന്നു് ഇരുവരും ആണയിട്ടുപറഞ്ഞു. അവർ രഹസ്യമായി വിവാഹിതരായശേഷം, കരിങ്കടൽ കടന്നു കാക്കസസ്സിലേയ്ക്കു യാത്രചെയ്തു; കാക്കസസ്സിൽ ബെർത്തയ്ക്കു് ഏതാനും സുഹൃത്തുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. "കാക്കസസ്സിലേയ്ക്കുള്ള ഞങ്ങളുടെ വൈവാഹികവിനോദയാത്ര ഒമ്പതുകൊല്ലത്തോളം നീണ്ടുനിന്നു; സുദീർഘമായ ഒരു മധുവിധു." കുറെക്കാലം കഴിഞ്ഞശേഷം ബെർത്താ ഫോൺസട്നർ പ്രേമിനെക്കുറിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി.

അവർ സന്തോഷം നിറഞ്ഞ കൊല്ലങ്ങളായിരുന്നെങ്കിലും, പ്രയാസംകുറഞ്ഞതായിരുന്നില്ല അവരുടെ ജീവിതം. സംഗീതവും ഭാഷകളും പഠിപ്പിച്ചു കിട്ടുന്ന വിരുതാനംകൊണ്ടാണു് അവരിരുവരും ഉപജീവനം കഴിച്ചതു്. എന്നാൽ റഷ്യയും തുർക്കിയും തമ്മിൽ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ അവർക്കു ജോലി കിട്ടാൻ വിഷമമായിത്തീർന്നു; ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങൾക്കും ദൗർലഭ്യം നേരിട്ടു. അപ്പോൾ അവർ സാഹിത്യരചനയിലേർപ്പെട്ടുനോക്കി; ആ ശ്രമം

വിജയകരമായിത്തീർന്നു. കാക്കസസ്സിനെപ്പറ്റി ആർതർ എഴുതിയ ലേഖനങ്ങളും, ബെർത്തയുടെ നോവലുകളും ആസ്ട്രിയയിലും ജർമ്മനിയിലുമുള്ള പ്രസാധകന്മാർ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ തുടങ്ങി. ജീവിതം കുറെയൊക്കെ പ്രയാസം കുറഞ്ഞതായിത്തീർന്നു; അതു കൂടുതൽ രസാവഹവുമായി. അവരുടെ ദാമ്പത്യബന്ധം ഉറച്ചതും നീണ്ടുനില്ക്കുന്നതുമാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ പ്രഭുവിന്റെ മാതാപിതാക്കൾ അവരെ വീട്ടിലേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചു.

വിയന്നയ്ക്കു വെളിയിലുള്ള നാട്ടിൻപുറത്തെ സട്ട്നർകോട്ടയിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ടു ബെർത്തയും ആർതറും തങ്ങളുടെ സാഹിത്യവ്യാപാരം തുടർന്നു. സുഹൃത്തുക്കളും കുടുംബാംഗങ്ങളും അവരുടെ ജീവിതം സമ്പന്നമാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു; പഠനവും സാഹിത്യരചനയും, നാട്ടിൻപുറത്തുള്ള ഉല്ലാസയാത്രകളും, ആഘോഷങ്ങളും എല്ലാംകൂടിയായപ്പോൾ ജീവിതം കുറെക്കൂടി തൃപ്തികരമായിത്തീർന്നു. 1886-ലെ ഹേമന്തത്തിൽ ഏതാനും ആഴ്ചകാലം പാരീസിൽ ചിലവഴിക്കാൻ അവർ തീരുമാനിച്ചുറച്ചു. ബെർത്തയും നോബലും കൊല്ലത്തിലൊന്നോ രണ്ടോ തവണ പരസ്പരം കത്തുകളയച്ചിരുന്നു. അവർ പാരീസിലെത്തിയ വിവരത്തിനു നോബലിനു് ഒരു കത്തെഴുതിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം അവരെ കാണാൻ വരികയും രണ്ടു പേരെയും തന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്കു ഡിന്നറിനു ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അവരെ വിവേസമൃദ്ധമായി സല്ക്കരിച്ചു; വീടു മുഴുവൻ അദ്ദേഹം അവർക്കു കാണിച്ചുകൊടുത്തു; ബെർത്തയുടെ താമസത്തിനു് ഒരു കാലത്തു സജ്ജീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന മുറികളും അവർ കണ്ടു.

പക്ഷെ, പാരീസിൽ ചിലവഴിച്ച ആ ഹേമന്തത്തിൽ സട്ട്നർപ്രഭുവിന്റെയും പത്നിയുടെയും താല്പര്യം ഏറ്റവും അധികം വളർത്തിയതു് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ 'ഇൻറർനാഷനൽ പീസ് ആൻഡ് ആർബിട്രേഷൻ അസോസ്യേഷൻ' എന്നൊരു സംഘടനാ സ്ഥാപിതമായ വാർത്തയായിരുന്നു. രാഷ്ട്രങ്ങൾതമ്മിലുള്ള തർക്കങ്ങൾ സമാധാനപരമായി തീർക്കുന്നതിനു് ഒരു അന്താ

രാഷ്ട്രീയ അപ്പീൽകോടതി സ്ഥാപിക്കുക എന്ന പ്രസ്തുത സംഘടനയുടെ ലക്ഷ്യം അവരിരുവർക്കും നന്നേ ബോധിച്ചു. ബെർത്ത്യൂണ് അവളുടെ ഭർത്താവിനേക്കാളും ഈ ആശയത്തോട് ആവേശംതോന്നിയതു്. 1887-ലെ വസന്തത്തിൽ അവർ ആസ്ട്രിയയിൽ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനു സഹായകമായരീതിയിൽ താൻ എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണെന്നു് ബെർത്ത തീരുമാനിച്ചു. യുദ്ധത്തിന്റെ ഭീകരതകളെ തുറന്നുകാട്ടുന്ന വല്ലതും എഴുതിയാലോ? അതൊരു നോവലായിരിക്കണം, അവൾ വിചാരിച്ചു; കാരണം ഒരു പ്രബന്ധത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ ആളുകൾ വായിക്കുക നോവലാണു്; അതു കൂടുതൽ ആഴത്തിൽ അവരുടെ മനസ്സിൽ തട്ടുകയുംചെയ്യും.

അങ്ങനെ ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർ 'ഡീ വാഫെൻ നീഡർ' (ആയുധങ്ങളേ താഴ്ത്തിവയ്ക്കുക!) എന്ന നോവൽ എഴുതിത്തീർത്തു. മാത്ത എന്ന ഒരു യുവതിയുടെ കഥയായിരുന്നു അതു്; അവൾ ഒരു പട്ടാളക്കാരനെ വിവാഹംചെയ്തു. യുദ്ധത്തിന്റെ കെടുതികളിൽപെട്ടു് അവൾ വളരെയധികം കഷ്ടപ്പെട്ടു; യുദ്ധത്തിന്റെ മഹത്ത്വത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അവളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും അതോടുകൂടി മാറി. പ്രേമി ഈ നോവലെഴുതാനുദ്ദേശിക്കുന്നതിനു മുമ്പു് പല പ്രായംചെന്ന പട്ടാളക്കാരെയും നേരിട്ടുകണ്ടു് സംഭാഷണംനടത്തിയിരുന്നു; ഒട്ടുവളരെ വർത്തമാനപത്രങ്ങളും, പുസ്തകങ്ങളും, സൈന്യാധിപന്മാരുടെ റിക്കാർഡുകളും, യുദ്ധലേഖകന്മാരുടെയും പട്ടാളഡോക്ടർമാരുടെയും റിപ്പോർട്ടുകളും അവൾ വായിക്കുകയുണ്ടായി. നോവലിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കപ്പെടുന്ന വസ്തുതകൾ കഴിയുന്നത്ര കണിശമായിരിക്കണമെന്നു് അവൾക്കു് നിർബ്ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. അതുകഴിഞ്ഞു്, പുസ്തകം എഴുതിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അവൾ സ്വയം മറന്നു് കഥയിൽ മുഴുകിപ്പോയി; മാർത്തയുടെ കഷ്ടാനുഭവങ്ങൾ തനിക്കുതന്നെ നേരിട്ടാലെന്നപോലെ അവൾക്കനുഭവപ്പെടുകയായിത്തീർന്നു. നോവലിന്റെ ഓരോ പേജിലും അവൾ സ്വയം ജീവിക്കുകയായിരുന്നു

എന്നു പറയാം; അതിന്റെ കാഠിന്യംകൊണ്ടു്, നോവലെഴുതി തീർത്തു് ഒടുക്കം "ശുഭം" എന്നെഴുതിയപ്പോഴേയ്ക്കും അവൾ ക്ഷീണംകൊണ്ടു് തളർന്നുവീണുപോയി.

അവളുടെ മറ്റുചില കഥകളും മുമ്പു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒരു മാസികയ്ക്കു് ബെർത്ത പുതിയ നോവലിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്രതി അയച്ചുകൊടുത്തു. അവളെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുമാറു്, അതു് അവർ തിരിച്ചയയ്ക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. പ്രസാധകന്മാർ നല്കിയ വിശദീകരണം ഇതായിരുന്നു: "ഞങ്ങളുടെ വായനക്കാരിൽ വളരെയധികംപേർ ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തെക്കുറിച്ചു് ആക്ഷേപിക്കും." ബെർത്ത മറ്റുചില പത്രമാസികകൾക്കും നോവൽ അയച്ചുനോക്കി; പക്ഷെ അവരെല്ലാം അതു തിരിച്ചയയ്ക്കുകതന്നെയാണു് ചെയ്തതു്. നോവൽ മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താനുള്ള പരിപാടി ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു്, ബെർത്ത അതു് ഡ്രെസ്ഡനിലുള്ള തന്റെ പുസ്തകപ്രസാധകനു അയച്ചുകൊടുത്തു. അയാൾക്കും തോന്നിയതു്, നിലവിലുള്ള സെൻസർനിയമങ്ങളും ജർമ്മനിയിലും ആസ്ട്രിയയിലുമുള്ള പൊതുജനാഭിപ്രായവും കണക്കിലെടുത്തുനോക്കുമ്പോൾ, ഈ നോവൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു് അപകടംപിടിച്ച ഒരു പണിയാണെന്നാണു്. പുസ്തകത്തിന്റെ പേരു മാറ്റാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചു നോക്കി. അതുപോലെതന്നെ പരിചയസമ്പന്നനായ ഒരു രാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ പുസ്തകം വായിച്ചുനോക്കി, അതിലെ ഏറ്റവും ആക്ഷേപാർഹമായ ഭാഗങ്ങൾ വെട്ടിക്കളയുന്നതിനും പ്രേരിപ്പിച്ചു നോക്കി. ബെർത്തയ്ക്കു് കലശലായ അരിശംതോന്നി. അഗാധമായ ആത്മാർത്ഥതയോടുകൂടി എഴുതപ്പെട്ട നോവൽ വെട്ടിത്തിരുത്തുന്നതിനും പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനും സമ്മതിക്കാൻ അവൾ സമ്മതിച്ചില്ല. പുസ്തകത്തിന്റെ പേരുമാറ്റാനും അവൾ ഒരുക്കമല്ല. തെല്ലൊരു വൈമനസ്യത്തോടുകൂടിയാണെങ്കിലും, പുസ്തകം അതേപടി പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ഡ്രെസ്ഡനിലെ പ്രസാധകൻ ഒടുക്കം സമ്മതിക്കുകതന്നെചെയ്തു.

നോവൽ പെട്ടെന്നതന്നെ ഒരു വമ്പിച്ച വിജയമായിത്തീർന്നപ്പോഴും അയാൾക്കുണ്ടായ അത്ഭുതത്തിനതിരില്ലായിരുന്നു— ബെർത്തയ്ക്കും അത്ഭുതം തോന്നി. ''യുദ്ധപ്രിയരായ ജർമ്മൻ ചോദ്യജനം'' വമ്പിച്ച ഒരു സ്വീകരണമാണു് പുസ്തകത്തിനു നല്കിയതു്; എല്ലായിടത്തും, സൈനികവൃത്തങ്ങളിൽ പോലും, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അഭിലാഷം വച്ചുപുലർത്തപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നു ഗ്രന്ഥകർത്രിക്കു ബോധ്യമാകാൻ ഇതു മതിയായ തെളിവായിരുന്നു. എക്കാലത്തും എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട ''സോദ്ദേശനോവലുക''ളിൽ ഒന്നാണു 'ഡീ വാഫൻ നീഡർ' എന്നു നിരൂപകന്മാർ വിശേഷിപ്പിച്ചു; സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ 'അങ്കിൾടോംസ് കാബിൻ' എന്നും അതിനു പേർ ലഭിച്ചു. പത്തു പന്ത്രണ്ടുഭാഷകളിലേയ്ക്കു് അതു തർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടു. മാത്രയുടെ കഥ വായിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ആർക്കുംതന്നെ യുദ്ധത്തിൽ വിശ്വസിക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്നുപോലും പറയപ്പെട്ടിരുന്നു. അഭിനന്ദനസന്ദേശങ്ങളും പലരും ബെർത്തയ്ക്കു് അയച്ചു; അക്കൂട്ടത്തിൽ ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ സന്ദേശവും ഉണ്ടായിരുന്നു പുസ്തകം ഒരു മാസ്റ്റർപീസാണെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു; അതിന്റെ രചനാവൈശിഷ്ട്യത്തെയും ആശയഗാംഭീര്യത്തെയും അദ്ദേഹം സ്ലാഘിച്ചു; ഗ്രന്ഥകർത്രി യുദ്ധത്തിനെതിരായി യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ച സുധീരമായ രീതിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായി.

ഈ പുസ്തകം കാരണം ബെർത്ത ഫോൺ സട്ട്നർ വളരെ വരുന്ന സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ മുന്നിട്ടിറങ്ങി പ്രവർത്തിക്കാൻ നിർബ്ബന്ധയായിത്തീർന്നു. സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുന്ന മാസികകളിലേയ്ക്കു ലേഖനങ്ങളെഴുതുക, ഇൻറർനാഷനൽ പീസ് അസോസ്യേഷന്റെ ശാഖകൾ സംഘടിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ബെർത്ത ഏർപ്പെട്ടു; അവളുടെ പരിശ്രമഫലമായി 'ആസ്ട്രിയൻ പീസ് സൊസൈറ്റി' സ്ഥാപിതമായി; റോമിൽ വച്ചു നടന്ന സമാധാനസമ്മേളന

ത്തിലേയ്ക്കു പ്രസ്തുത സംഘടന അവളെ പ്രതിനിധിയായി തിര ഞ്ഞെടുത്തയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന വിപുലവും, മഹാവ്യക്തികളും നിറഞ്ഞതുമായ സദസ്സിനെ അഭിമുഖീകരിച്ച് അവൾ പ്രസംഗിച്ചപ്പോൾ, മുൻകാലങ്ങളിലെല്ലാം പൊതുപരിപാടികളിൽ പാട്ടപാടാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നപ്പോഴെല്ലാം അവളെ ബാധിച്ചിരുന്ന സഭാകമ്പം തീരെ വിട്ടുമാറിയതായി കാണപ്പെട്ടു. താൻ അത്രയ്ക്കു ബലമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടിയാണു പ്രസംഗിക്കുന്നതെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു, തന്നത്താൻ മറന്നിരുന്നതിനാലാണു് ഈ പരിവർത്തനം സാധ്യമായതെന്നു് അവൾ തീർച്ചയാക്കി.

അവിടുന്നങ്ങോട്ടു പ്രതി സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി എഴുതുക മാത്രമല്ല പ്രസംഗിക്കുകകൂടി ചെയ്തുപോന്നു. യൂറോപ്പു മുഴുവൻ അവൾ പ്രസംഗിച്ചു നടന്നു; അവളുടെ പുസ്തകത്തിന്റെ പേർ സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു ബർലിനിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന പുതിയ സമാധാനപ്രസ്ഥാനമാസികയുടെ പ്രധാനപത്രാധിപരായും അവൾ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു. "അങ്ങനെ ഞാൻ പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ നിലകൊണ്ടു," അവൾ എഴുതി; "എനിക്കു് അധ്യക്ഷതവഹിക്കാൻ ഒരു പുതിയ സംഘടനയും (ആസ്ട്രിയൻ പീസ് സൊസൈറ്റി), പത്രാധിപത്യം വഹിക്കാൻ ഒരു മാസികയും ഉണ്ടു്; റോമിൽനിന്നു പരിചയപ്പെട്ട നിരവധി സഹപ്രവർത്തകരുമായി നിരന്തരം കത്തിടപാടുകളും നടത്താനുണ്ടു്; മരിക്കുന്നതുവരെ എന്റെ ജീവിതവും പ്രവർത്തനങ്ങളും, ഞാൻ 'ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട'തായി കരുതിയ കാര്യങ്ങളുംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു."

ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നറുമായി പതിവായി കത്തിടപാടു നടത്തിയിരുന്നവരിൽ ആൽഫ്രഡ് നോബലും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. പുതുതായാരംഭിച്ച ആസ്ട്രിയൻ പീസ് സൊസൈറ്റിയെപ്പറ്റി അവൾ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു; അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു് ധനസഹായംനല്കാൻ അദ്ദേഹത്തോടപേക്ഷിക്കയുംചെയ്തു. അ

ദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ ഒരു ചെക്കെഴുതിക്കൊടുത്തു; അതോടെ സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനു് പണത്തെക്കാളധികം ആവശ്യം വ്യക്തമായ ഒരു പരിപാടിയാണെന്നു് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഒരു പരിപാടി അദ്ദേഹംതന്നെ നിർദ്ദേശിച്ചു. യൂറോപ്പിലെ ഗവൺമെണ്ടുകളും തങ്ങളുടെയിടയിലുള്ള തർക്കങ്ങളും പരിഹരിക്കുന്നതിനായി, ഹ്രസ്വകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു കോടതി സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണെന്നും പ്രമുഖരാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരെക്കൊണ്ടു് ഒരാഹ്വാനം പുറപ്പെടുവിക്കണം. അങ്ങനെ ഒരുകൊല്ലത്തേയ്ക്കോ മറേറാ ഒരു കോടതി സ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നതിനും ഗവൺമെണ്ടുകളും സമ്മതിക്കുമെന്നും, അവർ അതു വേണ്ടുംവണ്ണം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുമെന്നുമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉറപ്പായ അഭിപ്രായം; അതു കഴിഞ്ഞാൽ പ്രസ്തുത ഉടമ്പടി പുതുക്കാനും ഗവൺമെണ്ടുകളും സന്തോഷപൂർവ്വം തയ്യാറായേക്കാം. ഈ നിലയിൽ മുന്നോട്ടു പോയാൽ, "എല്ലാ നല്ല മനുഷ്യരും മിക്കവാറും എല്ലാ ഗവർമെണ്ടുകളും അഭിലഷിക്കുന്നതരത്തിലുള്ള നിരായുധീകരണത്തിലേയ്ക്കു്" ലോകം പടിപടിയായി മുന്നോട്ടുനീങ്ങുന്നതായിരിക്കും, എന്നു് നോബൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

പക്ഷെ ഇങ്ങനെ മന്ദഗതിയിൽ നീങ്ങേണ്ടുന്ന ആവശ്യമുണ്ടെന്നു് ബെർത്തയ്ക്കു തോന്നിയില്ല. അവളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ സമാധാനം ഇങ്ങട്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; തീർച്ചയാക്കാവുന്ന കാര്യമാണതു്. അടുത്തകൊല്ലം ബേണിൽവച്ചു നടക്കുന്ന സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനും, സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ത്വരിതഗതിയിലുള്ള മുന്നേറ്റത്തെപ്പറ്റി നേരിട്ടു മനസ്സിലാക്കാനും അവൾ നോബലിനോടഭ്യർത്ഥിച്ചു. നോബൽ ബേണിലേയ്ക്കു പോവുകയുംചെയ്തു; പക്ഷെ ഒരു ദിവസം കൂടുമ്പോഴത്തേയ്ക്കുമാത്രമേ അദ്ദേഹം അവിടെ തങ്ങിയുള്ളു; അതുതന്നെ അധികവും ബെർത്തയുമായി സംഭാഷണം നടത്താനും, സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു് അവളും ഭർത്താവും ഏതാനും ദിവസം തന്നോടൊത്തു് സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിൽ ചിലവഴിക്കണമെന്നു് ക്ഷണിക്കാനുമായിരുന്നു.

സ്യൂറിച്ച് തടാകത്തിന്നഭിമുഖമായി നിലകൊള്ളുന്ന മനോഹരമായ ഹോട്ടലിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ട് സട്ട്നർ പ്രഭുവും പത്നിയും തങ്ങളുടെ ആതിഥേയനുമായി വളരെനേരം സംഭാഷണത്തിലേർപ്പെട്ടു; സമാധാനസമ്മേളനത്തെപ്പറ്റി നോബൽ താല്പര്യപൂർവ്വം ചോദിച്ച ചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം അവർ മറുപടി നല്കി. ആസ്ട്രിയൻ പീസ് സൊസൈറ്റിയിൽ അംഗത്വത്തിനുള്ള അപേക്ഷയും, അതിന്റെ നിധിസഞ്ചയത്തിലേയ്ക്കു ഒരു ചെക്കും അദ്ദേഹം നല്കി; അപ്പോൾ അദ്ദേഹം "വിശ്വാസം കൊണ്ടെന്നതിനേക്കാൾ സൗഹൃദംകൊണ്ടാണ്" ഇതു ചെയ്യുന്നതെന്ന് ബെർത്ത സൂചിപ്പിച്ചു.

സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ന്യായീകരണത്തെപ്പറ്റി തനിക്കു യാതൊരുവിധ സംശയവുമില്ലെന്ന് ആൽഫ്രഡ് നോബൽ മറുപടിപറഞ്ഞു; പക്ഷെ സമാധാനം കൈവരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവർ അനുവർത്തിച്ചിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ വിശ്വാസംപോരാ.

"ഞങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം നല്ലരീതിയിലാണ് കൈകാര്യം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് ബോധപ്പെട്ടാൽ, നിങ്ങളും സഹായിയ്ക്കുമോ?" ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർ അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചു.

"ഉവ്വ്," നോബൽ ആത്മാർത്ഥമായി മറുപടിപറഞ്ഞു. "തീർച്ചയായും ഞാൻ സഹായിക്കും. എന്നെ എല്ലാ വിവരങ്ങളും അറിയിക്കുക, എന്നെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുക; ഞാൻ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി മഹത്തായ വല്ലതും ചെയ്യാൻ ഒരുക്കമാവും."

അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാ വിവരങ്ങളും അറിയിച്ചുകൊടുക്കാമെന്നുമാത്രമല്ല, സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ കൂടുതൽ ഉത്സാഹപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കുകകൂടി ചെയ്യാമെന്നും ബെർത്ത സമ്മതിച്ചു. അവർ കൂടെക്കൂടെ അദ്ദേഹത്തിനു കത്തുകളെഴുതി; സമാധാനത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗത്തിൽ അവർ കൈക്കൊള്ളുന്ന ഓരോ നടപടിയെയും കുറിച്ച് എല്ലാ വിവരങ്ങളും അവർ അതാതുസമയം നോബലിനെ അറിയിച്ചുപോന്നു.

സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിൽവച്ച് അവർ കണ്ടു പിരിഞ്ഞശേഷം ഏതാനും മാസങ്ങളും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി ഏറ്റവുമധികം പ്രവർത്തിക്കുന്ന വ്യക്തിക്ക് അഞ്ചുകൊല്ലത്തിലൊരിക്കൽ ഒരു സമ്മാനം നൽകുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കാൻ താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായി നോബൽ അവർക്കെഴുതി.

ആവതവണയിൽ കൂടുതൽ ഈ സമ്മാനം നൽകേണ്ടിവരില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹം കരുതിയതു്; കാരണം, മുപ്പതുകൊല്ലത്തിനിടയ്ക്ക് ലോകം അതിന്റെ സമ്പ്രദായങ്ങളും മാറിയിയില്ലെങ്കിൽ യൂറോപ്പ് കാട്ടാളത്തത്തിലേയ്ക്കു വീണ്ടും തെന്നിവീഴുമെന്ന കാര്യം അദ്ദേഹത്തിനുറപ്പായിരുന്നു. എന്നാൽ, ആദ്യത്തെ സമാധാനലംഘകനെതിരായി ഒന്നിച്ചണിനിരക്കാൻ രാഷ്ട്രങ്ങളും തയ്യാറാകുമെങ്കിൽ, യുദ്ധത്തിന്റെ സ്ഥാനം മാധ്യസ്ഥം കരസ്ഥമാക്കുമെന്നുതന്നെ അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു.

നോബലിന്റെ ആശയങ്ങളും അടുത്ത ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കുറെയൊക്കെ മാറിയെങ്കിലും, ഒരു സമാധാനസമ്മാനം നൽകണമെന്ന ആശയം അദ്ദേഹം മുറുകെപ്പിടിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെ 1893-ൽ എഴുതിവച്ച ഒസ്യത്തിൽ ഈ ആശയം അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി; രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം ഒസ്യത്തു് അവസാനമായി പുതുക്കിയെഴുതിയപ്പോഴും അതിൽ പ്രസ്തുത ആശയത്തിനു സ്ഥാനം നൽകി. ഇങ്ങനെയൊരു തീരുമാനമെടുക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രചോദനം നൽകിയതു് താനാണെന്നു് ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർ എന്നും അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നു—പലരും അതിനോടു യോജിക്കുന്നുമുണ്ടു്. എന്നാൽ അവളെ കണ്ടുമുട്ടുന്നതിനു് എത്രയോ മുമ്പുതന്നെ ആൽഫ്രഡ് നോബലിനു് യുദ്ധത്തെയും സമാധാനത്തെയുംപറ്റി അടിയുറച്ച ചില അഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് അടുത്തറിയാവുന്നവർ പറയുന്നു; അവർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു്, നോബലിന്റെ തീരുമാനത്തിനു് അവർ മാത്രമല്ല പൂർണ്ണമായും ഉത്തര

വാദി എന്നാണു്. പക്ഷെ സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി "മഹത്തായ വല്ലതും" ചെയ്യാനുള്ള നോബലിന്റെ തീരുമാനത്തിൽ ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നറുടെ സ്വാധീനശക്തിക്കു വലിയൊരു പങ്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് ആരും നിഷേധിക്കുന്നില്ല.

1896 ഡിസംബറിൽ നോബൽ ചരമംപ്രാപിച്ച വിവരം വർത്തമാനപത്രങ്ങളിൽ വായിച്ചാണു് ബെർത്ത അറിഞ്ഞതു്; "ഇരുപതുകൊല്ലം നീണ്ടുനിന്ന ആ സുഹൃൽബന്ധം" ഇങ്ങനെ പെട്ടെന്നറ്റുപോയതിൽ അവർ അഗാധമായി വ്യസനിച്ചു. സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലുള്ള ആസ്ട്രിയൻ അംബാസഡർ നോബലിന്റെ ഒസ്യത്തിന്റെ ഒരു പകർപ്പു് അവർക്കയച്ചുകൊടുത്തു; നോബൽ ഫൗണ്ടേഷന്റെ വിവരങ്ങളറിഞ്ഞു് അവർ സന്തോഷിച്ചു.

ഓരോ കൊല്ലവും നടന്ന അന്താരാഷ്ട്രീയ സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ സട്ട്നർ പ്രഭുവും പത്നിയും പങ്കെടുത്തു; 1893-ൽ ഷിക്കാഗോയിൽ വച്ചുനടന്ന സമ്മേളനത്തിൽ മാത്രമേ അവർക്കു് പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയാതിരുന്നുള്ളൂ. സമ്മേളനങ്ങൾക്കിടയ്ക്കുള്ള കാലത്തു് അവർ യൂറോപ്യൻനഗരങ്ങളും സന്ദർശിക്കുകയും, അവിടങ്ങളിലെല്ലാം സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി ബെർത്ത പ്രസംഗങ്ങളും നടത്തുകയും ചെയ്തുപോന്നു.

സ്പാനിഷ്-അമേരിക്കൻ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോഴും മറ്റു സമാധാനവാദികളെപ്പോലെ ബെർത്തയും കലശലായി ഖേദിച്ചു. സ്പെയിൻകാർ മധ്യസ്ഥസംഭാഷണങ്ങളും നിരസിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടിരുന്ന മാസികയുടെ പുറംചട്ട കറുത്ത ബോർഡറിട്ടാണു് പുറത്തിറക്കിയതു്; അതിനിശിതമായ ഭാഷയിൽ അവർ സ്പെയിനിന്റെ നടപടിയെ വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ 1898-ന്റെ അവസാനത്തിൽ, സമാധാനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനായി റഷ്യൻസാർ എല്ലാ ഗവൺമെണ്ടുകളുടേയും ഒരു സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടാൻ ആഹ്വാനംചെയ്തപ്പോൾ അവർ അതിരറ്റാഹ്ലാ-

ടിച്ചു. "ഈ സംഭവവികാസത്തെ എത്രയെന്നെ പുകഴ്ത്തിയാലും മതിയാവില്ല", അവം എഴുതി. "ഏറ്റവും പ്രബലനായ ഒരു ഭരണതലവൻ സമാധാനതത്വം അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു; അദ്ദേഹം മിലിട്ടറിസത്തിനെതിരായി ശബ്ദമുയർത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ട് സമാധാനപ്രസ്ഥാനം അതിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിലേക്കു, കണക്കാക്കാൻ വയ്യാത്തത്ര അടുത്തെത്തിയിരിക്കയാണു്."

നിക്കളസ് രണ്ടാമന്റെ ക്ഷണമനുസരിച്ചു് സമാധാനസമ്മേളനത്തിനു പോകാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്ന ചില രാഷ്ട്രങ്ങളും, അതേസമയം, തങ്ങളുടെ പടക്കോപ്പുകളും ആയുധങ്ങളും പെരുക്കിവരികയാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ബെർത്തയ്ക്കു വിഷമംതോന്നി. ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തി വിളിച്ചു സമ്മേളനത്തിനു് ഒരു പ്രതിനിധിയെ അയച്ചെങ്കിലും, "ഞൊടിയിടകൊണ്ടു് സേവനസന്നദ്ധമാം വണ്ണം സുശിക്ഷിതമായ ഒരു സൈന്യം ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ സമാധാനം ഏറ്റവും നന്നായി ഉറപ്പുവരുത്താൻ കഴിയുകയുള്ള" എന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചതിന്റെ പൊരുൾ അവംക്കു മനസ്സിലായില്ല.

ബെർത്തയുടെ ജീവിതം മുഴുവൻ സാഹസികാനുഭവങ്ങൾ കൊണ്ടു നിറഞ്ഞതാണെങ്കിലും, 1899-ൽ ഹേഗിൽ വച്ചുനടന്ന സമാധാനസമ്മേളനമാണു്, ഒരുപക്ഷേ, അവളെ ഏറ്റവും ഉയർന്തലത്തിലേയ്ക്കുയർത്തിയ സംഭവം. ഇരുപത്തിയാറു രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും വന്ന തൊണ്ണൂറിയാറു പ്രതിനിധികളിൽ, സ്ത്രീയായിട്ടു് അവം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു; സമ്മേളനത്തിന്റെ രാജ്ഞിതന്നെയായിരുന്ന അവളെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. "ഇവിടെ എനിക്കുണ്ടായ അനുഭവങ്ങൾ" അവം എഴുതി, "ഞാൻ സ്വപ്നംകണ്ട ഏറ്റവും ഉന്നതമായ ഉൽക്കർഷേച്ഛയുടെ സാക്ഷാത്കാരമായിരുന്നു."

"ഈ സമ്മേളനംകൊണ്ടു് എന്തു നേട്ടമുണ്ടാവുമെന്നാണു് നിങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതു്?" സമ്മേളനഹാളിൽ പ്രവേശനം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടതുമൂലം അല്പം ചൊടിച്ചുനിന്നിരുന്ന പത്രപ്രതിനിധികളിൽ "സമാധാനം ബെർത്ത"യോടു ചോദിച്ചു.

"ഒരു തുടക്കം", എന്നായിരുന്നു അവളുടെ മറുപടി. "ആ യുദ്ധത്തെ കാൽവയ്പ്"; അടിക്കല്ലിടൽ, അത്രമാത്രം."

ഉൽഘാടനപ്രസംഗത്തിലെ വാക്കുകൾ ആകാംക്ഷയോടെ അവർ ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടു: "ഇടതടവില്ലാത്ത ആയുധസംഭരണങ്ങൾ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതിനും, രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ചുമലിൽ കനംതൂങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഭാരിച്ച അസ്വാസ്ഥ്യം ലഘൂകരിക്കുന്നതിനുമുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ തേടുകയാണ് ഈ സമ്മേളനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം." സാറിന്റെ പ്രതിനിധിയുടെ പ്രസംഗവും അവർ ശ്രദ്ധിച്ചു: "സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ശക്തിയായ അഭിലാഷം എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളിലും പുലർത്തിപ്പോരുന്നുണ്ട്"....സമാധാനം കൈവരിക്കുന്നതിനും ചില മാർഗ്ഗങ്ങളെങ്കിലും പ്രയോഗിച്ചുനോക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിൽവരുത്തുന്നതിലേക്കായി ലാഭകരമായ പ്രവർത്തനത്തിലേപ്പെടാൻ നാം ഉത്തരവാദികളാണ്. ഈ മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ മുന്നണിയിൽ നില്ക്കുന്നതു മധ്യസ്ഥതയും കൂടിയാലോചനയുമാണ്."

ബെർത്തയും ഭർത്താവും സമ്മേളനങ്ങളിൽ ആദ്യാവസാനം ഹാജരായി. ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ അവർ സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പഴയതും പുതിയതുമായ സുഹൃത്തുക്കളെ സൽക്കരിക്കുകയും അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നു. പ്രതിനിധികളധികവും യൂറോപ്പിലെ വിവിധരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു വന്നവരായിരുന്നു; എന്നാൽ അമേരിക്ക മെക്സിക്കോ പേഴ്സ്യ ചൈന തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും വന്ന പ്രതിനിധികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രാതഭക്ഷണം ഉച്ചഭക്ഷണം ചായ ഡിന്നർ ഇങ്ങനെയുള്ള എല്ലാ അവസരങ്ങളിലും അന്താരാഷ്ട്രീയ സുഹൃത്സംഘങ്ങൾ ഒത്തുചേരുകയും ചർച്ചകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. സമ്മേളനം രണ്ടുമാസം നീണ്ടുനിന്നു. മൂന്നു കമ്മിറ്റികളായി പിരിഞ്ഞാണ് അതിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം അധികവും നടന്നതു: പടക്കോപ്പുകളെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു കമ്മിറ്റി, യുദ്ധപ്രവർത്തനം കൂടുതൽ മാനുഷികമാക്കുന്നതി

നെപ്പറ്റി ഒരു കമ്മിറ്റി, മാധ്യസ്ഥത്തെപ്പറ്റി മറ്റൊരു കമ്മിറ്റി. ആദ്യത്തെ കമ്മിറ്റി പടക്കോപ്പുകളും പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി ശുപാർശകളും സമർപ്പിക്കുകമാത്രമാണു് ചെയ്തതു്. രണ്ടാമത്തെ കമ്മിറ്റി റെഡ്ക്രോസ്സിന്റെ ജനീവാകൺവൻഷൻ തത്വങ്ങളും അംഗീകരിക്കുകയും, യുദ്ധത്തിൽ മുറിവേറ്റവരെപ്പറ്റിയും യുദ്ധത്തടവുകാരെപ്പറ്റിയും മറ്റും പുതിയ ചില വ്യവസ്ഥകളും നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധം "മാനുഷിക"മാക്കിത്തീർക്കുന്ന ഈ ഇടപാടിനോടു് ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർക്കു് അത്രപ്പാണു് തോന്നിയതു്. അവളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ അതൊരെളുപ്പപ്പണിമാത്രമായിരുന്നു. യുദ്ധസംരംഭങ്ങളെ ചെറുക്കുകയാണു് വേണ്ടതെന്നു് അവൾ ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു; അതു നിയന്ത്രിക്കുകയല്ല വേണ്ടതു്. "സെന്റ് ജോർജ്ജു്, ഡ്രാഗണെ കൊല്ലാനാണു് ചാടിയിറങ്ങിയതു്; അതിന്റെ നഖങ്ങളും വെട്ടിമുറിക്കാൻ മാത്രമല്ല!" മാധ്യസ്ഥത്തെപ്പറ്റിയുള്ള കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം അവൾക്കു് ഏറ്റവും അധികം തൃപ്തികരമായിത്തോന്നി. അന്താരാഷ്ട്രീയ തർക്കങ്ങളും ഒത്തുതീർപ്പിലെത്തിക്കാൻ സമാധാനപരമായ നാലു മാർഗ്ഗങ്ങളാണു് ഈ കമ്മിറ്റിയിൽ ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടതു്: നയതന്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങളും, കൂടിയാലോചനകളും, അന്വേഷണക്കമ്മീഷനുകളും, സംഘടിതമായ മാധ്യസ്ഥപ്രവർത്തനങ്ങളും. ഹേഗ് ആസ്ഥാനമായി സ്ഥിരമായ ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥക്കോടതി സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണെന്നും സമ്മേളനം തീർച്ചയാക്കി.

ഹേഗ് സമാധാനസമ്മേളനം, ഒരു പുതിയ യുഗത്തിന്റെ—സമാധാനയുഗത്തിന്റെ—ആരംഭം കുറിക്കുമെന്നു് മറ്റു പല സമാധാനവാദികളെയുംപോലെ ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നറും പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ അവൾക്കല്പം നിരാശയാണു് തോന്നിയതു്; കാരണം, സമ്മേളനത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളും "ഗണ്യ"മാണെങ്കിലും, വിവിധ ഗവൺമെണ്ടുകളുടെ അഭിലാഷങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു് പല വിട്ടുവീഴ്ചകളും അനുവദിക്കേണ്ടിവന്നു; മഹത്തായ

പല തത്വങ്ങളും ലാഘവപ്പെട്ടുത്തേണ്ടിയുംവന്നു. അസ്വാസ്ഥ്യജനകമായ മറെറാരു സംഭവവികാസം, സമ്മേളനം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന അതേ അവസരത്തിൽത്തന്നെ, ബ്രിട്ടനിലെ കോമൺസ് സഭ നാല്പതുലക്ഷം പവൻ ചിലവുവരുന്ന ഒരു യുദ്ധബജറ്റ് അംഗീകരിച്ചു എന്നതാണ്; സമ്മേളനം അവസാനിക്കുന്നതിനല്പംമുമ്പ് ബ്രിട്ടനും ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയുംതമ്മിൽ ബൂവർ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുകയുംചെയ്തു. മാത്രമല്ല, ചൈനയിലെ ബോക്സർ കലാപത്തെത്തുടർന്ന് പാശ്ചാത്യരാഷ്ട്രങ്ങൾ അവിടെ പ്രതികാരനടപടികളും കൈക്കൊള്ളുകയുമുണ്ടായി.

എന്നിട്ടും ബെർത്ത ആശ കൈവെടിഞ്ഞില്ല. രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സ്വഭാവം ഒരു ദിവസംകൊണ്ടോ, ഒരൊറ്റ സമാധാന സമ്മേളനംകൊണ്ടോ മാററിക്കളയാൻ കഴിയുമെന്നു് ആക്ഷം പ്രതീക്ഷിക്കുവയ്യല്ലൊ! എന്നാൽ ഹേഗ് സമ്മേളനത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളെപ്പററി ജനങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ വിവരം നൽകേണ്ടതു് ആവശ്യമാണു്; അതിന്നായി "സമാധാനം ബെർത്ത" ഇടതടവില്ലാതെ എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്യുപോന്നു. അവളുടെ പ്രസംഗങ്ങളും ലേഖനങ്ങളും വളരെ വിപുലമായതോതിൽ ശ്രദ്ധയാകഷിക്കയും ചെയ്തു; കാരണം, അക്കാലത്തു് യൂറോപ്പിൽ സ്ത്രീകളും, വിശേഷിച്ചും പ്രഭുകുടുംബത്തിലെ സ്ത്രീകളും, പൊതുയോഗങ്ങളിൽ പ്രസംഗിക്കുകയോ, സ്വന്തം പേരിൽ ലേഖനങ്ങളെഴുതുകയോ പതിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആളുകളും ജിജ്ഞാസാകൊണ്ടുമാത്രമാണു് ബെർത്തയുടെ പ്രസംഗംകേൾക്കാൻ വന്നതെങ്കിലും, അവളുടെ ആത്മാർത്ഥതയും ഉത്സാഹവും വാഗ്വൈഭവവും അവരെ ഹഠാൽകർഷിക്കുകയും യോഗം കഴിയുന്നതുവരെ അവർ പ്രസംഗം ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുകയും ചെയ്യുപോന്നു. സമാധാനം ഇനിമേൽ ഒരു സ്വപ്നമല്ല, മറിച്ചു് 'നിർണ്ണായകമായ ഒരാവശ്യവും, ജീവിതത്തിന്റെ അനുപേക്ഷണീയമായ ഒരു ഘടകവും" ആണെന്നു് അവൾ അവരോടു പറഞ്ഞു.

1902-ൽ ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നറുടെ ജീവിതം പെട്ടെന്നു് ഇരുളടഞ്ഞതായിത്തീർന്നു. ഇരുപത്തിയാറുകൊല്ലം അവളുടെ സന്തതസഹചാരിയും, അവളുടെ ആരാധനാപാത്രമെന്നപോലെ ആരാധകനുമായിരുന്ന ഭർത്താവു് നിര്യാതനായി. ഡിസംബർ 10-ാംതീയതിയാണതു സംഭവിച്ചതു്; ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ മരണശേഷം കൃത്യം ആറുകൊല്ലം പൂർത്തിയാവുന്ന അതേദിവസം. ബെർത്തയുടെ ഹൃദയം തകർന്നുപോയെങ്കിലും, അവളുടെ ഭർത്താവിന്റെ മനോഹരിതം ആദരിച്ചുകൊണ്ടു്, അവരും സുധീരം സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുപോയി. അവരും സമാധാനസമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു; രണ്ടു ഇൻറർ പാർലമെൻററി സമ്മേളനങ്ങളിലും, ബർലിനിൽവച്ചു നടന്ന മഹിളാസമ്മേളനത്തിലും അവരും മാന്യാതിഥിയായിരുന്നു.

1904-ൽ ബെർത്ത ആദ്യമായി സമുദ്രംകടന്നു് അമേരിക്കയിലെത്തി. ബോസ്റ്റണിൽ വച്ചുനടന്ന സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തതിനുപുറമെ, അവരും മൂന്നാഴ്ചക്കാലം അമേരിക്കയിൽ പരുടനംനടത്തുകയും ചെയ്തു. അമേരിക്ക യഥാർത്ഥത്തിൽ ഒരു നവലോകംതന്നെയാണെന്നു് അവരും കണ്ടു; ''ശക്തിയിൽ പുഷ്ടിപ്രാപിക്കുകയും ധീരതയിൽ ആഹ്ലാദിക്കുകയും'' ചെയ്യുന്ന ഒരു രാജ്യം. സമ്പത്തിന്റെ പ്രാമാണികത്വം താൻ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതിനേക്കാളും കുറവാണെന്നുകണ്ടു് അവരും സന്തോഷിച്ചു; വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും സൗന്ദര്യത്തിനുമാണു് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നല്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. വനിതാപ്രസ്ഥാനത്തിലും സാമൂഹ്യസേവനത്തിലും സാങ്കേതികകലകളിലും സാധുജനവിദ്യാഭ്യാസത്തിലും ജനായത്തതത്ത്വങ്ങളിലും ജീവിതസൗകര്യങ്ങളിലും അമേരിക്ക യൂറോപ്പിനേക്കാളും മുന്നിട്ടാണു് നില്ക്കുന്നതെന്നും അവരും രേഖപ്പെടുത്തി. സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ജനങ്ങളും കാണിച്ച താല്പര്യം അവളെ ഒട്ടധികം സന്തോഷിപ്പിച്ചു. വാഷിംങ്ടണിൽവച്ചു് പ്രസിഡണ്ടു് തേദ്യോർ റൂസ്

വെൽട്ടുമായി അവർ സംഭാഷണം നടത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ അവളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു: "സാർവ്വലൗകികസമാധാനം വരാൻപോവുകയാണു"; തീച്ചയായും അതു വരികതന്നെചെയ്യും—പടിപടിയായി;" പല ഉടമ്പടികൾ ഏർപ്പെടുത്താനും, ഒരു രണ്ടാം ഹേഗ് സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടാനും അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായറിഞ്ഞു അവർ സന്തോഷിയ്ക്കുകയുംചെയ്തു.

1905-ന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നർ ജർമ്മനിയിൽ വിപുലമായ ഒരു പ്രസംഗപര്യടനം നടത്തുകയുണ്ടായി. അതിന്റെ പര്യവസാനത്തിൽ പരിക്ഷീണിതയായ ബെർത്ത ഏതാനും ദിവസത്തെ വിശ്രമത്തിന്നായി സുപ്രസിദ്ധമായ വീസ്ബാഡൻ ആരോഗ്യകേന്ദ്രത്തിലേയ്ക്കുപോയി. ഒരു ദിവസം കാലത്തു പന്ത്രണ്ടു കത്തുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ, വേണ്ടത്ര മുദ്ര യൊട്ടിക്കാത്തതിനാൽ അവളുടെ പേർക്കുള്ള ഒരു കത്തു ബർലിനിൽ തടഞ്ഞുവച്ചിരിക്കയാണെന്നു കാണിച്ചുകൊണ്ടു പോസ്റ്റൽ അധികൃതരിൽനിന്നുള്ള ഒരു നോട്ടീസും ഉണ്ടായിരുന്നു. കത്തുകൾ ധാരാളം വന്നുമറിയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഇങ്ങനെയൊരു കത്തു കിട്ടാതെ പോയാൽ അതു സാരമാക്കാനില്ലായിരുന്നു; അതുകൊണ്ടു അതിന്നു തികയാതെവന്ന പണം അയച്ചുകൊടുക്കാൻ പ്രേമിക്കുവാൻ കൂട്ടാക്കാതിരുന്നതുമാണു. എങ്കിലും ഭാഗ്യവശാൽ അവർ അതയച്ചുകൊടുത്തു; ഏതാനും നാളുകൾക്കുള്ളിൽ അവർക്കു ആ കത്തു കിട്ടുകയുംചെയ്തു

ബെർത്ത അതുതുറന്നുനോക്കിയപ്പോൾ കണ്ടതു, സമാധാനത്തിന്നുള്ള 1905-ലെ നോബൽസമ്മാനം അവർക്കു നല്കാൻ തീരുമാനിച്ചതായി നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റിയിൽ നിന്നുള്ള ഔപചാരികമായ ഒരറിയിപ്പായിരുന്നു. മുൻകൊല്ലങ്ങളിലും അവളുടെ പേരു പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നെന്നു അവർക്കറിയാമായിരുന്നു; ആൽഫ്രഡ് നോബൽ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നതരത്തിലും, ഒരുപക്ഷെ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതരത്തിലും, പ്രസ്തുത

ബഹുമതി തനിക്കു് നൽകപ്പെടാതിരുന്നപ്പോഴും അവർക്കു് അഗാധമായ പരിഭവവും തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷെ അവർ അതിനെപ്പറ്റി ഒരക്ഷരവും മിണ്ടിയിരുന്നില്ല; ഓരോ കൊല്ലവും സമ്മാനം നേടിയവരെ അവർ സാദരം അഭിനന്ദിക്കുകയുംചെയ്തുപോന്നിരുന്നു. സമ്മാനദാതാവിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളും എന്നുമാത്രമല്ല നോബലും ചെലുത്തിയ പ്രേരണയുടെ ഫലമായി ഇക്കൊല്ലം, പ്രസിദ്ധ നോർവീജിയൻ കവിയും ദേശാഭിമാനിയുമായ ജോൺസൺ, ''നോബലിന്റെ സ്മരണയോടുള്ള ഒരു കടമ''യെന്ന നിലയ്ക്കു് സമ്മാനം അവർക്കു നല്കേണ്ടതാണെന്നു് വാദിച്ചിരുന്ന വിവരം അവർക്കറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. ഇത്തവണ സമ്മാനം ഭാഗിക്കപ്പെടാതെ തനിക്കുമാത്രമായി നല്കാൻ തീരുമാനിച്ചതിൽ ആഹ്ലാദിക്കാതിരിക്കാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല; കാരണം അവളുടെ കൈവശമുള്ള പണം മുഴുഞ്ഞിച്ചുഞ്ഞിവരികയായിരുന്നു; നാല്പതിനായിരം ഡോളറോളംവരുന്ന സമ്മാനത്തുക തീർച്ചയായും സ്വാഗതാർഹമായിത്തീർന്നു.

സുദീർഘമായ പ്രസംഗപര്യടനത്തിനുശേഷം കലശലായ ക്ഷീണം ബാധിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഡിസംബർ 10–ാംതീയതി ക്രിസ്റ്റ്യാനിയയിൽവച്ചു നടക്കുന്ന സമ്മാനദാനച്ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കാൻതക്കവണ്ണം യാത്രചെയ്യുന്നതിനു് അവർക്കു് ആരോഗ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അന്നു് ഒരു ഞായറാഴ്ചയായിരുന്നതുകൊണ്ടും, സ്റ്റോർട്ടിങ്ങു് (നോർവീജിയൻ പാർലമെന്റു്) സമ്മേളനം നടന്നുവരുന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ടും, ആ അവസരം പുതുതായി പണിതീർത്ത നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടു് കെട്ടിടത്തിന്റെ സമർപ്പണകർമ്മത്തിനാണു് വിനിയോഗിച്ചതു്. ബെർത്ത നേരിട്ടു ഹാജരാകാതെ സമ്മാനം സ്വീകരിച്ചു; നോബൽസമ്മാനം സ്വീകരിയ്ക്കുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയും പതിവനുസരിച്ചു് ചെയ്യാറുള്ള പ്രസംഗം, അടുത്ത വസന്തത്തിൽ അവർ നടത്തും.

പുതുതായി സ്ഥാനാരോഹണംചെയ്ത നോർവീജിയൻ രാജാവു് ഹാക്കൺന്റെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി മൗഡു്

രാജ്ഞിയുടെയും മുമ്പാകെ, പാർലമെൻറംഗങ്ങളെയും വിശിഷ്ടാതിഥികളെയും അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ട് അവർ പ്രസംഗിച്ചു. യുദ്ധത്തിന്നെതിരായി അവർ ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങളുടെ വൈപുല്യവും, അവളുടെ ആത്മാർത്ഥതയുടെ ആഴവുംകൊണ്ട് സദസ്യരിൽ എല്ലായ്പോഴുമെന്നപോലെ ഇപ്പോഴും, അവർ വലിയ മതിപ്പുളവാക്കി. ആയുധശക്തി പ്രയോഗിക്കുന്നതിനുമുമ്പാണ്, അല്ലാതെ അതിനുശേഷമല്ല മധ്യസ്ഥത്തിനുമാനത്തിനു തക്കം വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടതെന്ന് അവർ വാദിച്ചു; കാരണം അങ്ങനെയായാൽ ഒരിക്കലും ബലപ്രയോഗത്തിനു മുതിരേണ്ടിവരില്ലെന്ന് അവർക്കറിഞ്ഞുണ്ട്. ഒരു യുണൈറ്റഡ് സ്റ്റേറ്റ്സ് ഓഫ് യൂറോപ്പിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാൻ അവർ എല്ലാ സമാധാനപ്രേമികളെയും ആഹ്വാനംചെയ്തു; അവളുടെ ഉറച്ച അഭിപ്രായത്തിൽ അതു് യുക്തിക്കു നിരക്കാത്ത ഒരു ലക്ഷ്യമല്ലതന്നെ.

ഒരു എഴുത്തുകാരിയും പ്രാസംഗികയുമെന്ന നിലയ്ക്കു ബെർത്തയുടെ സേവനങ്ങൾക്ക് ഇപ്പോൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ ആവശ്യക്കാരുണ്ടായി. സമാധാനത്തെപ്പറ്റി അവളെഴുതിയ ലേഖനങ്ങൾ, അമേരിക്കയടക്കം പല രാജ്യങ്ങളിലെയും ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിപ്പോന്നു. അവർ എഴുതാൻ കൊതിച്ചിരുന്ന, സോദ്ദേശ്യവും അതേസമയം വികാരനിർഭരവുമായ നോവലുകളെഴുതുന്നതിനും അവർക്കു സമയം കിട്ടാതായിത്തുടങ്ങി. എങ്കിലും ''ചിന്തകർ ഉയർന്നു വിഹരിക്കുമ്പോൾ'' എന്ന പേരിൽ ഒരു നോവൽ അവളെഴുതുകയുണ്ടായി; അതു് ഇംഗ്ലീഷിലേയ്ക്കും പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഇതു സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി എഴുതപ്പെട്ട ഒരു നോവൽതന്നെയായിരുന്നെങ്കിലും, സ്ത്രീകളുടെ ''അഭിവൃദ്ധി''യെയും അതു ലാക്കാക്കിയിരുന്നു. പക്ഷെ മിക്കവാറും ഒരു കാൽ ശതാബ്ദത്തിനു മുമ്പെഴുതപ്പെട്ട ''ഡീ വാഫെൻ നീഡർ'' എന്ന നോവലിനോടു കിടപിടിക്കത്തക്കതായിരുന്നില്ല പുതിയ നോവൽ. മാത്രമല്ല, സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി ബെർത്ത ആത്മാർപ്പണത്തോടെ

ദീർഘകാലം നല്ലീയ സേവനങ്ങളും മൊത്തത്തിലെടുത്താൽ പോലും, ആ ഒരേ ഒരു പുസ്തകം കൈവരിച്ച നേട്ടത്തോടൊപ്പമാവുകയില്ലായിരുന്നു. ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷങ്ങൾക്കിടയിൽ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അഞ്ചു ലക്ഷം പ്രതികൾ വിറ്റഴിഞ്ഞിരുന്നു; ആയിരക്കണക്കിനാളുകളെ യുദ്ധത്തിനെതിരായും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും തിരിച്ചുവിടാൻ ആ പുസ്തകത്തിനു കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

നാട്ടിൻപുറത്തുള്ള സട്ട്നർകൊട്ടാരം ഇപ്പോഴില്ല; സട്ട്നർ പ്രഭുകുടുംബാംഗങ്ങളധികവും അതുപോലെ ഇല്ലാതായിക്കഴിഞ്ഞു. ബെർത്ത വിയന്നയിലുള്ള ഒരു വാടകവീട്ടിലാണു താമസം. അവരം വളരെക്കാലം അവിടെ തങ്ങിനില്ക്കുന്നില്ല; അധികസമയവും യൂറോപ്പു മുഴുവൻ സഞ്ചരിച്ചു സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രസംഗിക്കുകയാണ്. അവളുടെ പരിപാടി. 1912-ൽ ആറു മാസം നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ഒരു പ്രസംഗപര്യടനത്തിനായി അവരം ഒരിക്കൽക്കൂടി അമേരിക്കയിലേയ്ക്കു യാത്രചെയ്തു; ഈ യാത്രയിൽ അവരം ശാന്തസമുദ്രതീരം വരെ ചെന്നിരുന്നു.

ബെർത്തയുടെ കൂടുതൽകൂടുതൽ ബഹുമതികളും കീട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അമേരിക്കയിൽ പുതുതായി സ്ഥാപിതമായ 'കാർണെഗി പീസ് ഫൗണ്ടേഷ'ന്റെ ഉപദേശകസമിതിയിൽ അവരം ഒരംഗമായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ബേണിലുള്ള 'ഇൻറർനാഷനൽ പീസ് ബ്യൂറോ'യുടെ മാണറി പ്രസിഡണ്ടായും അവരം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ഈ ബഹുമതികളോടൊപ്പംതന്നെ യുദ്ധമനസ്കരായ ആളുകളുടെ അവഹേളനങ്ങളും അവരംക്കു സഹിക്കേണ്ടിവന്നു. ഇതിലേറ്റവും അസഹ്യമായി അവരംക്കു തോന്നിയതു്, ആസന്നമായ യുദ്ധത്തെപ്പറ്റി മണത്തറിയുകയും അതിലാഹ്ലാദിക്കുകയും ചെയ്ത ആസ്ട്രിയൻ സൈനികർ അയച്ച കത്തുകളായിരുന്നു. സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രസംഗിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്ന ബെർത്താപ്രഭ്വി സ്വന്തം രാജ്യത്തെ വഞ്ചിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതെന്നു് അവർ ആക്ഷേപിച്ചു.

സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി അങ്ങേയറ്റം ആത്മാപ്പണം ചെയ്തിരുന്ന അവളുടെ ഹൃദയം, മഹായുദ്ധത്തിന്റെ ഭീഷണിയേറ്റു തകർന്നുപോയി. 1914 ജൂണിൽ, മരിക്കുന്നതിനു് ഏതാനും നാളു മുമ്പു്, അമേരിക്കയിലുള്ള ഒരു സുഹൃത്തിനെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ—അവളുടെ അവസാനനാളുകളിലെഴുതിയ കത്തുകളിലൊന്നാണതു്—അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: "അമേരിക്കക്കാർ എത്ര ധീരമായും വിപുലമായുമാണു് യുദ്ധത്തിനെതിരായി തങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധശബ്ദമുയർത്തുന്നതെന്നു കാണുമ്പോൾ എന്റെ ആത്മാവിനു് എന്തെന്നില്ലാത്ത ആശ്വാസം തോന്നുന്നു..... പുതിയ ലോകത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാർ, പഴയ ലോകത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാരുടെ കുറ്റങ്ങളിലേയ്ക്കും തെറ്റുകളിലേയ്ക്കും വഴുതിവീഴുകയാണെങ്കിൽ അതു് ഭയങ്കരമായ ഒരാഘാതമായിരിക്കും."

അടുത്ത മാസത്തിൽ ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു; നാടായ നാടുകളെല്ലാം അതിന്റെ തീച്ചൂളയിലേയ്ക്കിറങ്ങി പൊള്ളലേയ്ക്കുകയും ചെയ്തു; പുതിയ ലോകവും ഇതിനൊരപവാദമായില്ല.

1134

സമരോൽസുകനായ ടെഡ്ഡി, മധ്യസ്ഥൻ

തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ട് (1906)

സമാധാനത്തിനുള്ള 1906-ാമാണ്ടത്തെ നോബൽസമ്മാനം പ്രസിഡണ്ട് തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ടിനു നൽകാൻ നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റി തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ, അതിനു് സൂക്ഷ്മമായ പല വിമർശനങ്ങളും നേരിടേണ്ടിവന്നു. റൂസ്വെൽട്ട് സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി മുന്നിട്ടിറങ്ങി പ്രവർത്തിച്ച ഒരാളായിരുന്നില്ല; സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം സമാധാനത്തെ പ്രേമിച്ചിരുന്ന ഒരാളുമായിരുന്നില്ല. തന്റെ സ്വതസ്സിദ്ധമായ ശൈലിയിൽ, യാതൊരു വളച്ചൊടിക്കലുംകൂടാതെ അദ്ദേഹം തന്റെ നിലപാടു് വ്യക്തമാക്കിയിരുന്നു: "എന്തു വില കൊടുത്തും സമാധാനം, സാവ്വലൗകികമാധ്യസ്ഥം എന്നൊക്കെപ്പറയുകയും, യുദ്ധത്തിനെതിരായുള്ള ഏറ്റവും നല്ല ഉറപ്പായിക്കരുതാവുന്ന ആയുധസജ്ജീകരണത്തെപ്പറ്റിയും, അല്ലെങ്കിൽ യുദ്ധത്തെപ്പറ്റിയും സദാ പരാതിപറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്യുന്ന പൗരനെപ്പോലെ കൊള്ളരുതാത്തവനായി, പല പ്പോഴും ഉപദ്രവക്കാരനായി ആരുംതന്നെയില്ല," അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. പക്ഷെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്: "ഞാൻ ഹിംസയും രക്തച്ചൊരിച്ചിലും വെറുക്കുന്നു. യുദ്ധം ഒഴിവാക്കാൻ കഴിവുള്ളപ്പോഴാം, അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ കഴിവുള്ളടത്തോളംകാലം, യുദ്ധത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം അവലംബിക്കരുതെന്നു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.....യുദ്ധം ഒഴിവാക്കാൻ

വേണ്ടി യുദ്ധസജ്ജീകരണം നടത്തണമെന്നാണു് ഞാൻ പറയുന്നതു്. അവമതി സഹിക്കാതിരിക്കാൻ യുദ്ധമല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ലെന്നു വരുമ്പോളല്ലാതെ ഞാനൊരിക്കലും യുദ്ധത്തിനനുകൂലിക്കയില്ല.'' ഇതാ ഇവിടെ വ്യക്തമായും പൂതിയൊരുതരം സമാധാനവാദി.

"എന്തൊരു മനുഷ്യൻ!'' 1901–ൽ പ്രസിഡണ്ടു് മക്കിൻലിയുടെ വധത്തെത്തുടർന്നു് തേയോർ റൂസ്വെൽട്ടു് അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ടായി സ്ഥാനമേറ്റെടുത്തപ്പോഴും യൂറോപ്പിലെ ജനങ്ങളും പല ഭാഷകളിലും ഇങ്ങനെ തങ്ങളുടെ അത്ഭുതം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ''അടങ്ങിനില്ക്കാത്തവനും, സമരോത്സുകനും, അത്യുത്സാഹിയുമായ റൂസ്വെൽട്ടു'' വൈറ്റ്ഹൗസിൽ കയറിക്കൂടിയാൽ എന്താണാവോ ചെയ്യാൻ പോകുന്നതു്, അവർ ആശ്ചര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

ടെഡ്ഡി എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന വർണ്ണോജ്ജ്വലനായ വ്യക്തിയെക്കുറിച്ചു് ഇതുപോലെ യൂറോപ്യന്മാർക്കു് അറിയാമായിരുന്നു എന്നതു് അത്ഭുതംതന്നെയായിരുന്നു. ന്യൂയോർക്കു് സ്റ്റേറ്റു് നിയമസഭയിലെ ഏറ്റവും ചെറുപ്പക്കാരനായ അംഗമെന്ന നിലയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ചെയ്ത സുധീരമായ പ്രസംഗങ്ങളും പ്രവൃത്തികളും, യുണൈറ്റഡു് സ്റ്റേറ്റ്സു് സിവിൽസർവീസു് കമ്മീഷണർ എന്ന നിലയ്ക്കോ ന്യൂയോർക്കു് നഗരത്തിലെ പോലീസു് കമ്മീഷണർ എന്ന നിലയ്ക്കോ അദ്ദേഹം ചെയ്ത പ്രവൃത്തനങ്ങളും ഒരുപക്ഷെ അത്രതന്നെ അവരുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായിരുന്നിരിക്കില്ല. പക്ഷെ ഡാക്കോട്ടയിലെ കാലിവളർത്തുകേന്ദ്രത്തിൽ രണ്ടുദിവസം താമസിച്ചിരുന്നകാലത്തു് അമേരിക്കൻ 'വൈൽഡ്വെസ്റ്റി'ൽ അദ്ദേഹം നടത്തിയ സാഹസികമായ നായാട്ടുകളെപ്പറ്റിയും, സ്പാനിഷു്–അമേരിക്കൻ യുദ്ധകാലത്തു് 'റഫ്റൈഡർ'മാരുടെ നേതാവെന്നനിലയിൽ ക്യൂബയിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ച ധീരശൂരപരാക്രമങ്ങളെപ്പറ്റിയും താല്പര്യപൂർവ്വം അവർ വായിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഗാ

ധമായ കുടുംബസ്നേഹത്തെപ്പറ്റിയും, അനന്യസ്മൃതമായ വായനയെപ്പറ്റിയും, ഒരെഴുത്തുകാരനെന്നനിലയ്ക്കുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധേയമായ കഴിവുകളെപ്പറ്റിയും അവക്കറിയാം. സ്പാനിഷ്–അമേരിക്കൻ യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു് തിരിച്ചുവന്നശേഷം അദ്ദേഹം ന്യൂയോക്ക്സ്റ്റേറ്റിലെ ഗവണ്ണരായി സ്ഥാനമേറ്റെടുത്തപ്പോൾ, ഭരണകൂടത്തിലെ സന്ധിസന്ധതയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം നിർബ്ബന്ധം പിടിച്ചതു്, പ്രബലരായ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കന്മാക്ക് അത്ര പിടിക്കാതിരുന്ന കഥ അവരിൽ ചിലരെങ്കിലും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ഇതേ രാഷ്ട്രീയപ്രമാണിമാർ അദ്ദേഹത്തെ അമേരിക്കയുടെ വൈസ്പ്രസിഡണ്ടായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിൽ സഹായിച്ചു; അവിടെ അദ്ദേഹം തങ്ങൾക്കു യാതൊരു ശല്യവും ഉണ്ടാക്കാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടിക്കൊള്ളുമെന്നായിരുന്നു അവരുടെ കണക്കുകൂട്ടൽ. ഇപ്പോളിതാ ദുരന്തമായ ഒരു വിധിവൈചിത്ര്യംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന പദവിയിലെത്തിയിരിക്കുന്നു!

റൂസ്വെൽട്ടിനു് യൂറോപ്പിൽ ഇത്ര വലിയ ജനസമ്മതി നേടാൻ കഴിഞ്ഞതു് കുറെയൊക്കെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരുത്തേറിയതും പുരുഷത്വം നിറഞ്ഞതുമായ വ്യക്തിവിശേഷം കാരണമായും, ചന്തംനിറഞ്ഞ വാക്കുകൊണ്ടും അമ്പാപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾകൊണ്ടും സ്വന്തം വ്യക്തിത്വത്തെ നാടകീയമാക്കിത്തീർക്കാനുള്ള പ്രവണതകാരണമായും ആയിരുന്നു. ടെന്നിസ്, കുതിരസ്സവാരി, നായാട്ടു് തുടങ്ങിയ കായികവിനോദങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള താല്പര്യവും, ന്യായപരിപാലനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള സ്ഥിരനിഷ്ഠയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുനിശ്ചിതത്വവുമാണു് ഇംഗ്ലീഷുകാക്ക് പ്രിയംകരമായിത്തോന്നിയതു്. ഫ്രഞ്ചുകാർ വിലമതിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിപ്രഭാവവും, ഒട്ടുവളരെ വിഷയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള താല്പര്യവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമാന്യബുദ്ധിയും ധിഷണാശാലിത്വവുമായിരുന്നു. ജർമ്മൻകാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിരോത്സാഹവും, സാഹസിക-

തപവും, നേതൃതപത്തിനുള്ള ജന്മവാസനയും ആദരണീയമായി കരുതി. റൂസ്‌വെൽട്ടിന്റെ സാംസ്കാരികപശ്ചാത്തലം പല യൂറോപ്യന്മാരുടെയും ബഹുമാനത്തിനു പാത്രമായി. ജഫേഴ്സണും ആഡംസുമാരും ഒഴിച്ചാൽ, അമേരിക്കയിലെ മറേറതു മുൻകാലപ്രസിഡണ്ടുമാരെയുംകാൾ യൂറോപ്പിനെപ്പറ്റി അറിയാമായിരുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനാണു്. മടുപ്പില്ലാത്ത ഒരു വായനക്കാരനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനു യൂറോപ്പിന്റെ പഴയകാലചരിത്രവും സമകാലീനചരിത്രവും സുപരിചിതങ്ങളായിരുന്നു; അദ്ദേഹം വളരെക്കാലം ഇംഗ്ലണ്ടിലും, വൻകരയിലും ഈജിപ്തിലും താമസിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

മേധാശക്തിയുള്ള ഈ വ്യക്തി, പരാക്രമശാലിയായ ഈ മനുഷ്യൻ, അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ടായി സത്യപ്രതിജ്ഞചെയ്തപ്പോൾ ലോകമെങ്ങുമുള്ള സമാധാനപ്രേമികരും മിക്കവാറും ശപാസമടക്കിപ്പിടിച്ചിരിക്കയായിരുന്നു പ്രസിഡണ്ടു് മക്കിൻലി, വെറും മനുഷ്യസ്നേഹത്തെ മുൻനിർത്തി മാത്രം, ക്യൂബയിൽനിന്നു സ്പെയിൻകാരെ തുരത്തിയോടിക്കുകയും, സ്പെയിനിന്റെ നേർക്കു് യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തെന്താണെന്നു് അദ്ദേഹം പരസ്യപ്രസ്താവന ചെയ്തപ്പോൾ, അവർ അദ്ദേഹത്തെ ഒരു യുദ്ധക്കൊതിയനും തീകൊണ്ടു കളിക്കുന്നവനും എന്നു വിളിച്ചു് അധിക്ഷേപിച്ചിരുന്നതാണു്. അതേസമയം, അദ്ദേഹം നേരിട്ടു യുദ്ധക്കളത്തിലിറങ്ങുകയും, തന്റെ കീഴിലുള്ള സൈനികരോടൊപ്പം എല്ലാ അപകടങ്ങളും കഷ്ടപ്പാടുകളും പങ്കിടുകയുംചെയ്ത അവസരത്തിൽ അവർക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേർക്കു് ബഹുമാനം തോന്നാതിരിക്കാനും കഴിഞ്ഞില്ല. ഇപ്പോൾ പ്രസിഡണ്ടായി തീർന്നതുകൊണ്ടു്, തന്റെ രാജ്യത്തെയും യൂറോപ്പിനെയും അനാവശ്യമായ ഒരു യുദ്ധത്തിലേയ്ക്കു വലിച്ചിഴക്കാൻതക്ക വല്ല എടുത്തുചാട്ടത്തിനും സാഹസത്തിനും അദ്ദേഹം ഒരുങ്ങിയേക്കുമോ എന്നുള്ള ഭയം നിമിത്തം, ബെർത്താ ഫോൺസട്ട്നറടക്കം പല സമാധാനപ്രേമികൾക്കും മനസ്സമാധാനമില്ലാതായിത്തീർന്നു.

പ്രസിഡണ്ട് വൂസ്‌വെൽട്ട്, കോൺഗ്രസ്സിനയച്ച ആദ്യത്തെ സന്ദേശം ആശ്വാസജനകമായിരുന്നു. പ്രസിഡണ്ട് മക്കിൻലിയുടെ നയങ്ങളും താൻ അപ്പടി തുടരുന്നതാണെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രതിജ്ഞചെയ്തു; അതിൽ അടിസ്ഥാനപരമായ മാറ്റങ്ങളൊന്നും വരുത്തുകയില്ല; ഓരോ പ്രശ്നവും ഉയർന്നുവരുന്ന മുറയ്ക്കു്, തന്റെ പരമാവധി കഴിവുപയോഗിച്ചു് അതു പരിഹരിക്കാൻ താൻ ശ്രമിക്കും. "ഒരു നല്ല പ്രസിഡണ്ടായിത്തീരാനാണു് എന്റെ ആഗ്രഹം; ഭരണം കാര്യക്ഷമവും സത്യസന്ധവും ആക്കിത്തീർക്കയും വേണം," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അമേരിക്കയും മറ്റു ജനപദങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം സൗഹാർദ്ദപരമാക്കിത്തീർക്കാൻ താൻ പരമാവധി ശ്രമിക്കുന്നതാണു്; എന്നാൽ ഈ സൗഹാർദ്ദം ബലത്തിൽ അടിയുറച്ചതായിരിക്കണം. "നാം സദാ യുദ്ധസന്നദ്ധമായി വർത്തിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണു്; പ്രത്യേകിച്ചും നാവികസേനയുടെ കാര്യത്തിൽ. യുദ്ധം ചെയ്യാൻ വേണ്ടിയല്ല ഇതു ചെയ്യുന്നതു്; നേരെമറിച്ചു്, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുന്നവർ പറയുന്നതെല്ലാം മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ടു ബഹുമാനപൂർവ്വം ശ്രദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളവരുടെ പന്തിയിൽ നില്ക്കാനാണു് നാം ആഗ്രഹിക്കുന്നതു് എന്നതുകൊണ്ടു്."

വൂസ്‌വെൽട്ട് പ്രസിഡണ്ടുപദവി ഏറ്റെടുത്ത ആദ്യവർഷത്തിൽ പോരം ഡി' എസ്തൂർനെല്ലെ ഡി കോൺസ്റ്റാൻറ് പ്രസ്താവനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി അമേരിക്കയിൽ ഒരു പ്രസംഗപര്യടനം നടത്തിവരികയായിരുന്നു. ഒരു ഫ്രഞ്ച് രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനായ ഇദ്ദേഹം—പിന്നീടു് 1910-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ഇദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു—ഇംഗ്ലീഷ് നന്നായി സംസാരിക്കുകയും, പല അമേരിക്കൻപത്രങ്ങളിലും മാധ്യസ്ഥത്തെപ്പറ്റി ലേഖനങ്ങളെഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഹേഗിൽവച്ചു നടന്ന സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ ഇദ്ദേഹവും ഒരു പ്രതിനിധിയായിരുന്നു, അവിടെവച്ചു് ഒരു സ്ഥിരം മാധ്യസ്ഥക്കോടതി സ്ഥാപിക്കാൻ അദ്ദേഹവും സഹായിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ഒരു രാഷ്ട്രവും ഇതേ

വരെ ഈ കോടതി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലാത്തതിൽ അദ്ദേഹം അത്യധികം ഖേദിച്ചു. വാഷിങ്ങ്ടണിൽ വച്ച് ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പ്രസിഡണ്ട് റൂസെൽട്ടുമായി ദീർഘനേരം സംഭാഷണം നടത്തി.

"നിങ്ങളം ലോകത്തിനു് ആപത്തുവരുത്തിവയ്ക്കുമോ, പ്രതീക്ഷയ്ക്കിടംനല്കുമോ എന്നതു്, നിങ്ങളം ആക്രമിച്ചു പിടിച്ചടക്കുന്ന മാർഗ്ഗമാണോ മാധ്യസ്ഥത്തിന്റെ മാർഗ്ഗമാണോ പിൻതുടരുന്നതെന്നതനുസരിച്ചിരിക്കും; നിങ്ങളം അക്രമമാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കുമോ നീതിയുടെമാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കുമോ എന്നതനുസരിച്ചിരിക്കും", എന്നു അദ്ദേഹം പ്രസിഡണ്ടിനോടു തുറന്നുപറഞ്ഞതായി പ്രൂട്ട, ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നക്കെഴുതി. "നിങ്ങളം അക്രമത്തിന്റെ ഭോഗത്തോടാണു് ചാഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്നു് പൊതുവെ ഒരു ധാരണയുണ്ടു്; മറിച്ചാണെന്നു് നിങ്ങളം തെളിയിക്കുക."

എങ്ങനെ, എന്നു് പ്രസിഡണ്ടു് റൂസ്വെൽട്ടു് ചോദിച്ചപ്പോൾ പ്രൂട്ടിന്റെ മറുപടി ഇതായിരുന്നു: "ഹേഗ് കോടതിക്കു് ജീവൻ നല്കിയിട്ടു്." അമേരിക്ക എന്തെങ്കിലും ഒരു തക്കം കോടതിയുടെ മുമ്പാകെ തീരുമാനത്തിനു വയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളംക്കും അതു് അനുകരണീയമായ ഒരു മാതൃകയായിരിക്കും. ലോകരാഷ്ട്രീയത്തിൽ ഒരു നല്ല നടപടി കൈക്കൊണ്ടതിനുള്ള സൽപ്പേരും റൂസ്വെൽട്ടിനു ലഭിക്കും, പ്രൂട്ട് കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

അടുത്തദിവസംതന്നെ പ്രസിഡണ്ടു് റൂസ്വെൽട്ടു് സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് ജോൺ ഹേയുമായി കൂടിയാലോചനനടത്തുകയും, ഏതോ ഒരു പള്ളിപ്പണത്തെപ്പറ്റി അമേരിക്കയും മെക്സിക്കോയും തമ്മിലുള്ള ചെറിയൊരു തക്കം അമേരിക്ക ഹേഗ് കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തിനു സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ റൂസ്വെൽട്ടു് ഹേഗ് കോടതിയുടെ പ്രവർത്തനം ഉൽഘാടനം ചെയ്തതോടുകൂടി, ഡി'എസ്തൂർനെല്ലെ പ്രൂട്ട പ്രവചിച്ചിരുന്നതുപോലെ, മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളും ഹേഗ്കോടതി ഉപയോഗപ്പെടുത്തി

തുടങ്ങി. അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥത്തിനു വഴിതെളിയിച്ചതി നുള്ള ബഹുമതി ഡി'എസ്തൂർനെല്ലെ പ്രഭു പാസുമായി റൂസ് വെൽട്ടിനു നല്കുകയും ചെയ്തു.

ഹേഗിലേയ്ക്കു വന്ന ഒരു അമേരിക്കൻ അഭിഭാഷകൻ, ഹേഗ് കോടതി ഒരു മഹത്തായ സ്ഥാപനമാണെന്നു വിശേഷി പ്പിക്കുകയുണ്ടായി. കോടതിയുടെ ഔദ്യോഗികഭാഷ ഇംഗ്ലീഷാ യിരുന്നെങ്കിലും, മറ്റു ഭാഷകളിലും വാദപ്രതിവാദം അനുവദി ച്ചിരുന്നു; ആശയപ്രതിപാദനരീതിയും, വാദപ്രതിവാദസമ്പ്രദാ യവും, അവിടെ പ്രാതിനിധ്യംവഹിച്ചിരുന്ന പതിനൊന്നു രാഷ്ട്ര ങ്ങളുടെ ആചാരമര്യാദകൾക്കനുസരിച്ച് മാറിവരികയും ചെയ്തി രുന്നു. എങ്കിലും എല്ലാവർക്കും പരിപൂർണ്ണസമത്വം ലഭിച്ചിരുന്നു; കോടതിയുടെ തീരുമാനങ്ങളും സർവ്വാദരണീയവുമായിത്തീർന്നു. ആദ്യകാലത്തു് ഹേഗ് കോടതിയുടെ ധനസ്ഥിതി വളരെ മോശ മായിരുന്നതിനാൽ അതിനൊരു ഔദ്യോഗിക പരിഭാഷകനോ, ചുരുക്കെഴുത്തുകാരനോ, സ്വന്തമായ കെട്ടിടംപോലുമോ ഉണ്ടാ യിരുന്നില്ല. പിന്നീടു് പ്രസിദ്ധ സ്കോട്ടിഷ്—അമേരിക്കൻ ധന ാഢ്യനും ഉദാരമതിയുമായ ആൻഡ്രൂ കാർണേഗി അതിനൊരു കെട്ടിടം സംഭാവനചെയ്തു—'പാലസ് ഓഫ് പീസ്.' ആദ്യ ത്തെ പത്തുകൊല്ലത്തിനുള്ളിൽ ഹേഗ് കോടതിയിൽ വിചാര ണയ്ക്കുവന്ന പതിനഞ്ചിൽപരം കേസുകളിൽ, വടക്കൻ അത്ലാ ന്റിക്കിലെ മീൻപിടുത്തത്തെച്ചൊല്ലി ഗ്രെയ്റ്റ് ബ്രിട്ടനും അമേ രിക്കയും തമ്മിലുള്ള ഒരു തർക്കവും, നോർവെയും സ്വീഡനും തമ്മിൽ കടൽവ്യാപാരാതിർത്തിയെസംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു തർക്ക വും, ഒരു ഉത്തരാഫ്രിക്കൻ പ്രൊട്ടക്ടറേറ്റിനെച്ചൊല്ലി ഗ്രെയ്റ്റ് ബ്രിട്ടനും ഫ്രാൻസും തമ്മിലുള്ള ഒരു തർക്കവും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇതിൽ ചില തർക്കങ്ങളും പരസ്യമായ യുദ്ധത്തിനു വഴിവച്ചുട ങ്ങിയവയുമായിരുന്നു.

ഹേഗ് കോടതിയുടെ മുമ്പാകെ വിചാരണയ്ക്കു വന്ന ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കേസ് അങ്ങോട്ടു തിരിച്ചുവിട്ടതും റൂസ്

വെൽട്ട്തന്നെയായിരുന്നു. വെനിസെലയ്ക്കെതിരായി ജർമ്മനി ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചിരുന്ന ഒരവകാശവാദം ദീർഘകാലമായി പരിഹാരംകാണാതെ കിടക്കുകയായിരുന്നു; ഇപ്പോൾ ജർമ്മനി, ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ പിന്തുണയോടുകൂടി, വെനിസെലയുടെ ഏതാനും ഭാഗങ്ങൾ പിടിച്ചടക്കാനൊരുങ്ങി. റൂസ്വെൽട്ട് ഇതിനെ എതിർത്തു; യൂറോപ്പുൻ രാഷ്ട്രങ്ങൾ 'പുതിയ ലോക'ത്തിന്റെ മേൽ കൈവച്ചുപോകരുതെന്നുള്ള മൺറോ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ലംഘനമാണിതെന്നു് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. അങ്ങനെ ചെയ്തക്കം ഹേഗ്കോടതിയുടെ തീർപ്പിനു വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു. "രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള തർക്കങ്ങൾ സമാധാനപരമായ ഒത്തുതീർപ്പിലെത്തിക്കുന്ന നടപടി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും, ഹേഗ്കോടതിക്കു് അതിന്റെ പ്രായോഗിക പ്രാധാന്യം അവിസ്മരണീയമാംവണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ലഭിച്ച ഏറ്റവും നല്ല ഒരവസരമാണിതെന്നു് എനിക്കു തോന്നി", റൂസ്വെൽട്ട് പറഞ്ഞു. ജർമ്മനി തർക്കം കോടതിമുമ്പാകെ അവതരിപ്പിക്കാൻ തയ്യാറായപ്പോൾ അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു: "അന്താരാഷ്ട്രീയമാധ്യസ്ഥം എന്ന തത്ത്വത്തിനു് ഇപ്പോൾ കൈവന്നിട്ടുള്ള ഈ വിജയം, അഭിനന്ദനാർഹമാണു്; ലോകസമാധാനത്തിനു് സന്തോഷകരമായ ഒരാരംഭമാണിതു കുറിക്കുന്നതു്."

അങ്ങനെ മാധ്യസ്ഥസമ്പ്രദായം ലോകനടപ്പായിത്തീരുന്നതുപോലെ തോന്നിക്കുകയും ചെയ്തു. സമാധാനം, തലമുടി നീട്ടിവളർത്തിയ വിശ്വാസഭ്രാന്തന്മാരുടെ കിനാവുകാണൽ മാത്രമല്ലാതായിത്തീർന്നു; അതിപ്പോൾ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരുടെയും നയതന്ത്രജ്ഞന്മാരുടെയും ഗൗരവാവഹമായ ചിന്താവിഷയമാണു്. ഉടമ്പടികളും കഴിഞ്ഞകാലത്തും ഇപ്പോഴും നിലവിലുള്ള തർക്കങ്ങളെപ്പറ്റിമാത്രം വ്യവഹരിക്കുന്നതിനുചകരം, രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിൽ ഭാവിയിൽ ഉണ്ടായേക്കാനിടയുള്ള വിഷമങ്ങളെപ്പറ്റിക്കൂടി ദീർഘദൃഷ്ടിയോടെ വ്യവഹരിക്കാൻ തുടങ്ങി. സമാധാന

സമ്മേളനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം വർദ്ധിച്ചുവന്നു; സമ്മേളനങ്ങളിൽ നിലവിലുള്ള രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളും, സമാധാനം നടപ്പിലാക്കാനുള്ള നടപടിക്രമങ്ങളും, പരിഷ്കൃതരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഒരു സ്ഥിരം അന്താരാഷ്ട്രീയ യൂനിയൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന കാര്യംപോലും ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടുവന്നു.

1902–ൽ, അതായതു് റൂസ്വെൽട്ടു് പ്രസിഡണ്ടുസ്ഥാനമേറ്റെടുത്തതിന്റെ രണ്ടാം കൊല്ലത്തിൽ, യു. എസ്. എ. അടക്കം ഒൻപതു അമേരിക്കൻ റിപ്പബ്ലിക്കുകളും ചേർന്നു് ഒരു ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവച്ചു. മെക്സിക്കോയിൽവച്ചു നടന്ന രണ്ടാം പാൻ–അമേരിക്കൻ സമ്മേളനത്തിൽവച്ചാണു് ഈ ഉടമ്പടി ഏഴുതിയുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതു്; അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആദ്യത്തെ പൊതുവായ മാധ്യസ്ഥക്കാരായിരുന്നു അതു്. അതിനുശേഷം ഏതാനും മാസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആർജൻറീനയും ചിലിയും ചേർന്നു് ഒരു ഉടമ്പടിയുണ്ടാക്കി; നാളതുവരെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഏതു് ഉടമ്പടിയെയും കവച്ചുവയ്ക്കുന്നതായിരുന്നു അതിലെ വ്യവസ്ഥകൾ. ഇരുരാജ്യങ്ങളും തങ്ങളുടെ ആയുധസജ്ജീകരണങ്ങൾ പരിമിതപ്പെടുത്താനും, തങ്ങളുടെ തർക്കങ്ങൾ മധ്യസ്ഥതിരുമാനംവഴി പരിഹരിക്കാനും സമ്മതിച്ചിരുന്നു; ബ്രിട്ടീഷുഗവൺമെണ്ടിനെ തങ്ങളുടെ മധ്യസ്ഥനായി അവർ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇരുരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കുമിടയിലുള്ള ശാശ്വതസമാധാനത്തിന്റെ പ്രതീകമായി ''ആൻഡീസിലെ ക്രീസ്തു'' എന്ന ഭീമാകാരമായ ഒരു പ്രതിമ ആർജൻറീനാ–ചിലി അതിരത്തിയിൽ ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടിയിൽ സ്ഥാപിക്കാനും അവർ തീരുമാനിച്ചു. അതിനടുത്തകൊല്ലം, പ്രധാനമായും സർ വില്യം ക്രീമറുടെ പരിശ്രമഫലമായി, ബ്രിട്ടനും ഫ്രാൻസും ഒരു ഉടമ്പടിയുണ്ടാക്കി; അതിന്റെ വ്യവസ്ഥകളനുസരിച്ചു് ''സാധാരണ നയതന്ത്രബന്ധങ്ങൾകൊണ്ടു് പരിഹരിക്കാൻ കഴിയാതെവരുന്ന നീതിന്യായസ്വഭാവമുള്ള തർക്കങ്ങൾ'' വരുന്ന അഞ്ചുകൊല്ലത്തിനുള്ളിൽ ഹേഗ്കോടതിയുടെ തീർപ്പിനു വിട്ടുകൊടുക്കാൻ ഇരുരാജ്യങ്ങളും സമ്മതിച്ചിരുന്നു.

1904-ൽ തേദോർ റൂസ്‌വെൽട്ടിനെ ആദ്യമായി അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ടായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം ചെയ്ത അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ ഈ മാധ്യസ്ഥസമ്പ്രദായം അദ്ദേഹം "ഹൃദയംഗമമായി ശുപാർശചെയ്ത"യുണ്ടായി. അദ്ദേഹം വാഷിംങ്ടണിൽ ഒരു മാധ്യസ്ഥസമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടി; ബ്രിട്ടനും അമേരിക്കയുംതമ്മിൽ ഉദാരമായ ഒരു ഉടമ്പടിക്കും അദ്ദേഹം ഏർപ്പാടുചെയ്തിരുന്നു; എന്നാൽ, റൂസ്‌വെൽട്ടിനെ നിരാശപ്പെടുത്തുമാറ്, "അമേരിക്കൻ സെനറ്റ് അതു് അംഗീകരിക്കാൻ തയ്യാറായില്ല.

റൂസ്‌വെൽട്ട് പ്രബലനായ ഒരു പ്രസിഡണ്ടായിരുന്നുകിലും, സമാധാനകാംക്ഷിയായി തെളിഞ്ഞുവരുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ പലർക്കും വലിയ സന്തോഷമായിരുന്നു. കല്ലൂരിവ്യവസായത്തിൽ നടന്നുവന്ന പണിമുടക്ക് രാഷ്ട്രത്തെ നാശത്തിന്റെ വക്കിലെത്തിക്കുമെന്നായപ്പോൾ—പൂട്ടലടിക്കാൻ രാഷ്ട്രം കൽക്കരിയെയാണ് ആശ്രയിച്ചിരുന്നതു്—അദ്ദേഹം തൽപ്രതിഹാരത്തിനു് ഒരു കമ്മീഷനെ നിയമിച്ചു; കമ്മീഷൻ ബലപ്രയോഗമൊന്നും കൂടാതെയും, ഇരുകക്ഷിക്കും നാണക്കേടുണ്ടാക്കാതെയും, തർക്കം ഒത്തുതീർപ്പിലെത്തിച്ചു. കള്ളത്തരം എവിടെക്കണ്ടാലും, ഗവർമ്മെണ്ടിലായാലും സ്വകാര്യവ്യവസായത്തിലായാലും, റൂസ്‌വെൽട്ട് അതിനെ എതിർത്തിരുന്നു; രാജ്യത്തിന്റെ പ്രകൃതിസമ്പത്തു് സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനും ജലസേചനംവഴി മരുപ്രദേശങ്ങളെ കൃഷിക്കുപയുക്തമാക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം സുധീരമായ നടപടികളും കൈക്കൊണ്ടു. പക്ഷെ റഷ്യയും ജപ്പാനുംതമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിൽ റൂസ്‌വെൽട്ട് നടത്തിയ മാധ്യസ്ഥപ്രവർത്തനമാണ് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു യഥാർത്ഥ സമാധാനനായകനാക്കിത്തീർത്തതു്.

റഷ്യയുടെ കിഴക്കോട്ടുള്ള പിടിച്ചടക്കലിനെയും, ശാന്തസമുദ്രതീരത്തു് ഹിമത്തിന്റെ ശല്യമില്ലാത്ത ഒരു തുറമുഖത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ആ രാജ്യത്തിന്റെ ആഗ്രഹവും കണ്ടറിഞ്ഞ ജപ്പാൻ പരി

ശ്രമിച്ചുവശായി; ജപ്പാൻ ആദ്യമാദ്യം പ്രതിഷേധിക്കുകയും പിന്നീട് റഷ്യയുമായി കൂടിയാലോചനനടത്താൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. പത്തു് ഉടമ്പടികളും ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടെങ്കിലും ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ലെന്നുകണ്ടപ്പോൾ 1904 ഫെബ്രുവരിയിൽ യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു. പലതെറ്റുകുറ്റങ്ങളുമുണ്ടു്, പൊതുതെങ്കിലും കൂടുതൽ സുശിക്ഷിതമായ ജപ്പാന്റെ കരസൈന്യവും നാവികസൈന്യവും വീണ്ടും വീണ്ടും റഷ്യൻ സൈന്യത്തെ തോല്പിച്ചോടിക്കുകയുംചെയ്തു.

തക്കത്തിലിടപെട്ടു് മധ്യസ്ഥതവഹിക്കാൻ അമേരിക്കൻ പ്രസി: സൊസൈറ്റി റൂസ്വെൽട്ടിനോടഭ്യർത്ഥിച്ചു; പക്ഷെ യുദ്ധംചെയ്യുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളിലേതെങ്കിലുമൊന്നു് തന്നോടു് നേരിട്ടാവശ്യപ്പെടുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കുകയാണു് നല്ലതെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. തക്കം മാധ്യസ്ഥത്തിനു വിട്ടുകൊടുക്കാൻ പരസ്യമായ ആദ്യത്തെ നീക്കം ആരംഭിക്കുന്നതിനു് ജപ്പാനോ റഷ്യയോ തയ്യാറായിക്കണ്ടതുമില്ല. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞു്, ഒരു വമ്പിച്ച നാവിക വിജയം കൈവരിച്ചശേഷം, ജപ്പാൻ രഹസ്യമായി റൂസ്വെൽട്ടിനെ സമീപിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം ആശയമെന്നപോലെ മാധ്യസ്ഥം നിർദ്ദേശിച്ചുനോക്കാൻ അഭ്യർത്ഥിയ്ക്കുകയുംചെയ്തു. അങ്ങനെ ഇരു രാഷ്ട്രങ്ങളുംതമ്മിൽ കൂടിയാലോചനയ്ക്കുപ്പാടുചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായി; "താന്താങ്ങളുടെ സ്വന്തം താല്പര്യത്തെ മുൻനിർത്തിമാത്രമല്ല, പരിഷ്കൃതലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ താല്പര്യവും മുൻനിർത്തിക്കൊണ്ടു്, പരസ്പരസമാധാനത്തിനുവേണ്ടി തുറന്ന കൂടിയാലോചനകൾ ആരംഭിക്കാൻ" അദ്ദേഹം അവരോടാഹ്വാനംചെയ്തു. ഒരു സുഹൃത്തിനു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: "റഷ്യയും ജപ്പാനുംതമ്മിൽ സമാധാനം സ്ഥാപിക്കാൻ എനിക്കു കഴിയുമോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെപ്പറ്റി എനിയ്ക്കൊരു രൂപവുമില്ല. എന്നാൽ കഴിവുള്ള എല്ലാം ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. കുതിരകളെ ഞാൻ വെള്ളത്തിനരികിൽ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കയാണു്; അവ വെള്ളം കുടിക്കുമോ,

അതോ ആറരുകിൽനിന്നു് പരസ്പരം തൊഴിക്കുമോ, എന്താണു് ണ്ടാകാൻപോകുന്നതെന്നു് ദൈവത്തിനുമാത്രമറിയാം.''

റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ വിമർശകന്മാർ അദ്ദേഹം പരാജയപ്പെട്ടു മെന്നതന്നെ പ്രവചിച്ചു. വമ്പിച്ച ആത്മവിശ്വാസമുള്ള ഒരാൾക്കു മാത്രമെ ഇങ്ങനെ അസാധ്യമായ ഒരു കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളു എന്നു് അവർ പറഞ്ഞു. റൂസ്വെൽട്ടിനു് സമാധാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ആത്മാർത്ഥമായ താല്പര്യമില്ലെന്നും, അമേരിക്കയുടെ പുതിയ ശാന്തസമുദ്രസ്വാധീനകേന്ദ്രങ്ങളായ ഹവായിയും ഫിലിപ്പൈൻസും രക്ഷിച്ചുപോരുന്നതിനു് വിദൂര പൂർവ്വദേശത്തു് ശക്തികരം സമതുലിതമായി നില്ക്കുന്നുവെന്നു് ഉറപ്പുവരുത്തുക മാത്രമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്നും മറ്റു ചിലർ പ്രസ്താവിച്ചു.

പതിവുപോലെ റൂസ്വെൽട്ടു് തന്റെ വിമർശകന്മാരെ പാടെ അവഗണിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. 1905 ആഗസ്റ്റിൽ റഷ്യയുടെയും ജപ്പാന്റെയും പ്രതിനിധികരം കൂടിയാലോചനയ്ക്കു വന്നപ്പോരം അദ്ദേഹം ''യു. എസ്. എസ്. മേ ഫ്ളവർ'' എന്ന കപ്പലിൽ അവരെ സ്വീകരിച്ചു; ഇരുകക്ഷിക്കാരെയും അദ്ദേഹം പരസ്പരം പരിചയപ്പെടുത്തി. ഭക്ഷണസമയത്തു് ഇരിപ്പിടങ്ങളുടെകാര്യത്തിൽ ആക്ഷം മൻഗണന നൽകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ''ബുഫേ'' സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള സൽക്കാരമാണു് അദ്ദേഹം ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു്. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞപ്പോരം അദ്ദേഹം ചെയ്ത 'ടോസ്റ്റു്' പ്രസംഗത്തിൽ, ഈ രണ്ടു രാഷ്ട്രങ്ങളുടെയും താല്പര്യം മുൻനിർത്തി മാത്രമല്ല, മനുഷ്യരാശിയുടെ മുഴുവൻ താല്പര്യം മുൻനിർത്തി, ഇരുകക്ഷികരംക്കുമിടയിൽ ന്യായയുക്തവും ശാശ്വതവുമായ സമാധാനം ഏറ്റവും വേഗത്തിൽ സ്ഥാപിതമാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന'' പ്രത്യാശ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

ന്യൂഹാംഷയർ തീരത്തുള്ള പോർട്ട്സ്മൗത്ത് പട്ടണത്തിലെ നാവൽബേസിൽവച്ചു് മൂന്നാഴ്ചക്കാലത്തോളം ഇരുരാജ്യങ്ങളുടെയും തന്ത്രപ്രതിനിധികരം കൂടിയാലോചനയും സംഭാഷണ

ങ്ങളും നടത്തി. റൂസ്‌വെൽട്ട് സംഭവഗതികളും സസൂക്ഷ്മം പഠിച്ചുവരികയും, വിഷമഘട്ടങ്ങളിൽ വേണ്ടപ്പെട്ട നേതൃത്വം നല്കുകയും ചെയ്തു. കാര്യം വെട്ടിത്തുറന്നുപറയുന്ന സ്വഭാവക്കാരനായ പ്രസിഡണ്ടും, പുളിഞ്ഞൊടിഞ്ഞ ചിറകുകൾ തടവി ശരിയാക്കുന്നതിലും മുറിവേറ്റ അഭിമാനം മയപ്പെടുത്തുന്നതിലും അത്ഭുതകരമായ ശേഷിയും തന്ത്രനൈപുണ്യവും ഉള്ള ആളാണെന്നും തന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾകൊണ്ടു് വെളിപ്പെട്ടതി. ''അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം അക്ഷീണമായിരുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപായങ്ങൾക്കൊരുപരിയുമില്ലായിരുന്നു'' എന്നാണു് ഒരു രാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നതു്. നയതന്ത്രപ്രതിനിധികളുമായി അദ്ദേഹം പലതവണ സംഭാഷണങ്ങൾ നടത്തി; വിഷമംപിടിച്ച പ്രശ്നങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം നിരവധി കത്തുകളും കേബിളുകളും എഴുതി. അദ്ദേഹം ജർമ്മൻ കൈസറോടു് സാറിന്റെ മേൽ സ്വാധീനംചെലുത്താനും, ഇംഗ്ലീഷുകാരോടു ജപ്പാൻകാരുടെ മേൽ സ്വാധീനംചെലുത്താനും അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ഇരുകക്ഷികളും പലതവണ അദ്ദേഹത്തെ ചൊടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ''സാറിനു് യുദ്ധംചെയ്യാൻ കഴിയാതെവന്നു; ഇപ്പോഴും സമാധാനം സ്ഥാപിക്കാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിയുന്നില്ല'', അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഇനിയും കൂടുതൽ വിജയം നേടിക്കളയാമെന്ന വിചാരത്തിൽ ജപ്പാൻ യുദ്ധം തുടർന്നു നടത്താനാഗ്രഹിക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിനു് അതൊട്ടും പിടിച്ചില്ല. കൈസർ പോലും ഒരു കുഴപ്പക്കാരനാവുന്നമട്ടാണു് കണ്ടതു്. ''സാറിനെയും കൈസറെയും മിക്കാഡോയെയും കൂടുതൽ കൂടുതൽ കാണുംതോറും എനിക്കു് ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥിതിയിൽ കൂടുതൽ സംതൃപ്തി തോന്നുകയാണു്'', റൂസ്‌വെൽട്ട് ഒരു സുഹൃത്തിനെഴുതിയ കത്തിൽ പറയുകയുണ്ടായി.

''ദേശീയമായ സ്വാർത്ഥതാല്പര്യങ്ങളും, സൈനികതന്ത്രങ്ങളും, വിശാലമായ മാനുഷികതാല്പര്യങ്ങളും എല്ലാം പരിഗണിച്ചാൽ, റഷ്യയ്ക്കു് ബുദ്ധിപൂർവ്വം ചെയ്യാൻകഴിയുന്ന ഏറ്റവും

നല്ലകാര്യം ഈ നിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ചു് സമാധാനത്തിനു സമ്മതിക്കുന്നതാണു്; അങ്ങു് ഈ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിക്കുമെന്നതന്നെയാണു് എന്റെ പ്രത്യാശയും പ്രാർത്ഥനയും'', റൂസ്‌വെൽട്ടു്, സാർചക്രവർത്തിക്കെഴുതി. മിക്കഡോയ്ക്കെഴുതിയ കത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു: ''ജപ്പാൻ സമാധാനത്തിനു വഴങ്ങുമെന്നാണു് പരിഷ്കൃതലോകത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷ; മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു് ജപ്പാനിൽ വിശ്വാസമുണ്ടു്; സൈനികകാര്യങ്ങളിൽ പ്രകടമാക്കപ്പെട്ടതിൽ ഒട്ടും കുറയാത്ത നേതൃത്വം ജപ്പാൻ ന്യായത്തിന്റെകാര്യത്തിലും പ്രകടമാക്കട്ടെ.''

ജപ്പാന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു് ''മേലാൽ യാതൊരു പരിഗണനയും നല്കുകയില്ലെന്നു''' സാർചക്രവർത്തി മറുപടി അയച്ചപ്പോൾ റൂസ്‌വെൽട്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു മറെറാരു സന്ദേശം അയച്ചു: ''ഈ വ്യവസ്ഥകളിൽ സമാധാനത്തിനു വഴങ്ങാൻ കൂട്ടാക്കാതിരിക്കുന്നതു്, എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, റഷ്യയ്ക്കു് ഭയങ്കരനാശം ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുകയാണു്; അങ്ങനെയൊരു നാശത്തിനുള്ള സാധുതയ്ക്കു് ഉത്തരവാദിയായിത്തീരാൻ എനിക്കശേഷം ഇഷ്ടവുമില്ല—വിശേഷിച്ചും, തികച്ചും ന്യായവും മാന്യവുമായ സമാധാനത്തിനു് പോംവഴി ഉറന്നുകിടക്കുമ്പോഴം.'' അദ്ദേഹം വീണ്ടും കൈസർക്കു് ഒരു കേബ്ൾസന്ദേശമയച്ചു, ഒരിക്കൽകൂടി സാർചക്രവർത്തിയെ സമാധാനത്തിന്റെനേർക്കു നീങ്ങുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു്.

ഒടുക്കം രണ്ടു രാഷ്ട്രങ്ങളും തമ്മിൽ ഒരു ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ''ഞാൻ വലിയതോതിലുള്ള ഒരു ഭാഗ്യപരീക്ഷണം നടത്തുകയായിരുന്നു; എനിക്കതറിയുകയും ചെയ്യാം. കാര്യം ഇതുപോലെ കലാശിച്ചതിൽ എനിക്കു സന്തോഷമുണ്ടു്'', റൂസ്‌വെൽട്ടു് ഒരു സുഹൃത്തിനു് എഴുതി. തന്റെ മകനുക്കെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ അദ്ദേഹം സമ്മതിക്കുകയുണ്ടായി, അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയൊക്കെ പ്രവർത്തിച്ചതു് ''സംഭവഗതികളം അങ്ങനെരൂപമെടുത്തതിനാലാണു്; ഞാൻ മറവുവല്ലതരത്തിലുമാണു് ചെ

രുമാറിയിരുന്നതെങ്കിൽ, എന്റെ കടമനിർവ്വഹിക്കുന്നതിൽനിന്നു ഞാൻ വ്യതിചലിക്കുന്നതായി എനിക്കു തോന്നുമായിരുന്നു.'' താൻ ഈ ശ്രമത്തിൽ വിജയിക്കാതെവന്നാൽ ''ഞാൻ പരിഹാസപാത്രവും അവഹേളിതനുമായിത്തീരുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതിരുകവിഞ്ഞ സ്തുതിയാണെനിക്കു ലഭിക്കുന്നതു'', അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

ലോകം മുഴുവൻ കൗതുകപൂർണ്ണമായ താല്പര്യത്തോടെയാണു ഈ കൂടിയാലോചനകളുടെ പുരോഗതി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. അതു വിജയപര്യവസായിയായിത്തീരുമെന്നു് ആശംതന്നെ യഥാർത്ഥത്തിൽ കരുതിയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ കൂടിയാലോചനകളും വിജയകരമായി മുന്നോട്ടുപ്പോയിലെത്തിയപ്പോൾ, എല്ലായിടത്തുനിന്നും റൂസ്വെൽട്ടിനു് പ്രശംസകളും ലഭിച്ചു. മിക്കാഡോയും സാമ്രാജ്ഞിയും എല്ലാ ഭരണതലവന്മാരും അദ്ദേഹത്തിനു് അഭിനന്ദനസന്ദേശങ്ങളയച്ചിരുന്നു. സമാധാനസംഘടനകളും തങ്ങളുടെ ആഹ്ലാദം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

പക്ഷെ അടുത്തകൊല്ലം റൂസ്വെൽട്ടിനു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ലഭിച്ചപ്പോൾ, ഇതേ സമാധാനസംഘടനകളും ഒരു പ്രതിഷേധക്കൊടുങ്കാറ്റുതന്നെയുയർത്തുകയുണ്ടായി. ''മനുഷ്യത്തിൽ സംസാരിക്കുകയും കൈയിൽ വലിയൊരു വടി കരുതുകയും ചെയ്യുക'', ''ഒരു പരിഷ്കൃതജനതയുടെ യുദ്ധസന്നദ്ധമായ ശക്തിക്കു മാത്രമെ ലോകത്തിനു് സമാധാനം നൽകാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ'' എന്നും മറ്റുമുള്ള റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളാണു അവർ ഉദ്ധരിച്ചു; സുശക്തമായ കരസൈന്യവും സുശക്തമായ നാവികസൈന്യവും ആവശ്യമാണെന്നു വാദിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങളും അവർ പൊക്കിക്കാട്ടി. ''നിലവിലുള്ള സൈനികശക്തി വെട്ടിക്കുറയ്ക്കുകയോ തീരെ ഇല്ലാതാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി'' പരമാവധി പ്രയത്നിച്ചിട്ടുള്ള സ്ത്രീക്കോ പുരുഷനോ ആയിരിക്കണം സമാധാനസമ്മാനം നല്കേണ്ടതെന്ന നോബലിന്റെ നിർദ്ദേശവും റൂസ്വെൽട്ടി

ന്റെ നിലപാടും തമ്മിൽ എങ്ങനെ പൊരുത്തപ്പെടുത്താൻ കഴിയും?

നോബൽ കമ്മിറ്റി, പതിവുപോലെതന്നെ, അതിന്റെ തീരുമാനം ന്യായീകരിക്കാനോ വിശദീകരിക്കാനോ മിനക്കെട്ടില്ല. എങ്കിലും ഈ തീരുമാനത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്ന മറ്റു ചിലർ മുന്നിക്കാട്ടുകയുണ്ടായി, റൂസ്‌വെൽട്ടിന്റെ ഒത്തുതീർപ്പു സംഭാഷണങ്ങളും, അതു കൈവരിച്ച വിജയംകൊണ്ടു സമാധാന പ്രസ്ഥാനത്തെ സഹായിക്കുകമാത്രമല്ല, ഭാവിയിലേയ്ക്കു ഒരു മാതൃക കാണിച്ചുകൊടുക്കുകകൂടിയാണു ചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്നു്. റൂസ്‌വെൽട്ടു് മധ്യസ്ഥതയ്ക്കൊരുങ്ങിയതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഴുവൻ സ്വാധീനശക്തിയും സമാധാനത്തിന്റെ ഭാഗത്തേയ്ക്കു മാറ്റിനിർത്തുകയാണു ചെയ്തതെന്നും, രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കിടയിൽ സൗഹാർദ്ദവും അന്താരാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളിൽ മാധ്യസ്ഥമാർഗ്ഗവും വളർത്താനാണു് അദ്ദേഹം തന്മൂലം സഹായിച്ചതെന്നും നിസ്സംശയം പറയാവുന്നതാണെന്നു് പത്രാധിപന്മാരും, പത്രലേഖകന്മാരും, ചിന്തകന്മാരായ എഴുത്തുകാരും അവരുടെ വായനക്കാരെ ഓർമ്മിപ്പിച്ചു.

നോബൽസമ്മാനം സ്വീകരിക്കുന്നവർ, സാധാരണ പതിവനുസരിച്ചു് ചെയ്യാറുള്ള പ്രസംഗം, റൂസ്‌വെൽട്ടിന്റെ കാര്യത്തിൽ, അദ്ദേഹം പ്രസിഡണ്ടു് പദവിയിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നതുവരെ നീട്ടിവയ്പ്പാൻ കമ്മിറ്റി അനുവാദംനല്കി. സമ്മാനത്തുകയായ 36,734.79 ഡോളറിനുള്ള ഒരു ചെക്കും, മെഡലും ഡിപ്ലോമയും അവർ അദ്ദേഹത്തിനയച്ചുകൊടുത്തു. അവ കൈപ്പറ്റിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: "മെഡലും ഡിപ്ലോമയും എന്റെ ആയുഷ്ക്കാലം മുഴുവൻ വിലപിടിച്ച സമ്മാനങ്ങളായി ഞാൻ കണക്കാക്കും; എന്റെ മരണശേഷം എന്റെ കുട്ടികളും അങ്ങനെത്തന്നെ ചെയ്യും." സമ്മാനത്തുക, അമേരിക്കയിൽ "വ്യവസായികസമാധാനം വളർത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു ഗവേഷണം"യി ഉപയോഗപ്പെടുത്താനാണു് അദ്ദേഹം നിശ്ച

ശിച്ചതു്; വ്യാവസായികസമാധാനവും, അന്താരാഷ്ട്രീയസമാധാനത്തോളം പ്രധാനപ്പെട്ടതാണെന്നും, "സമ്മാനദാനത്തിന്റെ ആത്മസത്തയുമായി ഒരു പ്രത്യേകതരത്തിൽ ഇണങ്ങുന്നതു" മാണെന്നും അദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നു. എന്നാൽ പത്രകൊല്ലത്തിനു ശേഷവും, ആ തുക അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചതരത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ, ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിൽപെട്ട കഷ്ടത അനുഭവിക്കുന്നവരെ സഹായിക്കുന്നതിനു വിനിയോഗിക്കാൻ റൂസ്വെൽട്ടു് തീരുമാനിച്ചു.

റൂസ്വെൽട്ടു്, റഷ്യാ-ജപ്പാൻ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പരിശ്രമത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കയായിരുന്നപ്പോൾ, വടക്കൻ ആഫ്രിക്കയിലെ മൊറോക്കൊ രാജ്യത്തിന്റെമേലുള്ള നിയന്ത്രണത്തെച്ചൊല്ലി യൂറോപ്പിൽ അപകടസാധ്യതയുള്ള ഒരു തർക്കം വളർന്നുവന്നിരുന്നു. ഫ്രാൻസും ജർമ്മനിയുംതമ്മിൽ ഇതിന്റെ പേരിൽ ഒരു യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടാൻ സാധ്യതയുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ റൂസ്വെൽട്ടു് ഇടപെട്ടു. ആൾജീസിറാസിൽ ഒരു സമ്മേളനത്തിനു വരാൻ അദ്ദേഹം ഇരു രാജ്യങ്ങളെയും പ്രേരിപ്പിച്ചു; ഇവക്കുപുറമെ, സ്പെയിനും ഗ്രെയിറ്റ് ബ്രിട്ടനുമടക്കമുള്ള മിക്ക യൂറോപ്യൻ രാഷ്ട്രങ്ങളും അമേരിക്കയും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. അവിടെവച്ചു് ആഭ്യന്തരപരിഷ്കാരങ്ങൾ, ക്രമസമാധാനപാലനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ, ന്യായമായ വ്യാപാരവ്യവസ്ഥകൾ തുടങ്ങിയവ വിശദമായി ചർച്ചചെയ്യപ്പെടുകയും വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തുകയുംചെയ്തു. "മൊറോക്കൊയുടെ രാജ്യാതിർത്തികൾ മാനിക്കാൻ" എല്ലാ ശക്തികളും വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. ഈ സമ്മേളനം, ലോകസമാധാനം കൈവരിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ റൂസ്വെൽട്ടു് നേടിയ മറെറാരു വിജയമാണെന്നു് അംഗീകരിക്കപ്പെടുകയുംചെയ്തു.

1907-ൽ പ്രസിഡണ്ടു് റൂസ്വെൽട്ടു്, അമേരിക്കൻ പടക്കപ്പലുകൾ ലോകം ചുറ്റിസഞ്ചരിക്കുന്നതിനു് ഏർപ്പാടുചെയ്തു

പ്പോഴും അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെയും അമേരിക്കയുടെയും പ്രശസ്തി ഗണ്യമായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ഇതുപോലുള്ള ഒരു സംരംഭം മറ്റൊരു രാഷ്ട്രവും അതിനുമുമ്പു് നടത്തിയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ സമരതുല്യമായ ഒരു നടപടിയാണിതെന്നു് ചിലർ ആക്ഷേപിച്ചു; ജപ്പാനുമായി ഒരു യുദ്ധത്തിനുപോലും അതു വഴിവച്ചേയ്ക്കുമെന്നു് അവർ പറഞ്ഞു. പക്ഷെ ബലപ്രകടനം സമാധാനം വളർത്താൻ ഉപകരിക്കുമെന്നാണു് റൂസ്‌വെൽട്ടു് വിശ്വസിച്ചിരുന്നതു്. അദ്ദേഹം നാവികസേനാംഗങ്ങളെ "സമാധാനത്തിന്റെ അംബാസഡർമാർ" എന്നു് വിശേഷിപ്പിക്കുകയും, വിദേശതുറമുഖങ്ങളിൽ അവർ പെരുമാറുന്ന രീതിക്കനുസരിച്ചു് അവർ അമേരിക്കയുടെ സൽപ്പേരു വളർത്തുകയോ കെടുത്തുകയോ ചെയ്യുന്നതായിരിക്കുമെന്നു് അവരോടു പറയുകയുംചെയ്തിരുന്നു. ഈ പര്യടനം ഒരു വമ്പിച്ച വിജയമായിത്തീർന്നു; "ഞാൻ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സേവന" മാണിതെന്നു് റൂസ്‌വെൽട്ടു് പ്രസ്താവിച്ചു.

അതേവർഷം ഹേഗിൽവെച്ചു് രണ്ടാംസമാധാനസമ്മേളനം നടത്തപ്പെട്ടു; 1899-ൽ ചേർന്ന സമ്മേളനത്തിലെടുത്ത തീരുമാനങ്ങളും പുനരവലോകനം ചെയ്യുകയും, മറ്റു അന്താരാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളും പരിഗണിക്കുകയുമായിരുന്നു ഈ സമ്മേളനത്തിന്റെ പരിപാടി. റൂസ്‌വെൽട്ടു് ഈ സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടുന്നതു് നന്നായിരിക്കുമെന്നു് ഡി'എസ്റ്റൂർനെല്ലെപ്പട്ട നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നെങ്കിലും, ആദ്യത്തെ ഹേഗ്സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടിയ സാർ ചക്രവർത്തിതന്നെ രണ്ടാം സമ്മേളനവും വിളിച്ചുകൂട്ടാൻ താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചതുകൊണ്ടു് റൂസ്‌വെൽട്ടു് അങ്ങനെ ചെയ്തില്ല. സാർ ചക്രവർത്തിക്കു് ഈ ബഹുമതി വിട്ടുകൊടുക്കാൻ റൂസ്‌വെൽട്ടിനു് സന്തോഷം മാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളുതാനും.

ആദ്യത്തെ ഹേഗ്സമ്മേളനത്തിലേയ്ക്കു്, റഷ്യയുമായി നയതന്ത്രബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്ന രാജ്യങ്ങളെ മാത്രമെ ക്ഷണി

ച്ചിരുന്നുള്ളു; എന്നാൽ അമേരിക്കയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് തെക്കെ അമേരിക്കയിലെ റിപ്പബ്ലിക്കുകളെയും രണ്ടാംസമ്മേളനത്തിലേയ്ക്ക് ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു. അമ്പത്തിനാലു രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. മുൻതീരുമാനങ്ങളും ചിലതു പരിഷ്കരിക്കുകയും, ഹേഗ്കോടതിയിലെ ജഡ്ജിമാരെ നിയമിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകളും നിശ്ചയിക്കുകയും, അവ്യക്തമായ രീതിയിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമങ്ങളും ക്രോഡീകരിച്ച് എഴുതിവയ്ക്കുകയുംചെയ്തതു് ഈ സമ്മേളനത്തിന്റെ പ്രധാന നേട്ടങ്ങളായിരുന്നു. പക്ഷെ സമ്മേളനത്തിന്റെ ശ്രമം മുഴുവൻ യുദ്ധം നിയന്ത്രിച്ചുനിർത്തുന്നതിനു മാത്രമാണെന്നും, അല്ലാതെ യുദ്ധം ഇല്ലായ്മചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ടിയല്ലെന്നും കണ്ടപ്പോൾ ബെർത്താഫോൺസട്ട്നറെപ്പോലുള്ള ആളുകൾക്ക് കടുത്ത നിരാശയാണനുഭവപ്പെട്ടതു്. ഇതു് കുറെയൊക്കെ റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ പ്രവർത്തനഫലമായിരുന്നതാനും. ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ പോലീസ് സൈന്യത്തിനു് യാതൊരു വ്യവസ്ഥയും നിലവിലില്ലാതിരിക്കെ, ആയുധസജ്ജീകരണത്തിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും തടയാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനോടു് അദ്ദേഹം യോജിച്ചില്ല. "മഹത്തായ സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രങ്ങളും സ്വയം നിർവീര്യമാക്കപ്പെടുകയും, സ്വേച്ഛാധിപതിരാഷ്ട്രങ്ങളും കിരാതഭരണക്രമങ്ങളും ആയുധമണിഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥ അങ്ങേയറ്റം വിനാശകരമായിരിക്കും," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

1908-ൽ റൂസ്വെൽട്ട് പ്രസിഡണ്ട്സ്ഥാനത്തുനിന്നു വിരമിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരുവനല്ല മുഴുവൻ കാലാവധിയും അതിനുമുമ്പ് ഒരുതവണ നാലുവർഷത്തോളംവരുന്ന മിക്കവാറും മുഴുവൻ കാലാവധിയും പ്രസിഡണ്ടായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നു. "ഇനി മറ്റാരെങ്കിലും അമരമൊന്നു പിടിച്ചുനോക്കാൻ സമയമായി," എന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ സഹായത്തോ-

ട്ടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തും വിലും ഹോവാർഡ് ടാഫ്റ്റ് പ്രസിഡണ്ടായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു; റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ കീഴിൽ സിക്രട്ടറി ഓഫ് വാർ ആയും ഫിലിപ്പൈൻ സിലെ ആദ്യത്തെ ഗവർണ്ണറായും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള വ്യക്തിയാണ് ടാഫ്റ്റ്.

പ്രസിഡണ്ടെന്നനിലയിൽ താൻ ചെയ്ത പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം വിലയിരുത്തുന്നകൂട്ടത്തിൽ റൂസ്വെൽട്ട് പ്രഥമസ്ഥാനംനല്കിയതു് നാവികസൈന്യത്തെ സുശക്തമാക്കിത്തീർത്തതിനും, നാവിയുടെ ആഗോളപര്യടനത്തിനുമായിരുന്നു; രണ്ടാമതു്, പനാമാകനാൽ; അതു കഴിഞ്ഞാൽ, റഷ്യയും ജപ്പാനും തമ്മിലുള്ള സമാധാന ഉടമ്പടിയും, ആംജീസിറാസ് സമ്മേളനവും. താൻ പ്രസിഡണ്ടായിരുന്നകാലത്തു് ഒരു വിദേശശത്രുവിന്റെ നേർക്കു് ഒരൊറ്റ വെടിയുണ്ടപോലും പൊഴിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടില്ലെന്നു് ആത്മപ്രശംസയായി അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചതും തികച്ചും സത്യംതന്നെയായിരുന്നു. "നാം പരിപൂർണ്ണമായ സമാധാനത്തിലാണു് കഴിഞ്ഞുകൂടിയതു്", അദ്ദേഹം എഴുതി. "യുദ്ധത്തിന്റെ കാർമേഘങ്ങളം ഭീഷണിപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒരു രാഷ്ട്രവും ലോകത്തെവിടെയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല; ലോകത്തിലൊരു രാഷ്ട്രത്തോടും നാം തെറ്റുചെയ്തിട്ടില്ല; ലോകത്തു് ഒരു രാഷ്ട്രത്തെയും നാം ഭയപ്പെടേണ്ടിയും വന്നിട്ടില്ല"

പ്രസിഡണ്ടായിരുന്നപ്പോഴും തനിക്കു ലഭിച്ചിരുന്ന ബഹുമതികളോ പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളോ ഒന്നുംതന്നെ തന്റെ സാധാരണജീവിതത്തിൽ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകാൻ റൂസ്വെൽട്ട് ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. വരാനിരിക്കുന്ന രണ്ടുവർഷങ്ങളിൽ ആദ്യം ഏതാനും മാസങ്ങളോളം ആഫ്രിക്കയിൽ ചിലവഴിക്കാമെന്നും, വൻകാടുകളിലുള്ള വേട്ടമൃഗങ്ങളെ കാണാനും ചിലതിനെ വെടിവെയ്ക്കാനും അവസരം ലഭിക്കുമെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷ; അതു കഴിഞ്ഞു് ഭാര്യയോടും കുട്ടികളോടുംകൂടി യൂറോ

പ്പീൽ ഒരു പര്യടനം നടത്തണം; അതിനുശേഷം "രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹ്യവും വ്യാവസായികവുമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പൊരുതാൻ" അമേരിക്കയിലേയ്ക്കുതന്നെ തിരിച്ചുവരണം.

ആഫ്രിക്കയിൽ ചിലവഴിക്കാനുദ്ദേശിച്ചിരുന്ന മാസങ്ങൾ, ഒരു മുഴുവൻ കൊല്ലത്തോളം നീണ്ടുപോയി; വനപ്രദേശത്തു താമസിച്ച് പക്ഷിമൃഗാദികളെ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണം നടത്തുകയും, അവയുടെ പടംപിടിക്കുകയും, ചിലതിനെ വെടിവയ്ക്കുകയും, ധാരാളം എഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്ന ആ കാലം റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും രസാവഹമായ നാളുകളായിരുന്നു. അതു കഴിഞ്ഞ് യൂറോപ്യൻപര്യടനത്തിനിറങ്ങിയ അദ്ദേഹത്തിനു ചെല്ലുന്നിടത്തെല്ലാം ആവേശപൂർണ്ണമായ ഒരു സ്വീകരണമാണ് ലഭിച്ചതു്. പല സ്ഥലങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പ്രസംഗത്തിനു ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങൾക്ക് നല്ലൊരു സ്വീകരണമാണ് എല്ലായിടത്തും ലഭിച്ചതു്.

1910 മെയ് 5-ാംതീയതി നോർവെയിലെ ക്രിസ്റ്റ്യാനിയാ നഗരത്തിൽ പൊതുഒരുവ് പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു; കാരണം അന്നാണ്, വളരെ വൈകിയാണെങ്കിലും, റൂസ്വെൽട്ട് സമാധാനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള തന്റെ നോബൽ പ്രസംഗം നടത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. നായാട്ടുകാരനും, പ്രകൃതിനിരീക്ഷകനും, എഴുത്തുകാരനും, രാഷ്ട്രീയനേതാവുമായ റൂസ്വെൽട്ടും പത്നിയും, ഹാകോൺ രാജാവിന്റെയും മൗഡ് രാജ്ഞിയുടെയും ആതിഥ്യം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് രാജകീയ കൊട്ടാരത്തിലേക്ക് യാത്രചെയ്തപ്പോൾ വഴിനീളെ ജനങ്ങൾ തിങ്ങിക്കൂടി ഹർഷാരവംമുഴക്കിയിരുന്നു.

നാഷനൽ തിയറ്ററിൽ തിങ്ങിക്കൂടിയ നിറഞ്ഞ സദസ്സിന്റെയും നോബൽസമ്മാനക്കമ്മിറ്റിയുടെയും മുമ്പാകെയാണ് റൂസ്വെൽട്ട് പ്രസംഗിച്ചതു്. രാജാവും രാജ്ഞിയും, അവരുടെ ഔദ്യോഗികകുടുംബാംഗങ്ങളും, നയതന്ത്രപ്രതിനിധി

കളും, പണ്ഡിതന്മാരും, സാഹിത്യനായകന്മാരും, മനഃസിപ്പൽ ഭരണാധികാരികളും, നോർവീജിയൻ പാർലമെൻറംഗങ്ങളും— വിശിഷ്യ അതിൻെറ പ്രഥമ വനിതാ മെമ്പറും—തദവസരത്തിൽ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. "ന്യായബോധത്തിൻെറ സമാധാനം" എന്ന വിഷയത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിൽ, റൂസ്വെൽട്ട് തൻെറ ആശയങ്ങളും വെട്ടിത്തുറന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചു. സമാധാനം ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യംതന്നെയാണെങ്കിലും, അതിനേക്കാൾ വിലപ്പെട്ടതായി ന്യായം, ധർമ്മം തുടങ്ങിയ ചില മൂല്യങ്ങളുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു. "രാഷ്ട്രങ്ങളെന്ന നിലയ്ക്കു് സമാധാനം കാംക്ഷിക്കുകയെന്നതു് നമ്മുടെ പ്രാഥമിക കടമകളിലൊന്നാണു്. എന്നാൽ അതിനേക്കാൾ ഉയർന്ന ഒരു കടമയാണു്, ന്യായം കാംക്ഷിക്കുകയെന്നതു്." ന്യായപൂർണ്ണമായ സമാധാനം സ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നതിനായി സ്വീകരിക്കാവുന്ന ചില പ്രായോഗിക നടപടികളാണു് രാഷ്ട്രങ്ങൾതമ്മിൽ കൂടുതൽ സമാധാന ഉടമ്പടികളിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കുക, ഹേഗ് കോടതി ശക്തിപ്പെടുത്തുക, ആയുധസജ്ജീകരണങ്ങളും പരിമിതപ്പെടുത്താൻ പരസ്പരസഖ്യങ്ങളുണ്ടാക്കുക എന്നിവ. അപ്രായോഗികമായ പൊതുമാധ്യസ്ഥങ്ങളും, നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത ഉടമ്പടികളും ഒഴിവാക്കപ്പെടേണ്ടതാണു്. അങ്ങനെയായി, എല്ലാ പരിഷ്കൃതരാഷ്ട്രങ്ങളുംചേർന്നു് ഒരുതരം ലീഗ് രൂപീകരിക്കുന്നതും കൊള്ളാവുന്നതാണെന്നു് റൂസ്വെൽട്ട് നിർദ്ദേശിച്ചു; ഇത്തരം ഒരു സംഘടനയ്ക്കു് ഒന്നായിച്ചേർന്നു് സമാധാനം സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയും.

പ്രസംഗം അവസാനിച്ചപ്പോൾ സദസ്യർ ഹർഷാരവം മുഴക്കി; പ്രാസംഗികനു് "മൂന്നുവട്ടം മൂന്നു്" എന്ന നോർവീജിയൻ അഭിവാദനം മുഴക്കുന്നതിൽ രാജാവും രാജ്ഞിയും എഴുന്നേറ്റുനിന്നുകൊണ്ടു് പങ്കുചേർന്നു. അന്നു വൈകുന്നേരം നഗരസഭ നല്കിയ ഒരു വിരുന്നിൽ റൂസ്വെൽട്ട് വിശിഷ്ടാതിഥി

യായിരുന്നു; അടുത്തദിവസം യൂനിവേഴ്സിറ്റി ഓഫ് നോവെ അദ്ദേഹത്തിനു് ഡോക്ടർ ഓഫ് ഫിലോസഫി ബിരുദം നല്കി.

റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ പ്രസംഗം റിപ്പോർട്ടുചെയ്ത ഒരു ലേഖകൻ ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നു: "റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ സമാധാനപ്രസംഗം അല്പമൊക്കെ സമരവീര്യം മുഴച്ചുനിൽക്കുന്ന ഒന്നായി ചിലർക്കു തോന്നിയേക്കാം; എന്നാൽ ഇങ്ങനെ കരുതുന്നതു് അദ്ദേഹത്തോടു കാണിക്കുന്ന ഒരനീതിയായിരിക്കും. അമിതമായ സമാധാന ഉടമ്പടികൾക്കെതിരാണു് അദ്ദേഹം; കാര്യങ്ങളെ അതാതിന്റെ നിലവാരത്തിൽ കാണുകയാണു് അദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നതു്; യാതൊരു പതറിച്ചയുംകൂടാതെ അദ്ദേഹം വീഷമങ്ങളെ നേരിടുകയാണു്; നല്ല സാമാന്യബുദ്ധിയോടെയാണു് അദ്ദേഹം പ്രസംഗിക്കുന്നതു്." മുമ്പത്തെ ആഴ്ച കോപ്പൻഹാഗനിലെ ഒരു പത്രം റൂസ്വെൽട്ടിനെക്കുറിച്ചു് പുകഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞ ഭാഗം പ്രസ്തുത ലേഖകൻ ഉദ്ധരിക്കുകയുംചെയ്തു: "സമാധാനത്തിന്റെ നേതാവു്, നീതിയുടെ വക്താവു്, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വിശ്വസ്തഃസേവകൻ."

നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയ റൂസ്വെൽട്ടിനു് ടാഫ്റ്റിന്റെ യാഥാസ്ഥിതികഭരണം കണ്ടു് നിരാശയാണു് തോന്നിയതു്; 1912-ലെ പ്രസിഡണ്ടു് തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുള്ള സ്ഥാനാർത്ഥിത്വം കരസ്ഥമാക്കാൻ ശ്രമിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. പക്ഷേ അതിൽ ടാഫ്റ്റ് അദ്ദേഹത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തിക്കളഞ്ഞു; അപ്പോൾ റൂസ്വെൽട്ട് 'പ്രോഗ്രസ്സീവ് പാർട്ടി' എന്ന പേരിൽ ഒരു പുതിയ കക്ഷി രൂപീകരിക്കുകയും, തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ഡെമൊക്രാറ്റിക്ക് കക്ഷി ജയിക്കാനിടയാക്കിത്തീർക്കുകയുംചെയ്തു. വൃദ്ധ്രു വിസ്മരണാകട്ടെ, റൂസ്വെൽട്ടിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ടാഫ്റ്റിനേക്കാൾ "ഭയങ്കര"നായിരുന്നതാണും.

1913-ൽ റൂസ്വെൽട്ട് തെക്കേ അമേരിക്കയിൽ ഒരു പര്യവേക്ഷണസാഹസികയാത്ര നടത്തുകയാണു് ചെയ്തതു്. അ

ഭവരെ "റിവർ മാഫ് ഡൗട്ട്" (സന്ദേഹനദി) എന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്ന നദിയുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം അദ്ദേഹവും സംഘവും കണ്ടെത്തി. അന്നുമുതൽ നദിയുടെ പേർ "റൂസ്വെൽട്ട് നദി" എന്നായിത്തീർന്നു. ബ്രസീലിൽ അതിനു "റിയോതേദോറെ" എന്നാണു് പറഞ്ഞുവരുന്നതു്. അമേരിക്കയിൽ തിരിച്ചെത്തിയശേഷം തുടരെത്തുടരെ "ആഫ്രിക്കൻ ഗെയിം ടെയിൽസ്", "ബ്രസീലിയൻ വിൽഡനർനസ്സ്" എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി; ഇതിനുപുറമെ നിരവധി മാസികാലേഖനങ്ങളും അദ്ദേഹം എഴുതുകയുണ്ടായി.

പക്ഷേ 1914-ൽ, ജർമ്മൻകാർ, നിഷ്പക്ഷരാജ്യമായ ബൽജിയത്തിന്റെ നേർക്കു് കടന്നാക്രമണം നടത്തിയശേഷം, പ്രത്യേകിച്ചും 1915 മെയ്മാസത്തിൽ അവർ "ലൂസിറ്റാനിയ" കപ്പൽ മുക്കിയതിനുശേഷം, റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ സമരോത്സുകത്വം വീണ്ടും പ്രകടമായിത്തീർന്നു. "എല്ലാ യുദ്ധങ്ങളും ഒരുപോലെ അപലപിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന അഭിപ്രായം എനിക്കൊരിക്കലും അംഗീകരിക്കാൻവയ്യ", അദ്ദേഹം എഴുതി; "അതുപോലെ എല്ലാവിധത്തിലുള്ള സമാധാനവും മഹനീയമായി കരുതുവാനും എനിക്കു വയ്യ" അവിടന്നങ്ങോട്ടു്, അമേരിക്ക യുദ്ധത്തിൽ കൂടുതൽ സജീവമായ ഒരു പങ്കുവഹിക്കാൻ തയ്യാറായിരിക്കണമെന്നു രാഷ്ട്രത്തെ ഉണർത്തിവിടാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ അദ്ദേഹം സ്ഥിരോത്സാഹത്തോടെ എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നു. അമേരിക്കയുടെ കടമ എന്താണെന്നും ശരിയായ കർത്തവ്യം എന്താണെന്നും തനിക്കറിയാമെന്നുറപ്പുള്ളതുകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം സുശക്തമായും നിന്ദയോടുകൂടിയും പ്രസിഡണ്ട് വിൽസനെ എതിർത്തുതുടങ്ങി. കാലക്രമത്തിൽ പൊതുജനാഭിപ്രായം മാറിവരികയും, റൂസ്വെൽട്ടിനെ അനുകൂലിക്കുന്നവരുടെസംഖ്യ വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തതോടുകൂടി അദ്ദേഹം കൂടുതൽ കൂടുതൽ യുദ്ധോന്മുഖനാകുകയും ചെയ്തു. 1917 മാർച്ച് മാസത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രസ്താ

പിച്ചു: "അമേരിക്കയുടെ അവകാശങ്ങളും ഫലപ്രദമായും പൂർണ്ണമായും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനു് ഉടൻ പ്രവർത്തിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഒരു രാഷ്ട്രമെന്നനിലയ്ക്കു് അക്ഷന്തവ്യമായ അപരാധമായിരിക്കുമെന്നാം ചെയ്യുന്നതു്."

പ്രസിഡണ്ടിന്റെ അഭ്യർത്ഥനയനുസരിച്ചു്, കോൺഗ്രസ്സു് ജർമ്മനിക്കെതിരായി യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ചപ്പോൾ, "ജർമ്മൻ ഗവണ്മെണ്ടിനെതിരായി കേറിയാക്രമിച്ചു യുദ്ധംചെയ്യുന്നതിൽ സർവ്വശക്തിയുമുപയോഗിച്ചുള്ള കനത്തതും ത്വരിതവും ഫലപ്രദവുമായ മുന്നേറ്റത്തിനു്" വൂസ്സ്വെൽട്ടു് അമേരിക്കക്കാരോടാഹ്വാനംചെയ്തു. കടലിനക്കരെച്ചെന്നു് യുദ്ധംചെയ്യാൻ ഒരു വളണ്ടിയർ സൈന്യം രൂപീകരിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം അനുവാദം ചോദിച്ചതു് കോൺഗ്രസ്സു് നിരസിച്ചതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് കടുത്ത നിരാശ തോന്നിയെങ്കിലും, തന്റെ നാല്വ ആൺമക്കളും ഒരു ജാമാതാവും സൈന്യത്തിൽ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചവരുണ്ടെന്നകാരും അദ്ദേഹത്തിനു് അഭിമാനകരമായി തോന്നി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ കെപ്പൻറിൻ യുദ്ധരംഗത്തുവച്ചു് ഒരു വ്യോമസമരത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഒരു സുഹൃത്തിനു് ഇങ്ങനെ എഴുതി: "അവന്റെ മരണം ഹൃദയഭേദകമാണു്; പക്ഷെ തന്റെ കടമ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിൽ ചെറിയ തോതിലെങ്കിലും പരാജയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു് അവൻ ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ കാരും അതിയോക്കാം വഷളാകുമായിരുന്നു" മറ്റൊരു സുഹൃത്തിനെഴുതിയ കത്തിൽ, കെപ്പൻറിന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റിയും യുദ്ധരംഗത്തുവച്ചു് മറ്റു രണ്ടു പുത്രന്മാർക്കു് മുറിവേറ്റതിനെപ്പറ്റിയും പ്രസ്താവിച്ചതിനുശേഷം അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ കുറിച്ചിരുന്നു: "അവരോടൊപ്പംനിന്നുകൊണ്ടു് എനിക്കും യുദ്ധംചെയ്യാൻ കഴിയാതെവന്നതിൽ മാത്രമേ സങ്കടമുള്ളൂ"

സുശക്തമായ അമേരിക്കൻ നടപടികളെ അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നു.

പക്ഷേ, തെക്കെ അമേരിക്കൻ പര്യടനകാലത്തു് ബാധിച്ച, ഉഷ്ണമേഖലകളിൽ കണ്ടുവരുന്ന ഒരുതരം പനി കലശലായിത്തീർന്നതിനെത്തുടർന്നു് 1918–ൽ ആദ്യം അദ്ദേഹം ശയ്യാവലംബിയായിത്തീർന്നു; ഒരു മാസത്തോളം അദ്ദേഹം ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കേണ്ടിവന്നു. കൊല്ലാവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം വീണ്ടും കിടപ്പായി; പല ആഴ്ചകളോളം ആശുപത്രിയിൽതന്നെ കഴിച്ചു. ക്രിസ്തുമസ്സിനത്തിൽ, പൂർണ്ണാരോഗ്യം വീണ്ടെടുത്തു എന്ന ഉറപ്പോടെ അദ്ദേഹം വീട്ടിലേയ്ക്കു പോവുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ജനുവരി ഒ–ാംനു–, അദ്ദേഹത്തിനു് ഏറ്റവും പ്രിയംകരമായ ഓയിസ്റ്റർബേ വസതിയിൽവച്ചു്, ഉറക്കത്തിൽ അദ്ദേഹം ചരമമടഞ്ഞു. ഫ്രാൻസിൽ യുദ്ധംചെയ്തിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രന്മാർക്കു്, അവശനിലയിൽ വീട്ടിലയക്കപ്പെട്ട മകൻ അയച്ച കേബിം സന്ദേശം ഇതായിരുന്നു: "സിംഹം അന്തരിച്ചു"

ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ സമാധാനപ്രേമി, യുദ്ധകാലപ്രസിഡണ്ട്

വുഡ്രൂ വിൽസൻ (1919)

1914 ആഗസ്റ്റിൽ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട യുദ്ധം, എല്ലായിടത്തുമുള്ള സമാധാനപ്രേമികളുടെ പ്രതീക്ഷകളെ തകർത്തുകളഞ്ഞു. അതിനു രണ്ടുകൊല്ലം മുമ്പുമാത്രമാണു്, ജനീവയിൽ ചേർന്ന സാർവ്വലൗകികസമാധാനസമ്മേളനത്തിൽവച്ചു് രാജ്യം വെട്ടിപ്പിടിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ യുദ്ധങ്ങളെയും എതിർക്കാൻ അവർ തീരുമാനിച്ചിരുന്നതു്. യുദ്ധത്തിന്റെ ഭോഷത്വം ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയും, സമാധാനപരമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽകൂടി തർക്കപരിഹാരം നേടാൻ ആഹ്വാനംചെയ്തുകൊണ്ടും, തങ്ങൾ നിരന്തരം എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും പ്രതിഷേധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണെന്നു് അവർ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. പക്ഷേ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ മിക്ക സമാധാനസംഘടനകളിലെയും അംഗങ്ങൾ, സമാധാനകാലത്തു് തങ്ങൾ ചെയ്ത വാഗ്ദാനങ്ങൾ മറക്കുകയും, ഏറെക്കുറെ തങ്ങളുടെ ഗവൺമെണ്ടുകൾക്കു പിന്നിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധകാലത്തു്, നിഷ്പക്ഷരാജ്യങ്ങളിൽവച്ചു നടന്ന ചുരുക്കം ചില സമ്മേളനങ്ങളും, നിഷ്പക്ഷനയത്തിനു വേണ്ടി വാദിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഏതാനും അച്ചടിച്ച ലഘുലേഖകളും ഒഴിച്ചാൽ, ഈ സമാധാനസംഘടനകൾ പൊതുവെ നിശ്ശബ്ദത പാലിക്കുകയാണു് ചെയ്തിരുന്നതു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ, യുദ്ധത്തിന്റെ ആരംഭകാലത്തു്, സമാധാനസംഘടനകൾ തങ്ങളുടെ അംഗ

ങ്ങളെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തിയിരുന്നു, "അമേരിക്കയുടെ മാധ്യസ്ഥം മുഖേന യുദ്ധം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ആദ്യത്തെ ന്യായമായ അവസരം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കാൻ (അവർക്ക്) മനുഷ്യരാശിയോട് ഒരു കടമയുണ്ട്; അതുപോലെതന്നെ മുറിവേറ്റവരെയും ആലംബഹീനരായവരെയും സഹായിക്കാനും ('നാം വ്യക്തികളോട് ഒരു യുദ്ധത്തിലും ഏർപ്പെട്ടിട്ടില്ല') 'നമുക്കിടയിലുള്ള' ശത്രുരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ നേർക്ക് സഹിഷ്ണുത പാലിക്കാനും നമുക്ക് നമ്മുടെ രാജ്യത്തോടും ഒരു കടമയുണ്ട്."

ഇൻറർനാഷനൽ പീസ് ബ്യൂറോയുടെ ആസ്ഥാനം നിഷ്പക്ഷരാജ്യമായ സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലായിരുന്നതുകൊണ്ട്, തടവിലാക്കപ്പെട്ട വിദേശരാജ്യക്കാരെ സഹായിക്കാനും, യുദ്ധത്തടവുകാർക്ക് കത്തിടപാടുകൾ നടത്താൻവേണ്ട സഹായം നൽകാനും അതിനു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇൻറർ പാർലമെൻറേറിയൻ വ്യാപാരസമ്മേളനം ഓരോ കൊല്ലവും യോഗംചേർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു; എങ്കിലും വ്യാപാരകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിമാത്രമാണ് അവർ ചർച്ച ചെയ്തിരുന്നത്. ഇൻറർ പാർലമെൻറേറിയൻ യൂനിയൻറെ ആസ്ഥാനം ബൽജിയത്തിൽനിന്ന് നോർവെയിലേയ്ക്കു മാറ്റപ്പെട്ടു; അതു യുദ്ധത്തെപ്പറ്റി നിഷ്ക്രിയത പാലിച്ചെങ്കിലും, ശാശ്വതമായ സമാധാനം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി പഠനങ്ങൾ നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നു. നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റിയുടെ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടും, ക്രിസ്റ്റ്യൻ ലാൻജെയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ അതിൻറെ പ്രവർത്തനം തുടർന്നുപോന്നു; അവർ സമാധാനപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയും നോബൽസമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹരാവാൻ സാധ്യതയുള്ളവരെപ്പറ്റി പര്യാലോചനകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു.

യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതിനുശേഷം മൂന്നുകൊല്ലക്കാലത്തേയ്ക്കു കമ്മിറ്റി സമ്മാനമൊന്നും നല്കിയില്ല. പല സമാധാനവാദികളും ഇതിനെ എതിർത്തു. യുദ്ധകാലത്ത് ഒരു സമാധാനസമ്മാനം നല്കുന്നത് സമാധാനത്തിൻറെ പ്രാധാന്യം ഊന്നിപ്പ

നയുകയായിരിക്കും എന്നു് അവർ വാദിച്ചു. അവരുടെ അഭി പ്രായത്തിൽ ഏതെങ്കിലും നിഷ്പക്ഷരാജ്യത്തുള്ള ഒരു സമാധാന ചിന്തകനു് പ്രസ്തുത സമ്മാനം നല്കാവുന്നതാണു്; അതല്ലെങ്കിൽ, യുദ്ധത്തിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും രാജ്യത്തിൽ "യുദ്ധമനസ്ഥിതി"യെ എതിർക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലുമൊരു വ്യക്തിക്കു് അതു നല്കാവുന്നതാണു്. എന്നാൽ 1917വരെ, ഓരോ കൊല്ലവും "സമ്മാനമില്ല" എന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതൊഴിച്ചാൽ, ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി തികഞ്ഞ നിശ്ശബ്ദതപാലിക്കുകയാണു് കമ്മിറ്റി ചെയ്തതു്. 1917–ൽ ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് സംഘടനയ്ക്കു് അവർ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെയും മൂന്നുകൊല്ലംകൂടി നിശ്ശബ്ദത പാലിച്ചശേഷം 1920–ൽ, 1919–ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം പ്രസിഡണ്ടു് വുഡ്രൂ വിൽസണു് നല്കപ്പെട്ടു. അമേരിക്കയുടെ യുദ്ധകാലപ്രസിഡണ്ടായിത്തീർന്ന സമാധാനപ്രേമിയായ ഈ പണ്ഡിതൻ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് മുഖാന്തരം നീതിയും ശാശ്വതവുമായ സമാധാനം നിലനിർത്തിപ്പോരുന്നതിനുവേണ്ടി സുധീരം സമരംചെയ്തിരുന്നു.

കുട്ടിക്കാലത്തു് ഒരു ലോകനേതാവായിത്തീരാനുള്ള യാതൊരു ലക്ഷണവും തോമസ് വുഡ്രൂ വിൽസൺ പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു പ്രൈമറിക്കുട്ടിയായിരുന്ന അച്ഛൻ വിൽസനിലും വായനയിലും എഴുത്തിലും അഗാധമായ താല്പര്യവും, സൂക്ഷ്മമായ വിചിന്തനത്തിനു തീവ്രമായ അഭിലാഷവും അദ്ദേഹം കൈക്കലാക്കിയിരുന്നു. തന്റെ സ്കോച്ച്–ഐറിഷ് പാരമ്പര്യത്തിൽനിന്നു്, തനിക്കു് ശരിയെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ അടിയുറച്ച വിശ്വാസവും, അവ മുറുകെപ്പിടിക്കാനുള്ള ധൈര്യവും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു.

കോളേജ് ജീവിതമാരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ വുഡ്രൂ വിൽസൺ ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളെക്കുറിച്ചു്, വിശേഷിച്ചും ബ്രി

ട്ടീഷ് രാഷ്ട്രീയചരിത്രത്തെപ്പറ്റി, വളരെ വിപുലമായ തോതിൽ വായനനടത്തിവന്നിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയത്തിൽ പ്രവേശിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം; "പൊതുസേവനത്തിനു് വമ്പിച്ച അവസരം" നൽകുന്ന ഒരു രംഗമാണതെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ഈ ഉദ്ദേശ്യംവച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം നിയമം പഠിച്ചെങ്കിലും, പ്രായോഗിക പരിഗണനകൾ നിമിത്തം വഴിമാറി അദ്ദേഹം അദ്ധ്യാപനത്തിലേയ്ക്കും പുസ്തകരചനയിലേയ്ക്കും തിരിയുകയാണുണ്ടായതു്. യുവാവായ ഒരു കോളേജ് പ്രൊഫസ്സറായിരിക്കവെയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകൃതമായതു്. "കോൺഗ്രഷനൽ ഗവണ്മെന്റു്" എന്ന പേരിലുള്ള പ്രസ്തുത കൃതി, ജനാധിപത്യഭരണസ്ഥയെക്കുറിച്ചു് പ്രതിപാദിക്കുന്ന സുചിന്തിതവും നന്നായെഴുതപ്പെട്ടതുമായ ഒരു പുസ്തകമായിരുന്നു. ഇതിനെത്തുടർന്നു് അമേരിക്കൻ ചരിത്രത്തെപ്പറ്റിയും രാഷ്ട്രീയവിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും ധാരാളം ലേഖനങ്ങളും പുസ്തകങ്ങളും അദ്ദേഹം എഴുതി; അവ "മൗലികവീക്ഷണവും, സൂക്ഷ്മമായ അന്തർദർശനവും, അഗാധമായ ധാരണയും" വെളിപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. പ്രൊഫസ്സർ വിൽസൺ നല്ലൊരു പ്രാസംഗികനുംകൂടിയായിരുന്നു; അതുകൊണ്ടു് ഗൗരവമേറിയ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു് പ്രസംഗിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് ധാരാളം ക്ഷണങ്ങളും ലഭിച്ചു. പ്രിൻസ്ടൺ സർവ്വകലാശാലയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായിത്തീർന്നപ്പോൾ, കോളേജ് ജീവിതം കൂടുതൽ ജനാധിപത്യപരവും പണ്ഡിതോചിതവുമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചിരുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ ധാരാളം എതിർപ്പു നേരിടേണ്ടിവന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം തന്റെ പരിപാടിയിൽനിന്നു വ്യതിചലിച്ചില്ല.

ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളെപ്പറ്റി ഇതിനുമുമ്പേ പഠിച്ചുറിവുള്ള, ഊർജ്ജസ്വലനായ ഈ കോളേജ് ഭരണാധിപൻ, ന്യൂ ജേഴ്സിയിലെ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപെട്ടു. വിദ്യാഭ്യാസരംഗം വിട്ടുപോരാനും ഡെമൊക്രാറ്റിക്കു് കക്ഷിസ്ഥാനാർത്ഥി

യായി ന്യൂ ജേഴ്സി ഗവർണർസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു് മത്സരിക്കാനും അവർ അദ്ദേഹത്തോടഭ്യർത്ഥിച്ചു. രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിൽ പ്രവേശിക്കാനുള്ള തന്റെ ആദ്യകാലമോഹം സഫലമാക്കിത്തീർക്കാനുള്ള ഒരവസരം ഇതിൽ കണ്ടപ്പോഴും, വിൽസൺ തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു നില്ക്കാൻ സമ്മതിച്ചു; പക്ഷേ ഇതിനുവേണ്ടി രാഷ്ട്രീയനേതാക്കളോടു് യാതൊരു പ്രതിജ്ഞയും നൽകാനും ഒരുതരത്തിലും അവർക്കു കടപ്പെട്ടവനായിത്തീരാനും താനൊരുക്കമാവില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം വ്യവസ്ഥചെയ്തിരുന്നു. തിരഞ്ഞെടുപ്പുമത്സരത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു മികച്ച വിദ്ധ്വാനാണെന്നു് തെളിഞ്ഞു; അദ്ദേഹം ഗവർണർസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുകയുംചെയ്തു. അങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്പത്തിനാലാമത്തെ വയസ്സിൽ "പ്രകൃതി അദ്ദേഹത്തെ എന്തു ജോലിക്കുവേണ്ടി രൂപപ്പെടുത്തുകയും, പഠനം അദ്ദേഹത്തെ എന്തു ജോലിക്കുവേണ്ടി തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്തുവോ ആ ജോലി—അതായതു്, ഒരു ജനാധിപത്യറിപ്പബ്ലിക്കിലെ പൊതുക്കാര്യങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പു്" അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചു. ഗവർണറെന്ന നിലയ്ക്കു് തന്റെ പരിഷ്കരണപരിപാടികൾകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം "ന്യൂ ജേഴ്സിയെ നല്ലപോലെ ഒന്നു കുലുക്കിയുണർത്തുകതന്നെ" ചെയ്തു. മിതശീലനും പഠനതല്പരനുമായ ഈ മനുഷ്യൻ ആദർശനിഷ്ഠയുള്ളവനും മുൻകരുതലോടുകൂടിയ പുരോഗമനവാദിയുമാണെന്നു് തെളിയിക്കപ്പെട്ടു; താൻ ഏറ്റെടുത്ത ഒരു മാർഗ്ഗം ശരിയാണെന്നു് ഒരിക്കൽ ബോധ്യമായാൽ അതിൽ പാറപോലെ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന സ്വഭാവക്കാരനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അദ്ദേഹത്തെ അധികാരസ്ഥാനത്തെത്തിച്ച രാഷ്ട്രീയമേധാവികളും, തന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്ത പാർട്ടിസംഘടനയെ ഒന്മിക്കാൻ അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ലേ എന്നു ചോദിച്ചപ്പോഴും അദ്ദേഹം അവരുടെ തെറ്റു തിരുത്തി. "നിങ്ങളും എന്നെ നോമിനേറു ചെയ്തതയുള്ളൂ", അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ജനങ്ങളാണു് എന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തതു്." ഓരോരുത്തരായി രാഷ്ട്രീയമേധാവികളും മാഞ്ഞുമറഞ്ഞുപോയി,

1912-ലെ പ്രസിഡണ്ട് തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുള്ള സമയം അടുത്തടുത്തുവന്നപ്പോൾ, ഡെമൊക്രാററിക്ക് സ്ഥാനാർത്ഥിയായിത്തീരാനിടയുള്ള ആളുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വിൽസൺന്റെ പേരും പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. അദ്ദേഹം സ്ഥാനാർത്ഥിയായി നോമിനേറചെയ്യപ്പെടുകയുംചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തെ മത്സരത്തിൽ നേരിട്ടത് രണ്ടു റിപ്പബ്ലിക്കൻ സ്ഥാനാർത്ഥികളായിരുന്നു: തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ടും വില്യം ഹോവാർഡ് ടാഫ്റ്റും. വിൽസൺന്റെ തിരഞ്ഞെടുപ്പുസമരം ശാന്തമായിരുന്നു; റൂസ്വെൽട്ടിനേയും വലിയ ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കുന്നതും. വിൽസൺന്റെ സമീപനം പുരോഗമനാത്മകമായിരുന്നു; ടാഫ്റ്റിന്റേതു് യാഥാസ്ഥിതികവും. റൂസ്വെൽട്ടിനെപ്പോലെ വ്യക്തികളെപ്പിടിച്ചാക്ഷേപിക്കാൻ വിൽസൺ മിനക്കെട്ടില്ല; അദ്ദേഹം "ആശയങ്ങളുടെ മേഖലയിൽ ഒതുങ്ങിനിന്നു—അതിൽ അദ്ദേഹം ഒരാചാര്യനുമായിരുന്നു." താൻ ഭരണകൂടത്തെ ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക താല്പര്യങ്ങളുടെ കിങ്കരനാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനുപകരം എല്ലാ ജനങ്ങളുടേയും നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി ചലിപ്പിക്കും; പരസ്പരം എതിർവശങ്ങളിലേയ്ക്കു നീങ്ങി പ്രവർത്തിക്കുന്ന മൂന്നു ശാഖകളാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനുപകരം ഏകഘടകമെന്ന നിലയ്ക്കു് തുറന്നതും സത്യസന്ധവുമായ രീതിയിൽ ഭരണംനടത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ഭരണകൂടത്തെ മാററിത്തീർക്കും; രാഷ്ട്രത്തിന്റെ നേതാവും, നിയമസഭയുടെ വഴികാട്ടിയും, പാർട്ടിയുടെ തലവനുമായ ഒരു പ്രസിഡണ്ടായിരിക്കും—എന്നെല്ലാമുള്ള സുവ്യക്തമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഗ്ദാനങ്ങളും ജനങ്ങൾക്കിഷ്ടപ്പെട്ടു.

റിപ്പബ്ലിക്കൻ കക്ഷിയിലുണ്ടായ ഭിന്നിപ്പിൽനിന്നു് മുതലെടുത്തുകൊണ്ടു് വിൽസൺ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. താരിഫ്പ് നിരക്കുകൾ കുറയ്ക്കുന്നതിനും, നികുതിസമ്പ്രദായത്തിലും ബാങ്കിങ്ങ് വ്യവസ്ഥയിലും തൊഴിൽനിയമങ്ങളിലും പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനും, നീതിന്യായത്തിലും സൗഹാർദ്ദബന്ധത്തിലും അധിഷ്ഠിതമായ, മറെറ രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രശ്നങ്ങളിൽ ഇടപെടാത്ത, ഒരു

വീദേശനയം സ്വീകരിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. അദ്ദേഹം പ്രസിഡണ്ട് സ്ഥാനം വഹിച്ച ആദ്യത്തെ ഔദ്യോഗിക കാലാവധിയിൽ, റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റം 1912-ലെ സമാധാനസമ്മാനം നേടിയ ആളുമായ എലിഹു റൂട്ട് നടത്തിയ കൂടിയാലോചനകളുടെ ഫലമായി പല രാജ്യങ്ങളുമായി അമേരിക്ക ഒപ്പുവച്ചിരുന്ന മാധ്യസ്ഥഉടമ്പടികളും വീണ്ടും തുടർന്നു. ''അന്താരാഷ്ട്രീയമായ ഉത്തമവിശ്വാസത്തിന്റെ വാശാന''മായിട്ടാണ് ഇതു പരിഗണിക്കപ്പെട്ടുവന്നതു്. അദ്ദേഹം തന്റെ പാർട്ടിയെ സുസംഘടിതമായി നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോന്നു; കോൺഗ്രസ്സുമായുള്ള ഇടപാടുകളിൽ യുക്തിയും സൗമ്യപ്രേരണകളും പ്രയോഗിച്ചു; എല്ലാ ആഴ്ചയും ഒരു പത്രസമ്മേളനം നടത്തുക, കോൺഗ്രസ്സിൽ കൊല്ലംതോറും ഒരു സന്ദേശം വായിക്കുക തുടങ്ങിയ പല പുതിയ ആചാരങ്ങളും അദ്ദേഹം നടപ്പിലാക്കി; ഉഡ്രോയുള്ളതും ''ജാഗ്രതയോടെ കാത്തിരിക്കുന്നതും'' ആയ നയം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് മെക്സിക്കോവുമായി ഒരു വൻയുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതു് അദ്ദേഹം ഒഴിവാക്കി.

വിൽസൺ പ്രസിഡണ്ടായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതിനു ശേഷം രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ യൂറോപ്പിൽ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട യുദ്ധം അമേരിക്കയുടെ മുമ്പിൽ പല പുതിയ പ്രശ്നങ്ങളും അവതരിപ്പിച്ചു. രാഷ്ട്രം രണ്ടു ചേരികളായി തിരിഞ്ഞിരുന്നു. യൂറോപ്പിൽ നടക്കുന്ന അധികാരമത്സരം അമേരിക്കയെ തെല്ലും ബാധിക്കുന്നില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുകയും, എത്ര വിലകൊടുത്തും സമാധാനം നിലനിർത്തണമെന്നു് ആഗ്രഹിക്കുകയുംചെയ്ത 'ഐസലേഷനിസ്റ്റു'കളും (ഒറ്റപ്പെട്ടുനില്ക്കണമെന്നു് വാദിയ്ക്കുന്നവർ) ഒരുവശത്തു്; അമേരിക്കയുടെ കടമയുദ്ധത്തിൽ പങ്കുചേരുകയാണെന്നു് വാദിച്ച, തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള 'ഇൻർവെൻഷനിസ്റ്റു'കളും (ഇടപെടണമെന്നു വാദിക്കുന്നവർ) മറുവശത്തും. വളരെ വിഷമിച്ചാണെങ്കിലും

വിൽസൺ ഒരു മദ്ധ്യമാർഗ്ഗമാണു് സ്വീകരിച്ചതു്. നിഷ്പക്ഷത പാലിക്കാൻ രാഷ്ട്രത്തോടാഹ്വാനംചെയ്യുകയും, അതേസമയം തന്നെ അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമങ്ങളുടെ എല്ലാ ലംഘനങ്ങൾക്കും മെതിരായി, പ്രത്യേകിച്ചും ജർമ്മനിയുടെ വിപുലമായ സബ്മറൈൻ യുദ്ധതന്ത്രങ്ങൾക്കെതിരായി പ്രതിഷേധിക്കുകയും അദ്ദേഹം ചെയ്തു. ''ലൂസിറ്റാനിയ'' എന്ന വലിയ യാത്രക്കപ്പൽ ജർമ്മൻകാർ മുക്കിയതോടുകൂടി അമേരിക്കയുടെ മുഖം കൂടുതൽ വ്യക്തമായും യുദ്ധത്തിന്റെ നേർക്കുതന്നെ തിരിഞ്ഞു.

1916-ലെ ശരത്ക്കാലത്തു് വിൽസൺ അധികസമയവും തന്റെ മേശയ്ക്കരികിൽത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി; രണ്ടാമത്തെ തവണയും പ്രസിഡണ്ടു് തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുനിന്നിരുന്ന അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുപ്പുസമരത്തിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കാൻപോലും കൂട്ടാക്കിയില്ല. തന്റെ രാജ്യം എത്ര അപകടകരമാംവണ്ണം യുദ്ധത്തിന്റെ വക്കത്തെത്തിയിരിക്കയാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നറിയാമായിരുന്നു; എങ്കിലും മാനത്തോടുകൂടി സമാധാനം പാലിക്കാൻതന്നെ കഴിയുമെന്നു്, പ്രത്യാശയ്ക്കവകാശമില്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹം പ്രത്യാശിച്ചു. എന്നു മാത്രമല്ല, കുറെയൊക്കെ, ''അദ്ദേഹം നമ്മളെ യുദ്ധത്തിലേയ്ക്കു് വലിച്ചിഴയ്ക്കാതെ കാത്തു'' എന്ന മട്ടാവാകുന്നതിന്മേലാണു് അദ്ദേഹം വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതും.

''ഇപ്പോഴും എന്നിലടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഉത്തരവാദിത്വം മുമ്പെന്നത്തേക്കാളധികം ഭാരിച്ചതായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു'', വിൽസൺ എഴുതി. ''നമുക്കു് യുദ്ധത്തിനിറങ്ങുന്നതു് ഒഴിവാക്കാൻ പറ്റുകയും, യുക്തിപരമായ ഒരു സമാധാനം കൈവരുത്തുവാൻ കഴിയുകയും ചെയ്താൽ, അതിനുവേണ്ടി ജീവിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യാൻകൊള്ളാവുന്ന ഒന്നായിരിക്കും; രാജ്യത്തിന്റെ അഭിപ്രായഗതിയും അതുതന്നെയാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു—അല്ലെങ്കിൽ അവർ എന്നെ വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുക്കുമായിരുന്നില്ല.''

പ്രസിഡണ്ട് ദീർഘകാലമാനദണ്ഡംവച്ചാണ് ചരിത്രത്തിന്റെ നേർക്കു നോക്കിയതു്. മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ ഭാവിയിലേയ്ക്കാണ് ഉന്നിയിരുന്നതും. യുദ്ധം അവസാനിച്ചു് സമാധാനശ്രമങ്ങളാരംഭിക്കുമ്പോൾ ഒരു നിഷ്പക്ഷരാജ്യത്തിനാണ് ഏറ്റവും അധികം സ്വാധീനശക്തിയുണ്ടായിരിക്കുക എന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു; "ലോകസമാധാനത്തിനുവേണ്ടി സത്യസന്ധവും സേവനാത്മകവുമായ വല്ലതും ചെയ്യാൻ തക്കവണ്ണം തയ്യാറായും സ്വതന്ത്രമായും" അമേരിക്ക സ്വയം നിലയുറപ്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം. ജർമ്മൻ സബ്മറൈനുകളുടെ ശല്യം വർദ്ധിച്ചുവന്നപ്പോഴും, 'ഇൻറർവെൻഷനിസ്റ്റ്' കരം കൂടുതൽ നിർബ്ബന്ധം പിടിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോഴും അദ്ദേഹം ഈ ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തി തന്റെ നയത്തിൽതന്നെ മുറുകെപ്പിടിച്ചുനിന്നതേയുള്ളൂ.

ഒരൊറ്റത്തള്ളിക്കേറ്റത്തിനു് യുദ്ധം ജയിച്ചുകളയാമെന്നാണു് ജർമ്മനി പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതു്. പക്ഷെ മാസങ്ങളോളവും, അതുകഴിഞ്ഞു് കൊല്ലക്കണക്കിലും യുദ്ധം നീണ്ടുപോയപ്പോൾ അവർക്കുത്സാഹം തോന്നി. സഖ്യശക്തികളെക്കൊണ്ടു് ആയുധം വയ്പിക്കാൻ പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺ പ്രേരിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ജർമ്മൻകാർ തങ്ങളുടെ സന്ധിനിർദ്ദേശങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്താൻ തയ്യാറായിരിക്കുമെന്നു് 1915 ഡിസംബറിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സന്ദേശം ലഭിച്ചു. ഇതിനു മറുപടിയായി വിൽസൺ ചെയ്തതു്, യുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളോടും യുദ്ധം നിർത്താൻ തങ്ങൾക്കുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ എന്തൊക്കെയാണെന്നു വ്യക്തമാക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയാണു്. സഖ്യശക്തികൾ തങ്ങളുടെ വ്യവസ്ഥകൾ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു; പക്ഷെ ജർമ്മൻകാർ തങ്ങളുടെ യുദ്ധലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായില്ല. അങ്ങനെ യുദ്ധം നീണ്ടുനീണ്ടുപോയി; കൂടുതൽ കൂടുതൽ അമേരിക്കൻ വളണ്ടിയർമാർ സഖ്യശക്തികളുടെ സൈന്യങ്ങളിലും വിദേശത്തുള്ള റെഡ്ക്രോസ് സംഘടനകളിലും ചേർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

1917-ന്റെ ആരംഭത്തിൽ, മിക്കവാറും ഒരു പ്രത്യാശയും ഇല്ലാതിരുന്നെങ്കിലും, വിൽസൺ തന്റെ സ്വന്തം സമാധാന നിർദ്ദേശങ്ങളും ഉന്നയിച്ചു; സെനറ്റിൽ പ്രസംഗിക്കുവേയാണ് അവ അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിച്ചതു്—പക്ഷെ, യുദ്ധംചെയ്യുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളും ശ്രദ്ധിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. "വിജയംകൂടാതെയുള്ള സമാധാന"മാണ് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചതു്; "സമന്മാർ തമ്മിലുള്ള സമാധാനം മാത്രമെ നിലനിൽക്കയുള്ളൂ" എന്നും അദ്ദേഹം മുന്നറിയിച്ചു. "ഭരണീയരുടെ സമ്മതത്തോടുകൂടിയ ഭരണം; നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാർ ആവശ്യപ്പെട്ടതരത്തിൽ സമുദ്രങ്ങളിലുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം; കരസൈന്യവും നാവികസൈന്യവും ആക്രമണത്തിന്റെയും സ്വാർത്ഥതയുടെയുമുണ്ടായുള്ള അക്രമത്തിന്റെയും ഉപകരണങ്ങളായിത്തീരാതെ, ക്രമസമാധാനത്തിനുള്ള അധികാരശക്തിയായിമാത്രം പ്രവർത്തിക്കുന്നതരത്തിൽ സായുധസൈന്യങ്ങളുടെ ക്രമീകരണം" എന്നിവയായിരിക്കും അത്തരത്തിലുള്ള സമാധാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനഘടകങ്ങളും. ഇങ്ങനെ കൈവരുന്ന സമാധാനം ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് മുഖാന്തരം നിലനിർത്തിപ്പോരേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു; അമേരിക്ക പ്രസ്തുത ലീഗിൽ ഒരംഗമായിരിക്കയും വേണം.

പക്ഷെ വിൽസന്റെ "വിജയംകൂടാതെയുള്ള സമാധാന"നിർദ്ദേശത്തിനു മറുപടിയെന്നോണം, ജർമ്മനി നിഷ്പക്ഷരാജ്യങ്ങളുടെയും യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെയും നേർക്ക് ഒരുപാലെ അനിയന്ത്രിതമായ സബ്മറൈൻയുദ്ധം പ്രഖ്യാപിക്കുകയാണ് ചെയ്തതു്. അപ്പോൾ മാനത്തോടുകൂടിയുള്ള സമാധാനം അമേരിക്കയ്ക്ക് അസാധ്യമായിത്തീർന്നു. തനിക്ക് ഇനി ഒരു ഒരു നടപടി മാത്രമെ കൈക്കൊള്ളാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ എന്നും വിൽസൺ കണ്ടു; അദ്ദേഹം അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ജർമ്മനിയുമായുള്ള എല്ലാ ബന്ധങ്ങളും അവസാനിപ്പിച്ചു; യുദ്ധസന്നാഹങ്ങൾ ത്വരിതപ്പെടുത്തി,

ജർമ്മനി അമേരിക്കൻ കപ്പലുകളെ ടോർപ്പീഡോ ചെയ്യുകയും, തെക്കുപടിഞ്ഞാറൻ സംസ്ഥാനങ്ങളെ "വീണ്ടെടുക്കാൻ" മെക്സിക്കോയ്ക്ക് സഹായവാഗ്ദാനം നൽകുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അമേരിക്കയിലെ പൊതുജനാഭിപ്രായം യുദ്ധത്തിന്റെനേർക്ക് ഒരു ചാട്ടംകൂടി ചാടി. എന്നിട്ടും അവസാനനടപടി കൈക്കൊള്ളാൻ പ്രസിഡണ്ട് ധൃതിവച്ചില്ല. "യുദ്ധത്തിനിറങ്ങാൻ എനിക്ക് അശേഷം ഉത്സാഹമില്ല", അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു. "നീതിക്കവേണ്ടിയും അമേരിക്കയുടെ സ്വാഭിമാനത്തിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിക്കാൻ എനിക്ക് ഉത്സാഹമുണ്ട്; പക്ഷെ യുദ്ധത്തിനു വേണ്ടി തെല്ലും ഉത്സാഹം തോന്നുന്നില്ല". അമേരിക്ക യുദ്ധത്തിനിറങ്ങിയാലുണ്ടാവുന്ന ഭയങ്കരമായ ഭവിഷ്യത്തുകളെ വ്യക്തമായും വേദനയോടുകൂടിയും അദ്ദേഹം മനസ്സിൽ കണ്ടു—ആയിരക്കണക്കിനു യുവാക്കളെ മരണമടയുന്നതും തന്മൂലം ആയിരമായിരം വീടുകളിൽ വിഷാദംവന്നു നിറയുന്നതും; സമാധാനത്തിൽ കഴിയുന്ന ഒരു രാജ്യത്തു ലഭിച്ചുവരുന്ന പരിഷ്കൃത ജീവിതനിലവാരം അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നതും; യുദ്ധത്തിനു വേണ്ടിവരുന്ന ഭാരിച്ചതും ഭയങ്കരവുമായ ധനവ്യയം; "സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള യുദ്ധം" എന്ന നയം അവസാനമായി ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടിവരുന്നതും.

ഒടുക്കം ആ നിമിഷം ഇനിയും നീട്ടിവയ്ക്കാൻ വയ്യെന്നുവന്നു. 1917 ഏപ്രിൽ 2-ാംതീയതി വൈകുന്നേരം, പ്രസിഡണ്ടിന്റെ ഒരു സന്ദേശം കേൾക്കാനായി അമേരിക്കൻ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഒരു വിശേഷാൽ സംയുക്തസമ്മേളനം നടന്നു. തങ്ങളുടെ സമാധാനപ്രേമിയും, സമാധാനകാംക്ഷിയുമായ പ്രസിഡണ്ട് ഒരു നയംമാറ്റം പ്രഖ്യാപിക്കാൻ പോവുകയാണെന്നു് എല്ലാവർക്കും അറിയാമായിരുന്നു. ചരിത്രപ്രധാനമായ ഒരു സന്ദർഭമാണതു്. യുദ്ധത്തിന്റെ ആവശ്യകത വിവരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആ പ്രസംഗത്തിലെ സുചിന്തിതമായ വാക്കുകൾ സന്ദർഭത്തിനൊത്ത ഗൗരവത്തോടുകൂടി, എന്നാൽ ഉറച്ചസ്വരത്തിൽ, പ്രസിഡണ്ട്

വായിച്ചു: "ന്യായം സമാധാനത്തേക്കാൾ വിലപിടിച്ചതാണ്.... ആക്ഷം കീഴടങ്ങിക്കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന മാർഗ്ഗം നാം സ്വീകരിക്കുകയില്ലതന്നെ.....ലോകം ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥിതിക്കു വേണ്ടി സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു."

പ്രസംഗമവസാനിച്ചപ്പോൾ അവിടെ കൂടിയിരുന്നവരെല്ലാംതന്നെ ഹർഷാരവം മുഴക്കി; വിൽസൺ മാത്രം പുഞ്ചിരിയുകാതെ, ഗൗരവം സംഹരിക്കുന്ന മുഖഭാവത്തോടെ അവിടെ നിന്നു. മാസങ്ങളോളം നീണ്ടുനിന്നിരുന്ന പിരിമുറുക്കം അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു; ഇനി ഇപ്പോൾ, സ്വാഭാവികമായും സജീവപ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു ജനതയ്ക്ക് യുദ്ധം അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള ജോലി ആരംഭിക്കാം. അവർ ഉടൻതന്നെ ജോലി തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. പട്ടാളത്തിലേയ്ക്കു നിർബ്ബന്ധിച്ച് ആളുകളെ ചേർക്കാനുള്ള നടപടി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു; പരിശീലനകേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിതമായി; കപ്പലുകൾ പണിയൽ തുടങ്ങി; യുദ്ധസാമഗ്രികളുടെ ഉല്പാദനം ത്വരിതഗതിയിലാക്കപ്പെട്ടു. ഈ യുദ്ധത്തിൽ, പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി, ആളുകളെപ്പോലെതന്നെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് യുദ്ധസാമഗ്രികളും. സ്വീകരിക്കുകയും യുദ്ധസാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്ന ഫാക്ടറികളിൽ ജോലിക്കുപോയി; കുടുംബാംഗങ്ങൾ തോട്ടങ്ങൾ നട്ടുപിടിപ്പിച്ചു; വ്യക്തികൾ ലിബർട്ടിബോണ്ടുകൾ വാങ്ങിച്ചു; വ്യാപാരികൾ തങ്ങളുടെ ജോലിവിട്ട് ഗവർമ്മെണ്ടിനുവേണ്ടി "പ്രതിവർഷം ഒരു ഡോളർ" ശമ്പളത്തിനേൽ ജോലിചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചു.

1917-ാംവർഷം മുഴുവൻ വിജയസാധ്യതകൾ ഇരുളടഞ്ഞുകിടക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. ജർമ്മൻകാർ വിജയത്തിൽനിന്നും വിജയത്തിലേയ്ക്കു കുതിച്ചുകയറി; സഖ്യശക്തികൾ പരാജയത്തിനു പിറകെ പരാജയമടഞ്ഞു. റഷ്യയിൽ വിപ്ലവം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്ന് റഷ്യക്കാർ യുദ്ധരംഗത്തുനിന്നു പിന്മാറിയപ്പോൾ, അമേരിക്കയ്ക്കു വൻതോതിൽ സൈന്യവ്യൂഹങ്ങളെ

യൂറോപ്പിലേയ്ക്കു യുദ്ധങ്ങൾ വീണ്ടും വരുമെന്നു തീച്ചയായി. സഖ്യശക്തികൾ അതിവേഗം തളർന്നുവരികയായിരുന്നു; ജർമ്മൻകാരാകട്ടെ, അമേരിക്കയിലെ പരിശീലനകേന്ദ്രങ്ങളിൽ സൈനികപരിശീലനംനേടിവരുന്ന യുവാക്കൾ യൂറോപ്പിലെത്തുന്നതിനുമുമ്പ് അവസാനത്തെ നിർണ്ണായകസമരം നടത്താൻ പ്രതീക്ഷയോടെ ഒരുക്കംകൂട്ടുകയുമായിരുന്നു.

കൂടിയാലോചനകൾവഴി സമാധാനംസ്ഥാപിക്കാൻ പോപ്പ് ബെനഡിക്ട് ഒരുദ്യമം പുറപ്പെടുവിച്ചു; എന്നാൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു സമാധാനം ജർമ്മനിയുടെ വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസൃതമായിത്തീരേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ അതു നിരസിക്കപ്പെട്ടു. സമാധാനാദർശം ഇടതടവില്ലാതെ ലോകത്തിന്റെ മുമ്പിൽ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കണമെന്നു പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺ ആഹ്വാനംചെയ്തു. 1918 ജനുവരിയിൽ ഈ ആദർശത്തെപ്പറ്റി തന്റെ മനസ്സിലുള്ള രൂപം അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പതിന്നാലു പരിപാടികളായി അദ്ദേഹം പ്രസ്തുത ആശയം തരംതിരിച്ചു. അതിൽ എട്ടെണ്ണം രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പ്രത്യേക ഒത്തുതീർപ്പുകളെപ്പറ്റിയായിരുന്നു. ബാക്കിയുള്ള ആറെണ്ണം പരസ്യമായ നയതന്ത്രത്തിനും, എക്കാലത്തും സമുദ്രത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിക്കപ്പെടുന്നതിനും, സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തിനും, ആയുധങ്ങൾ വെട്ടിക്കുറയ്ക്കുന്നതിനും, കൊളോണിയൽ അവകാശവാദങ്ങൾ പുനഃസംവിധാനംചെയ്യുന്നതിനും, ഭാവിയിൽ യുദ്ധം ഒഴിവാക്കുന്നതിലേയ്ക്കും ഇപ്പോഴത്തെ സമാധാനസന്ധിവ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിലേയ്ക്കും ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് സ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ള ശുപാർശകളായിരുന്നു.

വിൽസന്റെ വീക്ഷണത്തിൽ ഇതിലെ ഒടുക്കത്തെ പരിപാടി—പതിന്നാലാമത്തെ പരിപാടി—ആയിരുന്നു ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടതു്. "സമാധാനത്തിനു് ഉറച്ച ഒരടിസ്ഥാനം" കണ്ടെത്താൻ പല ഗ്രൂപ്പുകളും ശ്രമംനടത്തിവന്നിരുന്നു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ, അമേരിക്കയിലെ ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെയും ഒരു ഡച്ച്

വനിതയുടെയും നേതൃത്വത്തിലുള്ള 'ഇൻറർനാഷനൽ ലീഗ് ഓഫ് വിമൻ ഫോർ പീസ് ആൻറ് ഫ്രീഡം' എന്ന സംഘടനയും, 'ദി സെൻട്രൽ ഓർഗനൈസേഷൻ ഫോർ എൻഡ്യൂറബിൾ പീസ്' എന്ന സംഘടനയും, മുൻ പ്രസിഡണ്ട് ടാഫ്റ്റിൻറെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള 'ലീഗ് ടു എൻഫോഴ്സ് പീസ്' എന്ന സംഘടനയും ഉടലെടുത്തു. ഈ സംഘടനകളെല്ലാംതന്നെ ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് സ്ഥാപിക്കപ്പെടണമെന്നു് ശുപാർശചെയ്തിരുന്നു. "അംഗരാജ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആദ്യം സമാധാനപരമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാൻ നിബ്ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടു് യുദ്ധം തടയാൻ ശ്രമിക്കുകയും....തക്കതായ കാരണമൊന്നുമുണ്ടാതെ യുദ്ധത്തിനിറങ്ങുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളുടെനേരെ ഉടൻ ഖണ്ഡിതമായരീതിയിൽ യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ലോകസംഘടന" എന്നാണു് 'ലീഗ് ടു എൻഫോഴ്സ് പീസ്,' ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചതു്. (ആൽഫ്രഡ് നോബലിൻറെ ആശയംതന്നെ!) വുഡ്രൂ വിൽസൺ എല്ലാ നിർദ്ദേശങ്ങളും പഠിക്കുകയും അവയിൽ പലതും തൻറെ പരിപാടിയിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുകയുംചെയ്തു. "അന്യരാജ്യങ്ങളെ വകയിരുത്തിക്കൊണ്ടു് ഒരു രാജ്യത്തിൻറെമാത്രം അഭിവൃദ്ധിക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുപകരം എല്ലാ രാജ്യങ്ങളുടെയും നന്മയെ ലാക്കാക്കിക്കൊണ്ടു് എല്ലാ രാജ്യങ്ങളുടെയും അഭിവൃദ്ധിക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന" ഒരു സംഘടനയായിട്ടാണു് അദ്ദേഹം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെ വിഭാവനംചെയ്തിരുന്നതു്. കാലക്രമത്തിൽ, ഈത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ലീഗിൻറെ സ്ഥാപനം അദ്ദേഹത്തിൻറെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ മോഹമായിത്തീർന്നു.

1918-ലെ ആദ്യമാസങ്ങളിൽ വിൽസൺ തൻറെ "പതിനാലിനപ്പരിപാടി"യിലടങ്ങിയ തത്വങ്ങൾ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനങ്ങൾക്കു വിവരിച്ചുകൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു; ഇതിനായി നിരവധി പത്രലേഖനങ്ങളെഴുതുകയും പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുകയും

അദ്ദേഹം ചെയ്തു; റേഡിയോവും ടെലിവിഷനും പ്രചാരത്തിൽ വരുന്നതിനു മുമ്പുള്ള കാലമാണതു്. പ്രസ്തുത പരിപാടിക്കു് "വിൽസൺന്റെ പതിനാലു കല്പനകൾ" എന്നു പേരു ലഭിച്ചു. അമേരിക്കക്കാരും യൂറോപ്യന്മാരും പൊതുവിൽ ഈ തത്ത്വങ്ങൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു; ഇംഗ്ലണ്ടും ഫ്രാൻസും തങ്ങൾക്കാവശ്യമായ സമാധാനത്തെപ്പറ്റി വ്യത്യസ്തമായ സ്വന്തം ചില ആശയങ്ങളാണു് വച്ചുപുലർത്തിയിരുന്നതെങ്കിലും, സഖ്യശക്തിഗവണ്മെണ്ടുകൾ തത്ത്വത്തിൽ വിൽസൺന്റെ പരിപാടിയോടു് യോജിച്ചിരുന്നു.

1918-ലെ വസന്തത്തിൽ യൂറോപ്പിലെ യുദ്ധമുന്നണിയിലുടനീളം കാര്യങ്ങൾ വിഷമംപിടിച്ചും ആശങ്കാകുലവുമായിത്തുടർന്നു. ജർമ്മൻകാർ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പാരീസിനടുത്തുള്ള നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു; സഖ്യശക്തികളുടെ ധൈര്യവും ആകെ തകർന്നുപോകുമെന്നു തോന്നിത്തുടങ്ങി. അതുകഴിഞ്ഞു്, വേനൽക്കാലം അവസാനത്തോടുകൂടി, ഇരുപതുലക്ഷം അമേരിക്കൻ പട്ടാളക്കാർ ഫ്രാൻസിൽ വന്നിറങ്ങിയതോടെ കാറ്റു മറിച്ചു വീശുകയുംചെയ്തു. ജർമ്മനിയുടെ കൂട്ടുകാർ യുദ്ധംചെയ്യുന്നതു് നിർത്തി; ആസ്ട്രിയാ-ഹങ്കറിയും തുർക്കിയും യുദ്ധംഗുണ്ടാനിന്നു പിൻമാറി; ബൾഗേറിയ ഒരു സമാധാനഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവച്ചു; ചെക്കോസ്ലോവാക്യ ഒരു സ്വതന്ത്രറിപ്പബ്ലിക്കായിത്തീർന്നു. വിഭവങ്ങളും സമ്പത്തും വേണ്ടത്രയുണ്ടായിരുന്നിട്ടും, ദീർഘകാലത്തെ തയ്യാറെടുപ്പും പ്രശസ്തമായ കാര്യശേഷിയും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, ജർമ്മനി ഇപ്പോൾ അന്തിമപരാജയത്തിന്റെവക്കത്തു് അടുക്കുകയാണു്. ജർമ്മനിയുടെ ശക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ "ആളുകളോ, സംഭാരങ്ങളോ, മനോവീര്യംപോലുമോ" ഇല്ലാതായിത്തീർന്നിരുന്നു.

ജർമ്മനി എത്രയോളം അവശനിലയിലെത്തിയിരുന്നെന്നു് സഖ്യശക്തികൾ മനസ്സിലാക്കിയില്ല. 1918-ലെ ശരത്കാലത്തു് ജർമ്മൻകാർ സമാധാനസാധ്യതകൾ ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങിയപ്പോൾ അവർക്കുണ്ടായതു് തോന്നിയതു്. സഖ്യശക്തികളുടെ സന്ധി

വ്യവസ്ഥകളെപ്പറ്റി മാസങ്ങളോളമായി പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയ താണെങ്കിലും, അവ തയ്യാറായിരുന്നില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടും ഫ്രാൻസും തമ്മിൽ രഹസ്യഉടമ്പടികളുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടും, പരസ്പരം യോജിപ്പും വിദ്വേഷവും പുലർത്തിപ്പോന്നിരുന്നതുകൊണ്ടും, അത് ലാൻറിക്കിന്നക്കാരെയുള്ള ഭൂരിസ്ഥമെങ്കിലും സമ്പന്നവും സുശക്തവുമായ അമേരിക്കൻ സഖ്യശക്തിയെപ്പോലെ സമാധാനവീക്ഷണത്തിൽ ആദർശനിഷ്ഠയുള്ളവരോ ലക്ഷ്യബോധമുള്ളവരോ ആയിരുന്നില്ല.

"നീതിപൂർവ്വമായ നീതിക്കുവേണ്ടി ലോകം മുഴുവൻ പുലർത്തിപ്പോരുന്ന അഭിലാഷം സഫലമാക്കാൻ കഴിവുള്ളതരത്തിൽ സമാധാനം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു" ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തിരുന്ന പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസൺ ഭൂപടങ്ങളും രേഖകളും പഠിക്കുന്നതിൽ മുഴുകി. അദ്ദേഹം അങ്ങനെ പഠനത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്ന അവസരത്തിലാണു് അമേരിക്കൻ കോൺഗ്രസ്സിലേയ്ക്കുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പു് നടന്നതു്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ എതിരാളികളും പ്രസ്തുത സന്ദർഭം വേണ്ടതുപോലെ മുതലെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അവരുടെ പരിശ്രമഫലമായി കോൺഗ്രസ്സിൽ, ഡെമോക്രാറിക്കു് കക്ഷിക്കാരനായ പ്രസിഡണ്ടിനെ എതിർക്കാൻ പ്രതിജ്ഞയെടുത്തിട്ടുള്ള റിപ്പബ്ലിക്കൻ കക്ഷിക്കാർ ഭൂരിപക്ഷം കരസ്ഥമാക്കി. യുദ്ധംകൊണ്ടു് കലുഷിതചിത്തരായിത്തീർന്നിരുന്ന അമേരിക്കൻ ജനതയും, കനത്ത ശിക്ഷകളോടും ഭാരിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തോടുംകൂടിയ ഒരു "റിയലിസ്റ്റിക്കു്" സമാധാനമാണു് വേണ്ടതെന്നുള്ള റിപ്പബ്ലിക്കൻ നേതാക്കളുടെ അഭിപ്രായം വളരെ പിടിച്ചു. പക്ഷേ യൂറോപ്പു് മുഴുവൻ തകർന്ന താരുമാരായിക്കിടക്കുകയും, വിപ്ലവവും പട്ടിണിയും അവിടെ തക്കംപാർത്തിരിക്കുകയും ആകയാൽ, കർക്കശമായ സമാധാനമല്ല, നീതിയുക്തമായ സമാധാനമാണു് യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള "റിയലിസ്റ്റിക്കു്" സമാധാനമെന്നു് വിൽസൺ മനസ്സിലാക്കി. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി നിർബ്ബന്ധം ചെലുത്താൻ തക്കവണ്ണം ശക്തിയുള്ള നിലയിലാണു് അമേരിക്ക എന്നും അദ്ദേഹത്തിനുതോന്നി.

വിൽസൺ വലിയൊരു തീരുമാനമെടുത്തു. പാരീസിൽ നടക്കുന്ന സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ താൻതന്നെ അമേരിക്കയെ പ്രതിനിധീകരിക്കും. ഒരു പ്രസിഡണ്ടു് തന്റെ ഔദ്യോഗിക കാലാവധിക്കിടയ്ക്കു് രാജ്യംവിട്ടു പുറത്തുപോകുക എന്നു വച്ചാൽ, നാളതുവരെയുള്ള കീഴ്വഴക്കങ്ങളെല്ലാം ലംഘിക്കുന്ന ഒരു നടപടിയാണു്. കോൺഗ്രസ്സു് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതു്—സഖ്യശക്തികളും കൂടുതൽ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതും—അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രതിനിധിയായി ഒരു രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനെ നിയമിക്കണമെന്നാണു്. പക്ഷെ താൻതന്നെ നേരിട്ടു് സമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതനാകുന്നപക്ഷം, അദ്ദേഹത്തിനു് വസ്തുതകളെല്ലാം നേരിട്ടതന്നെ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും, തന്റെ സുചിന്തിതമായ പരിപാടികളും സ്വന്തം രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ കഴിയും, അവയ്ക്കെതിരായി ഉയർന്നുവരാവുന്ന എതിരഭിപ്രായങ്ങളെ സ്വയം ഖണ്ഡിക്കാൻ അവസരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യും. ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഭാവിയാണിവിടെ ത്രാസ്സിൽ തൂങ്ങുന്നതു്; അതുകൊണ്ടു് താൻതന്നെ തന്റെ ഉന്നതാദർശങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വാദിക്കാൻ അവിടെ ഹാജരാകാത്തതുമൂലം അവ പരാജയപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, അതിനു് സ്വയം മാപ്പുനല്കാൻ തനിക്കൊരിക്കലും സാധ്യമാവില്ല എന്നു് വിൽസൺ നിശ്ചയിച്ചു.

ജീവിതം മുഴുവൻ രാഷ്ട്രീയചരിത്രവും രാഷ്ട്രമീമാംസയും പഠിക്കാൻ വിനിയോഗിച്ചിട്ടുള്ള വിൽസണു് സ്വന്തം കഴിവിൽ വലിയ വിശ്വാസം തോന്നിയിരുന്നു; അതുകൊണ്ടു് സ്വാഭാവികമായും, വിദഗ്ധന്മാരെന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്നവരെ അദ്ദേഹത്തിനു ഇഷ്ടവുമായിരുന്നില്ല. എന്നിരുന്നാലും ഡസൻകണക്കിൽ വിദഗ്ധന്മാരെ അദ്ദേഹം കൂടെക്കൊണ്ടുപോയി; ഏതാണ്ടൊരു പ്രത്യേകതരത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ചില ഉപദേശകന്മാരെയും; അതിൽ ഒരൊറ്റ സൈനികനോ ഉയർന്ന റിപ്പബ്ലിക്കൻ കക്ഷിക്കാരനോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. നിർഭാഗ്യവശാൽ ഇതു്,

അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമാധാനപരിപാടി മിക്കവാറും ഒരു പാട്ടി പദ്ധതിയാണെന്നുള്ള ധാരണ വരുത്തിത്തീർക്കാനാണ് സഹായിച്ചതു്. അമേരിക്ക ഇപ്പോഴും അതിന്റെ പ്രസിഡണ്ടിന്റെ പിന്നിൽ പൂർണ്ണമായി ഉറച്ചുനില്ക്കുന്നതായി; പക്ഷെ അദ്ദേഹം മഹത്തായതും മെച്ചപ്പെട്ടതുമായ ഒരു സമാധാനം നേടിയെടുക്കാനുള്ള തന്റെ പരിപാടിയിൽ വളരെയധികം മുഴുകിപ്പോയിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ഇതൊന്നും തീരെ ശ്രദ്ധിച്ചതേയില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ടിനെ കാണാനും സ്വീകരിക്കാനും വമ്പിച്ച ആൾക്കൂട്ടങ്ങളും പാരീസിലെ തെരുവീഥികളിൽ തിങ്ങിക്കൂടി; ആപ്പുവിളികളും പ്രാർത്ഥനകളും, കരച്ചിലും ചിരിയും ഇടകലർന്നസ്വരത്തിൽ അവർ അദ്ദേഹത്തിനു് ഗംഭീരമായ ഒരു സ്വീകരണം നല്കി. അവരിൽ പലരും സൈനികവസ്ത്രങ്ങളും ധരിച്ചിരുന്നവരും വിലാപവസ്ത്രങ്ങളും ധരിച്ചിരുന്നവരുമായിരുന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടു് വികാരവിവശനായിത്തീർന്ന വിൽസൺ സന്ദർഭത്തിനൊത്ത ഗൗരവത്തോടുകൂടിയാണു് ഹർഷാരവങ്ങളും സ്വീകരിച്ചതു്; അവരുടെ പ്രതീക്ഷകളിൽ താൻ പരാജിതനാകാതിരിക്കട്ടെ എന്നു് അദ്ദേഹം നിശ്ശബ്ദം പ്രാർത്ഥിക്കുകയായിരുന്നു; എങ്കിലും അസാധ്യമായ കാര്യങ്ങളാണു് അവർ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നറിയാമായിരുന്നു: പൊട്ടന്നനവെയുള്ള ഐശ്വര്യവും ശാശ്വതസമാധാനവും.

പാരീസിൽ സമാധാനസമ്മേളനത്തിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളും നടന്നുവരുന്നതിനിടയ്ക്കു് വിൽസൺ വിജയംവരിച്ച രാജ്യങ്ങളിൽ ഒരു പര്യടനം നടത്തി. പ്രധാനപ്പെട്ട ഏഴു പ്രസംഗങ്ങളും അദ്ദേഹം ചെയ്തു; ഈ പ്രസംഗങ്ങളിൽ അന്താരാഷ്ട്രീയസൗഹാർദ്ദം, മനുഷ്യരുടെയും ജനങ്ങളുടെയും സ്വാതന്ത്ര്യം, നീതി, ശാശ്വതസമാധാനം ഉറപ്പുവരുത്താൻതക്ക ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് എന്നിവയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നു. അദ്ദേഹം ചെന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം—ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും ബൽജിയത്തിലും ഇറാലിയിലും—ജനങ്ങളും വമ്പിച്ച ഉത്സാഹത്തോ

ടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചതു്—മനുഷ്യരാശിയെ രക്ഷിച്ച ഒരു മഹാമനുഷ്യനെയെന്നോണം. ഹെർബട്ട് ഹൂവർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ, ഈ യവസരത്തിൽ "വുഡ്രൊ വിൽസൺ ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ ധിഷണാപരവും ആത്മീയവുമായ നേതൃത്വത്തിൽ പരമോന്നതസ്ഥാനത്തെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു."

1919 ജനുവരി മധ്യത്തിൽ സമാധാനസമ്മേളനത്തിന്നായി ഒരു വലിയ പുരുഷാരം പാരീസിൽ കൂടിച്ചേർന്നു; അമേരിക്കൻ പ്രതിനിധിസംഘത്തിൽത്തന്നെ ആയിരത്തിലധികം പേരുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും ഒരേയൊരു വ്യക്തിയാണ് എല്ലാവരുടെയും ശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചതു്. വുഡ്രൊ വിൽസൺ രംഗത്തു് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടന്ന എല്ലാ അവസരങ്ങളിലും ഉത്സാഹഭരിതരായ ജനക്കൂട്ടം തടിച്ചുകൂടിയിരുന്നു. സമ്മേളനഹോട്ടലിനകത്തുവച്ച് "നാലു വൻശക്തികളും"—ബ്രിട്ടനിലെ ലോയ്ഡ് ജോർജ്ജ്, ഇറാലിയിലെ ഓർലാൻഡൊ, ഫ്രാൻസിലെ ക്ലീമൻകൊ, പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺ—സമാധാനസന്ധിയുടെ സങ്കീർണ്ണപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ദീർഘനേരം നീണ്ടുനിന്ന ചർച്ചകൾ നടത്തി. മറവുള്ളവർ വിനയപൂർവ്വമാണ് പെരുമാറിയിരുന്നതെങ്കിലും, താൻ സ്വീകരിക്കുന്ന അഭിലഷിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള സമാധാനസന്ധിയോടു് അവർക്കുള്ള എതിർപ്പു് വിൽസണ് അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്നു. അവരുടെ ഗവൺമെണ്ടുകൾ സമാധാനത്തിനുള്ള അടിസ്ഥാനമായി "പതിന്നാലിനപ്പുറിപാടി" അംഗീകരിച്ചിരുന്നെങ്കിലും, അവരിപ്പോഴും രഹസ്യഉടമ്പടികളെയും, സൈനികശക്തിയെയും രാഷ്ട്രീയാധികാരത്തെയുമാണ് കൂടുതൽ ആശ്രയിക്കുന്നതെന്നു' വിൽസൺ കണ്ടു. അന്താരാഷ്ട്രീയനീതിയേക്കാൾ അവർ മൻഗണന നല്കിയിരുന്നതു് ദേശീയമായ ആനുകൂല്യങ്ങൾക്കുമായിരുന്നു.

"വിൽസൺ ആഗ്രഹിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടാൻ പോകുന്നില്ല," ആസ്ട്രിയൻ ചാൻസലർ പ്രവചിച്ചു; "പല രാജ്യങ്ങളിലേയും കാട്ടുമൃഗങ്ങൾ സൈരവിഹാരത്തിനിറങ്ങി

യിരിക്കയാണിപ്പോഴം. എങ്കിലും അദ്ദേഹം തന്റെ നില പാടിൽ ഉറച്ചുനില്ക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിനു് സാധിക്കുന്ന തരത്തിൽ ഏററവും നല്ല സമാധാനം കൈവരുത്താൻ ശ്രമിക്കുകയും വേണം. ഇല്ലെങ്കിൽ യൂറോപ്പുമുഴുവൻ കാട്ടിലെ നിയമം തേർവാഴ്ച നടത്തും.''

വിൽസൺ തന്റെ നിലപാടിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ഓരോ എതിർപ്പും അദ്ദേഹം അളന്നുമുറിച്ച യുക്തിവാദംകൊണ്ടു നേരിട്ടു; അവകാശവാദങ്ങളുടെയും എതിരവകാശവാദങ്ങളുടെയും ബഹളങ്ങൾക്കിടയിൽക്കൂടി, അടിവച്ചടിവച്ചു്, അദ്ദേഹം പൊരുതിക്കൊണ്ടു മുന്നേറി. ജർമ്മനിയുടെ പഴയ കോളനികളം സഖ്യശക്തികളുടെ സംരക്ഷണത്തിലുള്ള മാൻഡേററുകളായിത്തീരണമെന്നും, അല്ലാതെ അവരുടെ സ്വന്തമാക്കിത്തീർക്കരുതെന്നും അദ്ദേഹം നിർബ്ബന്ധം പിടിച്ചു; വംശപരമായ അതിർവരമ്പുകളിൽക്കൂടി അദ്ദേഹം രാജ്യാതിർത്തികളം മാററിവരച്ചു; ''ഭരണീയരുടെ അനുവാദം'' എന്ന തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുതിയ രാഷ്ട്രങ്ങളം അദ്ദേഹം രൂപവൽക്കരിച്ചു. എല്ലാററിനും പുറമെ, സമാധാനഉടമ്പടിയിൽത്തന്നെ തന്റെ ഏററവും വലിയ സ്വപ്നം എഴുതിച്ചേർക്കാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു: പ്രസ്തുത ഉടമ്പടിയിൽ വന്നിരിക്കാവുന്ന തെററുകളം തിരുത്തുന്നതിനും സമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിനും ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ്. അദ്ദേഹത്തിനു നേരിടേണ്ടിവന്ന എതിർപ്പുകളം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോഴം, ഇതൃയും നേടാൻ കഴിഞ്ഞതു് ഒരത്ഭുതംതന്നെയായിരുന്നു എന്നു പറയാം.

സമാധാനസമ്മേളനത്തിന്റെ ജോലികളധികവും നടത്തപ്പെട്ടതു് കമ്മിററികളിലായിരുന്നു. പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസൺ, തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ആശയമായ ലീഗിന്റെ രൂപഘടന എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്നതിനു നിയുക്തമായ കമ്മിററിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായി പ്രവർത്തിച്ചു. ഒരു ''കവനൻറ്'' എന്നാണു് അദ്ദേഹം പ്രസ്തുത രൂപഘടനയെ വിശേഷിപ്പിച്ചതു്; അതു് സമ്മേളന

ത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിനുമുമ്പ് പല രാത്രികളും അദ്ദേഹം അതെഴുതിത്തീർക്കുന്നതിനു ചിലവഴിച്ചു. അതുകഴിഞ്ഞു് പ്രസിഡണ്ടെന്നനിലയ്ക്കുള്ള തന്റെ മുമതലകളും നിവ്വഹിക്കാനും, ലീഗ് കവനൻറുക്കുള്ള സമാധാന ഉടമ്പടി സെനറ്റിന്റെ അംഗീകാരത്തിനു സമർപ്പിക്കാനുമായി, ഫെബ്രുവരിയിൽ അദ്ദേഹം നാട്ടിലേയ്ക്കു മടങ്ങി; അമേരിക്കൻ ഭരണഘടനയനുസരിച്ച് അത്തരം ഉടമ്പടികൾക്ക് സെനറ്റിന്റെ മുന്നിൽരണ്ടു് ഭൂരിപക്ഷത്തോടുകൂടിയുള്ള അംഗീകാരം ആവശ്യമായിരുന്നു.

വാഷിങ്ടണിൽ വിഷമംപിടിച്ചതും കടുത്ത നിരാശയുളവാക്കുന്നതുമായ ഒരനുഭവമാണു് വിൽസണുണ്ടായതു്. സമാധാന ഉടമ്പടിയിലെ സുചിന്തിതമായെഴുതിച്ചേർക്കപ്പെട്ട ഖണ്ഡികകളും റിപ്പബ്ലിക്കൻ ഭൂരിപക്ഷമുള്ള സെനറ്റ് പിച്ചിച്ചീന്തി, അതിൽ പലതരത്തിലുള്ള മുൻകരുതലുകളും പരിമിതികളും എഴുതിച്ചേർക്കണമെന്നു് അവർ നിർബന്ധംപിടിച്ചു. ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെപ്പറ്റി പ്രത്യേകിച്ചും അവർ എതിരഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നു; യൂറോപ്യൻ "കരുക്കുകളിൽ" ഇനിയും ചെന്നു തലയിടാൻ അതിടയാക്കുമെന്നു് അവർ വാദിച്ചു.

അമേരിക്ക സമാധാന ഉടമ്പടിയിൽ മാറ്റങ്ങളൊന്നും വരുത്താൻമുതുങ്ങിയാൽ മറ്റു രാജ്യങ്ങളും അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിക്കുമെന്നു് വിൽസണറിയാമായിരുന്നു. അങ്ങനെവന്നാൽ, സമാധാനസമ്മേളനം വീണ്ടും ആരംഭിക്കേണ്ടിവരും; മിക്കവാറും അതു മുടങ്ങിയേടത്തുനിന്നുതന്നെ. എന്നിരുന്നാലും, ചില ഭേദഗതികളും വരുത്താൻ താൻ ശ്രമിക്കാമെന്ന സമ്മതിച്ചെങ്കിലല്ലാതെ സെനറ്റ് ഉടമ്പടി അംഗീകരിക്കയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഒരു കാര്യം മാത്രം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം ഒരുക്കമായിരുന്നില്ല—അതായതു് സമാധാന ഉടമ്പടിയും ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസും വേർതിരിച്ചു നിർത്താൻ. "ഇല്ല!" ആദ്യം സമാധാന ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പു

വയ്ക്കാനും പിന്നീട് ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ കാര്യം പരിഗണനയ്ക്കെടുക്കാനും നിർദ്ദേശിച്ച സെനറർമാരുടെ നേർക്ക് അദ്ദേഹം അലറി. ക്ഷീണിതനും ഉത്സാഹം നശിച്ചവനുമായിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം തന്ത്രരഹിതമായി പ്രസംഗിച്ചു; അങ്ങനെ തനിക്കുമാത്രമല്ല ലീഗിനും ധാരാളം ശത്രുക്കളെ ഉണ്ടാക്കി. ഒടുക്കം സെനറർ നിർബ്ബന്ധംപിടിച്ചതരത്തിൽ ഉടമ്പടിയിൽ ചില ഭേദഗതികൾ വരുത്താൻ മൻപ്രസിഡണ്ട് ടാഫ്റ്റ് അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ചു. അതുകഴിഞ്ഞു് ദുഃഖിതനും ഭഗ്നാശനുമായി അദ്ദേഹം ഫ്രാൻസിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്നു.

നാലു വൻശക്തികളിൽ ബാക്കിയുള്ള മൂന്നംഗങ്ങളും അമേരിക്കയിലെ സംഭവവികാസങ്ങളെ സസൂക്ഷ്മം പഠിച്ചുപോന്നിരുന്നു. വിൽസൺന്റെ കൈകൾ കെട്ടിയിടപ്പെട്ടിരിക്കയാണെന്നു് അവർക്കറിയാമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം മുൻകൂട്ടി കണ്ടിരുന്നതുപോലെ, അവർ മുമ്പു് കൈവെടിഞ്ഞിരുന്ന പല നിർദ്ദേശങ്ങളും വീണ്ടും ഉന്നയിച്ചു; വിൽസൺ കുറെയൊക്കെ വിട്ടുകൊടുക്കാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ക്ഷീണിതനായിരുന്നിട്ടുകൂടി ഓരോ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കുമെതിരായി സുധീരം പൊരുതിനിന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരന്തരമായ എതിർപ്പും വാഗ്വാദവും കേട്ട് മറുള്ളവർ തളർന്നുപോയതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ചിലപ്പോൾ ജയിക്കുകയും ചെയ്തു. "ഇടവും വലവും തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ, അതിവേഗം ഇടുങ്ങിയ മാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി മുന്നോട്ടുവിടുന്ന ആ മനുഷ്യന്റെ ഒപ്പമെത്താൻ യൂറോപ്യന്മാരായ ഞങ്ങളെക്കൊണ്ടു് കഴിയുന്നില്ല," അവരിലൊരാൾ പറഞ്ഞു.

ഒടുക്കം സമാധാനഉടമ്പടി എഴുതിത്തയ്യാറായി; യാഥാസ്ഥിതികവാദിയായ ക്ലീമൻകോയും ആദർശവാദിയായ വിൽസണും തമ്മിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരൊത്തുതീർപ്പായിരുന്നു അതു്. ആർക്കും അതിനോടു് പൂർണ്ണസംതൃപ്തിതോന്നിയില്ല. തങ്ങളുടെ പ്രതീക്ഷകളും തകർക്കപ്പെട്ടതായി കണ്ടപ്പോൾ യൂറോപ്പിലെ ജനങ്ങളും

വിൽസണെതിരായി തിരിഞ്ഞു; അദ്ദേഹത്തെ ഒരു വഞ്ചകനായി അവർ വിശേഷിപ്പിച്ചു. വിൽസണാകട്ടെ തന്റെ ചിര കാലസ്വപ്നം തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം വികലമാക്കപ്പെട്ടതുകണ്ട്, എല്ലാവരേക്കാളും കടുത്ത നിരാശയനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സമാധാനവ്യവസ്ഥകൾ ജർമ്മൻകാർക്ക് നല്കിയപ്പോൾ, അവരും പ്രതിഷേധിച്ചു, പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺതന്റെ പതിന്നാലിനപ്പരിപാടിയുമായി അതിനൊരു സാമ്യവും കാണുന്നില്ലെന്നു; പതിന്നാലിനപ്പരിപാടിയാണു് സമാധാനവ്യവസ്ഥകളുടെ അടിസ്ഥാനം എന്നു് പറയപ്പെട്ടിരുന്നുവെങ്കിലും, പക്ഷേ, എല്ലാംകൊണ്ടും തോറ്റുതൊപ്പിയിട്ടിരുന്നതിനാൽ, അവർക്കു് ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കയല്ലാതെ ഗത്യന്തരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പാരിസിനടുത്തുള്ള വെഴ്സെയ്ൽസ് കൊട്ടാരത്തിലെ വിശാലമായ കണ്ണാടിഹാളിൽവച്ചു് 1919 ജൂൺ 28-ാംതീയതി അവർ ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കയും ചെയ്തു.

വിൽസൺന്റെ അടുത്ത മുഖ്യ സമാധാനഉടമ്പടിക്കു് സെനറ്റിന്റെ അംഗീകാരം നേടുകയായിരുന്നു. സെനറ്റ് നിർദ്ദേശിച്ച ഭേദഗതികൾക്കുവേണ്ടി വാദിച്ചുകൊണ്ടു് വിൽസൺ പാരിസിലായിരുന്നപ്പോൾ, ഭേദപ്പെടുത്തിയ രൂപത്തിൽപോലുമുള്ള ഉടമ്പടിക്കു് സെനറ്റിൽ എതിർപ്പു് വർദ്ധിച്ചുവരികയായിരുന്നു. പ്രസിഡണ്ടും സെനറ്റും തമ്മിലുള്ള അകൽച്ച കൂടുതൽ വലുതായിത്തീർന്നു. പ്രസിഡണ്ടല്ല സെനറ്റാണു് അമേരിക്കയുടെ വിദേശനയം നിയന്ത്രിക്കുന്നതെന്നു തെളിയിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചുറച്ച സെനറ്റ്, ഉടമ്പടിയിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പരിശോധിച്ചുനോക്കാൻ ഒരു വിദേശബന്ധകമ്മിറ്റിയെ നിയമിച്ചു. ആഗസ്റ്റിൽ പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി ഔപചാരികമായി പ്രസിഡണ്ടിനെ സന്ദർശിക്കുകയും ചെയ്തു. ലീഗ് ഓഫ് നേഷൻസിനെപ്പറ്റി വ്യവസ്ഥചെയ്യുന്ന ഒരു സമാധാന ഉടമ്പടി സെനറ്റിനു് ഒരിക്കലും സ്വീകാര്യമാവില്ലെന്നു് ഈ സന്ദർശനവേളയിൽ പ്രസിഡണ്ടിനു ബോധ്യമായി. അല്ലെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം

വിചാരിച്ചു, അമേരിക്കയിലെ ജനങ്ങളും അതിനു് നിർബ്ബന്ധം ചെലുത്തണം. മൂന്നിൽ രണ്ടുഭാഗം ഗവർണർമാരും സ്റ്റേറ്റ് നിയമസഭകളും ലീഗിനോടു് ആനുകൂല്യം പ്രകടമാക്കിയിരുന്നു. അതിനു് ജനങ്ങളുടെ പിന്തുണയുംകൂടി നേടാൻ തനിക്കു് കഴിയുമെങ്കിൽ സെനറ്റും അക്കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടിവരും!

അങ്ങനെ ഭാരിച്ച ഹൃദയത്തോടും, പാരവശ്യത്തോടും, അസഹനീയമായ തലവേദനയോടുംകൂടിയാണെങ്കിലും പ്രസിഡണ്ടു്, അമേരിക്കൻ ജനതയുടെ ഹൃദയങ്ങളെയും മനോവികാരങ്ങളെയും തട്ടിയുണർത്താനുള്ള ഒരു പരിശ്രമത്തിനായി ഒരു പ്രസംഗപര്യടനത്തിനു പുറപ്പെട്ടു. "ഒരു പുതിയ അന്താരാഷ്ട്രീയവ്യവസ്ഥിതി" കൈവരുത്താനുള്ള—സ്വാതന്ത്ര്യവും സമാധാനവും നീതിയും പുലരുന്ന ഒരു നവലോകം കൈവരുത്താനുള്ള—ഈ അവസരത്തെപ്പറ്റി അവരെ ഉത്തേജിതരാക്കിത്തീർക്കാൻ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. ജനങ്ങളും അദ്ദേഹം പറയുന്നതു് ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടു; പക്ഷെ കാറും മറിച്ചു വീശിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. യൂറോപ്പിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളിൽ അവർക്കു് ഒരു പങ്കും വേണമെന്നു് ആഗ്രഹമില്ല; "അമേരിക്ക ആദ്യം" എന്ന മുദ്രാവാക്യമാണു് അവർക്കിഷ്ടം. ഇഷ്ടമായിത്തോന്നിയതു്. പടിഞ്ഞാറൻ കടലോരംവരെയും തിരിച്ചു കൊളറാഡോവരെയും സഞ്ചരിച്ചു് പ്രസിഡണ്ടു് നിരവധി പ്രസംഗങ്ങളും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അതിനു മുമ്പൊരിക്കലും ഇത്ര വാചാലമായി സംസാരിച്ചിട്ടില്ല. "ലോകം ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കാൻ" ജീവാപ്പണംചെയ്ത യുവധീരന്മാരെ ഓർമ്മിക്കാൻ അദ്ദേഹം അമേരിക്കയോടഭ്യർത്ഥിച്ചു; ലീഗ് ഓഫ് നേഷൻസും മുഖാന്തിരം ശാശ്വതസമാധാനം പുലർത്തിപ്പോരാനുള്ള പരിശ്രമത്തിൽ വിശ്വാസമർപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം അവരെ ആഹ്വാനം ചെയ്തു.

ഈ അദ്ധ്വാനം അദ്ദേഹത്തിനു് താങ്ങാൻ കഴിയുന്നതിൽ കൂടുതലായിരുന്നു. വിൽസൺ തളർന്നവീണുപോയി; അദ്ദേഹത്തെ

ഉടൻ വാഷിങ്ങ്ടണിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി; അല്പദിവസം കഴിഞ്ഞു് അവിടെവച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരാഘാതമേറ്റു. ഹേമന്തം മുഴുവൻ അദ്ദേഹം ശയ്യാവലംബിയായി കഴിച്ചുകൂട്ടി; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം തളർന്നുപോയെങ്കിലും മനസ്സു് തെളിവുള്ളതും ഓജസ്സുള്ളതുമായി തുടർന്നു. തന്റെ ലീഗിനുവേണ്ടി പൊരുതാനായി ജീവിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം കിടപ്പിലായിരുന്നപ്പോഴും സെനറ്റ് രണ്ടുതവണ സമാധാനഉടമ്പടിയെപ്പറ്റി വോട്ടെടുപ്പുനടത്തുകയുണ്ടായി. അതിൽ ഏതാനും ചില ഭേദഗതികൂടി വരുത്താൻ പ്രസിഡണ്ടു് സന്നദ്ധനായിരുന്നെങ്കിൽ അവരതു പാസ്സാക്കിയേനെ. എന്നാൽ ഈ ഭേദഗതികളെ അതിനെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുമായിരുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല, മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടെയും ജർമ്മനിയുടെയും അംഗീകാരത്തിനായി അതു വീണ്ടും സമർപ്പിക്കപ്പെടേണ്ടിയുംവരുമായിരുന്നു. ഇതിനു് പ്രസിഡണ്ടു് ഒരുക്കമായിരുന്നതുമില്ല. "അതു് കൊള്ളുകയോ തള്ളുകയോ ചെയ്യട്ടെ," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സെനറ്റ് അതു് തള്ളിക്കളയുകയുംചെയ്തു. പിന്നീടു് സെനറ്റ് ശത്രുരാജ്യങ്ങളുമായി ഒരു പ്രത്യേക സമാധാനഉടമ്പടിയുണ്ടാക്കി; എന്നാൽ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ അമേരിക്ക അംഗമായിച്ചേരുന്നതിനു് അവർ ഒരിക്കലും അംഗീകാരം നൽകിയില്ല. എന്നിട്ടുപോലും, ലീഗിന്റെ ആദ്യയോഗത്തിനു് ക്ഷണക്കത്തുകളയയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ബഹുമതി പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസണു് നൽകപ്പെടുകയുണ്ടായി. 1920 ജനുവരിയിലാണു് അദ്ദേഹം ഇതു ചെയ്തതു്; അടുത്തമാസം, പുതുതായി രൂപം പ്രാപിച്ച ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് ജനീവയിൽ സമ്മേളിച്ചു; എന്നാൽ അമേരിക്കയ്ക്കു് അവിടെ പ്രാതിനിധ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

രോഗം അല്പമൊന്നു വിട്ടുമാറിയപ്പോൾ, പ്രസിഡണ്ടു് തന്റെ ജോലികൾ പുനരാരംഭിച്ചു. അദ്ദേഹം ബില്ലുകളിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കുകയും, വല്ലപ്പോഴുമൊരിക്കൽ കാബിനറ്റ് യോഗങ്ങൾ നടത്തുകയും, രേണകാരുങ്ങളെപ്പറ്റി പര്യാലോചനകളും

നടത്തുകയും ചെയ്തപോന്നു. പക്ഷെ രാജ്യത്തിനോ പാർട്ടിക്കോ യാതൊരു നേതൃത്വവും നല്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അക്കൊല്ലം നടന്ന പ്രസിഡണ്ട് തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ അദ്ദേഹം സജീവമായി പങ്കെടുത്തുമില്ല; അടുത്ത വസന്തത്തിൽ ജോലിയിൽനിന്നു വിരമിച്ച സ്വകാര്യജീവിതത്തിലേയ്ക്കു മടങ്ങാമല്ലോ എന്ന പ്രതീക്ഷയിൽ കണ്ണുംനട്ടിരിക്കയായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നു തോന്നി. യുദ്ധാനന്തരം ലോകപ്രശ്നങ്ങളോടും മട്ടുപ്പുതോന്നിയിരുന്ന അമേരിക്കയുടെ "യൂറോപ്പിൽനിന്നകന്നുജീവിക്കുക" എന്ന മനോഭാവവും, "സാധാരണ സ്ഥിതിഗതികളിലേയ്ക്കു മടങ്ങുക" എന്ന മനോഭാവവും കനത്തഹൃദയത്തോടെ അദ്ദേഹം നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷെ തന്റെ സ്വപ്നങ്ങളിലും ജനങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന വിശ്വാസം ഒരിക്കലും കൈവെടിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കാലക്രമത്തിൽ അമേരിക്കക്കാർ ലോകത്തോടുള്ള തങ്ങളുടെ പുതുതലകളെപ്പറ്റി ബോധമുള്ളവരായിത്തീരും എന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. ഇപ്പോഴും ആ ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കു് അവർ "തങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗം ആലോചിച്ചുവരികയാണു്; അവരുടേതായ തീരുമാനത്തിൽത്തന്നെ അവരെത്തിച്ചേരും—അതിനു് ഏറ്റവും നല്ല വഴിയും അതുതന്നെ", അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചു

ലോകസമാധാനവും രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സാഹോദര്യവും വളർത്തുന്നതിൽ വുഡ്രൂ വിൽസൺ വഹിച്ച പങ്കു്, 1920 ഡിസംബറിൽ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനക്കമ്മിറ്റി അംഗീകരിച്ചു; 1919-ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു നല്കാൻ അവർ തീരുമാനിച്ചു. 1920-ലേയ്ക്കുള്ള സമ്മാനം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതോടൊപ്പമാണു് അവർ ഈ തീരുമാനവും പ്രഖ്യാപിച്ചതു്. സമ്മാനം സ്വീകരിക്കാനായി വിൽസൺ നോർവെയിലേയ്ക്കു യാത്രചെയ്യുന്ന പ്രശ്നമേ ഇല്ലായിരുന്നു; അദ്ദേഹം അത്രയ്ക്കു ക്ഷീണിതനായിരുന്നു. പതിവുള്ള നോബൽപ്രസംഗം എഴുതാനോ, പ്രസംഗിക്കാനോപോലും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല—കഴിഞ്ഞ പല കൊല്ലങ്ങളിലായി അദ്ദേഹം സമാധാ

നത്തെപ്പറ്റി ചെയ്തിരുന്ന നിരവധി പ്രസംഗങ്ങളിൽനിന്നു് അങ്ങനെയൊരു പ്രസംഗം തെരഞ്ഞെടുത്തുപയോഗിക്കുവാൻ വിഷമമില്ലായിരുന്നെങ്കിലും.

1921 മാർച്ചു് 4-ാംതീയതി, പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസൺ തന്റെ അനന്തരഗാമിയായ വാറൻ ഗമാലിയേൽ ഹാർഡിങ്ങിനോടൊപ്പം, പുതിയ പ്രസിഡണ്ടു് സ്ഥാനമേറ്റെടുക്കുന്ന ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കാൻ, വൈറ്റ്ഹൗസിൽനിന്നു് കാപ്പിറ്റോളിലേയ്ക്കു വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടു് സവാരി ചെയ്തു; എന്നാൽ സതുപ്രതിജ്ഞാചടങ്ങു തീരുന്നതുവരെ അവിടെ ഇരിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അതിനുശേഷം വിൽസൺ പൊതുചടങ്ങുകളിലൊന്നും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നതന്നെ പറയാം. വാസ്തവത്തിൽ, പൊതുജീവിതത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം അതു പൂർണ്ണമായി വിരമിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ജീവിച്ചിരിക്കവെത്തന്നെ അദ്ദേഹം ഒരു പഴങ്കഥയായിത്തീർന്നിരുന്നു.

തന്റെ ആയുഷ്ക്കാലപ്രവർത്തനംമുഴുവൻ നഷ്ടപ്പെട്ട, തന്റെ സ്വപ്നങ്ങളും സഫലീകൃതമാകാതെപ്പോയ ഈ മനുഷ്യനെക്കുറിച്ചു് പലർക്കും സഹതാപംതോന്നിയിരുന്നു. അമേരിക്കയുടെ സജീവപങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടിയ സുശക്തമായ ഒരു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ്—വിൽസന്റെ ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടമാകുമായിരുന്നു അതു്. അതങ്ങനെയല്ലാതായിത്തീർന്നതു് കുറെയൊക്കെ അദ്ദേഹത്തിന്റെയും കുറ്റംകൊണ്ടാണു്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിപരമായ സങ്കുചിതത്വവും, കക്ഷിപരിഗണനകളും, നയതന്ത്രങ്ങളിലുള്ള ശേഷിക്കുറവും എല്ലാം അതിനു കാരണമായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ ഇതിനേക്കാളേറെ, ഇതിനേക്കാളും വളരെയേറെ, "സമാധാനത്തെയും ജനാധിപത്യത്തെയും പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന മഹത്തായ ദർശനം" മനസ്സിലാക്കാൻ അമേരിക്കൻ ജനതയ്ക്കു കഴിയാതെപോയതാണു് ഇതിനു കാരണമെന്നതിനു് സംശയമില്ല.

ഇതെല്ലാമാണെങ്കിലും, വിൽസൺന്റെ ആയുഷ്ക്കാല പ്രവർത്തനം തീരെ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയെന്നോ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വപ്നങ്ങളും സഫലീകൃതമായില്ലെന്നോ പറയുന്നതു് മൂഢവൻ ശരിയായിരിക്കയില്ല. ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് ഉടലെടുക്കുകതന്നെ ചെയ്തു; ജനപദങ്ങൾക്കു് രാഷ്ട്രീയസ്വാതന്ത്ര്യം നേടാനുള്ള അവകാശം ലോകം അംഗീകരിച്ചുതുടങ്ങുകയുംചെയ്തു. മാത്രമല്ല, അമേരിക്ക കുറച്ചുകാലത്തേയ്ക്കു് പുറംതിരിഞ്ഞുനിന്നെങ്കിലും, രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ പരസ്പരാശ്രിതത്വത്തിനും, ലോകവ്യാപകമായ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾക്കും, ആഗോളമാനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു് ചിന്തിക്കുന്നതിനുള്ള ആവശ്യകതയ്ക്കും പ്രാധാന്യം കല്പിക്കപ്പെട്ടു ഒരു പുതിയ അന്താരാഷ്ട്രീയയുഗത്തെപ്പറ്റി വിൽസൺ അമേരിക്കക്കാരെ ബോധവാന്മാരാക്കിത്തീർത്തിരുന്നു എന്നതു് നിസ്തർക്കമാണു്. സമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു ലോകരാഷ്ട്രസംഘടനയെപ്പറ്റി—യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ഒരാഗോള ഐക്യരാഷ്ട്രത്തെപ്പറ്റി—അദ്ദേഹം സ്വപ്നംകണ്ടിരുന്നതിനെ ലാക്കാക്കി, അതു് സാധിതപ്രായമാക്കിത്തീർക്കാൻ ജനങ്ങളും സാവധാനം മുന്നോട്ടുപോകുമ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയങ്ങളും ആദർശങ്ങളും വളരെക്കാലം അവർക്കു വഴികാട്ടുന്ന വെളിച്ചമായവശേഷിക്കുകതന്നെചെയ്യും. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹംതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ, "ലോകം സമാധാനത്തിന്റെ നേർക്കു് തിരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; ഇനി പുറകോട്ടുപോവുക സാധ്യമല്ല."

1924-ന്റെ തുടക്കത്തിൽ വൃദ്ധൻ വിൽസൺ ചരമം പ്രാപിച്ചു. ഇനിയും പൂർത്തിയാക്കപ്പെടാനിരിക്കുന്ന വാഷിങ്ടൺ കത്തീഡ്രലിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവകുടീരത്തിന്റെ ശിലാസ്മാരകത്തിൽ, ഒരു കുരിശുയുദ്ധക്കാരന്റെ വാൾ കൊത്തിവച്ചിട്ടുണ്ടു്; അതിന്റെ വാൾപ്പിടി ഒരു കുരിശിന്റെ അടയാളത്തിലുമാണു്.

വടക്കുനിന്നും ഒരു നല്ല അയൽക്കാരൻ

ഫ്രിഡ്ജോഫ് നാൻസൻ (1922)

ആരംഭംമുതല്ലുതന്നെ, ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ പ്രവത്നം പ്രശ്നങ്ങളും ആപൽസന്ധികളുംകൊണ്ട് ഉഴലടംപിടിച്ചതായിരുന്നു. അമേരിക്കയുടെ അസാന്നിധ്യം ഒരു പ്രതിബന്ധമായവശേഷിച്ചു. അതുപോലെത്തന്നെ റഷ്യയെക്കുറിച്ച് പാശ്ചാത്യരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കുള്ള അവിശ്വാസവും, ജർമ്മനിയുടെ പരിഭവം നിറഞ്ഞ എതിർമനോഭാവവും, ജർമ്മനിയുടെ നേർക്ക് ഫ്രാൻസിനുള്ള വിരോധവും, ഫ്രാൻസിനെക്കുറിച്ച് ഇംഗ്ലണ്ടിനുള്ള ശ്ലേഷകളും വിഷമങ്ങളും സൃഷ്ടിച്ചു. എന്നിരുന്നാലും പല രാഷ്ട്രങ്ങളിലേയും പല പല വ്യക്തികളും, സമാധാനവും ഭദ്രതയും നിലനിത്താൻ ലോകത്തിനുള്ള ഏറ്റവും വലിയ ആശാകേന്ദ്രം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസാണെന്നു വിശ്വസിച്ചുപോന്നിരുന്നു.

അത്തരത്തിലുള്ള ഒരാൾ ഒയാമസ്യണങ്ങളായ നീലക്കണ്ണുകളും വശ്യമായ പുഞ്ചിരിയും ഉള്ള സാഹസപ്രിയനും സൂക്ഷ്മദർശനമായ ഒരു നോർവെക്കാരനായിരുന്നു. ഒരു ആട്ടിക പര്യവേഷണസഞ്ചാരിയെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള ഫ്രിഡ്ജോഫ് നാൻസന്റെ നേട്ടങ്ങളും ലോകപ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ചിരുന്നു. വീട്ടിനു വെളിയിലുള്ള തുറന്ന ലോകം വളരെയധികം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ആളാണ് നാൻസൻ. സമുദ്രത്തിലെ നീരൊഴുക്കുകളും ഗതിവിഗതികളും പഠിക്കുന്നതിലും ഉത്തരസമുദ്രങ്ങളിൽ പര്യവേഷണപര്യടനങ്ങളും നടത്തുന്നതിലും അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ താല്പര്യമായിരുന്നു. പക്ഷേ

എല്ലാറ്റിലുമധികം അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടതു് മനുഷ്യരാശിയെയാണു്. എല്ലാ ജനങ്ങളുടേയും നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയസംഘടന രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെടുക എന്ന ആശയം അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ അഭികാമ്യമായിത്തോന്നി; ഇതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് അത്രവലിയ കമ്പംകേറിയതുകൊണ്ടു്, സമാധാനസമ്മേളനം നടക്കുന്നകാലത്തു്, അതിനു തന്റെ പിൻബലംകൂടി നല്കുവാനായി അദ്ദേഹം പാരീസിലേയ്ക്കു പോവുകയും ചെയ്തു. തന്റെ നാടായ നോർവെയെപ്പോലുള്ള ചെറിയ നിക്ഷ്പക്ഷരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കും പ്രസ്തുത പദ്ധതിയിൽ സ്ഥാനം ലഭിക്കുമെന്നു് ഉറപ്പുവരുത്താനും അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു.

നാൻസന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കും നോർവെയിൽ വളരെയധികം ആദരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അവിടത്തെ പൗരപ്രമുഖരിൽ ഏറ്റവും പ്രശസ്തനായിരുന്നതു് അദ്ദേഹമാണു്; മാത്രമല്ല, ഏറ്റവുമധികം വിശ്വസ്തനും പ്രിയംകരനുംകൂടിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ കാര്യത്തിൽ നോർവെയിലെ ജനങ്ങളുടെ താല്പര്യം വളർത്തിവിടാൻ അദ്ദേഹത്തിനു വളരെയൊന്നും ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവന്നില്ല. അദ്ദേഹം നോർവീജിയൻ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രസിഡണ്ടായിത്തീർന്നു; കഴിയുന്നത്ര വേഗത്തിൽ ലീഗിൽ അംഗമായിച്ചേരാൻ അദ്ദേഹം നോർവ്വെ ഗവണ്മെണ്ടിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ നോർവെ, ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ ഒരു ചാർട്ടർ മെമ്പറായിത്തീർന്നപ്പോൾ, സ്വാഭാവികമായും ജനീവയിലേയ്ക്കു പോകാനുള്ള ജനീവയുടെ പ്രതിനിധി ഡോക്ടർ നാൻസനായിത്തീർന്നു. അവിടെ അദ്ദേഹം സുപരിചിതനായ ഒരു വ്യക്തിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. സൗഹാർദ്ദം നിറഞ്ഞവനും, ഊർജ്ജസ്വലനായ മനസ്സോടുകൂടിയവനും, പാവപ്പെട്ട സമ്മർദ്ദിതരാഷ്ട്രത്തിനുവേണ്ടി എഴുന്നേറ്റുനിന്നു സംസാരിക്കാൻ സദാ സന്നദ്ധനും ആയ ഒരു മനുഷ്യനായിട്ടാണു് ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടതു്. ലീഗ് "ദുർബ്ബലരും മർദ്ദിതരുമായവർക്ക് ഒരു രക്ഷയും, അതിന്റെ അംഗങ്ങൾ തമ്മിലു

ള്ള തക്കങ്ങളിൽ ഒരു ജഡ്ജിയും, സമാധാനത്തിനും നീതിക്കും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു ശക്തിയും'' ആയിത്തീരണമെന്നും, അങ്ങനെയായിത്തീരാൻ അതിനു കഴിയുമെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു; അതിനെ അങ്ങനെയൊരു സംഘടനയാക്കിത്തീർക്കാൻ തന്നെക്കൊണ്ടു കഴിവുള്ളതെല്ലാം അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

നാൻസൻ കായികവിനോദങ്ങളിൽ ഒരു 'ആംറൗണ്ട്'റായിരുന്നു—ഹിമത്തിൽ 'സ്കേറ്റ്'ചെയ്യുന്നതിലും 'സ്കൈയി'ങ്ങിലും അസാമാന്യവിദഗ്ധൻ, ഒരൊന്നാംകിട നീന്തൽക്കാരൻ, നായാട്ടുകാരൻ, വെടിക്കാരൻ നോർവെയിലെ കുന്നുകളിലും കാടുകളിലും സക്കീട്ടടിച്ച് 'കുമ്പ്'ജീവിതം നയിക്കുന്നതായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ആനന്ദങ്ങളിലൊന്നു്. തന്റെ ജന്മസ്ഥലമായ ക്രീസ്റ്റ്യാനിയയിൽ കോളേജ് വിദ്യാഭ്യാസം നടത്തിവന്നപ്പോഴാണു് അദ്ദേഹം ജന്തുശാസ്ത്രത്തിലാണു് പ്രത്യേക താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നതു; കാരണം, വെളിയിലുള്ള ജീവിതത്തിനു് അതു കൂടുതൽ സൗകര്യം നല്കുമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. പക്ഷേ അതിനുപകരം അദ്ദേഹം നോർവെയുടെ പശ്ചിമതീരത്തുള്ള ബർജനിലെ മ്യൂസിയത്തിൽ പ്രകൃതിശാസ്ത്രചരിത്രത്തിന്റെ ക്യൂറേറ്ററായിത്തീരുകയാണു ചെയ്തതു്. ഈ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു മുമ്പു്, ആർട്ടിക്സുദ്രത്തിൽ തിമിംഗലം പിടിക്കാൻ പോകുന്ന ഒരു കപ്പലിൽ യുവാവായ നാൻസൻ ഒരു സക്കീട്ടടിച്ചു. ആ കപ്പൽയാത്രയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഒരു വ്യതിയാനം വരുത്തിയതു്; കാരണം, മിക്കവാറും ആരും കൈവച്ചിട്ടില്ലാത്ത സമുദ്രശാസ്ത്രത്തിന്റെനേർക്കു് കണ്ണുതുറക്കാൻ അതു് അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ചു. സമുദ്രത്തിലെ നീരൊഴുക്കുകളെപ്പറ്റിയുള്ള ഉത്തരംകിട്ടാത്ത പ്രശ്നങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചു. വിദൂരസ്ഥമായ ഉത്തരദിക്കുകളിലെ നിതാന്തശാന്തമായ ഹിമസൗന്ദര്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ ആഴത്തിൽ പതിഞ്ഞു.

നാൻസൻ ആറുകൊല്ലത്തോളം ബർജനിലെ ജോലിയിൽ തുടർന്നു; അതോടൊപ്പം ഡോക്ടർ ബിരുദത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പഠനവും അദ്ദേഹം നടത്തിപ്പോന്നു. ഒരു കൊല്ലം, ഏതാനും മാസങ്ങളോളം അദ്ദേഹം ഇറലിയിൽവച്ചും പഠനം നടത്തി; പ്രധാനമായും നേപ്പ്ൾസിലെ പ്രശസ്തമായ അക്വേറിയത്തിൽ. ബർജനിൽ ഉല്ലാസകരമായിട്ടുതന്നെയാണ് അദ്ദേഹം നാളുകൾ കഴിച്ചതു്; വേനൽക്കാലത്തു് നടക്കാനും നീന്താനും പോകും; മഞ്ഞുകാലത്തു് 'സ്കൈയി'ങ്ങിനും. ബർജനും ക്രിസ്റ്റ്യാനിയയ്ക്കുമിടയിലുള്ള മലകളിൽ അദ്ദേഹം ഒന്നിലധികംതവണ 'സ്കൈയി'ങ്ങിനു പോയിരുന്നു.

1888-ലെ വസന്തം യുവാവായ നാൻസനു് വളരെ തിരക്കുപിടിച്ച ഒരു കാലമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഫൈനൽ പരീക്ഷയ്ക്കു് തയ്യാറാകുകയായിരുന്നു; അതിനുംപുറമെ അദ്ദേഹം തന്റെ ആദ്യത്തെ ധ്രുവപ്രദേശപര്യടനത്തിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളും ചെയ്തുപോന്നു—മഞ്ഞുമൂടിക്കിടക്കുന്ന ഗ്രീൻലാൻഡ് വൻകര ആദ്യമായി മുറിച്ചുകടക്കുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. വളരെ അപകടംപിടിച്ച ഒരു സാഹസികയാത്രയാണതു്; നാൻസൻ അതിന്റെ എല്ലാ വിശദാംശങ്ങളും മുൻകൂട്ടി ആലോചിച്ചുവയ്ക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. പലതരം കിടപ്പുറകളും, വസ്ത്രങ്ങളും, പാചകസാമഗ്രികളും, സ്ലെഡ്ജുകളുംപോലും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാൻ അദ്ദേഹം ബർജനു സമീപമുള്ള മലകളിൽ താവളമടിച്ചു താമസിച്ചുപോന്നു. ഇവയിലധികവും അദ്ദേഹംതന്നെയാണു് 'ഡിസൈൻ' ചെയ്തിരുന്നതു്; ചില സാമഗ്രികളും, സ്ലെഡ്ജുകളുംപോലും, അദ്ദേഹംതന്നെ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഗ്രീൻലാൻഡിന്റെ പടിഞ്ഞാറൻ കടലോരത്തു് കപ്പലുകൾ വന്നടുക്കുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നു് പര്യടനം ആരംഭിക്കാതിരിക്കയാണു് നല്ലതെന്നു് നാൻസൻ തീരുമാനിച്ചു. അതിനുപകരം താൻ കിഴക്കുനിന്നു് പടിഞ്ഞാറോട്ടു മുറിച്ചുകടക്കും; അങ്ങിനെ

ങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും യാത്രചെയ്യുന്നതിനാവശ്യമായ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും മറ്റു സംഭാരങ്ങളും കൂടെ കൊണ്ടുപോകേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ തന്റെ പരുടനത്തിനു് നോർവെക്കാരുടെ പിന്തുണനേടാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അതൊരു കാട്ടുകയറിയ ആശയമായിട്ടാണവർക്കു തോന്നിയതു്; അത്തരമൊരു പരുടനംനടത്താൻ വേണ്ട പരിചയവും നാൻസനുണ്ടെന്നു് അവർക്കു തോന്നിയില്ല. ഒടുക്കം ഡെന്മാർക്കുകാരനായ ഒരു ധനികൻ ഇതിനാവശ്യമായ പണം നല്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചു; തന്റെ കൂടെ യാത്രചെയ്യാൻ മൂന്നു നോർവെക്കാരെയും രണ്ടു ലാപ്പ്ലാൻഡുകാരെയും നാൻസൻ കണ്ടുപിടിക്കയും ചെയ്തു.

തിമിംഗലം പിടിക്കാൻ പോകുന്ന ഒരു കപ്പലിൽ ഗ്രീൻലാൻഡ്കടൽ മുറിച്ചു കടന്നശേഷം, ഗ്രീൻലാൻഡിന്റെ കിഴക്കൻ കടലോരത്തിനു തെല്ലകലെവച്ചു് അവർ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വള്ളങ്ങളിലേയ്ക്കു മാറി. പക്ഷെ ശക്തിയായ കടലൊഴുക്കുകാരണം അവർക്കു് കരയോടടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പത്തു ദിവസത്തോളം കടലൊഴുക്കു് അവരെ തെക്കോട്ടൊഴുക്കിക്കൊണ്ടുപോയി; അതു കഴിഞ്ഞു് അവർ കടലൊഴുക്കിൽനിന്നു് വിട്ടുമാറി വീണ്ടും വടക്കോട്ടുള്ള യാത്ര തുടർന്നു. ചിലപ്പോൾ ഭീമാകൃതിയിലുള്ള ഐസ്ബർഗുകൾക്കെതിരെയാണു് അവർക്കു് വള്ളം തുഴയേണ്ടിവന്നിരുന്നതു്. ചിലപ്പോൾ ഉറച്ചുപോയ ഹിമമേഖലകളിലൂടെ അവർക്കു വള്ളങ്ങളും സ്ലെഡ്ജുകളും വലിച്ചിഴച്ചുകൊണ്ടുപോകേണ്ടിവന്നു. വിലയേറിയ വേനൽക്കാലത്തെ കാലാവസ്ഥയിൽ ഒരു മാസത്തോളം പണിപ്പെട്ടു് യാത്രചെയ്തശേഷമാണു്, അവർ കരയ്ക്കിറങ്ങാൻ ആദ്യം ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്ന സ്ഥാനത്തിനു് ഏതാണ്ടെങ്കിലും അടുത്തെത്താൻ കഴിഞ്ഞതു്. ഗ്രീൻലാൻഡിലെ ഹിമംമൂടിയ പ്രദേശത്തുകൂടെ വൻകര മുറിച്ചുകടക്കാൻ ആരംഭിച്ചപ്പോഴേയ്ക്കും, ആഗസ്റ്റു് മധ്യത്തിലെ കാലാവസ്ഥ വഷളായിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. രാത്രികാലത്തു് ഹിമതലം കുറച്ചുകൂടി ഉറപ്പുള്ളതായിരുന്നതിനാൽ, അവർ രാത്രിയാണു് അ

ധികവും യാത്രചെയ്തതു്. കൊടുങ്കാറ്റു് ശക്തിയായി വീശി തുടങ്ങിയപ്പോഴും അവർ ടെൻറുകളിൽത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി; അധികസമയവും അവർ ഉറങ്ങുകയായിരുന്നു; കൂടെക്കൊണ്ടു പോയിരുന്ന ഉണക്കമത്സ്യവും, പാൽക്കട്ടിയും, ചോക്കോലേറും, ഓട്ടുമീൽ ബിസ്കറും കുറവായിരുന്നതിനാൽ അവർ ഭക്ഷണം കഴിയുന്നത്ര കുറച്ചു.

അഞ്ചാഴ്ചക്കാലം ആറാളുകളും തങ്ങളുടെ രണ്ടു് സ്ലെഡ്ജു വണ്ടികളും വലിച്ചുകൊണ്ടു് യാത്രതുടർന്നു; പതുമുള്ള മഞ്ഞിൽ കൂടിയും, ഹിമം മൂടിക്കിടക്കുന്ന നിരപ്പില്ലാത്ത പ്രദേശത്തു കൂടെയും മലകയറിയാണു് അവർക്കു പോകേണ്ടിയിരുന്നതു്; ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഹിമപ്രവാഹങ്ങളും കടക്കേണ്ടിയിരുന്നു— അതിനു നടുവിൽ അഗാധമായ കുഴികളും ചിലപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതുകഴിഞ്ഞു് അവർ പശ്ചിമതിരത്തേയ്ക്കുള്ള കുറേക്കൂടി വിഷമംപിടിച്ച മലയിറക്കം ആരംഭിച്ചു. ഒടുക്കം അവർ ഗ്രോഡ്നാബു് എന്ന ചെറിയ തുറമുഖത്തിലെത്തിയപ്പോഴേക്കും അവിടെനിന്നുള്ള അവസാനത്തെ കപ്പൽ സ്ഥലംവിട്ടിരുന്നു; അവർക്കുണ്ടായ നിരാശയ്ക്കതിരില്ല. ഇനി മഞ്ഞുകാലം കഴിയുന്നതുവരെ കപ്പൽ അവിടെ അടുക്കുകയില്ല; ആ മഞ്ഞുകാലത്തു് നാൻസൻ അധികസമയവും കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു് എസ്കിമോകളുടെ കൂടെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവരുടെ കുടിലുകളിൽ താമസിക്കുകയും, അവരുടെ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും, അവരോടൊപ്പം യാത്രകളും നടത്തുകയും, അവരുടെ 'കായക്' എന്ന തോണി തുഴയാൻ പഠിക്കുകയും, അവരുടെ ഭാഷ മനസ്സിലാക്കാനും സംസാരിക്കാനും വശമാക്കുകയും ചെയ്തു.

വസന്തത്തിൽ ഗ്രോഡ്നാബിലടുത്ത ആദ്യത്തെ കപ്പലിൽത്തന്നെ ആറുപേരും നോർവെയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോഴും ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു സ്വീകരണമാണു് അവർക്കു ലഭിച്ചതു്. നാൻസൻ ഒരു പ്രശസ്ത വ്യക്തിയായിത്തീർന്നു. അതുവരെ മിക്കവാറും അറിയപ്പെടാതെ കിടന്നിരുന്ന ഗ്രീൻ

ലാൻഡ് വൻകരയുടെ ഉൾനാട്ടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ശാസ്ത്രീയവിവരങ്ങളധികവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഥമ കൃതിയായ "ഗ്രീൻലാൻഡിൽക്കൂടി" എന്ന പുസ്തകത്തിൽ അദ്ദേഹം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു. എസ്കിമോകളോടുകൂടെ കഴിച്ചുകൂട്ടിയകാലത്തെ അനുഭവങ്ങളും അദ്ദേഹം "എസ്കിമോ ജീവിതം" എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലും രേഖപ്പെടുത്തി. അതിനുപുറമെ യൂറോപ്പിലെ പ്രധാന നഗരങ്ങളിലെല്ലാം തന്റെ സാഹസികയാത്രയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രസംഗങ്ങളും നടത്തുകയുണ്ടായി. നാൻസൻ വിജയംവരിച്ചത് എന്തുകൊണ്ടാണെന്നു് വിശദമാക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെ പര്യടനംനടത്തിയ നോർവെക്കാരിലൊരാൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു്, സമഗ്രമായ തയ്യാറെടുപ്പും നാൻസന്റെ വ്യക്തിവൈശിഷ്ട്യവുമാണു് അതിനു കാരണമെന്നാണു്. "നെഞ്ഞുറപ്പുള്ളവനും നിർഭയനുമായ നാൻസനു് അക്ഷീണമായ പ്രയത്നശക്തിയും, അസാമാന്യമായ ഇച്ഛാശക്തിയും, ജോലി ചെയ്യുന്നതിനും എന്തും സഹിക്കുന്നതിനും അത്ഭുതകരമായ കഴിവും ഉണ്ടായിരുന്നു." നാൻസൻ ആളുകളോടു പെരുമാറിയിരുന്ന രീതിയും അയാളെ പ്രശംസിച്ചു; അവരുടെ എല്ലാ കഷ്ടപ്പാടിലും അദ്ദേഹം പങ്കുചേർന്നിരുന്നു; അവരുടെ ആത്മാർത്ഥയുള്ള ഒരു സുഹൃത്തായും അദ്ദേഹം വർത്തിച്ചു; അതേസമയം, എപ്പോഴും അവരുടെ നേതാവുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം—അദ്ദേഹത്തിൽ അവർക്കു് അങ്ങേയറ്റം വിശ്വാസംതോന്നിയിരുന്നു.

1889-ൽ നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയശേഷം നാൻസൻ ക്രിസ്റ്റ്യാനിയാ സർവ്വകലാശാലയിലെ ജന്തുശാസ്ത്രവിഭാഗത്തിന്റെ ക്യൂറേറരായിത്തീർന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹം അസ്വസ്ഥനായിരുന്നു. അടുത്തതായി ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കു് ഒരു പര്യടനം നടത്തണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം. ആർട്ടിക്കു് പ്രദേശത്തെപ്പറ്റി കിട്ടാവുന്ന എല്ലാ വിവരങ്ങളും അദ്ദേഹം ശേഖരിക്കുകയും പഠിക്കുകയുംചെയ്തു. ആർട്ടിക്കിലെ ഹിമത്തിൽ ഉറച്ചുകിടക്കുന്നതായി അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തിയ ഒരു പൊങ്ങുതടി

ക്ഷണത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം വളരെ ചിന്തിച്ചു—അതു് സൈബീരിയൻ തീരത്തെവിടെയോനിന്നു് ഒഴുകിവന്നതായിരിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനുറപ്പുണ്ടു്. ഇത്രദൂരത്തോളം പടിഞ്ഞാട്ടു് ഒഴുകിവരാൻ അതിനെ സഹായിച്ച കടലൊഴുക്കു് എന്തുകൊണ്ടു് മരം കപ്പലിനെയും കൊണ്ടുപോകില്ല?

നാൻസൻ തന്റെ പദ്ധതിയെപ്പറ്റി നോർവെക്കാരും ഇംഗ്ലീഷുകാരുമായ ചില ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരോടാലോചിച്ചു; അതൊരു അസാധ്യമായ പരിപാടിയാണെന്നായിരുന്നു അവരെല്ലാം അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു്; ആട്ടിക്കിനെപ്പറ്റി ആധികാരികമായി എന്തെങ്കിലും പറയാൻ കഴിവുള്ള മിക്കവാറും എല്ലാവരും തന്നെ ഈ അഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ശരിയാണെന്നുവച്ചാൽതന്നെ, ആ മഞ്ഞിന്റെ ഭയങ്കര സമ്മർദ്ദം താങ്ങാൻ കഴിവുള്ള കപ്പൽ ഏതുണ്ടു്? എങ്കിലും സാഹസികപ്രിയരായ ചില ആളുകൾ നാൻസനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. നോർവെയിലെ ഗവൺമെണ്ടും നോർവെക്കാരായ ചില ധനികന്മാരും പര്യടനത്തിനുവേണ്ടി വൻതുകകൾ സംഭാവനചെയ്തു. നാൻസന്റെ പര്യടനം സാധുമാക്കിത്തീർത്തതിനുള്ള ബഹുമതി ഇന്നിയൊരിക്കലും ഡെന്മാർക്കിനു ലഭിക്കാൻ അവർ അനുവദിക്കയില്ല! താമസിയാതെ, നാൻസൻ 'ഡിസൈൻ' ചെയ്തതരത്തിൽ ഒരു കപ്പൽ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള പണം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു; മഞ്ഞിന്റെ പിടുത്തത്തിൽനിന്നു വഴുതിമാറിപ്പോകാൻ പാകത്തിൽ ഉരുട്ടിയതും, മഞ്ഞിന്റെ സമ്മർദ്ദം താങ്ങാൻ തക്കവണ്ണം ബലമുള്ളതുമായിരുന്നു അതു്. അതിനകത്തു് താമസസൗകര്യങ്ങളേർപ്പെടുത്തി; ആട്ടിക്കു് പ്രദേശത്തെ പ്രത്യേകാവശ്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു് വേണ്ട ഏർപ്പാടുകളും പൂർത്തിയാക്കി.

"ഫ്രാം" (മുന്നോട്ടു്) എന്നാണു് ഈ കപ്പലിനു് നാമകരണംനല്കിയതു്; അങ്ങിനെ 1893-ലെ മധ്യവേനൽദിനത്തിൽ വിദൂരമായ ഉത്തരമേഖലകളിലേയ്ക്കും അറിയപ്പെടാത്ത സാഹസങ്ങളിലേയ്ക്കും കപ്പൽ യാത്രതിരിച്ചു. കിഴക്കൻ സൈബീരി

യുടെ വടക്കുവച്ച് കപ്പൽ മഞ്ഞിൽ ഉറച്ചുപോയി; അവിടെ നിന്നും അടിയൊഴുക്കിനനുസരിച്ച് അതു സാവധാനം പടിഞ്ഞാട്ട് നീങ്ങി. പതിനെട്ടു മാസത്തോളം ഇങ്ങനെ ഒഴുകിപ്പോയശേഷം, ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കു പോകാൻ ഏറ്റവും അടുത്ത സ്ഥാനമെന്നും നാൻസൻ തീച്ചയാക്കിയ സ്ഥലത്തുവച്ച് അവർ എത്തിച്ചേർന്നു. നായ്ക്കളെ പൂട്ടിയ സ്ലെഡ്ജുവണ്ടിയിൽ ധ്രുവത്തിലേയ്ക്കു കുതിക്കാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. തന്റെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവരിൽ ഏറ്റവും ശക്തനായ ഒരാളെയുംകൂട്ടി അദ്ദേഹം വടക്കോട്ടു പുറപ്പെട്ടു.

ഭയങ്കരമായ തണുപ്പിനോടും മല്ലിട്ടുകൊണ്ടും ഹിമക്കൂമ്പാരങ്ങളും കടന്നുകടന്നും അവർ രണ്ടുപേരും മുന്നോട്ടുപോയി. എന്നാൽ അവയ്ക്കു ഗണ്യമായ പുരോഗതി നേടാൻ കഴിഞ്ഞില്ല; കാരണം അവർ യാത്രചെയ്തിരുന്ന ഹിമശഖരങ്ങളും സാവധാനം തെക്കോട്ടൊഴുകിവരികയായിരുന്നു. 86-ാം സമാന്തരരേഖയും 87-ാം സമാന്തരരേഖയും ഇടയ്ക്കുവച്ച്—അതുവരെ ആർക്കും ചെന്നെത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെക്കാളും വടക്കായിരുന്നു അതു—അവർ തിരിച്ചുപോന്നു. അവരുടെ കൈവശമുള്ള ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും തീരാറായിരുന്നു; നായ്ക്കൾക്ക് ക്ഷീണം ബാധിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. ഫ്രാൻസ് ജോസഫ് ലാൻഡ് എന്ന സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ അവർ മഞ്ഞിൽ ഷെൽട്ടർ കുഴിച്ച്, നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ആർട്ടിക്ക് പ്രദേശത്തെ ഹേമന്തം മുഴുവൻ അതിനകത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഒക്ടോബർ മുതൽ മെയ്വരെയുള്ള കാലത്തു് അവയ്ക്ക് ആകെ ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ ലഭിച്ചിരുന്നതു്, തങ്ങൾക്കു വേട്ടയാടിക്കൊല്ലാൻ കഴിഞ്ഞ കരടികളുടെ മാംസം മാത്രമായിരുന്നു. നായാട്ടും ഉറക്കവുമായി അവർ ആ കാലം മുഴുവൻ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

വസന്തത്തിൽ അവർ തെക്കോട്ടുള്ള യാത്ര പുറപ്പെട്ടു; അവസാനം പരിഷ്കൃത ജനവാസമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലെത്തുന്നതിനു മുമ്പു് പലതവണ അവർ അപകടങ്ങളെ നേരിടുകയും കഷ്ടിച്ചു

രക്ഷപ്പെടുകയുംചെയ്തു. അവർ നോത്ത്ഉകെയ്പ്പ് എന്ന കടിയേറിപ്പാപ്പുകേന്ദ്രത്തിലെത്തിയപ്പോഴും അവിടത്തെ ടെലഗ്രാഫ് ഓപ്പറേറ്റർ അവരുടെ സുരക്ഷിതാവസ്ഥയെപ്പറ്റി, തല്പരതയോടുകൂടി കാത്തിരിക്കുന്ന ലോകത്തിനറിവുനല്കി. ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ "ഫ്രാം" മഞ്ഞിൽനിന്നു വിട്ടുമാറി തുറമുഖത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു; കപ്പലിലുണ്ടായിരുന്നവർക്ക് എത്രയും ആഹ്ലാദകരമായ ഒരു പുനസ്സമാഗമനമായിരുന്നു അതു്. അതുകഴിഞ്ഞു് കരുത്തുറ്റ "ഫ്രാ"മിന്റെയും അതിന്റെ കരുത്തുറ്റ യാത്രക്കാരുടെയും വിജയശ്രീലാളിതമായ തിരിച്ചുവരവാരംഭിച്ചു. നോർവെയുടെ തീരങ്ങളിലുടനീളം അവർക്ക് ഗംഭീരമായ സ്വീകരണങ്ങളാണു ലഭിച്ചു; ക്രിസ്റ്റ്യാനിയയിൽ വൻതോതിലുള്ള ഒരു ആഘോഷം തന്നെ നടത്തപ്പെട്ടു.

വീട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയതിൽ നാൻസൻ സന്തോഷിച്ചെങ്കിലും, ആട്ടിക്കിന്റെ പ്രശാന്തതയും സൗന്ദര്യഗാംഭീര്യവും തനിക്കു് നഷ്ടപ്പെട്ടതായി അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. അധികം വൈകാതെ വീണ്ടും തിരിച്ചുപോകാൻ അദ്ദേഹം പ്ലാനിട്ടു; പക്ഷെ അതിനു മുമ്പു് "ഫ്രാമി"ന്റെയും ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കുള്ള കുതിപ്പോട്ടത്തിന്റെയും സാഹസികകഥ എഴുതിത്തീർക്കണം; ആ സാഹസികയാത്രയിൽനിന്നു കിട്ടിയ ശാസ്ത്രീയവസ്തുതകളും ക്രോഡീകരിക്കേയുംവേണം. "ഏറ്റവും വടക്കു്" എന്ന പുസ്തകം എഴുതുന്നതിനിടയ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തിനു് യൂറോപ്പിലും അമേരിക്കയിലും പ്രസംഗപര്യടനങ്ങളും നടത്തേണ്ടിവന്നു; ക്രിസ്റ്റ്യാനിയാ സർവ്വകലാശാലയിലെ ആദ്യത്തെ സമുദ്രശാസ്ത്രപ്രൊഫസറായി ജോലി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവന്നതും പുസ്തകമെഴുത്തിന്റെ പ്രഗതിക്കു തടസ്സമുണ്ടാക്കി.

പുതിയ ജോലി ഏറ്റെടുത്തപ്പോൾ സമുദ്രശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രായോഗികഗവേഷണംനടത്താൻ ലഭിച്ച സൗകര്യവും അതിന്റെ മികച്ച സാധുതകളും നാൻസനെ വശീകരിച്ചു. ഗ്രീൻലാൻഡിന്റെ പടിഞ്ഞാറൻ തീരംവരെ പരന്നുകിടക്കുന്ന കട

ലിൽ അദ്ദേഹം നിരവധി ശാസ്ത്രീയപര്യവേക്ഷണപര്യടനങ്ങളും നടത്തി; ഓരോ കപ്പൽയാത്രയിലും പ്രധാനപ്പെട്ട പല വസ്തുതകളും പുറത്തുകൊണ്ടുവരാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. ഒന്നാമതായി, ആഴക്കടലിൽ വലവീശിയപ്പോഴെല്ലാം അതിൽ ധാരാളം മത്സ്യം കുടുങ്ങിയതായി അദ്ദേഹം കണ്ടു; മീൻപിടുത്തത്തിനു തീരപ്രദേശംമാത്രമേ പറ്റുകയുള്ളൂ എന്നാണു നോർവെയിലെ മുഴുവൻമാർ അതുവരെ ധരിച്ചുവച്ചിരുന്നതു്. നോർവെക്കാരുടെ മീൻപിടുത്തസംരംഭങ്ങൾ വൻതോതിൽ വികസിപ്പിക്കാൻ ഇതു വഴിതുറന്നുവച്ചു; മാത്രമല്ല മുമ്പത്തേതിലും വളരെക്കൂടുതൽ മത്സ്യം പിടിക്കാനും ഇതു സഹായകമായിത്തീർന്നു. നാൻസനും കൂട്ടുകാരും കടലിനകത്തുള്ള സസ്യങ്ങളുടെയും ജന്തുക്കളുടെയും ജീവിതരീതികളും പഠിക്കാനാവശ്യമായ വസ്തുതകളും ശേഖരിച്ചിരുന്നു; അവർ കടലാഴങ്ങളും അടിയാളപ്പെടുത്തുകയും, ഹിമത്തിന്റെ ആഴം അളന്നുനോക്കുകയുംചെയ്തു; പിന്നീടു് സർവ്വകലാശാലയിലെ പരീക്ഷണശാലയിൽവച്ചു് തങ്ങളുടെ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും തങ്ങൾ ശേഖരിച്ച വസ്തുതകളും അവർ വിശകലനംചെയ്തു. നാൻസനു് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു ജീവിതമായിരുന്നു അതു്; സ്വാതന്ത്ര്യവും ശാസ്ത്രീയപഠനവും ഒത്തുചേർന്നിണങ്ങിയ ഒരു ജീവിതം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശസ്തി വർദ്ധിച്ചു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരാധകന്മാരുടെയും സുഹൃത്തുക്കളുടെയും വലയം വലുതായിവന്നു. ആരാധകർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളെയാണാരാധിച്ചുവന്നതു്; സുഹൃത്തുക്കളാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മീയമഹത്വവും മാനസികവൈശിഷ്ട്യവുംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിച്ചു.

1905-ൽ നാൻസന്റെ ജീവിതം പൊടുന്നനവെ മറ്റൊരു വഴിക്കു തിരിഞ്ഞു. നോർവെയും സ്വീഡനും തമ്മിലുള്ള "യൂനിയൻ" ഭരണവ്യവസ്ഥ വളരെ തൃപ്തികരമായിട്ടല്ല പ്രവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്നതു്. നോർവെക്കാർ അധികംപേരും, നോർവെ പരിപൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു രാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നുകാണാൻ ആഗ്രഹിച്ചു; എന്നാൽ സ്വീഡൻ ഇതിനെതിരായിരുന്നു. ഒരു

യൽരാജ്യവുമായി യുദ്ധംനടത്തി സ്വാതന്ത്ര്യംനേടുക എന്നതു് ഒരു അസുഖകരമായ കാര്യമായി തോന്നുകയും ചെയ്തു ഒരു തികഞ്ഞ നോർവീജിയൻ സ്വഭാവക്കാരനായ നാൻസൻ തന്റെ നാട്ടുകാരുടെ ദൃഢനിശ്ചയത്തെ കൂടുതൽ ബലപ്പെടുത്തുമാറു് പ്രഖ്യാപിച്ചു: "ഒരേയൊരു മാർഗ്ഗമേ നമുക്കു സ്വീകരിക്കാനുള്ളു; ഒരു സ്വതന്ത്രനോർവെ നേടുവാൻ മുന്നോട്ടുപോവുകയാണതു്." അതു കഴിഞ്ഞു് ഗവണ്മെണ്ടുനേതാക്കളുടെ അഭ്യർത്ഥനപ്രകാരം അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോവുകയും, അവിടത്തെ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരെ നോർവെയുടെ ദുരവസ്ഥ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി, അവരെക്കൊണ്ടു് നോർവെയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതുപോലുള്ള ഉദ്യമവുമായി മറ്റു പ്രമുഖ നോർവെക്കാർ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും പോയിരുന്നു. ഈ പരിപാടി വിജയകരമായിത്തീർന്നു. സ്വീഡൻ വൈമനസ്യത്തോടുകൂടിയാണെങ്കിലും നോർവെയ്ക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചുകൊടുക്കാൻ സമ്മതിച്ചു. അപ്പോഴും നോർവേയുടെ രാജാവായിത്തീരുന്നതിനു് ഡെന്മാക്കിലെ രാജകുമാരനെ പ്രേരിപ്പിക്കാൻ നാൻസനു് ഡെന്മാക്കിലേയ്ക്കും പോകേണ്ടിവന്നു.

ഡെന്മാക്കിലെ രാജകുമാരനെ കോപ്പൻഹാഗനിൽനിന്നു് കൃസ്ത്യാനിയായിലേയ്ക്കു് ആനയിക്കാൻ ശ്രമിച്ചശേഷം (1925–ൽ മാത്രമാണു് കൃസ്ത്യാനിയാ പട്ടണത്തിനു് ഓസ്ലോ എന്ന പഴയ പേരു് വീണ്ടും ലഭിച്ചതു്.) തനിക്കു് തന്റെ ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ജോലി തുടരാൻ കഴിയുമെന്നാണു് നാൻസൻ കരുതിയിരുന്നതു്. പക്ഷേ ഇല്ല; ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കുള്ള പുതിയ സ്ഥാനപതിയായി ലണ്ടനിലേയ്ക്കു പോകാൻ രാജാവും പുതിയ ഗവണ്മെണ്ടും നേതാക്കളും അദ്ദേഹത്തെ നിർബ്ബന്ധിച്ചു. നാൻസനു് ഇംഗ്ലീഷുകാരനായി എഴുതാനും സംസാരിക്കാനും വശമുണ്ടായിരുന്നു; ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാവർക്കും വലിയ മതിപ്പുമായിരുന്നു. തനിക്കു് തന്റെ സ്വന്തം പദ്ധതികളിൽകൂടി പ്രവർത്തിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെങ്കിൽ, മുമ്പത്തെയകാലത്തേയ്ക്കും ഈ ജോലി എ

റെറടുക്കാമെന്നു് നാൻസൻ സമ്മതിച്ചു. അങ്ങനെ ലണ്ടനിലെ എംബസിയിലെത്തിയ അദ്ദേഹം വേറും സാധാരണ ജോലികളം പൂണ്ണമായി മറവുള്ളവരെ ഏല്പിച്ചിട്ടു് "വടക്കൻ മൂടൽമഞ്ഞിൽ" എന്ന തന്റെ ഗ്രന്ഥം എഴുതുന്നതിനാരംഭിച്ചു. ഏതാനും മാസം കഴിയുമ്പോഴം അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തു തിരിച്ചുവരികയും, കൃസ്ത്യാനിയാനദിക്കരികിലുള്ള തന്റെ വീട്ടിൽ അല്പം സുഖമെടുക്കുകയും ചെയ്യും; വീടിനു പുറകിലുള്ള വനങ്ങളിൽ നായാട്ടിനു പോകുന്നതും ആ ദിവസങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിവായിത്തീർന്നു. "കാട്ടിലേയ്ക്കും എന്റെ സ്വതന്ത്രമായ കുന്നുകളിലേയ്ക്കും കൂടെക്കൂടെ പോകാൻ എനിക്കു കൊതിയാണു്," അദ്ദേഹം തന്റെ ലണ്ടൻ ഡയറിയിൽ എഴുതി: "എന്നെ മെരുക്കിക്കളയാൻ പറ്റില്ല!"

"ഫ്രാം" പര്യടനത്തിനുശേഷം ധ്രുവപ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു് അതേ കപ്പലിൽ മറെറാരു പര്യടനംകൂടി നടത്തണമെന്ന ആശയം നാൻസൻ എന്നും വച്ചുപുലർത്തിയിരുന്നു. അടുത്ത പര്യടനം അൻറാർട്ടിക്കിലേയ്ക്കായിരിക്കണം എന്നാണു് അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതു്; തണുത്തുറച്ചുകിടക്കുന്ന അൻറാർട്ടിക്കു് സമുദ്രത്തിൽ പര്യവേക്ഷണംനടത്തുകയും, നോർവെയുടെ പേരിൽ ദക്ഷിണധ്രുവം കീഴടക്കുകയുംചെയ്യണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം. ലണ്ടനിൽ താൻ ഏറെറടുത്തിരിക്കുന്ന ജോലിയുടെ കാലാവധികഴിഞ്ഞാൽ തനിക്കു വീണ്ടും സാഹസികപര്യടനത്തിനിറങ്ങാം! പക്ഷെ നാൻസൻ ഒരുതവണ വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോഴം അദ്ദേഹത്തെ കാണാൻ ഒരാഴം അവിടെ ചെന്നു. റോൾഡ് ആമുൻഡ്സൺ ആയിരുന്നു അതു്; ഒരു ആർട്ടിക്കു് പര്യടനത്തിനു് "ഫ്രാം" വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നുപേക്ഷിക്കാനാണു് ആയാഴം അവിടെ ചെന്നിരുന്നതു്. നാൻസൻ ആലോചിച്ചു. ആമുൻഡ്സൻ തന്നേക്കാഴം പതിനൊന്നുവയസ്സു് ഇളയതാണു്; കരുത്തും ഉത്സാഹവും ധാരാളമുണ്ടു്; ധ്രുവപ്രദേശങ്ങളിൽ പര്യടനംനടത്തി പരിചയവും നേടിയിട്ടുണ്ടു്; കാര്യശേഷിയുള്ള

ഒരു മനുഷ്യൻ. താൻ വളരെക്കാലമായി നീട്ടിവച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന തന്റെ അൻറാർട്ടിക്ക് പര്യടനത്തിനു വണ്ടി "ഹും" അയയ്ക്കുവാൻ കൊടുക്കാതിരിക്കുന്നതു ശരിയാണോ? ഏതാനും മാസങ്ങളോളം ഒരു തീരുമാനമെടുക്കുന്നതു് വൈകിച്ചശേഷം നാൻസൻ, "ഹും" ആമുൻഡ്സനു കൊടുക്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചു.

ക്രിസ്റ്റ്യാനിയാ നദിയിൽനിന്നു് ആമുൻഡ്സൻ തുഴഞ്ഞു പോകുന്നതു നോക്കിനിന്നപ്പോൾ നാൻസനു് കലശലായ നിരാശതോന്നിയിരുന്നു എന്നു് അദ്ദേഹം പിന്നീടു സമ്മതിച്ചു. അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിടത്തോളം ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കാണു് ആമുൻഡ്സൻ പോകുന്നതു്; എന്നാൽ ആമുൻഡ്സൻ രഹസ്യമായി തന്റെ പരിപാടി മാറ്റുകയും നേരെ തെക്കോട്ടു് ദക്ഷിണധ്രുവത്തിലേയ്ക്കും അൻറാർട്ടിക്കിലേയ്ക്കും ലക്ഷ്യംവച്ചു് കപ്പൽ വിടുകയുംചെയ്തു. തലേക്കൊല്ലം പിയറി ഉത്തരധ്രുവത്തിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ മറെറാരു സാഹസികപര്യടനംനടത്തണമെന്നു് ആമുൻഡ്സനു തോന്നിയിരുന്നു. രണ്ടുകൊല്ലംകഴിഞ്ഞു് ആമുൻഡ്സൻ വിജയംവരിച്ചുകൊണ്ടു് തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ, നാൻസൻ പ്രസ്തുത പര്യടനത്തിന്റെ വിജയത്തിൽ അയാളെ അകമഴിഞ്ഞു് അഭിനന്ദിച്ചു; "ബുദ്ധിപൂർവ്വകമായ ഒരുക്കൂട്ടലും സമർത്ഥമായ നിർവ്വഹണവും" കൊണ്ടാണു് ആമുൻഡ്സനു് വിജയംവരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. മറിച്ചു്, ആമുൻഡ്സൻ നാൻസനു് തന്റെ ബഹുമതികളെപ്പുകഴ്ത്തുകയും, നാൻസന്റെ സഹായം ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ താനൊരിക്കലും വിജയംവരിക്കുമായിരുന്നില്ലെന്നു പലതവണ പ്രസ്താവിക്കുകയുംചെയ്തു.

ഇനിയൊരിക്കലും തനിക്കു് അൻറാർട്ടിക്കിലേയ്ക്കു പോകാൻ തരപ്പെടുകയില്ലെന്നു് ഉറപ്പായപ്പോൾ, നാൻസൻ ഒരു ഇംഗ്ലീഷു് പര്യടനസംഘത്തിന്റെകൂടെ സൈബീരിയയുടെ വടക്കൻതീരങ്ങളിലേയ്ക്കു പോയി. അടുത്തതായി ഉഷ്ണമേഖലയിലുള്ള സമുദ്രങ്ങളിൽ ചില ഗവേഷണപര്യടനങ്ങളും നടത്തണമെന്നായി

രുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്ലാൻ. പക്ഷെ അപ്പോഴേയ്ക്കും 1914 ആയിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടിരുന്നു; യാതൊരു പര്യവേക്ഷണപര്യടനത്തിനും സാധ്യതയില്ലാതായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

നിഷ്പക്ഷരാജ്യമായ നോർവെയിലിരുന്നുകൊണ്ട് നാൻസൻ യുദ്ധവാർത്തകളും വായിച്ചു; വായിക്കുംതോറും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സ് കൂടുതൽ കൂടുതൽ ഇടിഞ്ഞു. "'സംസ്കാരത്തിന്റെ പ്രകാശവാഹക'രായ യൂറോപ്യൻ ജനങ്ങളും പരസ്പരം വെട്ടിവീഴ്ത്തുകയാണു്; സംസ്കാരം അവർ ചവുട്ടിമെതിക്കുന്നു; യൂറോപ്പ് മുഴുവൻ അവർ നാശം വിതയ്ക്കുകയുമാണു്; ആക്കാണു് ഇതിൽനിന്നൊരു നേട്ടമുണ്ടാവുക?" ഇതിനൊരുത്തരവുമുള്ളതായി അദ്ദേഹത്തിനു കാണാൻകഴിഞ്ഞില്ല. "എന്തിനുവേണ്ടിയാണു് അവർ യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതു്?" അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു; ഖേദപൂർവ്വം അദ്ദേഹം തന്നെ അതിനു മറുപടിയും നൽകി: "അധികാരത്തിനുവേണ്ടി—അധികാരത്തിനുവേണ്ടി മാത്രം"

നോർവെയിലെ പരുക്കൻമണ്ണിൽ അവിടത്തെ ജനങ്ങൾക്കാവശ്യമുള്ളത്ര ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ കൃഷിചെയ്യാൻ സൗകര്യമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് റഷ്യ, ജർമ്മനി, റുമേനിയ എന്നിവിടങ്ങളിൽനിന്നാണു് ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ അധികവും ഇറക്കുമതിചെയ്തിരുന്നതു്; അതിനു പകരമായി മത്സ്യവും മരത്തടികളും നോർവെയിൽനിന്നു് ഈ രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കു കയറ്റി അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. യുദ്ധം തുടങ്ങിയശേഷം നോർവെയ്ക്കു് ഈ സമ്പ്രദായം മാറേണ്ടിവന്നു; അവക്കാവശ്യമായ ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ അമേരിക്കയിൽനിന്നു് ഇറക്കുമതിചെയ്യാൻ തുടങ്ങി; എന്നാൽ അവർ പഴയപടി മത്സ്യവും മരത്തടിയും കീഴക്കൻ യൂറോപ്പിലെ രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കു കയറ്റി അയച്ചുവരികയും ചെയ്തു. അമേരിക്കയും യുദ്ധത്തിനിറങ്ങിയപ്പോൾ അവർ ഇതിനെ എതിർത്തു; ഇങ്ങനെയായാൽ അമേരിക്കൻ ധാന്യങ്ങൾ നോർവെയിലേയ്ക്കയയ്ക്കുകയില്ലെന്നു് അമേരിക്ക ഭീഷണിപ്പെടുത്തി. ഇതു വളരെ

ഗൗരവമുള്ള ഒരു പ്രശ്നമായിത്തീർന്നു. നോർവെയിലെ ഗവൺമെന്റ് ഡോക്ടർ നാൻസന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു പ്രതിനിധിസംഘത്തെ വാഷിങ്ങ്ടണിലേയ്ക്കയച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ പതിവനുസരിച്ച് വേണ്ടപ്പെട്ട എല്ലാ ഒരുക്കങ്ങളോടുംകൂടിയാണ് വാഷിങ്ങ്ടണിലേയ്ക്കു പോയതു്; നോർവെയുടെ ആവശ്യങ്ങളും, കയറ്റുമതിയും ഇറക്കുമതിയും, വിലകയം തുടങ്ങിയ എല്ലാ വസ്തുസ്ഥിതിവിവരങ്ങളും നല്ലപോലെ പഠിച്ചു് അദ്ദേഹം തയ്യാറെടുത്തിരുന്നു. സംഭാഷണങ്ങളും ചില മാസങ്ങളോളം നീണ്ടുപോയി; സ്വീകാര്യമായ വഷളായിത്തീരുകയുമായിരുന്നു. നോർവെ മിക്കവാറും ഒരു ഭക്ഷ്യക്ഷാമത്തിന്റെ വക്കത്തെത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും നാൻസൻ ഒരൊത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കി; അതു രാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

യുദ്ധം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമത്രയും "പുതിയ ആദർശങ്ങളിലധിഷ്ഠിതമായ ഒരു നവയുഗ"ത്തിനുവേണ്ടി നാൻസൻ അക്ഷീണം പ്രവർത്തിച്ചുപോരികയായിരുന്നു; "ആ ദിനം സമാഗതമാകുമ്പോൾ മഹാത്മാക്കൾ മനുഷ്യരാശിയെ ഔന്നത്യത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കും; ഓരോ ആത്മീയകണ്ടുപിടുത്തവും, ആത്മീയതലത്തിലുള്ള ഓരോ വിജയവും ഇപ്പോൾ ഭൗതികപുരോഗതിക്കു ലഭിച്ചുവരുന്ന ബഹുമതികൾകൊണ്ടു സോത്സാഹം ആദരിക്കപ്പെടും. മനുഷ്യരാശി കുറേക്കൂടി മഹത്തായ, കുറേക്കൂടി ലളിതവും സുന്ദരവുമായ ഒരു ജീവിതം നയിക്കും." ഒടുക്കം യുദ്ധമവസാനിക്കുകയും സമാധാനവ്യവസ്ഥകൾ ചർച്ചചെയ്തുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, താൻ സ്വപ്നംകണ്ടിരുന്ന നവയുഗത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് തുറന്നുവിടുമെന്നു നാൻസൻ പ്രത്യാശിച്ചു. തന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനു് ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട രംഗമായി അദ്ദേഹം ലീഗിനെ കണക്കാക്കി—തന്റെ ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കാളും പര്യവേക്ഷണങ്ങളെക്കാളും, സ്വരാജ്യസേവനത്തെക്കാളും പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യമായിത്തീർന്നു അതു്. അദ്ദേഹം മറ്റെല്ലാ ജോലിയും ഉപേക്ഷിച്ചു്

ജനീവയിൽ ചേരുന്ന ലീഗിന്റെ അസംബ്ലിയിലേയ്ക്കുള്ള നോർവെയുടെ പ്രതിനിധിയായി സസന്തോഷം യാത്രതിരിച്ചു.

ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് ഏറ്റെടുത്ത ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കർമ്മകളിലൊന്നു്, ഏകദേശം ഇരുപതുലക്ഷത്തോളംവരുന്ന യുദ്ധത്തടവുകാരെ സ്വന്തം നാടുകളിലേയ്ക്കും വീടുകളിലേയ്ക്കും തിരിച്ചെത്താൻ സഹായിക്കുന്ന ജോലിയായിരുന്നു. വിദൂരസ്ഥമായ സൈബീരിയയിലെയും തുർക്കിസ്ഥാനിലെയും വൃത്തികെട്ട കുടിലുകളിൽ ജീവച്ഛവങ്ങളെപ്പോലെ കഷ്ടിച്ചു കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നവരായിരുന്നു ഇവരധികവും. രോഗവും കഷ്ടപ്പാടുംകൊണ്ടു് മരിച്ചുപോവുകയോ ഭ്രാന്തന്മാരായിത്തീരുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തവർ സർവ്വപ്രതീക്ഷയും നശിച്ചവരായിത്തീർന്നിരുന്നു. മരുന്നും, ക്ഷൗരസാധനങ്ങളും, വസ്ത്രങ്ങളും, പുസ്തകങ്ങളും, പണിയായുധങ്ങളും അയച്ചുകൊടുത്തു് അവരെ കഴിയുന്നത്ര സഹായിക്കാൻ ഇന്റർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ് ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അതുപോലെതന്നെ സൊസൈറ്റി ഓഫ് ഫ്രൻഡ്സ്, അമേരിക്കൻ റെഡ് ക്രോസ്, വൈ. എം. സി. എ. തുടങ്ങിയ മറ്റു സംഘടനകളും ആശാസകരമായ സഹായങ്ങളും നല്കിപ്പോന്നിരുന്നു. പക്ഷേ ഇതിനേക്കാളെല്ലാം വലുതായ സഹായങ്ങളാണു് ആവശ്യമായിവന്നിരുന്നതു്; അങ്ങനെ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് രൂപവൽകൃതമായപ്പോൾ അവർ ഈ കടമയേറ്റെടുക്കാൻ ലീഗിനോടു് അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

ലീഗ് അതിനു സമ്മതിച്ചു; ഈ പ്രവർത്തനം ഏറ്റെടുക്കാൻ പറ്റിയ ഒരാളെ കണ്ടെത്താൻ കൗൺസിൽ അന്വേഷണമാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. ഫ്രിഡ്ജോഫ് നാൻസനെയാണു് അവർ ഈ ജോലിക്കു പറ്റിയ ആളായി കണ്ടെത്തിയതു്—കഴിവും പരിചയസമ്പന്നതയുള്ള വിശാലഹൃദയനായ ഒരു മനുഷ്യൻ; ഉന്നതസ്ഥാനം സ്ഥിരോത്സാഹിയും സർവ്വാദരണീയനും. ആ സമയത്തു് ക്രിസ്റ്റ്യാനിയയിലായിരുന്ന നാൻസനു് അവർ കമ്പിയടിച്ചു. നാൻസൻ പ്രസ്തുത ജോലിയുടെ ഭാരം കണ്ടു് ഭയന്നിട്ടു് മറുപടി

യയച്ചു—തന്നെക്കൊണ്ടൊക്കുകയില്ല. അപ്പോൾ നാൻസനെ നേരിട്ടുചെന്നു കണ്ടു് പ്രസ്തുത തീരുമാനം പുനഃപരിശോധിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിനു് അവർ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കയച്ചു. നാൻസൻ അയാളോടു് തുരുതുരെ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചു: എത്ര തടവുകാർ? സോവിയറുകളുടെ സഹകരിക്കുമോ? ആവശ്യമായ കപ്പലുകളും തീവണ്ടികളും കപ്പലുകളും എവിടെനിന്നു ലഭിക്കും? ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങൾക്കും മരുന്നിനും വസ്ത്രങ്ങൾക്കും വേണ്ടിവരുന്ന പണമുണ്ടോ? ഇതെല്ലാം എങ്ങനെയെങ്കിലും ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കാമെന്നു് ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ അദ്ദേഹത്തിനുറപ്പുനൽകി. പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഒരു സംഘടിതരൂപത്തിലാക്കിത്തീർക്കുകയും നേരാംവണ്ണം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമയം ഒന്നോ രണ്ടോ മാസത്തേയ്ക്കു വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നു മാത്രമാണു് കൗൺസിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടതു്.

നാൻസനു് സമ്മതിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. "ഒന്നോ രണ്ടോ മാസത്തേയ്ക്കു്" എന്ന കണക്കുകൂട്ടലിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംശയം തോന്നി; പക്ഷെ മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ ഈ പ്രവർത്തനവും അതിനെത്തുടർന്നുവന്ന തത്തുല്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും തന്റെ ബാക്കിയുള്ള ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ നീണ്ടുനിൽക്കാൻ പോവുകയാണെന്നു് അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും അറിഞ്ഞില്ല.

റഷ്യയിൽ ഒരു സന്ദർശനം നടത്തിയപ്പോൾ നാൻസനു് നേരത്തെതന്നെ തോന്നിയിരുന്ന സംശയം ശരിയാണെന്നു തെളിഞ്ഞു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് സോവുറൻ ഗവൺമെന്റിനെ തിരസ്കരിച്ചിരുന്നതിനാൽ ആ സംഘടനയുമായി യാതൊരടുപാടിനും റഷ്യ തയ്യാറായില്ല. എന്നാൽ നാൻസൻ മുഖാന്തിരം യുദ്ധത്തടവുകാരുടെ പ്രശ്നവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യത്യസ്ത രാഷ്ട്രങ്ങളോടിടപെടാൻ റഷ്യ സമ്മതിച്ചു; സൈബീരിയയിൽനിന്നു റഷ്യയുടെ പടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിലേയ്ക്കു് യുദ്ധത്തടവുകാരെ എത്തിക്കുന്നതിനും, മധ്യയൂറോപ്പിൽ തടവിലാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന

രഷ്യക്കാരെ സ്വരാജ്യത്തെയ്ക്കെത്തിക്കുന്നതിനും ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു തീവണ്ടികൾവീതം ഏർപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കാമെന്നും അവർ വാഗ്ദാനംചെയ്തു—അവർ വാഗ്ദാനം നിറവേറ്റുകയും ചെയ്തു.

ആവേശംകൊണ്ട ഒരാളെപ്പോലെയാണു് നാൻസൻ പ്രവർത്തിച്ചതു്. ആവശ്യമായ പണം ലഭിക്കുന്നതിനു് അന്താരാഷ്ട്രീയ വായ്പ ഏർപ്പെടുത്താൻ അദ്ദേഹം ലീഗിനെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചു; തീവണ്ടികൾ നിറയെ അവശ്യസാധനങ്ങളും അദ്ദേഹം സൈബീരിയയിലേയ്ക്കയച്ചു; ആശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരുന്നവരും, ആശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു തയ്യാറുള്ളവരുമായ എല്ലാ സംഘടനകളെയും ചേർത്തു് "നാൻസൻ റിലീഫ്" എന്ന ഒരു കേന്ദ്രസംഘടന അദ്ദേഹം തയാറാക്കി; പകർച്ചരോഗങ്ങൾ പടർന്നുപിടിക്കാതിരിക്കാൻ അതിർത്തികളിൽ അദ്ദേഹം കോറൻറൈൻ കുമ്പുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു; യുദ്ധത്തടവുകാരെ ശാന്തസമുദ്രം കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു്, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ തടഞ്ഞുവയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ജർമ്മൻ കപ്പലുകളും, അമേരിക്കൻ റിപ്പാടിയേഷൻ കമ്മീഷനറിയുടെ സഹായത്തോടുകൂടി മറ്റു കപ്പലുകളും അദ്ദേഹം ഏർപ്പാടുചെയ്തു. ആദ്യത്തെ ആറുമാസത്തിനുള്ളിൽ അദ്ദേഹം പതിനഞ്ചുലക്ഷം യുദ്ധത്തടവുകാരെ സ്വന്തം വീടുകളിലെത്തിച്ചുപോന്നു. എല്ലാവർഷവും അതൊരത്ഭുതമായിരുന്നു; അടുത്ത ഒരു കൊല്ലത്തിനുള്ളിൽ ഏകദേശം അഞ്ചുലക്ഷം തടവുകാരെക്കൂടി അദ്ദേഹം സ്വന്തം വീടുകളിലെത്തിച്ചു. ലോകമെങ്ങും ബന്ധുക്കളെ വീണ്ടുകിട്ടിയ നിരവധി കുടുംബങ്ങൾക്കു് നാൻസനോടു് അതിരില്ലാത്ത കൃതജ്ഞതതോന്നി. അത്ഭുതാവഹമായ ഈ അന്താരാഷ്ട്രീയ ഉദ്യോഗാശ്വാസപ്രവർത്തനം ഏറ്റവും ഭംഗിയായി അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ചതുകാരണം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ പ്രശസ്തി വർദ്ധിച്ചു; രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിൽ ഈ രംഗത്തു് സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചതുകൊണ്ടു് അവർക്കിടയിലുള്ള അസ്വാസ്ഥ്യങ്ങൾക്കും കുറവുണ്ടായി.

യുദ്ധത്തടവുകാർമാത്രമല്ല വിദേശരാജ്യങ്ങളിൽ അകപ്പെട്ട പോയിരുന്നുള്ളു; സിവിലിയന്മാരും വളരെപ്പേരുണ്ടായിരുന്നു. കുതിച്ചുകയറിവരുന്ന സൈന്യങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ അകപ്പെട്ട ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളും പ്രാണരക്ഷാർത്ഥം ഓടി രക്ഷപ്രാപിച്ചപ്പോഴും, പലരും അപരിചിതമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ സുഹൃത്തുക്കളോ, പണമോ, തൊഴിലോ ഒന്നുമില്ലാതെ ഒറപ്പെട്ടനിലയിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയിരുന്നു. നാൻസൻ ഈ പ്രശ്നവും കൈകാര്യംചെയ്യാനൊരുങ്ങി; വ്യത്യസ്തശ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും, റെഡ്ക്രോസ്സിന്റേയും, അമേരിക്കൻ സമിതിപൂർവ്വദേശാഭിരിതാശ്വാസസംഘടനയുടെയും സഹകരണം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു; അങ്ങനെ ആയിരക്കണക്കിനാളുകളുടെ ജീവൻ രക്ഷിക്കാനും അവരെ പുതിയ വീടുകളിൽ കുടിപാർപ്പിക്കാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. യുദ്ധാനന്തരം നിലവിലില്ലാതിരുന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ പൗരന്മാരായിരുന്ന ഇവരിൽ പലരും; അതുകൊണ്ട് മറെറാരു രാജ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു സ്വീകാര്യമായ പാസ്പോർട്ടുകളും അവർക്കില്ലായിരുന്നു. മറെറപലർക്കും തങ്ങളുടെ പാസ്പോർട്ടുകളും നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു; പുതിയ പാസ്പോർട്ടുകളും കിട്ടാനും നിവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. നാൻസൻ ഇവർക്കെല്ലാം ലളിതമായ "ഐഡന്റിറ്റികാർഡുകൾ" തയ്യാറാക്കിക്കൊടുത്തു; അതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പടമാണ് ഒട്ടിച്ചിരുന്നതു; അതുകൊണ്ട് അതിനു "നാൻസൻ പാസ്പോർട്ട്" എന്ന പേരു ലഭിച്ചു. അമ്പത്തിരണ്ടു ഗവണ്മെണ്ടുകളും അതിനെ മാനിക്കാൻ തയ്യാറായി. ഈ അഭയാർത്ഥികൾക്കു കുടിയേറിപ്പാർക്കാനും, തങ്ങളുടെ കുട്ടികളെ പുതിയൊരു രാജ്യത്തെ സമ്പൂർണ്ണം പ്രയോജനമുള്ളവരുമായ പ്രജകളായി വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരാനും സൗകര്യമുള്ള പുതിയ അധിവാസകേന്ദ്രങ്ങളും കണ്ടെത്തുക എളുപ്പമുള്ള ഒരു ജോലിയായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ നാൻസൻ വീണ്ടും മഹത്തായരീതിയിൽ അതിനൊരു പരിഹാരമുണ്ടാക്കി. അദ്ദേഹം ഈ അഭയാർത്ഥികളെ അവരുടെ സ്വാഭാവികമായ കഴിവുകളുടെയും ആവശ്യങ്ങളുടെയും

അടിസ്ഥാനത്തിൽ തരംതിരിച്ചു; അവരെ കുടിയേറിപ്പാർപ്പിക്കാൻ സമ്മതിച്ചിരുന്ന നാല്പത്തിയഞ്ചു രാജ്യങ്ങളിൽ, ഓരോ തരക്കാക്കും ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായ സാഹചര്യങ്ങളും ലഭിക്കുമെന്നുകണ്ട സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു് അവരെ അയയ്ക്കുകയുംചെയ്തു.

അഭയാർത്ഥികളെ കുടിയേറിപ്പാർപ്പിക്കുന്ന ഈ ജോലി നടന്നുവരുന്നതിനിടയ്ക്കുതന്നെ, കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിന്റെ "അപ്പക്കൂട" എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഉക്രെയ്നിലും വോൾഗാനദീതടത്തിലും അതിഭയങ്കരമായ ഒരു ക്ഷാമം ബാധിച്ചു. ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളും, സ്ത്രീകളും കുട്ടികളുമടക്കം, പട്ടിണികൊണ്ടു് സാവധാനം ചത്തൊടുങ്ങിത്തുടങ്ങി. വീണ്ടും നാൻസന്റെ സഹായം ഇക്കാര്യത്തിൽ ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. പക്ഷെ അപ്പോഴേയ്ക്കും നാൻസനു് തന്റെ ഗവേഷണങ്ങളിലേയ്ക്കും പര്യവേക്ഷണങ്ങളിലേയ്ക്കും തിരിച്ചുപോകാനുള്ള അഭിലാഷം കലശലായിത്തീർന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരയൽക്കാരനോടു് ഇതിനെപ്പറ്റി സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. താൻ ഈ പുതിയ ജോലി ഏറ്റെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം വ്യസനസമേതം പ്രസ്താവിച്ചു, "ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ എന്റെ ജോലി തീരെ കൈവെടിയേണ്ടിവരും—അതിനുവേണ്ടിയാണു് ഞാൻ ജീവിക്കുന്നതുതന്നെ." അയൽക്കാരൻ സഹതാപപൂർവ്വം തലകുലുക്കി. എന്നിട്ടു് അയാളും മറുപടിപറഞ്ഞു: "പക്ഷെ ഞാൻ നിങ്ങളെ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഇതു ചെയ്യാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നപക്ഷം നിങ്ങൾക്കൊരിക്കലും മനസ്സമാധാനം ലഭിക്കുകയുമില്ല."

വിസമ്മതം പ്രകടിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് കഴിയുമായിരുന്നില്ല. ആഹാരം കിട്ടാനില്ലാത്തതുകൊണ്ടും, ക്ഷാമത്തിന്റെ അനുബന്ധിയായിവരുന്ന പകച്ചുവ്യാധികൊണ്ടും ശിശുക്കളും പിഞ്ചുകുഞ്ഞുങ്ങളും ഈവക കാരണങ്ങളാലെ ചത്തൊടുങ്ങുന്നതു് വിശേഷിച്ചും. നാൻസൻ ഒരിക്കൽക്കൂടി മോസ്കോയിലേയ്ക്കു ചെന്നു. സാമാനവണ്ടികൾക്കും, ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും ധാരാളമായി കൊണ്ടുവന്നുവയ്ക്കാനും വിതരണംചെയ്യാനുംപറ്റിയ ഒരു

ആസ്ഥാനകേന്ദ്രത്തിനും അദ്ദേഹം സോവുറർ ഗവൺമെണ്ടുമായി വേണ്ടപ്പെട്ട ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്തു.

റെഡ് ക്രോസ് സംഘടനയുടെയും, അതുപോലെ മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരുന്ന മറ്റുചില സംഘടനകളുടെയും ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ സമ്മേളനമാണു് നാൻസന്റെ സേവനം ഇക്കാര്യത്തിനുവേണ്ടി ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നതു്. ഈ പ്രവർത്തനം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ ഒരു പദ്ധതിയാക്കിത്തീർക്കാൻ അദ്ദേഹം പരമാവധി ശ്രമിച്ചു; എന്നാൽ റഷ്യയിലുള്ള ഒരു ക്ഷാമം തങ്ങളെ എന്തെങ്കിലും തരത്തിൽ ബാധിക്കുന്ന ഒരു പ്രശ്നമാണെന്നു് കരുതാൻ ലീഗ് കൂട്ടാക്കിയില്ല. ''റഷ്യയിലെ കൊടുംതണുപ്പുകാലവുമായി ഭയങ്കരമായ ഒരു മത്സരത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കയാണു് ഞങ്ങൾ'', അദ്ദേഹം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് അസംബ്ലിക്കു് മുന്നറിയിപ്പു നൽകി; താൻതന്നെ നേരിൽ കണ്ടിട്ടുള്ള ഭയങ്കരവസ്തുതകളും അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. അവരുടെ ഹൃദയമിളകി; എങ്കിലും, രാഷ്ട്രീയതലത്തിൽ തങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു രാഷ്ട്രത്തിലെ പൗരന്മാരോടു് കാരുണ്യം കാണിക്കുന്നതിനു് അവർ തികച്ചും എതിരായിരുന്നു. ''മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ പേരിൽ, ഏറെ വൈകിയശേഷം പശ്ചാത്തപിക്കേണ്ടിവരുന്നതിനുമുമ്പായി കഴിയുംവേഗം വല്ലതും ചെയ്യാൻ'' നാൻസൻ അവരോടു് യാചിച്ചു; പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭ്യർത്ഥന അവർ ചെവിക്കൊണ്ടില്ല. വളരെ പതുക്കെമാത്രമെ മുന്നോട്ടനീങ്ങാൻ കഴിയുകയുള്ളുവെങ്കിലും, അല്പമൊക്കെ ബുദ്ധിമുട്ടു് സഹിച്ചിട്ടാണെങ്കിൽപോലും, സ്വകാര്യസംഘടനകളുടെ സഹകരണത്തോടെ തന്റെ പ്രവർത്തനം നടത്താൻ നാൻസൻ തീരുമാനിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് പണപ്പിരിവിനായി യൂറോപ്പിലെയും അമേരിക്കയിലെയും നഗരങ്ങളിൽ ഒരു പ്രസംഗപര്യടനം നടത്താൻ നാൻസനു തന്റെ വിലയേറിയ സമയത്തിലൊരുഭാഗം ചിലവഴിച്ചു; ക്ഷാമപ്രദേശങ്ങളിലെ രംഗങ്ങളും താൻതന്നെ ഫോട്ടോ എടുത്തിരുന്നതു് 'സ്ലൈഡു'

കംവഴി അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം ശ്രവിക്കുകയും പ്രദർശനം കാണുകയുംചെയ്ത ഉദാരമതികളായ ജനങ്ങൾക്ക് ക്ഷാമത്തിന്റെ ഭയങ്കരരൂപം വ്യക്തമായി മനസ്സിലായി. നാൻസന്റെ അഭ്യർത്ഥന അവരുടെ ഹൃദയത്തിലേയ്ക്കും കീശയിലേയ്ക്കും ആഞ്ഞിറങ്ങിയപ്പോൾ ഗംഭീരമായ ഒരു പ്രതികരണംതന്നെയുണ്ടായി; എങ്കിലും, അദ്ദേഹം നേരത്തെ ലീഗിനു മുന്നറിയിപ്പു നൽകിയിരുന്നതുപോലെ, അവയധികവും വളരെ വൈകിയാണു വന്നതു്. ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകൾ പട്ടിണികിടന്നു ചത്തു; ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകൾ ക്ഷാമത്തിന്റെ ഫലമായുള്ളവായ രോഗങ്ങൾകൊണ്ടും മരണമടഞ്ഞു. പക്ഷേ നാൻസന്റെ പരിശ്രമഫലമായും, മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരുന്ന സംഘടനകളുടെയും, സ്വന്തം നിലയ്ക്കു പല ഗവൺമെണ്ടുകളുടെയും, സാധാരണ പൗരന്മാരുടെയും പ്രവർത്തനഫലമായും, ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകൾ അത്തരം മരണത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടു കണ്ടറിയുന്നതിനും, ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി നാൻസൻതന്നെ റഷ്യ മുഴുവൻ വിപുലമായതോതിൽ പുറപ്പെട്ടു സഞ്ചരിച്ചു. അവിടെ നേരിട്ടുകണ്ട കാര്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ "തലമുടി വെളുപ്പിച്ചു കളഞ്ഞു" എന്നു പറയാം; ഏറെക്കാലത്തേയ്ക്കു് ആ കാഴ്ചകൾ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു "ദുഃസ്വപ്ന"മായിരുന്നു. അമേരിക്കൻ സഹകാരിസംഘടനയുടെ തലവനെന്നനിലയ്ക്കു് ഹൂവർ ബെർട്ട് ഹൂവർ ഏറെറടുത്തുനടത്തിയ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളെപ്പററി നാൻസൻ വളരെ പ്രശംസിച്ചാണു് സംസാരിച്ചിരുന്നതു്. "ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ ചരിത്രമെടുത്താൽത്തന്നെ", അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു, "യുദ്ധകാലത്തും അതിനുശേഷവും ഹൂവർ സംഘടിപ്പിച്ച ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളോടു് കിടപിടിക്കത്തക്ക മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ മറെറാരു പ്രവർത്തനവും കാണാൻ

കഴിയുകയില്ല; റഷ്യയിൽ അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ച സേവനമാണ് ഇതിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടതു്."

ഇനിയുമൊരു ക്ഷാമമുണ്ടാകുന്നതു തടയാൻ ക്ഷാമത്തിന്റെ കാരണങ്ങളും ഇല്ലായ്മചെയ്യണമെന്നു് ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നനിലയ്ക്കു് നാൻസൻ ആഗ്രഹിച്ചു. ഭാവിയിലുള്ള വിളവെടുപ്പുകളും നന്നാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനു് കാഷ്ഠികോപകരണങ്ങളും നല്ല വിത്തുകളും, രോഗം തടയുന്നതിനു് മരുന്നുകളും, സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു് വേണ്ടപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസോപകരണങ്ങളും മറ്റും നല്കാൻ റഷ്യൻസഹകരണത്തോടുകൂടി "നാൻസൻ റിലീഫ്" ഏർപ്പാടാക്കുകയും ചെയ്തു. നാൻസനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം റഷ്യ ഒരു ശത്രുഗവണ്മെണ്ടായിരുന്നില്ല; മറിച്ചു് മനുഷ്യജീവികളും അധിവസിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യമായിരുന്നു. "വിധിയെഴുതുകയും അധിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പു്", അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു, "നമുക്കു് ആദ്യം കാര്യം പഠിക്കുകയും മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യാം." അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ മനോഭാവവും, ആത്മാർത്ഥതയും, വിശാലഹൃദയവുംകൊണ്ടു് റഷ്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തെ പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്വസിച്ചുപോന്നു. മറ്റു ദുരിതാശ്വാസസംഘടനകൾക്കു് റഷ്യയിൽ പ്രവേശിക്കാൻ വിഷമമായിരുന്നെങ്കിലും, നാൻസനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തകർക്കും സ്വതന്ത്രമായി വരികയും പോവുകയും ചെയ്യാമായിരുന്നു.

മറെറാരു "നല്ല അയൽക്കാരൻ" പ്രസ്ഥാനംകൂടി നാൻസൻ ഏറെറടുക്കേണ്ടിവന്നു. തുർക്കിയിൽ അസന്തുഷ്ടരായി പാർത്തുവരുന്ന പത്തുലക്ഷത്തിൽപരം ഗ്രീക്കുകാരെ ഗ്രീസിലേയ്ക്കും, ഗ്രീസിൽ പാർത്തുവരുന്ന അഞ്ചുലക്ഷത്തോളം തുർക്കികളെ തുർക്കിയിലേയ്ക്കും മാറിത്താമസിപ്പിക്കുന്ന ജോലിയായിരുന്നു ഇതു്. മുമ്പൊരിക്കലും ഇത്രവളരെയാളുകളെ ഒന്നാകെ മാറിത്താമസിപ്പിക്കുന്നതിനു ഒരു സംരംഭവും നടന്നിരുന്നില്ല; എന്നാൽ നാൻസൻ ആ കൃത്യം ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിച്ചു. ഏകദേശം രണ്ടുലക്ഷത്തോളംവരുന്ന ജനങ്ങളെ അവർക്കു കൂടുതൽ അനുകൂലപരിതഃ

സ്ഥിതികളുള്ള വ്യത്യസ്തമായ രാജ്യത്തിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹം മാറ്റി ത്താമസിപ്പിച്ചു; ഇതുയും വൻതോതിലുള്ള ഒരു പുനരധിവാസ പ്രവർത്തനം ഭാവനയിൽപോലും സങ്കല്പിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്. ഗ്രീസിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുവന്ന ഗ്രീക്കുകളെ അദ്ദേഹം അവിടത്തെ ജനവാസമില്ലാത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ കുടിപാർപ്പിച്ചു; അവിടെ അവർ കൃഷിചെയ്യുകയും, മന്തിരിത്തോട്ടങ്ങളും പുകയിലത്തോട്ടങ്ങളും വച്ചുപിടിപ്പിക്കുകയും, തുർക്കിയിൽവച്ചു പഠിച്ച തൊഴിലുകളിലേർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഗ്രീസിൽ അവർ പൗരസ്ത്യനാടുകളിലെ കമ്പിളികളും നെയ്ത്തും, സിൽക്കുവസ്ത്രങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിയും മറ്റും പുതിയ വ്യവസായങ്ങളും ആരംഭിച്ചതിനാൽ ഗ്രീസിനും അവരെക്കൊണ്ട് യാതൊരു നഷ്ടവും ഉണ്ടായില്ല; മറിച്ച് നേട്ടമാണുണ്ടായതും.

ഇതുപോലെ വൻതോതിലുള്ള മറ്റൊരു അഭയാർത്ഥിസംരക്ഷണപ്രവർത്തനവുംകൂടി ചെയ്യുതീർക്കാനുണ്ടായിരുന്നു; ഇതിനും നാൻസനെപ്പോലെ ധൈര്യവും കഴിവുമുള്ളവരായി വേറെ ആരും ഇല്ലെന്നുതോന്നി. തുർക്കികളുടെ കൂട്ടക്കൊലയെ അതിജീവിച്ച ആർമീനിയക്കാരെ രക്ഷിക്കുന്ന ചുമതലയായിരുന്നു അതു്. രാജ്യസ്നേഹത്തിന്റെയും മതത്തിന്റെയും പേരിൽ, രാജ്യം മുഴുവൻ തുർക്കികളുടേതാക്കിത്തീർക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി, മുഹമ്മദമതക്കാരായ തുർക്കികൾ ക്രിസ്ത്യാനികളായ ആർമീനിയക്കാരെ ആയിരക്കണക്കിനു് കൊന്നൊടുക്കുകയായിരുന്നു; തുർക്കിയിലുണ്ടായിരുന്ന ആർമീനിയക്കാരിൽ മൂന്നിലൊരുഭാഗത്തിലധികംപേരെ ഇങ്ങനെ അവർ ഉന്മൂലനാശംചെയ്തിരുന്നു. 1915-ൽ അവശേഷിച്ചവരെയും ശരിപ്പെടുത്തുന്നതിനു് അവർ ദുഷ്നിശ്ചയം ചെയ്തു, അക്കൊല്ലം നടന്ന ഭയങ്കര കൂട്ടുകൊലകൾ വിവരണാതീതമാണു്. പാശ്ചാത്യശക്തികൾ യുദ്ധപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ഇതിൽ പ്രതിഷേധിക്കുകയല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ചെയ്തില്ല. സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽവച്ചു്, അവർ ഇനിയും അവശേഷിച്ച ആർമീനിയക്കാർക്ക് തങ്ങളുടേതായ ഒരു രാജ്യം

സ്ഥാപിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ഭൂ കൊടുക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു—എന്നാൽ ഇതു് കടലാസിൽമാത്രമുള്ള ഭൂമിയായിരുന്നു. ഈ ഭൂമി ഒരിക്കലും ആർമീനിയക്കാർക്കു് കിട്ടിയില്ല. നിരാശ മുഴുത്ത ആർമീനിയക്കാർ, തങ്ങളുടെ വിലയേറിയ ജീവനും ബാക്കിയുള്ള ചെറിയ ഭൂപ്രദേശവും രക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സോവിയറ്റു് യൂനിയനിൽ ചേർന്നപ്പോഴും, പാശ്ചാത്യശക്തികൾക്കു് ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇനിയൊന്നും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു കാരണം പറയാൻ കിട്ടി.

വഞ്ചിതരായ ആർമീനിയക്കാർക്കു് നീതിലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി നാൻസൻമാത്രമാണു് ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ പിന്നെയും ശ്രമംനടത്തിവന്നതു്. അദ്ദേഹം അവരെപ്പറ്റിയും അവരുടെ വിഷമംപിടിച്ച പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഒരു പുസ്തകം തന്നെ എഴുതി; "വഞ്ചിതരായ ജനത" എന്നാണു് അദ്ദേഹം പുസ്തകത്തിനു പേരിട്ടതു്. ഈ പ്രശ്നത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് വളരെ വലിയ താല്പര്യംതോന്നിയിരുന്നു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് യാതൊരു സഹായവും ചെയ്യാൻ കൂട്ടാക്കാതിരുന്നപ്പോഴും അദ്ദേഹം ലീഗിന്റെ അഭയാർത്ഥിപ്രശ്നങ്ങൾക്കായുള്ള ഹൈകമ്മീഷണർ എന്ന തന്റെ ഉദ്യോഗം രാജിവച്ചു. അപ്പോഴും ലീഗംഗങ്ങളും അദ്ദേഹത്തോടു് ജോലിയിൽത്തന്നെ തുടരാൻ അപേക്ഷിച്ചു. നാൻസൻ ജോലി ഉപേക്ഷിച്ചു പോയാൽ ലീഗിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിലയേറിയ സേവനം നഷ്ടപ്പെടുമെന്നുമാത്രമല്ല, ലോകംമുഴുവൻ അതിന്റെ പ്രശസ്തിക്കു കോട്ടം തട്ടുമെന്നും അവർക്കറിയാമായിരുന്നു. നാൻസൻ നിരാശാഭരിതനും ഉത്സാഹം നഷ്ടപ്പെട്ടവനും ആയിരുന്നെങ്കിലും, ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് അപ്പോഴും വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ജോലിയിൽത്തന്നെ തുടർന്നു. സ്വകാര്യകേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിച്ച ധനസഹായംകൊണ്ടു് ആർമീനിയക്കാർക്കു് തന്നാലാവുന്ന എല്ലാ സഹായങ്ങളും അദ്ദേഹം ചെയ്തുപോന്നു; എന്നാൽ ചെയ്യപ്പെടേണ്ടിയിരുന്ന

കാര്യങ്ങളുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കിയാൽ ഇതെത്രയോ തുച്ഛമായിരുന്നു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് വിചാരിച്ചാൽ ചെയ്യാൻ കഴിയുമായിരുന്നതിനേക്കാളും എത്രയോ നിസ്സാരം.

അദ്ദേഹം അഭയാർത്ഥികളുടെ കൈമാറ്റത്തിനും ദൂരത്തിയോടിക്കപ്പെട്ട ജനങ്ങളുടെ സ്ഥലംമാറ്റത്തിനും വേണ്ടപ്പെട്ട ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും നടുവിലായിരുന്നപ്പോഴാണ്, 1922-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു നൽകപ്പെട്ടതു്. കമ്മിറ്റിയുടെ ഈ തീരുമാനത്തിനെതിരായി ഒരൊറ്റ വിമർശനംപോലും ഉയർന്നുകേൾക്കുകയുണ്ടായില്ല. ഒരു ഡാനിഷ് പത്രപ്രവർത്തകൻ താഴെ പറയുംപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനോടു് എല്ലാവരും യോജിക്കുന്നതായി തോന്നി: "കഴിഞ്ഞ ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളിൽ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം പലതരത്തിലുംപെട്ട വളരെപ്പേർക്കു നൽകപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ നാൻസനെപ്പോലെ ഇത്രയും പുരുഷപ്രയത്നം ചെയ്ത കാലംകൊണ്ടു് ഇത്രയും ദൂരവ്യാപകങ്ങളായ പ്രായോഗിക സമാധാനപ്രവർത്തനം നടത്തിയിട്ടുള്ള മറ്റാരാൾക്കും അതൊരിക്കലും നല്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതു തീർച്ചതന്നെ."

ക്രിസ്ത്യാനിയായിലെ വിശാലമായ നോബൽഹാളിൽ വച്ചുനടന്ന സമ്മാനദാനച്ചടങ്ങിൽ നോബൽകമ്മിറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷൻ നാൻസന്റെ അഗാധമായ മനുഷ്യത്വബോധത്തെപ്പറ്റി പ്രകീർത്തിച്ചു സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. നാൻസന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തു് പര്യവേക്ഷണപര്യടനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരുന്നപ്പോഴും അദ്ദേഹം ഒരു കടലൊഴുക്കിൽ തന്റെ വിശ്വാസമർപ്പിച്ചിരുന്ന കാര്യം കമ്മിറ്റി അദ്ധ്യക്ഷൻ അനുസ്മരിച്ചു; നാൻസൻ വിശ്വാസപൂർവ്വം തന്റെ പര്യടനക്കപ്പലായ "ഫ്രാം" ആ കടലൊഴുക്കിനു വിട്ടുകൊടുക്കുകയാണു ചെയ്തതു്; ഒഴുക്കു് കപ്പലിനെ എത്തേണ്ടദിക്കിലെത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുപോലെതന്നെ, പ്രാസംഗികൻ തുടർന്നു, നാൻസനു് "മാനുഷികസഹതാപത്തിന്റെ അഗാധമായ അടിയൊഴുക്കിലും" വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു; "ആ വി

ശ്വാസംകൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം വിജയം വരിച്ചതു്.''

നാൻസൻ, എല്ലായ്പ്പോഴുമെന്നപോലെത്തന്നെ, വിവിധ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തനിക്കുള്ള പങ്കു് വളരെ നിസ്സാരമാണെന്നു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു; അതിനുള്ള മുഴുവൻ ഖ്യാതിയും മറ്റുള്ളവർക്കു്, വിശേഷിച്ചും ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനും റെഡ് ക്രോസ്സിനും, നല്കുകയാണദ്ദേഹം ചെയ്തതു്. ''പഴയകാലത്തെ ക്രിസ്തുൻ സൽഗുണമായ സാഹോദര്യബോധത്തിലേയ്ക്കു്'' ആളുകളെ തിരിച്ചുപോകേണ്ടതു് ആവശ്യമാണെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു; ''ആൽഫ്രഡ് നോബൽ എല്ലാറ്റിന്റെയും കാതലായി കണക്കാക്കിയിരുന്നതും അതുതന്നെയാണു്....നാം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിവുള്ള എല്ലാ ശ്രമവും നടത്തണം. അതിനു് മഹത്തായ ഒരു ഭാവിയുണ്ടായിരിക്കുമെന്നാണു് എന്റെ വിശ്വാസം.'' അദ്ദേഹം ഇതുകൂടി പറഞ്ഞു: ''ഇനിയിപ്പോൾ ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ എന്റെ ജോലിയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകാൻ കഴിയുമെന്നാണു് ഞാൻ കരുതിയിരുന്നതു്, ഞാൻ തുറന്നു സമ്മതിച്ചുകൊള്ളട്ടെ; അതെല്ലാം കുറെക്കാലമായി ശ്രദ്ധിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ കൂടിക്കിടക്കുകയാണു്. പക്ഷെ ഞാൻ വളരെ കുറച്ചുമാത്രമേ വല്ലതും ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ എന്ന ഒരു തോന്നൽ എനിക്കുണ്ടു്; മഹത്തായ ഈ ബഹുമതി, ഞാൻ ഇപ്പോഴുംമാത്രം ചെയ്യാനാരംഭിച്ച പ്രവർത്തനത്തിൽ തന്നെ എന്നെ മുറുകെ പിടിച്ചുനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.''

നാൻസൻ തന്റെ സ്വഭാവത്തിനനുയോജ്യമായി, തനിക്കു ലഭിച്ച മുപ്പതിനായിരം ഡോളറോളംവരുന്ന സമ്മാനത്തുക മുഴുവൻ, ഗ്രീക്ക് അഭയാർത്ഥികളെ സഹായിക്കുന്നതിനും, റഷ്യയിലെ കൃഷിക്കാർക്കു് നവീനകാഷ്ഠികയന്ത്രോപകരണങ്ങളും ഉപയോഗിക്കുന്നേ സമ്പ്രദായം പഠിക്കാനുപകരിക്കുന്ന കാഷ്ഠികപരിശീലനകേന്ദ്രങ്ങളും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും വേണ്ടിയാണു് വിനിയോഗിച്ചതു്.

നാലുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു് നാൻസൻ വീണ്ടും നോബൽ സമാധാനസമ്മാനദാനച്ചടങ്ങിൽ പ്രസംഗിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹം വീണ്ടും ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെപ്പറ്റി പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു സംസാരിച്ചു. ലോകത്തെ സമാധാനത്തിൻറെനേർക്കു് നയിക്കുന്നതിൽ ലീഗ് വഹിച്ചുപോരുന്ന പങ്കു് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. "ഇനി യുദ്ധം അരുതു്!" അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "അതാണു് ഈ യുഗത്തിലെ ഏറ്റവും മഹത്തായ പ്രസ്ഥാനം."

ജനീവയിൽ നാൻസൻ ഗ്രീസിൻറെ സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിക്കുവേണ്ടിയും ജർമനിയെ ലീഗിൽ അംഗമാക്കിച്ചേർക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നു. അദ്ദേഹം അമേരിക്കയിലേയ്ക്കു പലതവണ യാത്രചെയ്കയും അന്താരാഷ്ട്രീയ സൗഹാർദ്ദത്തിനുവേണ്ടി പ്രസംഗപര്യടനങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു; ആർമീനിയക്കാരെപ്പറ്റിയും, തൻറെ പഴയ പ്രിയപ്പെട്ട വിഷയമായ "ആർട്ടിക്ക് എന്തുകൊണ്ടു് എന്നെ വീണ്ടും വിളിക്കുന്നു" എന്നതിനെപ്പറ്റിയും പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തി. ഉത്തരധ്രുവപ്രദേശത്തു് ഇനിയും പരിഹരിക്കപ്പെടാനിരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ഈ പ്രസംഗത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി; പുതിയ "ഗ്രാഫ് സെപ്പലിൻ" എന്ന വിമാനത്തിൽ ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കു് ഒരു പര്യടനംകൂടി നടത്താനുദ്ദേശിക്കുന്നതുസംബന്ധിച്ചുള്ള പദ്ധതിയും അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. ഒരാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ താനും തൻറെ സംഘത്തിൽപെട്ട മറ്റു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരും ഉത്തരധ്രുവത്തിലേയ്ക്കു പോയി തിരിച്ചെത്തും; പല വസ്തുതകളും പരിശോധിക്കുകയും, പടങ്ങളെടുക്കുകയും, വിലയേറിയ പല വിവരങ്ങളും തിരികെ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്യും. താൻ ഒരുകാലത്തു് വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടും വളരെ അപകടങ്ങൾ സഹിച്ചും കടന്നുപോയിരുന്ന ഹിമതലങ്ങളും മഞ്ഞൊഴുക്കുകളും മുകളിൽനിന്നു് കാണാൻകഴിയുമല്ലോ എന്ന വിചാരം നാൻസനു് വളരെ രസകരമായിത്തോന്നിയിരുന്നു.

പക്ഷെ ഈ പര്യടനം ഒരിക്കലും നടത്തപ്പെടാതെപോയി. കുറേക്കൂടി നല്ല ഒരു ലോകം കെട്ടിപ്പടുക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ പെട്ട് നാൻസൻ അത്ഭേയറാറം തളർന്നുപോയിരുന്നു. 1930–ൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരുത്തുറ്റ ശരീരഘടന പ്രതിഷേധിച്ചുതുടങ്ങി ഒരു 'സ്ട്രൈ'യിങ്ങ്പര്യടനത്തിൽ അദ്ദേഹം പതിവിൽകവിഞ്ഞു പ്രയാമംചെയ്തു; തുടർന്നു രോഗബാധിതനായി; രോഗം ഭേദമായിവരാൻതുടങ്ങുകയാണെന്നു തോന്നിയെങ്കിലും, അദ്ദേഹം പെട്ടെന്നു മരണമടഞ്ഞു.

"ഒരു രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ദുഃഖം വളരെ അപൂർവ്വമായിട്ടുമാത്രമേ ഇത്രത്തോളം സ്നേഹംനിറഞ്ഞ ഒരു ദുഃഖമായിത്തീരാറുള്ളൂ; അങ്ങിനെ ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം," നാൻസന്റെ സുഹൃത്തും ജീവചരിത്രകാരനുമായ ജോൺ സോറൻസൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. "എന്നാൽ ലോകവ്യാപകമായ ദുഃഖമാത്രമായിരുന്നില്ല ഇതു്. ലോകം മുഴുവൻ വിലപിക്കുകയായിരുന്നു." നാൻസനു് നോബൽസമാധാനസമ്മാനം കിട്ടിയതിനോടെന്നപോലെ, ഈ പ്രസ്താവനയോടും ആക്ഷേപം വിയോജിക്കാൻ വയ്യ.

അന്താരാഷ്ട്രീയ മനസ്ഥിതിക്കാർ

ജെയ്ൻ ആഡംസും
നിക്കളസ് മറേ ബട്ട്ലറും (1931);
നോമ്മൻ ഏഞ്ജൽ (1933);
കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി (1935)

തന്നെ സന്ദർശിക്കാൻ വന്ന സ്ത്രീ, ഹാം ഹൗസിലെ ജെയ്ൻ ആഡംസ് പറഞ്ഞയച്ചിട്ട് വന്നതാണെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ, പ്രസിഡണ്ട് തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ട് തന്റെ കസേരയിൽ ഒന്നു നിവർന്നിരുന്നു. "ജെയ്ൻ ആഡംസിനെപ്പറ്റി ഒരക്ഷരം എന്നോടു മിണ്ടിപ്പോകരുതു്!" അദ്ദേഹം ഗർജ്ജിച്ചു. "അവളെപ്പറ്റി എനിയ്ക്കെപ്പോഴും വലിയ മതിപ്പായിരുന്നു; പക്ഷെ അവളിതാ ഒരു വഷളൻ പുസ്തകം എഴുതിപ്പിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു; അവവഷളൻ പുസ്തകം. സമാധാനത്തെപ്പറ്റി അവൾ പറയുന്നതുമുഴുവൻ അബദ്ധമാണു്." ജെയ്ൻ ആഡംസ് വളരെ മിടുക്കിയായ ഒരു സ്ത്രീയാണെന്നതു ശരിതന്നെയെങ്കിലും അവളുടെ "പുതിയ സമാധാനാദർശങ്ങളെ" എന്ന കൃതി എങ്ങനെ "മുഴുവൻ അബദ്ധം" നിറഞ്ഞ ഒരു പുസ്തകമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു് അദ്ദേഹം തന്നെ കാണാൻവന്ന സ്ത്രീയ്ക്കു് വിശദീകരിച്ചുകൊടുക്കാൻതുടങ്ങി.

റൂസ്വെൽട്ട് പുതുതായി സംഘടിപ്പിച്ച പ്രോഗ്രസ്സീവ് പാർട്ടിക്കുവേണ്ടി അമേരിക്കയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ പ്രവിശ്യകളിൽ അദ്ദേഹവും മിസ്സ് ആഡംസും പ്രചാരവേലനടത്തിവരികയായി

രുന്നപ്പോഴും അവർക്കിടയിലുള്ള പ്രധാന അഭിപ്രായവ്യത്യാസം സമാധാനത്തെച്ചൊല്ലിയായിരുന്നു. തനിക്കു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, അതുകൊണ്ടു് തന്നെ പ്രസ്തുത വിഷയത്തെപ്പറ്റി അധികാരികമായി സംസാരിക്കാൻ കഴിവുള്ള ഒരാളായി കണക്കാക്കേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം അവളെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി; എന്നിട്ടു് ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം അവളോടു പറഞ്ഞു, അവരും സമാധാനത്തെപ്പറ്റി ഓരോ വിസ്തൃതരങ്ങളും എഴുതിവിടുകയും പ്രസംഗിക്കുകയുംചെയ്യുന്നതിനുപകരം അദ്ദേഹം പറയുന്നതു കേൾക്കുകയാണു് വേണ്ടതെന്നു്. രാഷ്ട്രങ്ങളെല്ലാം ആയുധങ്ങളുപേക്ഷിക്കണമെന്നും, അവർതമ്മിലുള്ള തർക്കങ്ങളും മദ്ധ്യസ്ഥംവഴി ഒത്തുതീർപ്പിലെത്തിക്കണമെന്നും മറ്റും അവരെക്കൊണ്ടു പറയാൻ എന്തവകാശമാണുള്ളതു്? അല്ലെങ്കിൽ, ''സമാധാനം യുദ്ധത്തിന്റെ അഭാവമല്ല, മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ പരിപോഷണമാ''ണെന്നു് അവരും പറയുന്നതിന്റെ അർത്ഥമെന്താണു്? മിസ്സു് ആഡംസു് തന്നുപൂർവ്വം വാദപ്രതിവാദത്തിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞുമാറി. സാമൂഹ്യപുരോഗതിയുടെ കാര്യത്തിൽ റൂസ്വെൽട്ടു് പ്രകടിപ്പിച്ചുവരുന്ന ഉത്സാഹവും, വ്യവസായത്തിൽ സത്യസന്ധതയും മര്യാദയും പാലിക്കണമെന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർബ്ബന്ധവും, അമേരിക്കയിലേയ്ക്കു് കുടിയേറിപ്പാർക്കാൻ വരുന്നവരോടു കൂടുതൽ നന്നായി പെരുമാറണമെന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായവും അവർ പ്രശംസിച്ചു. ''ജോളി പട്ടാളക്കാരൻ'' എന്നനിലയ്ക്കുള്ള റൂസ്വെൽട്ടിന്റെ പ്രശസ്തിയും, ബലംകൊണ്ടു് സമാധാനം നിലനിർത്താൻ കഴിയുമെന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസവും തനിക്കശേഷം സന്തോഷമുളവാക്കുന്ന കാര്യങ്ങളല്ലെന്നു് അവരും സ്വകാര്യമായി സമ്മതിക്കുകയുംചെയ്തു. അമേരിക്കൻ നാവികസൈന്യത്തിൽ ഓരോ കൊല്ലവും വളരെ വിലകൂടിയ രണ്ടു പുതിയ യുദ്ധക്കപ്പലുകൾവീതം കൂടുതലായിനവദിക്കുന്നതിനുള്ള തന്റെ പരിപാടി അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചപ്പോൾ, ''ആ രണ്ടു പടക്കപ്പലുകളും വിഴു

ങ്ങാൻ തനിക്കു വളരെ വിഷമംതോന്നുന്നു'' എന്നു് അവൾ പ്രസ്താവിച്ചു.

സമാധാനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ ആശയങ്ങളും അവൾക്കു തികച്ചും സ്വാഭാവികമായി കൈവന്നവയാണു്; അവളുടെ കുടുംബപശ്ചാത്തലം അതിനു സഹായകമായിരുന്നു; അസാധാരണമാംവണ്ണം വിശാലമനസ്കനായിരുന്ന അവളുടെ അച്ഛൻ—അദ്ദേഹം അബ്രഹാം ലിങ്കൺന്റെ സുഹൃത്തായിരുന്നു—ഇക്കാര്യത്തിൽ ഗണ്യമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിരിക്കണം; അമേരിക്കയുടെ മിഡ്വെസ്റ്റേൺ പ്രദേശത്തുള്ള ഒരു ചെറിയ പട്ടണത്തിൽ ചിലവഴിച്ച പ്രശാന്തമായ ബാല്യകാല ജീവിതവും ഇതിനു കളമൊരുക്കിയിരുന്നു. ഇതിനു പുറമെ വ്യത്യസ്തരായ നിരവധി യൂറോപ്യൻ ജനവിഭാഗങ്ങളെപ്പറ്റി അവൾ നേടിയിരുന്ന അറിവും ധാരണയും ഈ ആശയങ്ങളുടെ രൂപവല്ക്കരണത്തിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്; യൂറോപ്പിലെ പല രാജ്യങ്ങളും സന്ദർശിച്ചും, അമേരിക്കയിൽ കുടിയേറിപ്പാർക്കാൻ വന്ന യൂറോപ്യൻ ജനവിഭാഗങ്ങളെ പരിചയപ്പെട്ടും നേടിയ ഈ അറിവും ധാരണയും വിപുലമായ ഒന്നായിരുന്നു. കോളേജു് വിട്ടശേഷം രണ്ടുകൊല്ലത്തോളം അവൾ യൂറോപ്പിൽ താമസിച്ചിട്ടുണ്ടു്; അവിടെയുള്ള പള്ളികൾ സന്ദർശിക്കുകയും, വിദേശഭാഷകൾ പഠിക്കുകയും, സാമാന്യമായി സാംസ്കാരികപഠനം പിന്തുടരുകയുമായിരുന്നു അവൾ. പക്ഷെ അവളെ ഏറ്റവുമധികം അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഓർമ്മകൾ, ലണ്ടനിലെ ഈസ്റ്റ്എൻഡിലുള്ള ദരിദ്രജനവിഭാഗത്തിന്റെ കഷ്ടപ്പാടുകളെപ്പറ്റിയുള്ളതായിരുന്നു; ശനിയാഴ്ച രാത്രി അവിടെ ക്ഷേത്രസാധനങ്ങൾ ലേലംചെയ്തുവില്ക്കുമ്പോൾ, കേട്ടവന്ന പച്ചക്കറികൾക്കുവേണ്ടി ആർത്തിയോടെ കൈകൾ നീട്ടിയിരുന്ന ആ ജനക്കൂട്ടം അവളുടെ സ്മൃതിപഥത്തിൽനിന്നു് ഒരിക്കലും മാഞ്ഞുപോയില്ല.

''ഉള്ളവരു''ടെയും ''ഇല്ലാത്തവരു''ടെയും ജീവിതത്തിൽ പ്രകടമായി കാണാൻ കഴിഞ്ഞ അന്തരം ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ

മനസ്സിൽ ആഴത്തിൽ പതിഞ്ഞു; ഒരു ഡോക്ടരായിത്തീരാനും പാവപ്പെട്ടവരുടെയിടയിൽ ജീവിക്കാനും അവൻ തീരുമാനിച്ചു. എന്നാൽ ഒരു കൊല്ലത്തെ വൈദ്യവിദ്യാഭ്യാസത്തിനുശേഷം അനാരോഗ്യം ഹേതുവായി പഠിത്തം ഉപേക്ഷിക്കാൻ അവൻ നിർബ്ബന്ധയായിത്തീർന്നു. അവൻ ഒരിക്കൽക്കൂടി യൂറോപ്പിലേയ്ക്കു പോയി; അവിടെവച്ചു ലക്ഷ്യമില്ലാത്ത തന്റെ ജീവിതത്തോടു മടുപ്പുതോന്നിയതുകൊണ്ടു്, ഡോക്ടരായാലും ഇല്ലെങ്കിലും, പാവങ്ങളുടെയിടയിൽ ജീവിക്കാനും അവരെ സേവിക്കാനും അവൻ നിശ്ചയിച്ചുറച്ചു. "അമേരിക്കയിലെ വൻനഗരങ്ങളിൽനിന്നകന്നു് ഒറ്റപ്പെട്ടകിടക്കുന്ന വിദേശീയരുടെ കുടിയേറിപ്പാർപ്പിടങ്ങൾക്കു നടുവിൽ, അവക്കെല്ലാം യഥേഷ്ടം കയറിവരാവുന്നതും, ധാരാളം സ്ഥലസൗകര്യങ്ങളുള്ളതുമായ ഒരു വീടു് ശരിപ്പെട്ടത്താൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, അതുതന്നെ വലിയൊരു സേവനമായിരിക്കും," എന്നു് അവൻ തീർച്ചയാക്കി. അങ്ങനെ ജെയ്ൻ ആഡംസും അവളുടെ സുഹൃത്തായ എല്ലെൻസ്റ്റാറും കൂടിച്ചേർന്നു്, ഷിക്കാഗോ നഗരത്തിൽ വിദേശീയരായ കുടിപ്പാർപ്പുകാരുടെ ജനനിബിഡമായ താമസസ്ഥലങ്ങൾക്കു നടുവിൽ 'ഹൾഹൗസ്' എന്നൊരു വീടെടുത്തു് അതിൽ താമസമാക്കി; അതിന്റെ വാതിലുകൾ അവർ മലക്കെ തുറന്നുവച്ചു. മറ്റു സുഹൃത്തുക്കളും അവരെ സഹായിക്കാൻ മുന്നോട്ടുവന്നു; പ്രത്യേകിച്ചും ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെതുപോലുള്ള ആശയങ്ങൾ വച്ചുപുലർത്തിയിരുന്ന കോളേജ് വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ച ചെറുപ്പക്കാർ; തങ്ങൾക്കു ലഭിച്ച വിദ്യാഭ്യാസം നല്ല കാര്യത്തിനുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കാനും, മനുഷ്യസാഹോദര്യത്തിലുള്ള തങ്ങളുടെ വിശ്വാസം പ്രായോഗികരീതിയിൽ പ്രകടിപ്പിക്കാനും അവർ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു.

ഷിക്കാഗോയിൽ കുടിപാർപ്പുകാരുടെ താമസസ്ഥലത്തു്, ഇങ്ങനെ സ്ഥാപിതമായ ആദ്യത്തെ വസതിയാണു് ഹൾഹൗസ്; ഷിക്കാഗോയിൽ മാത്രമല്ല, മറ്റെവിടെയും സ്ഥാപിതമായിട്ടുള്ള ഇത്തരം വസതികളിൽ ആദ്യത്തേതായിരുന്നു അതു്. അ

തിനു സമീപം താമസമാക്കിയിരുന്ന ഐർലാൻഡുകാരും, ജൂതന്മാരും, ജർമ്മൻകാരും, ബൊഹീമിയൻകാരും, ഗ്രീക്കുകാരും, പോളണ്ടുകാരും, ഇറാലിക്കാരും എല്ലാം അത്ഭുതപ്പെട്ടു, എന്തിനാണു് ഈ സ്ത്രീകൾ—അവർക്കു ഇതിനേക്കാൾ നല്ല സ്ഥലത്തു് താമസിക്കാൻമാത്രം വകയുണ്ടെന്നു കണ്ടാലറിയാം—ഇങ്ങനെ തങ്ങളുടെ നടുവിൽവന്നു് താമസിക്കുന്നതെന്നു്. പക്ഷെ പുതിയ താമസക്കാരികൾ യാതൊരു പൊരുത്തവും ഭാവിച്ചില്ല; അവർ എല്ലാവരുടേയും കാര്യത്തിലും എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങളിലും താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്മമാർ ജോലിക്കു പോകുമ്പോൾ അവരുടെ കൊച്ചുകുഞ്ഞുങ്ങളെ നോക്കാനുള്ള ചുമതല പുതിയ വീട്ടിലെ താമസക്കാർ ഏറ്റെടുത്തു; താമസിയാതെ ഹംഹൗസ് പകൽസമയത്തു് ഒരു നഴ്സറിയായി മാറി. കുറേക്കൂടി മുതിർന്ന കുട്ടികൾ വൈകും ജിജ്ഞാസകൊണ്ടു് അന്വേഷിച്ചു കയറിച്ചെന്നു; അധികം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പു് ക്ലബ്ബുകളും, തയ്യൽക്ലാസ്സുകളും, നാടകം വായിക്കുകയും അഭിനയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സംഘങ്ങളും രൂപപ്പെട്ടു. വിദേശീയരായ സ്ത്രീകൾ സംശയിച്ചു് സംശയിച്ചു് അന്വേഷിച്ചു കയറിത്തുടങ്ങി; തങ്ങളുടെ സ്വന്തം നാട്ടിലെ ചില ചിത്രങ്ങൾ മിസ്സ് ആഡംസിന്റെ കൈയിലുള്ളതു് ഒരുനോക്കു കാണാം, ഒരു കപ്പു് കാപ്പികഴിക്കാം എന്നൊക്കെയാണവർ വരുമ്പോൾ കരുതിയതു്; മിസ്സ് ആഡംസിനു് അവരിൽ പലരുടേയും ഭാഷ നന്നായി സംസാരിക്കാൻ കഴിയുമെന്നുകൂടി കണ്ടപ്പോൾ അവർക്കു് അതിരറ്റ സന്തോഷം തോന്നി. താമസിയാതെ ഈ സ്ത്രീകൾക്കും അവരുടെ പുരുഷന്മാർക്കും മനസ്സിലായിത്തുടങ്ങി, ഹംഹൗസിൽ തങ്ങൾക്കു സുഹൃത്തുക്കളുണ്ടെന്നു്; തങ്ങൾക്കു് പലപ്പോഴും അമ്പരപ്പും, വിഷമങ്ങളും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളും തോന്നാവുള്ള പുതിയ ജീവിതത്തിൽ തങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ തയ്യാറുള്ള സുഹൃത്തുക്കൾ. ഏതെങ്കിലുമൊരു പ്രശ്നത്തിന്റെ കാരണമായ ഭാഗത്തേയ്ക്കു് പെട്ടെന്നെത്തുന്ന കടന്നുചെല്ലാൻ മിസ്സ് ആഡംസിനു് നല്ല വാസനയുണ്ടായിരുന്നു; അതുപോലെ പ്രശ്നങ്ങ

ളേയും ആളുകളേയും മനസ്സിലാക്കാൻ അവർക്കുള്ള കഴിവു് ചില്ലറയല്ല. ഏതെങ്കിലുമൊരു പ്രശ്നം അവർക്കു് തന്നതാൻ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു വന്നാൽ, അതിനു് ആരുടെ സഹായം, എവിടെ തേടണമെന്നു് അവർക്കു് സാധാരണയായി നല്ല നിശ്ചയവുമുണ്ടായിരുന്നു.

കുടിയേറിപ്പാർപ്പുകാരുടെ മാനുഷികമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു "ക്ലീയറിങ്ങു് ഹൗസു്" ആയിത്തീർന്നെങ്കിലും, ഹൾ ഹൗസു് ഒരു സ്ഥാപനമായിത്തീർന്നില്ല. അതു് ഒരു വീടായിത്തന്നെ തുടർന്നു—ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ വീടു്; ഹൾഹൗസിലെ 'താമസക്കാർ' നല്ല അയൽക്കാരുമായിത്തീർന്നു. യൂറോപ്പിൽനിന്നു പുതുതായി വന്നെത്തിയ കുടുംബങ്ങൾക്കു് അവർ അമേരിക്കൻ സമ്പ്രദായങ്ങൾ വിവരിച്ചുകൊടുത്തു; അവരുടെ വീടു തൊഴിൽസൗകര്യങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിൽ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു; ഇതിനും പുറമെ നേരത്തെ വന്ന താമസമുറപ്പിച്ചവർ പുതുതായി വന്നവരെ അന്യായമായി ചൂഷണംചെയ്യുന്നതു് തടയാനും ഹൾഹൗസ്കാർക്കു കഴിഞ്ഞു. ഹൾഹൗസുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതുകാരണം, പോളണ്ടിൽനിന്നും ഗ്രീസിൽനിന്നും ഇറവലിയിൽനിന്നും മറ്റും വന്ന പലർക്കും പുതിയ നാട്ടിൽ, സ്വന്തം നാട്ടിലെന്നപോലെ ജീവിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു; തങ്ങളുടെ നാട്ടിലെ ചിത്രങ്ങളും കഥകളും, നൃത്തങ്ങളും നാടോടിസമ്പ്രദായങ്ങളും അവർക്കു് ഹൾഹൗസിൽ കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഹൾഹൗസിൽ തങ്ങൾക്കു സുപരിചിതങ്ങളായ കൈത്തറികളും, യൂറോപ്പിൽ പ്രചാരത്തിലുള്ള വെപ്പുപാത്രങ്ങളും, കളിമൺരൂപനിർമ്മാണോപകരണങ്ങളും മറ്റും കാണാൻ കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടും അവ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടും, തെല്ലൊരമ്പരപ്പോടുകൂടി പുതിയ നാട്ടിൽ വന്നവർക്കു് ആത്മവിശ്വാസവും ആത്മാഭിമാനവും നേടാൻ കഴിഞ്ഞു. മാത്രമല്ല, അവരിൽ പലർക്കും നേരം പോക്കാനും ഉല്ലസിക്കാനും സൗകര്യമുള്ള ഒരേ ഒരു സ്ഥലം ഹൾഹൗസു് മാത്രമായിരുന്നു. അവിടെ ഉത്സവങ്ങളും ആഘോ

ഷങ്ങളും ഗംഭീരമായി നടത്തപ്പെടാറുണ്ട്. കുട്ടികൾക്കു പ്രത്യേകം സൽക്കാരങ്ങളും; ചെറുപ്പക്കാർക്കു് നൃത്തപരിപാടികളും; മുതിർന്നവർക്കു് കാപ്പികുടിക്കാൻ ചില പതിവവസരങ്ങളും.

"നല്ല ദയയുള്ള മനസ്സു്", "നല്ല അയൽക്കാരി" എന്നെല്ലാം ജെയ്ൻ ആഡംസിനെപ്പറ്റി ചുറ്റുവട്ടത്തുള്ളവർ പറഞ്ഞുവന്നു. യേൽ സർവ്വകലാശാല അവർക്കു് ഒരു ഓണററി ബിരുദം നല്കിയപ്പോഴും—മറ്റൊരു സ്ത്രീക്കും അവർ ഓണററി ബിരുദം നല്കിയിട്ടില്ല—"ചുവട്ടിൽനിന്നു് മേല്പോട്ടു കെട്ടിപ്പടുക്കുകവഴി സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണത്തിൽ ഒരു കോമൺസെൻസു് സമ്പ്രദായം" ആവിഷ്കരിച്ചതിനു് അവളെ പ്രശംസിക്കുകയുണ്ടായി. തന്റെ അയൽപക്കത്തുള്ള മനുഷ്യജീവികളുടെ ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റിക്കൊടുക്കുന്നതിൽ അവർ പ്രകടിപ്പിച്ച വിശാലഹൃദയതയും, ധീരതയും, സ്ഥിരോത്സാഹവുംതന്നെ, ആയിരക്കണക്കിനാളുകളുടെ തൊഴിൽസൗകര്യങ്ങളും താമസസൗകര്യങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നിയമങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിലും സഹായകമായിത്തീർന്നു; തൽഫലമായുണ്ടായിത്തീർന്ന ജൂവനൈൽ കോടതി, ഇമ്മിഗ്രൻറ്സു് പ്രൊട്ടക്ടീവു് ലീഗു് തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളും അമേരിക്കൻ സാമൂഹ്യപുരോഗതിയിലെ പ്രധാന നാഴികക്കല്ലുകളാണു്.

പക്ഷെ ജെയ്ൻ ആഡംസിനു് മനുഷ്യരോടു് തോന്നിയ താല്പര്യം അമേരിക്കയുടെ അതിർത്തികൾക്കുള്ളിൽ ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നില്ല. ഹള്ഹൗസിലെ അയൽപക്കമനസ്ഥിതി സ്വാഭാവികമായും അന്താരാഷ്ട്രീയമനസ്ഥിതിയായി വളർന്നു വികസിച്ചു. ജെയ്ൻ ആഡംസിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യൂറോപ്പിലെ ഗ്രീക്കുകാരും, ജർമ്മൻകാരും, ഇറ്റലിക്കാരും, റഷ്യക്കാരുമെല്ലാം തന്റെ തെരുവിൽ താമസിക്കുന്നവരെപ്പോലെതന്നെ പ്രധാനപ്പെട്ട ആളുകളായിരുന്നു. ഹള്ഹൗസിനു ചുറ്റും താമസമാക്കിയിട്ടുള്ള പതിനാൻപതു വ്യത്യസ്തവംശജർക്കിടയിൽ അന്താരാഷ്ട്രീയധാരണ എത്രത്തോളം ആവശ്യമാണോ, അത്ര

തന്നെ അതു് ലോകം മുഴുവൻ ആവശ്യമാണെന്നു് അവർക്കു തോന്നി. നാൻസന്റെ കാര്യത്തിലെന്നതുപോലെ ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ കാര്യത്തിലും മനുഷ്യത്വത്തിനു് അതിർവരമ്പുകളില്ലായിരുന്നു; എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളും, എല്ലാ വംശങ്ങളും അതിലുൾപ്പെട്ടു.

അമേരിക്കയിലെ "തിളച്ചുമറിയുന്ന മൂശ"യിൽനിന്നു പഠിച്ച പാഠങ്ങളും കൂടെക്കൂടി സാർവത്രികമായ സാഹോദര്യത്തിലേയ്ക്കുള്ള വഴികാട്ടാൻ സഹായകമാവും എന്നു് നാഷനൽ പീസ് സൊസൈറ്റികളുടെ ഒരു കൺവൻഷനിൽ പ്രസംഗിക്കവെ അവർ സൂചിപ്പിച്ചു. 1907-ൽകൂടിയ നാഷനൽ പീസ് കോൺഫറൻസിൽ, അമേരിക്കയിലെ സ്ത്രീകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചുകൊണ്ടു് അവർ ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിൽ ശാശ്വതമായ ലോകസമാധാനത്തെക്കുറിച്ചു് അവർ പ്രത്യാശപ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ബോസ്റ്റണിലെ ധനികനായ ഒരു പ്രസാധകൻ, എഡ്വേർഡ് ജിൻ, 'സമാധാനതത്ത്വങ്ങൾ നല്ല ചിട്ടയോടുകൂടി ജനങ്ങൾക്കു പഠിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനു്' കൊല്ലംതോറും അമ്പതിനായിരം ഡോളർ നല്കാമെന്നു് വാഗ്ദാനംചെയ്തപ്പോൾ ജെയ്ൻ ആഡംസ് കോരിത്തരിച്ചുപോയി. സമാധാനതത്ത്വങ്ങളും അന്താരാഷ്ട്രീയചിന്താഗതിയും പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ അവളും വിശ്വസിച്ചിരുന്നു; സ്ത്രീകളുടെ വോട്ടവകാശം, വ്യവസായങ്ങളിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തൽ, സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണം എന്നിവയോടൊപ്പം ലോകസമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടു് അവർ തന്റെ പങ്കു് നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. തനിക്കെന്തെങ്കിലും പറയാനുണ്ടായിരിക്കുകയും അതു നന്നായി പറയുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു പ്രാസംഗികയും എഴുത്തുകാരിയും എന്ന നിലയ്ക്കു് അവർ അമേരിക്കയിലെങ്ങും പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

കൂടുതൽകൂടുതൽ പ്രമുഖവ്യക്തികൾ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി തങ്ങളുടെ സ്വാധീനശക്തി ചെലുത്തിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ,

ജെയ്ൻ ആഡംസ് വിശ്വസിച്ചുതുടങ്ങി, യുദ്ധംപോലെ പ്രാകൃതമായ ഒരേർപ്പാടിനു് സംസ്കാരത്തിന്റെ പുരോഗതിയെ ഇനിയൊരിക്കലും തടഞ്ഞുനിർത്താനാവില്ലെന്നു്. 1913-ൽ അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥകോടതിക്കു് ആൻഡ്രൂ കാർണെഗി സംഭാവന ചെയ്ത "പാലസ് ഓഫ് പീസ്" ഹേഗിൽ ഉൽഘാടനംചെയ്യപ്പെട്ടു. അക്കൊല്ലം യൂറോപ്പിൽ ഒഴിവുകാലം ചിലവഴിക്കാൻ പുറപ്പെട്ട ജെയ്ൻ ആഡംസ് തദവസരത്തിൽ അതൊന്നു കാണാൻകഴിയുമെന്നു് പ്രത്യാശിച്ചു. അവർ ഷിക്കാഗോയിൽനിന്നു് യാത്രതിരിക്കുന്നതിനുമുമ്പു് അവളുടെ സുഹൃത്തുക്കൾ അവർക്കൊരു വിരുന്നുസൽക്കാരം നല്കുകയുണ്ടായി; അവർ ഇങ്ങനെ പാടി: "സമാധാനപ്രാവു് അവളുടെ ചുമലിൽ തത്തിയിരിക്കും; യൂറോപ്പെങ്ങും സൗഹാർദ്ദത്തിൽ വർത്തിക്കും."

പക്ഷെ അടുത്തകൊല്ലം, യൂറോപ്പെങ്ങും സൗഹാർദ്ദത്തിൽ വർത്തിക്കുകയല്ല ചെയ്യുന്നതെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ, ആയിരക്കണക്കിനാളുകളോടൊപ്പം ജെയ്ൻ ആഡംസും ഞെട്ടിപ്പോയി. യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതുകണ്ടു് നടുങ്ങിപ്പോയെങ്കിലും അവർ തന്റെ ആശയങ്ങളിൽ കടുകിട വ്യത്യാസംവരുത്തിയില്ല. യുദ്ധം, ആകുമനോദുഃഖമായാലുംശരി, പ്രതിരോധപ്രധാനമായാലുംശരി, അവളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഒരുതരത്തിലുമുള്ള തക്കപരിഹാരത്തിനു് അതു ശരിയായ മാർഗ്ഗമല്ലതന്നെ. അവർ യുദ്ധത്തിനെതിരായി പിന്നെയും പ്രസംഗം തുടർന്നു; മനുഷ്യപുരോഗതിക്കു് പരസ്പരധാരണയും, സാഹോദര്യവും, സമാധാനവും അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു് അവർ വീണ്ടും വീണ്ടും ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. 1915 ജനുവരിയിൽ "സ്ത്രീകളുടെ സമാധാനകക്ഷി" എന്നൊരു സംഘടന വാഷിങ്ടണിൽ ആരംഭിക്കപ്പെട്ടു; ജെയ്ൻ ആഡംസായിരുന്നു അതിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷ. രണ്ടുമാസംകഴിഞ്ഞു് ഷിക്കാഗോയിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട നാഷനൽ പീസ് ഫെഡറേഷന്റെ അദ്ധ്യക്ഷപദവും അവർതന്നെയാണലങ്കരിച്ചതു്; അക്കൊല്ലം വസന്തത്തിൽ ഹേഗിൽവച്ചു നടന്ന അനിതരസാധാ

രണമായ ഒരു വനിതാസമ്മേളനത്തിലും അവസാനത്തെയായിരുന്നു ആദ്ധ്യക്ഷ്യംവഹിച്ചതു്; പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരുന്ന രാജ്യങ്ങളിലെയും നിഷ്പക്ഷരാജ്യങ്ങളിലെയും വനിതാപ്രതിനിധികളും പങ്കെടുത്തിരുന്നു; അന്താരാഷ്ട്രീയ തർക്കങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു പരിഹാരമാർഗ്ഗമായി യുദ്ധത്തിനിറങ്ങുന്നതിനോടു് അവർ തങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും, ഭാവിയിൽ യുദ്ധങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി ചർച്ചനടത്തുകയുംചെയ്തു.

ഒരു മാധ്യസ്ഥബോർഡു് രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി പ്രസ്തുത സമ്മേളനം തയ്യാറാക്കി; നിഷ്പക്ഷരാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളായ വിദഗ്ധന്മാരായിരിക്കും ബോർഡിലെ അംഗങ്ങൾ; യുദ്ധം നീണ്ടുനില്ക്കുന്നേടത്തോളംകാലം ബോർഡും സമ്മേളിക്കുണം; മാധ്യസ്ഥനിർദ്ദേശങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും വിലയിരുത്തുകയുംചെയ്തശേഷം, അതിൽ സ്വീകാര്യമായിരിക്കാനിടയുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ അവർ ബന്ധപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങൾക്കു് അയച്ചുകൊടുക്കണം — ഇതൊക്കെയായിരുന്നു പരിപാടി. സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു്, പ്രസ്സു് ആഡംസ് ഒൻപതു രാജ്യങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായി; എട്ടു പ്രധാനമന്ത്രിമാരെയും, ഒൻപതു വിദേശമന്ത്രിമാരെയും, പോപ്പിനെയും അവർ സന്ദർശിച്ചു് സംഭാഷണം നടത്തി. എല്ലായിടത്തും നല്ലൊരു സ്വീകരണമാണു് മേല്പറഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു് ലഭിച്ചതു്; പക്ഷെ നിഷ്പക്ഷരാജ്യമായ അമേരിക്ക ഇക്കാര്യത്തിൽ നേതൃത്വമേറ്റെടുക്കണമെന്നമാത്രം. ആസ്ട്രിയൻ പ്രധാനമന്ത്രിയുമായി സംഭാഷണംനടത്തുന്നതിനിടയ്ക്കു് ജെയ്ൻ ആഡംസ് അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചു, ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ വിഡ്ഢിത്തമാണെന്നൊന്നും തോന്നുന്നില്ലല്ലോ എന്നു്. "വിഡ്ഢിത്തമോ?" അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. "അല്ലേ അല്ല." യുദ്ധത്തുല്യമായ ആവശ്യങ്ങളുന്നയിച്ചുകൊണ്ടു് ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി തന്നെ കണ്ടു സംസാരിക്കാൻ പലരും വന്നിരുന്ന കഥ അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. "ഒട്ടുക്കം ഇതാ," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു, "വാതിൽ തുറന്നു

രണ്ടോളകാലം കടന്നുവന്നിട്ടു പറയുന്നു, 'എന്താ മന്ത്രിസ്സാറെ, യുദ്ധത്തിനുപകരം കൂടിയാലോചനകളായിക്കൂടേ?' വിവേകമുള്ളവർ അവരാണു്!"

"നിരന്തരമാധ്യസ്ഥം" നടത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിക്കു് പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസൺ പിന്തുണനല്കാതിരുന്നപ്പോൾ, ജെയ്ൻ ആഡംസിനു് അതൊരു കനത്ത പ്രഹരമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം അവർക്കു യാതൊരുറപ്പും നല്കാതിരുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ അവർക്കു തോന്നി, അദ്ദേഹം സ്വന്തം നിലയിൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു മാർഗ്ഗമാലോചിച്ചുവരികയാണെന്നു്; സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി നിലക്കൊള്ളുന്ന ശക്തികളുടെ ഉത്സാഹം നശിക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ അദ്ദേഹം വല്ലതും പ്രവർത്തിച്ചുകാണുമെന്നു് അവർ പ്രതീക്ഷിച്ചുകാത്തിരുന്നു. ഒടുക്കം 1916 ഡിസംബറിൽ, യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളോടു് യുദ്ധമവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള തങ്ങളുടെ വ്യവസ്ഥകളറിയിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം കൂടിയാലോചനകൾവഴി സമാധാനം കൈവരുത്താൻ ഒരു ശ്രമം നടത്തിയപ്പോൾ, മിസ്സ് ആഡംസിനു തോന്നി, അതു് ഒന്നുമില്ലാത്തതിലും ഭേദമാണെന്നു്; എങ്കിലും അതു് വാഗ്വിലാസമല്ലാതെന്താണു്? വിൽസന്റെ "തുടച്ചയായ മാധ്യസ്ഥം" എന്ന പദ്ധതിയേയും മെച്ചപ്പെട്ടതല്ല എന്നായിരുന്നു അവളുടെ അഭിപ്രായം.

അതിനുമുമ്പു് ഹെൻറി ഫോർഡ് ഒരു ആശയം അവതരിപ്പിച്ചിരുന്നു; "നിരന്തരമാധ്യസ്ഥത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരു തരം സ്വകാര്യകമ്മീഷൻ" എന്നനിലയ്ക്കു് സ്വാധീനശക്തിയുള്ള അമേരിക്കക്കാരെയും കയറ്റി ഒരു "സമാധാനക്കപ്പൽ" യൂറോപ്പിലയയ്ക്കുക എന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹം സ്വപ്നം കണ്ട ഈ ആശയം. പ്രസിദ്ധീകരണം ലഭിക്കാൻവേണ്ടി അറുപത്തിനാലു പത്രപ്രവർത്തകരെയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ഈതരം ഒരു ഔദ്യോഗികസംഘത്തെപ്പറ്റി ജെയ്ൻ ആഡംസിനു് തെല്ലൊരു പുച്ഛമാണു് തോന്നിയതെങ്കിലും, ഫോർഡിനു് സ്വന്തം ഇഷ്ടപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള അവകാശമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നു്

അവധം കരുതി. അവളും കൂട്ടത്തിൽ പോകാമെന്നു സമ്മതിച്ചു; എന്നാൽ കപ്പൽ പുറപ്പെട്ടന്നതിനു് അല്പംമുമ്പു് അവർക്കു് കലശലായ രോഗം പിടിപെട്ടു; ഒരുകൊല്ലത്തിലധികക്കാലം അവർക്കു പുറത്തിറങ്ങി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയാതെയായി. സമാധാനക്കപ്പലിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങളെന്താണെന്നു് വ്യക്തമാക്കയോ, അതിന്റെ പരിപാടികളും നല്ലപോലെ ആവിഷ്കരിയ്ക്കയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല നിർഭാഗ്യവശാൽ അതു കൈവരിച്ച ഒരേ ഒരു കാര്യം ഹോർഡിന്റെ തമാശകളിൽ ഒരെണ്ണംകൂടി കൂട്ടിച്ചേർക്കയായിരുന്നു; അതിന്റെ പരാജയംമൂലം മറ്റു സമാധാനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കു് വലിയ ദ്രോഹം വരുത്തിവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

"വിജയംകൂടാതെയുള്ള സമാധാന"ത്തിനു് പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസൺ പുറപ്പെടുവിച്ച ആഹ്വാനം ജെയ്ൻ ആഡംസു് അംഗീകരിച്ചു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻനടപടിപോലെ അതും പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ അവർ അതിൽ ഖേദിക്കുകയും ചെയ്തു. ജർമ്മനി, നിയന്ത്രണമൊന്നുമില്ലാത്ത സബ്മറൈൻ യുദ്ധത്തിനൊരുങ്ങിയതോടുകൂടി അമേരിക്കയും യുദ്ധത്തിനിറങ്ങിയപ്പോൾ, മിസ്സ് ആഡംസു് ധൈര്യപൂർവ്വം പ്രഖ്യാപിച്ചു: "അമേരിക്ക യുദ്ധത്തിനിറങ്ങിയെന്നുവച്ചു്, സാമൂഹ്യപ്രശ്നങ്ങളുടെ പരിഹാരത്തിനു് യുദ്ധം ഒരു മാർഗ്ഗമാണെന്നുള്ള വാദത്തിന്റെ അസാധുതയെപ്പറ്റി എനിക്കുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും അണുപോലും മാറിയിട്ടില്ല; സമാധാനകാലത്തെന്നപോലെ യുദ്ധകാലത്തും ഒരാൾ വിശ്വസിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളും തുറന്നുപറയാൻ പാടില്ലാത്തതെന്തുകൊണ്ടാണെന്നു് എനിക്കൊട്ട മനസ്സിലാക്കാനും കഴിയുന്നില്ല." ഇങ്ങനെ വെട്ടിത്തുറന്നുള്ള സമാധാനവാദങ്ങളും കാരണം, ഒരുകാലത്തു് എല്ലാവരുടെയിടയിലും ജനസമ്മതിനേടിയിരുന്ന ആ സ്ത്രീയെ പഴയ സുഹൃത്തുക്കളും തീരെ ഒഴിവാക്കി, പത്രങ്ങളും അധിക്ഷേപിച്ചു, ക്ലബ്ബുകളും മറ്റു സംഘടനകളും പുറംതള്ളി.

യുദ്ധം നടന്നുവന്നകാലം മുഴുവൻ സുഖകരമോ സന്തോഷപ്രദമോ ആയ ഒരു ജീവിതം നയിക്കാൻ ജെയ്ൻ ആഡംസിനു

കഴിഞ്ഞില്ല. സതുസന്ധമായി തനിക്കു കഴിവുള്ള എല്ലാവിധത്തിലും അവം മനുഷ്യാത്മാക്കളെ സഹായിച്ചുപോന്നു; അതുകൊണ്ടു് പ്രയോജനമൊന്നുമില്ലെന്നറിയാമായിരുന്നെങ്കിലും, സാഭിപ്രായങ്ങളം തുറന്നുപറയാൻ അവം അപ്പോഴും മടിച്ചില്ല. ആളുകളെ നിർബ്ബന്ധിച്ച പട്ടാളത്തിൽ ചേർക്കുന്നതിനെതിരായി അവം പ്രതിഷേധിച്ചു—ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ല; മനസ്സാക്ഷിക്കുത്തുകൊണ്ടു് യുദ്ധത്തെ എതിർക്കുന്നവരുടെ അവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അവം വാദിച്ചു—കുറച്ചൊക്കെ ഫലവുമുണ്ടായി. എന്നാൽ അവം തെല്ലും കാലുഷ്യം വച്ചുവളർത്തിയില്ല; ''വിദ്വേഷംകൊണ്ടു് ഹൃദയമാരിദ്ര്യം'' വരുത്തിവെയ്ക്കാൻ അവം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല ''സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുന്ന ഒരാം,'' അവം പ്രസ്താവിച്ചു, ''തന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളോടു വിയോജിക്കുന്നവരുടെ നേർക്കു് യാതൊരു വിദ്വേഷവും വച്ചുപുലർത്തരുതു്; കാരണം അഭിപ്രായവ്യത്യാസത്തിനുള്ള അവകാശം സമാധാനവാദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനംതന്നെയാണു്.'' ഗവണ്മെണ്ടിന്റെ ഭക്ഷ്യനിയന്ത്രണനടപടികൾക്കു് അവം പരിപൂർണ്ണമായ അംഗീകാരം നല്കി; അതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോഴം, അവം ഉത്സാഹപൂർവ്വം അതിന്നൊരുങ്ങുകയും ചെയ്തു. ലോകത്തെ പട്ടിണിയിൽനിന്നും രക്ഷിക്കാൻവേണ്ടി ഭക്ഷ്യോത്പാദനങ്ങളം വല്പാദിപ്പിക്കാനും കഴിയുന്നത്ര സൂക്ഷിച്ചുവയ്ക്കാനും അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു് അവം ആയിരമായിരം സ്ത്രീകളോടു പ്രസംഗിച്ചു. ഇതിനെപ്പറ്റി അവം ഒരു പുസ്തകംതന്നെ എഴുതി—''യുദ്ധകാലത്തു് സമാധാനവും അപ്പവും'' എന്നായിരുന്നു അതിനു് പേരിട്ടതു്.

യുദ്ധമവസാനിച്ചശേഷം സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിൽവച്ചുനടന്ന ആദ്യത്തെ വനിതാസമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ മിസ്സ് ആഡംസാണു് അദ്ധ്യക്ഷതവഹിച്ചതു്. ഭക്ഷ്യക്ഷാമത്തെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളെത്തിക്കാൻ കഴിവുള്ളതെല്ലാം ചെയ്യണമെന്നു്, അപ്പോൾ പാരീസിൽ

സമ്മേളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന സമാധാനസമ്മേളനത്തോടുത്തിക്കുന്ന ഒരു പ്രമേയം വനിതാസമ്മേളനത്തിൽ പാസ്സാക്കപ്പെട്ടു. സമാധാന ഉടമ്പടി പല നീതിപ്രമാണങ്ങളും ലംഘിച്ചുകാണുന്നതിൽ അവർ ഖേദം പ്രകടിപ്പിച്ചു; "പ്രസിഡണ്ട് വിൽസൺ ആദ്യം അവതരിപ്പിച്ച തത്വങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ സമാധാനം കൈവരുത്തുന്നതിനു" ആവശ്യമായ ഭേദഗതികളും ഉടമ്പടിയിൽ വരുത്തണമെന്നു അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. വിൽസൺന്റെ പതിന്നാലിനപ്പരിപ്പാടിയിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളധികവും 1915-ൽ ഹേഗിൽവച്ചു നടന്ന വനിതാസമ്മേളനം നിർദ്ദേശിച്ചവയാണെന്നു അവർ അനുസ്മരിപ്പിച്ചു.

ഈ പ്രമേയങ്ങളുമായി മിസ്സ് ആഡംസ്തന്നെ പാരീസ് സമ്മേളനത്തിലേയ്ക്കു പോയി. അതുകഴിഞ്ഞു അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ അവർ ജർമ്മനിയിൽ ഒരു സന്ദർശനംനടത്തി; അവിടെവച്ചു് യുദ്ധം കാരണം പട്ടിണികിടന്നു വലയുന്ന കുട്ടികളെ അവർക്കു നേരിട്ടു കാണാൻകഴിഞ്ഞു; പട്ടിണിയുടെ ഭീഷണി അവിടമെങ്ങും നടമാടുന്നതായി നേരിട്ടറിയാനും അവർക്കു സാധിച്ചു. അമേരിക്കയിൽ തിരിച്ചെത്തിയശേഷം, യൂറോപ്പിലെ കുട്ടികൾക്കു കൂടുതൽ ക്ഷേമസാധനങ്ങളയച്ചുകൊടുക്കാൻ അവർ തന്റെ ശ്രോതാക്കളോടുത്തിച്ചു. പക്ഷെ ജർമ്മനിയോടുള്ള വിരോധം അത്രയുമായിരുന്നതുകൊണ്ടു, ജർമ്മൻ കുട്ടികളെപ്പറ്റി അവർ പ്രസ്താവിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ആളുകൾ അവളുടെ ദേശസ്നേഹത്തെ ചോദ്യംചെയ്യുകയും, ജർമ്മൻ അനുകൂലിയും ഒരു രാജ്യവഞ്ചകിയുമായി അവളെ കുറ്റപ്പെടുത്തുകയുംചെയ്തു. ഈ അവഹേളനങ്ങളും അവർ നിശ്ശബ്ദം സഹിച്ചു; എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലെയും മനുഷ്യാത്മാക്കളെ സഹായിക്കണമെന്നുള്ള അവളുടെ ആഹ്വാനം തുടരുകയുംചെയ്തു.

യുദ്ധാനന്തരവർഷങ്ങളും ജെയ്ൻ ആഡംസിനു് നിരാശാവഹമായ ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കു് വോട്ടവകാശം അനുവദിച്ചുകിട്ടിയപ്പോൾ അവർ സന്തോഷിച്ചെങ്കിലും, അമേരിക്കമുഴുവൻ അലയടിച്ചുയർന്ന ദേശീയമനോഭാവത്തിന്റെയും, ഒറ്റപ്പെട്ടനില്ക്കണമെന്ന വാദഗതിയുടെയും, സ്വാർത്ഥനീതീകരണവുഗ്രതയുടെയും കോളിളക്കത്തിൽ അവർക്കു തോന്നിയ അസ്വാസ്ഥ്യം, ആ സന്തോഷംമുഴുവൻ കെട്ടടിക്കളയുകയാണുണ്ടായതു്. തങ്ങളുടെ പുതിയ നാടിനെപ്പറ്റി ഉത്സാഹഭരിതരായിത്തീർന്നിരുന്ന കുടിയേറ്റക്കാർ, ഇപ്പോൾ പുതുതായുണ്ടായ ഇമ്മിഗ്രേഷൻ കോട്ടാനിയമത്തിന്റെ അന്യായസ്വഭാവവും, സാമൂഹ്യമായ അസഹിഷ്ണുതയും, വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിലുള്ള വിദ്വേഷവും കാരണം പരിഭ്രമചിത്തരായിത്തീർന്നിരുന്നു; അതും അവളുടെ അസന്തുഷ്ടിക്കു് കാരണമായിത്തീർന്നു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ്, അവളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ അപരിപൂർണ്ണമായിരുന്നെങ്കിലും, അമേരിക്ക അതിനെ തള്ളിക്കളഞ്ഞതു് അവളെ അഗാധമായി വേദനിപ്പിച്ചു. "ലോകത്തു് ഇനിയും സമാധാനം കൈവന്നിട്ടില്ല," 1924-ൽ തന്റെ ക്രിസ്തുമസ് സന്ദേശത്തിൽ അവർ പ്രസ്താവിച്ചു; "രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മുറികൂടം ഉണക്കാൻ കഴിയും വണ്ണം വേണ്ടത്ര സജീവമായ സൗമനസ്യവും ലോകമെങ്ങും കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല."

അസ്വാസ്ഥ്യജടിലവും നിരാശാഭരിതവുമായ ഇരുപതാമാണ്ടുകളിൽ മിസ്സ് ആഡംസ് വിയന്നയിലും, വാഷിങ്ടണിലും, ഡബ്ലിനിലും, പ്രേഗിലും വച്ചുനടന്ന വനിതാസമ്മേളനങ്ങളിൽ അദ്ധ്യക്ഷതവഹിച്ചു. "വുമൺസ് പാർട്ടി" എന്ന സംഘടന ഇപ്പോൾ "വിമൻസ് ഇൻറർനാഷനൽ ലീഗ് ഫോർ പീസ് ആൻഡ് ഫ്രീഡം" ആയി മാറിയിരുന്നു; അതിന്റെ പരിപാടി, ഹേഗ്കോൺഗ്രസിനു പുറത്തുള്ള മറ്റെല്ലാകാര്യങ്ങളെക്കാളും ജെയ്ൻ ആഡംസിനു പ്രധാനപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു. അതിന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണം അവളുടേതുതന്നെയായിരുന്നു. "എല്ലാതരത്തിലു

മുള്ള യുദ്ധത്തിനോടും ചൂഷണത്തോടും മർദ്ദനത്തോടും എതിർപ്പുള്ള വരും, മനുഷ്യരാശിയുടെ ഐകൃം അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടും, മാധ്യസ്ഥവും കൂടിയാലോചനയും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടും, ലോകസഹകരണംകൊണ്ടും, സ്ത്രീപുരുഷവ്യത്യാസമോ, വംശപരവും വർഗ്ഗപരവും വിശ്വാസപരവുമായ വിവേചനങ്ങളോ കൂടാതെ എല്ലാവർക്കും സാമൂഹ്യവും രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ നീതി ഉറപ്പുനല്കുന്നതുകൊണ്ടും സംഘട്ടനങ്ങൾക്കു പരിഹാരമുണ്ടാക്കാനും സാർവത്രികമായ നിരായുധീകരണം കൈവരുത്താനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നവരുമായ, എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലെയും സ്ത്രീകളെ ഏകീകരിക്കുക.''

ഹംഹൗസ് ക്രമമായി വളർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു; അതിന്റെ ചുറ്റുവട്ടവും നഗരംതന്നെയും മാറിവരികയായിരുന്നു—അതിനനുസരിച്ച് ഹംഹൗസിന്റെ സേവനവും വിപുലമായിത്തീർന്നു; ഹംഹൗസിന്റെ സ്വാധീനശക്തി ലോകത്തിന്റെ എല്ലാ മൂലകളിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചിരുന്നു. എല്ലായ്പോഴും ജെയ്ൻ ആഡംസ് തന്നെയായിരുന്നു അതിന്റെ ശക്തിയും തിളക്കവുമുള്ള പ്രകാശം. അവരുടെ താല്പര്യമുള്ള വിഷയങ്ങളുടെ പ്രധാനവശങ്ങളും കാലഗതിയുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി മാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചെറുപ്പക്കാരുടെ പുതിയ തലമുറയുടെ നേർക്ക് അവർ ശ്രദ്ധതിരിച്ചപ്പോൾ, മുൻകാലത്തു താൻ ''സ്പിരിറ്റ് ഓഫ് യൂത്ത് ആൻഡ് സിറ്റി സ്പിറ്റ്സ്'' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെഴുതിയതിൽനിന്നും വളരെ വ്യത്യസ്തമാണു അവരുടെ സ്ഥിതി എന്നു അവർ കണ്ടു. എന്നാൽ, ഇരുപതാമാണ്ടുകളിലെ ഈ ചെറുപ്പക്കാർ സ്വാതന്ത്ര്യചിന്തയുള്ളവരും, അമിതമായ ഐകരൂപ്യം സിദ്ധിച്ചവരും, ''അപകടംകൂടാതെ കളിക്കാൻ'' ആഗ്രഹിക്കുന്നവരും, വിജയംവരിക്കാൻ വെമ്പുന്നവരും ആണെങ്കിലും, അവരുടെ അച്ഛനമ്മമാരേക്കാൾ സഹിഷ്ണുതയുള്ളവരും, ലോകകാര്യങ്ങളിൽ താല്പര്യമുള്ളവരും, ''ജീവിതത്തിൽ കുറേക്കൂടി വിപുലമായി പടർന്നുകയറാൻ'' ആഗ്രഹിക്കുന്നവരും ആണെന്നു അവർ സമ്മതിച്ചു.

ഇരുപതാമാണ്ടുകളുടെ അവസാനത്തോടുകൂടി അമേരിക്ക വീണ്ടും അന്താരാഷ്ട്രീയമനോഭാവത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങിയപ്പോഴും, യുദ്ധകാലത്തു് സമാധാനവാദം നടത്തിയതിന്റെപേരിൽ ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെമേൽ വീശിയിരുന്ന കരിനിഴൽ മാഞ്ഞുപോയിത്തുടങ്ങി. ഒരിക്കൽകൂടി ഷിക്കാഗോയിലെയും അമേരിക്കയിലെയും 'പ്രഥമപൗരനാ'യി അവർ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. അവളോടുള്ള പെരുമാറ്റത്തിൽ മറ്റുള്ളോടിക്കാനെന്നവണ്ണം, ഷിക്കാഗോയിലെ പൗരന്മാരുടെ ഒരു കമ്മിറ്റി അവളുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു വിരുന്നു സൽക്കാരം നടത്തുകയുണ്ടായി. അവളുടെ സേവനങ്ങളെ പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ടു പലരും പ്രസംഗിച്ചു; കൂട്ടത്തിൽ നഗരത്തിലെ മേയറും ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു: "ഷിക്കാഗോനഗരത്തിന്റെ യഥാർത്ഥക്ഷേമത്തിനുവേണ്ടി നമ്മുടെ എല്ലാ രാഷ്ട്രീയസംഘടനകളും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ കൂടുതൽ ജെയ്ൻ ആഡംസ് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടു്."

രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു് മറെറാരാഘോഷം നടത്തപ്പെട്ടു; ഹൾഹൗസിന്റെ നാല്പതാം വാർഷികം. പ്രസ്തുത ആഘോഷങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാനും ഹൾഹൗസിന്റെ സ്ഥാപികയോടു തങ്ങൾക്കുള്ള ആദരാഞ്ജലികളർപ്പിക്കാനും, അവിടത്തെ കുടിപാർപ്പുകേന്ദ്രത്തിലെ മുൻതാമസക്കാരായ പ്രമുഖവ്യക്തികളും പലരും അവിടേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്നു. മിസ്സ് ആഡംസ് "ഹൾഹൗസിലെ രണ്ടാമത്തെ ഇരുപതുകൊല്ലം" എന്ന ഒരു പുസ്തകവും തദവസരത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു; ഹൾഹൗസിന്റെ സ്ഥാപനത്തിനു ശേഷമുള്ള അതിന്റെ നാളുവരെയുള്ള ചരിത്രം അങ്ങനെ പൂർണ്ണമാക്കപ്പെട്ടു.

അമേരിക്കയിൽ ഈവക പ്രശംസകളും ആദരാഞ്ജലികളും ലഭിച്ചതിനു തൊട്ടുപിന്നാലെ മിസ്സ് ആഡംസിനു് ലോകവ്യാപകമായ അംഗീകാരവും ലഭിക്കാനിടയായി. 1931–ൽ തന്റെ എഴുപത്തിരണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ ജെയ്ൻ ആഡംസിനു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കപ്പെട്ടു. ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ

സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി ഉഴിഞ്ഞുവച്ച അവളുടെ ജീവിതത്തിനു ലഭിക്കാവുന്ന ഏറ്റവും വലിയ പ്രശംസയായിരുന്നു അതു്—അക്കൊല്ലത്തെ നോബൽസമ്മാനം നിക്കളസ് മൂറേ ബട്ലറും അവളും പങ്കിട്ടെടുക്കേണ്ടിവന്നു എന്നതു ശരിയാണെങ്കിൽപ്പോലും; ഇതിൽ പലക്കും അസുഖംതോന്നുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഡിസമ്പർ 10-ാംതീയതി ഓസ്ലോയിൽവച്ചു നടന്ന സമ്മാനദാനച്ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കാൻ മിസ്സ് ആഡംസിനോ ഡോക്ടർ ബട്ലർക്കോ സാധ്യമായിരുന്നില്ല; അതുകൊണ്ടു് നോർവെയിലെ അമേരിക്കൻ സ്ഥാനപതിയാണു് അവരുടെപേരിൽ സമ്മാനം ഏറ്റുവാങ്ങിയതു്. സമ്മാനദാനച്ചടങ്ങിലെ പ്രധാന പ്രസംഗത്തിൽ ജെയ്ൻ ആഡംസിനെ "തന്റെ രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രമുഖയായ വനിത" എന്നും, "ലോകത്തെങ്ങുമുള്ള സമാധാനപ്രേമികളായ വനിതകളുടെ മുഴുവൻ വക്താവു്" എന്നും അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിച്ചിരുന്നു. അന്നത്തെ ദിവസം മിസ്സ് ആഡംസ് ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കുകയായിരുന്നു; ഗുരുതരമായ ഒരു ഓപ്പറേഷൻ കാത്തുകൊണ്ടു്. ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ പതിവുള്ള നോബൽപ്രസംഗം ചെയ്യാനായി ഓസ്ലോയിലേയ്ക്കു പോകാൻ കഴിയുമെന്നു് അവർ പ്രത്യാശിച്ചിരുന്നു; പക്ഷെ അതിനവർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. പതിനാറായിരം ഡോളറോളം വരുന്ന സമ്മാനത്തുക മുഴുവൻ 'വിമൻസ് ഇൻറർനാഷണൽ ലീഗ് ഫോർ പീസ് ആൻഡ് ഫ്രീഡം' എന്ന സംഘടനയ്ക്കു അവർ സംഭാവന നല്കിയപ്പോൾ ആക്കും അതിലത്ഭുതം തോന്നിയില്ല; ഇതിനു് വലിയ പ്രസിദ്ധീകരണമൊന്നും കൊടുക്കരുതു് എന്നു് അവർ അഭിലാഷം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

1935 മാർച്ചുമാസത്തിൽ, അവർ ചരമമടയുന്നതിനു മൂന്നുമാസം മുമ്പു്, വിമൻസ് ഇൻറർനാഷണൽ ലീഗ് ഫോർ പീസ് ആൻഡ് ഫ്രീഡം എന്ന സംഘടനയുടെ ഇരുപത്തിഅഞ്ചാം വാർഷികാഘോഷം സംബന്ധിച്ചു് വാഷിങ്ടണിൽവച്ചു നടന്ന ഒരു ഗംഭീരവിരുന്നുസല്ക്കാരത്തിൽ ജെയ്ൻ ആഡംസായിരുന്നു

മുഖ്യാതിഥി; അതു് അവളുടെ എഴുപത്തിയഞ്ചാം ജന്മദിനവുമായിരുന്നു. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തുനിന്നും അനുമോദനങ്ങളും അഭിവാദ്യങ്ങളും തദവസരത്തിൽ അവർക്കു ലഭിച്ചു. പതിനഞ്ചും, ഇരുപതോ മുപ്പതോ കൊല്ലംമുമ്പു് അവളോടു കാണിച്ച മനോഭാവത്തിൽനിന്നു് തീരെ വ്യത്യസ്തമായി, ഇപ്പോൾ അവളെപ്പറ്റിയും അവളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെപ്പറ്റിയും സോത്സാഹം പുകഴ്ത്തിയെഴുതി; അവളുടെ തൊഴിൽനിയമനിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളും, സാമൂഹ്യാഭിവൃദ്ധിപരിപാടികളും, സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങളും അവർ ശ്ലാഘിച്ചു. അവളുടെ "വിശാലവീക്ഷണവും കരുത്തും," അവളുടെ "ലളിതവും, സ്വാഭാവികവും, മനുഷ്യത്വപൂർണ്ണവുമായ സഹജീവിസ്നേഹവും" സുഹൃത്തുക്കൾ പ്രകീർത്തിച്ചു. ഹൃദംഹൗസിലുള്ള അവളുടെ ജീവിതരീതിയെപ്പറ്റി ജോൺ ഡ്യൂയി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു; "അയൽപക്കത്തുനിന്നു് ലോകം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ച ഒരു സൗഹാർദ്ദബന്ധം." പക്ഷേ ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ നേട്ടങ്ങളും വളരെയധികം പ്രശംസിക്കപ്പെട്ടെങ്കിലും, ഒരു മനുഷ്യജീവിയെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള അവളുടെ സവിശേഷതകളെപ്പറ്റിയാണു് അധികംപേരും സംസാരിച്ചതു്. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ പലപ്പോഴും ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടുകണ്ട ഒരു പദമാണു്, "പരസ്പരധാരണ."

ജെയ്ൻ ആഡംസിനോടൊപ്പം 1931-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം കരസ്ഥമാക്കിയ നിക്കളസ് മുറേ ബട്ലറാണു് "അന്താരാഷ്ട്രീയ മനസ്ഥിതി" എന്ന പദം കണ്ടുപിടിച്ച ആൾ; അദ്ദേഹം അതിനു് ഇങ്ങനെയൊരു നിർവ്വചനവും നല്കി: "ലോകം മുഴുവൻ വിജ്ഞാനവും സംസ്കാരവും പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിൽ സമ്പൂർണ്ണവും സഹകരണാത്മകവുമായ സമദർശിതത്തോടുകൂടി

പരിഷ്കൃതലോകത്തിലെ രാഷ്ട്രങ്ങളെ കണക്കാക്കുന്ന മനോഭാവം.''

ബർലിൻ, പാരീസ്, ലണ്ടൻ എന്നിവിടങ്ങളിൽ സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസം നടത്തിവരുന്നകാലത്താണ് ഡോക്ടർ ബട്ലർക്ക് അന്താരാഷ്ട്രീയവ്യവഹാരങ്ങളിൽ താല്പര്യം ജനിച്ചത്. യൂറോപ്പുൻ രാജ്യങ്ങളിലെ സാംസ്കാരികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ ജീവിതത്തെപ്പറ്റി ഒരു അന്തർദൃശനം നേടാൻ അക്കാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു; പിന്നീടു് ദീർഘകാലം കൊളംബിയാ സർവ്വകലാശാലയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചകാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഈ വിഷയത്തിലുള്ള താല്പര്യം തുടരുകയും അതു് കൂടുതൽ അഗാധമായിത്തീരുകയുംചെയ്തു. അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള അഭിലാഷം അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു ജീവിതവ്രതംതന്നെയായിത്തീർന്നു; കൊളംബിയാ സർവ്വകലാശാല ലോകത്തിലെ മഹത്തായ സർവ്വകലാശാലകളിലൊന്നാക്കിത്തീർക്കണമെന്നുള്ള ജീവിതാഭിലാഷംമാത്രമാണു് ഇതിനേക്കാളും വലുതായി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതെന്നുപറയാം. അമേരിക്കക്കാർക്കു് മാറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ ആളുകളെസംബന്ധിച്ചും സ്ഥിതിഗതികളെസംബന്ധിച്ചും അതിരുകവിഞ്ഞ അജ്ഞതയാണുള്ളതെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. അവർ തങ്ങളുടെ അന്താരാഷ്ട്രീയചുമതലകളും കുറേക്കൂടി കാര്യമായിട്ടെടുക്കണം. അദ്ദേഹം എഴുതി: ''മര്യാദക്കാരനായ ഒരു മനുഷ്യൻ തന്റെ വ്യക്തിപരമായ വാശാനങ്ങളും വ്യക്തിപരമായ ബന്ധങ്ങളും എത്ര കാര്യമായി കണക്കാക്കുന്നുവോ, അതുപോലെ സാധാരണ പൗരന്മാരും ഗവൺമെണ്ടുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അന്താരാഷ്ട്രീയകടമകളും അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളും കാര്യമായിട്ടെടുക്കാൻതുടങ്ങിയാൽമാത്രമേ ലോകസമാധാനം സുരക്ഷിതമായിത്തീരുകയുള്ളൂ.'' യാതൊരു പരിഷ്കൃതരാജ്യത്തിനും ലോകത്തിന്റെ ബാക്കി ഭാഗത്തിൽനിന്നു് ഒറ്റപ്പെട്ടു ജീവിയ്ക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ശക്തിപൂർവ്വം ഉദ്ഘോഷിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

ഡോക്ടർ ബട്ലർ തന്റെ ജീവിതം മുഴുവൻ "വിജ്ഞേയമായ പൊതുജനാഭിപ്രായം" വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനു തന്നാലാവുന്ന എല്ലാ സഹായവും ചെയ്തുപോന്നിരുന്നു; "ചീട്ടയും മാനുഷികധർമ്മവും ഉള്ള ഒരു സമൂഹം" നിലനില്ക്കണമെങ്കിൽ ഇതു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഇതിനുവേണ്ടി എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും മാത്രമല്ല, വ്യക്തിപരമായ ബന്ധങ്ങൾവഴിയും കത്തിടപാടുകൾമൂലവും ഗവണ്മെണ്ടു് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ സ്വാധീനിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നു. തന്റെ ദീർഘായുഷ്കാലത്തിനിടയ്ക്കു് അദ്ദേഹം അമ്പതിലധികം തവണ യൂറോപ്പു് സന്ദർശിക്കുകയും, അമേരിക്കയിലെന്നപോലെ അവിടെയുമുള്ള പ്രമുഖവ്യക്തികളെ മിക്കവരേയും എല്ലാവരെയും പരിചയപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം രാഷ്ട്രീയമായി യാതൊരു ഔദ്യോഗികസ്ഥാനവും വഹിച്ചിരുന്നില്ലാത്തതിനാൽ, പല രാജ്യങ്ങളിലെയും ഉന്നതസ്ഥാനീയരായ ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തോടു് കൂടുതൽ സ്വതന്ത്രമായി സംസാരിക്കാൻ തയ്യാറാവുകയും, വിഷമംപിടിച്ച പല അന്താരാഷ്ട്രീയസമസ്യകളും അദ്ദേഹത്തെ ഭരമേല്പിക്കുകയും ചെയ്യുവന്നു. "തിരക്കുപിടിച്ച കൊല്ലങ്ങളിലൂടെ" എന്ന തന്റെ ആത്മകഥയിൽ ഡോക്ടർ ബട്ലർ, രാജാക്കന്മാരും പ്രസിഡണ്ടുമാരും, പ്രധാനമന്ത്രിമാരും പോപ്പുമാരും മറ്റുമായി തനിക്കുണ്ടായിരുന്ന പല ബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയും വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

1910-ൽ നിക്കളസ് "മിറാക്കുലസ്" ബട്ലർ— അങ്ങനെയൊരു തമാശപ്പേരു് അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു—സാധീനംചെലുത്തിയതിന്റെ ഫലമായി "കാർണഗി എൻഡോമെൻറ് ഫോർ ഇൻറർനാഷനൽ പീസ്" സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് ആൻഡ്രൂ കാർണെഗി ഒരു കോടി ഡോളർ സംഭാവനചെയ്തു. പ്രസ്തുത സ്ഥാപനത്തിന്റെ വിദ്യാഭ്യാസ-പ്രസിദ്ധീകരണവിഭാഗത്തിന്റെ തലവനെന്നനിലയ്ക്കു് ഡോക്ടർ ബട്ലർ അന്താരാ

[illegible] വളരെയധികം പ്രവർത്തിച്ചു

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഈ സംഘടനയുടെ പ്രവർത്തനം മന്ദീഭവിച്ചുപോയെങ്കിലും, യുദ്ധമവസാനിച്ചശേഷം ബോംബ്‌വീണു തകർന്നുപോയ ലൈബ്രറികളും യൂറോപ്പിലെ മറ്റു സാംസ്കാരികകേന്ദ്രങ്ങളും പുനരുദ്ധരിക്കുന്നതിനു് ഗണ്യമായ സഹായംനല്കാൻ അതിനു സാധിച്ചു. അതിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പ്രസംഗപരമ്പരകളും, അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധംവളർത്തുന്ന ഗ്രന്ഥശാലകളും മറ്റും സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു; ഇതിനുപുറമെ അന്താരാഷ്ട്രീയ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ ''വിജ്ഞതയും സഹതാപപൂർണ്ണവുമായ പൊതുജനാഭിപ്രായം'' വളർത്തിയെടുക്കാൻ മറ്റു പല വഴികളിൽക്കൂടിയും ഈ സംഘടന ശ്രമിച്ചുപോന്നു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം ഡോക്ടർ ബട്‌ലറെ വല്ലാതെയൊന്നു് പിടിച്ചുകുലുക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ആദ്യമാദ്യം അദ്ദേഹം ലൈബ്രറിക്കു നിഷ്പക്ഷത പാലിക്കുന്നതിനെയാണനുകൂലിച്ചിരുന്നതു; എന്നാൽ പിന്നീടു് സംഘട്ടനത്തിന്റെ നടുവിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹവും വലിച്ചിഴയ്ക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷെ യുദ്ധം അവസാനിച്ച ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ സ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടിയും, അന്താരാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ അമേരിക്കയെ പങ്കെടുപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയും പരിശ്രമിച്ചുതുടങ്ങി. ഇരുപതാമാണ്ടകലും മുഴുവൻ, അമേരിക്ക യൂറോപ്പിന്റെ ഇടപാടുകളിൽ യാതൊരു പങ്കിനും തയ്യാറില്ലാതെ പിന്താങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, അദ്ദേഹം അന്താരാഷ്ട്രീയ ചിന്താഗതി വളർത്തുന്നതിനുവേണ്ടി കിണഞ്ഞു പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കൊളംബിയയിലെ തന്റെ വിദ്യാർത്ഥികളോടു പറഞ്ഞു: ''മഹായുദ്ധത്തെ തുടർന്നുവന്ന അതിദേശീയതയുടെ തിരിച്ചൊഴുക്കിൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കയാണു് നാം; ഇന്നത്തെ ലോകം ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ ലോകമാണെന്ന അടിസ്ഥാനപരവും മൗലികവുമായ വസ്തുത നാം വിസ്മരിച്ചുകളയുന്നു.''

ഇരുപതാമാണ്ടുകളുടെ മധ്യത്തിൽ, മിക്കവാറും ഒറ്റയ്ക്കുതന്നെ നടത്തിക്കൊണ്ടു് ഡോക്ടർ ബട്‌ലർ, ഒറ്റപ്പെടുനിലപാടെന്നു നയ

ത്തെ അനുകൂലിച്ചുവന്നിരുന്ന അമേരിക്കയെക്കൊണ്ട് ബ്രയൻഡ്-കെല്ലോഗ് സഖ്യത്തിൽ (അഥവാ പാരീസ് സമാധാനസഖ്യം) ഒപ്പുവയ്പിച്ചു. ഈ സഖ്യത്തെപ്പറ്റി ആദ്യമായി ആശയപ്രകടനം നടത്തിയിരുന്നതു് ഒരു ഫ്രഞ്ചുകാരനായിരുന്നു; "നയനിർവ്വഹണത്തിനുള്ള ഒരുപാധി" യെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള യുദ്ധം പരിത്യജിക്കുക എന്നതായിരുന്നു ഇതിന്റെ കാതൽ. ഡോക്ടർ ബട്ലർ, ഫ്രഞ്ചു് വിദേശമന്ത്രിയായ അറിസ്റ്റൈഡ് ബ്രയൻഡിനോടു് ഈ ആശയത്തെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചു; ബ്രയൻഡ് പ്രസ്തുത ആശയം സ്വീകരിക്കുകയും, അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു ഫ്രഞ്ച്-അമേരിക്കൻ സഖ്യത്തിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കണമെന്നു് അമേരിക്കയോടു് നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ അമേരിക്കൻ സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് കെല്ലോഗ് അതിൽ വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധചെലുത്തിയില്ല; ഡോക്ടർ ബട്ലർ അമേരിക്കൻ ജനതയ്ക്കുള്ള ഒരു തുറന്ന കത്തിൽ ഈ നിർദ്ദേശത്തെ പിന്താങ്ങുകയും, അതിനുവേണ്ടി നാടുമുഴുവൻ ഒരു പ്രസംഗപര്യടനം നടത്തുകയും ചെയ്തപ്പോഴും കെല്ലോഗിനു് അതു സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു വന്നു. ഒട്ടുക്കും അമേരിക്കയും ഫ്രാൻസും മാത്രമല്ല, ലോകത്തിലെ മിക്കവാറും എല്ലാ ശക്തികളും പാരീസ് സഖ്യത്തിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അതു് സമാധാനം വാശാനം ചെയ്തിരുന്നില്ലെങ്കിലും, ചുരുങ്ങിയതു് ശരിയായ മാർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു കാൽവയ്പെങ്കിലുമായിരുന്നു എന്നു പറയാം. അതിന്റെ ക്രൂരമായ വശം എന്താണെന്നു വച്ചാൽ, ഡോക്ടർ ബട്ലർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതുപോലെ, "അവപത്തിമൂന്നു രാഷ്ട്രങ്ങൾ സഖ്യത്തിൽ ഒപ്പിട്ടു് അധികം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, അതിൽ പകുതി കൂട്ടരെങ്കിലും യുദ്ധസജ്ജീകരണങ്ങൾ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നതാണു്"; ആക്രമണത്തിനുവേണ്ടിയല്ല, പ്രതിരോധത്തിനുവേണ്ടിയാണു് തങ്ങളിതു ചെയ്യുന്നതെന്നു് അവർ നടിച്ചു; ചരിത്രത്തിലൊരിക്കലും ഇതിനോടു തുലുമായവിധം ഒരു ആയുധസജ്ജീകരണം ഉണ്ടായിട്ടില്ല..... അതിന്റെ വിനാശകരവും അപമാനകരവുമായ വേഷ്ടുത്തു്,',

അദ്ദേഹം വ്യസനപൂർവ്വം ഉപസംഹരിച്ചു, "കാലത്തിന്റെ ഏടുകളിൽ ഉല്ലേഖനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു."

തന്റെ സുദീർഘമായ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ ഡോക്ടർ ബട്ലർ അമേരിക്കൻ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ ആകൃഷ്ടനായിരുന്നു. ഒരു ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥയിൽ, രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കേണ്ടതു് എല്ലാ നല്ല പൗരന്മാരുടേയും കടമയാണെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. വോട്ടുചെയ്താൽ മാത്രം പോര; നഗരത്തിലായാലും, സ്റ്റേറ്റിലായാലും, രാഷ്ട്രത്തിലാകമാനമായാലും കുറേക്കൂടി പ്രവൃത്തിപ്പെട്ട പൊതുരേണം കൈവരുത്തുന്നതിനു് അവർ ശ്രമിക്കണം; അങ്ങനെയായാൽ മാത്രമേ ആളകറ്റുകയുള്ളു് "സംഘടിതസമുദായത്തിൽ സന്തോഷത്തോടും പരസ്പരസഹായത്തോടുംകൂടി" ജീവിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു—ഇതൊക്കെയായിരുന്നു ഇതുസംബന്ധിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും. ഒരു ഗവർമ്മേണ്ടുദ്യോഗസ്ഥനായിത്തീരുന്നതിനേക്കാൾ, ഒരു വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തകനായിരിക്കാനാണു് അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതെങ്കിലും, രാജ്യകാര്യങ്ങളിൽ തന്റെ സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. പതിവായി, നന്നാലു കൊല്ലം കൂടുമ്പോൾ, റിപ്പബ്ലിക്കൻ കക്ഷിയുടെ നാഷനൽ കൺവൻഷനിൽ അദ്ദേഹം ഒരു ഔദ്യോഗികപ്രതിനിധിയായി പങ്കെടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നു; അവരുടെ നയരൂപീകരണത്തിലും, അണിയറയിൽ നടന്നുവരുന്ന കൂടിയാലോചനകളിലും അദ്ദേഹം വലിയൊരു പങ്കുവഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

1931-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നിക്കളസ് മറേ ബട്ലർക്കുകൂടി പങ്കിട്ടുകൊടുത്തതു്, സ്വന്തം നിലയിലും, 'കാർണേഗി എൻഡൗമെന്റ് ഫോർ ഇൻറർനാഷനൽ പീസ്' എന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഡയറക്ടർ എന്ന നിലയിലും അന്താരാഷ്ട്രീയമനോഭാവം വളർത്തുന്നതിനായി അദ്ദേഹം ആയുഷ്ക്കാലം മുഴുവൻ ചെയ്തുവന്ന പ്രവർത്തനത്തെയും, പാരിസ് സന്ധിയുടെ മുഖ്യ ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റിക്കിട്ടുന്നതിനു് അദ്ദേഹം

നടത്തിയ സജീവപ്രവർത്തനത്തെയും മാനിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു നടപടിയായിരുന്നു.

ഈ ബഹുമതി ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞശേഷം പിന്നെയും പത്തു കൊല്ലത്തോളം ഡോക്ടർ ബട്ലർ, അന്താരാഷ്ട്രീയ സൗഹാർദ്ദത്തിനും സമാധാനത്തിനുംവേണ്ടിയുള്ള തന്റെ സജീവ പ്രവർത്തനം തുടർന്നുപോന്നു. പിന്നീട് വർദ്ധിച്ചുവന്ന വാർധക്യം കൊണ്ടും കണ്ണിനു കാഴ്ചനശിച്ചുതുടങ്ങിയതുകൊണ്ടും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിവന്നു; അദ്ദേഹം കൊളംബിയാ സർവ്വകലാശാലയുടെ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനം രാജിവച്ചു; ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരും പ്രമുഖവ്യക്തികളുമായി നിരന്തരം നടത്തിവന്നിരുന്ന കത്തിടപാടുകളും അദ്ദേഹം അവസാനിപ്പിച്ചു.

1910-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട ഒരു പുസ്തകം സാധാരണവായനക്കാരിലും പണ്ഡിതന്മാരിലും വമ്പിച്ച സ്വാധീനം ചെലുത്തുകയുണ്ടായി. "വലിയ വ്യാമോഹം" എന്നായിരുന്നു പുസ്തകത്തിന്റെ പേർ; അതിന്റെ ഇരുപതുലക്ഷം കോപ്പികളും വിറ്റഴിഞ്ഞു; ഇരുപത്തിരണ്ടു ഭാഷകളിലേയ്ക്ക് അതു വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഗ്രന്ഥകർത്താവായ നോർമ്മൻ ഏഞ്ജൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും സിറിയ, സർലാൻഡിലുംവച്ചാണ് തന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കിയതു; അദ്ദേഹം വളരെക്കാലം അമേരിക്കയിലെ പശ്ചിമപ്രവിശ്യകളിൽ ഒരു കൗബോയിയായും, ഖനിനിരീക്ഷകനായും, പത്രറിപ്പോർട്ടറായും കഴിച്ചുകൂട്ടിയിരുന്നു. അതുകഴിഞ്ഞ് അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിലുള്ള ചില പത്രങ്ങളിൽ ജോലിനോക്കുകയുണ്ടായി; "ലണ്ടൻ ഡെയ്ലി മെയിൽ" എന്ന പത്രത്തിന്റെ യൂറോപ്യൻ പതിപ്പ്

പാരീസിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം അതിന്റെ പത്രാധിപരായിത്തീർന്നു.

യുദ്ധം ലാഭകരമായ ഒരേർപ്പാടാണെന്നു് പൊതുവെ പലർക്കുമുണ്ടായിരുന്ന ധാരണയെപ്പറ്റിയാണു് "വലിയ വ്യാമോഹ"മെന്നു് ഏഞ്ജൽ തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിശേഷിപ്പിച്ചതു്. രാഷ്ട്രങ്ങൾതമ്മിൽ പരസ്പരാശ്രിതത്വം പുലർത്തിപ്പോരുന്ന ആധുനിക ലോകത്തിൽ ആരും യഥാർത്ഥത്തിൽ യുദ്ധം ജയിക്കുന്നില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം സമർത്ഥിച്ചു. വിജയംവരിക്കുന്ന രാഷ്ട്രംപോലും വളരെ വലിയ നഷ്ടങ്ങൾ സഹിക്കേണ്ടിവരുന്നു; മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽമാത്രമല്ല, മാക്കറുകളുടെയും വ്യാപാരത്തിന്റെയും കാര്യത്തിലും, പൊതുവിൽ ജനക്ഷേമത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും ഈ നഷ്ടം വലുതാണു്. കാലക്രമത്തിൽ മനുഷ്യൻ യുദ്ധത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ആശയങ്ങൾ മാറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കയാണെന്നു് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി; മതപരമായ യുദ്ധങ്ങൾ, കടൽക്കൊള്ളകൾ, ചന്ദ്രയുദ്ധം എന്നിങ്ങിനെയുള്ള യുദ്ധസമ്പ്രദായങ്ങൾ ഓരോന്നോരോന്നായി മനുഷ്യൻ കൈവെടിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. "മനുഷ്യകാര്യവ്യവഹാരങ്ങളിൽ കൈയ്യൂക്കു് അന്നന്നു് കുറഞ്ഞുവരുന്ന ഒരു ഘടകമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്," ഏഞ്ജൽ പ്രസ്താവിച്ചു; "പരസ്പരസഹകരണമാണു് പെരുകിവരുന്ന ഘടകം." മനുഷ്യരുടെയും രാഷ്ട്രങ്ങളുടെയുമിടയിൽ ഇന്നു കാണപ്പെടുന്ന കൂട്ടുത്തൽ അടുത്ത ബന്ധങ്ങളും, സഹകരണം അത്യന്താപേക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കുന്നു; യുദ്ധത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തിൽനിന്നു വിഭിന്നമായി ഇതു് ഐശ്വര്യത്തിലും, പുരോഗതിയിലും, സമാധാനത്തിലും ചെന്നെത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു—അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. പക്ഷേ യുദ്ധം നിഷ്പ്രയോജനമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നുവച്ചു്, തനിയെ അതില്ലാതാവുകയൊന്നുമില്ല എന്നു് അദ്ദേഹം മുന്നറിയിപ്പു നല്കി; യുദ്ധം നിഷ്പ്രയോജനമാണെന്നു് ആളുകളെ മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽമാത്രമേ യുദ്ധം അവസാനിക്കുകയുള്ളു.

"വലിയ വ്യാമോഹം" വിപുലമായതോതിൽ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടു. പണ്ഡിതന്മാർ അതു വിശകലനംചെയ്തു; സമാധാനവാദികളും അതിനെ പുകഴ്ത്തി; സൈനികകാര്യനിയന്ത്രകന്മാർ അതിനെ തള്ളിപ്പറഞ്ഞു. ബെർത്താ ഹോൺ സട്ട്നറുടെ "ഡീ വാഫൻ നീഡർ" എന്ന പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള മറെറാരു പുസ്തകവും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ അതു പൊതുജനാഭിപ്രായം ഇളക്കിമറിച്ചു. ഗ്രെയ്റ്റ്ബ്രിട്ടനിലെമ്പാടും 'നോർമ്മൻ ഏഞ്ചൽ ലിഗ്'കൾ പൊട്ടിമുളച്ചു; ഒരു "നോർമ്മൽ ഏഞ്ചൽ മാസിക" പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങി; അന്താരാഷ്ട്രീയസമാധാനത്തിനുവേണ്ടി "ഏഞ്ചലിസം" എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു ബഹുജനപ്രസ്ഥാനവും ഉടലെടുത്തു.

1914-ലെ ലോകമഹായുദ്ധം തടയുവാൻ "ഏഞ്ചലിസ"ത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. പശ്ചിമയുദ്ധരംഗത്തു് ഒരു ആംബുലൻസ് വണ്ടിയോടിച്ചിരുന്ന ഏഞ്ചൽ, യുദ്ധത്തിന്റെ കാരണങ്ങളെപ്പറ്റിയും, യുദ്ധം ആവർത്തിക്കപ്പെടാതിരിയ്ക്കുവാൻ എന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയുമെന്നതിനെപ്പറ്റിയും അഗാധമായി ചിന്തിച്ചു. യുദ്ധത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഭീതിയും അദ്ദേഹം അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞു. ഇംഗ്ലണ്ടിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃഷിയിടവും ലണ്ടനിലുള്ള താമസസ്ഥലവും ബോംബുകൾ വീണു നശിച്ചുപോയി. അദ്ദേഹം പരാജിതനായി; എങ്കിലും അദ്ദേഹം ആകെ തകർന്നുപോയില്ല.

യുദ്ധത്തിനുശേഷം, നോർമ്മൻ ഏഞ്ചൽ അന്താരാഷ്ട്രീയസഹകരണത്തെപ്പറ്റി അമേരിക്കയിൽ ഒരു പ്രസംഗപരമ്പരതന്നെ നടത്തി. വെഴ്സെയ്ൽസ് ഉടമ്പടിയിൽ, ഇനിയുമൊരു യുദ്ധത്തിന്റെ വിത്തുകൾ കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം അതിനെ വിമർശിച്ചിരുന്നെങ്കിലും, അമേരിക്ക ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ ചേരേണ്ടതാണെന്നു് അദ്ദേഹം ആഹ്വാനംചെയ്തു. രാജ്യാന്തരരാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം [illegible]

സുചിന്തിതങ്ങളായ പ്രബന്ധങ്ങളും ഗ്രന്ഥങ്ങളും വളരെ വിപുലമായതോതിൽ വായിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതു് വിജ്ഞാനത്തിന്റെ അഭാവംകൊണ്ടല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ഈ പ്രബന്ധങ്ങളിലും പുസ്തകങ്ങളിലും ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു; മറിച്ചു് നേതാക്കന്മാർ തങ്ങൾക്കു ലഭിച്ച അറിവുകളം വേണ്ടവിധം ഉപയോഗിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണു് യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതു്. യുദ്ധം തടയുന്നതിനുള്ള ഒരേയൊരുമാർഗ്ഗം മറ്റു രാജ്യങ്ങളെക്കാളം തങ്ങളുടെ രാജ്യം ശക്തിനേടുകയാണെന്ന വിശ്വാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് ഓരോ രാഷ്ട്രവും പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നതു് —എന്നിട്ടു് യുദ്ധം തടയുന്നതിനുപകരം അവർ നേരിട്ട യുദ്ധത്തിലേയ്ക്കു ചെന്നുചാടുകയും ചെയ്തു.

1933–ൽ "വലിയ വ്യാമോഹ"ത്തിന്റെ വിപുലീകൃതമായ ഒരു പതിപ്പു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി; ഇപ്പോൾ സർ നോർമ്മൻ ഏഞ്ചൽ ആയിത്തീർന്നിരുന്ന ഗ്രന്ഥകർത്താവു്, പിൽക്കാലസംഭവഗതികളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ തന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളം ശരിയായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും അതിൽ തെളിയിച്ചു സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ദീർഘകാലമായി സ്വാധീനംചെലുത്തിവന്നിരുന്നതിനെ മാനിച്ചുകൊണ്ടു് അടുത്തകൊല്ലം, 1933–ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു നല്കപ്പെട്ടു. ജെയ്ൻ ആഡംസും, സമ്മാനംനേടിയ ആദ്യകാല സമ്മാനത്തിനർഹനായി ഒരാളുടെ പേരു നിർദ്ദേശിക്കാനുള്ള പ്രത്യേകാവകാശമുപയോഗിച്ചു, മറ്റു പലരെയുംപോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ ശുപാർശചെയ്തിരുന്നു.

ഇപ്പോൾ ഇടയ്ക്കു് ഇംഗ്ലണ്ടിലും, ഇടയ്ക്കു് അമേരിക്കയിലുമായി കഴിച്ചുകൂട്ടിയിരുന്ന സർ നോർമ്മൻ "ഒരു ലോകദർശനത്തിന്റെയും ലോകമനസ്സാക്ഷിയുടെയും" ആവിശ്യകതയെപ്പറ്റി നിരന്തരം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ദേശീയചിന്താഗതി കുറേക്കൂടി വിശാലമായ ഒരു ആശയഗതിക്കു്, "രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സമൂ

വില്ലാതെ ഉൽബോധനം ചെയ്യുപോന്നു. ചന്തുള്ള മറ്റു ലോക രാജ്യഘടന എഴുതിയുണ്ടാക്കിയതുകൊണ്ടു മാത്രമായില്ല എന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "അതിനു് എല്ലാവരുടേയും സമ്മതംനേടുക എന്നതാണു് വിഷമംപിടിച്ച പ്രശ്നം; അതു സ്വീകരിക്കാനും പാകത്തവന്ന രാഷ്ട്രീയബോധത്തോടുകൂടി അതു് നടപ്പിലാക്കാനും ആളുകളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിനാണു് വിഷമം."

രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സർ നോർമ്മൻ അമേരിക്കയിലായിരുന്നു; പാശ്ചാത്യശക്തികളുടെ സാമ്പത്തികവും സൈനികവുമായ സംഭാരങ്ങളും ഒന്നിച്ചുചേർക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം അവരെ ഉൽബോധിപ്പിച്ചു. പാശ്ചാത്യസംസ്കാരത്തിലടിയുറച്ച രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മറ്റൊരു യൂണിയൻ ഉണ്ടായിത്തീർന്നാൽമാത്രമേ, ക്ലിപ്തമായ ഭദ്രത ഉറപ്പുനല്കുവാനും ചിട്ടയുള്ള മറ്റൊരു മാനവസമുദായത്തെ സൃഷ്ടിക്കാനും കഴിയുകയുള്ളു എന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു.

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം അവസാനിച്ചതിനുശേഷമുള്ള കൊല്ലങ്ങളിൽ, വയസ്സു് എഴുപതിനുമേലായെങ്കിലും, നോർമ്മൻ ഏഞ്ചൽ തന്റെ "സമാധാനപദ്ധതികം" പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിൽ വ്യാപൃതനായിരുന്നു; അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളിൽ സ്വാതന്ത്ര്യവും സഹിഷ്ണുതയും ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. യുക്തിയും അനുഭവവും അനുവർത്തിച്ചു് നടപടികളും കൈക്കൊള്ളാനും പെരുമാറാനും ആളുകൾക്കു് കഴിവുണ്ടെന്നുള്ളതിനു്, ഇതേവരെ അവർ തെളിവുകളും വളരെയൊന്നും നല്കിയിട്ടില്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹം പ്രത്യാശ കൈവെടിഞ്ഞിരുന്നില്ല. പക്ഷേ വീണ്ടും യുക്തിക്കനുസരിച്ച പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ അവർ പരാജയപ്പെട്ടാൽപക്ഷം അതിഭയങ്കരമായ മൂന്നാം ലോകയുദ്ധവും പാശ്ചാത്യസംസ്കാരത്തിന്റെ അന്ത്യവുമായിരിക്കും ഫലം എന്നു് അദ്ദേഹം താക്കീതുചെയ്തു.

"താൻ പരാജയമടഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നാണു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നതു്," അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മകഥ നിരൂപണംചെയ്തു

ഒരു ലേഖകൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. "പക്ഷെ ഇല്ല—ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും പഠിച്ചുവച്ചിട്ടുണ്ട്: 'ചിന്തയുടെ മാർഗ്ഗം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട്, കഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പ്രപഞ്ചത്തെ ചിട്ടയുള്ള ഒന്നാക്കിത്തീർക്കാൻ ഇനിയും നമുക്കു കഴിയും.'"

ഒരുകൊല്ലംകഴിഞ്ഞു നല്കപ്പെട്ട 1935–ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം, നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റി നടത്തിയിട്ടുള്ളതിൽവച്ച് ഏറ്റവും അസാധാരണവും സുധീരവുമായ ഒന്നുതന്നെയായിരുന്നു.

ജർമ്മനിയിൽ കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി എന്നു പേരായ ഒരു യുവപത്രപ്രവർത്തകൻ അന്താരാഷ്ട്രീയമനോഭാവം വച്ചുപുലർത്തുവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാട്ടിൽ അങ്ങനെയുള്ള ഒരു മനോഭാവത്തിനു തെല്ലും ജനസമ്മതിയുണ്ടായിരുന്നില്ലാത്ത ഒരു കാലമായിരുന്നു. പാശ്ചാത്യശക്തികളുടെ കൈകൊണ്ടു പരാജയം സംഭവിക്കുകയും, വെഴ്സെയ്ൽസ് ഉടമ്പടിയുടെ വ്യവസ്ഥകളുംകാരണം ദരിദ്രരായിത്തീരുകയുംചെയ്ത ജർമ്മൻജനത, തങ്ങൾക്കു നേരിട്ട തിരിച്ചടിയെക്കുറിച്ചോർത്തു മനസ്സിൽ പകവച്ചുപുലർത്തുകയും, കുറേക്കൂടി സുശക്തമായ ഒരു സൈന്യം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ വെമ്പൽകൊള്ളുകയുമായിരുന്നു. ഒസ്സീറ്റ്സ്കി ജർമ്മൻസൈന്യത്തിൽ നാലുവർഷത്തോളം സേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയും യുദ്ധത്തെപ്പറ്റി നേരിട്ടറിയുകയും ചെയ്തിരുന്ന ആളാണ്. യുദ്ധരംഗത്തുവച്ച് അദ്ദേഹം ശപഥംചെയ്തു, പട്ടാളത്തിൽനിന്നു വിട്ടുപോന്നാൽ ഇനിയൊരു യുദ്ധം അസാധ്യമാക്കിത്തീർക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ജീവിതം മുഴുവൻ അർപ്പണംചെയ്യുമെന്ന്. അപായമൊന്നുംകൂടാതെ ബർലിനിൽ തിരിച്ചെത്തിയ അദ്ദേഹം ജർമ്മൻ

സമാധാനസംഘത്തിന്റെ സിക്രട്ടറിയായിത്തീർന്നു; "ഇനി യുദ്ധം അരുതു" എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടന്ന പ്രസ്ഥാനം സംഘടിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം വേണ്ടപ്പെട്ട സഹായങ്ങളും ചെയ്തുപോന്നു.

തന്റെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ നടത്തിവന്ന ലീബറൽ വാരികയിൽക്കൂടി, ബലപ്രയോഗത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതും നേതൃത്വത്തിനുവേണ്ടി സൈനികമേധാവികളെ ഉറവുനോക്കുന്നതുമായ പതിവുപക്ഷിക്കാൻ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി ജർമ്മൻ ജനതയോടാഹ്വാനം ചെയ്തു; സിവിലിയൻ നേതൃത്വത്തിൽ മെച്ചപ്പെട്ടതും പുരോഗമനാത്മകവുമായ ഒരു രാഷ്ട്രം പടുത്തുയർത്താൻ അദ്ദേഹം അവരെ ഉപദേശിച്ചു. "സംഘടനാപരമായി നമുക്കുള്ള കഴിവുകൊണ്ട്, സമാധാനത്തിൽ വർത്തിക്കുന്ന ഒരു യൂറോപ്പിന്റെ പുനർനിർമ്മാണത്തിനുവേണ്ടി നമുക്കു ചിലവഴിക്കാം," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം വിദേശനയത്തെപ്പറ്റി വിജ്ഞേയമായ പല ലേഖനങ്ങളും എഴുതി; ജർമ്മനിയെ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ്'ൽ ചേർക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം പരിശ്രമിച്ചു; ഇതിനുപുറമെ, സർവ്വോപരി, അദ്ദേഹം സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പൊരുതുകയുംചെയ്തു.

വെഴ്സെയ്ൽസ് ഉടമ്പടിയിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കു വിപരീതമായി, ഭരണകൂടത്തിലെ സൈനികമേധാവികൾ രഹസ്യമായി പുനരായുധീകരണംനടത്തിവരികയാണെന്നു് ഒസ്സീറ്റ്സ്കി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അവരുടെ പേരിൽ ഈ കുറ്റം ചുമത്താൻ അദ്ദേഹം ധൈര്യപ്പെട്ടു; അദ്ദേഹം എഴുതി: "വെഴ്സെയ്ൽസിൽവച്ചു് നാം വാക്കുകൊടുത്തതാണു്.....വാശ്വാനംനൽകിക്കഴിഞ്ഞാൽ അതു നിറവേറ്റുകയുംവേണം." സൈനികമേധാവികൾക്കു് സഹിക്കാൻകഴിയുന്നതിലുമപ്പുറത്തായിരുന്നു ഈ പ്രസ്താവന. പ്രഗത്ഭനും സമാധാനപ്രേമിയുമായ ഈ പത്രപ്രവർത്തകൻ ഒരു ശല്യമായിത്തീരാൻതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ വായ മൂടിക്കെട്ടിയേ പറ്റൂ! അതുകൊണ്ടു്, വിദേശത്തു് തെറ്റായ ധാരണ വളർത്താൻ സഹായകമായ പ്രസ്താ

വനകം പുറപ്പെടുവിച്ച എന്ന കുറ്റം അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ ചുമത്തി. ഇതിനും, ഒരു രാജ്യവഞ്ചകനെന്നനിലയ്ക്കും അദ്ദേഹത്തെ വിചാരണചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയുടെ സുഹൃത്തുക്കളും അദ്ദേഹത്തോട് മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേയ്ക്കുകടന്നു രക്ഷപ്രാപിച്ചുകൊള്ളാൻ ഉപദേശിച്ചു. താൻ നാടുവിട്ടുപോയിക്കാണാൻ തന്റെ ശത്രുക്കളുംക്കും വലിയ സന്തോഷമായിരിക്കും എന്നും അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. പക്ഷെ അദ്ദേഹം തലയാട്ടി. "ഒരു രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഉർന്നടപടികളെക്കെതിരായി പൊരുതണമെന്നു നിങ്ങൾക്കാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ," അദ്ദേഹം തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളോടു പറഞ്ഞു, "അതു രാജ്യത്തിനകത്തുനിന്നുതന്നെ ചെയ്യണം."

വിചാരണയ്ക്കുശേഷം ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയെ അന്യായമായി പതിനെട്ടുമാസത്തെ തടവുശിക്ഷയ്ക്കു വിധിച്ചു. എന്നാൽ ഏഴുമാസത്തെ കാരാഗൃഹവാസത്തിനുശേഷം, ക്രിസ്തുമസ്സു പ്രമാണിച്ചു നല്കപ്പെട്ട ഒരു ശിക്ഷായിളവിന്റെ ആനുകൂല്യത്തോടുകൂടി മറ്റുചില രാഷ്ട്രീയത്തടവുകാരോടൊപ്പം അദ്ദേഹവും വിമോചിതനായി. വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളും അദ്ദേഹത്തെ ഉപദേശിച്ചു, നാടുവിട്ടു പോയ്ക്കൊള്ളാൻ; വീണ്ടും അദ്ദേഹം അതു തിരസ്കരിച്ചു. തനിക്കു കഴിവുള്ളേടത്തോളംകാലം താൻ ജർമ്മൻ ജനതയോടു സത്യം തുറന്നുപറയും, അദ്ദേഹം തന്റെ പത്രത്തിലേയ്ക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോയി. ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുറ്റാരോപണങ്ങളും കൂടുതൽക്കൂടുതൽ മൂർച്ചയുള്ളതായിത്തീർന്നു; അന്താരാഷ്ട്രീയസൗഹാർദ്ദത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭ്യർത്ഥനകളും കൂടുതൽക്കൂടുതൽ ശക്തിയുള്ളതുമായിത്തീർന്നു.

ഏതാനും ആഴ്ചക്കാലത്തേയ്ക്കുമാത്രമെ ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം നിലനിന്നുള്ളൂ. ഹിറ്റ്ലറാണു് ഇപ്പോൾ അധികാരത്തിൽ; ലിബറൽ ചിന്താഗതിക്കാരനായ പ്രസാധകനെ തുറുങ്കിലിടാൻ ഇപ്പോൾ കുറ്റാരോപണമോ വിചാരണയോ ഒന്നും ആവശ്യമില്ലായിരുന്നു. അഞ്ചുകൊല്ലത്തോളം അദ്ദേഹത്തെ

ഒരു തുറുങ്കിൽനിന്നു് മറെറാരു തുറുങ്കിലേയ്ക്കും, ഒരു തടങ്കൽപ്പാളയത്തിൽനിന്നു് മറെറാരു തടങ്കൽപ്പാളയത്തിലേയ്ക്കും മാററിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു നല്ലപ്പെട്ട ക്രൂരമായ പെരുമാററം കാരണം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരോഗ്യം ക്രമത്തിൽ ക്ഷയിച്ചുവന്നു. അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടയയ്ക്കണമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു് ജർമ്മൻ ഗവൺമെണ്ടിനു സമർപ്പിക്കപ്പെട്ട നിവേദനങ്ങളെല്ലാം തിരസ്ക്കരിക്കപ്പെട്ടു; അദ്ദേഹത്തിന്റെനേക്കുള്ള ക്രൂരമായ പെരുമാററം തുടരുകയുംചെയ്തു. ഒസ്സീററ്സ്കിക്കു് ഇപ്പോൾ ക്ഷയരോഗം ബാധിച്ചിരുന്നു; എങ്കിലും അദ്ദേഹം ധൈര്യം കൈവെടിഞ്ഞില്ല; ഏതെങ്കിലുമൊരുകാലത്തു് വീണ്ടും തനിക്കു് ജർമ്മൻ ജനതയെ സമാധാനത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന പ്രത്യാശയും അദ്ദേഹം കൈവെടിഞ്ഞില്ല.

1934-ൽ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹനായി കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീററ്സ്കിയെയും പരിഗണിക്കണമെന്നു നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നിരവധി അപേക്ഷകൾ നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിററിക്കു ലഭിച്ചു. പല രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും വന്ന ഈ അപേക്ഷകളിൽ, എയ്ൻസ്ററീൻ, തോമസ് മാൻ, ജോൺ ഡ്യൂയി, ജെയ്ൻ ആഡംസ്, ബെർട്രാൻഡ് റസ്സൽ, നോർമ്മൻ ഏഞ്ജൽ തുടങ്ങിയ പല പ്രമുഖവ്യക്തികളും ഒപ്പിട്ടിരുന്നു. ഒരപേക്ഷയിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരുന്നു: "ഞങ്ങളെല്ലാംതന്നെ, ഒരു വിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറെറാരുവിധത്തിൽ, സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി വല്ലതും ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളവരാണു്. പക്ഷെ ഞങ്ങളിൽ ആരെക്കാളുമധികം അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് ഞങ്ങളും പറയുന്നു; തന്റെ സഹജീവികളിൽനിന്നു് ഇങ്ങനെയൊരംഗീകാരം ലഭിക്കാൻ അർഹനായിത്തീരുകവണ്ണം, ഇന്നു ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളവരിൽവച്ചു് ഏററവുമധികം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതു് അദ്ദേഹമാണെന്നും ഞങ്ങളും വിശ്വസിക്കുന്നു."

ഒസ്സീററ്സ്കിക്കു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള രീതിയിൽ പ്രസ്തുത നിർദ്ദേശത്തിനു വ്യാപക

മായ പീഡ്സ്കി ലഭിച്ചുവെന്നുവിവരം ഹിറ്റ്ലറുടെ പ്രത്യേക കരുതൽ വിഭാഗത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികമുഖപത്രം മനസ്സിലാക്കി. ''ഞങ്ങളുടെ ഈ രാഷ്ട്രവഞ്ചകനു'' സമ്മാനം നല്കുകവഴി ജർമ്മൻ ജനതയെ പ്രകോപിപ്പിക്കരുതെന്നു പ്രസ്തുത പത്രം നോബൽ കമ്മിറ്റിയെ താക്കീതുചെയ്തു. 1935-ൽ കമ്മിറ്റി സമ്മാനമൊന്നും പ്രഖ്യാപിച്ചില്ല; എന്നാൽ അടുത്തകൊല്ലം, 1935-ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കിക്കു തന്നെ അവർ നല്കുകയും ചെയ്തു. ഓസ്ലോയിലെ ജർമ്മൻ സ്ഥാനപതി, നോർവെയുടെ വിദേശകാര്യമന്ത്രിയുടെ മുമ്പിൽ ചെന്നു് അട്ടഹാസത്തോടുകൂടി തന്റെ പ്രതിഷേധം അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു; അതിനു് ഇങ്ങനെ മറുപടി ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു: ''നോർവീജിയൻ ഗവണ്മെണ്ടിനു് ഇതുമായി ഒരുതരത്തിലുള്ള ബന്ധവുമില്ല. നിങ്ങൾ ഭയവായി നോബൽ കമ്മിറ്റിയോടു ചെന്നു പറയൂ.'' ഇതുകൊണ്ടൊരു പ്രയോജനവുണ്ടാവാൻ പോകുന്നില്ലെന്നും, ഇതു് തന്റെ ഔദ്യോഗികാധികാരങ്ങൾക്കതീതമാണെന്നും ജർമ്മൻ സ്ഥാനപതിക്കറിയാമായിരുന്നു. ജർമ്മൻ പത്രങ്ങൾ നിലവിളിച്ചു: ''അപമാനകരം.'' ഒരു ജർമ്മൻകാരനുംമേലാൽ ഒരു നോബൽസമ്മാനവും സ്വീകരിച്ചുകൂടെന്നു ഹിറ്റ്ലർ നിയമം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജർമ്മനി, തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വകയായി വേറെ സമ്മാനങ്ങളേർപ്പെടുത്തുന്നതാണെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു.

പക്ഷെ കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയെ, ധൃതിവച്ചു്, തടങ്കൽപ്പാളയത്തിൽനിന്നു് ആശുപത്രിയിലേയ്ക്കു മാറ്റി. അവിടെവച്ചു്, നാസി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ, ബർലിനിലെ പത്രലേഖകന്മാർക്കു് അദ്ദേഹവുമായി ഒരഭിമുഖസംഭാഷണംനടത്താൻ അനുവാദം ലഭിച്ചു. മെലിഞ്ഞു് വിളർത്തിരുന്ന തടവുകാരൻ പറഞ്ഞു—ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ തനിക്കു് പറയാൻ കഴിവുള്ളതായി വളരെയൊന്നും ഇല്ല. ജർമ്മൻ ഗവണ്മെണ്ടു് അനുവദിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഓസ്ലോയിലേയ്ക്കു പോയി

സമ്മാനം സ്വീകരിക്കാൻ തനിക്കു സന്തോഷംതന്നെ; "ജർമ്മനിയും നോർവെയും തമ്മിൽ; ഇടയാനിടയാകത്തക്കവണ്ണം യാതൊന്നും ചെയ്കയില്ലെന്നു" അദ്ദേഹം വാക്കുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

എന്നാൽ അങ്ങനെയൊരു യാത്രയ്ക്കുവാദം നല്കാനൊന്നും ജർമ്മൻ ഗവർമ്മെന്റിനുദ്ദേശമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, അങ്ങനെയൊരു യാത്രപോകാൻ തക്ക ആരോഗ്യം ഒസ്സീറ്റ്സ്കിക്കും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ബർലിനിലെ ജയിലാശുപത്രിയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം തനിക്കു ലഭിച്ച അഭിനന്ദനസന്ദേശങ്ങളും വായിച്ചു; പക്ഷെ ഗണ്യമായ നോബൽ സമ്മാനത്തുകയിൽ ഒരു മാക്കു് പോലും കണികാണാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടിയില്ല. അതിൽ വലിയൊരു ഭാഗം, തടങ്കൽപ്പാളയങ്ങളിലും കാരാഗൃഹത്തിലുമുള്ള ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയുടെ താമസച്ചിലവിന്റെപേരിൽ നഷ്ടപരിഹാരമായി ജർമ്മൻ ഗവർമ്മെന്റുതന്നെ കയ്യടക്കി; ബർലിനിലെ ഒരഭിഭാഷകൻ, മുൻതുക്കാർപ്രകാരം ബാക്കി തുക ഏറ്റുവാങ്ങിയെങ്കിലും, അതിലധികവും അയാൾതന്നെ തട്ടിയെടുക്കുകയാണുണ്ടായതു്.

1938-ലെ വസന്തത്തിൽ കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി ദീർഘകാലം ക്ഷയരോഗവുമായി നടത്തിയ മൽപ്പിടുത്തത്തിൽ തോറ്റുപോയി. ഇനിയെന്തൊരിക്കലും താൻ വിശ്വസിച്ചുപോന്ന ആദർശങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിനു പൊരുതാൻകഴിയുകയില്ല. അതായതു്, അന്താരാഷ്ട്രീയസൗഹാർദ്ദത്തിനും, നീതിക്കും, സമാധാനത്തിനുംവേണ്ടി.

"ഒസ്സീറ്റ്സ്കി മരിച്ചുപോയി", ഒരു അമേരിക്കൻ പത്രലേഖകൻ എഴുതി; "പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശബ്ദം ഇന്നും നമുക്കു കേൾക്കാം, അതു കേൾക്കേണ്ടതു് ആവശ്യവുമാണു്."

"മഹത്വത്തിനുവേണ്ടിയല്ല, സേവനത്തിനുവേണ്ടി"

ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി ഓഫ് ദി റെഡ് ക്രോസ്സ് (1944); ബ്രിട്ടീഷ് ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കൗൺസിലും, അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയും (1947)

വീണ്ടും യുദ്ധംകാരണം നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കുന്ന പതിവ് മുടങ്ങിപ്പോയി. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധക്കാലത്തും മറ്റു നോബൽസമ്മാനങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടു; 1940, 1941, 1942 എന്നീ കൊല്ലങ്ങളിൽ ഫിസിക്സ്, കെമിസ്ട്രി, ഫിസിയോളജിയും മെഡിസിനും, സാഹിത്യം എന്നീ വിഷയങ്ങളിൽ ആർക്കും സമ്മാനം നല്കപ്പെടുകയുണ്ടായില്ല. നോബൽ സമാധാനസമ്മാനമാകട്ടെ, ഇതിലും അധികം കാലത്തേയ്ക്ക് നിർത്തിവയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു—1039 മുതൽ 1943 വരെ. 1944-ൽ നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിറ്റി പുനഃസംഘടിപ്പിക്കപ്പെടുകയും, അടുത്തവർഷം 1914-ലേയ്ക്കുള്ള സമാധാനസമ്മാനം 'ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി ഓഫ് ദി റെഡ് ക്രോസ്സ്' എന്ന സംഘടനയ്ക്ക് നല്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു; ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ് ക്രോസ്സ് എന്ന പേരിലാണ് ഈ സംഘടന സാധാരണയായി അറിയപ്പെടുന്നതു്.

ഒരു വ്യക്തിക്കുപകരം ഒരു സംഘടനയ്ക്ക് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കപ്പെട്ടതു് ഇതാദ്യത്തെ തവണയായിരുന്നില്ല. സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതും യുദ്ധത്തിന്റെ ക്രൂരതകൾ കുറയ്ക്കുന്നതുമായ ചില പ്രവർത്തനങ്ങൾ, വ്യക്തികൾക്കു് തനിച്ചുചെയ്യാൻ കഴിയുന്നതിലധികം നന്നായി ആളുകൾക്കു് സംഘടിതരൂപത്തിൽ ചെയ്യാൻ കഴിയുമെന്ന വസ്തുത നോബൽകമ്മിറ്റി കാലക്രമത്തിൽ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സ്വീഡനുമായി ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയവിനിമയമാവലിയുണ്ടാക്കുകയും, അങ്ങനെ രാഷ്ട്രങ്ങൾതമ്മിൽ മാധ്യസ്ഥം മുഖേന തർക്കപരിഹാരം സാധ്യമാക്കിത്തീർക്കാൻ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ പേരിൽ, 1904-ൽ 'ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഇൻറർനാഷനൽ ലാ' എന്ന സംഘടനയ്ക്ക് നോബൽകമ്മിറ്റി സമാധാനസമ്മാനം നല്കിയിരുന്നു. 1910-ൽ, വിവിധരാജ്യങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന സമാധാനസംഘടനകളെ ഏകീകരിക്കുന്നതിനു് മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ച 'ഇൻറർനാഷനൽ പീസ് ബ്യൂറോ' എന്ന സംഘടനയെയാണു് നോബൽ കമ്മിറ്റി മാനിച്ചതു്. 1938-ൽ 'നാൻസൻ ഇൻറർനാഷനൽ ഓഫീസ് ഫോർ റെഫ്യൂജീസ്' എന്ന സംഘടനയ്ക്കാണു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കപ്പെട്ടതു്; യുദ്ധംകാരണം നാടും വീടും നഷ്ടപ്പെട്ടവരെ പുനരധിവസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നാൻസന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഈ സംഘടനയാണു് ഏറ്റെടുത്തു നടത്തിയിരുന്നതു്. ഇതിനുംപുറമെ, മുമ്പൊരുതവണ (1917-ൽ, ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധക്കാലത്തു്) ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസിനുതന്നെ അതിന്റെ യുദ്ധകാലസേവനങ്ങളെ മുൻനിർത്തി, നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിറ്റി നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

യുദ്ധത്തിൽ മുറിവേറ്റ പട്ടാളക്കാർക്കു്, അവർ ഏതു ഭാഗത്താണു് യുദ്ധംചെയ്യുന്നതെന്ന പരിഗണനകൂടാതെതന്നെ ഡോക്ടർമാരുടെയും നഴ്സുമാരുടെയും, പരിശീലനം ലഭിച്ച വളണ്ടി

യർമാരുടെയും പരിചരണം ലഭിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറ് കണ്ടിരുന്ന സ്വപ്നം ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു് എത്രയോ മുമ്പുതന്നെ ഒരു യാഥാർത്ഥ്യമായിത്തീർന്നിരുന്നു. അപ്പോഴേയ്ക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയവും, റെഡ്ക്രോസ് ചിഹ്നവും ലോകത്തിലെ മിക്കവാറും എല്ലാ പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളും സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ജനീവയിലുള്ള അതിന്റെ തലസ്ഥാനത്തിരുന്നുകൊണ്ടു്, ഇരുപത്തഞ്ചു് പ്രമുഖ സ്വിസ്സ് പൗരന്മാരുൾക്കൊള്ളുന്ന ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി, നിരവധി രാജ്യങ്ങളിൽ ദേശീയ റെഡ്ക്രോസ് സംഘടനകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു വേണ്ടപ്പെട്ട പ്രോത്സാഹനം നല്കിപ്പോന്നു; ജനീവയിലുള്ള കേന്ദ്രസംഘടനയുടെ നേതൃത്വത്തിലാണു് ഈ ദേശീയ സംഘടനകൾ പ്രവർത്തിച്ചുവന്നതു്. എല്ലാ അന്താരാഷ്ട്രീയ റെഡ്ക്രോസ് പ്രവർത്തനങ്ങളും, വിശേഷിച്ചും യുദ്ധകാലത്തുള്ളവ, കേന്ദ്രസംഘടനയുടെ നിയന്ത്രണത്തിലാണു് നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നതു്. യുദ്ധരംഗത്തു് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന ദേശീയ റെഡ്ക്രോസ് സംഘടനകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകീകരിക്കുകയും അവയുടെ മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നതു് ഇൻറർ നാഷനൽ കമ്മിറ്റിയിലായിരുന്നു; റെഡ്ക്രോസ്സിന്റെ ചിഹ്നം ധരിക്കുന്ന എല്ലാ യൂനിറ്റുകളും മനുഷ്യത്വത്തോടുകൂടിയും നിഷ്പക്ഷതയോടുകൂടിയും പെരുമാറിക്കൊള്ളണമെന്ന തത്വം ശരിയായി പാലിക്കപ്പെടുന്നുള്ള ചുമതലയും അവർ ഏറ്റെടുത്തിരുന്നു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് അത്യുത്കൃഷ്ടമായ സേവനമാണനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നതു്; അപായകരമാംവണ്ണം മുറിവേറ്റ തടവുകാരെ കൈമാറാനും, തടവുകാരായി പിടിക്കപ്പെട്ട മെഡിക്കൽ വിഭാഗത്തിലെ ആൾക്കാരെ തങ്ങളുടെ താവളങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചെത്തിക്കാനും, യുദ്ധത്തടവുകാർക്കു് കൂടുതൽ നല്ല പരിചരണംനല്കാനും അവർക്കു കഴിഞ്ഞു; യുദ്ധം കാരണം നാടും വീടും ഇല്ലാതായിത്തീർന്ന ആൾക്കാരെ

പ്പെററി വിവരങ്ങളും ശേഖരിക്കുകയും, ശത്രുരാജ്യങ്ങളിൽ തടവിൽ പാപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന യുദ്ധത്തടവുകാർക്കു മറവുള്ളവർക്കും കത്തുകളും സാധനസാമഗ്രികളും എത്തിച്ചുകൊടുക്കുകയും അവർ ചെയ്തു പോന്നു. ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിൻെറ ആസ്ഥാനം ഒരു നിഷ്പക്ഷരാജ്യത്തായിരുന്നതിനാൽ, ശത്രുരാജ്യങ്ങളുമായിൽ മുറിവേററവരെയും തടവുകാരെയും സംബന്ധിക്കുന്ന ഒത്തുതീർപ്പുകളും ഏർപ്പെടുത്താനും അവർക്കു കഴിഞ്ഞു; അത്തരം രാജ്യങ്ങളിലെ ഗവമ്മെണ്ടുകൾക്കു ചെയ്യാൻ കഴിയാതിരുന്ന ഒരു കാര്യമാണിതു്.

രണ്ടു ലോകമഹായുദ്ധങ്ങൾക്കുമിടയ്ക്കു് റെഡ്ക്രോസ്സ് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം വലുതായിത്തീരുകയും അതിൻെറ പ്രവർത്തനം വളരെയധികം വിപുലമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അമേരിക്കൻ റെഡ്ക്രോസ്സുപോലുള്ള ദേശീയ സംഘടനകൾ സ്വന്തം നാട്ടിൽ മാത്രമല്ല മറെറ നാടുകളിലും ഭയങ്കരവിപത്തുകളുണ്ടാകുന്നകാലത്തു് സേവനമനുഷ്ഠിച്ചുപോന്നു. ജനങ്ങളെ ഒരിതമനുഭവിക്കുകയോ കഴപ്പത്തിലാവുകയോ ചെയ്യുന്നതു് എവിടെയായിരുന്നാലും ശരി, അതു ക്ഷാമംകൊണ്ടോ, വെള്ളപ്പൊക്കംകൊണ്ടോ, അഗ്നിബാധകൊണ്ടോ, പൊട്ടിത്തെറികൊണ്ടോ, മറെറന്തെങ്കിലും ആപത്തുകൊണ്ടോ ആയിരുന്നാലും ശരി, റെഡ്ക്രോസ്സ്, ഡോക്ടർമാരോടും നഴ്സുമാരോടും വളണ്ടിയർമാരോടുംകൂടി, ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങളും മരുന്നും മറും അവശ്യസാധനങ്ങളും എല്ലാമായി അവിടേയ്ക്കു് ഉടൻ പാഞ്ഞെത്തിക്കൊള്ളുമെന്നു് ഉറപ്പിക്കാമായിരുന്നു. ലോകം മുഴുവൻതന്നെ എന്നു പറയാം, പരിശീലനം ലഭിച്ച വളണ്ടിയർമാർ ഇത്തരം സംഘങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നിരുന്നു; "മഹത്ത്വത്തിനുവേണ്ടിയല്ല, സേവനത്തിനുവേണ്ടി"; മഹത്തായ ഇൻറർനാഷനൽ സംഘടന അതിനെല്ലാം വേണ്ട പിന്തുണയും നല്കിപ്പോന്നു.

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ റെഡ്ക്രോസ് സംഘടനകളുടെ പ്രവർത്തനം ഏററവും ഉയർന്തോതിലുള്ളതായിത്തീർന്നു; സ്വിററ്സർലാൻഡിലുള്ള ഇൻറർനാഷനൽ

റെഡ്ക്രോസ്സായിരുന്നു ഇതിന്റെയെല്ലാം സിരാകേന്ദ്രം. ജനീവയിലുള്ള തലസ്ഥാനത്തിരുന്നുകൊണ്ട് ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി വിവിധ യുദ്ധരംഗങ്ങളിലായി പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന അതിന്റെ ഏറ്റവും പ്രതിനിധികൾക്ക് വേണ്ടപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങളും നേതൃത്വവും നല്കിപ്പോന്നു. സ്ത്രീപുരുഷന്മാരടങ്ങിയ ഈ പ്രതിനിധികളും അസാമാന്യമായ വിവേകവും നയകൗശലവുമുള്ളവരായിരുന്നു; പെട്ടെന്ന് ശരിയായ തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവും, യുദ്ധത്തിന്റെ കെടുതികൾക്കിരയായവരെ സഹായിയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഏതൊരു സന്ദർഭവും നല്ലതുപോലെ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു. മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ റെഡ്ക്രോസ്സ് ആദർശങ്ങളും അനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിയ്ക്കുന്നതിന് ഈ പ്രതിനിധികൾ ആത്മസമർപ്പണംചെയ്തിരുന്നു. യുദ്ധത്തടവുകാരോട് എങ്ങിനെ പെരുമാറണം, അവരുടെ കൈമാറ്റത്തിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ എന്തെല്ലാം എന്നുതുടങ്ങിയ ജനീവാ കൺവൻഷൻ നിബന്ധനകൾ അവർക്ക് വിശദമായിട്ടറിയാമായിരുന്നു. അവർ തടങ്കൽത്താവളങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുമ്പോൾ, തടവുകാരുടെ വക്താവുമായി സംസാരിക്കാനും, കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട ആഹാരസൗകര്യങ്ങൾ, ഭക്ഷണം, താമസസ്ഥലം, വസ്ത്രം, വ്യായാമം, വിനോദം എന്നുതുടങ്ങിയ അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളെന്തൊക്കെയാണെന്ന് കുറിച്ചെടുക്കാനും അവർക്കവകാശമുണ്ടായിരുന്നു. ഇത്തരം സന്ദർശനങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിശദമായ റിപ്പോർട്ടുകൾ അവർ മൂന്നു കേന്ദ്രങ്ങളിലേയ്ക്കയച്ചിരുന്നു—ജനീവയിലുള്ള ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് തലസ്ഥാനത്തേയ്ക്ക്; തടങ്കൽത്താവളം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന രാജ്യത്തിലെ ഗവർമ്മെണ്ടിനു്; തടവുകാർ ഏതു രാജ്യത്തിനുവേണ്ടിയാണോ യുദ്ധം ചെയ്തിരുന്നതു്, ആ രാജ്യത്തിലെ ഗവമ്മെണ്ടിനു്. അവരുടെ ഈ റിപ്പോർട്ടുകൾ കാരണം തടവുകാരുടെ സ്ഥിതി വളരെയധികം മെച്ചപ്പെട്ടുകയുംചെയ്തിരുന്നു. ദേശീയ റെഡ്ക്രോസ് സംഘടനകളുടെ പ്രതിനിധികൾക്ക്, ശത്രുരാജ്യങ്ങളുടെ എതിർപ്പു

മൂലം പ്രവേശനം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്ക് ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിൻറെ വിശ്വസ്തരായ പ്രതിനിധികൾക്ക് നിർബാധം കടന്നുചെല്ലാമായിരുന്നു; അങ്ങിനെ കഴപ്പും പിടിച്ച അന്താരാഷ്ട്രീയ ഗൂഢമാലുകളിൽ ഇടപെടുന്നതിനും, അനാവശ്യമായ 'സക്കാർ ചട്ടവട്ടങ്ങൾ' ഒഴിവാക്കുന്നതിനും, മേലേക്കിടയിലുള്ള യുദ്ധതടവുകാരെ പരസ്പരം കൈമാറുന്നതിനും മയത്തോടുകൂടി വേണ്ടപ്പെട്ട ഏർപ്പാടുകൾചെയ്യുന്നതിനും ചിലപ്പോൾ അവർക്ക് സാധിച്ചിരുന്നു.

സ്വന്തമായ വീക്ഷണങ്ങളോ വരുമനമാർഗ്ഗങ്ങളോ ഒന്നും ഇല്ലാതിരുന്ന ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ്, ദേശീയസംഘടനകളിൽനിന്നു ലഭിച്ചുപോന്ന സാധനസാമഗ്രികളെയാണ് ആശ്രയിച്ചിരുന്നതു്. ഇങ്ങനെ ലഭിച്ചുപോരുന്ന സാധനസാമഗ്രികളും അവർ തരംതിരിക്കുകയും, യുദ്ധത്തിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിലോരോന്നിൻറെയും ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ച് അവ വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തുപോന്നു. ജനീവയിലുള്ള ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിൻറെ സംഭരണശാലകളിൽ, വിവിധരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും ദിനംപ്രതി വന്നുചേർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന "യുദ്ധതടവുകാർക്ക്" എന്നടയാളപ്പെടുത്തിയ പാർസലുകളും, നൂറുകണക്കിനു വളണ്ടിയർമാർ തരംതിരിക്കുകയും യൂറോപ്പിൻറെ നാനാഭാഗത്തുമുള്ള തടങ്കൽത്താവളങ്ങളിലേയ്ക്കു കപ്പൽമാർഗ്ഗവും, തീവണ്ടിമാർഗ്ഗവും, ലോറികളും വഴിയായും അയക്കാൻ തയ്യാറാക്കിനിർത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ജർമ്മനിയിൽ അമ്പതു റെഡ്ക്രോസ്സ് ലോറികളും, ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും, മരുന്നുകളും, വസ്ത്രവും, വായിക്കാനുള്ള പുസ്തകങ്ങളും, മാസികകളും തുടങ്ങിയവയും അടങ്ങിയ പെട്ടികളും ഓരോ പ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു വിതരണം ചെയ്യുന്നതിൽ സദാ വ്യാപൃതമായിരുന്നു. ഓരോ ആഴ്ചയും, ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് മുഖേന, അമേരിക്കൻ ഗവർമ്മെണ്ട്, യൂറോപ്പിൽ തടവിലാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഓരോ അമേരിക്കൻ തടവുകാരനും പതിനൊന്നു റാത്തൽ തൂക്കമുള്ള ഓരോ പാർസൽ അയച്ചുകൊടുത്തി

രുന്നു; തടവിൽ കഴിയുന്ന അമേരിക്കക്കാരായ സിവിലിയന്മാർക്ക് ഒന്നിടവിട്ട ആഴ്ചകളിലും ഇങ്ങനെ പാർസലുകൾ എത്തിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് മുഖേന ഇങ്ങനെ നാലുകോടിയിലധികം പാർസലുകൾ യുദ്ധത്തടവുകാർക്കും സിവിലിയൻ തടവുകാർക്കും എത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു—നാലായിരമോ അയ്യായിരമോ റെഡ് ക്രോസ്സ് വളണ്ടിയർമാരുടെ സേവനം ഈ ജോലിക്കു് ആവശ്യമായിത്തീർന്നിരുന്നു.

ജനീവയിലുള്ള ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിൻെറ വിപുലീകരിക്കപ്പെട്ട ആഫീസുകളിൽ വളണ്ടിയർമാരായ നിരവധി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, ഓരോ മാസവും വന്നും പോയുംകൊണ്ടിരുന്ന ഇരുപതുലക്ഷത്തോളം കത്തുകളും കമ്പികളും കൈകാര്യംചെയ്യുന്നതിൽ സഹായിച്ചുപോന്നു. യുദ്ധത്തടവുകാർ സിവിലിയൻ തടവുകാർ, യുദ്ധം കാരണം നാടും വീടും ഇല്ലാതായവർ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ആളുകളെപ്പറ്റി എല്ലാ വിവരങ്ങളും ശേഖരിച്ചു് വിപുലമായ ഒരു 'കാർഡ് ഇൻഡക്സ്' വ്യവസ്ഥയണ്ടാക്കുന്നതിൽ മുഴുകിയിരിക്കയായിരുന്നു മറെറാരുകൂട്ടം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ. ജനീവയിൽ തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന അത്തരം ഇരുന്നൂറിലുപ്പതുലക്ഷം കാർഡുകളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി, ആയിരക്കണക്കിനു് യുദ്ധത്തടവുകാർക്കു് തങ്ങളുടെ സൈനിക യൂനിറുകളിൽ തിരിച്ചെത്താൻ കഴിഞ്ഞു, സ്വന്തം നാട്ടിൽനിന്നും പുറംതള്ളപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്നു് അകന്നു് ഒറെറപ്പെട്ടുപോയിരുന്ന ആയിരം കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കു് വീണ്ടും ഒന്നിച്ചുചേരാനും ഈ കാർഡുകൾ സഹായകമായിത്തീർന്നു.

ദേശീയസംഘടനകൾക്കു് സ്വന്തമായി കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ കഴിവുള്ള എല്ലാ കാര്യങ്ങളും, ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ് ക്രോസ് സന്തോഷപൂർവ്വം അവക്കുതന്നെ വിട്ടുകൊടുത്തു. യുദ്ധകാല റെഡ്ക്രോസ് പ്രവർത്തനമെന്നുകേട്ടാൽ അമേരിക്കക്കാർക്ക് ഓർമ്മവരുന്നതു് ശത്രുക്കളുടെ വെടിവയ്പിന്നിടയിൽപ്പോലും

സുധീരം കടന്നുചെന്നു് സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിരുന്ന അമേരിക്കൻ റെഡ്ക്രോസു് മെഡിക്കൽ യൂനിററിന്റെയും ആംബുലൻസു് കോറിന്റെയും പ്രവർത്തനവും, സൈനികത്താവളങ്ങളോടും അക്ഷീണമായി ചുററിയടിച്ചു് വിനോദപ്രകടനങ്ങളും നടത്തിയിരുന്ന സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനവും, വിശേഷിച്ചു് സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്ന പട്ടാളക്കാർക്കു് ഇടയ്ക്കുകിലും അല്പം ഉന്മേഷം പകർന്നുകൊടുക്കാനായി സന്തോഷപൂർവ്വം ബുദ്ധിമുട്ടുകളും സഹിച്ചുകൊണ്ടു് കാപ്പിയും കേയ്ക്കും വിതരണം ചെയ്തിരുന്ന പെൺകുട്ടികളുടെ പ്രവർത്തനവും ആയിരുന്നു. പക്ഷെ യുദ്ധകാലപരിതസ്ഥിതികാരണം, ദേശീയ റെഡ്ക്രോസു് സംഘടനകളുടെ കഴിവുകൾക്കതീതമായിരുന്ന ചുമതലകളെല്ലാംതന്നെ, ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസു് സ്വയം ഏറെറടുത്തു.

യുദ്ധകാലത്തെ ഉപരോധപ്രവർത്തനങ്ങൾകൊണ്ടും, യുദ്ധകാലമായിരുന്നതിനാൽ വിളവെടുപ്പു് നടത്താൻ കഴിയാതിരുന്നതുകൊണ്ടും, കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലെ ജനങ്ങൾ ഗത്യന്തരമില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെടാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അവർ പട്ടിണി കിടക്കേണ്ടിവരുന്നതു ഒഴിവാക്കാൻവേണ്ടി ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസു് വൻതോതിലുള്ള പരിശ്രമങ്ങളേറെറടുത്തു. മനുഷ്യസേവനനിരതരായ മറെറ സംഘടനകളോടൊപ്പം റെഡ്ക്രോസ്സ് മരുന്നുകളും അവശ്യമായ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും അങ്ങോട്ടെത്തിച്ചു. ഗ്രീസിൽ, ഒരൊററ മാസംകൊണ്ടു് അവിടത്തെ വിശന്നുവലഞ്ഞ കുട്ടികൾക്കു് രണ്ടരലക്ഷം പാത്രം സൂപ്പു് വിതരണംചെയ്യാൻ ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസു് പ്രവർത്തകർക്കു് കഴിഞ്ഞു. ശത്രുരാജ്യങ്ങളിലെ കപ്പലുകൾക്കു് ഭദ്രമായി കടന്നുവരാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയുമില്ലാതായപ്പോൾ, ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസു്, വലിയ റെഡ്ക്രോസു് ചിഹ്നങ്ങളോടുകൂടിയ, തങ്ങളുടെ സ്വന്തം കപ്പൽവ്യൂഹം ഏർപ്പെടുത്തി. ഈ കപ്പലുകൾ വഴി, യൂറോപ്പിൽ പട്ടിണികിടക്കുകയായിരുന്ന സ്ത്രീകൾക്കും കുട്ടികൾക്കും വൃദ്ധന്മാർക്കും ആയിരമായിരം ടൺ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളെത്തിച്ചുകൊടുക്കാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞു.

റെഡ്ക്രോസ്സ് ചിഹ്നം പ്രതിനിധീകരിച്ചിരുന്ന മഹത്തായ ഉദ്ദേശ്യം രാഷ്ട്രങ്ങളും അംഗീകരിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടാണ്, മുറിവേറ്റവരും തടവിൽ കഴിയുന്നവരുമായ പട്ടാളക്കാരെയും, യുദ്ധംകൊണ്ട് ദുരിതങ്ങളനുഭവിച്ചിരുന്ന സിവിലിയന്മാരെയും സഹായിക്കാൻ റെഡ്ക്രോസ്സിനു സാധിച്ചതു്. ഓരോ റെഡ്ക്രോസ്സ് പ്രവർത്തകന്റെയും ലക്ഷ്യം യുദ്ധത്തിന്നിരയായവരെ, അവരേതു രാജ്യക്കാരാണെന്നോ, അവരുടെ വിശ്വാസങ്ങളെന്താണെന്നോ പരിഗണിക്കാതെ, സഹായിക്കുക എന്നതുമാത്രമായിരുന്നു. യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ചവനെന്നോ തോറ്റവനെന്നോ ഒരു പരിഗണനയും ഇല്ല; മനുഷ്യജീവിയുടെ വില—അതാണ് പ്രധാനമായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്.

തന്റെ ജീവിതകാലത്തു് ഒരു അപ്രായോഗികജീവിയായി പലരും കണക്കാക്കിയിരുന്ന ഹെൻറി ഡ്യൂനാന്റ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠവിശ്വാസത്തോട്ടുകൂടിയ സ്വപ്നങ്ങളെപ്പോലും കവച്ചുവയ്ക്കുന്ന ഇത്തരം മനുഷ്യസേവനപ്രവർത്തനങ്ങളെപ്പറ്റി എത്രയാളും ശ്ലാഘിക്കുമായിരുന്നു! ഇന്റർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിനു് രണ്ടുതവണ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നല്കാൻ തീരുമാനിച്ച നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിറ്റിയുടെ നടപടിയിൽ അദ്ദേഹം അത്യധികം ആഹ്ലാദിച്ചേനേ. അക്കാലത്തെ പത്രറിപ്പോർട്ടുകൾ വച്ചുനോക്കുകയാണെങ്കിൽ, ലോകമെങ്ങും ആയിരമായിരം ആളുകൾ അതുപോലെ ആഹ്ലാദിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

"ഒരുലക്ഷത്തിനാല്പതിനായിരംപേർക്ക് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ലഭിച്ചു," ഒരു അമേരിക്കൻ വാർത്താവാരിക 1947 നവംബർ 10-ാംതീയതി പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി.

"അമേരിക്കയിലെയും ബ്രിട്ടനിലെയും സൊസൈറ്റി ഓഫ് ഫ്രൻഡ്സ് എന്ന സംഘടനയിലെ അംഗങ്ങളാണവർ; സഹായം ആവശ്യമുള്ളവരും, രോഗംകൊണ്ട് വലഞ്ഞവരും, മറ്റു തരമായ ജനങ്ങളുടെനേർക്ക് അവർ കൈക്കൊണ്ട താല്പര്യപൂർവ്വമായ സമീപനം കാരണമായി, ഫിലാഡെൽഫിയയിലും ലണ്ടനിലുമുള്ള അവരുടെ സർവീസ് കമ്മിറ്റികൾക്ക് 38,920 ഡോളർ സമ്മാനംലഭിച്ചിരിക്കുന്നു."

ഇങ്ങനെ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു വസ്തുതയോടുകൂടിയാണ്, ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിന് ഒരു പ്രാവശ്യം നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നൽകിയതിനുശേഷം, വെറും രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് മറ്റൊരു സംഘടനയ്ക്ക് അതേ സമ്മാനം നല്കിയിരിക്കുന്നവിവരം പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടത്. കൂടുതൽ കൃത്യമായി പറഞ്ഞാൽ, ഒരു സംഘടനയുടെ രണ്ടു വിഭാഗങ്ങൾക്കാണ് പ്രസ്തുത സമ്മാനം ലഭിച്ചത്; 'അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റി'ക്കും, 'സർവീസ് കൗൺസിൽ ഓഫ് ദി ബ്രിട്ടീഷ് സൊസൈറ്റി ഓഫ് ഫ്രൻഡ്സി'നും ഒന്നിച്ച് സമ്മാനം നല്കുകയാണുണ്ടായത്.

സൽപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 'ഫ്രൻഡ്സ്', അഥവാ കേവക്കർമാർ, നേടിയിട്ടുള്ള പ്രശസ്തി, അതിൻറെ അംഗസംഖ്യയുമായി യാതൊരുതരത്തിലും പൊരുത്തപ്പെടാത്തതു വലുതാണ്. മുന്നൂറു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞിട്ടും, ഇന്നു താരതമ്യേന ചെറിയൊരു മതവിഭാഗമാണവർ; അതിൽ ഭൂരിപക്ഷമാളുകളും അമേരിക്കയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലുമായി ഒതുങ്ങിക്കഴിയുകയാണ്. വില്യം പെൻ എന്ന ആളാണ് ഫ്രൻഡ്സ്മതം ആദ്യമായി അമേരിക്കയിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുവന്നതു; ഇൻഡ്യന്മാരിൽനിന്നും ഭൂമിവാങ്ങിയപ്പോഴും അദ്ദേഹം പ്രസ്തുത മതതത്വങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും, അവരുമായി ഒരു സമാധാനസന്ധിയുണ്ടാക്കി, "സാഹോദര്യസ്നേഹത്തിൻറെ നഗരം" അവിടെ പണിയുകയുംചെയ്തു. സമാധാനത്തിൻറെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൻറെയും സൗഹാർദ്ദത്തിൻറെയും

മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി ഒരു നല്ല ലോകം സൃഷ്ടിക്കുക എന്ന ഫ്രൻഡ്സ് മതക്കാരുടെ ആശയത്തിനു് അമേരിക്കയിലെ കൊളോണിയൽ ജീവിതത്തിലും ആദ്യകാല ഫെഡറൽ ജീവിതത്തിലും പ്രകടമായ സ്വാധീനശക്തി ചെലുത്താൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. മതപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അമേരിക്കൻ ഭരണഘടനയിലുൾക്കൊള്ളിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പല വിലയേറിയ വാശ്വാനങ്ങളും, ക്വേക്കർമാരുടെ സ്വാധീനഫലമാണെന്നു് കാണാൻകഴിയും.

മറ്റുള്ളവരെ അപേക്ഷിച്ചു്, ക്വേക്കർമാർ വളരെ കുറച്ചു മാത്രം സംസാരിക്കുകയും വളരെയധികം പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കൂട്ടരാണെന്നു് പറയപ്പെട്ടുന്നു; എന്നാൽ തങ്ങളുടെ വിശ്വാസങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസംഗിക്കുന്നതിൽ അവർ ഒരിക്കലും മടികാണിച്ചിട്ടില്ല. മനുഷ്യത്വം, സഹോദര്യം, നീതി എന്നീ ആദർശങ്ങളിൽ അവക്കുള്ള വിശ്വാസംകാരണം, അടിമത്തസമ്പ്രദായം ഒരു തെറ്റായ കാര്യമാണെന്നു് വളരെപ്പേർ അംഗീകരിച്ചുതുടങ്ങുന്നതിനു് എത്രയോ മുമ്പുതന്നെ, അവർ അടിമത്തത്തിനെതിരായി പ്രസംഗിക്കുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നിരുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കു് തുല്യാവകാശം നല്കുക എന്ന ആശയത്തെപ്പറ്റി കേട്ടുതുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ അവർ അതിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു; ജയിൽപരിഷ്കരണത്തിനുവേണ്ടിയും മാനസികരോഗികൾക്കു് വൈദ്യസഹായം നല്കുന്നതിനുവേണ്ടിയും നല്ലനിലയ്ക്കുള്ള പൊതുവിദ്യാഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടിയും, വളരെയധികംപേരും ഇതിന്റെയൊക്കെ ആവശ്യകത മനസ്സിലാക്കിത്തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ, അവർ പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു.

എക്കാലത്തും ഫ്രൻഡ്സ് യുദ്ധത്തെ എതിർത്തുപോന്നിട്ടുണ്ടു്. ജനങ്ങളെ അജ്ഞതയിൽനിന്നും ഭയത്തിൽനിന്നും, വിദ്വേഷത്തിൽനിന്നും, അസഹിഷ്ണുതയിൽനിന്നും സ്വതന്ത്രരാക്കിത്തീർത്തുന്നു് സ്നേഹത്തിന്റെ സത്ത വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരികയെ

ണെങ്കിൽ, യുദ്ധത്തിനു കാരണമായിത്തീരുന്ന പരിതസ്ഥിതികൾ ക്രമേണ മാഞ്ഞുപോവുകയും യുദ്ധംതന്നെ അപ്രത്യക്ഷമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുമെന്നു് അവർ വിശ്വസിച്ചുവരുന്നു. കേവലം വാക്കുകൊണ്ടുമാത്രമല്ലാതെ, അതിലുപരി സ്വന്തം മാതൃകകൊണ്ടു്, സൗഹാർദ്ദപരമായ ജീവിതരീതി എങ്ങനെയുള്ളതാണെന്നു് പ്രകടമായി കാണിച്ചുതരാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. സേവനമാണു് അവരുടെ മതത്തിന്റെ പ്രധാനപ്രമാണം. സഹായം എവിടെ ആവശ്യമായിരിക്കുന്നുവോ അവിടെ അതു നല്കുന്നായി, മതം, വംശം, ദേശീയത എന്നീ പരിഗണനകളൊന്നുംകൂടാതെ, ഫ്രൻഡ്സ് കടന്നുചെല്ലുന്നു.

ജനസേവനമെന്ന തങ്ങളുടെ ആദർശം കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന്നായി 1850-ൽ ബ്രിട്ടീഷ് കേവകർമാർ ലണ്ടൻ സർവീസ് കൗൺസിൽ സ്ഥാപിച്ചു. സാഹോദര്യം പ്രായോഗികമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനും ദുരിതമനുഭവിക്കുന്നവർക്കു് ആശ്വാസം നൽകുന്നതിനുമായി, ആത്മസമർപ്പണം ചെയ്ത പ്രവർത്തകന്മാർ യൂറോപ്പിലും ഏഷ്യയിലുമുള്ള പല രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും പോയി. മതപരിവർത്തനം ചെയ്യാൻ അവരൊരിക്കലും ശ്രമിച്ചിരുന്നില്ല; തങ്ങളുടെ മതവിശ്വാസങ്ങളനുസരിച്ചു ജീവിക്കുന്നതിനാണു് അവർ ശ്രദ്ധിച്ചതു്. അവർ വളരെയധികം ബുദ്ധിയുള്ളവരും, ആത്മാർത്ഥതയുള്ള സുഹൃത്തുക്കളും, പ്രായോഗിക മനസ്സുള്ളവരും ആയിരുന്നതിനാൽ, ഒട്ടുവളരെ കാര്യങ്ങൾ അവർക്കു ചെയ്യുതീർക്കാനും കഴിഞ്ഞു. ക്രിമിയൻ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതു തടയാൻ ഫ്രൻഡ്സ് നടത്തിയിരുന്ന എല്ലാ പരിശ്രമങ്ങളും പരാജയപ്പെടുകയും യുദ്ധം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, ബ്രിട്ടീഷ് നാവികസേനയുടെ ആക്രമണത്തിനു വിധേയമായ റഷ്യൻതുറമുഖങ്ങളിലേയ്ക്കു സർവീസ് കൗൺസിൽ ഒരു ദുരിതാശ്വാസസംഘത്തെ അയക്കുകയുണ്ടായി. മാറ്റു പല തരത്തിലും നിരവധി വിപത്തുകളിൽ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കൗൺസിൽ കാരുണ്യംനിറഞ്ഞ ആശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തിപ്പോന്നി

ട്ടുണ്ട്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധക്കാലത്തു് അതിലെ അംഗങ്ങളും, തങ്ങൾക്കു പ്രവേശനം അനുവദിച്ചിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലേക്കെല്ലാം ചെന്നെത്തുകയും, യുദ്ധത്തിന്നിരയായി ദുരിതമനുഭവിക്കുന്ന എല്ലാവരെയും ആശ്വസിപ്പിക്കാനും സഹായിക്കാനും അവിരാമമായി പ്രവർത്തിച്ചുവരികയും ചെയ്തിരുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷ് സർവീസ് കൗൺസിലിനെപ്പോലെതന്നെയുള്ള ഒരു സംഘടനയാണു് അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റി; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധക്കാലത്തു്, 1917-ലാണു് അതു രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടതു്. തങ്ങളുടെ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു്, വീട്ടുവീഴ്ചകൾക്കൊന്നും തയ്യാറില്ലാതെ ജീവിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന അമേരിക്കൻ ക്വേക്കർമാർക്കു്, പ്രസ്തുത യുദ്ധകാലത്തു് ജീവിതം തീരെ സുഖകരമായിരുന്നില്ല. യുദ്ധത്തോടു് മതപരമായ എതിർപ്പുള്ള ആളുകളെയും നിർബ്ബന്ധിച്ചു പട്ടാളത്തിൽ ചേക്കണമെന്നും, യുദ്ധംചെയ്യുന്നതിനല്ലാതെയുള്ള മറ്റു സൈനികസേവനങ്ങൾക്കു് അവരെ നിയോഗിക്കാവുന്നതാണെന്നും കോൺഗ്രസ്സു് ഒരു ചട്ടമുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള സേവനമാണെങ്കിൽപ്പോലും അതു് യുദ്ധയത്നത്തെ സഹായിക്കുന്ന ഒന്നാണെന്നു് ഫ്രൻഡ്സ് വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട പലരും വിശ്വസിച്ചിരുന്നു; അവർ ഗവൺമെണ്ടു കല്പനയെ അനുസരിക്കാൻ കൂട്ടാക്കിയതുമില്ല. ഇതിന്റെ ഫലമായി അഞ്ഞൂറിലധികം "മനസ്സാക്ഷിക്കുത്തുകൊണ്ടു യുദ്ധത്തെ എതിർക്കുന്നവർ" കഠിനതടവിനു ശിക്ഷിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി; അവഹേളനങ്ങൾക്കും ക്രൂരമായ പെരുമാറ്റത്തിനും അവർ പലപ്പോഴും പാത്രമായിരുന്നു. ഒടുക്കം, ഇങ്ങനെ "മനസ്സാക്ഷിക്കുത്തുകൊണ്ടു് യുദ്ധത്തെ എതിർക്കുന്നവരെ" അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയെ ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കാൻ, പുതുതായാരംഭിച്ച പ്രസ്തുത സംഘടനയുടെ അദ്ധ്യക്ഷൻ ഡോക്ടർ റൂസഫ് എം. ജോൺസ്, പ്രസിഡണ്ടു് വിൽസണെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചു. അങ്ങനെ ചെയ്തപ്പോൾ, യുദ്ധംചെയ്യുന്നതിനായാലും അല്ലെങ്കിലും, ഒരു

തരത്തിലും സൈനികസേവനത്തിനും തയ്യാറല്ലെന്നു പറഞ്ഞിരുന്ന ഈ ആളുകളും, തങ്ങളും ഭീരുക്കളല്ല, എതു വിഷമംപിടിച്ചതും അസന്തുഷ്ടവുമായ ഏതു ജോലിയും ചെയ്യാൻ ഭയപ്പെടുന്നവരുമല്ല എന്നു തെളിയിച്ചുകൊടുത്തു. ഇംഗ്ലീഷ് ഫ്രൻഡ്സിന്റെ 'വാർ വിക്ടിംസ് കമ്മിറ്റി'യോടും അമേരിക്കൻ റെഡ് ക്രോസ്സിനോടുമൊപ്പം ഫ്രാൻസിൽ പോയി സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനും ഒരു അമേരിക്കൻ കേപ്പക്കർ യൂനിറ്റ് രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടു. അവിടെവച്ച് ഈ കേപ്പക്കർ യുവാക്കൾ ബോംബ് വീണു തകർന്ന ആശുപത്രികൾ പുതുക്കിപ്പണിയുകയും, വെടിവയ്പ് നടക്കുന്നതിനിടയിൽപോലും റോഡുകൾ പണിയുകയും, മുറിവേറ്റവരെയും രോഗബാധിതരെയും ശുശ്രൂഷിക്കുകയും, പട്ടിണികിടക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് ഭക്ഷണംനല്കുകയും, വിളവുകൾ കൃഷിചെയ്യുകയും മറ്റും ചെയ്തു. ഏതു ജോലിയും, എതു താഴ്ന്നതായാലും ശരി, സന്തോഷപൂർവ്വം അവർ ഏറ്റെടുത്തിരുന്നു.

അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയുടെ ആദ്യം—എവിടെയുമുള്ള ദുരിതമനുഭവിക്കുന്ന ജനങ്ങളെ സഹായിക്കൽ—കേപ്പക്കർമാരല്ലാത്ത പലർക്കും ആകർഷകമായിത്തോന്നി. താമസിയാതെ 'സൊസൈറ്റി ഓഫ് ഫ്രൻഡ്സി'ന്റെ അംഗങ്ങളോടൊപ്പം, മറ്റു മതവിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട സന്നദ്ധസ്സുള്ളവരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരും പ്രവർത്തനത്തിന്നിറങ്ങി. അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയുടെ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ പണം അധികവും കേപ്പക്കർമാരല്ലാത്തവരാണ് സംഭാവനചെയ്തിരുന്നതു്. ഫ്രൻഡ്സ് പ്രായോഗികമനസ്സുള്ളവരും ഈശ്വരവിശ്വാസമുള്ളവരുമായ ആളുകളാകയാൽ, തങ്ങൾ സംഭാവനയായിനല്കുന്ന പണം മുഴുവൻ അവർ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുമെന്നു് മതാക്കൾക്കറിയാമായിരുന്നു. ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തകരിൽ അധികംപേരും ശമ്പളം പറ്റിയിരുന്നില്ല; മേൽനാട്ടത്തിനും മറ്റും പണം തീരെ ആവശ്യമായിരുന്നില്ല; എല്ലാംതന്നെ ഏറ്റവുമധികം പണച്ചിലവു കുറഞ്ഞ രീതിയിലാണ് നടത്തിവന്നിരുന്നതു്.

ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധം ആവശ്യമാക്കിത്തീർത്ത എല്ലാ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും മുൻപന്തിയിൽ അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവ്വീസ് കമ്മിറ്റിയും ബ്രിട്ടീഷ് കൗൺസിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. അമേരിക്കൻ റിലീഫ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായ ഹെർബർട്ട് ഹൂവർ, പട്ടിണികിടക്കുന്ന ജർമ്മൻകുട്ടികൾക്കു ഭക്ഷണമെത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്ന പ്രമുഖതലയും അതിനുവേണ്ട പണവും അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവ്വീസ് കമ്മിറ്റിയെയാണേല്പിച്ചതു്; 1921, 1922, 1924 എന്നീ വർഷങ്ങളിൽ അവർ ഈ ജോലി ഭംഗിയായി നിറവേറ്റുകയും ചെയ്തു. സർവ്വീസ് കമ്മിറ്റി ആരംഭിച്ചിട്ടു് ഏഴുകൊല്ലം പൂർത്തിയാവുന്നതിനു മുമ്പു് രണ്ടരക്കോടി ഡോളർ ചിലവുള്ള ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളാണു് അവർ ഏറെറടുത്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു; അറുപതുകോടിയിലധികം ജനങ്ങൾക്കു് ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും മറ്റു് അവശ്യസാധനങ്ങളും വിതരണംചെയ്യുന്ന പ്രസ്തുത ജോലിയിൽ, സർവ്വീസ് കമ്മിറ്റിയുടെ അനുവർത്തകന്മാരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ, അമ്പതിനായിരം മുതൽ അറുപതിനായിരം വരെ യൂറോപ്യന്മാർ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ഫ്രൻഡ്സ് ചെല്ലുന്നിടത്തെല്ലാം, അവർ തങ്ങളുടെ ലളിതമായ മനുഷ്യസ്നേഹവും സൗഹാർദ്ദവുംകൊണ്ടും, സഹായസഹകരണങ്ങളും അക്ഷീണമായ പരിശ്രമവുംകൊണ്ടും യുദ്ധത്തിന്റെ മുറിവുകളും ഉണക്കാൻ സഹായിച്ചുപോന്നു.

രണ്ടു ലോകമഹായുദ്ധങ്ങൾക്കുമിടയിൽ അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവ്വീസ് കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം നാനാപ്രകാരേണയും വർദ്ധിച്ചുവന്നു. അതിന്റെ ജനയിതാവായ റൂഫസ് ജോൺസ് ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു: "1917-ലെ നിണ്ണായകമായ പ്രതിസന്ധിഘട്ടത്തിൽ ആരും സപ്നംകണ്ടിരിക്കാനിടയില്ല, ഞങ്ങൾ പത്തുലക്ഷം ജർമ്മൻകുട്ടികൾക്കു് ഭക്ഷണമെത്തിച്ചുകൊടുക്കുമെന്നു്; റഷ്യയിലേയ്ക്കു് വണ്ടികണക്കു നിറയെ കോഡ്ലിവർ ഓയിൽ കൊണ്ടെത്തിക്കുമെന്നു്; പോളണ്ടിൽ കൃഷിക്കാ

ക്കുവേണ്ടി നിലയുറപ്പുകൊടുക്കുകയും ഒടെഫോയ്ഡിനെതിരായി സമരംചെയ്യുകയും ചെയ്യുമെന്നു"; സെർബിയയിൽ വീടുകളും പുതുക്കിപ്പണിയുകയും തരിശുനിലങ്ങളിൽ പുതുതായി കൃഷിയിറക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു"; ആസ്ത്രിയയിൽ ദീർഘകാലം നീണ്ടുനിന്ന സ്നേഹത്തിന്റെ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുമെന്നു"; അമേരിക്കയിലെ കല്ക്കരിഖനി പ്രദേശങ്ങളിൽ ആയിരമായിരം കുട്ടികളുടെ വളർത്തമ്മമാരും വളർത്തച്ഛന്മാരുമായിത്തീരുമെന്നു"; സ്പെയിനിൽ ആഭ്യന്തരയുദ്ധത്തിലേപ്പെട്ടിരുന്ന ഇരുവിഭാഗങ്ങളിലേയും കുട്ടികൾക്കു ദുരിതാശ്വാസമെത്തിക്കുമെന്നു"; അമേരിക്കയുടെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും അധിവസിച്ചുവരുന്ന ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിലും മനസ്സാക്ഷിയിലും ഈ കാലഘട്ടങ്ങളിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രശ്നം സജീവമായി കുടിയിരുത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞു, പുതിയതരം സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങളും ഞങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുമെന്നും ആരും കരുതിയിരിക്കയില്ല." മുപ്പതാമാണ്ടുകളിൽ വലിയ പ്രാധാന്യം നല്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഈ "പുതിയതരം സമാധാനപ്രവർത്തന"ങ്ങളിൽ 'പീസ' കാരവാൻ'കളും' സമ്മർ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്സ് ഓഫ് ഇൻറർനാഷനൽ റിലേഷൻസും, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള മറ്റു വിദ്യാർത്ഥിസപ്രവർത്തനങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഫ്രൻസിനു് സ്വാർത്ഥതാല്പര്യം ഒട്ടുംതന്നെ ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടു്, മറ്റുള്ളവർ ഗതിമുട്ടിനിന്നിരുന്ന പരിതസ്ഥിതികളിൽ സഹായവുമായി കടന്നുചെല്ലാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഫാറ്റർ ജർമ്മനിയിലുള്ള ജൂതന്മാർക്കെതിരെ നിഷ്ഠുരമായ നടപടികളും കൈക്കൊണ്ടപ്പോൾ, ഏതാനും ഫ്രൻസംഗങ്ങളും ബർളിനിലേയ്ക്കു ചെന്നു. ഔദ്യോഗികമായ ചട്ടവട്ടങ്ങൾകൊണ്ടു് ഉണ്ടായേയ്ക്കാവുന്ന കാലതാമസം ഒഴിവാക്കാനായി അവർ നേരിട്ടു്, സർവ്വരും ഭയപ്പെട്ടിരുന്ന ഗെസ്റ്റാപ്പോ കേന്ദ്രത്തിലേയ്ക്കാണു് ചെന്നതു്. "ഞങ്ങളും ഏതെങ്കിലും ഗവണ്മെണ്ടിന്റെയോ, അന്താരാഷ്ട്രീയ സംഘടനയുടെയോ, മതവിഭാഗത്തിന്റെയോ പ്രതിനിധികളല്ല; ഒരുതരത്തിലുള്ള പ്രചാരവേലയിലും ഞങ്ങൾക്കു താ

ല്ലായുമില്ല,'' ജർമ്മൻ പോലീസ്സിനോട് അവർ പറഞ്ഞു: ''ലോക മഹായുദ്ധം അവസാനിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ജർമ്മനിയിലേയ്ക്കു വരികയും ജർമ്മൻകുട്ടികൾക്കു ഭക്ഷണംനല്കുന്ന പരിപാടികൾക്കു നേതൃത്വം വഹിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. യുദ്ധാനന്തരം വിയന്നയിൽ ആദ്യം ചെന്നെത്തിയതു ഞങ്ങളായിരുന്നു; ഞങ്ങൾ എണ്ണൂറു പശുക്കളെ അവിടേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോവുകയും ആശുപത്രികളിൽ കിടക്കുന്ന കുട്ടികൾക്കു പാൽ വിതരണംചെയ്കയും ചെയ്തു; ആശുപത്രികളിൽ രോഗത്തിക്കുന്നതിനുള്ള കല്ലുരിയും ഞങ്ങൾ വിതരണംചെയ്തിരുന്നു. ഇവിടെ കാണപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരുടെ കഴപ്പുങ്ങൾക്കു് ആരെയാണു കുറ്റപ്പെടുത്തേണ്ടതെന്നു് ഞങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്നില്ല; വിധിയെഴുതാനോ വിശകലനം ചെയ്യാനോ അല്ല ഞങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നതു്, മനുഷ്യന്റെ ക്ഷേമം വളർത്തുകയും ദുരിതം ലഘൂകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് ഞങ്ങളെക്കൊണ്ടു് എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻപറ്റുമോ എന്നന്വേഷിക്കുന്നതിനാണു്.'' അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഫ്രൻഡ്സിനു് എവിടെ വേണമെങ്കിലും പോകാനും, ആരോടും സംസാരിക്കാനും, യാതൊരു വിധേചനവും കൂടാതെ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്താനും അനുവാദം ലഭിച്ചിരിക്കുന്നതായി ഗെസ്റ്റപ്പോ, ജർമ്മനിയിലുള്ള എല്ലാ പോലീസുസ്റ്റേഷനിലേയ്ക്കും കമ്പിയടിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതുവരെ നാസിരാജ്യത്തിലുള്ള ജൂതന്മാർക്കു് ഫ്രൻഡ്സ് സഹായം നൽകിപ്പോരുകയുണ്ടായി.

ഈ യുദ്ധകാലത്താണു് അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റിയും, ബ്രിട്ടീഷ് ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കൗൺസിലും അവരുടെ മുഴുവൻ കഴിവുകളും പ്രകടമാക്കിയതു്. ഇപ്രാവശ്യം മനസ്സാക്ഷിക്കുത്തുകൊണ്ടു യുദ്ധത്തെ എതിക്കുന്നവരെ സൈനികസേവനത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞുനിൽക്കുന്നതിനും, അതിനു പകരം തൊഴിൽകൃാമ്പുകളിൽ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനും അമേരിക്കൻ കോൺഗ്രസ്സ് അനുവദിച്ചിരുന്നു. തൊഴിൽകൃാമ്പുകളിൽ കൃഷി

പ്പണി, നിരത്തുപണി മുതലായി സിവിലിയൻ വിഭാഗത്തിനു പ്രയോജനപ്പെട്ടുന്ന ജോലികളാണു് അവർക്കു ചെയ്യാനുണ്ടായിരുന്നതു്. അവർ ഗവണ്മെണ്ടു് നിർദ്ദേശിച്ച ജോലി ചെയ്യുകയായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അവർക്കു് തങ്ങളും ഭക്ഷണവും നൽകേണ്ടി വരും എന്നാണു് ഗവണ്മെണ്ടു് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതു്. പക്ഷെ അവരെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുമാറു്, മറ്റു സ്ഥാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടു യുദ്ധത്തെ എതിർക്കുന്ന ഫ്രൻഡ്സംഗങ്ങളും, താമസിക്കാനുള്ള ബാരക്കുകളുമാത്രമേ തങ്ങളും സ്വീകരിക്കുകയുള്ളുവെന്നും, ഭക്ഷണച്ചിലവു മുഴുവൻ തങ്ങളും സ്വയമേവ വഹിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും നിർബ്ബന്ധംപിടിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്.

എല്ലാ ഫ്രൻഡ്സംഗങ്ങളും രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചിരുന്നില്ല. ചില ക്വേക്കർ യുവാക്കന്മാർ യുദ്ധഭാരം ധരിക്കാനും യഥാർത്ഥത്തിൽ യുദ്ധംചെയ്യാനും തയ്യാറായി. മറ്റുപലരും ആംബുലൻസ് കോറുകളിലും ആശുപത്രികളിലും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു; യുദ്ധരംഗത്തു് പൊരുതുന്നവരെപ്പോലെതന്നെ അവരും അപകടമേഖലയിലായിരുന്നു. ഫ്രൻഡ്സ് സൊസൈറ്റി അതിന്റെ അംഗങ്ങളോരോരുത്തരുടെയും മനസ്സാക്ഷിക്കനുസരിച്ചു് യുദ്ധകാലപരിതസ്ഥിതിയിൽ ഇച്ഛാനുസരണം പെരുമാറാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചിരുന്നു. യുദ്ധംചെയ്തിരുന്ന ആളുകളോടും, മെഡിക്കൽ യൂനിറ്റിൽ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിരുന്ന ആളുകളോടും, യുദ്ധത്തെ എതിർക്കുന്നവരുടെ കൂട്ടുകളിൽ ജോലിചെയ്തിരുന്ന ആളുകളോടും എല്ലാം തുല്യ ബഹുമാനത്തോടെയാണു് അവർ പെരുമാറിയിരുന്നതു്. യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതിനുള്ള കുറ്റം അധികവും തങ്ങൾതന്നെ ചുമലിലേറേണ്ടിയിരിക്കുന്നു, എന്നാണു് ഫ്രൻഡ്സ് പറഞ്ഞതു്; കാരണം, യുദ്ധം അസാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്ന പരിതഃസ്ഥിതികൾ സൃഷ്ടിക്കുക എന്ന തങ്ങളുടെ ഉദ്ദിഷ്ടലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിൽ തങ്ങൾ വിജയിച്ചിട്ടില്ല എന്നതുതന്നെ. യുദ്ധാനന്തരം യുദ്ധം വരുത്തിവച്ച കെടുപാടുകൾ തീർക്കുന്നതിനു് തങ്ങളാൽ കഴിവുള്ള

എല്ലാ സഹായങ്ങളും നൽകുന്നതിനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം തങ്ങളും ഏറ്റെടുക്കുന്നതാണെന്നു് അവർ പറഞ്ഞു.

അങ്ങനെതന്നെ അവർ പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. മനുഷ്യക്ഷേമത്തിലുള്ള അഗാധമായ താല്പര്യംനിമിത്തം അസാധ്യമായ ജോലികൾപോലും ഏറ്റെടുക്കാൻ അവർ തുനിഞ്ഞു—ഈ ജോലികൾ ചെയ്തുതീർക്കാനും അവർക്കു കഴിഞ്ഞു. തങ്ങളെ സഹായിച്ചുവരുന്ന ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു പകരം, ആ ജനങ്ങളോടൊപ്പം പ്രവർത്തിക്കുന്നതു് അവർ ഒരു ശീലമാക്കിത്തീർത്തു; ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കു പകരം ആതിഥേയന്മാരുടെ സമ്പ്രദായങ്ങൾ അവർ സ്വീകരിച്ചു. കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിൽ സ്വന്തം നാടും വീടും നശിച്ച ആളുകൾക്കിടയിൽ അവർ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും വസ്ത്രവും വിതരണംചെയ്യുകയായിരുന്നപ്പോൾ, ഒരാൾ അവരുടെ പ്രവർത്തനസമ്പ്രദായം വിവരിച്ചതു് ഇങ്ങനെയാണു്: "ഔത്സുക്യതയും സത്യസന്ധതയും സരളമായ പെരുമാറ്റവും കൊണ്ടിണങ്ങിയ അവരുടെ കറകളഞ്ഞ സമീപനസമ്പ്രദായം കാരണം, സാധനങ്ങളെല്ലാം കാര്യക്ഷമമായും ചിട്ടയോടുകൂടിയും വിതരണംചെയ്യുന്നതിൽ തദ്ദേശീയരായ ആയിരമായിരം ആളുകളുടെ സഹായം സമ്പാദിക്കുവാൻ ഒരു കൈപ്പിടിയിലൊതുങ്ങാവുന്ന ഈ പ്രവർത്തകർക്കു സാധിച്ചു."

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തെ തുടർന്നുവന്ന ഇരുളടഞ്ഞ നാളുകളിൽ ഫ്രൻഡ്സ് നടത്തിവന്ന ഭാവനാത്മകവും സൃഷ്ടിപരവുമായ സേവനങ്ങൾകൊണ്ടു് ആയിരമായിരമാളുകളുടെ ജീവൻ രക്ഷിക്കപ്പെടുകയും ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളുടെ ജീവിതം കൂടുതൽ പ്രകാശമാനമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. യൂറോപ്പിലെ പല നഗരങ്ങളിലും വീടുകളിൽ തീകൂട്ടാൻ വേണ്ടത്ര വിറകുണ്ടായിരുന്നില്ല; മഞ്ഞുകാലത്തെ തണുപ്പിൽ ആളുകൾ, അതുകൊണ്ടു്, വല്ലാതെ വിഷമിച്ചിരുന്നു. ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റി,

നഗരത്തിലെ ജനനിബിഡമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ഒഴിഞ്ഞ മുറികളും വാടകയ്ക്കെടുക്കുകയും അവയിൽ തീക്കുട്ടകയും ചെയ്തു; ആളുകൾക്ക് അവിടെ യഥേഷ്ടം കയറിച്ചെന്നു് തീകായുകയും ചെയ്യാമായിരുന്നു. കമ്പിളിനൂലും മെടച്ചിൽസൂചികളും അവർ വിതരണംചെയ്തു; സ്ത്രീകളും തങ്ങളുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളുംക്കു് സോക്സും സ്വറ്ററും മെടഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഉപയോഗിച്ചതുണികളും പുറത്തുകൊണ്ടുവന്നു് അവകൊണ്ടു് അവർ ഉപയോഗിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന വസ്ത്രങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു. തുകൽക്കഷണങ്ങളും ചെരുപ്പുകുത്തിയുടെ ആയുധങ്ങളും പുരുഷന്മാർക്കു് നൽകപ്പെട്ടു; അവകൊണ്ടു് കുടുംബാംഗങ്ങളുടെ ഷൂസു് കേടുപാടുകളും തീർത്തു് പുതുക്കിയെടുക്കാൻകഴിഞ്ഞു. ഉച്ചയ്ക്കു് നല്കപ്പെട്ടിരുന്ന നല്ലതും ചൂടുള്ളതുമായ സൂപ്പു്, പലക്കും അന്നേദിവസം ലഭിച്ചിരുന്ന പോഷകാംശമുള്ള ഒരേഒരാഹാരമായിരുന്നു. ഇതോ ഇതുപോലുള്ളതോ ആയ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളും ചുരുങ്ങിയതു് ഇരുപത്തിരണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലെങ്കിലും നടന്നുവന്നിരുന്നു; ഈ രാജ്യങ്ങളിലോരോന്നിലും ഈ പ്രവർത്തനം സൗഹാർദ്ദത്തിനും സമാധാനത്തിനുംവേണ്ടിയുള്ള യഥാർത്ഥ ശക്തിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

1947-ൽ നോബൽസമാധാനസമ്മാനം അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സു് സർവീസു് കമ്മിറ്റിക്കും സർവീസു് കൗൺസിൽ ഓഫ് ദി ബ്രിട്ടീഷു് സൊസൈറ്റി ഓഫ് ഫ്രൻഡ്സിനും കൂട്ടായി നൽകിയപ്പോഴും, നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിറ്റിയുടെ ഏകകണ്ഠമായ തീരുമാനമായിരുന്നു അതു്. നോർവീജിയൻ പാർലമെൻറിലെ ഒരംഗമാണു് ഈ നിർദ്ദേശം ആദ്യമായുന്നയിച്ചതു്—അദ്ദേഹം ഒരു 'ഫ്രൻഡു്' ആയിരുന്നില്ല; മറിച്ചു് ഇരുപതിലധികം വിശിഷ്ട വ്യക്തികളുടെ പേരുകൂടി നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരുന്നെങ്കിലും കമ്മിറ്റി ഒന്നടങ്കം അംഗീകരിച്ചതു് ആദ്യംപറഞ്ഞ നിർദ്ദേശമായിരുന്നു.

"എല്ലാംകൊണ്ടും സമഗ്രമായ ഒരു സമ്മാനം," ഒരു അമേരിക്കൻ പത്രം അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി; പത്രം തുടർന്നെഴുതി: "ക്ഷീണമെന്തെന്നറിയാത്ത ഈ ഫ്രൻഡ്സ് വലിയ ഒച്ചപ്പാടൊന്നുമില്ലാതെയും സ്ഥിരോത്സാഹത്തോടുകൂടിയും, സംഘട്ടനത്തെയും പട്ടിണിയെയും സമാധാനവും കാരുണ്യവുംകൊണ്ടും, ക്ഷുദ്രകീടങ്ങളും വരുത്തിവയ്ക്കുന്ന വിനാശത്തെയും മരണത്തെയും ആശ്വാസവും ജീവിതവുംകൊണ്ടും, മനുഷ്യന്റെ മനുഷ്യത്വം നശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിനെ വ്യക്തിപരമായ സ്നേഹം വീണ്ടെടുത്തുകൊണ്ടും, നേരിട്ടിട്ടുണ്ട്."

ഐക്യരാഷ്ട്രമധ്യസ്ഥൻ

റാൽഫ് ജോൺസൻ ബുഞ്ച് (1950)

1945 ഏപ്രിൽമുതൽ ജൂൺവരെ സാൻഫ്രാൻസിസ്കോയിൽ വച്ച് ഏറ്റവും അസാധാരണവും പ്രധാനപ്പെട്ടതുമായ ഒരു സമ്മേളനം നടക്കുകയുണ്ടായി. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തു നിന്നുമായി അമ്പത്തൊന്നു രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയസംഘടന രൂപീകരിക്കുന്നതിനായി അവിടെ എത്തിച്ചേർന്നിരുന്നു. ഫ്രാങ്ക്ളിൻ ഡിലാനോ റൂസ്വെൽട്ട്, 'ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങൾ' എന്നു നാമകരണംചെയ്ത പ്രസ്തുത സംഘടന, പഴയ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെക്കാൾ പ്രബലവും സുസ്ഥിരവുമായിത്തീരുമെന്നു് അവർ പ്രത്യാശിച്ചു. ഇരുപതുവർഷത്തെ സേവനത്തിനുശേഷം, രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തോടുകൂടി ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് നാമാവശേഷമായിത്തീർന്നിരുന്നു.

സാൻഫ്രാൻസിസ്കോസമ്മേളനത്തിനു് ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കുമുമ്പുതന്നെ, ചൈന, ഗ്രെയ്റ്റ് ബ്രിട്ടൻ, സോവ്യറ്റ് യൂനിയൻ, അമേരിക്ക എന്നീ നാലു രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ വാഷിങ്ടൺ, ഡി. സി.യിലുള്ള ഡംബാർട്ടൺ ഓക്സ് എസ്റ്റേറ്റിൽ സമ്മേളിക്കുകയും, പുതിയ സംഘടനയുടെ അടിസ്ഥാനപദ്ധതി യയ്യാറാക്കുകയുംചെയ്തിരുന്നു. ഈ ആസൂത്രണസമ്മേളനത്തിൽ അമേരിക്കൻ സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് കോർഡൽ ഹള്ളിന്റെ ഉപദേഷ്ടാക്കളിലൊരാളും, "സ്വയംഭരണാധികാരമില്ലാത്ത പ്രദേശ"ങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ വിദഗ്ധനായ ഒരു

നാല്പതുകാരനായിരുന്നു. 'ഓഫീസ് ഓഫ് സ്ട്രാറ്റജിക് സർവീസി'ൽനിന്നു് അടുത്തകാലത്തുമാത്രമാണു് ഡോക്ടർ റാൽഫ് ബുഞ്ചു്, സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ട്മെൻറിലേയ്ക്കു വന്നിരുന്നതു്. മുൻലാവണത്തിലായിരുന്നപ്പോഴും അദ്ദേഹം അമേരിക്കൻ സൈനികമേധാവികൾക്കു് ഉത്തരാഫ്രിക്കയിലുള്ള രാജ്യങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രധാനപ്പെട്ട വസ്തുസ്ഥിതിവിവരങ്ങളും നൽകിപ്പോന്നിരുന്നു; അമേരിക്കൻ സൈന്യത്തിനു് ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ ആക്രമണം നടത്താൻ ഈ വിവരങ്ങളും വളരെയധികം സഹായകമായി.

"ഈ മനുഷ്യൻ ഒരു സഞ്ചരിക്കുന്ന കൊളോണിയൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടാണല്ലൊ!" എന്നു് ഓ. എസ്. എസ്. മേധാവികളിലൊരാൾ അത്ഭുതംപ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പശ്ചാത്തലത്തിലേയ്ക്കു് ഒന്നു കണ്ണോടിച്ചാൽ ഇതെത്രകൊണ്ടോ ണെന്നു് തെളിയും. ലോസ് ആഞ്ജലസ്സിലെ കാലിഫോർണിയാ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നു്, വിദ്യാഭ്യാസകാലത്തെ ചിലവുകൾ മുഴുവൻ സ്വയം ജോലിചെയ്തു സമ്പാദിച്ച പണംകൊണ്ടു നിവർത്തിയ്ക്കേണ്ടിവന്നെങ്കിലും, ഓണേഴ്സ് ബിരുദം നേടിയ റാൽഫ് ബുഞ്ചു്, അതുകഴിഞ്ഞു് ബിരുദാനന്തരപഠനത്തിനു് ഹാർവാർഡ് സർവ്വകലാശാലയിലേയ്ക്കാണു് പോയതു്; അവിടെ രാഷ്ട്രമീമാംസയിലാണു് അദ്ദേഹം പ്രത്യേക പഠനംനടത്തിയതു്. അതുകഴിഞ്ഞു് വാഷിങ്ടൺ ഡി. സി.യിലുള്ള ഹോവാർഡ് സർവ്വകലാശാലയിൽ കുറച്ചുകാലം അസിസ്റ്റൻറ് പ്രൊഫസ്സറായി അദ്ദേഹം സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു; പിന്നീടു് സാമൂഹ്യശാസ്ത്രത്തിൽ ഗവേഷണംനടത്തുന്നതിനു് സഹായധനം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു് നോർത്ത്വെസ്റ്റേൺ സർവ്വകലാശാലയിലും, ലണ്ടൻ സ്കൂൾ ഓഫ് ഇക്കണോമിക്സിലും, ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിലെ കെയ്പ്പ്ടൗൺ സർവ്വകലാശാലയിലും പഠനംനടത്താൻ അവസരംകിട്ടി.

റാൽഫ് ബുഞ്ചിനു് നരവംശശാസ്ത്രത്തിലും, സ്വയം ഭരണാധികാരമില്ലാത്ത കൊളോണിയൽ ജനങ്ങളിലും, വംശ

ബന്ധങ്ങളിലും പ്രത്യേക താല്പര്യംതോന്നാനുള്ള കാരണങ്ങളിലൊന്നു്, അദ്ദേഹംതന്നെ ഒരു ന്യൂനപക്ഷസമുദായാംഗമായിരുന്നു—ഒരു അമേരിക്കൻ നീഗ്രോ—എന്നതാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബാല്യകാലം അധികവും ചിലവഴിച്ചിരുന്നതു് ഡിട്രോയിറ്റിലും, സൗത്തു്വെസ്റ്റിലും, ലോസു് ആഞ്ജലസിലുമായിരുന്നതിനാൽ വർണ്ണവിവേചനം വ്യക്തിപരമായി നേരിട്ടനുഭവപ്പെടുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നവസരമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് വിദ്വേഷമോ പകയോ ഒന്നും തോന്നിയിരുന്നുമില്ല; അസാധാരണപ്രകൃതക്കാരിയായ ഒരമ്മൂമ്മയുടെ ശിക്ഷണമാണു് ഇതിനു കാരണം. പക്ഷെ പ്രസ്തുത പ്രശ്നം മുഴുവൻ വിശാലമായ, പണ്ഡിതോചിതമായ ഒരു രീതിയിൽ പഠിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു. അതിനുവേണ്ടി പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നു് വായിച്ചറിയാൻകഴിഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾക്കുപുറമെ, മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽചെന്നു് സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടു കണ്ടറിയാനും അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു.

ഇങ്ങനെ കാര്യങ്ങൾ നേരിട്ടു കണ്ടുപഠിക്കുന്നതിനുള്ള അസാധാരണമായ ഒരവസരം ഒക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽവച്ചു്, യുവാവായ ബുഞ്ചിനു് ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു സ്വദേശിയഗോത്രത്തിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ഏകാകിയായി ചെന്നു. തന്റെ പൂർവ്വികന്മാർ വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ജീവിച്ചിരുന്ന ഇന്നാട്ടിൽ, അവരോടൊപ്പം കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ കഴിഞ്ഞാൽ തനിക്കു് വലിയ സന്തോഷമായിരിക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹം ഗോത്രത്തലവന്മാരോടു പറഞ്ഞു. യുവാവിന്റെ പാശ്ചാത്യവസ്ത്രങ്ങളും ഇളംതവിട്ടുനിറമാണ്ട തൊലിയും മൂപ്പന്മാർ തെല്ലുനേരം സംശയദൃഷ്ടികളോടെ നോക്കിനിന്നു; അവരെന്താണു് പറയാൻ പോകുന്നതെന്നു് നിശ്ചയമില്ലായിരുന്നു. ഒടുക്കം അദ്ദേഹത്തെ തങ്ങളുടെ ഗോത്രത്തിലെ ഒരു താല്ക്കാലികാംഗമായി ചേർക്കുന്നതിനു് അവർ സമ്മതിച്ചു; അവർ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സ്വദേശിപ്പേരും നല്കി. അങ്ങനെ താൻ പഠിക്കാനാഗ്രഹിച്ച കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി, വെളിയിൽനി

ന്നാൽ അറിയാൻ കഴിയുമായിരുന്നതിനേക്കാളെത്രയോ അധികം ഈ സൗകര്യമുള്ള സ്ഥാനത്തിരുന്നുകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞു.

ഹാർവാർഡിൽനിന്നു രാഷ്ട്രമീമാംസയിൽ പി എച്ച്. ഡി. ബിരുദം കരസ്ഥമാക്കിയശേഷം (ഈ ബഹുമതിക്കർഹനായിത്തീർന്ന ആദ്യത്തെ നീഗ്രോ ആണദ്ദേഹം), ഹാർവാർഡിൽ തിരിച്ചെത്തിയ ബുഞ്ച് അവിടത്തെ പുതിയ രാഷ്ട്രമീമാംസാവകുപ്പിന്റെ തലവനായിത്തീർന്നു; താമസിയാതെ അദ്ദേഹം പ്രൊഫസ്സർ പദവിയിലേയ്ക്കും ഉയർന്നു. പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനിഷ്ടമായിരുന്നു; അദ്ദേഹം വിദ്യാർത്ഥികളെക്കൊണ്ട് നല്ലപോലെ അദ്ധ്വാനിപ്പിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലുള്ള പഠനം നല്ല ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള ഒരേർപ്പാടായിരുന്നെങ്കിലും, വിദ്യാർത്ഥികൾ അദ്ദേഹത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. ഓഫീസ് ഓഫ് സ്ട്രാറ്റജിക് സർവീസസ് അദ്ദേഹത്തെ തട്ടിയെടുത്തിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹം പ്രസ്തുത ജോലിയിൽത്തന്നെ തുടരുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. രണ്ടുകൊല്ലം പുതിയ ജോലിയിൽ തുടർന്നശേഷം കോർഡൽ ഹള്, ബുഞ്ചിനെ സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറിലേയ്ക്കു വിളിച്ചു. ഓ. എസ്. എസ്. മേധാവി പ്രശംസിച്ചിരുന്നതുപോലെ ബുഞ്ചിന്റെ വിജ്ഞാനം അതിവിപുലംതന്നെയാണെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു; മാത്രമല്ല, ബുഞ്ചിന്റെ ഗ്രഹണശക്തിയും വിവേകപൂർണ്ണവും സാമാന്യബുദ്ധി നിറഞ്ഞതുമാണെന്നും അദ്ദേഹം കണ്ടു. അതുകൊണ്ട് പുതിയ അന്താരാഷ്ട്രീയ സംഘടനയുടെ കൈകാര്യംചെയ്യേണ്ടിയിരുന്ന വിഷമംപിടിച്ച കൊളോണിയൽ പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി ഉപദേശംനല്കാൻ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചയം വച്ചുകൊണ്ട്, ഏറ്റവും അഭിനയ ആളും അദ്ദേഹമായിരിക്കുമെന്നും കോർഡൽ ഹള് തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഐക്യരാഷ്ട്രചാർട്ടറിൽ ട്രസ്റ്റിഷിപ്പ് പ്രദേശങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള (രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം വിജയികളായ രാജ്യ

ങ്ങളിൽനിന്നു് ഏറ്റവുമധികം കൊളോണിയൽ പ്രദേശങ്ങളുണ്ടായിരുന്ന) വകുപ്പിന്റെ നക്കൽ എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്ന ചുമതല, ഡംബാർട്ടൺ ഓക്സ് സമ്മേളനത്തിലേയ്ക്കുള്ള അമേരിക്കൻ പ്രതിനിധിസംഘം ഏറ്റെടുത്തപ്പോൾ, റാൽഫ് ബുഞ്ചാണു് ഈ ജോലിയുടെ അധികഭാഗവും നിർവ്വഹിച്ചതു്. ഈ പ്രദേശങ്ങളുടെ വംശസമ്പ്രദായം, ഭരണീയജനതയുടെ അഭിലാഷങ്ങൾ, വിഭവസമാഹരണം, സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങൾ, ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന നീണ്ട ഖണ്ഡികകൾ പലതും അദ്ദേഹം ഈ വകുപ്പിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ട്രസ്റ്റിഷിപ്പ് പ്രദേശങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള നക്കൽ വകുപ്പ് സാൻഫ്രാൻസിസ്കോ സമ്മേളനത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ, ചാർട്ടറിന്റെ മറ്റേതു വകുപ്പിനെപ്പറ്റിയുള്ള നക്കലിനെക്കാരുത്തിലുണ്ടായിരുന്നതിനേക്കാൾ എത്രയോ കുറഞ്ഞ അഭിപ്രായവ്യത്യാസം മാത്രമേ അവിടെ പ്രകടമായിക്കണ്ടുള്ളൂ; അതു് മിക്കവാറും റാൽഫ് ബുഞ്ച് എഴുതിയപടി അംഗീകരിക്കപ്പെടുകയാണുണ്ടായതു്. ഇതിനു് ശരിയായ കാരണവുമുണ്ടായിരുന്നു. മൂന്നധ്യായങ്ങളിലായി നീണ്ടുകിടക്കുന്ന പ്രസ്തുത വകുപ്പിൽ ഒരു ന്യൂനപക്ഷസമുദായാംഗത്തിന്റെ സഹതാപംനിറഞ്ഞ ധാരണാബോധം മാത്രമല്ല, വിജിഗീഷുകളായ രാജ്യങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികതാല്പര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള സമഗ്രവീക്ഷണവും, കൂലങ്കഷമായ ഗ്രന്ഥാന്വേഷണത്തിന്റെയും വിപുലമായ പ്രത്യക്ഷാന്വേഷണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ കരസ്ഥമാക്കിയ പണ്ഡിതോചിതമായ വിജ്ഞാനവും സമ്മേളിച്ചിരുന്നു.

പുതുതായി രൂപംപ്രാപിച്ച ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന, അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിൽനിന്നു് ഡോക്ടർ ബുഞ്ചിന്റെ സേവനം "കടംമേടിക്കാൻ" നിശ്ചയിച്ചതു് തികച്ചും സ്വാഭാവികവും യുക്തിയുക്തവുമായ ഒരു നടപടിയായിരുന്നു. ആ താല്ക്കാലികനിയമനം പിന്നീടു് സ്ഥിരമായിത്തീർന്നതും അതുപോലെ സ്വാഭാവികവും യുക്തിയുക്തവുമായ ഒരു സംഭവവികാ

സമായിരുന്നു; പിന്നീട് ഏറെത്താമസിയാതെ റാൽഫ് ബുഞ്ച്, ട്രസ്റ്റിഷിപ്പ് പ്രദേശങ്ങളെയും സ്വയംഭരണാധികാരമില്ലാത്ത പ്രദേശങ്ങളെയും സംബന്ധിക്കുന്ന ഐക്യരാഷ്ട്ര ഡിപ്പാർട്ട്മെൻറിന്റെ ഡയറക്ടറായിത്തീർന്നതും അങ്ങനെത്തന്നെ.

ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ നേക്ക് ആദ്യകാലത്തുണ്ടായിരുന്ന ഉത്സാഹത്തള്ളിച്ച തെല്ലൊന്നൊതുങ്ങിയതോടുകൂടി, പല രും വിമർശനമുഷ്ടുപ്രസ്തുത സംഘടനയുടെ നേക്ക് നോക്കിത്തുടങ്ങി. ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസ് പരാജയപ്പെട്ടിടത്തു് അതിനു വിജയം വരിക്കാൻ കഴിയുമോ? പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങൾക്കും സോവ്യറ്റ് യൂനിയനുമിടയ്ക്ക് വളർന്നവന്നുകൊണ്ടിരുന്ന വിടവും അവരുടെ സംശയം വർദ്ധിപ്പിച്ചിരുന്നതേയുള്ളൂ. യൂറോപ്പിലും ഏഷ്യയിലും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടാൻ ഭാവിച്ച പല ചെറുകിട യുദ്ധങ്ങളും തടയാൻ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയ്ക്കു കഴിഞ്ഞെങ്കിലും, മദ്ധ്യപൗരസ്ത്യദേശത്തെ കുഴപ്പംപിടിച്ച പ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ അതിനു ശക്തിയില്ലാത്തതായി തോന്നി. പാലസ്തീനിൽ ജൂതന്മാക്ക് ഒരു സ്വന്തരാജ്യം നല്കാമെന്നു് 1917-ൽ ബ്രിട്ടൻ നല്കിയിരുന്ന പ്രതിജ്ഞ നിറവേറ്റുന്നതിനുള്ള ചുമതല ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയെ ഏല്പിച്ചിരുന്നു. പാലസ്തീനിലേയ്ക്ക് വൻതോതിൽ കടന്നുചെന്നു താമസമുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ജൂതന്മാർ, തങ്ങളുടെ പുതിയ രാജ്യത്തെപ്പറ്റി വികാരതീവ്രമാംവണ്ണം അഭിമാനംകൊള്ളുന്നവരും അതിന്റെ സംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി എന്തും ചെയ്യാൻ തയ്യാറുള്ളവരുമായിരുന്നു. പക്ഷെ അറബികൾ കുഴപ്പമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുമിരുന്നു; തങ്ങളുടെ വകയാണെന്നു് അവർ വളരെക്കാലമായി കരുതിപ്പോന്നിരുന്ന ആ പ്രദേശത്തുനിന്നു് ഇപ്പോൾ തങ്ങളെ പുറംതള്ളപ്പെടുകയാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവരുടെ വികാരവും ശക്തിയായി ആളിക്കത്തി.

1947-ൽ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന ഒരു സ്പെഷൽ അനേഷണക്കമ്മീഷനെ പാലസ്തീനിലേയ്ക്കയച്ചു. റാൽഫ് ബുഞ്ച് അതിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു. ഈ ദ്വേഹം അവിടെയുള്ള സ്ഥിതിഗ

തികളെപ്പറ്റി സുചിന്തിതവും സുദീർഘവുമായ റിപ്പോർട്ടുകൾ എഴുതിയയച്ചിരുന്നു. ജൂതന്മാക്കും അറബികൾക്കും പ്രത്യേകം രാജ്യാതിർത്തികൾ നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് പാലസ്തീൻ രണ്ടായി വിഭജിക്കുന്നതിനാണ് കമ്മീഷൻ ശുപാർശചെയ്തത്. ഇരുവശത്തും വികാരങ്ങൾ ആളിക്കത്തി; മിക്കവാറും അനിവാര്യമായി യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന വെടി നിർത്തുന്നതിനാവശ്യപ്പെട്ടു; വെടിനിർത്തൽ ഉടമ്പടി ഇരുകൂട്ടരും അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ മനസ്സാലെയായി നടപ്പിലാക്കിയെങ്കിലും, താമസിയാതെ അതു ലംഘിക്കപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന സ്വീഡനിലെ കൗണ്ട് ഫോക്ക് ബെർണാഡോട്ടിനെ പാലസ്തീനിലേയ്ക്കുള്ള മധ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചു; ഐക്യരാഷ്ട്രമധ്യസ്ഥന്റെ കൂടെ ഐക്യരാഷ്ട്ര സിക്രട്ടറിജനറലിന്റെ പ്രത്യേകപ്രതിനിധിയായി പാലസ്തീനിലേയ്ക്കു പോകാൻ സിക്രട്ടറി ജനറൽ ട്രൈഗ്വി ലൈ, റാൽഫ് ബുഞ്ചിനോട് ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

റാൽഫ് ബുഞ്ച് ഉടൻതന്നെ അറബി-ജൂത തർക്കത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ഒരിക്കൽക്കൂടി മനസ്സിരുത്തി വായിക്കുകയും, പുതിയ പരിതസ്ഥിതി എന്തെന്നു പഠിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത പ്രശ്നത്തിലടങ്ങിയ ഭൂവിജ്ഞാനസംബന്ധമായ വസ്തുസ്ഥിതികളും, വംശപരവും മതപരവുമായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളും, രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ വിഷമതകളും എല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരു നീണ്ട മെമ്മോറണ്ടം തയാറാക്കി. താൻ പ്രധാന ഉപദേഷ്ടാവും സഹായിയുമായി സേവനമനുഷ്ഠിക്കാൻ പോകുന്ന മനുഷ്യനെ അദ്ദേഹം പാരീസിൽവച്ചു കണ്ടുമുട്ടി; പാലസ്തീനിലേയ്ക്കുള്ള വിമാനത്തിൽവച്ച് അദ്ദേഹം താൻ തയാറാക്കിയ മെമ്മോറണ്ടം കൗണ്ട് ബെർണാഡോട്ടിനെ ഏല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അതു വായിക്കുംതോറും കൗണ്ട് ബെർണാഡോട്ടിനു തന്റെ സഹായിയെപ്പറ്റിയുള്ള മതിപ്പു വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പ്രശ്നമെന്താണെന്നു ശരിക്കും മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ള ഒരു മനുഷ്യനാണിത്; ഉറപ്പായി വിശ്വസിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന ഒരു മനുഷ്യൻ!

ബാഹ്യവീക്ഷണത്തിൽ ഇങ്ങനെ പരസ്പരം പൊരുത്തപ്പെടാത്ത രണ്ടുപേരെ കാണാൻ പ്രയാസമാണു്; മെലിഞ്ഞു്, ഉന്നതകുലജാതനും, ധനികനും, പരിചയസമ്പന്നനുമായ സ്വീഡിഷ് രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനും; തടിച്ചു്, തിളങ്ങുന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടിയ, സ്ഥിരോത്സാഹിയായ അമേരിക്കൻ നീഗ്രോയും. എന്നാൽ അടിസ്ഥാനപരമായി അവർതമ്മിൽ വലിയ യോജിപ്പാണുണ്ടായിരുന്നതു്. രണ്ടുപേരും സത്യസന്ധതപാലിക്കുന്നവരും, സൗഹാർദ്ദബന്ധംപുലർത്തിവരുന്നവരും, ഉറച്ച അന്താരാഷ്ട്രീയമനഃസ്ഥിതിക്കാരുമായിരുന്നു; ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ ഔത്തുത്തിലും, പ്രത്യേകിച്ചു് സമീപപൂർവ്വദേശത്തെ കുഴപ്പം പിടിച്ച ഭാഗത്തു് സമാധാനം കൈവരുത്തുകയെന്ന തങ്ങളുടെ പ്രത്യേക ചുമതലയിലും മിക്കവാറും മറെറല്ലാംമറന്നു് വിശ്വസിച്ചിരുന്നവരുമാണവർ. താമസിയാതെ അവർ ഉറ്റമിത്രങ്ങളായിത്തീർന്നു.

സംഘട്ടനത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്ന ഏഴു് അറബിരാജ്യങ്ങളുമായും, പുതിയ ജൂതരാഷ്ട്രമായ ഇസ്രായേലുമായും മൂന്നാഴ്ചക്കാലം നീണ്ടുനിന്ന നയതന്ത്രപരമായ സംഭാഷണങ്ങളുടെ ഫലമായി മൂന്നാഴ്ചക്കാലത്തേയ്ക്കു യുദ്ധം നിത്തിവയ്പിക്കാൻ കൗണ്ടു് ബർണാഡോട്ടിനു് സാധിച്ചു. ഈ യുദ്ധവിരാമമുടമ്പടി അനിശ്ചിതമായി നീട്ടിനീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻകഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടു്, തക്കത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങൾതമ്മിൽ വ്യക്തമായ കരാറുകളുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു് സമാധാനം സ്ഥിരമായി നിലനിർത്താൻ കഴിയുമെന്നാണു് കൗണ്ടു് ബർണാഡോട്ടും ഡോക്ടർ ബുഞ്ചും പ്രതീക്ഷിച്ചതു്. ഇസ്രായേൽ നേതാക്കളോടും സമീപപ്രദേശത്തുള്ള അറബിരാജ്യങ്ങളിലെ നേതാക്കളോടും അവർ ഒരുമിച്ചു് സംഭാഷണങ്ങളും നടത്തിപ്പോന്നു. ഐക്യരാഷ്ട്രപതാക പറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു കാറിലാണു് അവർ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതു്; യുദ്ധവിരാമവ്യവസ്ഥകൾ പലപ്പോഴും ലംഘിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഒന്നിലധികംതവണ അവരും വെടിവയ്പിന്നിടയിൽക്കുടി കടന്നു

പോകേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. വേണ്ടിവന്നാൽ ഇഴഞ്ഞിഴഞ്ഞും നീങ്ങിത്തുടങ്ങുകയും, സംഭാഷണം പ്രതീക്ഷിച്ചതു വിജയകരമായി പുരോഗമിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, കൗണ്ട് ബർണാഡോട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായിയും തീവ്രപ്പെടുത്തി, സംഭാഷണങ്ങളും സംഘട്ടനം നടന്നവരുടെ സ്ഥലത്തുനിന്നും കുറെ അകലെയുള്ള എവിടെവച്ചെങ്കിലും നടത്തുകയാണ് നല്ലതെന്നു്. സമാധാനത്തിൽ കഴിയുന്നതും അടുത്തുതന്നെയുള്ളതുമായ റോഡ്സ് ദ്വീപിലേയ്ക്കു് സംഭാഷണകേന്ദ്രം അവർ മാറ്റിസ്ഥാപിക്കുകയും, യുദ്ധവിരാമവ്യവസ്ഥകളെപ്പറ്റി ചർച്ചചെയ്യാൻ അറബിനേതാക്കളേയും ഇസ്രായേൽ നേതാക്കളെയും അവർ അങ്ങോട്ടു ക്ഷണിയ്ക്കുകയുംചെയ്തു.

ഒത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങളും പരാജയപ്പെടുകയാണുണ്ടായതു്; ചില പ്രമുഖനേതാക്കന്മാർ ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചിരുന്നതാണു് ഇതിനുള്ള കാരണങ്ങളിലൊന്നു്. ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്ന ഈ നേതാക്കളെ തിരഞ്ഞുപിടിച്ചു സംഭാഷണം നടത്താനുള്ള ഒരു ശ്രമത്തിൽ കൗണ്ട് ബർണാഡോട്ട് പാലസ്തീനിലേയ്ക്കുപോകാൻ സെപ്തംബർ മധ്യത്തിൽ തീരുമാനിച്ചു. ബുധനോ രണ്ടോ ദിവസംകൂടി റോഡ്സ് ദ്വീപിൽത്തന്നെ തങ്ങുകയും, വേണ്ടിവന്നാൽ പ്രവർത്തനങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം എഴുതിവരുന്ന റിപ്പോർട്ടുകൾ മുഴുമിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തശേഷം ജറുസലേമിൽവച്ചു് തന്റെ മേധാവിയോടൊപ്പം എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്യണമെന്നായിരുന്നു നിശ്ചയിച്ചതു്.

ജറുസലേം വിമാനത്താവളത്തിൽനിന്നു് നഗരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഐക്യരാഷ്ട്രകേന്ദ്രത്തിലേയ്ക്കു് യാത്രചെയ്യുന്ന വഴിയിൽവച്ചു്, മതഭ്രാന്തരായ ജൂതന്മാരുടെ വെടിയേറ്റു് കൗണ്ട് ബർണാഡോട്ടും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന കേണൽത്തനിറമുള്ള ഫ്രഞ്ചു് ഉദ്യോഗസ്ഥനും കൊല്ലപ്പെട്ടു; റാൽഫ് ബുഞ്ചാണെന്നു് തെറ്റിദ്ധരിച്ചിട്ടായിരിക്കണം ഈ ഫ്രഞ്ചു് ഉദ്യോഗസ്ഥനെയും അവർ വെടിവച്ചതെന്നകാര്യത്തിൽ സംശയ

മില്ല. ബർണാഡോട്ടിനോടൊപ്പം എത്തിച്ചേരാനുള്ള മാർഗ്ഗമധ്യേ, ജരുസലേം ഗോറിൽവച്ചാണ് ബുഞ്ച് ഈ വാർത്തയറിഞ്ഞതു്. അദ്ദേഹം സ്തബ്ധനായിപ്പോയി. ബർണാഡോട്ടിന്റെ മരണം അദ്ദേഹത്തിനു വ്യക്തിപരമായ അഗാധനഷ്ടംതന്നെയായിരുന്നു; ഒരു യുദ്ധവിരാമസന്ധിക്കുവേണ്ടി തുടങ്ങിവച്ച, കാല്പാടുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത നടപടികളെല്ലാം നിഷ്പ്രയോജനമായി തകർന്നുവീഴുന്നതായും തോന്നി.

ഏതാനും മണിക്കൂറുകൊണ്ടുതന്നെ ന്യൂയോർക്കിൽനിന്നു് സിക്രട്ടറി ജനറൽ ട്രൈഗ്വ, ബുഞ്ചിനെ ടെലഫോണിൽ വിളിച്ചുകയും, സംഭാഷണങ്ങൾ തുടർന്നുനടത്താനുള്ള പുതിയ അദ്ദേഹത്തെ ഏല്പിക്കുകയുംചെയ്തു. താൻ പരമാവധി ശ്രമിക്കാം എന്നു് ബുഞ്ച് മറുപടിയും പറഞ്ഞു. പാലസ്തീനിൽമാത്രമല്ല ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയിലും പിരിമുറുക്കം വർദ്ധിച്ചുവരികയും, ഏറ്റുമുട്ടലുകൾ വർദ്ധിച്ചുവരികയും, ഇസ്രായേൽക്കാർ സൈനികശക്തിയിൽ അതിവേഗം പുഷ്ടിപ്പെട്ടുവരികയുംചെയ്യുന്ന ഒരു പശ്ചാത്തലത്തിൽ, റോഡ്സ് ടേബിളിൽവച്ചു് സംഭാഷണങ്ങൾ പുനരാരംഭിക്കപ്പെട്ടു. ആകെക്കൂടിയുള്ള മധ്യസ്ഥനെന്നനിലയിൽ ബുഞ്ച് വിളിച്ചുകൂട്ടിയ ആദ്യത്തെ കൂടിയാലോചനായോഗത്തിൽ, അറബിനേതാക്കളെയും ഇസ്രായേൽ നേതാക്കളെയും അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടു്, തികഞ്ഞ ഗൗരവത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: "നിങ്ങൾ ഇവിടെ സമ്മേളിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ സന്ദർഭത്തിൽ നിരവധി ജനങ്ങളുടെ ജീവനും, സമീപപൂർവ്വദേശത്തെ സമാധാനംതന്നെയും ത്രാസ്സിൽ തൂങ്ങുകയാണു്. നിങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളേണ്ടിയിരിക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങൾ.... നിസ്സാരകസ്വാർത്ഥമുള്ളവയാണു്. പരാജയപ്പെടാൻ നിങ്ങൾക്കു് സാധ്യമല്ല. നിങ്ങൾ വിജയിക്കുകതന്നെ വേണം. നിങ്ങൾ വിജയംവരിക്കുമെന്നു് എനിക്കു് വിശ്വാസമുണ്ടു്."

ആദ്യമാദ്യം കടുത്ത ശത്രുതയുടെ അന്തരീക്ഷത്തിലാണു് സംഭാഷണങ്ങൾ നടത്തിപ്പോന്നതു്. ഇസ്രായേൽക്കാരൊടൊപ്പം

ഒരേമുറിയിൽ പ്രവേശിക്കാൻ അറബിരാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളും വിസമ്മതിച്ചപ്പോൾ ബുഞ്ച് ഒരു സൂത്രം പ്രയോഗിച്ചു; ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേക കാര്യത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കാൻ അദ്ദേഹം ചെറിയ ചെറിയ കമ്മിറ്റികളും രൂപീകരിച്ചു; ഇവയിൽ ചിലതിൽ ഇരുഭാഗത്തുനിന്നുമുള്ള ഓരോ പ്രതിനിധിയിൽ കൂടുതലുണ്ടായിരുന്നില്ല; ചെറിയ മുറികളിലാണ് ഈ കമ്മിറ്റികളും ആലോചനായോഗം നടത്തിവന്നതു്. ക്രമത്തിൽ ഈ ഗ്രൂപ്പുകളും അദ്ദേഹം വിപുലപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുവന്നു; അങ്ങനെ അവരുടെ പ്രവർത്തനം ഉറപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. എല്ലാദിവസവും, ചിലപ്പോൾ ഒരുദിവസംതന്നെ പലതവണ, ബുഞ്ച് വ്യത്യസ്ത ഗ്രൂപ്പുകളുമായി കൂടിയാലോചനനടത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം വളരെക്കുറച്ചുമാത്രം ഉറങ്ങുകയും, വല്ലപ്പോഴുംമാത്രം ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയുംചെയ്തു; തന്റെ മുഴുവൻ ശക്തിയും കൗശലവും ക്ഷമയും ഉപയോഗിച്ചു്, ഓരോ വിഷമപ്രശ്നത്തിനും പരിഹാരം കണ്ടുപിടിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം അത്യദ്ധ്വാനംചെയ്തു. വല്ലപ്പോഴുമൊരിക്കൽ അദ്ദേഹം ഒരുമണിക്കൂർനേരം ബില്ല്യാർഡ്സ് കളിക്കാനോ ചീട്ടു് കളിക്കാനോ പോകും; അതു കഴിഞ്ഞു് പുതിയ ഉന്മേഷത്തോടെ തിരിച്ചെത്തുകയുംചെയ്യും. ഒരിക്കലും അദ്ദേഹം തന്റെ സമചിത്തത കൈവെടിഞ്ഞതില്ല. അദ്ദേഹം ഇടയ്ക്കിടെ തമാശകളും പൊട്ടിക്കുകയും, വാദിക്കുകയും, ചിലപ്പോൾ ഭീഷണികളും പുറപ്പെടുവിക്കുകയുംചെയ്തിരുന്നു. രാഷ്ട്രമീമാംസയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പരിചയവും, തർക്കവിഷയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള കൂലങ്കഷമായ അറിവും ഈ സംഭാഷണങ്ങളിൽ വലിയ പ്രാധാന്യംവഹിച്ചു; തർക്കത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നവരുടെ മാനുഷികവികാരങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ആന്തരികമായ ധാരണയും, അവയുടെനേർക്കുള്ള അഗാധമായ ആദരവും ഇതിനേക്കാളധികം സംഭാഷണങ്ങളുടെ പുരോഗതിക്കു സഹായകമായിരുന്നെന്നുപറയാം.

എല്ലാ ദിവസവും പ്രതിസന്ധികളുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ കൂടിയാലോചനകൾ മന്ദഗതിയിലായപ്പോൾ ബുഞ്ച് പ്രഖ്യാപിച്ചു: "ഈ യോഗം ഞാനൊരിക്കലും നീട്ടിവയ്ക്കില്ല. വേണ്ടിവന്നാൽ പത്തുകൊല്ലത്തേയ്ക്കുപോലും നമുക്കിവിടെത്തന്നെ ഇരിയ്ക്കാം!" നിരന്തരമായ സമ്മർദ്ദങ്ങളും, ചെറുതായ പല വിട്ടുവീഴ്ചകളും, ഒത്തുതീർപ്പുകളും കൊണ്ടും, "മുഖം"നോക്കി കാര്യംപറയുക എന്ന പ്രധാന സംഗതിയിൽ എപ്പോഴും ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും, ഇരുകക്ഷികൾക്കും സമാധാനസന്ധിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കാനുള്ള വ്യവസ്ഥതഭാവം ദൃഢീകരിക്കാൻ റാൽഫ് ബുഞ്ചിനു കഴിഞ്ഞു. കുറേശ്ശ കുറേശ്ശയായും, തർക്കവിഷയങ്ങളോരോന്നായി പറഞ്ഞുതീർത്തും, അദ്ദേഹം അവരെ സംഗ്രഹമായ അന്തരഞ്ജനത്തിലേയ്ക്കു കൂടുതൽ അടുപ്പിച്ചു. ജനുവരിമാസത്തിൽ, ഇരുപതു മണിക്കൂർ നീണ്ടുനിന്ന അവസാനത്തെ ആലോചനായോഗത്തിനു ശേഷം, ആശങ്കാകുലമായ താല്ക്കാലിക യുദ്ധവിരാമ പരമ്പരകളുടെ സ്ഥാനത്തു്, ഔപചാരികമായ നാലു സമാധാന ഉടമ്പടികളിൽ ആദ്യത്തേതു് ബലത്തിൽവന്നു.

ഒരു ദിവസംകൂടി എല്ലാവരും അവിടെ താമസിച്ചു്, തങ്ങളുടെ വിജയം ആഘോഷിക്കണമെന്നു് ആദ്യം നിർദ്ദേശിച്ചതു് അറബികളായിരുന്നു. സന്തോഷവും സൗഹാർദ്ദവും നിറഞ്ഞ ഒരന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തപ്പെടുകയും താശകം കൈമാറുകയും ചെയ്തു. ചരിത്രപ്രധാനമായ പ്രസ്തുത യോഗത്തിന്റെ സ്മാരകമായി, പ്രത്യേകം തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടതും മുദ്രിതവുമായ ഓരോ റോഡ്സ് കളിമൺപാത്രം ബുഞ്ച ഓരോ പ്രതിനിധിക്കും സമ്മാനിച്ചു. ഏതാനും ആഴ്ചകൾക്കു മുമ്പുതന്നെ ഈ പാത്രങ്ങൾക്കു് അദ്ദേഹം ഓർഡർ കൊടുത്തിരുന്നുവെന്നു് അറിവായപ്പോൾ ഒരു പ്രതിനിധി കുസൃതിഭാവത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു: "സംഭാഷണങ്ങൾ വിജയകരമായി അവസാനിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലോ?" പുഞ്ചിരിതൂകിക്കൊണ്ടു് ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് മറുപടിപറഞ്ഞു: "ഞാൻ അതെല്ലാം നിങ്ങളുടെ തലയിൽ തല്ലിത്തകർത്തേനെ!"

ഇസ്രായേലും ഈജിപ്തുംതമ്മിൽ സമാധാന ഉടമ്പടി ഉണ്ടാക്കിയതിനെത്തുടർന്ന് ഇസ്രായേലും, ലെബനോൻ, ജോർഡാൻ, സിറിയാ എന്നീ രാജ്യങ്ങളുമായി സമാധാനഉടമ്പടികളും ഉണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ മാത്രമല്ല ഡോക്ടർ ബുഞ്ചിന്റേയും യശസ്സ് വളരെ വർദ്ധിച്ചു. ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന ഒരു പ്രധാന പരീക്ഷണത്തിൽ വിജയംവരിക്കുകയാണ് ഇക്കാര്യത്തിൽ ചെയ്തത്; 'ന്യൂയോർക്ക് ടൈംസ്' അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെ, "കൂടിയാലോചന നടത്താൻ ആത്മാർത്ഥമായ ആഗ്രഹം ഉണ്ടെങ്കിൽ, അന്താരാഷ്ട്രീയ സമാധാനവും സുരക്ഷിതത്വവും കൈവരുത്താൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ സാധ്യമാണെന്ന്" അതു ലോകത്തിനു കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

നിരവധി അഭിനന്ദനസന്ദേശങ്ങൾ മധ്യസ്ഥനായ ബുഞ്ചിനു കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പല രാഷ്ട്രങ്ങളിലെയും ആളുകളയച്ച സന്ദേശങ്ങളായിരുന്നു അവ; സാധാരണക്കാരും ലോകപ്രസിദ്ധരായ വ്യക്തികളും അതിൽപ്പെട്ടു. പ്രസിഡണ്ട് ട്രൂമാൻ, ബുഞ്ചിന്റെ നയകൗശലവും സാമർത്ഥ്യവും പ്രകീർത്തിക്കുകയും, തന്റെ നാട്ടുകാർക്ക് അഭിമാനിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന ഒരു വ്യക്തിയായി അദ്ദേഹത്തെ ചിത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒരു ഉറച്ച ശക്തികേന്ദ്രമാണദ്ദേഹം എന്നു ടൈഗർ പ്രസ്താവിച്ചു. നയതന്ത്രചരിത്രത്തിൽ ഏറ്റവും വിഷമമേറിയ ഒരു ദൗത്യമാണു ബുഞ്ച് നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു ന്യൂയോർക്ക് നഗരത്തിന്റെ മേയർ പ്രഖ്യാപിച്ചു. പ്രസിദ്ധനായ ഒരു പത്രലേഖകൻ, ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥിതി പ്രാവർത്തികമാക്കിത്തീർക്കാൻ സഹായിക്കുന്ന ആളുകളിലൊരാളാണു അദ്ദേഹം എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചു. ഈ പ്രശംസകൾക്കുമുമ്പിൽ റാൽഫ് ബുഞ്ച് വിനീതനായി നിന്നതേയുള്ളൂ. 'ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു വ്യക്തി മാത്രമാണു ഞാൻ", അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളെക്കൂടാതെയാണെങ്കിൽ ഞാൻ വെറും നിസ്സാരം."

അദ്ദേഹം അമേരിക്കയിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ, വിമാനത്താവളത്തിൽവച്ച് സ്വഭർത്താവിനെ സ്വീകരിക്കാനെത്തിയ മിസ്സിസ് ബുഞ്ചിനു് അദ്ദേഹത്തെ സൗകര്യമായി അഭിവാദ്യംചെയ്യാൻപോലും അവസരം ലഭിച്ചില്ല. പത്രറിപ്പോർട്ടർമാർ വാർത്തകൾ ശേഖരിക്കാനും പടംപിടിക്കാനുമായി തിക്കിത്തിരക്കിക്കൂടിയിരുന്നതിനിടയ്ക്കുകൂടി, ബുഞ്ച് ദമ്പതികളെ ഒരു തുറന്ന കാറിൽ കയറ്റി ന്യൂയോർക്ക് നഗരത്തിന്റെ വക യായുള്ള പ്രശസ്തമായ സ്വാഗതച്ചടങ്ങിലേയ്ക്ക് ആനയിക്കുകയാണുണ്ടായതു്. "ഇതൊക്കെ എന്താണു്?" തെല്ലൊരമ്പരപ്പോടും അസ്വാസ്ഥ്യത്തോടുംകൂടി ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് ചോദിച്ചു. "എനിക്കു തോന്നുന്നു", ചിരിയും കണ്ണീരും ഇടകലർന്ന മുഖഭാവത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ മറുപടി പറഞ്ഞു, "നിങ്ങളും ഒരു സുപ്രസിദ്ധ വ്യക്തിയായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നു്."

എല്ലാവിധത്തിലുള്ള ബഹുമതികളും റാൽഫ് ബുഞ്ചിനു് സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. അക്കൂട്ടത്തിൽ മെഡലുകളും, പ്രശംസാപത്രങ്ങളും, കോളേജുകളിൽനിന്നും സർവ്വകലാശാലകളിൽനിന്നുമുള്ള ബഹുമതിബിരുദങ്ങളും, അമേരിക്കയിലുടനീളം പലതരത്തിലുമുള്ള സമ്മേളനങ്ങളിൽ പ്രസംഗിക്കുന്നതിനുള്ള ആയിരത്തിൽപരം ക്ഷണങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതിൽ എഴുപതോളം ക്ഷണങ്ങളും സ്വീകരിക്കാൻ ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് സമ്മതിച്ചു. ലോസ് ആഞ്ചലസ്സിൽ ഒരു 'റാൽഫ് ബുഞ്ച്ദിനം' ആചരിക്കപ്പെട്ടു; ന്യൂയോർക്കിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ വാൾഡോർഫ് ഹോട്ടലിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബഹുമാനാർത്ഥം നല്കപ്പെട്ട ഒരു ഡിന്നറിൽ ആയിരം അതിഥികളാണു പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ഈ ഡിന്നർ സല്ക്കാരവേളയിൽ തന്റെ നിലപാടുകളെയും വിശ്വാസങ്ങളെയുംപറ്റി അദ്ദേഹം പ്രസംഗിക്കുകയുണ്ടായി—വിദ്വേഷം, അസഹിഷ്ണുത, വംശപരവും മതപരവുമായ വിശ്വാസഭ്രാന്തു്, യുദ്ധം എന്നിവയ്ക്കെതിരാണു് തന്റെ നിലപാടു്; അതുപോലെ സമാധാനത്തിനും ഐകൂരാഷ്ട്രസംഘടനക്കും അനുകൂലവുമാണു് തന്റെ നിലപാടു്;

സഹജീവികളായ മനുഷ്യരുടെ അടിസ്ഥാനപരമായ നന്മയിലും, ലോകസമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ കഴിവിലും തനിക്കു വിശ്വാസമുണ്ട്"; മാനുഷികബന്ധങ്ങളിൽ പരിഹരിക്കപ്പെടാൻ വയ്യാത്തതായി ഒരു പ്രശ്നവുമില്ലെന്നും താൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ആഗസ്റ്റിൽ ബുഞ്ച് ഐക്യരാഷ്ട്രസെക്യൂരിറ്റി കൗൺസിലിനു് തന്റെ ഫൈനൽ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും, പാലസ്തീനിലേയ്ക്കുള്ള ആക്ടിംഗ് ഐക്യരാഷ്ട്രമധ്യസ്ഥൻ എന്ന പദവിയിൽനിന്നു വിരമിക്കുകയും ചെയ്തു. അല്പം കഴിഞ്ഞു്, ഐക്യരാഷ്ട്രമന്ദിരത്തിൽ തന്റെ വധിക്കപ്പെട്ട തലവന്റെ ഓർമ്മക്കായി ഒരു സ്മാരകഫലകം അനാച്ഛാദനംചെയ്യുന്നതിൽ അദ്ദേഹം സഹായിച്ചു. പ്രസ്തുതചടങ്ങിൽ കൗണ്ട് ബർണാഡോട്ടിനെപ്പറ്റി ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ തുല്യസത്യത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയും പറയാവുന്നവയാണെന്നു് അതു കേട്ട പലർക്കും തോന്നിയിരുന്നു: "സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി അത്യുത്സാഹമുള്ള ഒരു മനുഷ്യൻ. നിർഭയൻ. ആർക്കും കീഴടക്കാൻ കഴിയാത്ത ആത്മാവു്. അക്ഷീണനായ പരിശ്രമശാലി. ആർക്കും ഒരു കളങ്കം പോലും കണ്ടുപിടിക്കാൻ വയ്യാത്തത്ര സത്യസന്ധതയും, അപരിമിതമായ ക്ഷമാശീലവും ഒത്തിണങ്ങിയ മനുഷ്യൻ. നാനാതരം, എതിർപ്പുകളെയും നൈരാശ്യബോധത്തെയും തള്ളിമാറിക്കൊണ്ടു്, ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടി മുന്നോട്ടുപോവുകയും, അന്താരാഷ്ട്രീയമാധ്യസ്ഥശ്രമങ്ങളിൽ വഴിതെളിയിക്കുകയും, ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളെ നന്നായി സേവിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു മനുഷ്യൻ."

അദ്ധ്യാപനവൃത്തിയിലേയ്ക്കു് തിരിച്ചുപോയിരുന്നെങ്കിൽ ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് ആ ജോലി വളരെയധികം ആസ്വദിച്ചേനെ; അമേരിക്കയിലെ വൻകിട സർവ്വകലാശാലകൾ പലതും അദ്ദേഹത്തിനു് പ്രൊഫസ്സർപദവി വാഗ്ദാനംചെയ്യുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം എഴുതാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു; പ്രസാധകന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുസ്തകങ്ങൾ കിട്ടാൻ വളരെയധികം ആഗ്രഹിക്കുകയും

ചെയ്തിരുന്നു. പ്രസിഡണ്ട് ട്രൂമാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് അസിസ്റ്റൻറ് സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് എന്ന ഉദ്യോഗം വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നതുമാണു്. പക്ഷെ പ്രൊഫസ്സർജോലിയെക്കാളും, പുസ്തകമെഴുത്തിനെക്കാളും, ഗവമ്മെണ്ടുദ്യോഗത്തെക്കാളും റാൽഫ് ബുഞ്ചു് ഇഷ്ടപ്പെട്ടതു് അന്താരാഷ്ട്രീയരംഗത്തുള്ള നേട്ടങ്ങളായിരുന്നു. ഐക്യരാഷ്ട്രപ്രമാണങ്ങളിൽ—ജനതകളുടെ സമത്വം, മനുഷ്യന്റെ അന്തസ്സിനു് കല്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പ്രാധാന്യം, ജനങ്ങളെ "സഹിഷ്ണുത പാലിക്കുകയും നല്ല അയൽക്കാരെപ്പോലെ ഒന്നിച്ചു താമസിക്കുകയും" ചെയ്യുന്ന ഒരു ലോകം എന്നിവയിൽ—അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന അഗാധമായ വിശ്വാസം മൂലം, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ സേവനത്തിൽതന്നെ തുടരാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചതു് തികച്ചും സ്വാഭാവികമായിരുന്നു.

സമീപപൂർവ്വദേശത്തുനിന്നു് തിരിച്ചെത്തി അധികം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പു്, ബുഞ്ചു് ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയ്ക്കുവേണ്ടി അമേരിക്കൻ പ്രവിശ്യകൾതോറും വിപുലമായ ഒരു പ്രസംഗപര്യടനം നടത്തുകയുണ്ടായി. ഒരു പത്രറിപ്പോർട്ടർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെ, "പന്തുകളിക്കാരോടും സിനിമാതാരങ്ങളോടുംമാത്രം പ്രകടിപ്പിക്കാറുള്ള ആവേശത്തോടുകൂടിയാണു്" ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം കേൾക്കാൻ തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നതു്. എല്ലായിടത്തും ബുഞ്ചു് അതേ രണ്ടുകാര്യങ്ങളാണു് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നതു: അതായതു്, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയാണു് ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ സമാധാനശക്തിയും ഒരേയൊരു ആശാകേന്ദ്രവും; "സമാധാനം എല്ലാവരുടെയും കാര്യമാണു്." ലോകത്തു് കൂടുതൽകൂടി ഭദ്രതയും സമാധാനവും കൈവരുത്തുന്നതിൽ ചെറുപ്പക്കാർക്കുള്ള പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്വത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം എടുത്തുപറഞ്ഞിരുന്നു. ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള പൗരന്മാരെന്നനിലയ്ക്കു് അവർ ഉണർവുള്ളവരും കാര്യവിവരമുള്ളവരും ആയിരിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു; അവർ

സ്വന്തം കഴിവുകളിലും, തങ്ങളുടെ സഹജീവികളിലും, ജനാധിപത്യജീവിതരീതിയിലുമുള്ള വിശ്വാസം നഷ്ടപ്പെട്ടുത്തിക്കളയരുതു്; സാഹോദര്യത്തോടുകൂടിയ ഓരോ പ്രവർത്തനവും കൂടെക്കൂടി സ്വതന്ത്രവും സമാധാനം പുലർന്നുവരുന്നതുമായ ഒരു ലോകത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സംഭാവനയായിരിക്കും എന്നു് അവർ ഓർത്തിരിക്കണം.

1950 സെപ്തംബർമാസത്തിലൊരുദിവസം ഉച്ചകഴിഞ്ഞ സമയത്തു് ഐക്യരാഷ്ട്രകേന്ദ്രത്തിലെ ഡൈനിങ്ങ്ഹാളിലിരുന്നുകൊണ്ടു് റാൽഫ് ബുഞ്ചു് നേരംവൈകി ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയായിരുന്നു; അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിക്രട്ടറി വലിയ സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടെ അങ്ങോട്ടു് കടന്നുചെന്നു. ''മിസ്റ്റർ ബുഞ്ചു്,'' അവൾ പറഞ്ഞു: ''ഒരത്ഭുതവാർത്തയുംകൊണ്ടാണു് ഞാൻ വരുന്നതു്. നിങ്ങൾ നോബൽസമാധാനസമ്മാനം നേടിയിരിക്കുന്നു.''

അത്ഭുതകരമായ ആ വാർത്ത വിശ്വസിക്കാൻപോലും റാൽഫ് ബുഞ്ചിനു കഴിഞ്ഞില്ല; പക്ഷെ അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അതു സ്ഥിരീകരിച്ചുകൊണ്ടു് നോർവീജിയൻ നോബൽകമ്മിറ്റിയിൽനിന്നു് ഒരു കേബിൾസന്ദേശം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. താമസിയാതെ ബുഞ്ചിന്റെ ആഫീസിലേയ്ക്കു് കമ്പിസന്ദേശങ്ങളും ഫോൺവിളികളും പ്രവഹിച്ചുതുടങ്ങി; ഐക്യരാഷ്ട്രസെക്രട്ടേറിയറ്റിന്റെ എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ അഭിനന്ദിക്കാനായി അവിടെ എത്തിച്ചേർന്നു. സമർഹമായ ഈ ബഹുമതിയിൽ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയ്ക്കു് അഭിമാനം തോന്നുന്നു, എന്നു് സിക്രട്ടറി ജനറൽ ട്രൈഗ്വി ലൈ ബുഞ്ചിനോടു പറഞ്ഞു. ഈ ബഹുമതി, താൻ സംശയിക്കുന്നതുപോലെ, പാലസ്തീൻ മാധ്യസ്ഥത്തിന്റെ വിജയംകാരണമാണു് തനിക്കു് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിൽ, ബുഞ്ചു് പ്രസ്താവിച്ചു, അതു് തന്നോടൊപ്പം കൗണ്ടു് ബർണാഡോട്ടിനും, ഐക്യരാഷ്ട്രനിരീക്ഷകന്മാ

ക്കും, തങ്ങൾക്കു് പിൻബലം നൽകിയിരുന്ന സെക്യൂരിറ്റി കൗൺസിലിനും അവകാശപ്പെട്ടതാണു്.

ലോകമെങ്ങും നോബൽകമ്മിറ്റിയുടെ തീരുമാനം ഹർഷാരവങ്ങളോടെ സ്വാഗതംചെയ്യപ്പെട്ടു; ''അവ'ക്ക സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്ന ഏറ്റവും ഉചിതവും യുക്തിയുക്തവുമായ തീരുമാനം'' എന്നാണു് ഇതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടതു്. റാൽഫ് ബുഞ്ചിന്റെ കഥ, ഏറ്റവും വിശിഷ്ടമായ അമേരിക്കൻ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ കഥയാണു്, എന്നും പറയപ്പെട്ടിരുന്നു. അമേരിക്കൻ നീഗ്രോകൾക്കു് ന്യായമായും ഇതിലഭിമാനം തോന്നി; തങ്ങളുടെ വംശത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാൾ ആദ്യമായിട്ടാണു് ഈ മഹോന്നത ബഹുമതിയ്ക്കർഹനായിത്തീരുന്നതു്. എങ്കിലും, ഒരു വംശത്തിന്റെ പ്രതിനിധി എന്ന നിലയ്ക്കല്ല, മറിച്ചു് സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി ഒരു മഹാപുരുഷൻ നടത്തിയ സുപ്രധാന സേവനത്തിനുള്ള അംഗീകാരമായിട്ടാണു് സമ്മാനം നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു് എന്നും അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. പക്ഷെ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ഈ ബഹുമതി വ്യക്തിവൈശിഷ്ട്യവും പ്രധാനപ്പെട്ട നേട്ടങ്ങളും ഉള്ള ഏതൊരാൾക്കും ലഭിക്കാവുന്നതാണെന്നു് ഈ സമ്മാനദാനം എല്ലാവർക്കും വ്യക്തമാക്കിക്കൊടുത്തു എന്നുള്ളതും സത്യമാണു്. പല ഭരണത്തലവന്മാരും, പല രാജ്യങ്ങളിലെയും മന്ത്രിസംഘടനകളിലെയും ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയുള്ള ഇരുപത്തെട്ടു പേരുകൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിൽ നിന്നാണു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹനായി റാൽഫ് ജോൺസൺ ബുഞ്ചിനെ തിരഞ്ഞെടുത്തതു് എന്നും വെളിപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു.

1950–ൽ, നോബൽസമ്മാനങ്ങളേർപ്പെടുത്തിയതിന്റെ അമ്പതാം വാർഷികമായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ഡിസമ്പർ 10–ാംതീയതിയിലെ ചടങ്ങുകളോടനുബന്ധിച്ചു് പ്രത്യേകാഘോഷങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. നോബൽസമ്മാനം നേടിയിട്ടുള്ളവരിൽ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളവരെ എല്ലാംതന്നെ പ്രസ്തുത ചടങ്ങുകളിൽ സംബന്ധി

ക്കാൻ ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ബുഞ്ചും പത്നിയും തങ്ങൾക്കു യാത്രചെയ്യാനുള്ള ട്രാൻസത്ലാന്റിക് വിമാനത്തിൽ കയറിയപ്പോൾ ശുഭാശംസകരംകൊണ്ട് വിമാനത്താവളം ശബ്ദമുഖരിതമായിത്തീർന്നു. അതേ ഡിസമ്പർ 10-ാംതീയതിതന്നെ മറ്റു മൂന്നു് അമേരിക്കക്കാർ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽനിന്നു് മറ്റുവിഷയങ്ങളിൽ നോബൽസമ്മാനം സ്വീകരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു; റാൽഫ് ജോൺസൺ ബുഞ്ച് ഓസ്ലോയിൽവച്ചാണു്, നോർവീജിയൻ പാർലമെന്റിന്റെ നോബൽകമ്മിറ്റിയുടെ കൈയിൽനിന്നു് തന്റെ സമ്മാനം ഏറ്റുവാങ്ങിയതു്. ഓസ്ലോ സർവ്വകലാശാലയുടെ വിശാലമായ ഹാൾ വിശിഷ്ടാതിഥികളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരുന്നു. ഹാക്കോൺ രാജാവും, ഓലാവ് രാജകുമാരനും, നോർവെയിലെ മറ്റു രാജകുടുംബാംഗങ്ങളും അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്നു; ഇവർക്കുപുറമെ പല രാജ്യങ്ങളിലെയും നയതന്ത്രപ്രതിനിധികളും ഗവണ്മെണ്ടുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും, വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തകരും, സ്ത്രീപുരുഷന്മാരടങ്ങിയ പല വ്യക്തികളും അവിടെ കൂടിയിരുന്നു; മാത്രമല്ല, അമേരിക്കൻ നീഗ്രോകളുടെ ഒരു സംഘവും, തങ്ങളുടെ പ്രമുഖനേതാവിനെ ബഹുമാനിച്ചാദരിക്കാൻ, ഓസ്ലോയിൽ എത്തിച്ചേർന്നിരുന്നു. ഡോക്ടർ ബുഞ്ച് മെഡലും, ഡിപ്ലോമയും, സമ്മാനത്തുകയായ 31,671 ഡോളറിനുള്ള ചെക്കും ഏറ്റുവാങ്ങിയപ്പോൾ ഹാളിൽനിന്നുയർന്ന ഹർഷാരവം വളരെനേരം നീണ്ടുനിന്നു; സമ്മാനം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു് നന്ദിപ്രകടനം നടത്താൻ, തന്നിമിത്തം, ബുഞ്ചിനു് കുറെ നിമിഷങ്ങളോളം കാത്തുനില്ക്കേണ്ടിവന്നു. അദ്ദേഹം അഗാധമായ വികാരവായ്പോടെ, ഒരിക്കൽക്കൂടി ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളോടു് തനിക്കുള്ള കടപ്പാടു് പ്രകടമാക്കി; "സർവ്വാതിശായിയായ" ഈ ബഹുമതി, സമാധാനസംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ശ്രമത്തിൽ പാലസ്തീനിൽ ജീവാപ്പണംചെയ്ത മാഗള്ളാരോടൊപ്പം—പ്രത്യേകിച്ചും കൗണ്ട് ബർണാഡോട്ടിനോടൊപ്പം—പങ്കിട്ടെടുക്കാൻ തനിക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ എന്ന ആഗ്രഹവും അദ്ദേഹം വീണ്ടും പ്രകടമാക്കി.

അടുത്തദിവസം നടത്തിയ നോബൽ പ്രസംഗത്തിൽ, ഡോക്ടർ ബുഞ്ച്, സാവ്വദേശീയ ജീവിതരീതിയിൽ വിദ്യാഭ്യാസം നല്ലേണ്ടതിനെപ്പറ്റിയും, സൈനികശക്തിയോടൊപ്പം ധാർമ്മികശക്തിയും വളർത്തേണ്ടതിനെപ്പറ്റിയും, ഭൗതികപുരോഗതിയോടൊപ്പം ആത്മീയപുരോഗതിയും കൈവരുത്തേണ്ടതിനെപ്പറ്റിയും വാദിച്ചു. സമാധാനവും ഐകൃരാഷ്ട്രങ്ങളും, അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു, അഭേദ്യമാംവണ്ണം ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നവയാണു്. "ഐകൃരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു് സമാധാനം ഉറപ്പുവരുത്താൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ, സമാധാനം ഉണ്ടാവാനും പോണില്ല." പക്ഷെ അദ്ദേഹം താക്കീതുചെയ്തു: "സമാധാനം ശൂന്യതയിൽ നിന്നു് സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നല്ല. സമാധാനം മാനുഷികപുരോഗതിക്കൊപ്പം മാത്രമെ വളരുകയുള്ളൂ.....അതു് അപ്പവും, അരിയും, വീടും, ആരോഗ്യവും വിദ്യാഭ്യാസവും മറ്റുമായി രൂപംമാറി വരണം; അതുപോലെതന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യവും മനുഷ്യന്റെ അന്തസ്സുമായിത്തീരണം—പുരക്കത്തിൽ ഉറപ്പുള്ള ഒരു മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതം." ഐകൃരാഷ്ട്രങ്ങളല്ല, ഐകൃമാണു് നമ്മുടെ ലക്ഷ്യം, അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി ആത്മാർത്ഥമായ ആഗ്രഹവും പരസ്പരമുള്ള ഉത്തമവിശ്വാസത്തിന്റെ കണികയുമെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ, കൂടിയാലോചനവഴിയായും മാധ്യസ്ഥംകൊണ്ടും ഒത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കാൻ കഴിയാത്ത യാതൊരു തർക്കവും രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിലില്ല എന്നും അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി.

ഐകൃരാഷ്ട്രതലസ്ഥാനത്തു് തിരിച്ചെത്തിയശേഷം ബുഞ്ച് സമാധാനപൂർണ്ണമായ ലോകത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള തന്റെ പ്രവർത്തനം തുടർന്നുപോന്നു; ഇന്നും തുടർന്നുപോരികയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴിവുകൾ കുറേക്കൂടി വിശാലമായ രംഗത്തു് പ്രയോഗിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നതിനായി, അദ്ദേഹത്തെ ട്രസ്റ്റീഷിപ്പ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ ഡയറക്ടർസ്ഥാനത്തുനിന്നും മാറ്റുകയും, വകുപ്പില്ലാത്ത രണ്ടു് അണ്ടർ സ്ക്രട്ടറിമാരിലൊരാളാ

യി നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു. രണ്ടാമത്തെ ഐക്യരാഷ്ട്ര സംഘടനറി ജനറലായിരുന്ന ഡാഗ് ഹാമർഷീൽഡിന്റെ സ്വന്തം പ്രതിനിധിയായി "കഴുപ്പുകളൊഴുക്കാൻ" അദ്ദേഹം പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്; മധ്യപൗരസ്ത്യദേശങ്ങളിലേയ്ക്കും മറ്റു അസ്വാസ്ഥ്യനാധിതപ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കും അദ്ദേഹം കൂടക്കൂടെ സഞ്ചരിച്ചുവരുന്നു.

എപ്പോഴും ഒരു ശുഭാപ്തിവിശ്വാസിയും, അമേരിക്കയുടെയും ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെയും ഭാവിയെക്കുറിച്ച് ഉത്സാഹരിതനുമായി കാണപ്പെട്ടന്ന റാൽഫ് ബുഞ്ച്, എല്ലായിടത്തുമുള്ള ജനങ്ങളോട്, "എല്ലാ ജനവർഗ്ഗങ്ങളും സമാധാനത്തിലും സാഹോദര്യത്തിലും വർത്തിക്കുന്ന ഒരു വിശാലദർശനവീക്ഷണത്തിൽ,..... മനുഷ്യന്റെ അസ്തിത്വത്തപ്പറ്റിയുള്ള ഏറ്റവും മഹത്തായ ആദർശത്തിൽ" അടിയുറച്ചു വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ട്, അതിന്റെ സാക്ഷാൽക്കാരത്തിനായി പ്രയത്നിക്കാൻ ആഹ്വാനംചെയ്യുന്നു.

കാട്ടിലെ നല്ലവനായ ഡോക്ടർ

ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സർ (1952)

ആരംഭംമുതല്ലുതന്നെ നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റി, തങ്ങളും എന്തുടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹരായവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെന്നു് ഒരിക്കലും വിശദീകരിക്കേണ്ടായിട്ടില്ല. സാധാരണയായി അതിനുള്ള ന്യായങ്ങളും ആക്ഷം കാണാൻകഴിയത്തക്കവണ്ണം വ്യക്തമായിരിക്കും. പല പ്പോഴും സമ്മാനംനേടുന്ന വ്യക്തി, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയോ, മനുഷ്യജീവിതം കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ടതാക്കാൻവേണ്ടിയോ പ്രവർത്തിച്ചവരുന്ന ഏതെങ്കിലും സംഘടനയിൽ ദീർഘകാലം നേതൃത്വംവഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ പ്രസ്തുത വ്യക്തിതന്റെ തുലികയോ ശബ്ദമോ ഉപയോഗിച്ച് ജനങ്ങളെ സമാധാനത്തിന്റെനേർക്കു് നയിക്കാൻ സ്വാധീനംചെലുത്തിയിരിക്കും. പക്ഷെ 1952-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം—1953-ലെ സമ്മാനത്തോടൊപ്പമാണ് ഇതും പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടതു്—ലഭിച്ചതു് ഒരിക്കലും ഒരു സംഘടനയുടെ പ്രവർത്തകനായിരുന്നിട്ടില്ലാത്ത ഒരു വ്യക്തിക്കാണു്; അദ്ദേഹം ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ സമാധാനസംഭാഷണത്തിലും പങ്കെടുത്തിരുന്നില്ല; അദ്ദേഹം എഴുതുകയോ പ്രസംഗിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും പ്രാഥമികമായി സമാധാനത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നില്ല. പിന്നെ എന്തുകൊണ്ടാണു്, ഫ്രഞ്ച് ഇക്വറോറിയൽ ആഫ്രിക്കയിൽ മെഡിക്കൽ മിഷനറിയായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചവരുന്ന ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സർക്കു് ഈ ഉന്നതബഹുമതി നല്കപ്പെടാനിടയായതു്?

ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, മനുഷ്യജീവിതത്തെ ആദരിക്കുക എന്ന ആശയം താൻ മുറുകെപ്പിടിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇതു സംഭവിച്ചതു്. ഒരു പത്രപ്രവർത്തകൻ ഇതിനു് രണ്ടാംസ്ഥാനംമാത്രമേ നൽകിക്കണ്ടുള്ളൂ; അയാളം പ്രസ്താവിച്ചതു്, "ആഫ്റിക്കൻ വനാന്തരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ഏകാകിയായി നടത്തിപ്പോന്ന മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും, 'ജീവിതത്തെ ആദരിക്കുക' എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വചിന്തയും" കാരണമാണു് ഷൈയ്റർസക്കു് ഈ ബഹുമതി നല്കപ്പെട്ടതു് എന്നാണു്. പക്ഷെ വേറൊരെഴുത്തുകാരൻ വിചാരിക്കുന്നതു് മറ്റൊരുതരത്തിലാണു്. "ഒരു മനുഷ്യൻ എങ്ങനെയുള്ള ആളാണു് എന്നതു്, അദ്ദേഹം പറയുന്നതിനേക്കാളും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനെക്കാളും ദൂരവ്യാപകഫലങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ കഴിവുള്ളതാണു്" എന്നു് ഇതു തെളിയിക്കുന്നു, അയാളം എഴുതി. "ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുംകാരണം, വംശപരവും സാംസ്കാരികവുമായ എല്ലാ അതിർവരമ്പുകളെയും ലംഘിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു തലമുറയിൽപ്പെട്ട മുഴുവൻപേർക്കും, ഉത്തരവാദിത്വത്തോടുകൂടിയ സാഹോദര്യം എന്ന ക്രിസ്തീയതത്വം സാക്ഷാൽക്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷെ അദ്ദേഹം എങ്ങനെയുള്ള ആളാണെന്നതു്, മനുഷ്യനു് കയറിച്ചെല്ലാൻ കഴിയുന്ന ഉന്നതസ്ഥാനങ്ങളേക്കാൾ അതു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു സാക്ഷ്യം വഹിക്കലാണു്, ഏറ്റവും തികവുള്ള അർത്ഥത്തിൽ, സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി നല്കപ്പെടാവുന്ന ഏറ്റവും മഹത്തായ സംഭാവന."

ആൽബർട്ട് ഷൈയ്റർസക്കു് സമ്മാനം നൽകപ്പെട്ടതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനങ്ങളെ പ്രമാണിച്ചാണോ, അതോ അദ്ദേഹം എങ്ങനെയുള്ള ഒരു മനുഷ്യനാണെന്നുനോക്കിയാണോ എന്നുള്ള വാദപ്രതിവാദം, 'അണ്ടിയോ മൂത്തതു്, മാവോ മൂത്തതു്" എന്ന പഴയ പ്രശ്നംപോലെയാണു്. ഡോക്ടർ

ഷെവയ്റർ°സന്റെ സേവനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തി വൈശിഷ്ട്യത്തിൽനിന്നു വളർന്നുവന്നവയാണു°; അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിവൈശിഷ്ട്യം വികാസംപ്രാപിച്ചതും രൂപപ്പെട്ടതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനങ്ങളിൽക്കൂടിയുമാണു°; രണ്ടും ഏകഘടകമെന്നപോലെ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ നോബൽ കമ്മിറ്റിയുടെ തീരുമാനത്തിനു നിദാനമായ ന്യായങ്ങളെന്തായിരുന്നാലും, എല്ലായിടത്തുമുള്ള സന്മനസ്സുകളായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ കമ്മിറ്റിയുടെ തീരുമാനം സർവ്വാത്മനാ അംഗീകരിച്ചു. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തും അറിയപ്പെട്ടകയും ആദരിക്കപ്പെട്ടകയും ചെയ്തവരുന്ന ഒരു നാമധേയമാണു° ഷെവയ്റർ°സർ; ആഫ്റിക്കയിലെ വനാന്തരങ്ങളിൽ മഹാമനസ്കനായ അദ്ദേഹം ചെയ്തവരുന്ന മനുഷ്യസേവനങ്ങളെപ്പറ്റി പഠിച്ചിട്ടില്ലാത്തവർക്കുപോലും സുപരിചിതമായ ഒരു നാമധേയമാണതു°.

ആൽബർട്ട്° ഷെവയ്റർ°സർ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽമാത്രമല്ല ഡോക്ടർബിരുദം നേടിയിട്ടുള്ള. പ്രസ്തുത ബിരുദം കരസ്ഥമാക്കുന്നതിനു° എത്രയോ മുമ്പുതന്നെ അദ്ദേഹം തത്വചിന്തയിലും, തിയോളജിയിലും, സംഗീതത്തിലും ഡോക്ടർബിരുദങ്ങളും നേടിയിരുന്നു. ഈ വിഷയങ്ങളിലോരോന്നിലും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന കഴിവുകളും മികച്ചതുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു° ഈ വിഷയങ്ങളിൽ താല്പര്യം വളർന്നുവന്നതു° സ്വാഭാവികംതന്നെ; എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛനും മുത്തച്ഛനും വൈദികന്മാരായിരുന്നു; അവരുടെ കുടുംബത്തിൽ സംഗീതവാസനയും ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു.

ആൽസസിലാണു° ഷെവയ്റർ°സർ കുടുംബക്കാർ താമസിച്ചിരുന്നതു°; ഫ്റാൻസിന്റെ ഏറ്റവും കിഴക്കെ അതിർത്തിയിൽ കിടക്കുന്ന ഈ പ്രവിശ്യ, 1870–ലെ യുദ്ധത്തിൽ ജർമ്മൻകാർ പിടിച്ചടക്കിയിരുന്നു; ആൽബർട്ടിന്റെ കുട്ടിക്കാലത്തും യൗവനാരംഭത്തിലും ജർമ്മൻ ഭരണത്തിൻകീഴിലായിരുന്ന ഈ പ്രദേശം. എന്നിട്ടും അവിടത്തെ ജനങ്ങളും ജർമ്മൻകാരെന്നതിലും കൂടുതൽ

ഫ്റഞ്ചുകാരായിരുന്നു; ഫ്റഞ്ച് ഉച്ചാരണഭേദത്തോടുകൂടിയ ജർമ്മൻ ആണ് അവർ സംസാരിച്ചിരുന്നതു്; ഫ്റഞ്ച് ഭാഷയും ഫ്റഞ്ച് ആചാരങ്ങളും അവർ ഒരിക്കലും മറന്നുകളഞ്ഞില്ല.

ആൽസേസിലെ ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ മലമ്പ്രദേശങ്ങളേയും അവിടത്തെ സൗമ്യശീലരായ കരുത്തുറ്റ ജനങ്ങളേയും ആൽബർട്ടിനു് വലിയ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. അവരുടെ മനോവികാരങ്ങളെ മാനിച്ചുകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം സ്കൂളിൽ പോകുമ്പോഴും മറ്റു കുട്ടികൾബാലന്മാർ ധരിക്കുന്നതിലും മെച്ചപ്പെട്ട വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചു. മൃഗങ്ങളുടെ വികാരങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തെ സ്പർശിച്ചിരുന്നു; സംഗീതം—വിശേഷിച്ചും ഓർഗൻസംഗീതരചയിതാവായ ജോൺ സെബാസ്റ്റ്യൻ ബാക്കിന്റെ ഓർഗൻസംഗീതം—അദ്ദേഹത്തെ അഗാധമായി പിടിച്ചുകുലുക്കിയിരുന്നു. കോളേജിൽ ചേരുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ആൽബർട്ട് ഒരു പ്രശസ്ത പാരീസ് ഓർഗനിസ്റ്റിന്റെ കീഴിൽ ഏതാനും സംഗീതപാഠങ്ങളും അഭ്യസിക്കുകയുണ്ടായി. സ്ട്രാസ്ബർഗ് സർവ്വകലാശാലയിൽ തത്വചിന്തയും തിയോളജിയും പഠിച്ചിരുന്ന കാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹം ഓർഗൻസംഗീതാഭ്യാസവും തുടർന്നുപോന്നു; താനേറ്റെടുത്ത ഏതു കാര്യത്തിലും പരമാവധി പ്രയത്നശക്തി ചെലുത്തുക എന്ന പതിവു് ഈ പഠനങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പാലിച്ചു.

അദ്ദേഹത്തിനു് ഇരുപത്തൊന്നു വയസ്സായപ്പോൾ വസന്തകാലത്തൊരു വാരാന്ത്യത്തിൽ ഷെയ്റർസർ വീട്ടിൽ വന്നതായിരുന്നു. അതികാലത്തു് അദ്ദേഹം ഉറക്കമുണരുകയും, പുറത്തു് പക്ഷികളുടെ കളകളഗാനം ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടും അഗാധമായ ചിന്തയിലാണ്ടുകൊണ്ടും അവിടെത്തന്നെ കിടക്കുകയും ചെയ്തു. ആ പ്ലാടകരമായിരുന്ന കുട്ടിക്കാലത്തെപ്പറ്റിയും, സ്നേഹംനിറഞ്ഞ കുടുംബജീവിതത്തെപ്പറ്റിയും, തന്റെ നല്ല ആരോഗ്യത്തെപ്പറ്റിയും, തനിക്കേറെറവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട സംഗീതത്തെപ്പറ്റിയും എല്ലാം അദ്ദേഹം ഓർത്തു. അതു കഴിഞ്ഞു്, "പ്രാരബ്ധംകൊണ്ടും

ഉരിതങ്ങൾകൊണ്ടും മല്ലടിച്ചു.'' ജീവിതം നയിക്കുന്നവരെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്ന ജനങ്ങളെപ്പറ്റിയായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്ത. തന്റെ ഈ ആനന്ദങ്ങളെല്ലാം, പകരമായി വല്ലതും തിരിച്ചുനല്കാതെ, സാധാരണഗതിയിലെന്നോണം സ്വീകരിക്കാൻ തനിക്കെന്തവകാശമാണുള്ളതു്? ''നീ ഒറ്റയ്ക്കല്ല ഈ ലോകത്തിൽ ജീവിക്കുന്നതു്'', അദ്ദേഹം തന്നത്താൻ പറഞ്ഞു. ''നിന്റെ സഹോദരന്മാരും ഉണ്ടിവിടെ.'' പുറത്തു് പക്ഷികൾ പാട്ടുപാടിക്കൊണ്ടിരിക്കവെത്തന്നെ ആൽബർട്ടു് ഷൈയ്റ്റർ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. ''അവിടെനിന്നെഴുനേല്ക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ഞാൻ സ്വയം നിശ്ചയിച്ചു'', അദ്ദേഹം പിന്നീടു് എഴുതിയിരിക്കുന്നു, ''മുപ്പതു വയസ്സുവരെ ശാസ്ത്രത്തിനും കലയ്ക്കും വേണ്ടി ജീവിക്കുന്നതു്, അതിനുശേഷമുള്ളകാലം മുഴുവൻ പ്രത്യക്ഷമായ മനുഷ്യസേവനത്തിനു ജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ മാത്രമേ എനിക്കു ന്യായീകരിക്കാൻ സാധുമാവുകയുള്ളു എന്നും.''

ആൽബർട്ടു് തന്റെ തീരുമാനം രഹസ്യമായിത്തന്നെ സൂക്ഷിച്ചു. അദ്ദേഹം സ്ട്രാസ്ബുർഗിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോയി; പല ആളുകൾക്കും ഒരു ആയുഷ്കാലത്തിനിടയ്ക്കു് നേടാൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നേടുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം തന്റെ ആദ്യത്തെ തിയോളജിക്കൽ പരീക്ഷയിൽ പാസ്സായപ്പോൾ ഒരു സ്കോളർഷിപ്പു് സമ്പാദിക്കുകയുണ്ടായി; ഒരു ഹോമനുകാലം മുഴുവൻ പാരീസിലെ സോർബോൺ സർവ്വകലാശാലയിൽ തത്വശാസ്ത്രം പഠിക്കാനും, അതേസമയം തന്റെ ഓർഗൻസംഗീതാഭ്യസനം നടത്തിപ്പോരാനും ഈ സ്കോളർഷിപ്പു് അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ചു. അടുത്ത വേനൽക്കാലത്തു് അദ്ദേഹം ബർലിനിലാണു പഠിച്ചതു്. അതു കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം വീണ്ടും സ്ട്രാസ്ബുർഗിലേയ്ക്കു മടങ്ങുകയും, തത്വശാസ്ത്രത്തിൽ ബിരുദമെടുക്കുകയും ചെയ്തു; എന്നിട്ടു് സ്ട്രാസ്ബുർഗിലെ ഒരു പള്ളിയിൽ മതപ്രാസംഗികനായി സേവനമനുഷ്ഠി

ക്കുകയാണു് അദ്ദേഹം ചെയ്തതു്. "മതപ്രസംഗം നടത്തുക എന്നതു് എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എന്റെ അസ്തിത്വത്തിന്റെ ആവശ്യമാണു്," അദ്ദേഹം എഴുതിയിരിക്കുന്നു: "ജീവിതത്തിന്റെ ആഴമേറിയ പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി ഞായറാഴ്ചതോറും ജനക്കൂട്ടത്തോടു് സംസാരിക്കാൻ എനിക്കനുവാദം നൽകിയിരുന്നതു് എന്തോ ഒരത്ഭുതകാര്യമായിട്ടാണു് എനിക്കു തോന്നിയതു്."

ഓരോ കൊല്ലവും വസന്തകാലത്തു് ഷൈയ്റ്റ്സർ പാരീസിൽ ഒരു മാസം താമസിക്കുകയും തന്റെ ഓർഗൻ അഭ്യസനം തുടരുകയും ചെയ്തുപോന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു് തിയോളജിയിൽ ഡോക്ടർബിരുദം ലഭിക്കുന്നതിനായുള്ളതായിരുന്ന പ്രബന്ധം, അദ്ദേഹം വിപുലീകരിച്ചു് പുസ്തകരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി; 'ദി കൈസ്റ്റ് ഓഫ് ദി ഹിസ്റ്റോറിക്കൽ ജീസസ്' എന്ന പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം പെട്ടെന്നുതന്നെ ശ്രദ്ധാകർഷകമാകയും ഫ്രഞ്ചു്, ഇംഗ്ലീഷ് എന്നീ ഭാഷകളിലേയ്ക്കു് അതു വിവർത്തനംചെയ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോൾ സ്ട്രാസ്ബൂർഗിലെ തിയോളജിക്കൽ കോളേജിന്റെ പ്രിൻസിപ്പാളായിത്തീർന്ന യുവാവായ ഷൈയ്റ്റ്സർ, പ്രസംഗങ്ങളും നടത്താനും ഓർഗൻസംഗീതപ്രകടനങ്ങളും നടത്താനും ധാരാളം ക്ഷണങ്ങളും കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ബാക്കിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ഒരു പുസ്തകം എഴുതി; ആ പ്രസിദ്ധ സംഗീതരചയിതാവിനെപ്പറ്റി എഴുതപ്പെട്ട ഏറ്റവും നല്ല പുസ്തകവും അതായിത്തീർന്നു. അങ്ങനെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരൻ, അദ്ധ്യാപകൻ, പ്രാസംഗികൻ, സംഗീതജ്ഞൻ എന്നീ നിലകളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം സുപ്രതിഷ്ഠിതനായിത്തീർന്ന കാലത്താണു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുപ്പതാംപിറന്നാൾ കടന്നുവന്നതു്. അദ്ദേഹം തന്നത്താൻ നൽകിയിരുന്ന കാലാവധി അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു; തന്റെ പ്രതിജ്ഞയനുസരിച്ചു്, താൻ തന്റെ ജീവിതം കൂടുതൽ വ്യക്തമായി മറവുള്ളവരുടെ സേവനത്തിനു് ഉഴിഞ്ഞുവയ്ക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥനായിരുന്ന ദിവസം ഇതാ വന്നെത്തിയിരിക്കുന്നു.

താൻ തീരുമാനിക്കുന്നതുപോലുള്ള "പ്രത്യക്ഷ മനുഷ്യസേവനം" എവിടെവച്ച്, എങ്ങനെയാരംഭിക്കണമെന്നു് ഷെവയ്റ്റർസ്കു നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആയിടയ്ക്കു് പാരീസ് മിഷനറി സൊസൈറ്റിയുടെ വകയായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒരു കൊച്ചുമാസികയിൽ, കോംഗോമിഷന്റെ ആവശ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു വിവരിക്കുന്ന ഒരു ലേഖനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണും കരളും കവർന്നു. ആഫ്റിക്കയിൽ ഡോക്ടർമാർ അത്യാവശ്യമായിരിക്കുന്നു എന്നാണു്. അതിൽനിന്നു മനസ്സിലായതു്. പ്രസ്തുത ആശയം ആൽബർട്ട് ഷെവയ്റ്റർസ്കു് ആകർഷകമായി തോന്നി. തന്റെ ധിഷണാശക്തികൊണ്ടെന്നപോലെ കൈക്കുംകൊണ്ടും സേവനമനുഷ്ഠിക്കാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു; സ്നേഹത്തിന്റെ മതം വാക്കുകളിൽകൂടി മാത്രമല്ല പ്രവൃത്തിയിൽകൂടിയും പ്രചരിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനുത്സാഹം തോന്നി. ഒരു ബൽസേഷ്യൻ പട്ടണത്തിൽ കണ്ടിരുന്നതും, കുട്ടിക്കാലത്തു തന്നെ വളരെയധികം ആകർഷിച്ചിരുന്നതുമായ ഒരു പ്രതിമ പെട്ടെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓർമ്മയിൽ വന്നു. അതിലുള്ള രൂപങ്ങളിലൊന്നു് ഒരു നീഗ്രോയുടേതായിരുന്നു; സൗന്ദര്യവും ശക്തിയും നിറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതെങ്കിലും, ദുഃഖിതംകൊണ്ടു് തല കുനിഞ്ഞതായിരുന്നു ആരൂപം. ആഫ്റിക്കയിൽചെന്നാൽ, ഷെവയ്റ്റർസർ വിചാരിച്ചു, അതുപോലുള്ള ആളുകളെ തനിക്കു സഹായിക്കാൻ കഴിയും—അതായതു് താനിക്കൊരു ഡോക്ടറാവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ.

ഒരു വൈദ്യവിദ്യാർത്ഥിയായി ഇനിയും കുറെ കൊല്ലംകൂടി ചിലവഴിക്കുക എന്ന ആശയം കുറെയൊക്കെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നതും, അത്രതന്നെ വെല്ലുവിളിക്കുന്നതും ആയിരുന്നു. ഷെവയ്റ്റർസറുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളും അടുത്ത സുഹൃത്തുക്കളും അദ്ദേഹത്തെ ഞെട്ടിപ്പോയി. ഒരു മതപ്രാസംഗികനെന്നനിലയ്ക്കും, അദ്ധ്യാപകനെന്നനിലയ്ക്കും, സംഗീതജ്ഞനെന്നനിലയ്ക്കും വിജയം വരിച്ച ഒരാൾ എന്തിനാണിനി ഒരു ഡോക്ടറുംകൂടി ആയിത്തീരാൻ ആലോചിക്കുന്നതു്? എന്നിട്ടോ, പോകാൻകണ്ടിരിക്കുന്ന

സ്ഥലം—മറ്റു് രാജ്യങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്തതുപോലെ—ആഫ്രിക്കയും!

അവരുടെ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കും അഭ്യർത്ഥനകൾക്കും ഒന്നും ആൽബർട്ടു് ഷ്വയ്റ്റ്സർ ചെവികൊടുത്തില്ല. താൻ തിയോളജി പ്രൊഫസ്സറായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്ന സ്ട്രാസ്ബൂർഗു് സർവ്വകലാശാലയിൽത്തന്നെയുള്ള മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ ഒരു പ്രാരംഭവിദ്യാർത്ഥിയായി അദ്ദേഹം ചേർന്നു. താമസിയാതെ മെഡിക്കൽപഠനത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതിനായി തന്റെ മതപ്രസംഗവും അദ്ധ്യാപനവും അദ്ദേഹത്തിനു് ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടിവന്നു. മെഡിക്കൽവിഭാഗത്തിലെ പഠനം വളരെ പ്രയാസമേറിയതായി, ഭയങ്കരമാംവണ്ണം വിഷമമേറിയതായി, അദ്ദേഹത്തിനനുഭവപ്പെട്ടു. ഏതുസമയവും ക്ഷീണിതനായിരിക്കുക എന്നുവച്ചാൽ എന്താണർത്ഥമെന്നു്, ജീവിതത്തിലാദ്യമായി അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. ചിലപ്പോഴാകട്ടെ രാത്രിസമയത്തു് ഉറങ്ങിപ്പോകാതിരിക്കാൻ, തണുത്ത വെള്ളംനിറച്ച തൊട്ടിയിൽ കാലെടുത്തുവച്ചുകൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹം പഠിച്ചിരുന്നതു്. പക്ഷേ പഠിത്തം വേണ്ടെന്നുവയ്ക്കുക എന്ന ആശയം ഒരിക്കൽപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തലയിൽ കയറിയില്ല. ആറുകൊല്ലത്തോളം, അനാറമി, ഫിസിയോളജി, കെമിസ്ട്രി, ബാക്റ്റീരിയോളജി, മെഡിസിൻ, സർജറി, ഫാർമക്കോളജി എന്നീ വിഷയങ്ങളിലുള്ള പഠനവുമായി അദ്ദേഹം വിഷമിച്ചു മുന്നോട്ടതന്നെ നീങ്ങി. എങ്ങനെയെങ്കിലും സംഗീതത്തിനുവേണ്ടി അല്പസമയം മാറ്റിനിർത്താൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിരുന്നു; അദ്ദേഹം നടത്തിയിരുന്ന സംഗീതപരിപാടികളിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന വരുമാനം പഠനച്ചിലവു നേരിടുന്നതിനു് സഹായകമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

1911-ൽ അദ്ദേഹം മെഡിക്കൽ പരീക്ഷ പാസ്സായി; അതു കഴിഞ്ഞു് ഒരു കൊല്ലം ഒരാശുപത്രിയിൽ അന്തേവാസിയായി പരിശീലനം നേടുകയും, പാരീസിൽവച്ചു് ഉല്ലേഖലാപ്രഭാ

ങ്ങളിലുള്ള രോഗങ്ങളെപ്പറ്റി ഏതാനും മാസം പ്രത്യേകപഠനം നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജോലി ഏറ്റെടുക്കാനും—വിവാഹംചെയ്യാനും—തയ്യാറായി. ഒരു പ്രൊഫസ്സറുടെ മകളായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വധു; ആഫ്രിക്കയിലെ പുതിയ ആശുപത്രിയിൽ സ്വഭർത്താവിനെ സഹായിക്കാൻ കഴിയുന്നതിനു് അവർ നഴ്സിങ്ങിൽ പരിശീലനം നേടിയിരുന്നു.

പാരീസ് മിഷനറി സൊസൈറ്റി, ഫ്രഞ്ച് ഇവാഞ്ചലിക്കൽ ആഫ്രിക്കയിലെ ലാംബറേനി എന്ന സ്ഥലത്തുള്ള തങ്ങളുടെ മിഷൻ വളപ്പിൽ ഒരു ആശുപത്രി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം ഷ്വയ്റ്റ്സർക്കു നല്കി; അതിനുവേണ്ട പണം മുഴുവൻ അദ്ദേഹംതന്നെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊള്ളണമെന്നായിരുന്നു വ്യവസ്ഥ. ഇക്കാര്യത്തിൽ തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളെ സമീപിക്കാൻ അദ്ദേഹം മടിച്ചു; എന്നാൽ അവർ കാര്യം മനസ്സിലാക്കി, ഉദാരമായി അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ചു. ഇപ്പോൾ ഒരാശുപത്രി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും ചുരുങ്ങിയതു് ഒരു കൊല്ലത്തേയ്ക്കെങ്കിലും അതു നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനും വേണ്ടത്ര പണം കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞു. ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളും മരുന്നുകളും വാങ്ങി കപ്പലിൽകയറ്റാൻ തയാറാക്കിയപ്പോഴാകട്ടെ അവ എഴുപതു് പെട്ടികളിൽ നിറച്ചുണ്ടായിരുന്നു.

1913-ലെ ഈസ്റ്റർദിനത്തിലാണ് ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സറും പത്നിയും പശ്ചിമാഫ്രിക്കയിലേയ്ക്കു കപ്പൽകയറിയതു്. മൂന്നാഴ്ചയ്ക്കുശേഷം അവർ ഭ്രമധ്യരേഖമുറിച്ചുകടക്കുകയും, ഒരു സ്റ്റീംബോട്ടിൽ ഒഗോവെ മഹാനദിയിലൂടെ രണ്ടുദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന യാത്രയാരംഭിക്കുകയുംചെയ്തു. തങ്ങളുടെ ഇരുവശത്തും തിങ്ങിവളർന്നുനില്ക്കുന്ന വനങ്ങളും കണ്ടു് അവർ ആനന്ദഭരിതരായി; മനോഹരവർണ്ണങ്ങളുള്ള പക്ഷികളും അവരുടെ തലയ്ക്കുമുകളിലൂടെ പാറിപ്പറക്കുന്നതും, കുരങ്ങന്മാർ മരക്കൊമ്പുകളിൽനിന്നു് മരക്കൊമ്പുകളിലേയ്ക്കു് ചാടിനടക്കുന്നതും അവർ

നോക്കിരുന്നു. നദി ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് തടാകംപോലെ വിശാലമായിത്തീരുകയും, പല ശാഖകളായി പിരിയുകയുംചെയ്തിരുന്നു; പക്ഷെ എല്ലായിടത്തും ഒരേ ദൃശ്യംതന്നെയാണവർ കണ്ടത്—മഞ്ഞനിറമുള്ള നദീജലവും പച്ചപിടിച്ച വനങ്ങളും. യാത്രയുടെ അവസാനഭാഗത്ത് അവർ ഒരു വള്ളത്തിലാണ് സഞ്ചരിച്ചിരുന്നത്. മിഷൻ സ്കൂളിലെ ബാലകന്മാർ, വള്ളത്തിൽ കയറിനിന്നുകൊണ്ട് തുഴയുകയും, ഒഗോവെനദിയുടെ ഒരു ശാഖയിലൂടെ ലാംബറേനി മിഷൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കുന്നിൻചരിവിലേയ്ക്ക്, ഡോക്ടരെയും പത്നിയെയും അപകടമൊന്നുംകൂടാതെ എളുപ്പം കൊണ്ടുചെന്നാക്കുകയുംചെയ്തു. അവിടെ അവർ സഹാർദ്ദവും സ്വാഗതംചെയ്യപ്പെട്ടു; അവരുടെ താമസത്തിനായി ഒരുക്കിവച്ചിരുന്ന കുന്നിൻനിരകയിലെ ബംഗ്ലാവിലേയ്ക്ക് അവർ ആനയിക്കപ്പെട്ടു.

അടുത്തദിവസം അതികാലത്തുതന്നെ രോഗികൾ വന്നെത്തിത്തുടങ്ങി. വെള്ളപൂശിയ ഒരു മരക്കട്ടിലിൽവച്ചാണ് ഡോക്ടർ ഷെപ്പേർഡ്സൺ അവരെ ശുശ്രൂഷിച്ചത്; ഇരുമ്പുതകിടുകൊണ്ട് നിർമ്മിക്കാനുദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പുതിയ ആശുപത്രിക്കെട്ടിടം തയ്യാറാകുന്നതുവരെ അതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചികിത്സാകേന്ദ്രം. മിസ്സിസ് ഷെപ്പേർഡ്സൺ ഓപ്പറേഷൻ സമയത്ത് സ്വഭർത്താവിനെ സഹായിക്കുകയും, ഒരു നഴ്സിന്റെ മറവുജോലികളും നോക്കിവരികയുംചെയ്തു; ഇതിനുപുറമെ വീട്ടുകാര്യങ്ങളിലും അവർ മേൽനോട്ടംവഹിച്ചു.

ഡോക്ടർ ഷെപ്പേർഡ്സൺ അവിരാമമായും വിദഗ്ധമായും തന്റെ ജോലികൾ ചെയ്തുപോന്നു. രോഗികളായ സ്വദേശികൾ ഏതാനും നാഴിക ചുറ്റളവിൽനിന്നും വരുന്നവരായിരുന്നു; ഉറക്കരോഗം, മലമ്പനി, ഹൃദ്രോഗം, അതിസാരം, കുഷ്ഠം തുടങ്ങിയ രോഗങ്ങൾകൊണ്ടും, വന്യമൃഗങ്ങളുമായി ഏറ്റുമുട്ടിയതിന്റെ ഫലമായും മരങ്ങൾ മുറിച്ചുവീഴ്ത്തുമ്പോൾ പിണഞ്ഞ അപകടങ്ങൾകാരണമായും സംഭവിച്ച മുറിവുകൾകൊണ്ടും കഷ്ട

പ്പെട്ടവരായിരുന്നു അവർ. "മരുഡോക്ടറെ ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലത്തു്, അങ്ങേയറ്റം അത്യാവശ്യമുള്ള സ്ഥലത്തു്" എത്തിച്ചേരാൻ കഴിഞ്ഞതിൽ യുവാവായ ഡോക്ടക്കു് സന്തോഷം തോന്നി. തന്റെ രോഗികളെ വെറും 'കേസു'കളായിട്ടു് അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും കണക്കാക്കിയില്ല; മറിച്ചു്, സഹായം ആവശ്യപ്പെട്ടന്ന മനുഷ്യജീവികളായിട്ടാണു് അദ്ദേഹം അവരെ കണക്കാക്കിയതു്. അദ്ദേഹം രാത്രിസമയത്തു് ആരുമറിയാതെ പുറത്തുകടന്നു് ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കുന്ന ഉറക്കമില്ലാത്ത രോഗികളെ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും, രോഗികളുടെ പൾസു് പരിശോധിയ്ക്കുകയും, പനിപിടിച്ചുകിടക്കുന്ന രോഗിയുടെ കൈ തലോടുകയുംചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ഓപ്പറേഷനുശേഷം ബോധം വീണുതുടങ്ങിയ ഒരു രോഗി, "എനിക്കിപ്പോൾ വേദനയേ ഇല്ല" എന്നു വീണ്ടും വീണ്ടും പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടു്, തന്റെ സുഹൃത്തായ ഡോക്ടറുടെനേർക്കു കൈനീട്ടുമായിരുന്നു. "ആഫ്രിക്കയിലെ സൂര്യൻ, കാപ്പിച്ചെടികൾക്കിടയിലൂടെ, ഈ ഇരുണ്ട ഷെഡ്ഡിലേയ്ക്കു് പ്രകാശം ചൊരിയുന്നു," ഡോക്ടർ ഷെവയ്റാ് സർ എഴുതി; "പക്ഷേ ഞങ്ങളും, കറുത്തവരും വെളുത്തവരുമായ മനുഷ്യർ തൊട്ടുതൊട്ടിരിക്കുകയാണു്; 'എല്ലാ മനുഷ്യരും സഹോദരരാണു്" എന്ന വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം അനുഭവത്തിൽക്കൂടി ഞങ്ങൾക്കറിയാൻകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്."

അവസാനമില്ലാത്ത കത്തിടപാടുകൾ—യൂറോപ്പിൽനിന്നു് മരുന്നുകളും മറ്റു് അവശ്യസാധനങ്ങളും വരുത്തുക, കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും സുഹൃത്തുക്കൾക്കും, തന്റെ ജോലി നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകാൻ സഹായിക്കുന്നവർക്കും എഴുത്തുകളയയ്ക്കുക—എല്ലാം രാത്രിയിലാണു് അദ്ദേഹം നടത്തിപ്പോന്നതു്. വൈകുന്നേരം ഡോക്ടർ പിയാനോ വായിക്കാൻ സമയം കണ്ടെത്തിയിരുന്നു; ഓർഗൻ പെഡൽ അറ്റാച്ചുമെന്റോടുകൂടി, ഉഷ്ണമേഖലാപ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു പ്രത്യേകം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഈ പിയാനോ, അദ്ദേഹം വളരെക്കാലത്തോളം ഓർഗനിസ്റ്റായി സേവനമനുഷ്ഠി

ച്ചിരുന്ന പാരീസ് ബാക്ക് സൊസൈറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനിച്ചിരുന്നതാണ്. ബാക്കിന്റെ ഓർഗൻ സംഗീതത്തിനു് ഒരു അമേരിക്കൻ പതിപ്പ് തയ്യാറാക്കാനും അദ്ദേഹം എങ്ങനെയോ സമയം കണ്ടെത്തിയിരുന്നു.

ആദ്യത്തെ ആശുപത്രിക്കെട്ടിടത്തെ പിൻതുടർന്ന് മറ്റ് ആശുപത്രിക്കെട്ടിടങ്ങളും ഉയർന്നുവന്നു; കാലക്രമത്തിൽ ആ കന്നിൻചരിവ് ഒരു നാടൻ ഗ്രാമത്തിന്റെ രൂപം കൈക്കൊണ്ടു. രോഗികളെ ആശുപത്രിയിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നവർ അവരെ പരിചരിക്കാനും അവർക്കു വേണ്ട ഭക്ഷണം പാകംചെയ്യാനും—അരിയും വാഴക്കായും, വെളിസ്ഥലത്തു് അടുപ്പുകൂട്ടിയിട്ടാണ് അവർ പാകംചെയ്തിരുന്നതു്—അവിടെത്തന്നെ തങ്ങി; പിന്നീടു് രോഗം ഭേദമായവരെ വീട്ടിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതും അവരുടെ ചുമതലയാണ്; ചിലപ്പോൾ വള്ളങ്ങളിൽ വളരെ ദൂരം യാത്രചെയ്താലേ അവർക്കു വീടെത്താൻ കഴിയുകയുള്ളൂ; ചിലപ്പോൾ കാട്ടിൽക്കൂടി ഉഛ്വാസംപിടിച്ചു വഴി കയറിയിറങ്ങുകയും വേണ്ടിവരും. അങ്ങനെ രോഗികളുടെകൂടെ വന്നുചേർന്ന ചിലർ ആശുപത്രിയിൽത്തന്നെ സ്ഥിരതാമസമാക്കുകയും, വിശ്വസ്തസേവകരായും ശിപോഷികളായും സഹായിച്ചുപോരികയും ചെയ്തു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സറും പത്നിയും, ഒരു ഫ്രഞ്ച് കോളനിയിൽ താമസിച്ചുവരുന്ന ജർമ്മൻ പൗരന്മാരെന്നനിലയിൽ, യുദ്ധത്തടവുകാരായി തടങ്കലിൽ വയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. തുടക്കത്തിൽ, ആശുപത്രിജോലി ചെയ്യുന്നതിനുപോലും ഡോക്ടറെ അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല; പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനം ആവശ്യമായിരുന്നവരുടെ സംഖ്യ വളരെ വലുതാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, തന്റെ വൈദ്യസഹായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നുകൊള്ളാൻ അധികൃതർ അദ്ദേഹത്തെ അനുവദിച്ചു. ഒഴിവുള്ള സമയങ്ങളിൽ, മനുഷ്യസംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി തനിക്കു തോന്നിയ ചിന്തകൾ അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്താനാരംഭിച്ചു. വിജ്ഞാനമേഖലയിലും കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളിലും

മനുഷ്യൻ നേടിയ പുരോഗതിയോടൊപ്പം, ആത്മീയപുരോഗതി നേടുവാൻ മനുഷ്യനു് കഴിയാഞ്ഞതുകൊണ്ടാണു് യുദ്ധം ഉളവായതു്, എന്നു് ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ സമർത്ഥിച്ചു. ആധുനിക സംസ്കാരത്തിന്റെ അർത്ഥമെന്തായിരിക്കണമെന്നതിനെപ്പറ്റി ആളുകൾ ഇപ്പോൾ അഗാധമായി ചിന്തിക്കുന്നതേയില്ല—"എല്ലാ പ്രവർത്തനമണ്ഡലങ്ങളിലും ആത്മീയവും ധാർമികവുമായ പുരോഗതി; അതോടൊപ്പം വ്യക്തികളുടെയും മാനവരാശിയുടെയും നൈതികമായ വളർച്ചയും."

പ്രശ്നത്തിന്റെ കാതലായ വശം കണ്ടെത്താൻ വളരെ തപ്പിത്തടഞ്ഞശേഷം, "ജീവിതത്തോടുള്ള ആദരവു്" എന്ന പദപ്രയോഗത്തിൽ ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ അതു കണ്ടെത്തി. "ജീവിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ജീവിതത്തിന്റെ നടുക്കു്, ജീവിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ഒരു ജീവിതമാണു് ഞാൻ" എന്നു് എല്ലാവർക്കും പറയാൻ കഴിയും; ജീവിക്കാൻ തനിക്കെത്രത്തോളം ആഗ്രഹമുണ്ടോ അത്രതന്നെ മറ്റുള്ളവർക്കും ജീവിക്കാനാഗ്രഹമുണ്ടെന്നു് സമ്മതിച്ചുകൊടുക്കാനും എല്ലാവർക്കും കഴിയണം. "ജീവിതം നിലനിർത്തി സംരക്ഷിച്ചുപോരുന്നതു്, ഒരു നല്ല കാര്യമാണു്," ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ എഴുതി; "അതു് നശിപ്പിക്കുന്നതു് തിന്മയുമാണു്." ഇതു് മനുഷ്യന്റെ മാത്രമല്ല ജന്തുക്കളുടേയും ജീവിതത്തിനു മുഴുവൻ ബാധകമാണെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. അങ്ങനെ, "മാരോ ദിവസവും മറ്റുള്ളവർ കൊല്ലുകൊലയിലേപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ, എനിക്കു ജീവൻ രക്ഷിക്കാൻ കഴിയുന്നുണ്ടെന്നതു മാത്രമല്ല, സമാധാനത്തിന്റെ യുഗം കൂടുതൽ അടുത്തേയ്ക്കു് കൊണ്ടുവരുന്നതിനായി പ്രവർത്തിക്കാനും കഴിയുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് വലിയ ഈശ്വരകൃപയായി" അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം രോഗികളെ ചികിത്സിക്കുക മാത്രമല്ല, 'സംസ്കാരത്തിന്റെ ദർശനം' എന്ന തന്റെ ഗ്രന്ഥം എഴുതിവരികയുമായിരുന്നു.

യുദ്ധകാലത്തു് ഷ്വയ്റ്റ്സർ ദമ്പതികളെ ഫ്രാൻസിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോവുകയും, രണ്ടു തടങ്കൽ ക്യാമ്പുകളിൽ അല്ല

കാലം പാപ്പീച്ചുശേഷം, ഫ്റഞ്ച് തടവുകാർക്ക് പകരം അവരെ കൈമാറി, ആൽസേസിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകാൻ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. അവരുടെ ആരോഗ്യം തകരാറിലായിരുന്നു; കുറേക്കാലം കഴിഞ്ഞശേഷം മാത്രമേ അവർക്ക് ആരോഗ്യം വീണ്ടെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. സമാധാന ഉടമ്പടിക്കുശേഷം ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ സ്ട്രാസ്ബുർഗ് നഗരത്തിലെ ആശുപത്രിയിൽ ജോലിനോക്കുകയും അവിടെയുള്ള പള്ളിയിൽ മതപ്രസംഗം നടത്തുകയും ചെയ്തുപോന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹം മങ്ങിപ്പോയിരുന്നു; നടേരക്കൊല്ലത്തോളം ലാംബറേനിയിൽ ചെയ്തുവന്ന സൽപ്രവർത്തനങ്ങളും മുഴുവൻ നാമാവശേഷമാക്കപ്പെട്ടുപോലെ തോന്നി. മാത്രമല്ല, യുദ്ധത്തിന്റെ ആരംഭദശയിൽ ആഫ്റിക്കക്കാരായ സ്വദേശികൾക്കു ഭക്ഷണം നല്ലാണായി അദ്ദേഹം വലിതൊരു തുക കടംവാങ്ങിയിരുന്നതു് കൊടുത്തുതീർക്കാൻ കഴിയാഞ്ഞതിനാൽ അദ്ദേഹം വ്യാകുലചിത്തനായിത്തീർന്നിരുന്നു.

അപ്പോഴും നിനച്ചിരിക്കാതെ, മേഘങ്ങളിൽ ഒരു പിളർപ്പുണ്ടായാലെന്നപോലെ, സ്വീഡനിൽ ഒരു പ്രസംഗംനടത്തുന്നതിനുള്ള ക്ഷണനം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. ആച്ച്ബിഷപ്പ് സോഡർബ്ലോം ആണ് ഈ ക്ഷണമയച്ചിരുന്നതു്; പാരീസിലെ സ്വീഡിഷ് പള്ളിയിൽ ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ പാസ്റ്ററായിരുന്ന ഇദ്ദേഹം, നോബലിന്റെ ചരമപ്രസംഗംനടത്താൻ സാൻ മെറോയിലേയ്ക്കു പോയിരുന്നു; പിന്നീടു് അദ്ദേഹം സ്വീഡനിലെ ആച്ച്ബിഷപ്പായിത്തീർന്നു; അതിൽപിന്നീടു് അദ്ദേഹത്തിനു് നോബൽ സമാധാനസമ്മാനവും ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ ശങ്കിച്ചുകൊണ്ടാണെങ്കിലും, ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു.

ഉന്മേഷംനിറഞ്ഞ വടക്കൻകുറവും, ആച്ച്ബിഷപ്പിന്റെ വീട്ടിലെ സൗഹാർദ്ദവും സന്തോഷവുംനിറഞ്ഞ അന്തരീക്ഷവും ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സറുടെ ആരോഗ്യം വീണ്ടെടുക്കാൻ

സഹായിച്ചു; മുന്നോട്ടുപോകുവാനുള്ള ആത്മവിശ്വാസവും കരുത്തും അദ്ദേഹത്തിനു് വീണ്ടുകിട്ടി. സോഡർബ്ലോമിന്റെ നിർദ്ദേശം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഉപ്സാലാ സർവ്വകലാശാലയിൽമാത്രമല്ല, സ്വീഡന്റെ നാനാഭാഗത്തും ഓർഗൻ പരിപാടികളും പ്രസംഗങ്ങളുംനടത്തി. ലാംബറേനിയിൽ ഞായറാഴ്ച അദ്ദേഹം നടത്തിവന്നിരുന്ന പ്രസംഗങ്ങൾക്കുപയോഗിച്ച അതേ സമ്പ്രദായംതന്നെയാണു് ഇപ്പോഴും സ്വീകരിച്ചതു്—ലളിതമായ കൊച്ചുകൊച്ചു വാചകങ്ങളിൽ പ്രസംഗംമുഴുവൻ സശ്രദ്ധം തയ്യാറാക്കുക, കൊള്ളാവുന്ന ഒരു ദ്വിഭാഷിയുടെ സഹായത്തോടുകൂടി അവ ഒന്നുരണ്ടാവർത്തി വായിക്കുക, ഒരുതവണ ഒന്നോ രണ്ടോ വാചകങ്ങൾമാത്രമായി പ്രസംഗംനടത്തുക. അദ്ദേഹം തങ്ങളുടെ ഭാഷയല്ല സംസാരിക്കുന്നതെന്നു് ആളുകൾക്കു് അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ തോന്നിയിരുന്നുള്ളൂ. ആഫ്രിക്കയിൽ താൻ ചെയ്തുവരുന്ന പ്രവർത്തനത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം നൽകിയ വിവരണം അവരെ ഹഠാദാകർഷിച്ചു; അവർ അതിനുവേണ്ടി ഉദാരമായി സംഭാവനകളും നല്കുകയുംചെയ്തു. കടങ്ങളും വീട്ടാൻമാത്രമല്ല, ഭാവിപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഒരു ഫണ്ടു് സ്വരൂപിക്കുന്നതിനുപോലും വേണ്ടത്ര പണം പിരിഞ്ഞുകിട്ടി. ഇനി ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർക്കു് ആഫ്രിക്കയിലേയ്ക്കു് തിരിച്ചുപോകുന്നതിനെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചുതുടങ്ങാം.

സ്വീഡനിൽ കൈവന്ന വിജയത്തിൽ ഉത്സാഹംപൂണ്ട ഡോക്ടർ, ഇംഗ്ലണ്ടു് സ്വിറ്റ്സർലാൻഡു് എന്നിവിടങ്ങളിലേയ്ക്കും, വീണ്ടും സ്വീഡനിലേയ്ക്കും, പ്രസംഗപര്യടനങ്ങളും ഓർഗൻ സംഗീതപരിപാടികളും നടത്താൻ പുറപ്പെട്ടു. താൻ ആഫ്രിക്കയിൽ ചെയ്തുവരുന്ന മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ എല്ലായിടത്തുമുള്ള ജനങ്ങൾക്കു് താല്പര്യമുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം എഴുതുകയുംചെയ്തിരുന്നു; അതിൽനിന്നു് റോയൽട്ടിയായി കിട്ടിയ ധനവും, പ്രസംഗങ്ങൾക്കും സംഗീതപരിപാടികൾക്കും പ്രതി

ഫലമായി കിട്ടിയ പണംപോലെതന്നെ, ലാംബറേനി ആശുപത്രിഫണ്ടിലേയ്ക്കാണു് നീക്കിവച്ചതു്.

1924 ഫെബ്രുവരിയിൽ ഡോക്ടർ വീണ്ടും ആഫ്രിക്കയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. ഇത്തവണ യുവാവായ ഒരു ഓക്സ്ഫോർഡ് വിദ്യാർത്ഥിയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെ പോയിരുന്നതു്. മിസ്സിസ് ഷെവയ്റർസുടെ ആരോഗ്യം ഉഷ്ണമേഖലയിൽ ജീവിയ്ക്കുന്നതിനു പറ്റിയതരത്തിലായിരുന്നില്ല; അതിനുംപുറമെ, ഇപ്പോൾ അവർക്കു് ഒരു കൊച്ചുമകളും ഉണ്ടു്, അതിനെയും നോക്കണം. പക്ഷെ അവർ തന്റെ ഭർത്താവിനെ, അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചുവച്ച ജോലിതന്നെ വീണ്ടും ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി അങ്ങോട്ടു തിരിച്ചുപോകാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു.

ആശുപത്രി പുതുക്കിപ്പണിയാൻ ഏതാനും മാസങ്ങൾതന്നെ വേണ്ടിവന്നു; അതുമുഴുവൻ കാടുകയറിപ്പോയിരുന്നു. എന്നും രാവിലെ ഡോക്ടർ ഷെവയ്റർസർ ഒരു ഡോക്ടറായി പ്രവർത്തിക്കും; ഉച്ചകഴിഞ്ഞാൽ കെട്ടിടംപണിക്കാരനായും. സാവധാനത്തിൽ പഴയ കെട്ടിടങ്ങളെല്ലാം കേടുപാടുകൾതീർത്തു് നേരെയാക്കി; പല പുതിയ കെട്ടിടങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർത്തു. പക്ഷെ കഠിനവും വെളുത്തവരുമായ രോഗികൾ ക്രമത്തിൽ വർദ്ധിച്ചുവരികയും, അതിനാരം പടർന്നുപിടിക്കുകയുംചെയ്തപ്പോൾ, കൂടുതൽ കൂടി സ്ഥലസൗകര്യമുള്ള ആശുപത്രിക്കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനു് ഇപ്പോൾതന്നെ ആരംഭിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്ന കാര്യം വ്യക്തമായിത്തീർന്നു.

പുതിയ ആശുപത്രിക്കെട്ടിടങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥലം ഡോക്ടർ ഷെവയ്റർസർ തിരഞ്ഞെടുത്തതു്, രണ്ടുനാഴികകൂടി നദിയിൽകൂടി മേല്പോട്ടു പോയാൽ കാണപ്പെടുന്ന ഒരു മലമ്പ്രദേശമായിരുന്നു. ഇരുമ്പുതകിടുകൊണ്ടു പണിത കൂടിലുകൾ നിറഞ്ഞ ഒരു ഗ്രാമംപോലെയാണു് പുതിയ ആശുപത്രി സംവിധാനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു്; കൂടിലുകൾ ഉറപ്പുള്ള മരക്കാലുകളിൽ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു; നദിയുടെ അരികുചേർന്നു നെടുനീളത്തിൽ നിരന്നുനിൽ

ക്കുന്ന ഈ കുടിലുകളിൽനിന്നു് താഴോട്ടു നോക്കിയാൽ, സ്വച്ഛശീകരംക്കു് നദിയിൽ കെട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്ന തുണ്ടുകളുടെ വള്ളങ്ങളും കാണാൻകഴിയും; സ്വന്തം വീടുകളിൽ അവക്കുള്ള ഒരു ശീലമാണതു്. യൂറോപ്പിൽനിന്നു് രണ്ടു ഡോക്ടർമാരും രണ്ടു നഴ്സുമാരും അവിടെ വന്നെത്തി; അതുപോലെതന്നെ സ്വാഗതാർഹമായിരുന്നു, സ്വീഡനിലെ സുഹൃത്തുക്കളിൽനിന്നും ഡെന്മാർക്കിലെ സുഹൃത്തുക്കളിൽനിന്നും സംഭാവനയായി ലഭിച്ച രണ്ടു് മോട്ടോർ ബോട്ടുകളും. ഇപ്പോൾ ആശുപത്രിയിലേയ്ക്കു് യാത്രചെയ്യാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത രോഗികളെ, ഒരു ഡോക്ടർക്കു് കൂടക്കൂടെ അങ്ങോട്ടുചെന്നു കാണാൻ സാധ്യമായിത്തീർന്നു. മാത്രമല്ല, "പഴയ ഡോക്ടർക്കു്," എന്നാനും വളണ്ടിയർമാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി, കെട്ടിടം പണിയാനുള്ള സ്ഥലം വെട്ടിത്തെളിയിക്കാനും, പുഴത്തോട്ടങ്ങളും കായ്കറിത്തോട്ടങ്ങളും വച്ചുപിടിപ്പിക്കാൻ അടുത്തുള്ള കാടു് വെട്ടിത്തെളിയിച്ചു് സ്ഥലമുണ്ടാക്കാനും ഇപ്പോൾ സൗകര്യം ലഭിച്ചു. സ്പിറ്റ്സ്ബർഗൻഡിൽനിന്നു് ഒരു ആശാരി വന്നതിനുശേഷംപോലും ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർക്കു് എഴുതാനുള്ള സമയമോ ഉത്സാഹമോ കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല—എങ്കിലും എന്നും വൈകുന്നേരം പതിവായി തനിക്കുവേണ്ടി പ്രത്യേകം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട പിയാനോയിൽ സംഗീതം അഭ്യസിക്കാൻ അദ്ദേഹം സമയം ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു.

1927 ജനുവരിയിൽ രോഗികളെ പുതിയ ആശുപത്രിയിലേയ്ക്കു മാറ്റി. "അന്നു വൈകുന്നേരം ഞാൻ ആശുപത്രി ചുറ്റി നടന്നു നോക്കിയപ്പോൾ," ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ എഴുതിയിരിക്കുന്നു, "ഓരോ അടുപ്പിനരികിൽനിന്നും, ഓരോ കൊതുകുവലയ്ക്കുള്ളിൽനിന്നും ഉയർന്നുകേട്ട അഭിവാദനം ഇതായിരുന്നു: 'ഇതൊരു നല്ല കുടിൽതന്നെ, ഡോക്ടർ, ഒരൊന്നാന്തരം കുടിൽ!' അങ്ങനെ ഞാൻ ആഫ്രിക്കയിൽ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചതിനുശേഷം ആദ്യമായി, എന്റെ രോഗികൾക്കു് മനുഷ്യജീവികളെപ്പോലെ താമസിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന കെട്ടിടങ്ങളും ലഭിച്ചു."

കെട്ടിടനിർമ്മാണത്തിന്റെ അധികഭാഗവും പൂർത്തിയാവുകയും, കൂടുതൽ ഡോക്ടർമാരും നഴ്സുമാരും എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ തന്റെ കുടുംബം സന്ദർശിക്കാനും ആശുപത്രിക്ക് വേണ്ടുന്ന ധനമുണ്ടാക്കുവാനുമായി, വളരെ ഐകിയ യൂറോപ്യൻ പര്യടനത്തിനു തിരിച്ചു. അദ്ദേഹം രണ്ടുകൊല്ലത്തോളം യൂറോപ്പിൽ ചിലവഴിച്ചു; സമയമധികവും ചിലവഴിച്ചതു് പ്രസംഗങ്ങൾക്കും ഓർഗൻപരിപാടികൾക്കും വേണ്ടിയായിരുന്നു; ഇതിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുകിട്ടിയ ധനമധികവും ലാംബരേനി ആശുപത്രിയ്ക്കുവേണ്ടി നീക്കിവയ്ക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം വളരെക്കാലമായി ഒരു ഗോയ്ഥേ പണ്ഡിതനായിരുന്നു; 1928-ൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗോയ്ഥേയ്ക്കു തുല്യമായ ആജ്ഞാശക്തിയെയും മഹത്തായ മനുഷ്യസേവനത്തെയും മാനിച്ചുകൊണ്ടു് ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ടു് നഗരം അദ്ദേഹത്തിനു് 'ഗോയ്ഥേസമ്മാനം' നല്കുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത സമ്മാനത്തുകകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം, താൻ കുട്ടിക്കാലത്തു് കഴിച്ചുകൂട്ടിയിരുന്ന ആൽസേസ് ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു വീടു് പണിയിച്ചു—ലാംബരേനി ആശുപത്രിയിലെ ഡോക്ടർമാക്കും നഴ്സുമാക്കും അവധിക്കു വന്നാൽ വിശ്രമിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ളതും, ആഫ്രിക്കയിലെ ആശുപത്രിയുടെ യൂറോപ്യൻതലസ്ഥാനമായിത്തീരാൻ പറ്റിയതുമായ വലിയൊരു വീടായിരുന്നതു്. തന്റെ ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ അപ്പോസ്തലനായ പോളിനെപ്പറ്റി ഒരു പുസ്തകം എഴുതിത്തീർത്തു; 1929 ഡിസംബറിൽ ആഫ്രിക്കയിലേയ്ക്കു് തിരിച്ചുപോകവേ, കപ്പലിൽവച്ചാണു് അദ്ദേഹം ഇതു് മുഴുവനാക്കിയതു്. ഇത്തവണ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നിയും ഏതാനുംമാസത്തെ താമസത്തിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെ പോയിരുന്നു; തിരിച്ചുവരുന്നതുവരെ മകളെ യൂറോപ്പിലുള്ള ബന്ധുക്കളുടെകൂടെയാക്കി.

ഈ കാലമായപ്പോഴേയ്ക്കും ലാംബരേനി ആശുപത്രിയുടെ ഖ്യാതി അതിനു ചുറ്റും നൂറുനൂറു മൈൽ അകലെവരെ എത്തി

യിരുന്നു. യൂറോപ്പിലെയും അമേരിക്കയിലെയും ഉദാരമതികളായ സുഹൃത്തുക്കളുടെ സഹായംകൊണ്ട് ആശുപത്രിക്ക് ഇന്നു മെച്ചപ്പെട്ട ഒരു ഓപ്പറേഷൻ തിയറ്ററും, ഉഷ്ണമേഖലയിലെ രോഗങ്ങളെ നേരിടുന്നതിനുള്ള വിലകൂടിയ ഔഷധങ്ങളും, സ്വന്തം ഭക്ഷണം കൊണ്ടുവരാൻ കഴിയാത്തതു ദരിദ്രരായ രോഗികൾക്ക് നൽകാൻ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളും കിട്ടിയിരുന്നു. കൂടുതൽ ഡോക്ടർമാരും നഴ്സുമാരും സഹായത്തിനെത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. പക്ഷെ ആശുപത്രി ഇപ്പോഴും കാഴ്ചയ്ക്ക് ഒരു സ്വദേശി ഗ്രാമംപോലെത്തന്നെയിരുന്നു; വെളിസ്ഥലത്ത് അടുപ്പുകൂട്ടി ഭക്ഷണം പാകംചെയ്യുന്നതു് ഇപ്പോഴും കാണാം; കെട്ടിടങ്ങൾക്കിടയിലുള്ള ചളിനിലത്തിലൂടെ ആടുകളും താറാവുകളും അലഞ്ഞുനടക്കുന്നതും കാണാം. ഉറപ്പുള്ള വെളുത്ത കെട്ടിലുകളോടും അപരിചിതമായ ആചാരങ്ങളോടുംകൂടിയ, പാശ്ചാത്യരീതിയിലുള്ള ആശുപത്രിയിൽനിന്നു് സ്വദേശികൾ ഒഴിഞ്ഞുമാറിനില്ക്കുകയെന്നുള്ളവനെന്നു് ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസക്കറിയാമായിരുന്നു.

ഇപ്പോൾ ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്കും പിയാനോ വായനയ്ക്കും കൂടുതൽ സമയം ചിലവഴിക്കാൻ ഡോക്ടർക്ക് സാധിച്ചിരുന്നു. മാത്രമല്ല, ഇപ്പോൾ കൂടെക്കൂടെ യൂറോപ്പിലേയ്ക്കു പോകാനും മുമ്പത്തേക്കാൾ സൗകര്യം ലഭിച്ചിരുന്നു. അവിടെ പ്രസംഗങ്ങൾക്കും ഓർഗൻ സംഗീത പരിപാടികൾക്കും അദ്ദേഹത്തിനു് ധാരാളം ക്ഷണങ്ങൾ കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു; ഇതിൽനിന്നു് കിട്ടുന്ന പണമാണെങ്കിൽ, ആശുപത്രിയുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ ആവശ്യവുമായിരുന്നു. 1932 ഫെബ്രുവരിയിൽ ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ടിൽവച്ചു് അദ്ദേഹം, ഗോയ്ഥേയുടെ ഇരുന്നൂറാം ചരമവാർഷികം സംബന്ധിച്ചുള്ള സ്മാരകപ്രസംഗം നടത്തി. അവിടെനിന്നു് ഹോളണ്ട്, ഇംഗ്ലണ്ട്, സ്വീഡൻ, ജർമ്മനി, സ്വിറ്റ്സർലാൻഡ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ പ്രസംഗങ്ങളും സംഗീതപരിപാടികളും നടത്താനായി ഒരു നീണ്ട പര്യടനത്തിനാണു് പോയതു്.

വളരെക്കാലത്തോളം ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ തന്റെ സമയം ഏതാണ്ടു തുല്യമായിട്ടാണു് യൂറോപ്പിനും ആഫ്രിക്കയ്ക്കും വേണ്ടി ചിലവഴിച്ചിരുന്നതു്—അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയവും അതുപോലെ ഇരുവൻകരകൾക്കും തുല്യമായി പങ്കിട്ടിരിക്കയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പ്രമുഖസർവ്വകലാശാലകളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുകയും, ലേഖനങ്ങളും ഗ്രന്ഥങ്ങളും എഴുതുകയും, പൊതുപരിപാടികളിലും റിക്കാർഡിങ്ങിനുവേണ്ടിയും ബാക്കിന്റെ സംഗീതം വായിക്കുകയും, തന്റെ ഭാരിച്ച കത്തിടപാടുകളെല്ലാം കൈകൊണ്ടെഴുതിവരികയും ചെയ്തു. ആഫ്രിക്കയിലായിരുമ്പോൾ അദ്ദേഹം സമയമധികവും ചിലവഴിച്ചിരുന്നതു് ആശുപത്രിയുടെ ഭരണത്തിലും ശസ്ത്രക്രിയയും വൈദ്യശുശ്രൂഷയും സംബന്ധിച്ച ജോലികളിലുമായിരുന്നു.

1939-ൽ ഫ്രാൻസിലെത്തിയപ്പോൾതന്നെ, യുദ്ധത്തിന്റെ കാർമേഘങ്ങൾ തടിച്ചുകൂടുന്നതു് ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. തന്റെ സ്ഥാനം ആഫ്രിക്കയിലെ ആശുപത്രിയിലാണെന്നു് ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു; ഭാര്യയെയും മകളെയും സന്ദർശിക്കാൻ ഹ്രസ്വകാലം മാത്രം തങ്ങിനിന്നശേഷം അദ്ദേഹം ലാംബറേനിയിലേയ്ക്കുതന്നെ കപ്പൽകയറി. ഇതവണ,—ഇതു് ഏഴാമത്തെ തവണയാണു് അദ്ദേഹം ആഫ്രിക്കയിൽ താമസിക്കാൻ വരുന്നതു്—അദ്ദേഹം രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധകാലം മുഴുവനും അതിയാപ്പുറവും അവിടെത്തന്നെ താമസിച്ചു. അവ അദ്ദേഹത്തിനു് ഏറ്റവും വേദനനിറഞ്ഞ വർഷങ്ങളായിരുന്നു. ഒരിക്കൽക്കൂടി തന്റെ ഫ്രഞ്ചു് സുഹൃത്തുക്കളും ജർമ്മൻ സുഹൃത്തുക്കളും പരസ്പരം യുദ്ധംചെയ്യുകയാണു്. ഒരിക്കൽക്കൂടി തന്റെ അഗാധമായ വികാരങ്ങൾ—തന്റെ മനുഷ്യസ്നേഹം, സമാധാനത്തിനും സൗഹാർദ്ദത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള തന്റെ ആത്മാപ്പണം, ജീവിതത്തോടു് ആദരവുകാണിക്കുക എന്ന തന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണം—എല്ലാം തമ്മിൽതല്ലുന്ന ഒരു ലോകം ലംഘിക്കുകയാണെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. "സ്നേഹത്തിന്റെ സുവിശേഷം

ഞങ്ങൾക്കെത്തിച്ചുതന്ന വെള്ളക്കാർ 'ഇപ്പോൾ തമ്മിൽ തമ്മിൽ വെട്ടിക്കൊല്ലുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണ്?'' എന്ന സ്വദേശികളുടെ ചോദ്യത്തിനു് മറുപടിപറയാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരിക്കൽകൂടി കഴിയാതെവന്നു.

1940–ൽ യുദ്ധം വനാന്തരംഗങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചു; ലാംബറേനിക്കു മുകളിൽവച്ചു നടന്ന വ്യോമയുദ്ധങ്ങൾ സ്വദേശികളെ ഭയവിഹ്വലരാക്കിത്തീർത്തു. ആശുപത്രി ബോംബിടരുതെന്നു് ഇരുകക്ഷികളും ആജ്ഞ പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് സ്വദേശികളുടെയും വെള്ളക്കാരുടെയും ഒരഭയകേന്ദ്രമായിത്തീർന്നു ആശുപത്രി. ഭാഗ്യവശാൽ ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ ആശുപത്രിക്കുവേണ്ടി ശേഖരിച്ചിരുന്ന പണം മുഴുവൻ മരുന്നുകളും മറ്റു് അവശ്യസാധനങ്ങളും വാങ്ങിക്കാൻ ചിലവഴിച്ചിരുന്നു. വീണ്ടും ഭാഗ്യവശാലെന്നതന്നെ പറയാം, ഈ സാധനങ്ങളെല്ലാം യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ലാംബറേനിയിലെത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നിട്ടുപോലും, കലശലായ രോഗം ബാധിച്ചിട്ടില്ലാത്തവരോ, ഓപ്പറേഷൻ ആവശ്യമില്ലാത്തവരോ ആയ രോഗികളെയെല്ലാം ഡോക്ടർക്കു് പറഞ്ഞയക്കേണ്ടിവന്നു. യുദ്ധകാലത്തു് ആശുപത്രിപ്രവർത്തനങ്ങളും നിർബാധം തുടരുന്നതിൽ സഹായിക്കാനായി അമേരിക്കയിൽ ആരംഭിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന 'ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സർ ഫെല്ലോഷിപ്പി'ന്റെ വകയായി ഒരു കുപ്പൽനിറയെ മരുന്നുകളും മറ്റു സാമഗ്രികളും വന്നുചേർന്നതു് സ്വാഗതാർഹമായിത്തീർന്നു. ആസ്ത്രേലിയ, ന്യൂസിലാണ്ടു് എന്നു തുടങ്ങിയ വിദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നുപോലും സഹായങ്ങളെത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആഫ്രിക്കയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട തടിവ്യവസായം യുദ്ധാരംഭത്തോടുകൂടി തകർന്നുപോയിരുന്നതുകൊണ്ടു്, തൊഴിലാളികളിൽ പലരും സസന്തോഷം പഴത്തോട്ടങ്ങളും കായ്കറിത്തോട്ടങ്ങളും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുന്നതിൽ സഹായിക്കാനെത്തി; പഴയ കെട്ടിടങ്ങളും റിപ്പ

യർചെയ്യുന്നതിലും പുതിയ കെട്ടിടങ്ങളും പണിചെയ്യുന്നതിലും അവരുടെ സേവനം ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസക്ക് ലഭിച്ചു.

ഒമ്പതുകൊല്ലം നീണ്ടുനിന്ന ഈ അവിരാമമായ കൃത്യനിർവ്വഹണങ്ങളിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കാണ് ആൽബർട്ട് ഷൈയ്റർസർ തന്റെ എഴുപതാംപിറന്നാൾ ആഘോഷിച്ചത്. അഥവാ, കുറേക്കൂടി ശരിയായി പറഞ്ഞാൽ, അദ്ദേഹം തന്റെ സാധാരണജോലികളും ചെയ്തിരുന്നപ്പോൾ, മറവുള്ളവർ അതാഘോഷിച്ചു. മാസികകളിൽ പ്രത്യേക ലേഖനങ്ങളും, പള്ളികളിൽ പ്രത്യേക പ്രസ്താവനകളും, ധനസഹായാർത്ഥമുള്ള സംഗീതപരിപാടികളും, റേഡിയോ പ്രക്ഷേപണപരിപാടികളും—ഇവയെല്ലാമുണ്ടായിരുന്നു. പ്രക്ഷേപണപരിപാടികളിലൊന്ന് (ലണ്ടനിൽനിന്നുള്ളതു) ലാംബറേനിയിൽവച്ചു ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസനും പത്നിയും കേൾക്കുകയുണ്ടായി; അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി, ആരോഗ്യം അനുവദിക്കുന്നിടത്തോളം സമയം ഇപ്പോഴും സഭർത്താവിന്റെകൂടെ ചിലവഴിച്ചിരുന്നു.

ഒടുക്കം, യുദ്ധമെല്ലാം അവസാനിച്ചതിൽ പിന്നീട്, 1948-ൽ ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസർ യൂറോപ്പിലേയ്ക്കു മടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തലമുടി മുഴുവൻ നരച്ചു വെളുത്തിരുന്നു; ബലിഷ്ഠമായ ശരീരം, ഉഷ്ണമേഖലയിൽ ദീർഘകാലം താമസിച്ചതുകൊണ്ടും അതുധ്വാനം ചെയ്തതുകൊണ്ടും തളർന്നുപോയിരുന്നു; എങ്കിലും "ഇനിയും മുന്നോട്ടുപോകാൻ ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തിരിക്ക"യാണെന്നേ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടാൽ തോന്നുകയുള്ളൂ. 'സംസ്കാരത്തിന്റെ ദർശനം' എന്ന തന്റെ ഗ്രന്ഥമെഴുതുന്നതു സംബന്ധിച്ചുള്ള ജോലി തുടരുകയും, പ്രസംഗങ്ങളും ഓർഗൻ സംഗീതപരിപാടികളും നടത്തിപ്പോരികയും ചെയ്തു. അടുത്തവർഷം, തന്റെ എഴുപത്തിനാലാമത്തെ വയസ്സിൽ, അദ്ദേഹം ആദ്യമായി അമേരിക്ക സന്ദർശിച്ചു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നിയും അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ചിരുന്നു. കൊളറാഡോയിലെ ആസ്പ

നിൽവച്ചു നടത്തപ്പെട്ട 'ഗോയ്ഥേ മഹോത്സവ'ത്തിൽ ഡോക്ടർ ഷെവയ്റ്റ്സറായിരുന്നു പ്രധാന പ്രാസംഗികൻ. വ്യക്തിജീവിതത്തിനും, ''യുക്തിയുടെ ഏറ്റവും സമുന്നതരൂപമായ പ്രേമം'' ആചരിക്കപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരാഹ്വാനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം. അദ്ദേഹം രണ്ടുതവണ പ്രസംഗിച്ചു—ആദ്യം ഫ്രഞ്ചിലും രണ്ടാമതു് ജർമ്മൻഭാഷയിലും; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രോതാക്കളും അദ്ദേഹവുംതമ്മിൽ അത്രവലിയ സഹതാപബന്ധം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ, ഒരു ഭാഷയുടെ ആവശ്യമേ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുതോന്നി എന്നാണു് പലരും പറഞ്ഞതു്. എട്ടാമത്തെ തവണ ലാംബരീനിയിൽ തിരിച്ചെത്തിയ ഡോക്ടർ ഷെവയ്റ്റ്സർ, അമേരിക്കയിൽ വച്ചുനടത്തിയ പ്രസംഗത്തിനു പ്രതിഫലമായി കിട്ടിയ തുക മുഴുവൻ, കുഷ്ഠരോഗികൾക്കായുള്ള കെട്ടിടങ്ങളും ഒരു കോളനിയായി വിപുലീകരിക്കാനും, അതിൽ ആധുനികസജ്ജീകരണങ്ങളും മരുന്നുകളും സംഭരിക്കുന്നതിനുമാണു് ചിലവഴിച്ചതു്.

ഇപ്പോൾ ഡോക്ടറുടെ പ്രശസ്തി മിക്കവാറും ഒരു ഭാരമായിത്തീർന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇരുപതു ഭാഷകളിലേയ്ക്കു് വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു; അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി നിരവധി ലേഖനങ്ങളും ഗ്രന്ഥങ്ങളും എഴുതപ്പെട്ടിരുന്നു; അതിനു പുറമെ അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി റേഡിയോ പ്രക്ഷേപണങ്ങളും നടത്തപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം എവിടെച്ചെന്നാലും അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു് അഭിമുഖസംഭാഷണം നടത്താനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫോട്ടോ എടുക്കുന്നതിനുമായി പത്രലേഖകന്മാർ അവിടമെല്ലാം തടിച്ചുകൂടിയിരുന്നു; അദ്ദേഹത്തെ ഒരു നോക്കു് കാണാൻവേണ്ടി തടിച്ചുകൂടിയിരുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാരടങ്ങിയ ആരാധകരുടെയും സംഖ്യ കുറവായിരുന്നില്ല. ഇത്രയധികം ആളുകളെ കാണുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു് താങ്ങാൻ കഴിയാത്ത ഭാരമായിരുന്നെങ്കിലും, തന്റെ സൽപ്രകൃതത്തിനനുയോജ്യമായി, അവരെയാരെയും നിരാശപ്പെടുത്താതിരിക്കാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചുപോന്നു.

1951–ൽ പശ്ചിമജർമ്മനിയിലെ പുസ്തകപ്രസാധകരുടെയും വ്യാപാരികളുടെയും സംഘടനയുടെ വകയായുള്ള സമാധാന സന്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫ്രഞ്ച്–ജർമ്മൻ പരസ്പരധാരണയെയും, "നൈതികമൂല്യത്തിലധിഷ്ഠിതമായ ഒരു ലോകസമുദായം" കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനായി തന്റെ ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ ഉഴിഞ്ഞുവച്ചിട്ടുള്ളതിനെയും മാനിച്ചുകൊണ്ടാണു് പ്രസ്തുത സന്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു നൽകപ്പെട്ടതു്. അക്കൊല്ലംതന്നെ ഫ്രഞ്ച് അക്കാഡമിയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുക എന്ന ഉന്നത ബഹുമതിയും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു; അടുത്തകാലം അവിടെ നീട്ടിവയ്ക്കപ്പെട്ട തന്റെ പ്രസംഗം നടത്തുന്നതിനു് അദ്ദേഹം ആഫ്രിക്കയിൽനിന്നു് തിരിച്ചുവരികയുംചെയ്തു. പക്ഷെ 1953–ലെ ശരൽക്കാലത്തു്, 1952–ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം അദ്ദേഹത്തിനു് നല്കാൻ തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്ന വാർത്ത റേഡിയോ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തപ്പോൾ, അദ്ദേഹം ലാംബറേനിയിൽത്തന്നെ തിരിച്ചെത്തിയിരുന്നു. "അദ്ദേഹം പേന താഴത്തുവച്ചിട്ടു്, ഒരക്ഷരം ഉരിയാടാതെ, രണ്ടു കൈകളുംകൊണ്ടും മുഖംപൊത്തി", ഈ വാർത്ത അദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കാൻചെന്ന അസിസ്റ്റന്റ് പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തെ നേരിട്ടുകണ്ടു് ഒരു വാർത്താവിവരണം തയാറാക്കാനായി വിമാനത്തിൽ പറന്നെത്തിയ പത്രലേഖകന്മാരോടു് ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ പ്രസ്താവിച്ചതു് ഇങ്ങനെയാണു്: "സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി താൻ വേണ്ടതു പ്രവർത്തിച്ചുകഴിഞ്ഞു എന്നു നടിക്കുവാനോ, താൻ സ്വയം സംതൃപ്തനാണെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുവാനോ ഒരു മനുഷ്യനും അവകാശമില്ല." ഇതുമാത്രം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു്, അപ്പോൾമാത്രം ഒരു വള്ളത്തിൽ അങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുചെന്ന ഒരു ആഫ്രിക്കൻ രോഗിയുടെ ഒടിഞ്ഞുപോയ കാൽ നേരെയാക്കിക്കൊടുക്കാൻ അദ്ദേഹം ധൃതിവച്ചുപോയി.

ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ ആശുപത്രിയുടെയും കുഷ്ഠരോഗികളുടെ കോളനിയുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരുന്നതു

കൊണ്ട്, ഡിസംബർ 10-ാംതീയതിയിലെ ചടങ്ങുകളിൽ സംബന്ധിക്കാനും സമ്മാനം നേരിട്ടു വാങ്ങാനുമായി ഓസ്ലോയിലേയ്ക്കു പോകാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം നോബൽകമ്മിറ്റിക്കു് ഒരു സന്ദേശമയച്ചിരുന്നതു്, നോർവെയിലെ ഫ്രഞ്ച് അംബാസഡർ അവിടെ വായിച്ചു; തന്റെ സന്ദേശത്തിൽ അദ്ദേഹം നോബൽകമ്മിറ്റിയോടു കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കുകയും, സമ്മാനത്തുകമുഴുവൻ തന്റെ കുഷ്ഠരോഗികൾക്കായുള്ള കോളനി വിപുലപ്പെടുത്താനും, അവിടെയുള്ള താല്ക്കാലിക ഷെഡ്ഡുകൾക്കുപകരം സ്ഥിരം കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയാനും ഉപയോഗിക്കുന്നതാണെന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയുംചെയ്തിരുന്നു. ഉഷ്ണമേഖലാരോഗങ്ങളെപ്പറ്റി ഏറ്റവും അധികാരികമായി സംസാരിക്കാൻ കഴിവുള്ള ഒരാളായി, വളരെക്കാലത്തെ അംഗീകാരം ലഭിച്ചിരുന്ന ഡോക്ടർ, കുഷ്ഠരോഗചികിത്സയിലുണ്ടായിട്ടുള്ള പുതിയ വികാസങ്ങളും സശ്രദ്ധം പഠിച്ചുപോന്നിരുന്നു. പ്രസ്തുതരംഗത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള പുരോഗതി, ഇതേവരെ നിസ്സഹായമായി തള്ളപ്പെട്ടിരുന്ന നൂറുനൂറു രോഗികളുടെ കാര്യത്തിൽ രോഗം നിയന്ത്രിച്ചുനിർത്താൻ അദ്ദേഹത്തെ സഹായിക്കുന്നതായിരിക്കും.

അടുത്ത മഞ്ഞുകാലത്തു് ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർസർ, പത്നീവിയോഗമനുഭവിച്ചുള്ള നോബൽപ്രസംഗംചെയ്യുന്നതിനായി, തന്റെ പത്നിയോടൊപ്പം യൂറോപ്പിൽനിന്നു് ഓസ്ലോയിലേയ്ക്കുപോയി. "നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും മഹാനായ മനുഷ്യനെ" അഭിവാദ്യംചെയ്യാനായി തെരുവുകളുടെ ഇരുവശത്തും ആളുകൾ തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നു. വിദ്യാർത്ഥികൾ ഒരു പന്തംകൊളുത്തി ഘോഷയാത്രനടത്തി; രാജാവും രാജ്ഞിയും ഡോക്ടർ ഷൈയ്റർ സറെയും പത്നിയെയും രാജകൊട്ടാരത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു. ഇതിനെല്ലാംപുറമെ, നോർവെയിലെ പത്രങ്ങൾ, നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തുകയെ (33,840 ഡോളർ) കവച്ചുവയ്ക്കുന്ന ഒരു തുക പിരിച്ചെടുത്തിരുന്നതും അദ്ദേഹത്തിനു നല്കി; ഈ പണവും ലാംബറേനിയിലെ കുഷ്ഠരോഗികളുടെ കോളനിയ്ക്കുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കണമെന്നായിരുന്നു ദാതാക്കളുടെ ആഗ്രഹം.

വിശിഷ്ടാതിഥികളെക്കൊണ്ടുനിറഞ്ഞ വിശാലമായ സദസ്സിന്റെ മുമ്പാകെ, പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള ഒരു കറുത്ത സൂട്ടും ധരിച്ച് നിവന്നുനിന്നുകൊണ്ട്, ഡോക്ടർ ഷെവയ്റ്റ്സർ തന്റെ സ്വർണ്ണമെഡലും ഡിപ്ലോമയും ഏറ്റുവാങ്ങി. യുദ്ധത്തിന്റെ ചിന്താഗതിയിൽനിന്ന് ഉയർന്നുനില്ക്കാനും, സമാധാനത്തിനുള്ള ഇച്ഛാശക്തി സമ്പാദിക്കാനും മനുഷ്യരാശിയോടുള്ള വികാരഭരിതമായ ഒരാഹ്വാനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം. ഭൗതികശക്തികൾ നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതോടുകൂടി മനുഷ്യൻ, അതിമാനുഷനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു, അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു; പക്ഷെ "നാം എത്രകണ്ട് അതിമാനുഷരായിത്തീരുന്നുവോ, അത്രകണ്ട് നാം മനുഷ്യത്വം കളഞ്ഞുകുളിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു;" ഉപയോഗപ്രദവും യുക്തിസഹവുമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാൻ നമ്മുടെ അതിവിപുലമായ ശക്തി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു നമുക്കു കഴിവില്ലെന്നതോന്നിപ്പോകുന്നു. "ലോകത്തിന്റെ ആത്മസത്ത സമാധാനത്തിന്റെ നേക്കുള്ള ഉന്നംപിടിച്ചിരിക്കുന്നതു്," ഡോക്ടർ ഷെവയ്റ്റ്സർ പറഞ്ഞു. "നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു കഴിയുന്നേടത്തോളം, സാധ്യമാണെങ്കിൽ, എല്ലാവരുമായി സമാധാനത്തിൽ ജീവിക്കുക" എന്നുള്ള പൗലോസ്സ്ലന്റെ വാക്യകം ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട്, ഡോക്ടർ ഷെവയ്റ്റ്സർ പ്രസ്താവിച്ചു: "ഈ വാക്യകം, വ്യക്തികൾമാത്രമല്ല, രാഷ്ട്രങ്ങളും ചെവിക്കൊള്ളേണ്ടതാണു്."

ഏതാനും ആഴ്ചകൾക്കകം ആൽബർട്ട് ഷെവയ്റ്റ്സർ ആഫ്രിക്കയിൽ തിരിച്ചെത്തുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ എണ്പതാം പിറന്നാൾ ആഘോഷിക്കുകയുംചെയ്തു. അഥവാ, ഒരിക്കൽക്കൂടി പറയട്ടെ, അദ്ദേഹമല്ല പിറന്നാൾ ആഘോഷിച്ചതു്; ലോകമായിരുന്നു. ലളിതമായ സ്വാഭാവികതയോടെ അദ്ദേഹം തന്റെ ദൈനംദിനകൃത്യങ്ങളിലേപ്പെട്ടുപോന്നു—വാത്സല്യത്തോടും സാമർത്ഥ്യത്തോടുംകൂടി നാട്ടുകാരുടെ രോഗം ചികിത്സിക്കുക, തന്റെ 'സംസ്കാരത്തിന്റെ ദർശനം' എഴുതിക്കൊണ്ടിരിക്കുക, തന്റെ

പ്രത്യേകം സജ്ജമാക്കിയ പിയാനോയിൽ സംഗീതം അഭ്യസിയ്ക്കുക, ഭാര്യയോടും സഹപ്രവർത്തകരോടും തമാശകൾ പറഞ്ഞു രസിക്കുക, തന്റെ ചുറ്റും എപ്പോഴും കാണപ്പെടുന്ന വളർത്തുജന്തുക്കൾക്കു് തീറ്റികൊടുക്കുക. സാധാരണയായി അതിഥികളും ഉണ്ടായിരിക്കുക പതിവാണിപ്പോൾ; മിക്കവാറും എന്നും വിദൂര സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നുപോലും അതിഥികൾ വന്നുചേരും. അവർ ഡോക്ടറുടെ ജോലി തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെമാത്രമല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹപ്രവർത്തകരുടെയും സമയവും ശ്രദ്ധയും അവരാവശ്യപ്പെടുന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹം അവരോടെല്ലാംതന്നെ സംഭാഷണംനടത്തുകയും, അവരുടെ സുഖസൗകര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയും, അങ്ങോട്ടു വന്നതിനു് അവരോടു നന്ദി പറയുകയുംചെയ്യുന്നു. അവരും, ഈ ബഹുമതി ലഭിച്ചതിൽ അദ്ദേഹത്തോടു് നന്ദിപറയുന്നു.

അത്തരം സന്ദർശനങ്ങളെപ്പറ്റി അനുസ്മരിക്കുന്നവരിൽ, ഒന്നിലധികം പേർ, ഡോക്ടറുടെ കൈകളെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്— "വലിയ, ലക്ഷണം തികഞ്ഞ വിരലുകൾ; മുറിവുകൾ തയ്ച്ചു ശരിപ്പെടുന്നതിലും, മോന്തായത്തിൽ ചോച്ചയുള്ള സ്ഥലം നേരെയാക്കുന്നതിലും, ഓർഗനിൽ ബാക്കിന്റെ സംഗീതം പുനർജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിലും, അല്ലെങ്കിൽ നാശോന്മുഖമായ ഒരു സംസ്ഥാനത്തിനു് ഗോയ്ഥേയിൽനിന്നു് എന്താണു് പഠിക്കാനുള്ളതെന്നു് കുറിച്ചിടുന്നതിലും എല്ലാം ഒരുപോലെ വൈദഗ്ധ്യം ഉള്ള വിരലുകളാണവ."

"അവിടെ ലാംബറേനിയിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസസ്ഥലത്തു്," ഒരു സന്ദർശകൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നു, "ഒരാൾ സമാധാനവും സംതൃപ്തിയും കണ്ടെത്തുന്നു; പരിപൂർണ്ണതയും ഏകാഗ്രതയും പ്രയത്നശക്തിയും; ലളിതവും അസങ്കീർണ്ണവുമായ സത്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ആത്മാപ്പണവും; നമ്മളിൽ പലരും ജീവിക്കാൻ ഭാവിയുന്നതു പോകട്ടെ, ഉറക്കുപറയാൻപോലും ധൈര്യപ്പെടാത്ത സ്നേഹവും അവിടെ കണ്ടെത്താം. വംശചിന്തയേ അവിടെ

യില്ല; എല്ലാം ദൈവത്തിന്റെ സൃഷ്ടികർമ്മം, മനുഷ്യജീവികർമ്മം. ലാംബറേനിയിൽ ഒരു ദൈവത്തിനു് സ്ഥാനം നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു; അതുകൊണ്ടായിരിക്കണം ദിവസത്തിനു് ഇത്ര പ്രശാന്തത കൈവന്നതെന്നു തോന്നുന്നു.''

നോബൽസമ്മാനത്തുകയും, നോർവെയിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുകിട്ടിയ പണവുംകൊണ്ടു് കുഷ്ഠരോഗികളുടെ കോളനിക്കായി പണിതിരിക്കുന്ന ഇരുപതു കെട്ടിടങ്ങളും ഇപ്പോൾ പൂർത്തിയായിരിക്കുന്നു. കായ്ക്കറിത്തോട്ടം ആശുപത്രിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു മാറിയിട്ടുണ്ടു്; കാട്ടുമൃഗങ്ങളും കയറി നശിപ്പിക്കാതിരിക്കാൻ അതു വേലികെട്ടി സുരക്ഷിതമാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സറുടെ നിഘണ്ടുവിൽ വിരമിക്കുക എന്നൊരു പദമേ ഇല്ല; അടിയുറച്ച വിശ്വാസത്തോടും ''ഗംഭീരമായ ലാളിത്യത്തോടും'' കൂടി അദ്ദേഹം ഇനി ചെയ്യാനുള്ള പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നു; ഈ പദ്ധതികളും നടപ്പിലാക്കാൻ പരിശ്രമിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നു.

എന്നാൽ, വനാന്തരത്തിലെ സ്വദേശികൾക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോഴും പോലും, നല്ലവനായ ഡോക്ടർ ലോകത്തിന്റെ ബാക്കിഭാഗത്തോടു് തനിക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം മറന്നുകളയുന്നില്ല. മാനവരാശിയെ സമാധാനത്തിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു നീക്കാൻ സഹായിക്കുന്ന ഉപാധികളിലേയ്ക്കു് അവരെ ഉണർത്താൻ അദ്ദേഹം നിരന്തരം ശ്രമിക്കുന്നു. വ്യാപകമായ വിനാശത്തിന്റെ ഉപകരണങ്ങളായ അണ്വായുധങ്ങളും ഹൈഡ്രജൻ വെടിക്കോപ്പുകളും തുടർന്നു പരീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനെതിരായി അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴും ശബ്ദമയർത്തുന്നു. മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ പഴയ രീതികൾ മാറ്റുകയും, സഹജീവികളോടു് ദയകാണിക്കുകയും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, സംസ്കാരം നാശഗർത്തത്തിലേയ്ക്കു് കൂപ്പുകുത്തുമെന്നു് അദ്ദേഹം മുന്നറിയിപ്പു നൽകുന്നു. ''ജീവിതത്തോടു് ആദരവുകാണിക്കുന്ന മനോഭാവത്തിനു് സ്വാധീനശക്തി സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയുന്ന ചിന്താഗതിക്കു മാത്രമേ,'' ഡോക്ടർ ഷ്വയ്റ്റ്സർ പറയുന്നു, ''മാനവരാശിക്കു് ശാശ്വതസമാധാനം കൈവരുത്തിക്കൊടുക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.''

അണുയുഗത്തിലെ നയതന്ത്രജ്ഞൻ

ലെസ്റ്റർ ബൗൾസ് പിയേഴ്സൺ (1957)

നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ആദ്യമായി കൊടുത്തതുടങ്ങിയതിനുശേഷമുള്ള അമ്പതിൽപരം കൊല്ലങ്ങളിൽ, പ്രസ്തുത സമ്മാനം ഫ്രാൻസ്, ബ്രിട്ടൻ, അമേരിക്ക എന്നിവിടങ്ങളിലെ ആളുകൾക്കാണ് അധികവും ലഭിച്ചുവന്നിട്ടുള്ളത്. മുന്നു സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളും, ബൽജിയം, നെതർലാൻഡ്സ്, സ്വിറ്റ്സർലാൻഡ്, ആസ്ത്രിയ, ഇറാലി, ജർമ്മനി, ആർജന്റീന, ഫ്രഞ്ച്, ഇകപറേറാറിയൽ ആഫ്രിക്ക എന്നിവിടങ്ങളിലെ പരൗരന്മാർക്കും പ്രസ്തുത സമ്മാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1957-ൽ, ആദ്യമായി, നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം ഒരു കാനഡക്കാരനു ലഭിച്ചു.

ടൊറോൺടൊ സവ്വകലാശാലയിലെ ഒരു അണ്ടർഗ്രാജേറ്റ് വിദ്യാത്ഥിയായിരിക്കവേ, ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ പട്ടാളത്തിൽചേന്ന ലെസ്റ്റർ പിയേഴ്സൺ, പട്ടാളത്തിലായിരിക്കുമ്പോഴും സമ്പാദിച്ച കളിപ്പേര് ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ അദ്ദേത്തിനു സ്ഥിരപ്പെട്ടു. "മൈക്ക്"—സാധാരണ ഉല്ലാസവേളകളിൽമാത്രം ധരിക്കാറുള്ള ബോടൈയും കെട്ടി ഗൗരവപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചച്ചചെയ്യപ്പെടുന്ന സമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനും, പൊതുപ്രസംഗങ്ങളിൽ പുതിയ ഗ്രാമുപദപ്രയോഗങ്ങളും തട്ടിവിടുന്നതിനും ധൈരുപ്പെടുന്ന, സൗഹാർദ്ദപ്രകൃതക്കാരനും, അനൗപചാരികസമ്പ്രദായക്കാരനും, സദാ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനുമായ ഈ മനുഷ്യനു തികച്ചും അനു

യോജ്യമായ ഒരു പേരാണതു്. അദ്ദേഹത്തോടു് സംസാരിക്കാൻ എളുപ്പമാണു്. വിഷമംപിടിച്ച അന്താരാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തോടു് ഏതു കുഴഞ്ഞ ചോദ്യം ചോദിക്കുന്നതിനും പത്രക്കാക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യം തോന്നാറുണ്ടു്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൗഹാർദ്ദപ്രകൃതത്തിൽ വിശ്വസിക്കാമെന്നും, ലോകകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു് കൃത്യമായ അറിവുള്ളതുകൊണ്ടു് ഉള്ളതുറന്നതും വളരെ ബുദ്ധിപൂർവ്വകവുമായ മറുപടികളും തങ്ങൾക്കു പ്രതീക്ഷിക്കാമെന്നും അവർക്കറിയുന്നുണ്ടു്. സൗഹാർദ്ദപ്രകൃതം അദ്ദേഹത്തിനു് ജന്മനാ കിട്ടിയതായിരിക്കാം; അറിവു് അദ്ദേഹം നേടിയതു് പഠനംകൊണ്ടും പരിചയംകൊണ്ടുമാണു്. മൂന്നാമതൊരു ഗുണവിശേഷംകൂടിയുണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു്; ലോകത്തിലെ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരിൽ വളരെ അപൂർവ്വമായി മാത്രം കാണപ്പെടുന്ന ഒരുതരം യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തോടുകൂടിയുള്ള ആദർശനിഷ്ഠയാണതു്. "മൈക്ക്" പിയേഴ്സൺ വസ്തുതകളെ നിഷ്പക്ഷനിന്നതന്നെ നേരിട്ടുനു; പക്ഷെ ചരിത്രപരമായ വീക്ഷണത്തിലൂടെയാണു് അദ്ദേഹം അവയെ കാണുന്നതു്: അതോടൊപ്പം സ്വാഭാവികമായ ശുഭാപ്തിവിശ്വാസവും മനുഷ്യരാശിയിലുള്ള വിശ്വാസവും അദ്ദേഹത്തിനുള്ളതുകൊണ്ടു്, ഭാവിയെപ്പറ്റി പ്രത്യാശാഭരിതനായിരിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിയുകയും ചെയ്യുന്നു.

ടൊറോൺടൊ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നു് ബിരുദം നേടിയശേഷം പിയേഴ്സൺ ഷിക്കാഗോയിൽ ഇറച്ചി പായ്ക്കു ചെയ്യുന്ന വ്യാപാരസ്ഥാപനത്തിൽ അല്പകാലം ജോലിനോക്കുകയുണ്ടായി; പക്ഷെ ഓക്സ്ഫോർഡിലെ സെൻറ് ജോൺസ് കോളേജിൽ ഒരു ഫെല്ലോഷിപ്പു് കിട്ടിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ ജോലി ഉപേക്ഷിച്ചു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചെന്നശേഷം എൻെറ ഐച്ഛികവിഷയമായ ചരിത്രത്തിൽ അതിഗഹനമായ പഠനം നടത്തുന്നതോടൊപ്പം അദ്ദേഹം എല്ലാതരത്തിലുമുള്ള കായികവിനോദങ്ങളിലും, പ്രത്യേകിച്ചും ഹോക്കിയിലും ലാക്രോസ്സിലും, ഏർപ്പെ

ട്ടകയും ചെയ്തു. അതു കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം കാനഡയിലേയ്ക്കു തന്നെ തിരിച്ചെത്തി; ടെറോൺടൊ സർവ്വകലാശാലയിൽ ചരിത്രാദ്ധ്യാപകനായി അദ്ദേഹത്തിനു് ജോലി കിട്ടി—കൂട്ടത്തിൽ ഒരു ഫുട്ബാൾ കോച്ചായും അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു. അവിടെനിന്നു്, ചരിത്രത്തിലും അന്താരാഷ്ട്രീയവ്യവഹാരങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന താല്പര്യംമൂലം കാനഡയിലെ വിദേശവകുപ്പിലേയ്ക്കാണു് അദ്ദേഹം പോയതു്. വിദേശവകുപ്പിലെ ഒന്നാം സിക്രട്ടറി എന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം നിരായുധീകരണപ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ചും അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമത്തെ സംബന്ധിച്ചുമുള്ള സമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുകയുണ്ടായി. ലണ്ടനിലുള്ള കാനഡയുടെ ഹൈക്കമ്മീഷണർ ആഫീസിൽ അദ്ദേഹം കുറച്ചുകാലം ജോലിചെയ്തു; പിന്നീടു് രണ്ടു കൊല്ലത്തോളം കാനഡയുടെ അമേരിക്കൻ അംബാസഡറായി വാഷിങ്ടണിലും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു.

1948 സെപ്തംബറിൽ വിദേശകാര്യങ്ങൾക്കുള്ള സെക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് ആയി ലിബറൽ പാർട്ടിയിൽ ചേരാൻ ''മൈക്കു'' പിയേഴ്സൺ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു, ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞു പാർലമെൻറിലെ ലിബറൽകക്ഷിയംഗമായി അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അന്നുതൊട്ടു് അന്താരാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ കാനഡയുടെ ശബ്ദം കൂടുതൽ കൂടുതൽ കേട്ടുതുടങ്ങി.

കാനഡാഗവൺമെണ്ടിലെ ഉയർന്ന ഉദ്യോഗങ്ങളുമായിട്ടുണ്ടായതിനെക്കാളും, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുമായിട്ടാണു് അധികമാളുകളും ലെസ്റ്റർ പിയേഴ്സണെ ബന്ധപ്പെടുത്തിപ്പറയുന്നതു്. ഇതിലൊട്ടുത്ഭുതവുമില്ല; കാരണം, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ ആരംഭം മുതല്ക്കുതന്നെ അദ്ദേഹം അതിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തുവന്നിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിനു് കൈകാര്യംചെയ്യാൻ കഴിയാത്തതു വിഷമംപിടിച്ച ഒരു ജോലിയും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു് സമയം കണ്ടെത്താൻ കഴിയാത്തതു തിരക്കുപിടിച്ച ഒരു കമ്മിറ്റിയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഐക്യ

രാഷ്ട്രസംഘടന ഉടലെടുത്ത സാൻഫ്രാൻസിസ്കോ സമ്മേളനത്തിലേയ്ക്കുള്ള കാനഡാ പ്രതിനിധിസംഘത്തിന്റെ സീനിയർ ഉപദേഷ്ടാവായിട്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ബന്ധം ആരംഭിച്ചതു്; അടുത്ത പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലം തുടച്ചയായി എല്ലാ ഐക്യരാഷ്ട്ര സമ്മേളനങ്ങളിലും പിയേഴ്സൺ കാനഡയുടെ ഒരു പ്രതിനിധിയായിരുന്നു. ഭക്ഷ്യകൃഷിസംഘടനയും (എഫ്. എ. ഒ) റിലീഫ് ആൻഡ് റിഹാബിലിറ്റേഷൻ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനും (യു എൻ ആർ. ആർ. ഏ.) സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയെ സഹായിച്ചു; ഈ രണ്ടു സംഘടനകളുടെയും സമ്മേളനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം അദ്ധ്യക്ഷതവഹിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഐക്യരാഷ്ട്ര ജനറൽ അസംബ്ലിയുടെ അമ്പത്തഞ്ചു രാഷ്ട്രകമ്മീഷന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനും അദ്ദേഹമായിരുന്നു; ഈ കമ്മീഷനാണു് പാലസ്തീൻ പ്രശ്നത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കാൻ ഒരു പ്രത്യേക കമ്മിറ്റിയെ സൃഷ്ടിച്ചതു്; ഈ കമ്മിറ്റിയുടെ റിപ്പോർട്ട് അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണു് പാലസ്തീൻ വിഭജിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടതു്.

മദ്ധ്യപൗരസ്ത്യദേശത്തെ ഈ വിഷമംപിടിച്ച പ്രശ്നത്തിലാണു് പിയേഴ്സണും തന്റെ നയതന്ത്രവൈദഗ്ധ്യം പ്രകടിപ്പിക്കാൻ ആദ്യമായിട്ടൊരവസരം ലഭിച്ചതു്. ജൂതന്മാരും അറബികളും മാത്രമല്ല സോവിയറ്റ്യൂനിയനും അമേരിക്കയുംകൂടി തമ്മിൽതല്ലുകയായിരുന്നു. വികാരങ്ങൾ ആളിക്കത്തിയിരുന്നു; അധികാരരാഷ്ട്രീയം കൂടിയാലോചനകളെയും സംഭാഷണങ്ങളെയും ബാധിച്ചിരുന്നു. പാലസ്തീൻ വിഭജനത്തിന്റെ മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നതിനു് ഒരു പുതിയ ഏജൻസിയെ ഏല്പ്പെടുത്താൻ "മൈക്ക്" ഒരു പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി; അങ്ങനെ ഇരുകക്ഷിക്കാരുടെയും മാനം കാക്കുകയും സമാധാനം സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു.

1952-ൽ ഐക്യരാഷ്ട്ര ജനറൽ അസംബ്ലിയുടെ ഏഴാം സമ്മേളനാദ്ധ്യക്ഷനായി വമ്പിച്ച ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ ലെസ്റ്റർ

പീയേഴ്സൺ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടപ്പോഴും എല്ലാവരും അതിൽ സന്തോഷിച്ചു. അതിന്റെ അംഗങ്ങളിൽക്കെല്ലാംതന്നെ പീയേഴ്സൺന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നിഷ്പക്ഷതയോടുകൂടി പെരുമാറുമെന്നും, എല്ലാം ദീർഘദൃഷ്ടിയോടുകൂടി കൈകാര്യം ചെയ്യുമെന്നും, "അന്താരാഷ്ട്രീയ സമാധാനവും ഭദ്രതയും നിലനിർത്തുക" എന്ന ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം കൺമുമ്പിൽനിന്നും മറയാൻ ഒരിക്കലും അനുവദിക്കില്ലെന്നും അവർക്ക് ഉറപ്പായിരുന്നു.

പ്രസിഡണ്ടും പീയേഴ്സൺ അവരെ നിരാശപ്പെടുത്തിയില്ല. ഇതിനുംപുറമെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ, അസംബ്ലിയുടെ പതിവുള്ള ഗൗരവംനിറഞ്ഞ അന്തരീക്ഷം കുറേക്കൂടി സന്തോഷകരമായ ഒന്നായി മാറുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ബഹളംവയ്ക്കാതെ കാര്യക്ഷമത പാലിച്ചു; അതേസമയംതന്നെ തന്റെ അനൗപചാരികമായ പെരുമാറ്റരീതികളും അദ്ദേഹം തുടർന്നുവരികയും ചെയ്തു. "ഒമെക്കി"നെ ആക്ഷേപിക്കാമായിരുന്നു; ലളിതവും കാര്യമാത്രപ്രസക്തവുമായ തന്റെ പ്രസംഗങ്ങളിൽ ഇടയ്ക്കിടെ കുറിക്കുകൊള്ളുന്ന ഉപമകളും പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്ന ഫലിതങ്ങളും അദ്ദേഹം ഇണക്കിച്ചേർത്തിരുന്നു. അതു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഏറ്റവും തിരക്കുപിടിച്ച ഒരു കാലമായിരുന്നു. അസംബ്ലി അദ്ധ്യക്ഷനെന്നനിലയ്ക്കുള്ള ജോലികൾക്കു പുറമെ കാനഡയുടെ വിദേശകാര്യമന്ത്രിക്കും അദ്ദേഹം ഉത്തരവാദിയായിരുന്നു. ഒന്നിടവിട്ട ദിവസങ്ങളിൽ, പീയേഴ്സൺ അടിയന്തിരമായി ശ്രദ്ധചെലുത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്ന ഔദ്യോഗികരേഖകളും നിറച്ച ഡിപ്ലോമാറ്റിക്കു് ബാഗുകളുമായി കാനഡയിൽനിന്നും ഒരു ദൂതൻ വന്നുചേരും. ഐക്യരാഷ്ട്ര അസംബ്ലിയുടെ ഏഴാം സമ്മേളനം അവസാനിക്കുന്നതുവരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒന്നല്ല, രണ്ടു് 'മുഴുവൻസമയജോലി'കളാണു് കൈകാര്യം ചെയ്യാനുണ്ടായിരുന്നതു്. എന്നിട്ടും എട്ടു ദിനപത്രങ്ങളും പതിവായി വായിക്കാനും പ്രധാനപ്പെട്ട ബെയ്സ്ബാൾ ലീഗ്

മാച്ചകളുടെ വാർത്തകളും പിന്തുടരാനും അദ്ദേഹം എങ്ങനെയോ സമയം കണ്ടെത്തിയിരുന്നു.

അസംബ്ലിഅദ്ധ്യക്ഷനായാലും ശരി, വെറും പ്രതിനിധിയായാലുംശരി പിയേഴ്സൺ ഒരിക്കലും താൻ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന കാര്യങ്ങളും ഉറന്നുപറയാൻ മടിച്ചിരുന്നില്ല. അസംബ്ലിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങളും അത്രവളരെ ഉള്ളുതുറന്നതും യുക്തിയുക്തവുമായിരുന്നതിനാൽ ഒരു പ്രമുഖ റഷ്യൻ പ്രതിനിധിപോലും സമ്മതിക്കയുണ്ടായി, "അദ്ദേഹം സംസാരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ എപ്പോഴും ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കും." പലപ്പോഴും അദ്ദേഹം ഐക്യരാഷ്ട്ര ചാർട്ടറിൽനിന്നും പ്രസക്തഭാഗങ്ങളും ഉദ്ധരിക്കും; എപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വഴികാട്ടിയും ലക്ഷ്യവും അതാണെന്നും തോന്നിയിരുന്നു. കൊറിയൻ സമാധാനസന്ധിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ, "ധൈര്യത്തോടും ഭാവിയിലുള്ള ഉറച്ച വിശ്വാസത്തോടുംകൂടി" ഇന്നത്തെ വിഷമങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെയ്ക്ക് ദൃഷ്ടിയൂന്നിച്ചുകൊണ്ട്, രാഷ്ട്രീയവ്യവസ്ഥകളും ഏർപ്പെടുത്തുകയും പുനർനിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങളേറെറടുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പുരോഗതിയുമായി മുന്നോട്ടു പോകാൻ പിയേഴ്സൺ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയെ ഉൽബോധിപ്പിച്ചിരുന്നു. "നമ്മുടെ ചാർട്ടറിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗം നാം അനുവർത്തിക്കുകയും, സമാധാനത്തിലേയ്ക്കുള്ള നീണ്ടതും വിഷമം പിടിച്ചതുമായ പാതയിൽ ഇത്രത്തോളം എത്തിച്ചേരാൻ നമ്മെ സഹായിച്ച കൂട്ടായ പരിശ്രമത്തിന്റെ ആത്മസത്ത നാം നിലനിർത്തുകയും" ചെയ്താൽമാത്രമേ കൊറിയയിൽ സമാധാനവും പുനരേകീകരണവും സംഭവിക്കുകയുള്ളു എന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു.

"കൂട്ടായ പരിശ്രമം" —പിയേഴ്സൺന്റെ മറെറാരു മുദ്രാവാക്യം അതായിരുന്നു. ആക്രമണത്തിനെതിരായി ഒരു സംയുക്ത സംരക്ഷണമാർഗ്ഗമെന്ന നിലയ്ക്ക് 'നോർത്ത് അത്ലാൻറിക്ക് ട്രീറി ഓർഗനൈഷൻ' (നാറേറാ) രൂപവല്ക്കരിക്കുന്നതിൽ

അദ്ദേഹം സഹായിച്ചു; പിന്നീട് നോർവെയിലെ ലാൻജെയേടും ഇറാലിയിലെ മാർട്ടിനോയോടുമൊപ്പം, പ്രസ്തുത സംഘടനയുടെ സൈനികേതര പ്രവർത്തനങ്ങളും പുനരാവിഷ്കരിക്കുന്നതിലും, വിപുലപ്പെടുത്തുന്നതിലും അദ്ദേഹം പ്രധാന പുമതല വഹിച്ചു. "മൂന്നു വിദ്വാന്മാർ," പത്രക്കാർ പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിക്ക് ഒരു കളിപ്പേരു നൽകി. "മൂന്നു വിദ്വാന്മാരുമല്ല, ഒന്നുമല്ല," പീയേഴ്സൺ നെടുവീർപ്പിട്ടു; മൂന്നു കുരുടൻപൂണ്ടെലികളായിരിക്കാനാണ് കൂടുതൽ സാധുതയുള്ളതു്." എന്നാൽ, പ്രതിരോധത്തിനും സമാധാനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള നാറോറായുടെ സംയുക്തപ്രയത്നങ്ങളിൽ ബലമായി വിശ്വസിക്കുകയും അതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നെങ്കിലും, അതിന്റെ സിവിലിയൻ തലവനായിരിക്കാൻ അദ്ദേഹം കൂട്ടാക്കിയില്ല. കാനഡയിലെ വിദേശകാര്യാലയത്തിന്റെ തലവനായിരിക്കാനാണ് അദ്ദേഹം കൂടുതൽ ഇഷ്ടപ്പെട്ടതു്.

ആദ്യമായും, അവസാനമായും, എല്ലായ്പോഴും ലെസ്റ്റർ പീയേഴ്സൺ ഒരു കാനഡക്കാരനാണ്; അതിൽ അദ്ദേഹം അഭിമാനംകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വവീക്ഷണവും, നാറോറായുടെ ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളോടുള്ള ("കാനഡയുടെ ഏറ്റവും വലിയ ലാഭക്കച്ചവടം" എന്നാണ് ഇതിനെ അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിച്ചതു്) അദ്ദേഹം നല്കിവരുന്ന ബലമായ പിന്തുണയും ഒന്നും ഒരിക്കലും കാനഡയുടെ വേണ്ടിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ തടസ്സപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. അതിനുപകരം അവ, ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ കിടയിൽ കാനഡയുടെ പ്രാധാന്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. തന്റെയും വിദേശമന്ത്രികാരണം, അന്താരാഷ്ട്രീയ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ തന്റെയും രാജ്യത്തിനു നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന പങ്കിനെക്കുറിച്ച് കാനഡക്കാർ കൂടുതൽ ബോധവാന്മാരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. തെക്കുള്ള പ്രബലനായ അയല്പക്കാരനോടു സഹകരിക്കയും, എന്നാൽ അതേസമയം സ്വന്തമായ നയങ്ങളോടും ഇച്ഛാനുസൃതമായ പരിപാടികളോടും

കൂടി സ്വതന്ത്രമായി നില്ക്കുകയും ചെയ്യാൻ തങ്ങൾക്കെങ്ങിനെ സാധിക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹം അവർക്കു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ബ്രിട്ടീഷ് കോമൺവെൽത്ത് ഓഫ് നാഷൻസിൽ, ഒടുങ്ങിയൊതുങ്ങിക്കഴിയുകയായിരുന്ന കാനഡയ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സ്വാഭാവികമായിട്ടെന്നോണം കോമൺവെൽത്തിന്റെ വക്താവായിത്തീരാൻ കഴിഞ്ഞു. ബ്രിട്ടനും അമേരിക്കയും തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകളിൽ ഒരുതരം ഇടനിലക്കാരനായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന തങ്ങളുടെ വിദേശകാര്യമന്ത്രി എത്ര പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ജോലിയാണു് ചെയ്യുന്നതെന്നു് കാനഡക്കാർ മനസ്സിലാക്കിത്തുടങ്ങി. ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളേയും പരസ്പരം മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കാൻ ഒരു കാനഡക്കാരനല്ലാതെ മറ്റാർക്കാണു ഇതു നന്നായി കഴിയുക? ഈ ഇടനിലക്കാരൻ ചിലപ്പോൾ, ബ്രിട്ടന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ അമേരിക്കയെക്കൊണ്ടു് സ്വീകരിപ്പിക്കാൻ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തിയിരുന്നെന്നും, അല്ലെങ്കിൽ വാഷിങ്ടൺ ആശയങ്ങൾ ലണ്ടനിൽ അടിച്ചേല്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നെന്നും, അതുമല്ലെങ്കിൽ ഇരുകക്ഷിക്കാരെപ്പറ്റിയും ആവശ്യത്തിലധികം വിമർശിച്ചിരുന്നെന്നും ആരോപണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽത്തന്നെ എന്താണു്? "ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ നയം അട്ടിമറിയാൻ പോവുകയാണെന്നു വ്യക്തമായി കണ്ടാൽ, കാര്യം തുറന്നുപറയേണ്ടതു് ഒരു അയല്ക്കാരന്റെ കടമയാണു്," എന്നു് പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു് "മൈക്ക്" വീണ്ടും ആംഗ്ലോ-അമേരിക്കൻ ബന്ധങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ തുടർന്നുപോന്നു.

ലെസ്റ്റർ പിയേഴ്സൺ സ്വയം ഏറ്റെടുത്തിരുന്ന മറ്റൊരു ഉത്തരവാദിത്വം, പാശ്ചാത്യരാഷ്ട്രങ്ങളും റഷ്യയും തമ്മിൽ കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട ബന്ധങ്ങൾ കൈവരുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനുള്ളതായിരുന്നു. പലപ്പോഴും ശക്തിയായ ഭാഷയിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം കമ്മ്യൂണിസത്തിനെതിരായി പ്രസംഗിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും, പ്രകോപനപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും "കനത്ത തിരിച്ചടി"യെപ്പറ്റിയുള്ള ഭീഷണികളും, "സഹിഷ്ണുതപാലിക്കാനും, പരസ്പരം

നല്ല അയൽക്കാരെപ്പോലെ കഴിയാൻ സമാധാനത്തിൽ ജീവിക്കാനും'' ശ്രമിച്ചവരുന്ന ലോകത്തെ എവിടെയും കൊണ്ടെത്തിയ്ക്കുകയില്ലെന്നു്, അത്രതന്നെ ശക്തിയായി പലപ്പോഴും പിയേഴ്സൺ തോന്നുകയുംചെയ്തിരുന്നു. ന്യൂക്ലീയർ ആയുധങ്ങൾക്കു് യുദ്ധം തടഞ്ഞുനിർത്താനുള്ള കഴിവിനെമാത്രം ആസ്പദമാക്കിയുള്ള അസ്വാസ്ഥ്യജനകമായ ലോകസമാധാനത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം വ്യാകുലചിത്തനായിരുന്നു. ഈ പുതിയ ശക്തികാരണം, ''സൈനികശക്തി നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ, യുദ്ധത്തിന്റെ ആപൽഭീഷണി കുറയ്ക്കാനും, ക്രമേണ സൈനികശക്തി അനാവശ്യമാക്കിത്തീർക്കാനുംവേണ്ടി സാധ്യമായ എല്ലാ ശ്രമങ്ങളും നടത്തേണ്ടതു് മുമ്പെന്നത്തേക്കാളധികം ഇന്നു് ആവശ്യമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു'' എന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഭയചകിതനായ ഒരു മനുഷ്യൻ, ''തോക്കിന്റെ കാഞ്ചി വലിക്കുന്നതിൽ സന്തോഷിക്കുന്ന'' ഒരാളായിരിക്കും, പിയേഴ്സൺ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി; അതുകൊണ്ടു് പിരിമുറുക്കവും ഭീകരതയുംനിറഞ്ഞ കാലങ്ങളിൽ തെറ്റായ കണക്കുകൂട്ടലുകൊണ്ടു് യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടാൻ കൂടുതൽ സാധ്യതയുമുണ്ടു്. ആയുധങ്ങളും വച്ചുകാട്ടി ഭീഷണിപ്പെടുത്തുകയോ അവ വലിച്ചെറിയുകയോ ചെയ്യേണ്ടതില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം രാഷ്ട്രങ്ങളെ ഉൽബോധിപ്പിച്ചു; അതിനുപകരം, രാഷ്ട്രങ്ങളെത്തമ്മിൽ, ഭയത്തേക്കാളും സുശക്തമായ ഐക്യബന്ധം വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരിക''യാണു് ചെയ്യേണ്ടതു്.

സഹവർത്തിത്വത്തെപ്പറ്റി വാചാലമായി പ്രസംഗിച്ചതുകൊണ്ടൊന്നും കാര്യമായില്ല, പിയേഴ്സൺ ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. കഷ്ടിപിഷ്ടിയായി കഴിയുന്ന സമാധാനം കൂടുതൽ ഭദ്രവും ജീവിതയോഗ്യവുമായ അസ്തിത്വമാക്കി മാറ്റിത്തീർക്കണമെങ്കിൽ അതിനുവേണ്ടി സുധീരവും ഭാവനോജ്ജ്വലവുമായ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞത ഉപയോഗിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വ്യാപാരബന്ധങ്ങളും ഈ ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു കാൽവയ്പായിരിക്കുമെന്നതിനാൽ, 1956-ൽ അദ്ദേഹം ഒരു റഷ്യൻ പര്യടനംനടത്തുകയുണ്ടായി;

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം റഷ്യ സന്ദർശിക്കുന്ന ആദ്യത്തെ വിദേശകാര്യമന്ത്രിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം.

തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ പിയേഴ്സൺ പറഞ്ഞു, റഷ്യയുടെ "ശക്തിയും ലക്ഷ്യബോധവും" തന്നിൽ അഗാധമായ മതിപ്പുളവാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്നു്; യുദ്ധംകൂടാതെത്തന്നെ തങ്ങൾക്കു് തങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളും നേടാൻകഴിയുമെന്നു് അവിടത്തെ നേതാക്കൾക്കുള്ള വിശ്വാസവും, അമേരിക്ക ആക്രമണസന്നദ്ധതയും യുദ്ധക്കൊതിയും വച്ചുപുലർത്തുന്ന ഒരു രാജ്യമാണെന്നു് അവർക്കുള്ള ഉറച്ച അഭിപ്രായവും തനിക്കു് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. അന്താരാഷ്ട്രീയ സ്ഥിതിഗതികളും, യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള സമാധാനപരമായ സഹവർത്തിത്വം സാധ്യമാക്കത്തക്കവണ്ണം മെച്ചപ്പെടുന്നതുവരെ—ഇതിൽ ന്നു് സോവ്യറ്റ് യൂനിയനു് നഷ്ടമല്ല, ലാഭമാണു് കൂടുതൽ നേടാനുള്ളതു്—നാം നമ്മുടെ സൈനികശക്തി നിലനിർത്തിപ്പോരുന്നതോടൊപ്പം, അന്താരാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി നാം സദാ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയും വേണമെന്നു് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മാറിവരുന്ന പരിതഃസ്ഥിതികളെ നേരിടാൻ കഴിയത്തക്കവണ്ണം നമ്മുടെ നയപരിപാടികളെ നീക്കുപോക്കുള്ളതാക്കിത്തീർക്കുക, ആവശ്യമുള്ളപ്പോഴും അഭിമാനം നിലനിർത്താൻ കഴിയുമ്പോഴും ഒത്തുതീർപ്പുകൾക്കു തയ്യാറാവുക, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ആത്മാർത്ഥമായ ഓരോ നീക്കവും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കുക, അതിലപ്പുറമോ ചെന്നു് എതിരേല്ക്കുക—ഇതുപോലെ ചെയ്താൽ ഇതു സാധ്യമായിത്തീരുമെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം. "ഒന്നുകിൽ സൃഷ്ടിപരമായ സമാധാനം, അല്ലെങ്കിൽ ന്യൂക്ലിയർ വിനാശം—ഇതിലേതെങ്കിലുമൊന്നുമാത്രമേ ഇന്നു നമുക്കു് തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ." അണ്വായുധത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഭയത്തോടിടകലർന്നു് സ്ഥിരമായ പിരിമുറുക്കം നിലനില്ക്കുന്ന ഒരവസ്ഥാവിശേഷം വരുത്തു് ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയണമെങ്കിൽ, "എല്ലാ ജനപദങ്ങളും തമ്മിൽ സഹകരണവും

യഥാർത്ഥസമാധാനവും പുലരുന്ന ഒരു സ്ഥിതിയിലേയ്ക്കു്, ലോകത്തിൽ ഒരു സുരക്ഷിതത്വബോധം വരുത്തിവയ്ക്കുന്നതരത്തിലുള്ള അടിസ്ഥാനപരമായ അന്താരാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളുടെ പരിഹാരത്തിലേയ്ക്കു്'' നാം മടങ്ങിപ്പോകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ജനങ്ങളെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു: ''സമാധാനം എന്നാൽ ഒരു പദംമാത്രമല്ല.... അതു് മനുഷ്യഹൃദയങ്ങളിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ഒരു വികാരവിശേഷംകൂടിയാണു്.''

1956 അവസാനത്തിൽ ലോകം, മധ്യപൗരസ്ത്യദേശത്തു് ഒരു കുഴപ്പത്തിൽ ചെന്നുചാടി. കാനഡയുടെ പ്രതിനിധിയായ ലെസ്റ്റർ പിയേഴ്സൺ അതിനെ കുഴപ്പത്തിൽനിന്നു കരകേറാൻ സഹായിച്ചു. ഈജിപ്തിലെ നൈൽനദിയിൽ, അശ്വാൻ എന്ന സ്ഥലത്തു് ഒരു അണക്കെട്ടു് നിർമ്മിക്കാൻ സഹായം നൽകാമെന്നു് അമേരിക്കയും ബ്രിട്ടനും പ്രസിഡണ്ടു് നാസ്സർക്കു് ഉദ്യോഗം വാക്കുകൊടുക്കുകയും, പിന്നീടു് അതു നൽകാൻ വിസമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അതെത്തുടർന്നു് അന്താരാഷ്ട്രീയ ഗതാഗതമാർഗ്ഗമായിരുന്ന സൂയസ്കനാൽ ദേശസാൽക്കരിക്കുകയാണു്, നാസ്സർ ഇതിനു് പകരംവീട്ടലായി ചെയ്തതു്—പാശ്ചാത്യരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു് ഇതു വളരെ വിഷമം പിടിച്ച ഒരു പ്രശ്നമായിത്തീർന്നു. ഇതുസംബന്ധിച്ച സംഭാഷണങ്ങളും പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ ബ്രിട്ടന്റെയും ഫ്രാൻസിന്റെയും ഇസ്രായേലിന്റെയും സൈനികങ്ങൾ ഈജിപ്തിനെതിരേ് പടനീക്കം തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ഈജിപ്തുകാർ സൂയസ്കനാലിൽ മാർഗ്ഗതടസ്ഥം ഏർപ്പെടുത്തുകയും, സിറിയക്കാർ എണ്ണക്കുഴലുകൾ മുറിച്ചുകളയുകയും ചെയ്തു. സോവ്യറ്റ് യൂനിയൻ ഈജിപ്തിനു് പിന്തുണനല്കി; പിരിമുറുക്കം വർദ്ധിച്ചു; മൂന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടുമെന്നു് പലരും ഭയപ്പെട്ടു. ''അന്താരാഷ്ട്രീയ നിയമങ്ങൾക്കും ന്യായപ്രമാണങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായി, സമാധാനപരമായ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ ഒരൊത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിക്കണമെന്നു്'' ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയോടു് അഭ്യർത്ഥിക്കപ്പെട്ടു.

ആക്രമണം നടത്തുന്ന സൈന്യങ്ങളോട് വെടിനിർത്താനും പിൻവാങ്ങാനും ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന പ്രമേയം പാസ്സാക്കി. അപ്പോഴും ലെസ്റ്റർ പിയേഴ്സൺ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു നിർദ്ദേശം ഉന്നയിച്ചു: വെടിനിർത്തൽ നടപ്പിലാക്കാനും അതിനു മേൽനോട്ടം വഹിക്കാനും, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടന ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയ 'എമർജൻസി ഫോഴ്സ്' രൂപവല്ക്കരിക്കുക. ഈ നിർദ്ദേശം വമ്പിച്ച ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു; അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങളും തയ്യാറാക്കുക എന്ന വിഷമംപിടിച്ച ജോലി സിക്രട്ടറി ജനറൽ ഡാഗ് ഹാമർഷീൽഡിനെ ഭരമേല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അടുത്തതായി പ്രായോഗികവും സമാധാനപരവുമായ ഒരു ഒത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള വഴികൾ കണ്ടുപിടിക്കാൻ യു. എൻ. മുൻകൈയെടുക്കണമെന്നു പിയേഴ്സൺ നിർദ്ദേശിച്ചു; കാരണം, ''സമാധാനം, വെടിനിർത്തലിനെക്കാൾ എത്രയോ പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യമാണ്.'' ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിലൊന്ന്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ''അഭിമാനകരവും സമാധാനപരവുമായ ഒരൊത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കുന്നതിനു് അത്യാവശ്യമായ അന്തരീക്ഷവും പരിതസ്ഥിതികളും സൃഷ്ടിക്കാൻ'' ശ്രമിക്കുകയാണ്.

ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയിൽ പിയേഴ്സൺ കൈക്കൊണ്ട നടപടികൾ കാരണം, ''ഒരു യുദ്ധംകൂടാതെയും, ഐക്യരാഷ്ട്ര പ്രമാണങ്ങളോ ചാർട്ടറോ ലംഘിക്കപ്പെടാതെയും'' ലോകത്തെ ഒരു പ്രതിസന്ധിയിൽനിന്നു് കരകേറാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് സാധിച്ചു. മാത്രമല്ല, ബ്രിട്ടീഷ് കോമൺവെൽത്ത് ഓഫ് നാഷൻസ് തകർന്നു വീഴുന്നതു് തടയാനും അദ്ദേഹത്തിനു് കഴിഞ്ഞു; ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളുടെയിടയിൽ കാനഡയ്ക്കു് ഒരു പ്രധാനസ്ഥാനം അദ്ദേഹം നേടിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ഭാവിയിലേയ്ക്കു് ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടു്, സ്വയസ്സു് 'എമർജൻസി ഫോഴ്സി'ന്റെ മാതൃകയിൽ ഒരു 'യു. എൻ. പീസ്ഫീ

സൂപ്പർവൈസറി ഹോഴ്സ്' രൂപവല്ക്കരിക്കാൻ പീയേഴ്സൺ ആഹ്വാനംചെയ്തു. ഇതു് എന്നും യഥാർത്ഥത്തിൽ നിലവിലിരിക്കേണ്ടതെന്ന ഒന്നായിട്ടല്ല അദ്ദേഹം വിഭാവനംചെയ്തതു്; ആവശ്യം നേരിടുമ്പോഴെല്ലാം ഓരോ അംഗരാഷ്ട്രവും ആളുകളും കോപ്പുകളും അതിവേഗത്തിലയച്ചുകൊടുത്താൽ മതി; വളരെ കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു സൈനികഘടകം. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു സൈനികശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ, യുദ്ധത്തിന്റെ ആപൽഭീഷണി കുറേക്കൂടി കുറയ്ക്കാൻ കഴിയുമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം.

ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയിൽ ലെസ്റ്റർ പീയേഴ്സൺ ഈ മഹത്തായ വിജയംനേടി ആറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് അദ്ദേഹത്തിനു് കാനഡയിൽ ഒരു പരാജയം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. അവിടെ നടന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ലിബറൽ പാർട്ടി—കഴിഞ്ഞ ഒൻപതു കൊല്ലമായി അദ്ദേഹം അതിന്റെ വിദേശവകുപ്പുമന്ത്രിയായിരുന്നു—പരാജയപ്പെടുകയും യാഥാസ്ഥിതികകക്ഷി അധികാരത്തിൽ വരികയും ചെയ്തു. പീയേഴ്സൺ, കാനഡയിലെ പാർലമെന്റിലേയ്ക്കു് തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും, കാനഡയിലെ വിദേശവകുപ്പിന്റെ തലവനെന്നനിലയ്ക്കും, ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയിൽ കാനഡയുടെ പ്രതിനിധിയെന്നനിലയ്ക്കും അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ചുപോന്ന സേവനങ്ങളും അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നു. ഖേദകരമായ ഈ നഷ്ടം കാനഡയുടെതു മാത്രമല്ല എന്നു് പല കേന്ദ്രങ്ങളും അന്നു് അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി.

എങ്കിലും, അല്പംകഴിഞ്ഞു് 1957-ൽ ലെസ്റ്റർ പീയേഴ്സൺ നേടിയ വിശ്വപ്രസിദ്ധമതി ഈ രാഷ്ട്രീയപരാജയത്തിന്റെ വേദനമായ്ച്ചുകളയാനും അതിലപ്പുറവും മതിയായ ഒന്നായിരുന്നു. ഒക്ടോബർ 15-ാംതീയതി അദ്ദേഹത്തിനു വിവരംലഭിച്ചു, 1957-ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹനായി തന്നെയാണു് തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നു്. ''ഞാൻ വിസ്മയ

സ്ഥബ്ധനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു—എനിക്കു തോന്നുന്ന അഭിമാനം വർണ്ണനാതീതമാണു''', ഒട്ടാവായിലുള്ള തന്റെ ആഫീസിൽ വച്ചു് അദ്ദേഹം പത്രറിപ്പോർട്ടർമാരോടു പറഞ്ഞു. തന്റെ സ്വഭാവത്തിനു തികച്ചും അനുരൂപമായ രീതിയിൽ അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയും ചെയ്തു, രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷമുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ കാനഡ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി നടത്തിയ പരിശ്രമങ്ങളെ മാനിച്ചുകൊണ്ടാണു് ഈ സമ്മാനം നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നു്. പക്ഷെ മറവില്ലാവക്രിയാമായിരുന്നു, അതു് അതിനേക്കാളെല്ലാമധികം അദ്ദേഹത്തെ വ്യക്തിപരമായി ബഹുമാനിച്ചുകൊണ്ടു് നല്കപ്പെട്ടതാണെന്നു്.

''അന്താരാഷ്ട്രീയസമാധാനത്തിനുവേണ്ടി കഴിഞ്ഞ ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളായി താങ്കൾ തുടച്ചയായി നല്കിപ്പോന്നിട്ടുള്ള സുശക്തവും ബുദ്ധിപൂർവ്വകവുമായ പിന്തുണയ്ക്കും നേതൃത്വത്തിനും സമഹ്മായ ഒരു അംഗീകാരം'', ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനാറിജനറൽ ഡാഗ് ഹാമ്മർഷീൽഡ് അദ്ദേഹത്തിനയച്ച കമ്പിസന്ദേശത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചു.

നോർവെയുടെ വിദേശകാര്യമന്ത്രിയും നാറ്റോയിലെ ''മുന്നു വിദ്വാന്മാരി''ലൊരാളുമായ ഹാൽവാർഡ് ലാൻജെ, പിയേഴ്സൺന്റെ ''ഉറച്ച യഥോത്ഥ്യബോധം'' കലർന്ന, സൃഷ്ടിപരമായ രാഷ്ട്രീയചിന്താഗതിയെയും, ഒരു മധ്യസ്ഥനെന്നനിലയ്ക്ക്, പ്രത്യേകിച്ചു് സൂയസ്സ് കഴുപ്രശ്നത്തിൽ ഒരു യു. എൻ. എമർജൻസി ഫോഴ്സ് രൂപവല്ക്കരിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ച കഴിവുകളെയും പ്രശംസിക്കുകയുണ്ടായി; പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായി ''ആ സംഘവികാസത്തിനു് ഒരു പുതിയ ലക്ഷ്യബോധം കൈവരികയും, ഒരു പ്രതിസന്ധിഘട്ടം സമാധാനപരമായി ഒത്തുതീർപ്പിലെത്തിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം തുറന്നുകിട്ടുകയും ചെയ്തു'' എന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

പിയേഴ്സൺന്റെ ഈ നോട്ടത്തെപ്പറ്റി, യു എൻ. ജനറൽ അസംബ്ലി പ്രസിഡണ്ട് മൺറോ—അഞ്ചുകൊല്ലം മുമ്പ് പിയേഴ്സൺ വഹിച്ചിരുന്ന പ്രസ്തുത സ്ഥാനം ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹമാണ് അലങ്കരിച്ചിരുന്നതു്—പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയുകണ്ടായി; നോബൽ കമ്മിറ്റിയുടെ തീരുമാനത്തിൽ ഏറ്റവുമധികം സ്വാധീനംചെലുത്തിയിരുന്ന പ്രധാനഘടകവും ഇതുതന്നെയാണെന്നായിരുന്നു പൊതുവെ എല്ലാവരും വിശ്വസിച്ചതു്. പക്ഷെ പാലസ്തീൻ വിഭജനത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും, കൊറിയൻ സമാധാനസന്ധിയുടെ കാര്യത്തിലും പിയേഴ്സൺ ഒരു പ്രധാനപങ്കു വഹിച്ചിരുന്നു എന്നും, മാത്രമല്ല സമാധാനം വളർത്തുന്നതിൽ അഭിമാനകരമായ എല്ലാ നടപടികൾക്കും അദ്ദേഹം എല്ലായ്പോഴും പിന്തുണ നല്കിപ്പോന്നിരുന്നു എന്നുംകൂടി പലരും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

നോബൽസമ്മാനം ലഭിച്ച വാർത്ത പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു് അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പിയേഴ്സൺ നല്കിയ ഒരു ടെലിവിഷൻ അഭിമുഖസംഭാഷണത്തിൽ, ഇന്നത്തെ ലോകത്തിൽ "സമാധാനം കൈവരുത്തുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള വേദനനിറഞ്ഞ അഭിലാഷ"ത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹം സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. അഭിമുഖസംഭാഷണം നടത്തിയ ആൾ അദ്ദേഹത്തോടു്, "സമാധാനത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗം ഏതാണു്—നിരായുധീകരണമാണോ?" എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു: "ആയുധസംഭരണം ഉണ്ടെന്നുള്ളതുകൊണ്ടുമാത്രം യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടണമെന്നില്ല; ആയുധങ്ങളില്ലെങ്കിൽ സമാധാനം നിലനില്ലുമെന്നും പറയുകവയ്യ." അദ്ദേഹം ഇതുകൂടി കൂട്ടിച്ചേർത്തു: "ഞൊടിയിടകൊണ്ടു് ഒരു പരിഹാരവും സാധ്യമല്ല; എന്നാൽ, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി അവിരാമമായ അന്വേഷണവും, അതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാനും ത്യാഗങ്ങൾ സഹിക്കാനുമുള്ള ഒരുക്കവും എല്ലായ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കണം."

നോർവെയിലെ ഓസ്ലോയിൽ, ഡിസമ്പർ 10–ാംതീയതി, ഓലാഫ് അഞ്ചാമൻ രാജാവിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ട "ഹൃസ്വവും ഗംഭീരവുമായ" ഒരു ചടങ്ങിൽവച്ച്, പിയേഴ്സൺ സ്വർണ്ണമെഡലും, ഡിപ്ലോമയും, 1957–ലെ നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തുകയായ നാല്പതിനായിരം ഡോളറിനുള്ള ചെക്കും ഏറ്റുവാങ്ങി. സമ്മാനദാനം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ട് കമ്മിറ്റി ചെയർമാൻ ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിൽ, "യുദ്ധപ്രവർത്തനങ്ങളും ഒഴിവാക്കുകയോ പരിമിതപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യാനുള്ള പരിശ്രമങ്ങളിലും, ഒരു ആഗോളയുദ്ധമായി പടർന്നുപിടിച്ചേയ്ക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള അസ്വാസ്ഥ്യജനകമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ തന്ത്രപൂർവ്വവും പെട്ടെന്നുള്ളതുമായ നടപടികളും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് സമാധാനം പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നതിലും പിയേഴ്സൺ പ്രകടമാക്കിയ കരുത്തും സ്ഥിരോത്സാഹവും മുൻകൈയെടുത്തുള്ള ശക്തമായ നീക്കവും" പ്രകീർത്തിക്കുകയുണ്ടായി.

അടുത്തദിവസം വൈകീട്ട് പിയേഴ്സൺ തന്റെ നോബൽ പ്രസംഗം നിർവ്വഹിച്ചു; "സമാധാനത്തിന്റെ നാല് മുഖങ്ങളും" എന്നാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രസംഗത്തിനു പേരിട്ടിരുന്നതു്. വ്യാപാരം, അധികാരം, നയതന്ത്രം, ജനങ്ങളും എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചാണ് അദ്ദേഹം ഈ നാല് മുഖങ്ങളെന്നു പരാമർശിച്ചതു്. അസമത്വങ്ങളും, വ്യാപാരങ്ങളുടെ അഭാവവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, യുദ്ധത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കു സഹായകമായ സാഹചര്യങ്ങളാണ്, അതുപോലെതന്നെ അധികാരവും; വിശേഷിച്ചും പരസ്പരം ശത്രുതയിലും ഭയത്തിലും കഴിയുന്ന രണ്ടു മഹത്തായ ലോകശക്തികളിൽ അധികാരം കേന്ദ്രീകരിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ. വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്തതും, ഭാവനാശൂന്യവുമായ നയതന്ത്രങ്ങളുടെ കാര്യവും അതുതന്നെ.

"നാം പടുകുറ്റൻ രാക്ഷസന്മാരെപ്പോലെയാണ് യുദ്ധത്തിനൊരുക്കം കൂട്ടുന്നതു്; സമാധാനത്തിനുള്ള ഒരുക്കംകൂട്ടലാകട്ടെ,

വളച്ചുകെട്ടിയ പിഗ്മികളെപ്പോലെയും," പിയേഴ്സൺ പ്രസ്താവിച്ചു. ആധുനിക സാങ്കേതിക വൈദഗ്ധ്യംകൊണ്ടു നടത്തപ്പെടുന്ന "പുഷ്ബട്ടൺ" യുദ്ധങ്ങളിൽ യാതൊരു ധൃതിയുമില്ലെന്നു ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം, അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. "ഭയത്തിന്റെ വിളനിലമായ ഭയമാണു് ഇന്നും സമാധാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ശത്രു—അജ്ഞതയിൽനിന്നു് ഉത്ഭവിക്കുന്ന" തെറ്റിദ്ധാരണകൾ നീക്കാനും, കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട ബന്ധങ്ങൾ കൈവരുത്തുന്നതിനും, ജനവർഗ്ഗങ്ങൾക്കിടയിൽ കൂടുതൽ വിജ്ഞാനം പ്രചരിപ്പിക്കുകയും, കൂടുതൽ സമ്പർക്കങ്ങളുണ്ടാക്കുകയും, കൂടുതൽ സ്വതന്ത്രമായ വാർത്താവിനിമയസൗകര്യങ്ങളേർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു അദ്ദേഹം ഉൽബോധിപ്പിച്ചു.

നോർവെയിൽനിന്നു് നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തി അധികം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പു് പിയേഴ്സൺ കാനഡയിലെ ലിബറൽ പാർട്ടി നേതാവായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു; പ്രസ്തുത കക്ഷി വീണ്ടും അധികാരത്തിൽ വരികയാണെങ്കിൽ ഇനി അദ്ദേഹമാണു് കാനഡയുടെ പ്രധാനമന്ത്രിയായിത്തീരുക * അതുവരെയുള്ള കാലത്തു് അദ്ദേഹം കാനഡയിലെ കോമൺസ് സഭയിൽ പ്രതിപക്ഷനേതാവായിരിക്കും.

ദേശീയ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, "മൈക്ക്" പിയേഴ്സൺന്റെ അന്താരാഷ്ട്രീയ പ്രശ്നങ്ങളിലുള്ള താല്പര്യമോ, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടങ്ങാത്ത അഭിനിവേശമോ മങ്ങിപ്പോവുന്നതല്ല. അദ്ദേഹം ഇവയിലും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി തുടർന്നു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും; (അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളിൽ പറഞ്ഞാൽ) "ശക്തിയും നീതിയും തമ്മിലും, സമാധാനവും പുരോഗതിയും തമ്മിലും കൈകോ

* പിന്നീടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കക്ഷി തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വിജയിക്കുകയും അദ്ദേഹം പ്രധാനമന്ത്രിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

ത്തുപിടിച്ചു നടക്കുകയും, നല്ല ജീവിതം എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും ഒരുപോലെ അനുഭവയോഗ്യമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു നല്ല നാളെ''യിലേയ്ക്കു് ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹം കഴിയുന്നതു്.

നോബൽസമാധാനസമ്മാനം നേടിയിട്ടുള്ളവരിൽ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ള മറ്റെല്ലാവരുംതന്നെ അതുപോലെ ശുഭപ്രതീക്ഷകളോടെയാണു് കഴിയുന്നതു്; അവരുടെ മുൻഗാമികളും ചെയ്തുവന്നിരുന്നതുപോലെയും, അവരുടെ അനന്തരഗാമികളും ഇനിയും ചെയ്യാനിരിക്കുന്നതുപോലെയും. എന്നാൽ എല്ലാവരും ഒരുപോലെയായിരിക്കയുമില്ല—മുമ്പു് സമ്മാനംനേടിയിട്ടുള്ളവർ എല്ലാം ഒരുപോലെയുള്ളവരായിരുന്നിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ. പാസ്സിയെയും ജെയ്ൻ ആഡംസിനെയുംപോലുള്ള ചിലർ കേവല സമാധാനവാദികളായിരിക്കും. വുഡ്രൂ വിൽസണെപ്പോലുള്ള ചിലർ ഒരു ജീവിതരീതിയുടെ സംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി യുദ്ധത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരായിരിക്കും. തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ടിനെപ്പോലുള്ള മറ്റുചിലർ സൈനികശക്തിയിൽക്കൂടി സമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരായിരിക്കും. മാവിയിൽ നോബൽസമാധാനസമ്മാനംനേടുന്ന ചിലർ, ഏഞ്ജലിനേയും ഒസ്സീറ്റ്സ്കിയെയുംപോലെ തുലീകകൊണ്ടു് സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പൊരുതുന്നവരായിരിക്കും; ബട്ട്ളറെപ്പോലെ അന്താരാഷ്ട്രീയപരസ്പരധാരണയ്ക്കുവേണ്ടി വിദ്യാഭ്യാസരംഗത്തു് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായിരിക്കും; അല്ലെങ്കിൽ ഡ്യൂനാൻറിനെറയും നാൻസനെറയും ഷെപയ്റ്റ്സറുടെയും മാതൃകകളുവലംബിച്ചുകൊണ്ടു് മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി പൊരുതുന്നവരായിരിക്കും; അതുമല്ലെങ്കിൽ ബുഞ്ചിനെയും പിയേഴ്സണെയുംപോലെ മാധ്യസ്ഥസംഭാ

ഷണങ്ങളും നയതന്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങളും മൂലം സമാധാനം നില നിർത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നവരായിരിക്കും. അവർ ഒറ്റയ്ക്കോ പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നവരായിരിക്കാം; അല്ലെങ്കിൽ തങ്ങളുടെ ഗവർമ്മെണ്ടുകളിൽക്കൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായിരിക്കാം, അതുമല്ലെങ്കിൽ, നിയമകാര്യങ്ങൾക്കുള്ള സംഘടനകൾവഴിയോ, സമാധാനസംഘടനകൾവഴിയോ, മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ സംഘടനകൾവഴിയോ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായിരിക്കാം; അല്ലെങ്കിൽ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസോ ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയോപോലുള്ള അന്താരാഷ്ട്രീയസംഘടനകളിൽക്കൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായിരിക്കാം.

പക്ഷെ അവരുടെ വിശ്വാസങ്ങളെന്തുതന്നെയായിരുന്നാലും, സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളും മാർഗ്ഗങ്ങളും എത്രതന്നെ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നാലും, നോബൽസമാധാനസമ്മാനംനേടിയിട്ടുള്ള എല്ലാവരും ആൽഫ്രഡ് നോബൽ സ്വപ്നംകണ്ടിട്ടുള്ളതുപോലുള്ള, യുദ്ധരഹിതവും നന്മനിറഞ്ഞതുമായ ഒരു ലോകത്തിന്റെ സാക്ഷാൽക്കാരത്തിനുവേണ്ടി പരമാവധി പരിശ്രമിക്കുകതന്നെചെയ്യും. ഇതിനും അവരെല്ലാവരുംതന്നെ നോബൽസമ്മാനത്തിന്റെ ബഹുമതിയും എല്ലാ ജനങ്ങളുടെയും കൃതജ്ഞതയും അർഹിക്കുകയുംചെയ്യും.

അനുബന്ധം I

ആൽഫ്രഡ് നോബലിന്റെ ഒസ്യത്ത്

എന്റെ അവശേഷിക്കുന്നതും ഈടാക്കപ്പെടാവുന്നതുമായ സ്വത്തു് മുഴുവൻ താഴെ പറയുംപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു:

എന്റെ ഒസ്യത്ത് നടപ്പിലാക്കുന്നവർ മൂലധനം മുഴുവൻ ഉദ്ദേശമായ സെക്യൂരിറ്റികളിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുകയും, അങ്ങനെ നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട തുക ഒരു ഫണ്ട് ആയി സ്വരൂപിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണു്; അതിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന പലിശ ഓരോ കൊല്ലവും, തലേക്കൊല്ലത്തിൽ മനുഷ്യരാശിയുടെ നന്മയ്ക്കായി ഏറ്റവുമധികം പ്രയത്നിച്ചിട്ടുള്ള ആളുകൾക്കു് സമ്മാനങ്ങളായി നല്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. പ്രസ്തുത പലിശ അഞ്ചു തുല്യഭാഗങ്ങളായി ഭാഗിക്കപ്പെടേണ്ടതും, അതു് താഴെപ്പറയുംപ്രകാരം വീതിക്കപ്പെടേണ്ടതുമാകുന്നു: ഭൗതിക ശാസ്ത്രമണ്ഡലത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കണ്ടുപിടുത്തമോ നവീനസൃഷ്ടിയോ നടത്തിയിട്ടുള്ള ആൾക്കു് ഒരു ഭാഗം; രസതന്ത്രത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കണ്ടുപിടുത്തമോ പരിഷ്കാരമോ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ആൾക്കു് ഒരു ഭാഗം; ശരീരശാസ്ത്രത്തിന്റെയോ വൈദ്യത്തിന്റെയോ മേഖലയിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കണ്ടുപിടുത്തം നടത്തിയിട്ടുള്ള ആൾക്കു് ഒരു ഭാഗം; സാഹിത്യമണ്ഡലത്തിൽ ആദർശവുഗ്രതയോടുകൂടിയ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കൃതി സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള ആൾക്കു് ഒരു ഭാഗം; അവസാനമായി, രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കിടയിൽ സൗഹാർദ്ദം വളർത്തുന്നതിനും, സായുധസേനാശക്തി ഇല്ലാതാക്ക

കയോ വെട്ടിക്കുറയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിനും, സമാധാനസംഘങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി ഏറ്റവുമധികം, അല്ലെങ്കിൽ ഏറ്റവും നന്നായി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ള ആൾക്കു് ഒരു ഭാഗം.

ഭൗതികശാസ്ത്രത്തിനും രസതന്ത്രത്തിനുമുള്ള സമ്മാനങ്ങൾ നല്കപ്പെടുന്നതു് സ്വീഡിഷ് അക്കാഡമി ഓഫ് സയൻസ് ആയിരിക്കും; ശരീരശാസ്ത്രത്തിനും വൈദ്യത്തിനുമുള്ള സമ്മാനം നല്കപ്പെടുന്നതു് സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലെ കരോലിൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടായിരിക്കും; സാഹിത്യത്തിനുള്ള സമ്മാനം നൽകപ്പെടുന്നതു് സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലുള്ള അക്കാഡമിയായിരിക്കും; സമാധാനനായകന്മാർക്കുള്ള സമ്മാനം നല്കപ്പെടുന്നതു് നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന അഞ്ചംഗങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു കമ്മിറ്റിയുമായിരിക്കും. സമ്മാനങ്ങൾ നല്കപ്പെടുന്നതിൽ, അതിനർഹരായവർ ഏതു ദേശക്കാരാണെന്നതിനെപ്പറ്റിയോ മറ്റൊരുവിധ പരിഗണനയ്ക്കും സ്ഥാനം നല്കിക്കൂടെന്നുള്ളതു് എന്റെ സ്പഷ്ടമായ അഭിലാഷമാണു്; അങ്ങനെ ഒരാൾ സ്റ്റാൻഡിനേവിയക്കാരനായാലും അല്ലെങ്കിലും, ഏറ്റവും യോഗ്യതയുള്ള ആൾക്കു് സമ്മാനം ലഭിക്കാൻ സാധുമാകണം.

പാരീസു്,
നവംബർ 27, 1895.

ആൽഫ്രഡ് ബൺഹാർഡ്
നോബൽ

അനുബന്ധം II

നോബൽ സമാധാന:സമ്മാനം നൽകുന്നതിനെപ്പറ്റിയും നോർവീജിയൻ നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനെപ്പറ്റിയും നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിന്റെ നോബൽ കമ്മിറ്റി 1905-ാമാണ്ട് ഏപ്രിൽ മാസം 10-ാംനു- അംഗീകരിച്ച പ്രത്യേക ചട്ടങ്ങൾ

നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിന്റെ നോബൽ കമ്മിറ്റി

1. നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിന്റെ നോബൽ കമ്മിറ്റിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച് 1897 ആഗസ്റ്റ് 5-ാംനു- സ്റ്റോർട്ടിങ്ങ് താഴെപ്പറയുന്ന തീരുമാനങ്ങളെടുത്തു:

സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി നാമനിർദ്ദേശംചെയ്യുന്നതനുസരിച്ച്, മൂന്നുകൊല്ലംകൂടുമ്പോളൊരിക്കൽ, സമ്മാനദാനം നല്ലന്നതിനുത്തരവാദപ്പെട്ട അഞ്ചുപേർ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടും. മൂന്നുകൊല്ലംകഴിയുമ്പോൾ, അങ്ങിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടവരിൽ രണ്ടുപേർ പിരിഞ്ഞുപോകുന്നതും, പിന്നീട് ഒന്നിടവിട്ട് മൂന്നുകൊല്ലംകൂടുമ്പോൾ ഓരോ തവണയും യഥാക്രമം മൂന്നുപേരും രണ്ടുപേരും പിരിഞ്ഞുപോകുന്നതുമാകുന്നു. ഇതിനുപുറമെ മൂന്നുകൊല്ലംകൂടുമ്പോൾ മൂന്നു അംഗങ്ങളെ പുതുതായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതായിരിക്കും. പിരിഞ്ഞുപോകുന്ന അംഗങ്ങൾക്ക് വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുനില്ക്കാൻ അർഹതയുണ്ടായിരിക്കും.

2. അടുത്തവർഷം ജനുവരി 1-ാംതീയതിമുതല്ലാണ് ഈ നിയമനങ്ങളും പ്രാബല്യത്തിൽവരേണ്ടതെന്നും 1903 ഏപ്രിൽ 1-ാംതീയതി സ്റ്റോർട്ടിങ്ങ് തീരുമാനിച്ചു.

ഓരോ കലണ്ടർവർഷത്തേയ്ക്കും നോബൽകമ്മിറ്റി ഒരു അദ്ധ്യക്ഷനെയും ഉപാദ്ധ്യക്ഷനെയും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതായിരിക്കും. കമ്മിറ്റിയുടെ മുമ്പാകെ സമർപ്പിക്കപ്പെടേണ്ട കാര്യങ്ങളും തയ്യാറാക്കുന്നതും, അംഗങ്ങളെ യോഗങ്ങൾക്ക് ക്ഷണിക്കുന്നതും അദ്ധ്യക്ഷനായിരിക്കും. കൊടുക്കാനുള്ള തുകകളും പാസ്സാക്കുന്നതും ഭരണപരമായ കാര്യങ്ങളും തീരുമാനിക്കുന്നതും അദ്ദേഹമായിരിക്കും; കമ്മിറ്റിയുടെ അടുത്ത യോഗത്തിൽ ഈ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

അദ്ധ്യക്ഷനെ സഹായിക്കുന്നതിനും ഒരു സിക്രട്ടറിയെ നിയമിക്കാവുന്നതാണ്; സിക്രട്ടറിയെ ആറുമാസത്തെ നോട്ടീസ് നല്കി പിരിച്ചുവിടാവുന്നതോ, അല്ലെങ്കിൽ അതുപോലുള്ള നോട്ടീസ് നൽകി സിക്രട്ടറിക്ക് പിരിഞ്ഞുപോകാവുന്നതോ ആയിരിക്കും. കമ്മിറ്റിയുടെ അക്കൗണ്ടൻറായും സിക്രട്ടറി ജോലിചെയ്യുന്നതാണ്. അദ്ധ്യക്ഷനും തൻറെ ജോലിയിൽ സഹായിക്കാൻ മറ്റു ക്ലാർക്കുമാരെയും നിയമിക്കാവുന്നതാണ്; എന്നാൽ ഇതിനുള്ള ചിലവിനും പ്രത്യേകം അനുമതിവാങ്ങിയിരിക്കണം.

നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം

3. ഓരോ കൊല്ലത്തെയും സമ്മാനത്തിനർഹരായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നതിനും, അതാതുകൊല്ലം ഫെബ്രുവരി 1-ാംതീയതിക്കുമുമ്പായി, ക്രിസ്ത്യാനിയയിലുള്ള നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിൻറെ നോബൽകമ്മിറ്റിക്കും, നോബൽ സമാധാനസമ്മാനത്തിനുള്ള നാമനിർദ്ദേശങ്ങളും സമർപ്പിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

നോബൽസമാധാനസമ്മാനത്തിനർഹരായവരുടെ പേരുകളും നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം താഴെപ്പറയുന്നവർക്കുണ്ടായിരിക്കും:

1) നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിന്റെ നോബൽകമ്മിറ്റിയിലെ സജീവാംഗങ്ങളും മുൻ അംഗങ്ങളും, നോർവീജിയൻ നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് നിയമിച്ചിട്ടുള്ള ഉപദേഷ്ടാക്കളും;

2) വ്യത്യസ്തരാജ്യങ്ങളിലെ ദേശീയഅസംബ്ലികളിലെയും ഗവൺമെണ്ടിലെയും അംഗങ്ങളും, ഇൻറർപാർലമെൻറ് യൂണിയനിലെ അംഗങ്ങളും;

3) ഹേഗിലുള്ള അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥക്കോടതിയംഗങ്ങളും;

4) കമ്മിഷൻ ഓഫ് ദി പെർമനൻറ് ഇൻറർനാഷനൽ ചീസ് ബ്യൂറോയിലെ അംഗങ്ങളും;

5) ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഡി ഡ്രോയ്റ്റ് ഇൻറർനാഷനലിലെ അംഗങ്ങളും അസോസ്യേറ്റ് അംഗങ്ങളും;

6) രാഷ്ട്രമീമാംസ, നീതിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, തത്വശാസ്ത്രം എന്നീ വിഷയങ്ങളുള്ള സർവ്വകലാശാലാ പ്രൊഫസർമാർ;

7) നോബൽസമാധാനസമ്മാനംനേടിയിട്ടുള്ള ആളുകളും.

4. നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും സംഘങ്ങൾക്കുംകൂടി നല്കപ്പെടാവുന്നതാണ്.

നോർവീജിയൻ നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്

5. നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, നോബൽ ഫൗണ്ടേഷന്റെ നിയമാവലികൾക്കനുസൃതമായി, നോർവീജിയൻ സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിന്റെ നോബൽകമ്മിറ്റിയാൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെടേണ്ടതും, പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിലായിരിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

6. അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളുടെ ഗതിവികാസങ്ങളും, പ്രത്യേകിച്ചും സമാധാനപരമായ ഒത്തുതീർപ്പുകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും സസൂക്ഷ്മം പഠിക്കുകയും, സമ്മാനം നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ കമ്മിറ്റിക്കു് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നല്കുകയുമായിരിക്കും ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ പ്രവർത്തനോദ്ദേശ്യം.

പരസ്പരമുള്ള അറിവിനും ആദരവിനുംവേണ്ടിയും, രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കിടയിലുള്ള സമ്പർക്കങ്ങൾക്കും, നിതിക്കും, സാഹോദര്യത്തിനുംവേണ്ടിയും അതു് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണു്.

7. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനു് ഒരു ലൈബ്രറിയും, തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പത്രമാസികകളും, ഒരു വായനശാലയും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണു്. ഇവയോടു് പാണ്ഡിത്യസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും, സാമൂഹികവിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനങ്ങളും ബന്ധപ്പെട്ടതാവുന്നതുമാണു്.

ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനു്, അതിന്റെ വരുമാനമാർഗ്ഗങ്ങളുപയോഗിച്ചു് സ്വരാജ്യത്തോ വിദേശത്തോ ഉള്ള തത്തുല്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു് പിന്തുണനല്കാവുന്നതാണു്.

8. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ചിലവുകൾ നിർണ്ണയിക്കുന്നതും അതിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നിയമിക്കുന്നതും നോബൽ കമ്മിറ്റിയായിരിക്കും. സ്റ്റോർട്ടിങ്ങിനു് ഒരു വാർഷികറിപ്പോർട്ടും സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണു്.

അനുബന്ധം III

നോബൽ സമാധാനസമ്മാനം നേടിയവർ

1901—ജീൻ ഹെൻറി ഡ്യൂനാൻറ് (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡ്, 1828—1910). ഇൻറർനാഷനൽ റെഡ്ക്രോസ്സിൻെറ സ്ഥാപകൻ; യുദ്ധത്തിൽ രോഗം ബാധിച്ചവർക്കും മുറിവേറ്റവർക്കും യുദ്ധത്തടവുകാർക്കും കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട പരിചരണം ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രയത്നിച്ചു.

ഫ്രെഡറിക്ക് പാസ്സി (ഫ്രാൻസ്, 1822—1912). ഫ്രഞ്ച് സമാധാനസംഘടനയുടെ തലവനും; ക്രീമറോടൊപ്പം ഇൻറർ പാർലമെൻററി യൂനിയൻെറ സ്ഥാപകനും; പെയ്ംബർ ഓഫ് ഡെപ്യൂട്ടീസിലെ അംഗമെന്ന നിലയ്ക്കു സ്വമേധയാ ഉള്ള അന്താരാഷ്ട്രീയമാധ്യസ്ഥത്തിനുവേണ്ടിയും, പ്രത്യേകിച്ചു ഫ്രാൻസിനും ജർമ്മനിക്കുമിടയിൽ സമാധാനം കൈവരുത്തുന്നതിനും ശ്രമിച്ചു.

1902—ഏലീ ഡ്യൂക്കോമ്മൺ (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡ്, 1833—1906). വ്യാപാരപ്രമുഖൻ; പുതുതായാരംഭിച്ച പെർമനൻറ് ഇൻറർനാഷനൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് പീസിൻെറ തലവനായി, ശമ്പളംകൂടാതെ, സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു; അതിനുവേണ്ടിയും, അതിൽകൂടി സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും, അക്ഷീണപ്രയത്നം നടത്തി.

ആൽബർട്ട് ഗോബാട്ട് (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡ്, 1843—1914). അഭിഭാഷകൻ; സ്വിസ്സ് ഡയറിലെ അംഗം; ഇൻറർ

പാർലമെൻററി യൂനിയൻെറ സജീവ പ്രവർത്തകൻ; അതിൻെറ സ്ഥിരം ഇൻഫർമേഷൻ ആഫീസിൻെറയും ഇൻറർ പാർലമെൻററി ബ്യൂറോയുടെയും ആദ്യത്തെ തലവൻ; ഡ്യൂക്കോമ്മണെ പിന്തുടർന്ന്, പെർമനൻറ് ഇൻറർ നാഷനൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് പീസിൻെറ ഡയറക്ടറായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു.

1903—വില്യം റണ്ടാൽ ക്രീമർ (ബ്രിട്ടൻ, 1·28—1908). ഇൻറർനാഷനൽ ആർബിട്രേഷൻ ലീഗിൻെറയും, പാസ്സിയോടൊപ്പം ഇൻറർ പാർലമെൻററി യൂനിയൻെറയും സ്ഥാപകൻ; പാർലമെൻറംഗമെന്നനിലയിൽ തീവ്രദേശീയവാദത്തിനെതിരായി പോരാടുകയും, ബ്രിട്ടനും അമേരിക്കയും തമ്മിൽ മാധ്യസ്ഥ ഉടമ്പടിയുണ്ടാക്കുന്നതിന് വഴിതെളിയിക്കുകയും ചെയ്തു.

1904—ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഇൻറർനാഷനൽ ലാ (1873—ൽ സ്ഥാപിതം). അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമപ്രമാണങ്ങളും ക്രോഡീകരിക്കുകയും, പൗരത്വം തുടങ്ങിയ അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമപ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതും, യുദ്ധത്തിൻെറ നടത്തിപ്പ് മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചുമായ ചട്ടങ്ങളും തയ്യാറാക്കി.

1905—ബെർത്താ കിൻസ്കി ഫോൺ സട്ട്നർ (ആസ്ട്രിയ, 1843—1914). സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും സംഘടനാപ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തുകയും ചെയ്തു; 'ഡീ വാഫെൻ നീഡർ' എന്ന സമാധാനനോവൽ വഴി വളരെപ്പേരെ സ്വാധീനിച്ചു; നോബലിനും സമാധാനത്തിലുള്ള താല്പര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു; ആസ്ട്രിയൻ സമാധാനസംഘം സ്ഥാപിച്ചു; പല സമാധാനസമ്മേളനങ്ങളിലും പങ്കെടുത്തു.

1906—തേഡോർ റൂസ്വെൽട്ട് (അമേരിക്ക, 1858—1919). അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ട്; സമാധാനവാദത്തിനെതി

രായിരുന്നു, നാവികശക്തിയിലും സൗഹൃദശക്തികളിലുംകൂടി സമാധാനം നിലനിർത്താൻ കഴിയുമെന്നു് വിശ്വസിച്ചു; എങ്കിലും ദേശീയവും അന്താരാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രശ്നങ്ങളിൽ മധ്യസ്ഥത പ്രയോഗിക്കുകയും അതിനു പിന്തുണനല്കുകയും ചെയ്തു; 1905-ലെ റഷ്യാ—ജപ്പാൻ സമാധാനഉടമ്പടിക്കുവേണ്ടി കൂടിയാലോചനകൾ നടത്തി.

1907—തേദോറൊ ഏണെസ്റ്റോ മോണെററാ (ഇറലി, 1833—1918) ഉജ്ജ്വലദേശാഭിമാനി; പത്രാധിപരെന്ന നിലയിൽ ഇറലിയും ഫ്രാൻസും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷാവസ്ഥ ലഘൂകരിച്ചു; അന്താരാഷ്ട്രീയ വ്യാപാരം, പരസ്പരധാരണ, സമാധാനം എന്നിവ വളർത്താൻ സഹായിച്ചു.

ലൂയി റിനോൾട്ട് (ഫ്രാൻസ്, 1843—1918). നിയമകാര്യപ്രൊഫസറും ഫ്രഞ്ച് വിദേശകാര്യാലയത്തിന്റെ ഉപദേഷ്ടാവും; ജനീവാ കൺവൻഷൻ തത്ത്വങ്ങൾ നാവികയുദ്ധങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലേയ്ക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാനും, മറ്റുതരത്തിൽ റെഡ്ക്രോസ്സ് ചട്ടങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി വർദ്ധിപ്പിക്കാനും സഹായിച്ചു; അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥത്തിനുവേണ്ടി, പ്രത്യേകിച്ചും ഹേഗിലെ സ്ഥിരം അന്താരാഷ്ട്രീയമാധ്യസ്ഥക്കോടതിക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

1908—ക്ലാസ് പോണ്ടസ് ആർനോൾഡ്സൺ (സ്വീഡൻ, 1844—1916). സ്വീഡനിലെ പീസ് ആർബിട്രേഷൻ ലീഗ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ സഹായിച്ചു; സ്വീഡനും നോർവെയും ചേർന്നുള്ള യൂനിയൻവ്യവസ്ഥ രക്തരഹിതമായ പരിവർത്തനത്തിലൂടെ പിരിച്ചുവിടുന്നതിന് അനുകൂലമായി പൊതുജനാഭിപ്രായം സൃഷ്ടിക്കാൻ സഹായിച്ചു.

ഫ്രെഡറിക്ക് ബാജർ (ഡെന്മാർക്ക്, 1837—1922). സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങൾക്കിടയിൽ സൗഹൃദം വളർത്തുന്ന

തിനും, സ്കാൻഡിനേവ്യൻ രാജ്യങ്ങളുടെ നിഷ്പക്ഷപദവിക്ക് അംഗീകാരം നേടുന്നതിനും പ്രവർത്തിച്ച അദ്ധ്യാപകനും രാഷ്ട്രീയനേതാവും; സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനും മാധ്യസ്ഥത്തിനും പ്രോത്സാഹനം നല്കി; പെർമനൻറ് ഇൻറർനാഷനൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് പീസ് സ്ഥാപിച്ചു.

1909—അഗസ്തീ ബീർണേർട്ട് (ബൽജിയം, 1829—1912). നീതിശാസ്ത്രജ്ഞൻ, പ്രധാനമന്ത്രി; അന്താരാഷ്ട്രീയ സമ്മേളനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തു; മധ്യസ്ഥതയ്ക്കും നിരായുധീകരണത്തിനുംവേണ്ടി വാദിച്ചു.

1910—പോൾ ഡി' എസ്തൂർനെല്ലെ കോൺസ്റ്റാൻറ് (ഫ്രാൻസ്, 1852—1924). നയതന്ത്രജ്ഞൻ, ചേംബർ ഓഫ് ഡെപ്യൂട്ടീസിലെ അംഗം, രണ്ടു ഹേഗ് സമ്മേളനങ്ങളിലെയും ഫ്രഞ്ച് പ്രതിനിധി; നിർബ്ബന്ധിത മാധ്യസ്ഥം, ഫ്രാൻസും ജർമ്മനിയും തമ്മിലും ഫ്രാൻസും ബ്രിട്ടനും തമ്മിലും സൗഹാർദ്ദബന്ധങ്ങൾ, ഒരു യൂറോപ്യൻ യൂനിയൻ എന്നിവയ്ക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

പെർമനൻറ് ഇൻറർ നാഷനൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് പീസ് (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലെ ബേൺ ആസ്ഥാനമായി 1891—ൽ സ്ഥാപിതം) വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക, ഫയലുകൾ സൂക്ഷിക്കുക, സമാധാനസമ്മേളനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സമാധാനപ്രസ്ഥാനം വളർത്തുന്നതിൽ ഫലപ്രദമായ പങ്കു വഹിച്ചു.

1911—ടോബിയാസ് ആസ്സർ (നെതർലാൻഡ്സ്, 1838—1913). അന്താരാഷ്ട്രീയ നിയമപണ്ഡിതൻ; പരിപൂർണ്ണമായ ഐകരൂപ്യത്തോടുകൂടിയല്ലാത്ത അന്താരാഷ്ട്രീയ സഖ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു; 1885—ൽ സയസ് തോട് നിഷ്പക്ഷമേഖലയാക്കിത്തീർക്കാൻ സഹായിച്ചു.

ആൽഫ്രഡ് ഫ്രീഡ് (ആസ്ട്രിയ, 1864—1921). ബെർത്താ ഫോൺ സട്ട്നറുടെ പത്രാധിപത്യത്തിലുള്ള 'ഡീ വാഫെൻ നീഡർ' എന്ന മാസികയടക്കമുള്ള സമാധാന പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി; അന്താരാഷ്ട്രീയനിയമത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജർമ്മൻ വീക്ഷണം വിപുലപ്പെടുത്തി; സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി ബുദ്ധിജീവികളുടെയിടയിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തി.

1912—എലിഹു റൂട്ട് (അമേരിക്ക, 1845—1937). യുദ്ധകാര്യസിക്രട്ടറിയും പിന്നീട് സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റും; മധ്യഅമേരിക്കയിലെയും തെക്കെ അമേരിക്കയിലെയും രാജ്യങ്ങളും അമേരിക്കയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്തി; പാൻ അമേരിക്കൻ സമ്മേളനങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുകയും സഹിരം ലാറാറിൻ അമേരിക്കൻ മാധ്യസ്ഥക്കോടതി സ്ഥാപിക്കാൻ വഴിയൊരുക്കുകയും ചെയ്തു; ഇരുപത്തിമൂന്നു മാധ്യസ്ഥ ഉടമ്പടികളിൽ കൂടിയാലോചനകളും നടത്തി.

1913—ഹെൻറി ലാ ഫോണ്ടെയ്ൻ (ബൽജിയം, 1854—1943) ബാജക്കുശേഷം പീസ് ബ്യൂറോയുടെ തലവനായിത്തീർന്നു; സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെ ഗ്രന്ഥസൂചി തയാറാക്കി; അന്താരാഷ്ട്രീയ മാധ്യസ്ഥത്തിരുമാനങ്ങളുടെ ചരിത്രം എഴുതി; ഫ്രാൻസും ജർമ്മനിയും തമ്മിൽ സൗഹാർദ്ദബന്ധങ്ങളും വളർത്തുന്നതിനുവേണ്ടിയും, വ്യോമയുദ്ധങ്ങൾക്കും, അതിത്തീക്രമം കയ്യേറിയുള്ള യുദ്ധങ്ങൾക്കും എതിരായും പ്രവർത്തിച്ചു.

1914—സമ്മാനമില്ല.

1915—സമ്മാനമില്ല.

1916—സമ്മാനമില്ല.

1917—ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി ഓഫ് ദി റെഡ് ക്രോസ് (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലെ ജനീവ ആസ്ഥാനമായി 1863-ൽ സ്ഥാപിതം). യുദ്ധത്തിൻെറ നടത്തിപ്പ് കൂടുതൽ മനുഷ്യോചിതമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച ജനീവാ കൺവൻഷൻ തത്വങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി; യുദ്ധത്തടവുകാരുമായി ബന്ധം പുലർത്തുന്ന ജോലി ഏറ്റെടുത്തു; ദേശീയ റെഡ് ക്രോസ് സംഘടനകളുടെ യുദ്ധകാലപ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിച്ചു.

1918—സമ്മാനമില്ല.

1919—വുഡ്രൂ വിൽസൺ (അമേരിക്ക, 1856—1924). അമേരിക്കൻ പ്രസിഡണ്ട്; യുദ്ധത്തോട് കലശലായ എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും, "ലോകം ജനാധിപത്യത്തിനു വേണ്ടി സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർക്കാൻ" അമേരിക്ക, ജർമ്മനിയ്ക്കെതിരായി യുദ്ധത്തിനിറങ്ങുന്നതിനു് അനുവാദം നല്കി; പിന്നീടു് നീതിനിഷ്ഠമായ സമാധാനത്തിനും, ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽകൂടി സമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിനും വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

1920—ലിയോൺ ബൂർഷ്വാ (ഫ്രാൻസ്, 1851—1925). മെച്ചപ്പെട്ട അന്താരാഷ്ട്രീയ ബന്ധങ്ങൾക്കും, മധ്യസ്ഥതയ്ക്കും, സമാധാനം സംരക്ഷിക്കുന്നതിനു് ഒരു ഇൻറർനാഷനൽ ലീഗിൻെറ രൂപീകരണത്തിനും വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ആവേശകരമായി പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്ത രാഷ്ട്രീയനേതാവു്.

1921—ജാൽമർ ബ്രാൻറിങ്ങ് (സ്വീഡൻ, 1860—1925). പത്രാധിപരും രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനും; മെച്ചപ്പെട്ട സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതികളിൽകൂടിയും, ബലപ്രയോഗം കൂടാതെയും സമാധാനം നേടുന്നതിനു് ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ പ്രവർത്തിച്ചു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് നിഷ്പക്ഷ-

വാദിയുമായിരുന്നു; യുദ്ധം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സ്വീഡൻ, ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ ചേരുന്നതിനു പ്രേരണചെലുത്തി; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ നിരായുധീകരണത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

ക്രിസ്റ്റ്യൻ ലാൻജെ (നോർവെ, 1869–1938). നിപുണനായ ഭരണാധികാരി; നോർവീജിയൻ നോബൽ കമ്മിറ്റിയുടെ ആദ്യത്തെ സിക്രട്ടറി; നോബൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ലൈബ്രറി സംഘടിപ്പിച്ചു; ഇൻറർ പാർലമെൻറിറ്റിയുനിയൻറെ സിക്രട്ടറിജനറൽ; 'ഹിസ്റ്ററി ഓഫ് ഇൻറർ നാഷനലിസം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൻറെ കർത്താവ്; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ നോർവെയുടെ പ്രതിനിധി.

1922—ഫ്രിറ്റ്ജോഫ് നാൻസൻ (നോർവെ, 1861–1930). ഉത്തരധ്രുവപര്യടനത്തിൻറെ നേതാവ്; രാജ്യത്തെയും മനുഷ്യരാശിയെയും സേവിക്കുന്നതിനായി തൻറെ ശാസ്ത്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ചു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനുവേണ്ടി പ്രക്ഷോഭണംനടത്തി; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ നോർവെയുടെ പ്രതിനിധിയായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു; പ്രസ്തുത സംഘടനയ്ക്കുവേണ്ടി, യുദ്ധത്തടവുകാരെ തിരിച്ചുപോരാൻ സഹായിക്കുന്നതിലും, അഭയാർത്ഥികളെയും നാടുംവീടും നശിച്ചവരെയും പുനരധിവസിപ്പിക്കുന്നതിലും പ്രവർത്തിച്ചു.

1923—സമ്മാനമില്ല.

1924—സമ്മാനമില്ല.

1925—സർ ആസ്റ്റിൻ ചാംബർലെയ്ൻ (ബ്രിട്ടൻ, 1863—1937). ബ്രിട്ടീഷ് രാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ഫ്രാൻസും ജർമ്മനിയും തമ്മിലുള്ള കുഴപ്പങ്ങളിൽ മാധ്യസ്ഥംവഹിച്ചു; ജർമ്മനിയുടെ

രാജ്യതീർത്തികളും ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ടതും, ഫ്രാൻസും ബൽജിയവുമായി ജർമ്മനിയുടെ സമാധാനം സുദൃഢമാക്കുന്നതുമായ ലോക്കാർണൊ ഉടമ്പടിക്കുവേണ്ടി മുൻനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു.

ചാൎൽസ് ഡാവ്സ് (അമേരിക്ക, 1865—1951). ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ജർമ്മനിയുടെ യുദ്ധാനന്തരബാധ്യതകളും നിറവേറുവാനുള്ള പ്രശ്നങ്ങളും സുഗമമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികളും ആസൂത്രണംചെയ്ത 'അല്ലൈഡ് റിപ്പറേഷൻസ് കമ്മിറ്റി'യിലെ അംഗം; യുദ്ധം സൃഷ്ടിച്ച വിദ്വേഷങ്ങളും ലഘൂകരിക്കുന്നതിനും 'ലോക്കാർണൊ ഉടമ്പടി'ക്കു വഴിതെളിയിക്കുന്നതിനും പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം സഹായകമായി.

1926—അരിസ്റ്റൈഡ് ബ്രയൻഡ് (ഫ്രാൻസ്, 1862—1932). ഫ്രഞ്ച് മന്ത്രിയെന്നനിലയ്ക്ക്, 'ലോക്കാർണൊ ഉടമ്പടി'യിലേയ്ക്കു നയിച്ച യൂറോപ്യൻ ദേശീയ നേതാക്കളുടെ സമ്മേളനങ്ങളിൽ അദ്ധ്യക്ഷംവഹിച്ചു; ഒരു അന്തരാഷ്ട്രീയവാദി, വിശേഷിച്ചും അതു ഫ്രാൻസിനും ഒരു ഐക്യയൂറോപ്പിനും പ്രയോജനകരമായിത്തീരുന്നകാര്യങ്ങളിൽ; കെല്ലോഗിനോടൊപ്പം, യുദ്ധം നിയമവിരുദ്ധമാക്കി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ബ്രയൻഡ്—കെല്ലോഗ്, അഥവാ പാരീസ് ഉടമ്പടിക്കുവേണ്ടി കൂടിയാലോചനകളും നടത്തി.

ഗുസ്താവ് സ്ടെസിമാൻ (ജർമ്മനി, 1878—1929). ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ഫ്രാൻസുമായി കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട ബന്ധങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും, ലോക്കാർണൊ ഉടമ്പടിക്കും, ബലപ്രയോഗത്തിനുപകരം മധ്യസ്ഥത ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനും, ജർമ്മനിക്ക് ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ച ജർമ്മൻ ചാൻസലർ.

1927—ഫെർഡിനാൻഡ് ബുയിസ്സൺ (ഫ്രാൻസ്, 1841—1932). സാമൂഹ്യനീതി, സഹിഷ്ണുത, മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ എന്നീ തത്വങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സമരംചെയ്തു; മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ലീഗ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ സഹായിച്ചു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ഫ്രഞ്ച്—ജർമ്മൻ അനുരഞ്ജനത്തിനും ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

ലുഡ്വിഗ് കാസ്സ് (ജർമ്മനി, 1858—1941). മ്യൂനിക്കിൽ സമാധാനസംഘടന സ്ഥാപിച്ച സമാധാനവാദി; സമാധാനസമ്മേളനങ്ങളിലും, ബവേറിയൻ ഡയററിലെ അംഗമെന്നനിലയ്ക്ക് ഇൻറർ പാർലമെൻററി യൂനിയൻ സമ്മേളനങ്ങളിലും സജീവമായി പങ്കെടുത്തു. ജർമ്മനിക്കു ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിൽ പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വാദിച്ചു; ജർമ്മനിയിൽ യുദ്ധത്തിനുശേഷം രഹസ്യമായി വളർന്നുവന്ന സൈനികശക്തിയെ എതിർത്തു.

1928—സമ്മാനമില്ല.

1929—ഫ്രാങ്ക് ബില്ലിങ്സ് കെല്ലോഗ് (അമേരിക്ക, 1856—1937) സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേററ് എന്ന നിലയിൽ, അമേരിക്കയും ഫ്രാൻസും തമ്മിലും അമേരിക്കയും മററു രാജ്യങ്ങളും യുദ്ധം നിയമവിരുദ്ധമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള പാരീസ് ഉടമ്പടി, അഥവാ ബ്രയൻഡ്—കെല്ലോഗ് ഉടമ്പടി തയ്യാറാക്കി.

1930—നാതൻ സോഡർബ്ലോം (സ്വീഡൻ, 1866—1931). സ്വീഡനിലെ ആച്ച്ബിഷപ്പ്; അന്താരാഷ്ട്രീയ പരസ്പരധാരണയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള പള്ളികളുടെ ലോകയൂനിയൻ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു സഹായിച്ച അന്താരാഷ്ട്രീയവാദി; ക്രിസ്തുമത സഭയിൽക്കൂടി ഒന്നാം ലോകമഹാ

യുദ്ധക്കാലത്തും അതിനുശേഷവും സമാധാനത്തിനു വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

1931—ജെയ്ൻ ആഡംസ് (അമേരിക്ക, 1860—1935) ഷിക്കാഗോയിലെ ഹാം ഹൗസും 'വുമൻസ് പീസ് പാർട്ടി'യും സ്ഥാപിച്ച പ്രായോഗികമനസ്സായ മനുഷ്യസ്നേഹിയും, അന്താരാഷ്ട്രീയവാദിയും, സമാധാനപ്രേമിയും; വുമൻസ് പീസ് പാർട്ടി പിന്നീട് 'വിമൻസ് ഇൻറർ നാഷനൽ ലീഗ് ഫോർ പീസ് ആൻഡ് ഫ്രീഡം' ആയിത്തീർന്നു.

നിക്കളസ് മുറേ ബട്ട്ലർ (അമേരിക്ക, 1862—1947). നിയമം മുഖേന യുദ്ധം നിയമവിരുദ്ധമാക്കിത്തീർക്കാമെന്നുള്ള ആശയം ബ്രയൻഡിനു നൽകുകയും, അതിനുവേണ്ടി അമരിക്കയിൽ പ്രചരണം നടത്തുകയും ചെയ്ത അന്താരാഷ്ട്രീയ വാദി; 'കാർണേഗി എൻഡൗമെൻറ് ഫോർ ഇൻറർ നാഷനൽ പീസ്' എന്ന സ്ഥാപനത്തിൻെറ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുകയും, അതിൻെറ ഭരണം നടത്തുന്നതിൽ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം യൂറോപ്യൻ പുനർനിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകി.

1932—സമ്മാനമില്ല.

1933—സർ നോർമ്മൻ ഏഞ്ജൽ (ബ്രിട്ടൻ, 1874—). പത്രപ്രവർത്തകൻ; അദ്ദേഹത്തിൻെറ 'വലിയ വ്യാമോഹം' എന്ന ഗ്രന്ഥം ആയിരക്കണക്കിനാളുകളിൽ യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശ്വാസം ഇല്ലാതാക്കി; യുദ്ധവും സമാധാനവും, ദേശീയതയും അന്താരാഷ്ട്രീയ ചിന്താഗതിയും എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ യുക്തിയുക്തമായ ഒരു സമീപനത്തിനുവേണ്ടി എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു.

1934—ആർതർ ഹെൻഡേഴ്സൺ (ബ്രിട്ടൻ, 1863—1935). ട്രേഡ് യൂനിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും, പാർലമെൻറിൽ ആദ്യം ലിബറൽ പാർട്ടിയുടെയും, പിന്നീട് ലേബർ പാർട്ടിയുടെയും നേതാവായി സേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്തു; ഇംഗ്ലണ്ട് ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനെ അനുകൂലിച്ചു; പിന്നീട് സാമൂഹ്യപരിഷ്ക്കരണത്തിൽകൂടിയും, നിരായുധീകരണമടക്കമുള്ള അന്താരാഷ്ട്രീയ ഒത്തുതീർപ്പുകളിൽകൂടിയും സമാധാനം കൈവരുത്തുന്നതിനു വേണ്ടി തീവ്രമായി പ്രയത്നിച്ചു.

1935—കാറൽ ഫോൺ ഒസ്സീറ്റ്സ്കി (ജർമ്മനി, 1889–1938). പത്രപ്രവർത്തകൻ; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ജർമ്മനി രഹസ്യമായി പുനരായുധീകരണത്തിനൊരുമ്പെട്ടപ്പോൾ അതിനെ എതിർത്തു; വെഴ്സെയ്ൽസ് ഉടമ്പടി പരിഷ്കരിക്കണമെന്നു വാദിക്കുന്നതോടൊപ്പം, അതിൻറെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാൻ ജർമ്മനിയെ ഉപദേശിച്ചു; നാസിസത്തെ വിമർശിച്ചതുകൊണ്ട് തടവിലാക്കപ്പെട്ടു.

1936—സാവേദ്രാ ലാമാസ് (അർജൻറിനാ, 1878–1959). പ്രായോഗികരാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ; പതിനഞ്ചു് ലാററിൻ അമേരിക്കൻ രാജ്യങ്ങളും അമേരിക്കയുംചേർന്ന് ഒപ്പുവച്ച യുദ്ധവിരുദ്ധഉടമ്പടി തയ്യാറാക്കി; പരാഗ്വേയും ബൊളീവിയയുംതമ്മിലുള്ള അതിർത്തിത്തർക്കത്തിൽ മധ്യസ്ഥത വഹിച്ചു.

1937—റോബർട്ട് സെസിൽപ്പ്ട്ട (ബ്രിട്ടൻ, 1864—). ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനുവേണ്ടി മുൻനിന്നു പ്രവർത്തിച്ച രാഷ്ട്രീയനേതാവു്; പ്രസ്തുത സംഘടന

നിലനിന്നിരുന്നകാലംമുഴുവൻ അതിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തു; 'മഹത്തായ പരീക്ഷണം' എന്ന തന്റെ പുസ്തകത്തിൽ അദ്ദേഹം അതിന്റെ കഥ വിവരിക്കുന്നു.

1938—നാൻസൻ ഇൻറർനാഷനൽ ഓഫീസ് ഫോർ റെഫ്യൂജീസ് (സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലെ ജനീവ ആസ്ഥാനമായി 1930-ൽ സ്ഥാപിതം). ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിന്റെ കീഴിൽ അഭയാർത്ഥികളെയും മറ്റു നാട്ടം വീട്ടം നശിച്ചവരെയും—പ്രത്യേകിച്ച് ആർമീനിയക്കാരെയും സ്വാറിൽനിന്നു പുറത്താക്കപ്പെട്ടവരെയും—കൂടിയിരുത്തുകയും അവരുടെ താല്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന, 'ഹൈക്കമ്മീഷണർ ഫോർ റെഫ്യൂജീസ്' എന്നനിലയിലുള്ള നാൻസന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നു നടത്തിപ്പോന്നു. 1939-ൽ പ്രസ്തുത പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചു.

1939—സമ്മാനമില്ല.

1940—സമ്മാനമില്ല.

1941—സമ്മാനമില്ല.

1942—സമ്മാനമില്ല.

1943—സമ്മാനമില്ല.

1944—ഇൻറർനാഷനൽ കമ്മിറ്റി ഓഫ് ദി റെഡ് ക്രോസ്സ് (1917-ലെ സമ്മാനം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ നോക്കുക). രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തും അതുപോലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കൂടുതൽ വിപുലമായതോതിൽ നടത്തിപ്പോന്നു.

1945—കോർഡൽ ഹൾ (അമേരിക്ക, 1871-1955). അമേരിക്കൻ രാഷ്ട്രീയനേതാവും, കോൺഗ്രസ്സംഗവും, പിന്നീട് സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റും; ലോകത്തിൽ അമേരിക്കൻ രാജ്യങ്ങളുമായി

"നല്ല അയല്ക്കാരൻ" നയം നടപ്പിലാക്കി; കാനഡയും, യൂറോപ്പിലെയും തെക്കെ അമേരിക്കയിലെയും രാജ്യങ്ങളുമായി വ്യാപാരക്കരാറുകൾ ഏർപ്പെട്ടത്തി; ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ അടിസ്ഥാനം തയ്യാറാക്കി.

1946—എമിലി ഗ്രീൻ ബാൽഷ് (അമേരിക്ക, 1867–). സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണവാദി; ജെയ്ൻ ആഡംസിന്റെ മരണശേഷം സ്ത്രീകളുടെ സമാധാനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ നേതൃത്വംവഹിച്ചു; അമേരിക്കയിലെ സ്ത്രീകളുടെ ടേഡ് യൂനിയൻ ലീഗ് സ്ഥാപിച്ചു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ സമാധാനവാദിയായിരുന്നു; എന്നാൽ രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ പ്രതിരോധാത്മകമായ യുദ്ധപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സമ്മതിച്ചു; യുദ്ധങ്ങൾക്കിടയിലുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ അന്താരാഷ്ട്രീയമനോഭാവം വളർത്തുന്നതിനുവേണ്ടി യത്നിച്ചു.

ജോൺ റാലി മോട്ട് (അമേരിക്ക, 1865–1955). ക്രസ്തീയ വിദ്യാർത്ഥിസംഘടനയുടെ സ്ഥാപകനായ സഭാന്തരീയ ക്രിസ്ത്യൻ നേതാവ്; അന്താരാഷ്ട്രീയ മിഷനറി കൗൺസിലിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നു; ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് യുദ്ധത്തടവുകാർക്കിടയിൽ ദുരിതാശ്വാസപ്രവർത്തനംനടത്തി; വംശപരമായ പക്ഷപാതത്തിനെതിരായും, സമാധാനത്തിനും സ്വതന്ത്രമേധയാ ഉള്ള മാധ്യസ്ഥത്തിനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

1947—ബ്രിട്ടീഷ് ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കൗൺസിൽ (ബ്രിട്ടൻ, ലണ്ടനിൽ 1850–ൽ സ്ഥാപിതം).

അമേരിക്കൻ ഫ്രൻഡ്സ് സർവീസ് കമ്മിറ്റി (അമേരിക്ക, ഫിലാഡെൽഫിയയിൽ 1917–ൽ സ്ഥാപിതം). ഇരുസംഘടനകളും മാതൃകാപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളി

ലൂടെ സമാധാനവാദം പ്രചരിപ്പിച്ചു; മികച്ചനില്ക്കുന്ന മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ ഉദ്ദിതാശ്വാസപ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തി, പ്രത്യേകിച്ചും യുദ്ധങ്ങൾ നടക്കുമ്പോഴും അതിനുശേഷമുള്ള വർഷങ്ങളിലും.

1948—സമ്മാനമില്ല.

1949—ബോയ്ഡ് ഓർ പ്രഭു (ബ്രിട്ടൻ, 1880–). സ്കോട്ടിഷ് വൈദ്യശാസ്ത്രജ്ഞൻ; ആഹാരത്തിലെ പോഷകാംശത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം നടത്തിയ ഗവേഷണങ്ങളുടെ ഫലമായി, ഭക്ഷ്യോല്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ആഹാരത്തിൽ പോഷകാംശത്തിന്റെ നിലവാരം ഉയർത്തുന്നതിനുമുള്ള ദേശീയവും അന്തർദ്ദേശീയവുമായ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെ സ്വാധീനിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു; രാഷ്ട്രീയാതീതമണ്ഡലങ്ങളിൽ അന്താരാഷ്ട്രീയ സഹകരണംവഴി സമാധാനം കൈവരുത്താൻ പരിശ്രമിച്ചു.

1950—റാൽഫ് ജോൺ സൺ ബുഞ്ച് (അമേരിക്ക, 1903–). ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയുടെ അണ്ടർസിക്രട്ടറി; രാഷ്ട്രമീമാംസ, കോളോണിയൽ ഭരണം, വംശബന്ധങ്ങൾ, മാധ്യസ്ഥം എന്നിവയിൽ വിദഗ്ധൻ; ഐക്യരാഷ്ട്രചാർട്ടർ എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്നതിൽ സഹായിച്ചു; 1949ൽ ആക്റിങ്ങ് യു. എൻ. മധ്യസ്ഥനെന്ന നിലയ്ക്ക് ഇസ്രായേലും തൊട്ടുകിടക്കുന്ന അറബിരാജ്യങ്ങളും തമ്മിൽ സമാധാനസന്ധികളുണ്ടാക്കാൻ സഹായിച്ചു.

1951—ലിയോൺ ജൂ ഹൗസ് (ഫ്രാൻസ്, 1879–1954). സംഘടിത തൊഴിലാളികളുടെ പ്രമുഖനേതാവ്; സാമൂഹ്യപരിഷ്കരണം, ലോകസമാധാനം, ഒരു 'യുണൈറ്റഡ് സ്റ്റേറ്റ്സ് ഓഫ് യൂറോപ്പ്' എന്നിവയ്ക്കുവേണ്ടി വാദിച്ചു; അന്താരാഷ്ട്രീയ തൊഴിൽ നിയമനിർമ്മാണ

ത്തിൽ മുൻനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു; ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിലേയ്ക്കുള്ള പ്രതിനിധിയായിരുന്നു; നാസി കോൺസൻട്രേഷൻ ക്യാമ്പുകളിൽ തടവിലാക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്; ഫ്രഞ്ച് തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ യുദ്ധാനന്തരകാലത്തു പ്രകടമായ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സ്വാധീനശക്തിയെ എതിർത്തു; ഫ്രഞ്ച് സാമ്പത്തിക കൗൺസിൽ പ്രസിഡണ്ടു്.

1952—ആൽബർട്ട് ഷ്വയ്റ്റ്സർ (ഫ്രഞ്ച് ഇക്വറേറ്റോറിയയിൽ ആഫ്രിക്ക, 1875–). അൽസേഷ്യൻ തത്വചിന്തകൻ, തിയോളജിയൻ, സംഗീതജ്ഞൻ, ഗ്രന്ഥകാരൻ, ഡോക്ടർ; ആഫ്രിക്കൻ സ്വദേശികൾക്കായി അമ്പതുകൊല്ലങ്ങളിലധികം കാലം ഒരാതുരശുശ്രൂഷാനടത്തിപ്പോരുന്നു; 'ജീവിതത്തെ ആദരിക്കുക' എന്ന തന്റെ തത്വചിന്തയനുസരിച്ചു ജീവിക്കുകയും, ലോകവ്യാപകമായ സാഹോദര്യത്തിനും സമാധാനത്തിനുംവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

1953—ജോർജ്ജ് കാറ്റ്ലറ്റ് മാർഷൽ (അമേരിക്ക, 1880–). സൈനികനും രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനും സമാധാനപ്രേമിയും; രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് അമേരിക്കയിലെ കരസൈന്യത്തിന്റെ ചീഫ് ഓഫ് സ്റ്റാഫായിരുന്നു; ചൈനയിലെ ആഭ്യന്തരയുദ്ധം അവസാനിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചെങ്കിലും പരാജയപ്പെട്ടു; സിക്രട്ടറി ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് എന്ന നിലയിൽ, യുദ്ധംകൊണ്ടു തകർന്നുപോയ യൂറോപ്പിന്റെ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ വീണ്ടും കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനുള്ള സഹായപരിപാടികളുൾക്കൊള്ളുന്ന 'മാർഷൽ പദ്ധതി' തയാറാക്കി.

1954—ഓഫീസ് ഓഫ് ദി യുണൈറ്റഡ് നാഷൻസ് ഹൈക്കമ്മീഷണർ ഫോർ റെഫ്യൂജീസ് (കാലഹരണപ്പെട്ട

'ഇൻറർ നാഷനൽ റെഫ്യൂജീ ഓർഗനൈസേഷ'നു പകരം, യു. എൻ. റെഫ്യൂജീ എമർജൻസി ഫണ്ടിൻെറ ഭാഗമായി, സ്വിറ്റ്സർലാൻഡിലെ ജനീവയിൽ 1951-ൽ സ്ഥാപിതം) മുൻ ഡച്ച് നീതിന്യായമന്ത്രിയും യുദ്ധകാല ചെറുത്തുനിൽപുപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ നേതാവുമായ ഡോക്ടർ ജി. ജെ. വാൻ ഹ്യൂവെൻ ഗെഡ് ഹാർട്ട് ആയിരുന്നു ഈ സംഘടനയുടെ ഡയറക്ടർ; അദ്ദേഹത്തിൻെറ മേൽനോട്ടത്തിൽ, പ്രസ്തുത സംഘടനാപ്രവർത്തകർ, വേണ്ടത്ര പണമില്ലാതിരുന്നിട്ടുകൂടി, രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിലെ അഭയാർത്ഥികളെയും നാടും വീടും നശിച്ചവരെയും പുനരധിവസിപ്പിക്കുന്നതിൽ ബുദ്ധിപൂർവ്വകവും സുധീരവുമായ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു.

1955—സമ്മാനമില്ല.

1956—സമ്മാനമില്ല.

1957—ലെസ്റ്റർ ബൗൾസ് പിയേഴ്സൺ (കാനഡ, 1897—). വളരെക്കാലത്തോളം ഐക്യരാഷ്ട്രസംഘടനയിൽ കാനഡയുടെ പ്രതിനിധിയായിരുന്നു; 1952-ൽ യു. എൻ. ജനറൽ അസംബ്ലി പ്രസിഡണ്ടായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു; നാറ്റോ രൂപവൽക്കരണത്തിൽ സഹായിച്ചു; ആംഗ്ലോ-അമേരിക്കൻ ഐകൃത്തിനും മെച്ചപ്പെട്ട അന്താരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങൾക്കും വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു; 1956-ലെ സൂയസ് കുഴപ്പത്തിൽ ഒരു യു. എൻ. എമർജൻസി ഫോഴ്സ് രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾക്കു മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചു.

1958—ഡോമനിക്ക് ജോജ്ജസ് ഹെൻറി പീറെ (ബൽജിയം, 1910—). ഡോമിനിക്കൻ പാതിരിയും സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകനും; രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്ത് ബൽ

ജീയത്തിലെ ചെറുത്തുനിൽപ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതാവായിരുന്നു; പൂർവ്വയൂറോപ്പൻ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു് ഓടിപ്പോന്നവരും പശ്ചിമ യൂറോപ്പൻരാജ്യങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവരുമായ അഭയാർത്ഥികളുടെ, പ്രത്യേകിച്ചും വൃദ്ധന്മാരും രോഗികളും അംഗവൈകല്യമുള്ളവരുമായ അഭയാർത്ഥികളുടെ, പുനരധിവാസപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുന്നു; പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലെ ആളുകളെയും നാടും വീടും നശിച്ച ആളുകളെയും കത്തിടപാടുകളിൽക്കൂടിയും സമ്മാനങ്ങളും അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതിൽക്കൂടിയും പരസ്പരം അടുപ്പിക്കുന്നു; അഭയാർത്ഥികളെ വീടുകളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും കുടിയിരുത്തുന്നു.

JAWAHAR
Reg. No. 3273
KIDARAKKUZHI, VENGANOOR P.O.

1149

Indic Digital Archive Foundation

1144

gpura.org